Daphne
du Maurier

Rebecca

roman

Editura Eminescu

DAPHNE DU MAURIER

Rebecca

35

În româneşte de Paul B. Marian

Coperta colecției: Val Munteanu
Coperta V. Socoliuc

EDITURA EMINESCU
1971

Cuprins

Capitolul 1

AM VISAT NOAPTEA TRECUTĂ CĂ mă înapoiam la Manderley. Stăteam în picioare, lângă grilajul marei alei, dar intrarea îmi era interzisă, căci în visul meu grilajul era închis cu un lanț cu lacăt. Chemai portarul, dar nimeni nu răspunse. Privind printre gratiile ruginite, văzui că odaia lui era goală.

Niciun fum nu se ridica din cămin şi ferestruicile de la mansarde se bălăbăneau în voie. Apoi deodată mă simții înzestrată cu puterea minunată a viselor şi mă strecurai printre gratii ca o nălucă. Aleea se întindea înaintea mea cu cotitura pe care o cunoşteam, dar pe măsură ce înaintam, observam schimbarea: îngustă şi prost îngrijită, nu mai era aleea de odinioară. La început m-am mirat şi numai când mi-am plecat capul, ca să mă feresc de o creangă joasă, am înțeles ce se întâmplase. Natura pusese stăpânire pe bunul ei şi în felul ei amăgitor îşi înfipsese în alee lungile-i degete vânjoase. Copacii tot amenințători, ca şi în trecut, izbutiseră în cele din urmă să triumfe. Se învălmăşeau întunecați şi fără nicio rânduială pe marginile aleii. Fagii despuiați, cu crengile desfrunzite, se plecau unii spre alții, înlănțuindu-şi ramurile în ciudate îmbrățişări şi clădind deasupra capului meu o boltă de catedrală. Şi mai erau şi alți copaci, copaci de care nu-mi mai aminteam, stejari zgrunțuroşi şi ulmi răsuciți care se înghesuiau în mesteceni, ieşind din pământ în tovărăşia tufişurilor grozav de pocite şi a plantelor pe care nu le recunoşteam.

Aleea nu mai era acum decât o panglică, o urmă din ceea

ce fusese – fără pietriş – năpădită de iarbă şi de muşchi. Copacii îşi întinseseră crengile până aproape de pământ, împiedicând înaintarea pe alee; rădăcinile noduroase arătau ca nişte ghiare de schelet. Prin această junglă, recunoşteam ici şi colo tufişurile, punctele călăuzitoare de pe vremuri: erau plante drăguțe şi îngrijite, hortensii ale căror flori, de un albastru deschis, fuseseră renumite. Nicio mână nu le mai îngrijea şi se sălbăticiseră: ramurile lor fără flori, negre şi urâte atingeau înălțimi înspăimântătoare.

Sărmana cărăruie, ce fusese aleea noastră, şerpuia şi uneori nu se mai vedea, dar reapărea îndărătul unui copac doborât sau într-o băltoacă formată de ploaia din iarnă. Nu credeam drumul acesta atât de lung. Kilometrii trebuiau să se fi înmulțit în acelaşi ritm cu copacii şi acel drum nu mai ducea la casă, ci la un labirint, un fel de mărăciniş haotic. Dar iată că el se ivi deodată; împrejurimile erau ascunse de acele plante şi mă oprii în cele din urmă înaintea lui, cu arsura ciudată a lacrimilor tăinuite de pleoape.

Era Manderley-ul nostru tainic şi tăcut, ca totdeauna, cu pietrele cenuşii strălucind în lumina lunii visului meu, cu geamurile răsfrângând pajiştile verzi şi terasa. Timpul nu putuse nimici minunata simetrie a acelei arhitecturi, nici aşezarea ei, care era aceea a unui giuvaier în podul palmei.

Terasa cobora spre pajişti, iar pajiştile se întindeau până la mare; întorcându-mă, am văzut-o ca o frunză de argint liniştită sub lumina lunii, ca un lac netulburat de vânt sau de furtună. Niciun val nu mişca acea apă de vis, niciun nor împins de vântul dinspre apus nu întuneca cerul acela palid.

Mă întorsei iar spre casă şi cu toate că se înălța neatinsă, ca şi când am fi părăsit-o în ajun, am văzut că grădina urmase ca şi pomii, legea junglei. Rododendronii atingeau câțiva metri şi se întovărăşiseră cu o grămadă de bălării fără nume, plante sărmane, vitregite, care se agățau de rădăcinile lor de parcă şi-ar fi dat seama de umila lor obârşie. Un liliac se încrucişase cu un fag şi, ca să se unească mai strâns, iedera răuvoitoare, veşnica duşmană a grației, încolăcea perechea în plasa ei. Iedera ocupa un loc

de seamă în această grădină, vrejurile ei lungi se târau peste pajişti şi se agăţau chiar de zidurile casei. Erau asemenea unor indiferente sentinele, căci în multe locuri rândurile lor fuseseră rupte de tulpinile de revent şi zăceau acolo, cu capetele mototolite şi lujerele ţepene croind o potecă pentru iepuri.

Mai era acolo şi o altă plantă, vreo corcitură de prin păduri, ale cărei seminţe fuseseră împrăştiate de multă vreme pe sub copaci şi apoi uitată, iar acum, mărşăluind la unison cu iedera, îşi înălţa semeaţă silueta urâtă, ca un revent uriaş, către iarba mătăsoasă, unde răsăriseră narcise galbene. Pretutindeni se zăreau urzici, avangarda unei oştiri. Înăbuşeau terasa sub mulţimea lor, se lăbărţau deasupra cărărilor, se aplecau vulgare şi lălâi chiar spre ferestrele casei.

Părăsii aleea şi ajunsei pe terasă, de care te apropiai cu greu din pricina urzicilor, dar înaintam, în încântarea visului şi nimic nu mă putea opri.

Razele lunii pot juca închipuirii feste ciudate, chiar şi pentru imaginaţia unui visător. Cum stăteam acolo, pierdută în tăcere şi nemişcare, puteam să jur că întreaga casă nu era o cochilie goală, ci trăia şi răsufla la fel cum trăise mai înainte.

Ferestrele erau luminate, perdelele fâlfâiau lin în noapte şi acolo, în biblioteca cu uşa întredeschisă, trebuie să fi rămas pe masă batista mea, alături de vasul plin cu trandafiri tomnatici. Maldărele de cărţi din bibliotecă păreau pregătite pentru întoarcere, iar exemplarul din *Times* sta aruncat deoparte.

Odaia mai păstra mărturiile prezenţei noastre. Scrumierele, cu mucurile lor de ţigări, pernele, cu urma capetelor noastre, cenuşa focului de lemne. Şi Jasper, bunul Jasper, cu ochii lui duioşi şi botul lung, trebuie să fi fost întins pe jos, ciulindu-şi urechile la zgomotul paşilor stăpânului său.

Un nor nevăzut până atunci acoperi luna, oprindu-se o clipă, ca o mână întunecată înaintea unui chip.

Nălucirea pieri şi luminile ferestrelor se stinseră.

Nu mai aveam înaintea mea decât ziduri tăcute şi fără suflet.

Casa noastră era un mormânt: teama şi suferința noastră erau îngropate în acele dărâmături. Nimic n-ar mai fi putut-o învia. Când, trează, mă voi gândi la Manderley, n-o să mai simt nicio amărăciune. Îmi voi aminti grădina de trandafiri în plină vară, cântecele păsărilor în zori, ceaiul luat sub castan şi vuietul mării dincolo de locul unde începeau pajiştile.

O să mă gândesc la liliacul înflorit din Valea Fericită. Lucrurile acestea sunt veşnice şi nu pot pieri. Sunt amintiri, cari nu pot pricinui niciun rău.

Hotărâi toate acestea în visul meu, pe când norul acoperea luna, căci, după cum se întâmplă în somn, ştiam că visam. De fapt mă aflam la sute de kilometri de Manderley, într-o țară străină şi aveam să mă trezesc în odăița goală a hotelului, a cărei lipsă de personalitate era chiar întăritoare. Voi ofta puțin şi deschizând ochii, mă voi mira de acel soare strălucitor, de acel cer atât de larg şi de senin, atât de deosebit de dulcea lumină a lunii din visul meu. Ziua o să se desfăşoare înaintea noastră lungă şi, fără îndoială, plictisitoare, dar înzestrată cu oarecare linişte, cu o seninătate scumpă, pe care noi n-o cunoşteam altă dată.

N-o să vorbim despre Manderley, n-o să-i povestesc visul meu. Căci Manderley-ul nu mai e al nostru. Manderley-ul nu mai există.

Capitolul 2

NU NE PUTEM ÎNTOARCE ACOLO: asta-i sigur. Trecutul e încă prea proaspăt. Lucrurile pe care am încercat să le uităm ar începe să fie răscolite şi senzaţia aceea de nelinişte, lupta împotriva unei spaime nechibzuite – potolită acum, slavă Domnului – ar putea renaşte fără să ştim cum şi să ajungă iar tovarăşa noastră vie.

El e minunat de răbdător şi nu se plânge niciodată, chiar când îşi aminteşte, ceea ce trebuie să se întâmple mult mai des decât mă lasă pe mine să cred.

Îmi dau seama de asta după înfăţişarea lui deodată pierdută, după chipul lui drag lipsit de orice expresie, parcă spălat de o mână nevăzută şi preschimbat într-o mască, un lucru rece, sculptat, frumos, dar fără viaţă. Atunci fumează ţigară după ţigară, fără să-şi mai dea osteneala să le stingă – şi chiştocurile licăritoare zac în jur, pe jos, ca nişte petale – şi vorbeşte cu însufleţire despre orice, primul subiect ce-i trece prin minte, ca un derivativ al durerii lui. Se spune că oamenii devin mai buni şi mai puternici după o suferinţă şi ca să progresezi în lumea asta sau în oricare alta, trebuie să treci prin încercarea focului. Oricât ar părea de ironic, tocmai asta am şi făcut, din plin. Amândoi am cunoscut spaima, singurătatea şi chinurile îngrozitoare. Cred că pentru oricine, mai devreme sau mai târziu, sună ceasul încercării. Avem cu toţii demonul nostru care ne subjugă şi ne hărţuieşte şi trebuie să sfârşim prin a-l combate. Noi l-am biruit pe al nostru; cel puţin aşa credem.

Demonul nu ne mai chinuieşte. Fireşte, n-am scăpat de

criză fără nicio pagubă. Presimțirea pe care o avusesem despre dezastru fusese exactă de la bun început, şi ca o actriță înfumurată jucând o piesă care o lasă rece, aş putea spune că plătisem prețul libertății. Dar m-am săturat de melodramă pentru viața asta, şi aş fi renunțat, bucuroasă, la cele cinci simțuri ale mele, dacă sacrificiul ne-ar fi putut chezăşui tihna şi securitatea noastră actuală. Fericirea nu-i un lucru pe care să-l stăpâneşti, este o calitate, o gândire, o stare sufletească. Fireşte că avem şi noi clipele noastre de deznădejde, dar mai sunt şi altele, când ceasurile pe care nu le măsoară orologiul se scurg spre infinit şi atunci, văzându-l zâmbind ştiu că suntem împreună, mergem umăr la umăr, fără ca vreo ciocnire de gânduri sau păreri să creeze vreo barieră între noi.

Între noi nu mai există taine, suntem părtaşi la toate. Bineînțeles că micuțul nostru hotel nu-i luxos, că mâncarea e proastă şi că zilele seamănă unele cu altele, dar noi nu cerem altceva. În marile hoteluri am întâlni prea multe cunoştințe. Amândoi avem gusturi simple şi dacă ni se întâmplă să ne fie urât, ei bine, mai bun e urâtul decât spaima. Avem obiceiurile noastre şi am descoperit că am talent deosebit pentru lectura făcută cu glas tare. El nu-i îngrijorat decât când întârzie poşta din Anglia. Am avut un radio, dar ne supăra zgomotul aşa că am renunțat la el; rezultatul unui meci de criket, jucat cu câteva zile înainte, îşi păstrează tot interesul pentru noi.

Oh, meciurile care ne-au scăpat de urât, galele de box şi chiar concursurile de biliard! Finalele unor concursuri şcolare, alergări de câini, mici competiții ciudate desfăşurate în comitatele mai îndepărtate, toate acestea alcătuiesc măcinişul înfometatei noastre mori. Uneori îmi cade în mână un număr vechi din *Field* şi mă poartă departe de acest țărm nepăsător, spre o adevărată primăvară englezească. Citesc despre păraiele calcaroase, despre efemeride, despre măcrişul care se înalță pe pajiştile verzi, despre stângăcia ce împresoară pădurile, la fel cum era pe vremuri şi la Manderley. Mirosul pământului reavăn țâşneşte pentru

mine din filele acelea tocite de atingerea degetelor şi zdrenţuite, din mireasma acră a turbei de pe landă, din senzaţia muşchiului îmbibat de apă, împestriţat cu alb din loc în loc, de găinaţurile bâtlanului.

Într-o zi am găsit în revista aceea un articol despre turturele şi pe când îl citeam cu glas tare, mi se părea că eram din nou în pădurile adânci ale Manderley-ului cu turturelele zburând deasupra capului meu. Auzeam uguitul lor blând, atât de înviorător în după-amiezile de vară; peste o clipă Jasper le va pune pe goană, venind apoi la mine, printre tufişuri, adulmecând pământul cu nările sale umede.

Ca nişte cucoane bătrâne, surprinse în timp ce-şi îndeplineau abluţiunile, porumbiţele îşi fluturau penajul în ascunzătorile lor, cuprinse de o agitaţie neroadă şi făcând o larmă cumplită şi aferată cu aripile lor; apoi îndepărtându-se, pluteau peste crestele copacilor şi se pierdeau din vedere şi din auz. După ce pieriseră şi o tăcere nouă se aşternea deasupra locului, eu – stingherită fără vreun motiv precis – îmi dădeam seama că soarele nu mai urzea niciun desen pe faţa frunzelor foşnitoare, că ramurile deveniseră mai întunecate, că umbrele se alungiseră; şi când mă întorceam în casă, ştiam că avea să fie la ceai zmeură proaspătă.

Mă ridicam atunci de pe patul meu de ferigi, scuturându-mi de pe fustă pulberea pufoasă a frunzelor de anul trecut şi fluierându-l pe Jasper, o porneam către casă, dispreţuindu-mă, chiar în timp ce mergeam, pentru pasul zorit, pentru privirea rapidă pe care o aruncam în urmă.

Ce lucru ciudat ca un articol despre turturele să poată trezi trecutul atât de mult, încât să-mi schimbe glasul! Înfăţişarea ursuză a chipului lui mă sili să mă opresc şi să întorc foile revistei până când găsii un articol despre cricket, foarte concret şi anost – Middlessex bătuse pe un teren uscat pe Oval, îngrămădind la activul său interminabile şi plicticoase succese.

Cât de mult îi binecuvântez pe acei buni jucători în

flanelă, căci după câteva clipe chipul lui îşi recapătă liniştea şi culorile şi critică echipa din Surrey grozav de mânios.

Scăpasem de o întoarcere în trecut şi lecția îmi folosi. Da, citeşte-i ştiri din Anglia, noutăți sportive, despre politică şi ceremonii britanice, dar pe viitor păstrează numai pentru tine lucrurile care pricinuiesc neplăceri. Culorile, miresmele, sunetele, ploaia şi vuietul apei, chiar şi cețurile toamnei şi izul mlaştinei, constituiau atâtea amintiri de la Manderley, cu neputință de tăgăduit. Sunt oameni care citesc ghiduri ca să simtă plăcerea unor călătorii cu neputință de făcut. Şi viciul meu e poate tot atât de ciudat. Sunt o mină de informații în ce priveşte viața la țară a Angliei. Ştiu numele tuturor proprietarilor de pe întinsul unei lande englezeşti şi chiar şi pe ale fermierilor: Ştiu câte prepelițe, câți pui de potârnichi şi câți cerbi au fost ucişi. Ştiu unde cresc păstrăvi şi unde se pescuieşte somonul. Iau parte la toate banchetele, urmăresc toate alergările. Sorb cu nesaț noutățile despre situația recoltei, prețul vitelor şi bolile ciudate ale porcilor. Biete tresăltări ale capriciului, tandre şi nevătămătoare! Sunt duşmanul amărăciunii şi al regretului, şi îndulcesc acest exil pe care ni l-am atras singuri. Slabă distracție, fără îndoială şi câtuşi de puțin intelectuală, dar citind acele lucruri, respir atmosfera Angliei şi pot avea mai multă bărbăție ca să înfrunt acest cer strălucitor.

Viile pipernicite şi drumurile pietroase nu mai au însemnătate, deoarece pot să culeg, după placul închipuirii mele, gura-leului şi clopoței deschişi de-a lungul unui gard viu, umed şi înfrunzit.

Datorită acestui fapt mă întorc zâmbitoare şi proaspătă ca să particip şi eu la micile deprinderi ale gustării noastre. Lista de bucate nu-i niciodată schimbată: două felii de pâine prăjită pentru fiecare şi ceai chinezesc. Ce cuplu legat cu trup şi suflet pesemne că păream, agățându-ne cu orice preț de tradiție, fiindcă aşa făceam şi în Anglia! Pe acest balcon curat, albit de veacuri de soare, mă gândesc la ora ceaiului la Manderley şi la masa pusă înaintea căminului din bibliotecă. Uşa deschizându-se larg când suna patru şi

apariția tăvii de argint, a ibricului şi a feței de masă albă. Jasper îşi strângea urechile lui de câine de vânătoare şi se prefăcea nepăsător la sosirea prăjiturilor. Ce risipă de bunătăți, dar ce puțin mâncam noi!

Revăd cornurile strălucind de unt, marginea crocantă a feliilor de pâine prăjită şi plăcintele fierbinți. Erau sandvişuri cu gusturi ciudate şi turtă dulce delicioasă, un chec cu anghelică ce se topea în gură şi altul mai greu, cu migdale şi struguri. Erau destule mâncăruri ca să se poată hrăni o familie timp de o săptămână. N-am ştiut niciodată ce se făcea cu ce rămânea şi mă neliniştеam uneori când mă gândeam la atâta risipă.

Dar n-aş fi îndrăznit niciodată să-i vorbesc doamnei Danvers despre asta. Ea m-ar fi privit cu dispreț, ar fi zâmbit cu zâmbetul ei de gheață, superior şi parcă o şi auzeam spunând: „N-am fost niciodată mustrată în privința asta cât a trăit doamna de Winter”. Mă întreb ce s-o fi făcut doamna Danvers, ca şi Favell. Cred că expresia cu care mă privea mi-a dat prima senzație de nelinişte. Din instinct mi-am zis: „Ea mă asemuie cu Rebecca”; şi umbra ei se ivea între noi, ascuțită ca un tăiuş…

Ei bine, acum s-a sfârşit, s-a încheiat şi să nu mai vorbim de asta. Nu mai sunt chinuită de gânduri şi suntem liberi amândoi. Până şi credinciosul meu Jasper s-a dus pe tărâmul vânătorilor veşnic fericite, iar Manderley nu mai este. Zace ca o cochilie goală în mijlocul încâlcelii pădurilor adânci, întocmai cum l-am văzut în visul meu. O puzderie de bălării, o colonie de păsări. Când şi când, poate vreun vagabond va rătăci pe coclaurii aceia, căutând să se adăpostească de o răpăială bruscă de ploaie şi, dacă nu e slab de înger poate să umble pe-acolo nevătămat. Dar voi, plimbăreți sfioşi, braconieri nervoşi – pădurile de la Manderley nu sunt pentru voi. Un asemenea ins s-ar putea să dea peste căsuța din golf şi n-ar fi fericit sub acoperişul ei coşcovit, pe care burnița îşi bate tam-tam-ul. S-ar putea să mai dăinuie pe acolo o anumită atmosferă de încordare… Ungherul acela e pe aleea centrală către colțul unde copacii

încalcă domeniul pietrişului – nu este un loc în care să poposeşti – în orice caz, nu după ce-a scăpătat soarele. Când frunzele foşnesc, sunetul lor aduce mult cu mişcarea furtivă a unei femei în rochie de seară, şi când se înfioară brusc şi cad şi se împrăştie alene pe pământ, ar putea să fie de fapt lipăitul, lipăitul unei femei care păşeşte zorit, iar urma lăsată pe pietriş să însemne întipărirea unui pantof de satin cu toc înalt. Când îmi amintesc aceste lucruri, mă întorc uşurată spre priveliştea pe care o vedem din balconul nostru. Nicio umbră nu flutură pe acest cer luminos, viile cocoțate pe dealurile stâncoase strălucesc în soare şi boschetul de bougainville este albit de praf.

Poate că într-o zi voi privi cu dragoste priveliştea. Deocamdată îmi insuflă, dacă nu dragoste, cel puțin un sentiment de încredere. Şi încrederea în sine e o însuşire, pe care o prețuiesc, cu toate că am dobândit-o cam târziu. Cred că felul în care tovarăşul meu se bizuie pe mine, m-a făcut să fiu, în sfârşit, îndrăzneață. Oricum, mi-am pierdut sfiala, stinghereala mea în fața străinilor. M-am schimbat mult din ziua când am sosit întâia oară la Manderley, plină de nădejdi înflăcărate, încătuşată de o stângăcie deznădăjduită şi în acelaşi timp cuprinsă de o grozavă dorința de a place.

Fără îndoială că lipsa mea de siguranță făcea o impresie atât de proastă asupra unor oameni de felul doamnei Danvers. Ce înfățişare aveam eu, după Rebecca?

Amintirile mele sar peste ani, ca peste un pod, şi mă văd cu părul scurt, aspru, tânără şi nepudrată, îmbrăcată cu un taior prost croit şi cu un pulover lucrat de mine, târându-mă în urma doamnei Van Hooper, ca un mânz sfios şi care nu se simte la largul lui. Intra înaintea mea în sufragerie, cu trupul ei scund, ce nu se ținea bine pe tocurile înalte, cu bluza înzorzonată, umplându-i şi mai tare pieptul mare, cu şoldurile cari se legănau, cu pălăria ei nouă, pe ceafă, descoperind o frunte înaltă, goală, ca genunchiul unui şcolar. Într-o mână ținea un sac de voiaj uriaş, de felul celor care cuprind paşapoarte, cărți de vizită şi fişe de bridge, cu cealaltă, se juca cu inevitabilul ei lornion, vrăjmaşul

intimității celor din jur. Se îndrepta spre masa-i obişnuită, în colțul restaurantului, lângă fereastră: apoi ridicând lornionul la înălțimea ochilor mici, începea să se uite la ce se petrecea în dreapta şi în stânga; după aceea îl lăsa să cadă în toată lungimea panglicii negre cu un suspin de scârbă. „Nicio persoană cunoscută. O să cer administrației să-mi reducă prețurile. De ce îşi închipuie că vin eu aici? Să mă uit la slugi?” Şi avea să cheme chelnerul lângă ea, cu glasul ei ascuțit şi sacadat, tăind aerul ca pânza unui ferăstrău.

Cât de mult se deosebeşte micul restaurant unde mâncăm azi de marea şi pompoasa sufragerie de la hotelul „Coasta de Azur” din Monte Carlo, şi cât de mult se deosebeşte tovarăşul meu de acum, curățând meticulos o mandarină cu mâini liniştite şi bine îngrijite şi ridicând ochii să-mi zâmbească, de doamna Van Hooper, care înconjura cu mâinile grase şi încărcate de bijuterii o farfurie plină de piroşti, încredințându-se, cu o privire bănuitoare, că mie nu mi se adusese mai mult decât ei. Teamă zadarnică, deoarece chelnerul, cu pătrunderea supărătoare a breslei lui, îşi dăduse demult seama de starea mea inferioară şi-mi punea înainte o farfurie de carne rece pe care cineva n-o primise cu o jumătate de ceas înainte, pentru că era prost tăiată. Indignarea aceea simțită de servitori şi vădita lor nerăbdare erau ciudate. Îmi amintesc cum stăteam odată, cu doamna Van Hooper într-o casă de țară, şi cum jupâneasa nu răspundea niciodată la chemarea timidă a clopotului meu, sau îmi aducea pantofii, odată cu ceaiul dimineața, rece ca gheața, trântindu-i în fața uşii dormitorului meu. Era la fel şi la „Coasta de Azur”, deşi în măsură mai mică, şi câteodată indiferența lor studiată se prefăcea în familiaritate, țâfnoasă şi jignitoare, care făcea din cumpărarea timbrelor de la funcționarul de serviciu de la recepție, o încercare greu de suportat pe care mă străduiam s-o evit. Cât de tânără şi lipsită de experiență trebuie să fi părut pe atunci şi chiar aşa mă şi simțeam. Eram prea susceptibilă, prea necoaptă şi simțeam ghimpi şi înțepături în atât de multele cuvinte care, în realitate, păreau uşoare în văzduh.

Îmi amintesc de farfuria aceea cu şuncă şi limbă. Erau uscate şi puţin gustoase, tăiate ca o halcă spre partea exterioară, dar pe care n-avusesem îndrăzneala să nu le primesc. Mâncam în tăcere, doamna Van Hooper cu gândul numai la mâncarea ei, ştiind, după felul în care-i curgea sosul pe bărbie, că piroştile îi plăceau.

Îmi întorsei privirea de la acea privelişte neplăcută şi văzui că masa vecină, care fusese trei zile liberă, era acum din nou ocupată. *Maître d'hotel*-ul, cu salutul deosebit, păstrat pentru clienţii permanenţi, aşeza la acea masă pe un nou venit.

Doamna Van Hooper lăsă deoparte furculiţa, ca să-şi ia lornionul. Roşii pentru ea, pe când ea privea prin lornion pe noul oaspete care, neavând habar de interesul pe care-l trezea, se uita la listă. Apoi doamna Von Hooper închise lornionul şi aplecându-se spre mine cu ochii strălucitori, îmi spuse cam prea tare:

— E Max de Winter, stăpânul Manderley-ului. Fireşte că ai auzit vorbindu-se despre el. Arată rău, nu-i aşa? Se pare că nu se poate mângâia de moartea nevestei sale.

Capitolul 3

MĂ ÎNTREB CE AR FI FOST VIAȚA mea azi, dacă doamna Van Hooper n-ar fi admirat prosteşte tot ce-i la modă.

E nostim când mă gândesc că soarta mea a atârnat ca de un fir de această trăsătură a caracterului ei. Indiscreția ei era o patimă. La început fusesem foarte jignită şi îngrozitor de stânjenită; simțeam chinurile cavalerului de onoare al principelui moştenitor, osândit să îndure pedepsele stăpânului său, când vedeam oamenii râzând în spatele ei, părăsind în grabă încăperea unde intra ea şi chiar dispărând îndărătul unei uşi de serviciu.

Venea de câțiva ani la hotelul „Coasta de Azur” şi afară de bridge, singura ei plăcere, cunoscută acum în tot Monte Carlo-ul, era să se mândrească cu prietenia turiştilor de seamă, chiar dacă i-ar fi zărit doar o dată, la celălalt capăt al poştei. Făcea în aşa fel ca să se recomande şi înainte ca victima să se fi putut feri de primejdie, o bombarda cu o invitație. Metoda ei de atac era atât de directă şi de neaşteptată că era greu să-i scapi. La hotel, pusese stăpânire pe un divan al galeriei, la jumătatea drumului între hol şi restaurant; lua cafeaua acolo şi fiecare era silit să treacă prin fața ei.

Mă folosea uneori ca un cârlig de undiță că să atragă prada şi atunci eram nevoită, cu toată sila mea, să străbat galeria, ducând un bilețel, o carte sau un ziar, adresa unui magazin sau să vestesc descoperirea unui prieten comun; îi trebuia tainul ei de oameni vestiți şi, cu toate că-i prefera pe

titrați, era bun orice personaj a cărui fotografie, o văzuse în vreo revistă la pagina „Mondenităților”, sau al cărui nume se aflase în coloana cancanurilor: autor, artist, actor, chiar şi din cei mai mărunți.

O revăd ca şi când ar fi fost ieri, în acea după-amiază de neuitat – nu are importanță cu câți ani în urmă – stând pe divanul ei şi gândindu-se la planul de atac.

Puteam să ghicesc, după purtarea ei rigidă şi după felul cum îşi ciocănea dinții cu lornieta, că stătea şi cântărea diferitele posibilități. Ştiam, de asemenea, când sărea peste dulciuri şi ciugulea în grabă desertul, că voia să termine prânzul înaintea noului venit şi să se poată instala acolo pe unde trebuia să treacă el. Acum, se întoarse deodată spre mine, cu ochişorii ei însuflețiți de lumină.

— Urcă repede, îmi zise dânsa, şi caută-mi scrisoarea nepotului meu. Ştii: aceea despre călătoria lui de nuntă cu fotografiile. Adu-mi-le numaidecât.

Înțelesei că-şi alcătuise planul şi nepotul trebuia să slujească de intermediar. Iar eu, fie că-mi plăcea sau nu, trebuia să fac pe ajutorul de jongler care-i întinde dichisurile apoi îşi priveşte tăcut stăpânul, care-şi execută numerele. Eram sigură că noului sosit nu-i plăcea deloc indiscreția. Din puținul ce-l aflasem despre el, în timpul mesei, o grămadă de „se zice”, adunate de ea cu zece luni înainte din ziare, îmi puteam închipui, în pofida tinereței şi a lipsei de experiență în treburile acestei lumi, că acel amestec neaşteptat în singurătatea lui, nu i-ar plăcea. De ce anume luase el hotărârea de a veni la Monte Carlo, nu era treaba noastră, problemele sale personale îl priveau doar pe el şi oricine, afară de doamna Van Hooper, ar fi înțeles acest lucru. Tactul era pentru ea o calitate necunoscută, ca şi discreția, şi din cauză că bârfeala îi era necesară ca şi răsuflarea, străinul acela trebuia să-i fie servit pe tavă, ca să-l disece. Am găsit scrisoarea într-un sertăraş secret din scrinul ei şi am ezitat o clipă înainte de a coborî din nou în hol. Mi se părea cam imprudent să-i mai îngădui câteva minute de izolare.

Aş fi vrut să am îndrăzneala să cobor din nou pe scara de serviciu şi de acolo, trecând prin restaurant, să-l informez despre capcană. Dar mă oprea buna-cuviinţă, apoi nu ştiam cum să-l înştiinţez. N-aveam altceva de făcut decât să mă aşez lângă doamna Van Hooper, pe când ea, ca un păianjen mare, încântat, o să-şi ţeasă plasa de plictiseală în jurul străinului.

Când m-am întors în galerie, am văzut că el şi părăsise restaurantul şi că ea temându-se că o să-i scape, încercase să-l înfrunte, fără să mai aştepte scrisoarea. Sta chiar lângă ea pe divan. Am venit spre dânşii cu scrisoarea şi i-am dat-o, fără un cuvânt. El se ridică numaidecât, pe când doamna Van Hooper, însufleţită de izbândă, făcea o mişcare confuză spre mine, şoptindu-mi numele.

— Domnul de Winter ia cafeaua cu noi. Te rog cere chelnerului încă o ceaşcă, îmi zise dânsa, cu un ton destul de firesc ca să-l facă să înţeleagă situaţia mea. Asta însemna că eram o tânără de care n-avea nevoie să ţină seamă în convorbire. Ea întrebuinţa acest ton, ca măsură de prevedere, căci o dată fusesem luată drept fiica ei, spre marea jenă a amândurora. Felul ei de a mă prezenta arăta că nu era nevoie să fiu luată în seamă; femeile mă salutau scurt, iar bărbaţii aflau cu plăcere că se pot afunda în fotoliile lor mari, fără să calce bună-cuviinţa.

De aceea am fost uimită văzându-l pe noul venit stând în picioare şi făcând el însuşi semn chelnerului.

— Iertaţi-mă, doamnă, zise dânsul, dumneavoastră două o să luaţi cafeaua cu mine, şi, înainte ca să înţeleg ce se întâmplă, el se aşezase pe scăunelul tare, ce mi-era destinat de obicei, iar eu pe divan, alături de doamna Van Hooper.

Ea păru la început nemulţumită, nu asta prevăzuse, dar numaidecât îşi schimbă înfăţişarea şi aplecându-şi făptura grasă spre oaspetele ei, începu să-i vorbească însufleţită, fluturând scrisoarea în mână.

— Te-am recunoscut de cum ai intrat în sufragerie şi mi-am spus: dar e domnul de Winter, prietenul lui Billy. Trebuie să-i arăt fotografiile din călătoria de nuntă a lui Billy

şi a nevestei sale. Iată-le. Asta-i Dora. Nu-i aşa că-i încântătoare? Talia asta mlădioasă şi ochii ăştia mari... Iată-i pe amândoi făcând plajă la Palm-Beach. Ştii că Billy e nebun după ea. Încă n-o cunoştea când a dat marea serată de la Claridge, unde te-am întâlnit. Dar cred că nu-ți mai aminteşti de o bătrână ca mine?

Spuse asta cu o privire ațâțătoare şi zâmbind.

— Dimpotrivă, îmi amintesc foarte bine, zise dânsul şi preîntâmpinând amintirile întâiei lor întâlniri, spre care ea încerca să-l poarte, el îi întinse tabachera şi ea trebui să tacă atâta timp cât îşi aprinse țigara. Nu-mi place prea mult Palm-Beach, zise dânsul, aprinzând chibritul.

Îl privii, gândindu-mă că decorul unei plaje din Florida nu i s-ar potrivi deloc. El reamintea perspectivele întărite ale unei cetăți din veacul al cincisprezecelea, cu ulițe înguste, pietruite şi spiralele subțiri ale turlelor, unde locuitorii poartă pantofi pictați şi ciorapi împletiți. Chipul îi era interesant, sensibil, având ceva medieval şi-mi evoca un portret văzut într-un muzeu, nu ştiu unde, al unui oarecare nobil necunoscut... Despuiat de tweedul englezesc şi îmbrăcat într-un costum negru, cu dantelă la gât şi la încheieturile mâinilor, ar fi privit lumea noastră din adâncul unui îndepărtat trecut, un trecut unde oamenii ieşeau noaptea mascați şi se ascundeau în umbra vechilor portaluri, un trecut cu scări înguste şi turnuri întunecate, cu şoapte în întuneric, săbii sclipitoare şi curtenie aleasă. Doream să-mi pot aminti care era vechiul maestru care pictase portretul acela. Se afla în colțul galeriei şi ochii te urmăreau din rama prăfuită.

Totuşi, pierdusem firul convorbirii lor.

— Nu, nici acum douăzeci de ani, zise dânsul. Lucrurile astea nu mi-au plăcut niciodată.

Auzii râsul plin şi binevoitor al doamnei Van Hooper.

— Dacă Billy ar avea o casă la Manderley, nici el n-ar avea poftă să se ducă la Palm-Beach, zise dânsa. Se pare că e o adevărată minune.

Ea tăcu, cerşind un zâmbet, dar el continua să fumeze şi

eu observai o linie încruntată între sprâncenele lui.

„Am văzut şi fotografii, fireşte, stărui ea şi arăta absolut încântător. Îmi amintesc cum Billy mi-a spus că întrece, prin frumusețe, toate locurile celelalte. Mă întreb dacă ai să poți suporta vreodată să le părăseşti”.

Tăcerea lui devenise stânjenitoare şi oricine şi-ar fi dat seama, dar ea îi da zor, ca o capră care umblă pe un loc interzis, iar eu mă roşii, împărtăşind o umilire de care ea nici nu-şi dădea seama.

„Sigur, că voi, englezii, sunteți toți la fel, când este vorba de căminele voastre, spuse ea, cu glasul crescând tot mai mult în intensitate, le depreciați ca să nu păreți orgolioşi. Nu se găsesc oare, la Manderley, o galerie a trubadurilor şi câteva portrete foarte prețioase?”

Se întoarse spre mine ca şi cum aştepta o explicație.

„Domnul de Winter este atât de modest, încât nu va recunoaşte acest lucru, dar cred că acest fermecător cămin al lui a fost în posesia familiei încă din vremea cuceririi normande. Lumea spune că galeria trubadurilor este un giuvaier. Presupun că străbunii dumitale ofereau adesea ospitalitate regilor, la Manderley, domnule de Winter?”

Era mai mult decât îndurasem până atunci, chiar din partea ei, dar şfichiuirea din replica lui promptă fu neaşteptată.

— N-am mai primit din vremea lui Ezhelred, zise el, cel poreclit Mototolul. De fapt, porecla i-a fost dată în timpul şederii sale la familia mea. Întârzia în mod regulat la masă.

Pisăloaga meritase această ironie, bineînțeles, şi mă aşteptam s-o văd schimbându-se la față, dar, oricât ar părea de incredibil, cuvintele sale nu avură niciun ecou asupra ei şi am fost lăsată să mă frământ în locul ei, simțindu-mă ca un copil care a primit o palmă.

— E chiar adevărat? continuă ea. Habar n-aveam. Cunoştințele mele în materie de istorie sunt foarte nesigure şi totdeauna m-am încurcat la regii Angliei. Totuşi, ce lucru interesant aflu, trebuie să-i scriu despre asta fiicei mele, ea este foarte studioasă.

Urmă o pauză şi am simțit cum roşeața îmi năpădeşte obrajii. Eram prea tânără, ăsta era necazul. Dacă aş fi fost mai vârstnică, aş fi prins privirea lui şi i-aş fi zâmbit, atitudinea ei incredibilă ar fi format o legătură între noi; dar aşa cum stăteau lucrurile, eram copleşită de ruşine şi am trecut printr-unul din frecventele zbuciumuri ale tinereței.

Cred că el înțelesese stinghereala mea, căci se aplecă spre mine şi mă întrebă, drăguț, dacă nu mai vreau cafea şi fiindcă refuzai clătinând din cap, simții ochii lui oprindu-se asupra mea gânditori, întrebători. Se gândea care era relația mea exactă cu ea şi se întreba dacă trebuia să ne includă pe amândouă în paranteza futilității.

— Ce părere aveți despre Monte Carlo? mă întrebă dânsul.

Această invitație la convorbire mă găsi în toane foarte proaste, şcolăriță cu coatele roşii şi părul încâlcit, şi spusei ceva neînsemnat şi prostesc despre latura artificială a locului, dar doamna Van Hooper mă întrerupse.

— E prea răzgâiată, domnule de Winter, asta-i nenorocirea cu ea. Mai toate fetele şi-ar da şi inima din piept pentru şansa de a vedea Monte Carlo.

— Asta n-ar abate-o oare de la scopul ei? spuse el, zâmbind.

Ea înălță din umeri, suflând un nor des de fum din țigară. Nu cred că l-a înțeles nici măcar o clipă.

— Cât despre mine, eu sunt credincioasă Monte Carlo-ului. Iarna englezească nu-mi prieşte. N-o pot suporta. Dar dumneata ce faci aici? Nu eşti un obişnuit al stațiunii. Ai de gând să joci golf?

— Nu ştiu încă, zise el. Am plecat cam în grabă...

Chipul lui se întunecă spunând aceste cuvinte şi-şi încruntă puțin sprâncenele. Ea îşi reluă pălăvrăgeala, fără să vadă nimic.

— Fireşte, regreți negurile de la Manderley; asta-i altceva: ținuturile acelea din Apus trebuie să fie fermecătoare primăvara.

El strivi țigara în scrumieră şi observai o expresie nouă în privirea sa, ceva care pluti nedesluşit o clipă; simții că am

surprins ceva ce-i aparține şi care nu mă privea.

— Da, zise dânsul tăios. Manderley este mai frumos ca totdeauna.

Se aşternu o tăcere între noi, oarecum stânjenitoare şi aruncând o privire spre el, îmi amintii cu şi mai multă tărie, de nobilul meu necunoscut, înfăşurat într-o mantie, în fundul unei galerii nocturne. Glasul doamnei Van Hooper îmi străbătu visul ca o sonerie electrică.

— Trebuie să cunoşti foarte multă lume aici, cu toate că sunt nevoită să mărturisesc că Monte Carlo e tare trist în iarna asta. Prea puține chipuri cunoscute. Ducele de Middlessex e şi el aici, pe iahtul lui, dar încă n-am fost pe punte.

După câte ştiam eu, nici nu fusese vreodată.

„O cunoşti, bineînțeles, pe Nell Middlessex, urmă ea. Ce femeie fermecătoare... Gurile rele susțin că al doilea copil al lor nu-i făcut cu el, dar eu nu cred. Oamenii sunt în stare să spună orice, nu-i aşa, când o femeie este atrăgătoare? Şi ea este nespus de frumoasă. Spune-mi, e adevărat că mariajul Coxton-Hyslop nu-i reuşit?”

Începu să reverse un potop de bârfeli, fără să observe că el nu cunoştea pe nimeni dintre cei amintiți şi că devenea din ce în ce mai rece şi mai tăcut, cu cât ea vorbea mai mult.

N-o întrerupse nici măcar o clipă, nici nu aruncă vreo privire la ceas; era ca şi cum şi-ar fi stabilit o normă de conduită, de când o făcuse de râs de față cu mine, şi prefera să se țină morțiş de această normă, decât s-o jignească din nou. În cele din urmă veni un servitor să-l scape, înştiințând-o pe doamna Van Hooper că o aşteaptă croitoreasa în apartamentul ei.

El se ridică numaidecât împingând scaunul.

— Nu vreau să vă mai rețin, zise dânsul. Moda se schimbă atât de repede acum... Trebuie să vă grăbiți să urcați...

Această grabă n-o jigni, căci nu văzu decât o glumă în ea.

— Ce noroc că te-am întâlnit, domnule de Winter, zise dânsa, întârziind la ascensor. Acum, că m-am încumetat să rup gheața, nădăjduiesc c-o să te văd din când în când.

Trebuie să vii să bei ceva în apartamentul meu. Mâine seară primesc poate pe câțiva prieteni. Nu vrei să vii şi dumneata?

El întoarse capul aşa că nu-l putui observa, în timp ce căuta un motiv de scuză:

— Îmi pare rău, zise dânsul, mâine probabil că voi pleca la Sospel şi nu ştiu când mă întorc.

Ea renunță în silă, dar încă ne mai învârteam prin dreptul intrării liftului.

— Sper că ți-au dat o cameră bună, hotelul e pe jumătate gol, aşa că dacă încăperea nu e confortabilă, ai grijă să faci scandal. Presupun că valetul ți-a despachetat lucrurile, nu?

Această familiaritate era excesivă, chiar din partea ei, şi am surprins, cu coada ochiului, expresia de pe figura lui.

— N-am valet, rosti el liniştit, poate că v-ar face plăcere să vă ocupați de treaba aceasta în locul meu?

De data aceasta săgeata lui îşi atinse ținta, fiindcă ea se înroşi şi râse, puțin cam stânjenită.

— Ei, nu prea îmi vine să... începu, şi apoi, pe neaşteptate şi în mod incredibil, se întoarse spre mine. Poate că i-ai putea fi de folos domnului de Winter, dacă vrea să facă ceva. Eşti o copilă capabilă, în multe privințe.

Domni o pauză momentană, în vreme ce rămăsesem încremenită, aşteptând răspunsul lui.

Îşi coborî asupra noastră privirea, batjocoritoare, uşor sardonică, cu umbra unui zâmbet fluturând pe buze.

— E o sugestie plină de farmec, zise, dar eu mă țin de deviza familiei: „Cel care călătoreşte singur, călătoreşte cel mai repede”. Poate că n-ați auzit de ea.

Şi fără să-i aştepte răspunsul, plecă, lăsându-ne acolo.

— Ce ciudat e, zise doamna Van Hooper, hotărându-se în sfârşit să intre în ascensor. Crezi că această plecare neaşteptată e o formă de humor? Bărbații au purtări atât de curioase... Îmi amintesc de un scriitor foarte cunoscut care, când mă vedea de departe, se repezea pe scara de serviciu. Cred că era îndrăgostit şi se temea să mi-o arate. E adevărat că pe atunci eram mai tânără.

Ascensorul se opri la etajul nostru. Liftierul deschise uşa.

— Apropo, draga mea, zise dânsa pe coridor, nu te supăra că-ți vorbesc așa, dar adineauri prea te-ai pus în evidență. Străduințele dumitale de a acapara discuția m-au stânjenit şi desigur că şi pe el. Bărbații au groază de aşa ceva.

Nu răspunsei. Ce era să răspund?

„Hai, nu te supăra, zise dânsa, ridicând din umeri şi râzând. La urma urmelor, eu port răspunderea dumitale şi poți primi sfaturile unei femei care-ți poate fi mamă. *Eh bien, Blaize, je viens...*[1] după care intră cântând, în dormitor, unde o aştepta croitoreasa.

Mă aşezai la fereastră şi privii afară. Soarele era încă foarte strălucitor şi bătea un vânt înviorător. Peste o jumătate de ceas o să stăm la bridge, cu ferestrele bine închise şi caloriferul deschis. Mă gândeam la scrumierele pe care o să le deşert, pline de mucurile de țigări pătate cu ruj de buze, strivite printre sfărâmăturile de bomboane de ciocolată. Bridge-ul nu-i uşor pentru o minte obişnuită cu piticul galben şi cu „jocurile de familie"; de altfel, pe prietenii ei îi plictisea să joace cu mine.

Simțeam că prezența mea tinerească îngreuia discuția, nu îndrăzneau să se arunce cu atâta avânt în cazanul scandalurilor şi insinuărilor. Bărbații afişau un fel de afecțiune silită şi mă tachinau, întrebându-mă despre istorie sau pictură, socotind că nu terminasem de multă vreme şcoala; şi că deci nu puteam avea alte subiecte de discuție.

Suspinai şi plecai de la fereastră. Soarele era plin de făgăduieli şi marea plină de spumă, biciuită de un vânt puternic. Mă gândeam la acel colț din Monaco, unde fusesem cu o zi sau două înainte, unde, deasupra unui loc prost pietruit, se afla o casă dărăpănată. Sus, pe acoperişul stricat, se deschidea o fereastră îngustă. Ar fi putut încadra un personaj medieval. Luai o hârtie şi un creion de pe masă şi începui să schițez, visătoare, un profil vulturesc. Ochii întunecați, nasul trufaş, buzele disprețuitoare. Adăugai un cioc şi un guler de dantelă, ca pictorii de altă dată.

---

[1] În franceză, în original: *Ei bine, Blaize, vin.*

Cineva bătu la uşă şi băiatul de la ascensor intră, aducând o scrisoare. „Doamna e în odaia ei”, spusei eu, dar el clătină din cap şi răspunse că scrisoarea e pentru mine. Deschisei plicul şi găsii o foaie de hârtie cuprinzând câteva cuvinte, cu un scris necunoscut:

„Iartă-mă. Am fost foarte mojic adineauri”

Asta era tot. Nicio semnătură, nici „Dragă domnişoară”. Dar numele meu era pe plic şi ortografiat corect, ceea ce nu era obişnuit.

— E vreun răspuns? întrebă liftierul.

Îmi desprinsei ochii de la cuvintele scrise.

— Nu, zisei eu. Nu, nu-i niciun răspuns.

Când plecă, pusei scrisoarea în buzunar şi-mi reluai desenul, dar nu-mi mai plăcea. Obrazul mi se părea țeapăn şi fără viață, gulerul de dantelă şi barba aveau înfățişarea unei deghizări de circ.

Capitolul 4

DIMINEAȚA, DUPĂ BRIDGE, DOAMNA Van Hooper se trezi cu o durere în gât şi o temperatură de treizeci şi nouă de grade. Telefonai doctorului, care veni numaidecât şi spuse că are gripă.

— Să nu te scoli înainte de a-ți îngădui eu, zise dânsul. Nu-mi place cum îți bate inima şi n-o să te vindeci dacă n-o să te odihneşti bine. Ar fi preferabil, adăugă dânsul, întorcându-se spre mine, ca doamna Van Hooper să aibă o infirmieră experimentată. Dumneata n-o poți ridica. Boala poate ține vreo două săptămâni sau cam aşa ceva.

Asta mi se păru caraghios şi mă împotrivii; dar, spre marea mea uimire, bolnava fu de aceeaşi părere cu doctorul. Cred că-i plăcea să se facă interesantă, îşi închipuia compătimirea oamenilor, vizitele şi telefoanele prietenilor, sosirea buchetelor de flori. Monte Carlo începea s-o plictisească şi această neînsemnată boală constituia o diversiune.

Îndată ce infirmiera care trebuia să-i facă injecții, masaje şi să aibă grijă de regimul ei, fu lângă ea, plecai, lăsând-o foarte mulțumită, stând în capul oaselor, cu temperatura scăzută şi îmbrăcată cu cea mai frumoasă lizeuză şi cu o scufă cu panglici. Cam ruşinată de marea mea veselie, telefonai prietenilor ei ca să amân vizita ce trebuia făcută în seara aceea şi coborâi în restaurant cu o jumătate de ceas înainte de ora obişnuită pentru masa noastră. M-aşteptam să găsesc sala goală, căci de obicei nimeni nu mânca înainte de unu. Era pustie, afară de masa vecină cu a noastră. Nu

eram pregătită pentru această întâlnire. Îl credeam plecat la Sospel. Fără îndoială că nu mânca atât de devreme decât în nădejdea de a scăpa de noi la unu. Ajunsesem de acum la mijlocul sălii şi nu mai puteam să mă întorc. Nu-l mai văzusem din ajun, de la plecarea din fața ascensorului, căci se ferise, desigur, să mănânce la restaurant pentru acelaşi motiv care-l făcea acum să mănânce înainte de ora obişnuită a mesei.

Nu mă simțeam la largul meu, aş fi vrut să fiu altfel, mai în vârstă. M-am dus la masa noastră, cu ochii țintă înaintea mea, dar am plătit imediat prețul stângăciei mele, căci desfăcându-mi şervetul, am răsturnat vasul plin de dediței țepeni. Apa udă fața de masă şi-mi curse pe genunchi. Chelnerul era la celălalt capăt al sălii şi nu văzuse nimic. Dar în mai puțin de o clipă, vecinul meu îmi veni în ajutor, cu şervetul lui în mână.

— Nu poți rămâne la masa asta udă, îmi zise dânsul brusc. Ți-ar tăia pofta de mâncare. Ridică-te.

Începu să şteargă fața de masă, pe când chelnerul observând întâmplarea, sări în ajutor.

— Nu face nimic, zisei eu, n-are nicio importanță. Sunt singură.

El nu răspunse. Chelnerul luă vasul şi florile răsturnate.

— Lasă asta, zise dânsul, şi pune alt tacâm la masa mea. Domnişoara o să mănânce cu mine.

Îl privii foarte stânjenită.

— Oh, nu, spusei eu, nu pot să primesc.

— De ce nu? întrebă dânsul.

Încercai să găsesc un motiv. Ştiam că n-are poftă să mănânce cu mine. N-o făcea decât din bunăvoință.

Mă gândeam că o să-i stric toată plăcerea mesei. Hotărâi să fiu îndrăzneață şi să spun adevărul.

— Vă rog, îl rugai eu, să nu vă credeți obligat să fiți prietenos. E foarte drăguț din partea dumneavoastră, dar o să mă simt foarte bine la masa mea, după ce chelnerul o să şteargă fața de masă.

— Dar nu sunt drăguț de loc, stărui dânsul. Am poftă să

mănânci cu mine. Chiar dacă n-ai fi răsturnat cu atâta neîndemânare vasul acela, tot te-aş fi invitat.

Fără îndoială că obrazul meu trăda o îndoială, căci el zâmbi.

„Nu mă crezi? Cu atât mai rău, vino şi aşază-te. N-o să vorbim decât dacă o să avem chef”.

Ne aşezarăm şi el îmi întinse lista de mâncare, lăsând pe seama mea alegerea şi-şi aşteptă mai departe *hors d’oeuvre*-ul, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Avea un dar aparte de a fi detaşat şi-mi dădui seama că am fi putut petrece tot timpul mesei fără să vorbim şi asta n-ar fi avut nicio însemnătate. Nu ne-am fi simțit stingheriți. Nu-mi va pune întrebări pe teme istorice.

— Ce-a pățit prietena dumitale? mă întrebă dânsul.

Îi vorbii de gripa ei. „Ce păcat, zise dânsul, apoi după o clipă: – Cred că ai primit rândurile mele. Mi-era într-adevăr ruşine de purtarea mea. Singura mea scuză e că tot trăind singur, am ajuns morocănos. De aceea e foarte drăguț din partea dumitale că dejunezi azi cu mine”.

— N-ați fost mojic, zisei eu. Oricum, ea n-a băgat de seamă. E de o indiscreție! Nu vede niciun rău în asta. Aşa e cu toată lumea, adică cu oamenii însemnați.

— Ar trebui să fiu măgulit, zise el. Dar de ce m-ar socoti un om însemnat?

Am şovăit o clipă înainte de a răspunde.

— Cred că din cauza Manderley-ului, zisei eu.

El nu răspunse şi am avut din nou acea senzație neplăcută, ca şi cum aş fi încălcat un teren interzis. Mă întrebam de ce menționarea moşiei sale, de care atâția oameni şi chiar eu auzisem vorbindu-se, îl făcea totdeauna să tacă, ridicând o stavilă între el şi ceilalți.

Mâncarăm câtăva vreme în tăcere, iar eu mă gândeam la o carte poştală ilustrată pe care o cumpărasem, ca fetiță, în timpul vacanței, într-o prăvălie dintr-un sat din Apus. Înfățişa o casă în colori vii; dar chiar coloritul prost nu izbutea să strice simetria arhitecturii, peronul mare al terasei, pajiştile verzi care se întindeau până la mare.

Plătisem cartea poştală şase pence şi jumătate din banii mei de buzunar pe săptămână, apoi o întrebai pe bătrâna negustoreasă ce înfăţişa. Ea păru uimită de ignoranţa mea.

„Dar e Manderley”, îmi zise dânsa, şi-mi aminteam că ieşisem din prăvălie cam jignită, dar nu mai puţin ignorantă.

Poate că amintirea acelei cărţi poştale, pierdută de multă vreme în vreo carte uitată, făcuse să-mi trezească simpatia pentru atitudinea lui defensivă. Era furios pe doamna Van Hooper şi pe cei de teapa ei, cu întrebările lor inoportune. Poate că plutea vreo aură de inviolabilitate în jurul Manderley-ului, care făcea din el un loc aparte; era un subiect care nu suporta să fie discutat.

Puteam să mi-o închipui pe doamna Van Hooper vagabondând prin odăi, poate plătind şi şase pence taxă de intrare, sfâşiind liniştea cu râsul ei ascuţit, sacadat. Pesemne că minţile noastre apucaseră pe acelaşi drum, fiindcă începu să vorbească despre ea.

— Prietena dumitale... reluă dânsul. E mult mai în vârstă decât dumneata. Ţi-e rudă? O cunoşti de mult?

Înţelesei că această întovărăşire îl mira.

— Nu-i chiar prietenă, îi explicai eu. Îmi fac ucenicia de domnişoară de companie şi mă plăteşte cu 90 lire pe an.

— Nu ştiam că compania se poate cumpăra, spuse el. Pare o idee primitivă. Ceva cam ca „târgul de sclavi din Orient”.

— Odată am căutat în dicţionar cuvântul „companion”, am recunoscut eu şi scrie că înseamnă „un prieten de inimă”.

— Nu prea ai multe lucruri comune cu ea, zise el.

Râse, ceea ce-l schimba mult; părea mai tânăr şi mai puţin indiferent. „De ce faci asta”? mă întrebă dânsul.

— Nouăzeci de lire înseamnă mult pentru mine.

— N-ai rude?

— Nu, au murit.

— Ai un nume fermecător şi original.

— Tata a fost un om fermecător şi original.

— Povesteşte-mi despre el.

Îl privii peste paharul meu de citronadă. Nu era uşor să-l

descriu pe tata şi de obicei nu vorbeam despre el. Era averea mea tainică. Păstrată pentru mine, ca Manderley pentru tovarăşul meu de masă. Nu aveam de loc chef să-l prezint așa, la modul întâmplător, pe deasupra unei mese, într-un restaurant din Monte Carlo.

O atmosferă de irealitate plutea în jurul acestui mic dejun şi când mi-l amintesc acum, are pentru mine o ciudată strălucire. Eram acolo, eu care aveam încă atât de mult dintr-o şcolăriță, care abia cu o zi în urmă stătusem alături de doamna Van Hooper, nenaturală, tăcută şi ştearsă şi care, după douăzeci şi patru de ore, nu mai făceam nicio taină din istoria familiei mele, o împărtăşeam unui bărbat pe care nu-l cunoşteam. Dintr-un motiv oarecare, mă simțeam îmboldită să vorbesc, pentru că ochii lui mă urmăreau cu simpatie, ca „Gentlemanul Necunoscut”.

Sfiala mă părăsise, limba începu să mi se dezlege, mărturisindu-i toate micile taine ale copilăriei mele, plăcerile şi necazurile. Mi se părea că din bietele mele descrieri putea înțelege ceva din puternica personalitate a tatii şi ceva din dragostea ce-o avea mama pentru el, ce făcea din acest sentiment o forță vitală, însuflețită, purtând o scânteie de divinitate în ea, în aşa măsură încât, când a murit, în iarna aceea groaznică, doborât de pnemnonie, ea nu-i mai supraviețui decât cinci săptămâni şi apoi părăsi lumea aceasta. Îmi amintesc că am tăcut, gâfâind şi cam năucită. Restaurantul era acum plin de lume, care flecărea şi râdea, în sunetele orchestrei şi zornăitul vaselor. Ridicând ochii spre ceasornicul de deasupra uşii, văzui că era două. Petrecuserăm împreună un ceas şi jumătate şi eu întreținusem toată discuția.

M-am reîntors la realitate, cu mâinile fierbinți, foarte ruşinată, cu obrajii încinşi şi am început să bâlbâi scuze. Dânsul nu voia să ştie de ele.

— Ți-am spus adineauri că ai un nume încântător şi original. Dacă-mi îngădui, o să merg mai departe, spunându-ți că ți se potriveşte tot atât de bine ca şi tatălui dumitale. Ceasul acesta petrecut cu dumneata mi-a făcut o

plăcere pe care n-am mai simțit-o demult. M-ai făcut să uit de mine şi m-ai scăpat de singurătate, care-i demonul meu de un an.

Îl privii şi înțelesei că spunea adevărul. Părea mai tăcut ca de obicei, mai modern, mai omenesc, nu mai era înconjurat de năluci.

— Ştii, zise dânsul, că noi doi avem ceva asemănător: suntem amândoi singuri pe lume. Oh, eu am, ce-i drept, o soră, cu toate că nu ne vedem prea des şi o bunică bătrână, pe care o văd de trei ori pe an, dar niciuna, nici alta nu constituie pentru mine o tovărăşie. Trebuie s-o felicit pe doamna Van Hooper. Nu-ți plăteşte prea mult nouăzeci de lire pe an.

— Uiți că dumneata ai un cămin, zisei, iar eu nu.

Abia deschisei gura şi-mi păru rău, căci în privirea lui se ivi din nou acea expresie tainică, de nepătruns şi am simțit nesuferita jenă că am fost lipsită de tact. El lăsă capul în jos ca să-şi aprindă o țigară şi nu răspunse numaidecât.

— Tot aşa de singuratecă poate fi o casă goală ca şi un hotel plin, zise dânsul în cele din urmă. Partea proastă e că e mai puțin impersonală.

Şovăi, şi o clipă crezui că va vorbi, în sfârşit, de Manderley, dar ceva îl reținu şi sfârşi prin a se birui, căci îşi stinse chibritul şi, în acelaşi timp pieri şi scânteia sa de încredere.

— Aşadar, domnişoara de companie e liberă? zise el, revenind la tonul de plăcută camaraderie. Ce are de gând să facă?

M-am gândit la piațeta prost asfaltată din Monaco şi la casa cu fereastra ei îngustă. Puteam să fiu acolo pe la trei cu blocul de schițe şi i-o spusei cu sfiala unui amator fără talent.

— O să te duc cu maşina, zise el, fără să țină seama de protestele mele.

Îmi amintii avertismentul din ajun al doamnei Van Hooper, că mă vâr în sufletul oamenilor şi mă temui să nu ia cuvintele mele despre Monaco drept un subterfugiu ca să mă

conducă. Tocmai aşa ar fi făcut doamna Van Hooper şi mi-era teamă să nu ne confunde în gândul lui. Dejunul luat în tovărăşia lui îmi şi dăduse oarecare importanță, căci atunci când ne-am sculat de la masă, *maître d'hôtel*-ul, se repezi să-mi dea scaunul de-o parte. El se aplecă zâmbind, complet schimbat față de atitudinea lui indiferentă – şi ridică batista ce-mi căzuse. Până şi comisionarul, care ne-a deschis uşa, mă privi respectuos. Fără îndoială că tovarăşului meu de masă i se părea asta foarte firesc. Nu ştia nimic despre şunca prost tăiată din ajun. Socoteam această schimbare, deprimantă; asta făcea să mă desconsider. Mi-l reaminteam pe tata şi disprețul lui pentru deşertăciuni.

— La ce te gândeşti?

Ne îndreptam spre galerie. Ridicând ochii îi văzui privirea curioasă ațintită asupra mea.

„Te-a supărat ceva? mă întrebă dânsul.

Atențiile *maître d'hôtel*-ului față de mine îmi treziseră un şir de gânduri şi, pe când beam cafeaua, îi vorbii de Blaize, croitoreasa. Era încântată că vânduse în ajun trei rochii doamnei Van Hooper, iar eu, conducând-o apoi la ascensor, mi-o închipuiam lucrând într-o odăiță din spatele prăvălioarei ei, îmbâcsite, cu un băiat anemic, culcat pe divan. O vedeam cosând cu ochii obosiți, cu podeaua presărată de bucăți de stofă.

— Ei bine? zise dânsul zâmbind. Imaginația dumitale te-a înşelat?

— Nu ştiu, am replicat. N-am verificat.

Şi-i povestii cum, pe când sunam să vină ascensorul, ea scotocise în săculețul ei şi-mi întinse o bancnotă de o sută de franci. „Iată, mi-a spus dânsa şoptind familiar şi dezagreabil, acesta e micul dumitale comision pentru că ți-ai adus stăpâna în prăvălia mea”.

Roşie de ruşine n-am primit şi ea a înălțat din umeri. „Cum vrei, zise dânsa, dar aşa-i obiceiul. Poate că doreşti mai bine o rochie? Treci într-una din zilele astea pe la magazin, fără doamna şi o să-ți dau una pe nimica toată”.

Nu ştiu de ce acest incident mi-a provocat o indispoziție pe

care o simțeam, pe când eram copil, când întorceam paginile unei cărți interzise. Viziunea băiatului bolnav se risipise, înlocuită de propria mea imagine, dacă aş fi fost altfel, privind bancnota aceea murdară, cu un zâmbet de înțelegere şi, poate, profitând azi de după-amiaza mea liberă, ca să mă strecor în prăvălia doamnei Blaize şi să ies cu o rochie pe care n-aş fi plătit-o.

Mă gândii că o să râdă de povestea mea stupidă, dar Dumnezeu ştie de ce, el mă privi gânditor, amestecându-şi cafeaua.

— Cred că ai făcut o mare greşeală, zise dânsul după o clipă.

— Refuzând cei o sută de franci? întrebai eu revoltată.

— Nu, pentru Dumnezeu, drept cine mă iei? M-am gândit că ai făcut o greşeală venind aici şi întovărăşindu-te cu doamna Van Hooper. Nu eşti făcută pentru meseria asta. Mai întâi eşti prea tânără şi prea sensibilă. Blaize şi comisionul ei n-au nicio importanță. Cine te-a putut îndemna spre această meserie?

Mi se părea foarte firesc să mă întrebe. S-ar fi spus că ne cunoaştem demult şi că ne întâlnim din nou, după ce nu ne mai văzusem de câțiva ani.

„Te-ai gândit vreodată la viitor? mă întrebă el, şi la viața pe care ți-o pregătesc astfel de lucruri? Închipuie-ți că doamnei Van Hooper i se urăşte cu domnişoara ei de companie, atunci ce-ai să faci?”

I-am zâmbit şi i-am spus că asta nu m-ar face să-mi pierd cumpătul. Mai sunt şi alte doamne Van Hooper şi eram tânără, încrezătoare şi voinică. Dar chiar în timp ce vorbea, mi-am adus aminte de reclamele acelea văzute în marile magazine de lux, unde o societate amicală cerea ajutorarea tinerelor aflate la strâmtoare: mă gândeam la tipul de pensiune care răspunde reclamei şi acordă adăpost temporar şi apoi mă vedeam pe mine însămi, cu un carnet de schițe nefolositor, în mână, fără niciun fel de calificare, bâlmăjind răspunsuri la întrebările severilor agenți ai oficiilor de plasare. Poate că aş fi acceptat comisionul de zece

la sută oferit de Blaize.

— Câți ani ai? întrebă dânsul şi când îi răspunsei, începu să râdă, sculându-se din fotoliu. Ştiu că-i vârsta încăpățânării, zise dânsul, a încrederii în viitor. Ce păcat că nu ne putem schimba! Acum urcă şi ia-ți pălăria, iar eu o să scot maşina.

Pe când mă însoțea la ascensor, mă gândeam la întâlnirea din ajun, la trăncănelile doamnei Van Hooper pe care le ascultase cu o curtenie rece. Îl judecasem greşit: nu era nici aspru, nici batjocoritor, era prietenul meu de ani de zile, fratele pe care nu-l avusesem niciodată. În după-amiaza aceea eram bine dispusă şi el îmi aminti aceasta. Revăd cerul pe care pluteau nouraşi albi şi marea. Simt vântul pe obraz şi aud râsul meu şi al lui, care îmi răspundea. Nu era Monte Carlo-ul pe care-l cunoscusem până atunci. Avea o strălucire pe care n-o văzusem niciodată. Poate că înainte îl privisem cu ochi trişti. Portul era un spectacol dansant, cu vaporaşe de hârtie, iar marinarii de pe chei zâmbeau tot aşa de veseli ca şi vântul. Am trecut de yachtul îndrăgit de doamna Van Hooper din pricina ducalului său proprietar, am pocnit din degete zărind alămurile lui sclipitoare şi, uitându-ne unul la altul, am izbucnit iar în râs.

Îmi amintesc, ca şi când le-aş mai purta şi acum, de taiorul meu de flanelă, prost croit, de pălăria veche cu marginile prea mari şi pantofii cu tocuri joase. Într-o mână, cu o pereche de mănuşi cu manşetele mototolite, nu părusem niciodată mai tânără, niciodată nu mă simțisem mai bătrână. Doamna Van Hooper şi gripa ei nu mai existau. Bridge-ul şi cocktailurile erau uitate, şi odată cu ele, şi situația mea umilă.

Eram o persoană importantă. În sfârşit, promovasem la o treaptă superioară. Fata aceea care, torturată de sfiiciune, stătea în fața uşii salonului, răsucind în mâini o batistă, în timp ce dinăuntrul încăperii venea zumzetul confuz al pălăvrăgelii atât de descurajante pentru o intrusă, se dusese pe aripa vântului din după-amiaza aceea. Era o făptură sărmană şi mă gândeam la ea cu dispreț, abia dacă îmi mai

pierdeam vremea să-mi amintesc de ea.

Vântul era prea puternic ca să-mi îngăduie să desenez, sufla în rafale plăcute, în jurul piațetei prost pietruită; ne întoarserăm deci la maşină şi pornirăm nu ştiu unde. Drumul lung urca şi maşina urca de asemeni şi coteam spre vârful muntelui, ca pasărea pe cer. Cât de mult se deosebea maşina lui de cea închiriată de doamna Van Hooper pe durata sezonului, un Daimler pătrat, demodat, care ne ducea până la Mentone, în după-amiezile calme, când eu, stând pe scăunel, cu spatele la şofer, trebuia să-mi sucesc gâtul ca să văd priveliştea. Maşina lui avea aripile lui Mercur, mă gândeam, căci ne cățăram tot mai sus şi chiar cu o viteză primejdioasă, şi primejdia îmi făcea plăcere, pentru că era ceva nou pentru mine şi eram tânără. Îmi amintesc că râdeam şi vântul îmi ducea râsul departe. Privindu-l, observai că el nu râdea; era din nou omul tăcut şi nepăsător din ajun, învăluit în taina lui.

Îmi dădui seama că maşina nu mai urca. Ajunsesem pe vârful muntelui; sub noi se întindea perpendicular, drumul şerpuitor pe care ne urcasem. El opri maşina şi văzui că marginea drumului mergea de-a lungul unei coaste verticale care se prăbuşea în gol, o pantă abruptă de vreo şase sute de metri. Am coborât şi ne-am uitat în jos. Asta mă dezmetici în cele din urmă şi înțelesei că puțini metri ne despărțeau de prăpastie. Marea uda piciorul stâncos al muntelui şi, jos, casele păreau scoici într-o peşteră rotundă, luminate ici şi colo de un puternic soare portocaliu. O lumină deosebită scălda piscul unde ne găseam şi tăcerea îl făcea mai aspru şi mai singuratec. Se produsese o schimbare, după-amiaza noastră pierduse din veselia ei. Vântul se potolise şi deodată se lăsă frig. Când vorbeam, glasul meu era mult prea nepăsător: era glasul grotesc şi convențional al cuiva care nu se simte la largul său.

— Cunoşti locul ăsta? l-am întrebat. Ai mai fost pe aici?

El mă privi părând că nu mă recunoaşte şi mi-am spus, cam neliniştită, că mă uitase şi că era pierdut într-un astfel de labirint de gânduri chinuitoare, încât nici nu mai ştia de

mine. Părea un somnambul şi o clipă am crezut că poate nu e în toate minţile. Auzisem vorbindu-se că există oameni care au un fel de transe, care se supun unor legi tainice despre care noi nu ştim nimic şi că urmează ordinele complicate ale subconştientului. Poate că era şi el dintre aceia, iar eu mă găseam singură cu el deasupra unei prăpăstii.

— E târziu; n-ar trebui să ne întoarcem? întrebai eu pe un ton nepăsător şi cu un biet zâmbet, care n-ar fi înşelat nici pe-un copil.

Îl calomniasem, desigur, n-avea nimic neobişnuit, căci se trezi din vis şi-şi ceru iertare. Mă îngălbenisem şi el îşi dăduse seama.

— Sunt de neiertat, zise dânsul şi luându-mă de braţ, mă duse la maşină. Ne urcarăm în maşină şi el închise uşa. Să nu-ţi fie teamă, cotitura e mai puţin primejdioasă decât pare.

Şi pe când mă cramponam cu amândouă mâinile de banchetă, el manevră domol, foarte domol maşina, ca s-o aducă pe drumul bun.

— Ai mai fost pe aici? îl întrebai eu, scăpată de spaimă, pe măsură ce maşina cobora drumul îngust în zigzag.

— Da, răspunse dânsul, după o clipă de tăcere: acum câţiva ani. Voiam să văd dacă s-a schimbat ceva…

— Şi cum ţi se pare? m-am interesat eu.

— Nu, răspunse dânsul, nu s-a schimbat nimic.

Mă întrebam ce-l îndemnase la întoarcerea asta spre trecut, având u-mă pe mine ca martoră. Ce scurgere de vreme era între el şi cel de altă dată, câte gânduri şi întâmplări, ce deosebire de temperament? Nu voiam să ştiu. Regretam că venisem.

Coborârăm zigzagurile drumurilor fără nicio zdruncinătură, fără niciun cuvânt; straturi mari de nori se îngrămădeau înaintea soarelui care apunea şi aerul era răcoros şi proaspăt. Deodată, el începu să vorbească de Manderley. Nu-mi spuse nimic despre viaţa lui de acolo, niciun cuvânt despre el însuşi, dar îmi descrise cum apune soarele în acel loc în după-amiezile de primăvară, ultimele

lui raze revărsându-se pe povârnişuri. Marea arăta ca o placă de ardezie, încă rece de pe urma iernii îndelungate, şi de pe terasă puteai să auzi fâşâitul refluxului cum spală golfulețul. Narcisele erau în floare, unduind uşor în briza serii, cu capetele lor aurii aplecate pe lujerele mlădioase, şi oricât de multe ai fi cules, nu le răreai rândurile, căci crescuseră dese ca o armie. Pe un mal erau plantate piciorul cocoşului, şofrane aurii, trandafirii şi mov, dar la vremea aceea trecuseră de apogeul splendorii, cu capul plecat şi ofilit, ca nişte palizi ghiocei. Măceşul era mai vulgar, o plăcută făptură casnică, apărând în fiecare viroagă ca o buruiană. Era de asemenea prea devreme şi pentru clopoței, capetele lor erau încă ascunse sub frunzele căzute anul trecut, dar când se iveau, făcând să treacă în umbră violeta, mai umilă, înăbuşeau chiar şi ferigele din păduri, şi cu culoarea lor, aruncau o sfidare cerului. Veneau apoi albăstrițele.

El spunea că nu voia niciodată să le țină în casă. Puse în vaze, deveneau lâncede şi fără viață, iar ca să le vezi în toată frumusețea lor trebuia să te plimbi prin păduri dimineața, pe la douăsprezece, când soarele sta deasupra capului.

Aveau un iz fumegos, mai degrabă acru, ca şi cum prin lujerele lor ar fi alergat o sevă sălbatică, înțepătoare şi zemoasă. Oamenii care smulgeau albăstrițe din păduri erau nişte vandali; se interzisese acest lucru la Manderley. Uneori, plimbându-se cu maşina prin ținut, văzuse biciclişti cu buchete uriaşe atârnate în fața lor de ghidoane, cu culorile pălind de pe capetele lor muribunde, cu lujerele răvăşite atârnând goale şi murdare.

Măceşul nu suferea la fel de mult de pe urma unui asemenea tratament, căci cu toate că era o plantă a sălbăticiei, avea o înclinare către civilizație şi zâmbea fără a purta pică nimănui, dintr-un ghiveci pus pe pervazul ferestrei vreunei căsuțe, trăind şi o săptămână întreagă, dacă i se dădea apă. Nu admitea ca vreo floare sălbatică să fie cultivată numai pentru casă, în grădina împrejmuită cu ziduri. Trandafirul era printre puținele flori, spunea el, care

arăta mai bine cules decât crescând în libertate. Un vas cu trandafiri într-un salon avea o tonalitate, şi o mireasmă adâncă pe care nu le posedaseră în aer liber. Era ceva cam neglijent, ca la femeile cu păr despletit. În casă florile deveneau misterioase şi subtile. Avea trandafiri în casă, la Manderley, opt luni pe an. Mă întrebă dacă-mi plac broştenii. Era unul la marginea pajiştii, al cărui miros pătrundea prin fereastra odăii. Sora lui, care era vioaie şi practică, se plângea că sunt prea multe miresme la Manderley. O ameţeau. Poate că avea dreptate. Atâta pagubă! Era singura beţie pe care o gusta el. Cea mai veche amintire a lui era aceea a crengilor mari, de liliac, în vase albe, umplând casa de un miros nostalgic şi pătrunzător.

Cărăruia din parc ce cobora spre mare, era sădită cu azalee şi rododendroni şi când mergeai pe ea, într-o seară de mai, s-ar fi spus că acele tufişuri umpleau văzduhul. Te puteai apleca, să ridici o petală căzută, strivind-o între degete, şi atunci aveai în podul palmei esenţa a mii de parfumuri tari şi minunate. Toate astea într-o petală veştejită şi strivită. Şi ajungeai la capătul văii cam ameţit şi cam buimac, către fâşia albă şi solidă a plajei şi spre apa neclintită. Ciudat contrast şi aproape prea neaşteptat...

Pe când vorbea, maşina ajunsese pe şosea, se înnoptase fără să-mi dau seama şi ne aflam în mijlocul luminilor şi zgomotul străzilor din Monte Carlo. Zgomotul maşinilor mă supăra grozav, iar luminile erau prea strălucitoare, prea galbene. Era o ambianţă neadecvată, care-ţi dădea impresia de neospitalitate.

Ajunseserăm curând la hotel şi când îmi căutai mănuşile în maşină, degetele mele dădură peste o carte, al cărui format subţire arăta că trebuie să fie vorba de un volum de poezii. M-am aplecat ca să-i văd titlul, pe când automobilul încetinea în faţa intrării hotelului.

— Ia-o s-o citeşti, dacă-ţi face plăcere, zise dânsul cu glas nepăsător.

Plimbarea se terminase, ne întorsesem la hotel şi Manderley se afla la sute de kilometri de acolo.

Eram mulțumită că țineam strâns în mână, împreună cu mănuşile, cartea aceea. Acum că ziua se sfârşise, aveam nevoie de un lucru care să fie al lui.

— Coboară, zise dânsul. Trebuie să duc maşina la garaj. Diseară n-am să te văd la restaurant, căci nu mănânc acolo. Dar îți mulțumesc pentru această zi.

Urcai singură treptele hotelului cu sentimentul de părăsire al unei copile, a cărei răsplată se sfârşeşte. După-amiaza asta îmi stricase ceasurile care mai rămâneau şi-mi spusei că timpul o să-mi pară lung până ce o să mă urc în pat şi că cina mea, singură, o să fie plictisitoare. Totuşi nu mă puteam hotărî să înfrunt vorbele vesele ale infirmierei şi poate, întrebările indiscrete ale doamnei Van Hooper. De aceea, m-am aşezat într-un colț al holului, îndărătul unui stâlp şi am cerut un ceai. Chelnerul părea plictisit; văzându-mă singură nu simțea nevoia să se grăbească şi, oricum, era tocmai perioada aceea de lâncezeală a zilei, cinci şi jumătate trecute, când ceaiul obişnuit s-a terminat, iar ora cocktailurilor e încă departe.

Singură cuc şi tristă, m-am răsturnat într-un fotoliu şi am luat cartea de poeme. Volumul fusese adesea frunzărit şi se deschise de la sine la o pagină, care, fără îndoială că fusese deseori citită.

„Am fugit de el, nopți întregi, zile întregi.
Am fugit sub arcadele văzduhului;
Am fugit de el prin labirinturile gândurilor mele.
M-am ascuns de el în plâns şi în râs.
Am coborât povârnişuri
Primejdioase şi m-am repezit
Urmărită fără răgaz de paşii lui puternici
Prin uriaşele prăpăstii de groază.”

Era ca şi cum priveam pe gaura unei chei şi, pe furiş, am pus cartea la o parte.

Care dulău al cerului îl mânase în după-amiaza aceea către colinele înalte? M-am gândit la maşina lui, aflată la

doi-trei metri de prăpastia aceea de şase sute de metri, şi la expresia pierdută, aşternută pe faţa lui. Ce paşi îşi purtau ecoul în mintea lui, ce şoapte şi ce amintiri; şi de ce oare, din toate poemele, trebuia să-l păstreze tocmai pe acela în buzunăraşul de lângă volan? Doream ca el să fie mai puţin îndepărtat, iar eu să fiu oricine altcineva, afară de tânăra aceea cu taior şi fustă modestă şi cu pălăria cu bor lat, de şcolăriţă săracă.

Chelnerul mi-a adus, plictisit, ceaiul, căci acum eram singură şi mâncând tartinele cu unt care aveau un gust de cenuşă, mă gândeam la poteca pe care mi-o descrisese, la mirosul azaleelor şi la lumina albă a golfului cel mic.

Dacă-i plăceau atât de mult toate astea, ce căuta în strălucirea superficială din Monte Carlo? Spusese doamnei Van Hooper că a venit fără planuri şi în grabă. Mi-l închipuiam coborând în fugă acea cărare a parcului său, cu haita de câini pe urmele lui.

— Am reluat cartea şi de data asta am deschis la pagina de titlu. Am citit dedicaţia: *„Lui Max, de la Rebecca. 17 mai”,* cu un ciudat scris aplecat. O pată murdărea cealaltă pagină, ca şi când aceea care a scris, nerăbdătoare, ar fi scuturat stiloul ca să curgă cerneala, ce se scursese după aceea prea repede, îngroşând scrisul, astfel că semnătura Rebecca se întindea puternică şi neagră, cu un R mare, înclinat deasupra celorlalte litere.

Am închis cartea şi am pus-o sub mănuşi; apoi, întinzând braţul, am luat un număr din *Illustration* de pe un fotoliu alăturat şi am început să-l frunzăresc. Erau fotografii frumoase ale castelelor de pe Loire şi un articol despre ele. Am citit, atentă, articolul ce le însoţea, dar fără să înţeleg un cuvânt măcar. Nu castelul din Blois, cu turnuleţele şi spiralele lui mă privea din pagina tipărită, ci chipul doamnei Van Hooper din ajun, la restaurant, pândind cu ochii ei mici, porcini, masa alăturată şi ţinând în sus furculiţa cu piroşti.

„O tragedie cumplită, zicea dânsa. Ziarele nu vorbeau decât de asta. Se spune că el nu pomeneşte niciodată despre această întâmplare îngrozitoare, că nu rosteşte niciodată

numele ei. Ştii că s-a înecat într-un golf, lângă Manderley…?”

Capitolul 5

SUNT MULȚUMITĂ CĂ NU POȚI simți de două ori frigurile celei dintâi iubiri. Căci e o boală şi o povară, orice ar spune poeții. Când ai douăzeci şi unu de ani, zilele nu sunt vesele. Cuprind mici mişelii, mici temeri imaginare. Şi eşti atât de uşor doborât, atât de lesne rănit, încât cazi în primele sârme ghimpate. Azi, îmbrăcată cu armura uşoară a apropiatei maturități, micile înțepături zilnice abia dacă te ating şi sunt repede uitate, dar ce greutate avea pe vremea aceea o vorbă nepăsătoare şi cum ți se întipărea în minte cu litere de foc, iar o privire aruncată pe deasupra umărului îți rămânea în cap pe veci! Un refuz vestea întreitul cântec al cocoşului, o minciună semăna cu sărutul Iudei. Sufletul adult poate minți având conştiința împăcată şi chipul vesel, dar pe vremea aceea o mică decepție îți râcâia limba, cravaşându-te chiar în fața obstacolului ce trebuie trecut.

— Ce-ai făcut azi dimineață?

O văd şi acum pe doamna Van Hooper sprijinită de perne, cu irascibilitatea uşoară a unei bolnave care nu-i cu adevărat suferindă şi zace de multă vreme în pat, în timp ce-mi luam pachetul cu cărți din dulap simțind cum mi se întinde pe gât roşeața vinovăției.

— Am jucat tenis cu profesorul, răspunsei eu, cuprinsă de panica minciunii, căci ce s-ar fi întâmplat dacă profesorul de tenis ar fi urcat în apartament în acea după-amiază să se plângă că lipseam de la lecții de multe zile?

— După mine, partea proastă cu dumneata vine cam aşa:

nu prea ai ce face, spuse ea, strivindu-şi ţigara într-un borcan de cremă de demachiat şi, luând cărţile le amestecă cu mişcarea abilă şi iritantă a jucătorului inveterat, scuturându-le şi făcându-le să foşnească.

— Nu ştiu cum izbuteşti să-ţi umpli timpul, cât e ziulica de lungă, continuă ea. Niciodată n-ai vreo schiţă să-mi arăţi şi când îţi cer şi eu să faci vreo târguială pentru mine, eşti în stare să uiţi să-mi cumperi Taxol. Măcar dacă îţi vei îmbunătăţi stilul la tenis; mai târziu asta îţi va fi de folos. Un jucător slab e o mare plictiseală pe capul celorlalţi. Tot mai practici serviciul cu mingea, din mână, incorect?

Flutură şi aruncă dama de pică şi faţa aceea întunecată se uită la mine ca Jezebel[2].

— Da, i-am răspuns sâcâită de întrebările ei, gândindu-mă însă cât de just şi de adecvat era cuvântul rostit de ea. Mă descria bine. Eram incorectă. Nu jucasem tenis cu profesorul; nu jucasem de când zăcea ea în pat şi trecuseră mai mult de cincisprezece zile. Mă întrebam de ce mă agăţam de acest pretext şi de ce nu-i spuneam că mă plimbam în fiecare dimineaţă cu maşina lui Max de Winter şi mâncam cu el la restaurant.

— Trebuie să joci mai aproape de plasă, niciodată n-o să joci bine dacă n-ai să procedezi astfel, continuă ea; am aprobat-o, jenată de propria mea ipocrizie, şi am pus jos valetul de cupă, după ce ea lăsă dama.

Am uitat multe lucruri despre Monte Carlo, excursiile făcute dimineaţa şi chiar discuţiile noastre; dar n-am uitat cum îmi tremurau degetele când îmi puneam pălăria pe cap şi cum fugeam pe sală, coborând scara, prea nerăbdătoare să aştept sosirea înceată a ascensorului. Ajungeam astfel afară, atingând în treacăt uşile turnante, înainte ca să mă mai poată ajuta comisionarul.

Max mă aştepta stând la volan, citind un ziar pe care, cum mă observa, îl arunca, zâmbind, pe bancheta din fund, ca să-mi deschidă portiera, zicând: „Ce face în dimineaţa asta

---

[2] Personaj biblic, un fel de precursoare a „femeii fatale”.

domnişoară mea de companie şi unde doreşte să meargă?”

S-ar fi putut învârti fără sfârşit de jur-împrejurul oraşului şi nu m-aş fi sinchisit, căci mă aflam în acea stare de încântare, când numai faptul că stăteam alături de el sau că mă aplecam peste parbriz, îndoindu-mi genunchii, şi mi se părea prea mult. Eram ca un mic şcolar, cam pipernicit care nutreşte o pasiune pentru monitorul clasei a şasea, iar el se purta cu mult mai amabil şi se arăta cu mult mai inaccesibil renunțând la orice discreție.

— Vântul e rece în dimineața asta, ai face mai bine să-ți pui pardesiul meu.

Îmi amintesc asta, căci eram destul de tânără ca să mi se pară o fericire să-i port hainele, ca şcolarul care poartă triumfător sweaterul eroului său, legându-l la gât şi umflându-se în pene de mândrie şi faptul că-i împrumutasem haina punându-mi-o în jurul umerilor, măcar câteva minute, constituia în sine un triumf şi dădea strălucire întregii dimineți.

Melancolia şi subtilitatea despre care citisem în romane, nu erau pentru mine, după cum nu erau nici sfidarea, nici hărțuielile sau zâmbetul ațâțător. N-aveam darul cochetăriei. Şi stăteam nemişcată, cu harta lui pe genunchii mei, cu vântul suflându-mi în părul meu spălăcit, fericită de tăcerea lui şi, totuşi, dornică de cuvintele lui. Fie că vorbea sau nu, asta nu schimba nimic din starea mea sufletească. Unicul meu duşman era ceasul de la tabloul de bord al cărui ac mic se apropia, încetul cu încetul, de unu. Mergeam spre răsărit, spre apus, printre miile şi miile de sate agățate pe coasta mediteraneană şi nu-mi amintesc de niciunul dintre ele.

Nu-mi amintesc decât de atingerea scaunelor de piele, de forma hărții, pe genunchii mei, de marginile ei rupte, de îndoiturile ferfenițite; îmi mai amintesc cum, într-o zi, uitându-mă la ceas, mi-am zis: „Această clipă de acum – era unsprezece şi douăzeci – n-ar trebui să fie niciodată uitată”. Şi am închis ochii ca să trăiesc mai adânc experiența. Când i-am deschis, ne aflam la o cotitură a drumului, iar o țărancă

tânără ne saluta cu mâna; o revăd cu fusta ei plină de praf, cu zâmbetul ei prietenos şi vesel. Asta a ținut o clipă, cotitura rămase departe, în urmă şi n-am mai putut-o vedea. Aparținea de pe acum trecutului, nu mai era decât o amintire.

Voiam să mă întorc înapoi, să prind din nou clipa, dar atunci mi-a trecut prin minte că dacă am face asta, nu ar mai fi acelaşi lucru, până şi soarele avea să arate altfel pe cer, aruncând altă umbră, iar țărăncuța avea să păşească apăsat, pe drum, trecând pe lângă noi, într-alt fel, fără să ne mai facă semn cu mâna în chip de salut, poate chiar fără să ne vadă. În gândul acela era ceva care te îngheța şi uitându-mă la ceas, am văzut că trecuseră doar cinci minute. În curând aveam să atingem limita timpului ce ni-l acordasem, fiind nevoiți să ne întoarcem la hotel.

— Dacă s-ar putea născoci ceva, zisei cu înflăcărare, care să păstreze o amintire într-o sticlă, ca un parfum, şi să nu se prefacă în aburi sau să ajungă searbădă vreodată. Când ai avea chef, ai putea să destupi sticla şi să retrăieşti clipa trecută.

Am ridicat ochii să văd ce va spune. Dar el nu se întoarse spre mine; privea mai departe şoseaua.

— Ce clipă deosebită din tânăra dumitale viață vrei să destupi? zise dânsul, fără să pot deosebi, după glasul lui, dacă mă tachina sau nu.

— Nu ştiu, am răspuns; apoi m-am lansat cam nebuneşte în discuție, fără s-ascult ce spun: Aş vrea să păstrez clipa de față şi să n-o pierd niciodată.

— E un omagiu adus frumuseții zilei sau felului în care conduc? zise dânsul, râzând ca un frate batjocoritor.

Tăcui, copleşită deodată de lărgimea prăpastiei ce ne despărțea şi care se mărea şi mai mult prin bunătatea lui față de mine. Atunci am înțeles că n-o să-i vorbesc niciodată doamnei Van Hooper despre excursiile mele de dimineață, căci zâmbetul ei m-ar jigni, ca şi râsul lui de acum. Ea n-ar fi supărată, nici jignită, ar încrunta numai foarte puțin sprâncenele, ca şi când n-ar crede în totul povestirea mea,

apoi ar spune, înălțând îngăduitoare din umeri: „E grozav de drăguț din partea lui că te ia cu el la plimbare; micuța mea, dar... ești sigură că asta nu-l plictisește?”. Apoi, bătându-mă pe umăr, m-ar trimite să cumpăr Taxol. „Ce umilință să fii tânără”, mă gândii eu și începui să-mi rod unghiile.

— Aş vrea, zisei eu cu furie, încă jignită de râsul lui şi renunțând la orice discuție, să fiu o femeie de treizeci şi şase de ani, îmbrăcată în mătase neagră, cu un colier de perle.

— Dacă ai fi aşa, n-ai fi cu mine în maşină. Şi nu-ți mai roade unghiile, sunt destul de urâte şi aşa.

— Ştiu că o să-ți par indiscretă, necioplită, continuai eu, dar aş vrea să ştiu de ce mă iei cu dumneata în fiecare zi? Desigur că eşti bun, dar de ce mă alegi pe mine pentru milostenia dumitale?

Stăteam dreaptă şi țeapănă pe locul meu, cu toată înfumurarea sărmană de care e capabilă tinerețea.

— Te invit să mergi cu mine, rosti el cu gravitate, fiindcă nu eşti îmbrăcată într-o rochie neagră de satin, cu un şirag de perle la gât, nici nu ai treizeci şi şase de ani.

Fața lui era lipsită de orice expresie, nu puteam să spun dacă în sinea lui râdea sau nu.

— Totul e foarte bine, ştii tot ce trebuie să ştii despre mine; de altfel, nu mare lucru. Dar eu nu ştiu mai mult despre dumneata decât ştiam în prima zi a întâlnirii noastre.

— Şi ce ştiai în ziua aceea? întrebă el.

— Ei bine, că stai la Manderley şi... că soția dumitale a murit.

Rostisem în sfârşit. Cuvântul ce-mi stătea pe limbă de câteva zile. „Soția dumitale”. Cuvântul ieşise foarte firesc, fără împotrivire, ca şi când faptul de a o pomeni era lucrul cel mai neînsemnat din lume. „Soția dumitale.” Odată rostit, cuvântul rămase agățat în aer, țopăind înaintea mea şi cum el îl primi în tăcere, fără să răspundă, cuvântul se lărgi, ajungând ceva rău prevestitor şi primejdios, un cuvânt nefiresc. Şi nu-l mai puteam lua înapoi, n-aş fi putut niciodată. Revăzui dedicația de pe pagina de titlu a cărții de poeme şi ciudatul *R.* Mă durea inima, mi-era frig. N-o să mă

ierte niciodată şi ăsta o să fie sfârşitul prieteniei noastre.

Îmi amintesc că priveam parbrizul, nevăzând nimic din drumul ce fugea dinaintea ochilor mei, răsunându-mi în urechi sunetul cuvântului rostit. Tăcerea se prefăcea în clipe, iar clipele în kilometri; şi acum, îmi spuneam eu, totul s-a sfârşit, n-o să mă mai plimb niciodată cu el. Mâine o să plece. Doamna Van Hooper o să se facă din nou sănătoasă. O să se plimbe cu mine, ca mai înainte, pe terasă. Portarul o să-i coboare lui Max geamantanele; le şi zăream în ascensorul de bagaje, cu etichetele proaspăt lipite. Agitația şi impresia de sfârşit a plecării. Zgomotul maşinii care-şi schimbase viteza, luând o curbă, zgomotul acela se topi şi el în larma traficului general, absorbit pentru totdeauna.

Eram atât de cufundată în aceste închipuiri, că deşi l-am văzut pe portar băgând în buzunar bacşişul şi întorcându-se, pe uşa turnantă a hotelului, spunându-i, peste umăr, ceva comisionarului, nu mi-am dat seama de încetinirea vitezei şi numai când maşina s-a oprit m-am trezit la realitate. El stătea nemişcat, semănând mai mult ca niciodată, aşa cum stătea cu pălăria de fetru şi cu fularul alb, ca un personaj medieval dintr-o ramă. Nu făcea parte din peisajul acela strălucitor, s-ar fi cuvenit să stea pe treptele unei catedrale cu silueta subțiratică, cu mantia atârnându-i pe spate, cu un cerşetor la picioare, țârşindu-se să culeagă monezile de aur.

Prietenul, cu bunătatea şi camaraderia lui binevoitoare, fratele care-şi bătea joc de felul în care îmi rodeam unghiile, dispăruse. Nu mai rămăsese decât un străin. Mă întrebam ce căutam în maşina lui.

Atunci el se întoarse spre mine şi începu să vorbească.

— Adineauri te gândeai la un mijloc ca să păstrezi amintirile, zise dânsul. Mi-ai spus că în anumite clipe ai vrea să retrăieşti trecutul. În privința asta, mă tem că mă deosebesc de dumneata. Toate amintirile mele sunt triste şi prefer să le uit. Acum un an s-a întâmplat ceva care mi-a schimbat toată viața şi doresc să uit toate fazele vieții mele de până atunci. S-a sfârşit cu zilele acelea. Au dispărut cu

totul. Trebuie să reîncep să trăiesc. În prima zi când te-am întâlnit, doamna Van Hooper a dumitale m-a întrebat de ce am venit la Monte Carlo. Asta a pus o frână amintirilor pe care ai fi vrut să le reînvii. Nu izbutesc întotdeauna, fireşte; uneori mireasma e prea puternică pentru sticlă şi prea tare pentru mine. Şi există în mine un demon care vrea să destupe sticla. Asta s-a întâmplat în prima noastră plimbare, când ne-am urcat pe munte şi am privit în prăpastie. Acum câțiva ani, am fost acolo cu soția mea. M-ai întrebat dacă locul era acelaşi sau s-a schimbat. Era acelaşi, dar – şi asta m-a făcut fericit – ciudat de nepersonal. Nu păstrase nicio urmă a ei sau a mea. Poate pentru că erai dumneata acolo. Ai şters trecutul, mai bine decât toate luminile din Monte Carlo, unde am venit pentru asta. Fără dumneata aş fi plecat demult, aş fi fost în Italia, în Grecia, poate mai departe. M-ai scutit de toate aceste călătorii. M-am săturat de micile dumitale cuvântări puritane. M-am săturat de părerile dumitale despre bunătatea şi mila mea. Îți cer să mă întovărăşeşti pentru că am nevoie de dumneata şi dacă nu mă crezi, poți să cobori numaidecât din maşină şi să te întorci singură acasă. Hai, deschide uşa şi pleacă...

Am rămas nemişcată cu mâinile pe genunchi, neştiind dacă gândea într-adevăr ce spunea.

— Ei bine, întrebă dânsul, ce ai de gând?

Dacă aş fi fost cu un an sau doi mai tânără, cred că aş fi izbucnit în hohote de plâns. Lacrimile copiilor țâşnesc repede, la cel dintâi prilej. Ale mele nu erau prea departe, le simțeam îngreunându-mi pleoapele, îmi simțeam obrazul roşindu-mi-se, şi, aruncând o privire, în oglinda de deasupra parbrizului, văzui îngrozitoarea privelişte pe care o înfățişau ochii mei tulburați, obrajii roşii, părul țeapăn ieşind de sub marea mea pălărie de fetru.

— Vreau să mă întorc acasă, zisei cu un glas care sta gata să tremure.

El porni motorul, fără să spună un cuvânt, ambreie şi întoarse maşina, luând-o pe drumul pe care venisem.

Mergeam repede, chiar prea repede. Întinderea aspră a

ținutului ne privea cu nepăsare. Trecurăm pe la cotitura drumului, a cărei amintire voiam s-o păstrez şi țăranca nu mai era acolo, culorile erau şterse şi nu era de fapt nimic altceva decât o cotitură de şosea, pe unde trec sute de maşini. Mândria mea de adultă se topi şi lacrimile mele demne de dispreţuit, fericite de izbânda lor, îmi umplură ochii şi începură să-mi curgă pe obraji. Nu puteam să le reţin, fiindcă veniseră necerute, aşa că am fost silită să le las să curgă neatinse şi să îndur, pe buze, sarea aceea, atingând abisurile umilinței. Nu ştiu dacă şi-a întors capul spre mine, fiindcă ațintisem o privire neclintită şi încețoşată asupra drumului desfăşurat dinainte, dar deodată el întinse mâna şi mi-o luă pe-a mea, sărutând-o, fără a rosti încă niciun cuvânt, iar apoi îmi aruncă în poală batista lui, pe care eram prea ruşinată ca s-o ating.

Mă gândeam la toate eroinele romanelor care arătau drăguțe când plângeau şi la contrastul care exista între ele şi mine, cu obrazul umflat şi cu ochii roşii. Aşa se termina dimineața mea, iar ziua care mă aştepta era lungă. Trebuia să mănânc cu doamna Van Hooper în odaia ei, căci era ziua liberă a infirmierei, apoi mă va pune să joc cu ea bezig, cu puterea neobosită a întremării. O să mă înăbuş în odaia aceea. Era ceva dezgustător în perdelele mototolite, în păturile care atârnau, în perna trântită şi în noptiera pătată de pudră, de parfum vărsat şi de ruj de buze gras. Patul ei era plin cu pagini de ziare, împăturite la întâmplare, romane franțuzeşti cu marginile îndoite şi scoarțele rupte şi reviste americane. Mucurile de țigări strivite răsăreau pretutindeni, în borcanele de cremă de față, în farfuria cu struguri şi pe jos, lângă pat. Musafirii erau darnici cu florile şi vasele se îngrămădeau unele lângă altele pline de tot felul de petale, flori de seră înăbuşite de mănunchiuri de mimoze, înconjurând un coş mare, legat cu o panglică, unde se îngrămădeau fructe zaharisite. Prietenii vor veni, de altfel, mai târziu şi trebuia să le pregătesc cocktailuri, treabă pe care n-o puteam suferi; sfioasă, simțindu-mă prost în colțul meu, înconjurată de trăncănitul lor de papagali și o să mă

simt iar cavalerul de onoare al principelui moştenitor, roşind pentru ea, când, stârnită de mica ceată, o să vorbească prea mult, o să râdă prea tare, stând în pat, o să întindă brațele spre fonograf, o să pună un disc legănându-şi umerii în ritmul melodiei. O preferam nervoasă şi arțăgoasă, cu bigudiurile în păr şi certându-mă că am uitat de Taxolul ei. Asta mă aştepta în apartament; pe când el, după ce o să se despartă de mine, în fața hotelului, o să se ducă singur spre mare, simțind vântul pe obraji, umblând sub bătaia soarelui; şi o să i se întâmple poate să se rătăcească printre amintiri, despre care eu nu ştiam nimic, pe care nu mi le putea împărtăşi şi o să se întoarcă înapoi la anii trecuți.

Prăpastia care se căsca acum între noi era mai largă ca oricând şi el se îndepărta de mine, cu spatele întors, către capătul țărmului. Mă simțeam tânără şi mică şi grozav de însingurată şi în clipa aceea, în ciuda mândriei mele, am găsit batista lui şi mi-am suflat nasul, fără să-mi mai pese deloc de înfățişarea mea ştearsă. Acum nu mai avea nicio importanță.

— Ajunge! zise el deodată parcă însuflețit de enervare, de plictiseală, şi mă atrase spre dânsul, trecându-şi brațul în jurul umerilor mei, continuând să se uite înaintea lui, cu mâna dreaptă pe volan. Îmi amintesc că el conducea mai repede. „Cred că eşti destul de tânără ca să fii fata mea şi nu prea ştiu cum să mă port cu dumneata”, zise dânsul. Drumul se apropia de o cotitură şi el trebui să vireze spre a nu călca un câine. Crezui că o să-mi dea drumul, dar el conducea mai departe, strângându-mă; după ce trecu cotitura şi drumul fu iar drept, el tot nu-şi retrase brațul. „Poți să uiți tot ce ți-am spus azi dimineață, zise dânsul. Toate astea s-au sfârşit. Să nu ne mai gândim niciodată la ele. Familia îmi spune totdeauna Maxim; mi-ar plăcea să-mi spui şi dumneata tot aşa. Ai păstrat destul de multă vreme tonul oficial”.

Mâna lui se apropie, pipăindu-mi marginea pălăriei, mi-o scoase şi mi-o aruncă pe deasupra umărului său, pe bancheta din spate, apoi se aplecă şi mă îmbrățişă.

— Făgăduieşte-mi, zise el, că n-ai să porţi niciodată satin negru.

Atunci am zâmbit şi el râse privindu-mă. Dimineaţa îşi recăpătase veselia, dimineaţa era strălucitoare. Doamna Van Hooper şi după-amiaza nu mai aveau niciun fel de însemnătate. Toate astea vor trece repede şi în curând o să fie seară, apoi iar dimineaţă.

Mă umflam în pene, jubilam în clipa aceea, aproape că aveam curajul să pretind egalitate. Mă vedeam intrând, degajată, în dormitorul doamnei Van Hooper, cam târziu pentru partida de bezig, şi când aveam să fiu interogată de ea, căscând cu degajare îi voi spune: „Am uitat de timp. Am prânzit cu Maxim”.

Eram destul de copilăroasă ca să fiu mândră de un nume de botez ca de o pană la pălărie; cu toate clipele întunecate, el mă înălţase la un nou grad de prietenie. Decalajul dintre noi nu era atât de mare cum crezusem. Apoi el mă sărutase cu un aer firesc, întăritor şi liniştit. Nimic dramatic, ca în cărţi. Nimic stânjenitor. Asta părea că înlesneşte mai mult legăturile noastre, făcea totul mai simplu. În cele din urmă prăpastia, ce ne despărţea, era trecută. Trebuia să-i spun Maxim. Şi după-amiaza de bezig, cu doamna Van Hooper, nu fu atât de plicticoasă cum ar fi putut fi, cu toate că n-aveam îndrăzneala să-i vorbesc despre dimineaţa mea. Căci, când strânse cărţile, la sfârşitul partidei, ca să le pună în cutia lor, mă întrebă cu nepăsare.

— Ia spune-mi, te rog, Max de Winter mai e la hotel?

M-am codit o clipă, ca înotătorul pe trambulină; apoi pierzându-mi frumoasa mea siguranţă, spusei:

— Da, cred… Mănâncă la restaurant.

M-am gândit că i-o fi spus cineva, cineva care ne-a văzut împreună, s-o fi plâns profesorul de tenis, sau i-o fi scris directorul şi aşteptam atacul. Dar ea aşeză mai departe cărţile în cutie căscând uşor, pe când eu aranjam patul desfăcut. Îi dădui pudriera, fardul şi rujul de buze şi ea puse la o parte cutia de bridge, ca să ia oglinda de pe măsuţă.

— E un om atrăgător, zise dânsa, dar ciudat, greu de

cunoscut. Cred că m-ar fi putut invita să-l vizitez la Manderley; era cât pe-aci s-o facă dăunăzi, în galerie.

N-am zis nimic. O priveam luând tubul de ruj şi desenând un arc pe gura ei aspră.

— Nu i-am văzut niciodată nevasta, reluă dânsa, depărtând oglinda ca să vadă efectul, dar cred că era foarte frumoasă. Foarte bine îmbrăcată şi strălucitoare, din toate punctele de vedere. Dădeau serbări minunate la Manderley. A fost ceva cu totul neaşteptat şi tragic şi cred că el o adora. Îmi trebuie pudra cea mai ocră cu rujul ăsta, dragă. Dă-mi-o, te rog, şi pune cutia asta în sertar.

Astfel ne pierdurăm vremea cu pudră, parfum şi ruj de buze, până la sosirea oaspeților. Le adusei cocktailuri, fără să spun un cuvânt. Schimbam plăcile la patefon şi aruncam mucurile țigărilor.

— Ai mai făcut schițe în ultimul timp, micuță domnişoară?

Cordialitate forțată din partea unui bătrân bancher, cu monoclul bălăbănindu-se la capătul unui şiret, la care răspunsei cu un zâmbet nesincer:

— Nu, n-am mai făcut de câtăva vreme. Doriți o țigară?

Nu vorbeam eu. Eu nu eram acolo. Urmăream în gând o nălucă, a cărei umbră se încarnase în sfârşit. Trăsăturile îi erau aburite, culorile nedesluşite, forma ochilor şi calitatea părului rămâneau încă nesigure, nedefinite.

Avea frumusețea care dăinuieşte şi un zâmbet ce nu se uită. Glasul şi amintirea cuvintelor ei pluteau undeva. Erau locuri pe care le vizitase şi lucruri pe care le atinsese. Poate că dulapurile conțineau încă rochii pe care ea le purtase, păstrându-i parfumul. În odaia mea, sub pernă, aveam o carte pe care ea o ținuse în mâini şi o vedeam deschizând-o la pagina de titlu, zâmbind pe când scria şi scutura stiloul. *„Lui Max, de la Rebecca”*. Probabil că fusese ziua lui şi ea o fi pus cartea printre daruri pe măsuța micului dejun. Şi au râs împreună, rupând hârtia şi sfoara. Ea se aplecase poate peste umărul lui pe când el citea. Max. Ea îi spunea Max. Era prietenesc, vesel, uşor de pronunțat. Familia îi putea

spune Maxim, dacă ținea. Bunicile şi mătuşile. Şi făpturi ca mine, liniştite, spălăcite şi tinere, şi care nu aveau nicio însemnătate. Max era al ei, alesese numele ăsta, şi cu câtă încredere îl scrisese pe pagina albă a acelei cărți! Mâna aceea cutezătoare, înclinată, împungând cu stiloul hârtia albă, era însăşi simbolul persoanei ei, o persoană atât de sigură, atât de plină de ea...

De câte ori trebuie să-i fi scris aşa, în câte împrejurări deosebite!

Bilețele scrise pe bucăți de hârtie, scrisori când el era plecat, pagini şi pagini intime, noutățile lor. Glasul ei răsuna prin casă şi grădină, nepăsător, familiar şi sigur de el, ca şi dedicația ei de pe carte.

Iar eu trebuia să-i spun Maxim.

Capitolul 6

BAGAJELE. GRIJA PRESANTĂ A plecării. Chei rătăcite, etichete noi, hârtii de mătase risipite pe jos. Nu pot suferi toate astea. Chiar acum, când m-am obişnuit, când trăiesc, cum se spune, fără să-mi desfac bagajele. Chiar acum când a închide sertarele şi a deschide un dulap al hotelului sau dulapul dintr-o vilă mobilată este o chestiune metodică, de rutină, sunt cuprinsă de mâhnire, mi se pare c-am pierdut ceva... Aici, spusei eu, am trăit, am fost fericiţi. Acesta era al nostru pentru oricât de puţin timp ar fi fost. Chiar dacă petreceam numai două nopţi sub un acoperiş, lăsam în urma noastră ceva din noi înşine. Nimic material, niciun ac de păr de pe o masă de toaletă, niciun tub gol de aspirină, nicio batistă sub o pernă, dar ceva nelămurit, o clipă din viaţa noastră, un fel de a fi...

Casa aceea ne adăpostea, discutam, ne iubeam între pereţii aceia. Asta se petrecea ieri. Astăzi treceam pe lângă ea, n-o mai vedeam şi suntem nişte fiinţe deosebite, foarte puţin schimbate. Nu vom putea fi niciodată absolut aceiaşi. Chiar dacă ne-am opri să prânzim la vreun han din drum şi m-aş duce în vreo cameră întunecată, nefamiliară, ca să mă spăl pe mâini, clanţa uşii, necunoscută mie, tapetul care se cojeşte în fâşii, o ciudată oglinjoară crăpată deasupra ligheanului, pentru momentul acela sunt ale mele, îmi aparţin. Ne cunoşteam reciproc. Momentul acesta e prezentul. Nu există trecut, nici viitor. Iată-mă aici, spălându-mă pe mâini şi oglinda crăpată mă înfăţişează propriilor mei ochi, de parcă ar fi suspendată în timp; asta

sunt eu, momentul acesta nu va trece. Şi pe urmă deschid uşa şi mă duc în sufragerie, unde el stă şi mă aşteaptă la o masă şi eu mă gândesc că în clipa aceea am îmbătrânit, m-am trecut, că am mai înaintat cu un pas către un destin necunoscut. Zâmbim, ne alegem felurile pentru prânz, vorbim de unele, de altele, dar – îmi spun eu în sinea mea – nu mai sunt cea care l-a părăsit acum cinci minute. Ființa aceea a rămas în urmă. Sunt altă femeie, mai vârstnică, mai matură...

Zilele trecute am văzut într-un ziar că Hotelul „Coastei de Azur" din Monte Carlo îşi schimbase direcția şi numele. Odăile aveau acum altă înfățişare şi totul fusese reamenajat. Poate că apartamentul doamnei Van Hooper, de la etajul întâi, nici nu mai există. Poate că nu mai e nicio urmă din odăița care a fost a mea. Ştiam, în ziua în care, în genunchi, pe jos, mă canoneam cu broasca cufărului, ca s-o închid, că n-o să mă mai întorc niciodată acolo.

Episodul se termina cu pocnetul acelei broaşte. Privii pe fereastră şi avui impresia că întorceam pagina unui album de fotografii. Acele acoperişuri orizontale, acea mare, nu mai erau ale mele. Ele aparțineau zilei de ieri, trecutului. Odăile despuiate de lucrurile noastre păreau de pe acum părăsite şi tot apartamentul avea ceva lacom, ca şi când ar fi vrut să şi plecăm, şi să ne înlocuiască prin noii veniți, care soseau a doua zi dimineață. Bagajele mari erau închise şi îngrămădite pe sală. Mai târziu se vor face valizele mai mici. Coşurile de hârtie erau copleşite de greutatea sticlelor de medicamente, pe jumătate pline, a borcanelor de cremă desfăcute, a facturilor şi scrisorilor rupte. Sertarele erau deschise, biroul era gol.

Ea îmi aruncase o scrisoare, cu o dimineață înainte, la micul dejun, pe când îi turnam cafeaua.

„Helen se îmbarcă sâmbătă pentru New York. Micuța Nancy suferă de apendicită şi i s-a telegrafiat să se întoarcă. Asta mă hotărăşte. Plecăm şi noi. M-am săturat de Europa. Ai vrea să vezi New York-ul?"

Gândul de a merge la închisoare mi-ar fi surâs mai mult. Ceva din deznădejdea mea trebuie să mi se fi zugrăvit pe față, căci ea păru la început mirată, apoi plictisită.

— Ce copilă dificilă eşti. Nu te înțeleg. Nu-ți dai seama că în America o fată ca dumneata, fără bani se poate amuza foarte bine? Sunt o mulțime de tineri şi o grămadă de distracții. Şi oameni de seama dumitale. Poți avea un mic cerc de prieteni; nu va trebui să te ții veşnic de fustele mele. Credeam că nu-ți place la Monte Carlo.

— M-am obişnuit, zisei eu jalnic cu mintea buimăcită.

— Ei bine, o să te obişnuieşti şi cu New York-ul. O s-o ajungem din urmă pe Helen la vapor, trebuie să vezi numaidecât de biletele noastre de vapor. Coboară îndată, la recepție şi zoreşte-l pe funcționarul cel tânăr. Azi o să fii atât de ocupată încât n-o să ai timp să te înduioşezi de plecarea noastră din Monte Carlo.

Râse dezagreabil, strivind țigara în untieră şi se duse să telefoneze prietenilor.

În starea în care eram, nu-l puteam înfrunta pe funcționarul de la birou. Mă dusei în baie, încuiai uşa şi mă aşezai, pe covorul de plută ținându-mi capul între mâini.

Sosise, în sfârşit, clipa plecării. Totul se terminase... Mâine seară o să fiu în tren, ducând, ca o servitoare, caseta de bijuterii şi pătura ei, dânsa, stând în fața mea, în vagonul de dormit, cu blana imensă şi cu groaznica-i pălărie nouă împodobită cu o pană. O să ne facem toaleta şi o să ne spălăm pe dinți în compartimentul înăbuşitor, cu uşi scârțâitoare, cu chiuveta murdară, cu prosopul ud, cu săpunul cu păr pe el, cu sticla pe jumătate goală cu inevitabila ei însemnare *„Sous le lavabo se trouve un vase”*[3], pe când fiecare scârțâit, fiecare uruit, fiecare zdruncinătură a trenului o să-mi repete că mă despart kilometri de el. Iar în timpul acesta el, stând singur la restaurant, la masa pe care o ştiam, citind o carte, nepăsător, cu gândurile aiurea.

---

[3] În franceză, în original: *Sub lavabou se află o oală.*

Poate că înainte de plecare o să-mi iau rămas-bun în galerie. Un rămas-bun grăbit, din pricina ei, şi o să urmeze o tăcere, un zâmbet şi cuvinte ca: „Da, scrie-mi” şi „Nu ți-am mulțumit destul pentru atențiile dumitale” şi „Va trebui să-mi trimiți fotografiile. — Pe ce adresă? — Ei bine: o să-ți scriu”. Apoi o să aprindă o țigară, cerând foc unui chelner, pe când eu am să mă gândesc: „Încă patru minute şi jumătate şi n-o să-l mai revăd niciodată”.

Fața îmi va fi crispată într-un zâmbet forțat, convențional, glasu-mi avea să rostească: „Uită-te la bătrânul acela caraghios de acolo, mă întreb cine e; trebuie să fie nou pe aici”. Şi amândoi aveam să irosim ultimele clipe râzând de un străin, fiindcă şi eram de-acum străini unul față de altul. „Sper că instantaneele vor ieşi bine” – repetându-ne, în disperare, şi el replicând: „Da, acela din scuar trebuie să fie bun; lumina era exact cea potrivită”. După ce amândoi ne cufundasem în toată discuția aceea căzând de acord, şi, oricum, puțin avea să-mi pese dacă rezultatul era nebulos şi întunecat, pentru că momentul acela era ultimul, un adio final la care ajunsesem.

Pentru că o să fiu gata de plecare, pentru că totul era sfârşit, nu-mi va mai rămâne nimic de spus. O să fim ca doi străini, pe când sufletul meu îndurerat o să strige: „Te iubesc atât de mult! Sunt grozav de nenorocită. Asta nu mi s-a mai întâmplat, asta nu mi se va mai întâmpla niciodată”.

„Atunci, o să spun eu cu un zâmbet jalnic, mulțumesc de mii de ori, a fost minunat...” întrebuințând aceste cuvinte care mi-erau obişnuite. „Minunat”: ce înseamnă asta? Dumnezeu ştie că nu mă sinchiseam de asta; sunt cuvintele pe care le folosesc adolescenții pentru o partidă de hockey, şi cât de nepotrivite erau pentru săptămânile petrecute în chinuri şi încântare! Apoi uşile ascensorului o să se deschidă înaintea doamnei Van Hooper şi eu o să străbat galeria în întâmpinarea ei, pe când el o să se întoarcă în colțul lui, despăturind ziarul.

Stând acolo, ca o caraghioasă, pe covorul de plută din baie, îmi închipuiam toate astea, şi călătoria şi sosirea

noastră la New York. Glasul ascuțit al Hellenei – ediție mai recentă a mamei sale – şi Nancy, îngrozitoarea ei nepoată. Băieții de la colegiu cu care doamna Van Hooper ar fi vrut să mă vadă umblând, şi tinerii funcționari de bancă potriviți cu situația mea: „Să ieşim miercuri împreună... Vă place jazzul *hot?”* Băieți cu nasul cârn, cu obraji lucioşi. Va trebui să fiu politicoasă. Şi-o să doresc atât de mult să fiu singură cu gândurile mele, ca de pildă, acum, închisă în baie...

Ea veni şi bătu în uşă.

— Ce faci acolo?

— Vin.

Şi m-am prefăcut că întorc un robinet şi că mototolesc un prosop.

Când am deschis uşa, ea m-a privit curioasă.

— Ce mult ai stat! În dimineața asta n-ai timp să visezi, sunt prea multe de făcut...

Eram sigură că el o să se întoarcă după câteva săptămâni la Manderley. O să-l aştepte un vraf de scrisori în hol printre care şi a mea, scrisă de pe vapor. O scrisoare... O să mă strădui să fie veselă şi să cuprindă descrierea tovarăşilor mei de drum. O să stea mult timp pe biroul lui şi o să răspundă după săptămâni de zile, în grabă, înainte de masă, într-o duminică dimineață când o s-o găsească, rânduindu-şi facturile. Apoi n-o să urmeze nimic. Nimic până la umilirea cea din urmă, a cărții poştale ilustrate de Crăciun, înfățişând Manderley-ul, poate chiar în zăpadă, în care o să mi se ureze: *Crăciun vesel şi un An nou bun, de la Maximilian de Winter”*. Cu litere de aur. Dar ca să fie drăguț, o să taie numele tipărit şi o să adauge cu cerneală dedesubt: *„de la Maxim”,* şi dacă o să mai rămână loc, câteva cuvinte ca: *„Nădăjduiesc că-ți place New York-ul”*. Plicul lipit, o marcă şi cartea poştală o să se îngrămădească printre alte sute la fel.

— Îmi pare tare rău că mâine plecați, spuse funcționarul de la recepție cu telefonul în mână. Ați aflat că baletul îşi începe reprezentațiile săptămâna viitoare? Doamna Van Hooper ştie?

Am pornit-o cu gândul înapoi, de la Crăciunul petrecut la

Manderley, la realitățile vagonului de dormit. Era întâia oară, după gripa ei, când doamna Van Hooper coborî să mănânce la restaurant şi urmând-o, simțeam o greutate în stomac. El îşi petrecea ziua la Cannes, o ştiam, căci mă înştiințase din ajun, dar mă temeam să nu scape chelnerul vreo vorbă şi să spună: „Domnişoara mănâncă astă-seară, ca de obicei, cu domnul?"

Îmi trecea un junghi prin inimă, de câte ori se apropia de masa noastră, dar el nu zise nimic.

Îmi trecui ziua făcând bagajele, iar seara, veniră cunoscuții să-şi ia rămas-bun. Mâncarăm în salonaş. Şi ea se culcă numaidecât. Tot nu-l văzusem. Coborâi în galerie pe la nouă jumătate, pretextând că mă duc să caut etichete, dar el nu era acolo. Odiosul portar zâmbi, văzându-mă:

— Dacă-l căutați pe domnul de Winter, ne-a comunicat că n-o să se întoarcă de la Cannes înainte de miezul nopții.

— Aş vrea un pachet cu etichete pentru geamantane, am zis, dar am văzut, după ochii lui, că nu mă credea.

Aşa că până la urmă, nu avea să fie nicio seară de adio. Ora pe care o visasem în tot cursul zilei, trebuia să mi-o petrec singură cuc în dormitorul meu, uitându-mă la valiza mea Revelation şi la mapa îndesată. Poate că era totuna, fiindcă aş fi fost o parteneră ca vai de lume şi pesemne că el mi-ar fi citit pe față ce simțeam.

Ştiu că în noaptea aceea am plâns cu lacrimi amare şi tinereşti, cum n-aş mai putea plânge azi. După vârsta de douăzeci şi unu de ani nu mai plângi, îmbrățişând perna. Capul îmi vâjâia, ochii îmi erau umflați, gâtul contractat. Şi neliniştea de dimineață, cu care încerci să ascunzi lumii orice urmă de durere, spălatul cu apă rece, stropitul cu apă de colonie şi stratul uşor de pudră, trădător. De asemeni teama de a reîncepe să plângi, şi lacrimile, curgând singure, tremuratul de neînlăturat al gurii, care te pot duce la o mare nenorocire. Îmi amintesc că am deschis larg fereastra, nădăjduind că răcoarea dimineții o să şteargă roşeața ce se vedea sub pudră. Niciodată nu mi s-a părut soarele atât de încântător, nici ziua atât de plină de făgăduință. Monte Carlo

devenise deodată numai bunătate, farmec, singurul loc sincer din lume. Îl îndrăgisem. Eram copleşită de duioşie. Aş fi vrut să petrec toată viaţa aici. Şi plecam în ziua aceea. E ultima oară când îmi perii părul înaintea acestei oglinzi, ultima oară când îmi spăl dinţii la această chiuvetă. N-o să mai dorm niciodată în patul ăsta. N-o să mai întorc niciodată comutatorul acestei lumini. Eram acolo în capot, înduioşându-mă de o odaie banală de hotel.

— Nu eşti răcită? mă întrebă dânsa la gustarea de dimineaţă.

— Nu, îi spusei eu, cel puţin nu cred, zisei, agăţându-mă de această scândură de salvare, care m-ar fi putut scăpa mai târziu, dacă aş fi avut ochii prea roşii.

— Nu pot suferi să mă învârtesc, când totul e împachetat, bombăni dânsa; ar fi trebuit să ne hotărâm pentru un tren mai devreme. L-am putea prinde, dacă ne-am grăbi şi atunci am puţea sta mai mult la Paris. Telegrafiază Hellenei să nu vină să ne ia şi aranjează alt *rendez-vous.* Mă întreb... (ea se uită la ceas) ... Da, ei pot schimba locurile reţinute. Oricum, putem încerca. Coboară la birou şi interesează-te.

— Da, spusei eu, sclava toanelor ei şi întorcându-mă în odaie să-mi arunc capotul, să-mi pun inevitabila fustă de lână, să-mi trag puloverul lucrat în casă.

Nepăsarea mea faţă de dânsa se schimbase în ură. Aşadar se sfârşise, mi se fura şi ultima mea dimineaţă. Nu mai aveam nicio jumătate de ceas de stat pe terasă, nici măcar zece minute, ca să-mi pot lua rămas-bun. Pentru că îşi terminase gustarea de dimineaţă mai repede decât prevăzuse, pentru că ea se plictisea. Ei bine, o să las la o parte rezerva şi modestia, n-o s-o mai fac pe demna. Trântii uşa salonului şi fugii de-a lungul coridorului.

N-aşteptai ascensorul, urcai scara câte patru trepte deodată, până la etajul al treilea. Ştiam numărul odăii: 148; am bătut la uşa lui, cu obrazul îmbujorat, gâfâind.

— Intră, strigă dânsul, şi deschisei uşa regretând îndrăzneala mea, cu inima zbătându-mi-se, la gândul că poate atunci se trezise, căci se culcase târziu în ajun, că

poate o să-l găsesc încă în pat, zburlit, supărăcios...

El se rădea înaintea ferestrei deschise, cu un halat de păr de cămilă peste pijama, şi eu mă simţii stângace şi prea îmbrăcată în taiorul meu de lână şi cu pantofii mei. Mă crezusem tragică; nu eram decât caraghioasă.

— Ce vrei? zise dânsul. Ce s-a întâmplat?

— Am venit să-mi iau rămas-bun. Plecăm în dimineaţa asta.

Mă privi, apoi puse briciul pe lavoar.

— Închide uşa, zise dânsul.

O închisei, rămânând în picioare, destul de înfricoşată, cu mâinile atârnând.

— Ce tot îndrugi acolo? întrebă dânsul.

— E adevărat, plecăm azi. Trebuia să luăm ultimul tren şi acum ea vrea să-l luăm pe cel dintâi şi mi-a fost teamă că n-o să te mai văd. Simţeam că trebuie să te văd înainte de a pleca, spre a-ţi mulţumi.

Din gura mea ieşiră, aşa cum îmi închipuisem, cuvintele neroade. Eram ţeapănă şi stingherită; peste o clipă o să spun că a fost minunat.

— De ce nu mi-ai spus mai curând? zise el.

— Nu s-a hotărât decât ieri. Totul fusese făcut în grabă. Fiica ei ia vaporul spre New York în ziua de sâmbătă, iar noi urmează să plecăm cu ea. O s-o întâlnim la Paris şi plecăm prin Cherbourg.

— Te ia cu ea la New York?

— Da, şi n-am poftă să plec. N-o să-mi placă de loc acolo; o să fiu foarte nenorocită.

— Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, de ce te duci?

— Ştii bine că trebuie. Muncesc pentru bani. Nu sunt bogată ca s-o pot părăsi.

El îşi luă din nou briciul şi-şi şterse săpunul de pe obraz.

— Stai jos, zise dânsul. Nu mai am mult. O să mă îmbrac în baie şi o să fiu gata în cinci minute...

Îşi luă hainele de pe scaun, le aruncă pe jos în baie şi intră, trântind uşa. Mă aşezai pe pat şi începui să-mi rod unghiile. Situaţia era ireală şi mă simţeam ca un manechin

de ceară. Mă întrebam ce gândea el, ce o să facă. Privii odaia. Era ca orice odaie a unui bărbat, fără personalitate şi în neorânduială. O grămadă de încălțăminte, mult mai multă decât putea să aibă nevoie şi şiruri de cravate. Masa de toaletă era goală, afară de o sticlă mare de apă de păr şi două perii cu mâner de fildeş. Nici fotografii, nici instantanee, nimic de felul acesta. Căutai, din instinct, gândindu-mă că trebuie să fie măcar una lângă patul lui sau în mijlocul căminului. Una mare într-o ramă de piele. Dar nu erau decât cărți şi o cutie de țigări.

El fu gata în cinci minute, după cum îmi făgăduise.

— Coboară cu mine pe terasă, cât mănânc, zise dânsul.

Privii ceasul.

— N-am timp, zisei. Trebuia să fiu la birou ca să schimb locurile reținute.

— Nu te sinchisi de asta. Vreau să-ți vorbesc.

Pornirăm pe coridor şi el chemă ascensorul. Nu-şi dă seama, îmi zisei, că trenul pleacă peste un ceas şi jumătate? Doamna Van Hooper poate să telefoneze dintr-o clipă într-alta la birou să întrebe unde sunt. Coborârăm cu ascensorul fără să vorbim, ieşirăm pe terasă, unde erau aşezate mesele pentru micul dejun.

— Ce iei? mă întrebă el.

— Am mâncat şi, de altfel, n-am vreme decât cinci minute.

— Adu-mi cafea, ceru el chelnerului, un ou moale, pâine prăjită cu unt, marmeladă şi o mandarină; apoi scoase o pilă din buzunar şi începu să-şi pilească unghiile.

— Va să zică doamna Van Hooper s-a săturat de Monte Carlo, zise el, şi are poftă să se întoarcă acasă. Şi eu. Ea la New York şi eu la Manderley. Ce preferi? Poți să alegi.

— Nu-i frumos din partea dumitale să glumeşti, am spus. Cred că ar fi mai bine să mă ocup de bilete şi să-ți spun la revedere.

— Te înşeli, dacă crezi că sunt dintre acei care fac glume la micul dejun, zise dânsul. Dimineața sunt totdeauna cu toane. Îți repet că poți să alegi. Sau te duci cu doamna Van Hooper la New York sau vii cu mine la Manderley.

— Vrei să spui că ai nevoie de o secretară sau de aşa ceva?

— Nu, nătăfleaţo, îţi cer să te măriţi cu mine.

Chelnerul veni cu micul dejun, iar eu am rămas cu mâinile pe genunchi, privindu-l cum pune pe masă cafetiera şi cana de lapte.

— Nu înţelegi, zisei eu, când chelnerul se îndepărtă. Eu nu sunt dintre acelea cu care te însori.

— Ce dracu vrei să spui? mă întrebă el privindu-mă şi punându-şi jos linguriţa.

Eu privii cum se aşază o muscă pe marmeladă, el o goni cu un gest de nerăbdare.

— Nu ştiu bine, zisei. Nu pot explica. Mai întâi nu fac parte din lumea dumitale.

— Care e lumea mea?

— Ei bine... Manderley! Ştii bine ce vreau să spun.

El apucă iar linguriţa şi luă marmeladă.

— Eşti aproape tot atât de neştiutoare şi de proastă ca şi doamna Van Hooper. Ce ştii de Manderley? Numai eu pot să judec dacă poţi face sau nu parte din el. Crezi că eu ţi-am cerut asta fără să mă gândesc, nu-i aşa? Pentru că spui că n-ai chef să pleci la New York... Crezi că te cer de soţie pentru acelaşi motiv care, după părerea dumitale, mă făcea să te plimb cu maşina şi să te invit la masă în prima seară? Din bunătate... Nu-i aşa?

— Da, zisei eu.

— Într-o zi, urmă dânsul, ungându-şi pâinea cu unt, o să-ţi dai seama că nu sunt chiar aşa de mărinimos. Deocamdată, cred că nu-ţi dai seama de nimic. N-ai răspuns la întrebarea mea. Vrei să te măriţi cu mine?

Cred că nici în ceasurile mele de cea mai mare îndrăzneală nu mi-aş fi închipuit aşa ceva. Odată, fiind în maşină cu el, cum tăceam de o bucată de vreme, am început să-mi imaginez o poveste: cum că el ar fi grav bolnav, ar aiura şi m-ar chema să-l îngrijesc. Ajunsesem cu povestea tocmai când îi turnam apă de colonie în cap, când sosirăm la hotel şi povestea mea se opri aici. Şi altă dată îmi închipuisem că trăiesc într-o lojă de portar, pe domeniul din Manderley, şi

cum avea să mă viziteze uneori, şi să stea în fața focului din cămin. Această neaşteptată cerere în căsătorie m-a uluit, cred că m-a jignit chiar. Era ca şi când m-ar fi cerut regele. Nu părea adevărată. Şi el mânca într-una marmeladă, ca și când totul ar fi fost firesc. În cărți, bărbații îngenunchează înaintea femeilor, la lumina lunii. Treaba nu se pretece așa, la micul dejun.

— Propunerea mea nu pare să aibă sorți de izbândă. Cu atât mai rău! Credeam că mă iubești puțin. E o lovitură pentru vanitatea mea.

— Te iubesc, zisei eu. Te iubesc grozav. M-ai făcut foarte nenorocită şi am plâns toată noaptea, pentru că am crezut că n-o să te mai revăd niciodată.

În timp ce spuneam asta, el a râs, îmi aduc aminte şi mi-a întins mâna pe deasupra mesei.

— Fii binecuvântată pentru asta, zise dânsul. Într-o zi când o să ajungi la încântătoarea vârstă de 36 de ani, despre care mi-ai spus că e culmea visurilor dumitale, o să-ți amintesc această clipă. Şi n-o să mă crezi. Ce păcat când mă gândesc că o să creşti!

Eram ruşinată şi supărată pe el, pentru că râdea. Deci femeile nu mărturisesc astfel de lucruri bărbaților. Aveam multe de învățat.

— Atunci ne-am înțeles, nu-i aşa? zise dânsul, fără să dea drumul pâinii cu marmeladă. În loc să ții tovărăşie doamnei Van Hooper, o să-mi ții mie, iar îndatoririle dumitale o să fie aproape aceleaşi. Şi mie îmi plac cărțile noi, florile în salon şi, după-masă, jocul de bezig. Şi cineva care să-mi toarne ceai. Singura deosebire este că eu nu iau Taxol, prefer Eno, şi nu trebuie niciodată să mă laşi neaprovizionat cu marca mea specială de pastă de dinți.

Eu băteam darabana cu degetele pe fața de masă, îndoindu-mă de mine şi de el. Oare îşi bătea joc de mine şi toate astea nu erau decât o glumă? El mă privi şi observă îngrijorarea întipărită pe fața mea.

— Mă port cu dumneata ca un mojic, nu-i aşa? zise dânsul. Nu aşa îți închipuiai o cerere în căsătorie. Trebuia să

fie seară, dumneata în rochie albă, cu un trandafir în mână, iar în depărtare o vioară să cânte un vals. Iar eu, sub un palmier, să-ți fi făcut o curte îndrăcită. Atunci ai fi fost mulțumită. Biet copil, ce ruşine! Nu-i nimic, o să te duc la Veneția în călătorie de nuntă şi o să ne ținem de mână în gondolă. Dar n-o să stăm prea mult, căci vreau să-ți arăt Manderley-ul.

El dorea să-mi arate Manderley-ul... Şi deodată înțelesei că toate astea o să se întâmple, că o să fiu soția lui, că o să ne plimbăm împreună prin grădină, o să coborâm pe cărarea ce duce la plajă. Ştiam cum o să stau privind pe terasă, după micul dejun, aruncând păsărilor fărâmituri şi cum puțin mai târziu, cu o pălărie de soare cu boruri mari pe cap, şi cu o foarfecă de grădinar în mână, o să culeg flori pentru casă. Ştiam acum de ce cumpărasem cartea poştală ilustrată în copilărie: era o prevestire, un pas orb spre viitor.

El dorea să-mi arate Manderley-ul... Gândul meu zbura, siluete se desenau înaintea mea, chipuri urmau altor chipuri şi toate astea pe când el mânca mandarina, întinzându-mi şi mie câte o felie, din când în când, fără să mă slăbească din ochi:

„Nu cred că-mi cunoaşteți soția: Doamna de Winter”. Eu o să fiu doamna de Winter.

M-am gândit la numele şi la semnătura de pe cecuri, de pe scrisorile către furnizori şi de pe scrisorile prin care invitam la dineu. M-am auzit vorbind la telefon: „De ce să nu veniți până la Manderley, la sfârşitul săptămânii viitoare?” Lume, totdeauna o droaie de oameni. „Vai, dar e pur şi simplu fermecătoare, trebuie neapărat să faci cunoştință cu ea”. Asta se referea la mine, era o şoaptă care se desprindea dintr-o mulțime, şi eu mă întorceam, prefăcându-mă că nu auzisem.

O să cobor în odăița portăresei cu un coş de struguri şi de piersici pentru bătrâna bolnavă. Mâinile ei întinse spre mine: „Dumnezeu să vă binecuvânteze, doamnă, sunteți atât de bună!” iar eu: „Trimite să ia de acasă tot ce-ți trebuie”. Doamna de Winter. Eu o să fiu doamna de Winter. Vedeam

masa lustruită din sufragerie şi lumânările mari. Maxim în faţa mea. Douăzeci şi patru de tacâmurî. Flori în părul meu. Toată lumea întoarsă spre mine, paharele ridicate. „Să bem în sănătatea tinerei căsătorite”, iar Maxim, mai târziu: „Nu te-am văzut niciodată atât de frumoasă”.

Odăi mari, răcoroase, pline de flori. Odaia mea, iarna, cu focul ei de lemne. Cineva bate la uşă. O femeie intră zâmbind. E sora lui Maxim şi-mi spune: „E într-adevăr minunat cât îl faci de fericit, toată lumea e atât de mulţumită, ai atâta succes!”

— Restul mandarinei de Tanger este acru, eu n-aş mânca-o rosti el, şi m-am uitat la el, în vreme ce cuvintele mi se urcau încet la cap, apoi mi-am coborât privirea asupra fructului din farfuria mea.

Sfertul rămas era tare şi gălbui. Avea dreptate. Mandarina era foarte acră. Aveam un gust iute, amărui, în gură, şi abia dacă-mi dădusem seama de el.

— O înştiinţez eu pe doamna Van Hooper, sau dumneata? întrebă dânsul.

El îşi împăturea şervetul, împingea farfuria şi eu mă miram, auzindu-l vorbind cu atâta nepăsare, ca şi când ar fi fost vorba de fapte puţin însemnate, de o simplă schimbare de planuri, când pentru mine era ca explozia unei bombe.

— Spune-i dumneata, replicai eu, o să fie atât de supărată!

Ne ridicarăm de la masă; eram enervată, roşie, tremurând de nerăbdare. Mă întrebam dacă o să spună vestea chelnerului, luându-mi braţul şi zâmbind: „Trebuie să ne felicitaţi, domnişoara se mărită cu mine”. Şi toţi ceilalţi chelneri o să audă, o să ne salute, o să zâmbească, iar noi o să trecem prin galerie urmaţi de un val de tulburare, un freamăt de aşteptare. Dar el nu zise nimic. Părăsi terasa, fără niciun cuvânt şi-l urmai în ascensor. Trecurăm prin faţa biroului de recepţie şi nimeni nu înălţă capul. Funcţionarul cerceta un teanc de hârtii, vorbind peste umăr unui al doilea. „El nu ştie, mă gândii eu, că o să fiu doamna de Winter. O să trăiesc la Manderley. Manderley o să fie al

meu”.

Ascensorul se opri la etajul întâi şi o luarăm pe coridor. El mă apucă de mână şi mi-o legănă, mergând.

— Îți par tare bătrân la patruzeci şi doi de ani? întrebă el.

— Oh, nu, răspunsei eu repede, poate prea repede. Nu-mi plac tinerii.

— N-ai cunoscut niciodată tineri, zise el.

Ajunserăm la uşa apartamentului.

— Cred că aş face mai bine să mă ocup singur de asta, zise el; dar ia spune-mi: te-ar supăra să ne căsătorim foarte repede? Nu-i aşa că n-ai nevoie de trusou sau prostii de astea? Pentru că s-ar putea aranja uşor în câteva zile. La consulat. Apoi, cu maşina la Veneția sau unde vei voi.

— Nu la biserică? întrebai. Nu în alb, cu domnişoare de onoare şi clopote, copii şi cor? Dar familia şi prietenii dumitale?

— Uiți, zise dânsul, că am mai făcut o astfel de ceremonie.

Ne opriserăm înaintea intrării apartamentului şi observai că ziarul din ziua aceea era încă în cutia de scrisori. N-avusesem vreme să-l citim înainte de micul dejun.

— Ei bine, zise dânsul, ce spui?

— Desigur, răspunsei... Credeam o clipă că o să ne căsătorim în Anglia. Fireşte, nu țin nici la biserică, nici la lume, nici la nimeni de felul acesta.

I-am zâmbit. Chipul lui se înveseli.

— N-o să fie amuzant? am spus.

El apăsă clanța uşii, o deschise şi ne aflarăm în micul antreu.

— Dumneata eşti? strigă din salon doamna Van Hooper. Ce dracu făceai? Am telefonat de trei ori la birou şi mi s-a spus că nu te-au văzut.

Fui cuprinsă de o dorință neaşteptată să râd, să plâng, toate la un loc, şi mă durea în golul stomacului. O clipă aş fi vrut parcă să nu se fi întâmplat nimic, aş fi vrut să fiu singură, să mă plimb fluierând.

— Mă tem că totul e din vina mea, zise dânsul intrând în salonul a cărui uşă o închise în urma lui, şi am auzit

exclamația ei de uimire.

Apoi mă dusei în odaia mea, aşezându-mă lângă fereastra deschisă. Asta semăna cu aşteptarea într-un sanatoriu. Ar fi trebuit să frunzăresc o revistă, să mă uit la fotografii, să citesc articole de care să nu-mi amintesc niciodată, până la intrarea unei infirmiere harnice şi destoinice, lipsită de orice omenie, din pricina anilor de antisepsie. „Totul merge foarte bine, operația a reuşit de minune. N-ai nicio grijă. În locul dumitale, m-aş întoarce acasă şi aş trage un pui de somn."

Pereții apartamentului erau foarte groşi şi nu auzeam, nicio şoaptă. Mă întrebam ce-i spunea el, în ce termeni îi comunica vestea. Poate: „M-am îndrăgostit de ea la prima noastră întâlnire. Ne-am văzut zilnic". Şi ea răspunzând: „Ei bine, domnule de Winter, iată lucrul cel mai romantic pe care l-am auzit, vreodată." Romantic, asta o să spună lumea. S-a petrecut într-un chip foarte neaşteptat şi romantic. S-au hotărât pe neaşteptate să se căsătorească. Ce aventură! Îmi zâmbeam mie însămi, ridicând genunchii, aşezată pe marginea ferestrei, gândindu-mă cât de minunat era totul şi cât de fericită o să fiu. Aveam să mă mărit cu bărbatul pe care-l iubeam. O să fiu doamna de Winter. Era o nebunie să mă doară aşa în golul stomacului, când eram atât de felicită. Fără îndoială că din pricina nervilor. Această aşteptare, ca în anticamera unei clinici. De fapt, ar fi fost mai firesc să intrăm în salon, mână în mână, râzând, zâmbindu-ne unul altuia şi ca el să spună: „O să ne căsătorim, suntem foarte îndrăgostiți".

Îndrăgostiți. Nu-mi vorbise încă de dragoste. Fără îndoială, n-avusese vreme. Totul fusese atât de neaşteptat la dejunul de dimineață. Marmelada şi cafeaua şi mandarina împărțită. Nu, nu-mi spusese că era îndrăgostit. Numai că voia să se însoare cu mine. Scurt, cuprinzător, foarte original... Cererile originale prețuiau mult mai mult. Erau mai autentice. Nu ca celelalte. Nu ca tinerii care spun prostii, din care nu cred, poate, decât jumătate. Nu ca acei bărbați foarte tineri, foarte zăpăciți, foarte pasionați, făcând jurăminte cu neputință de ținut. Nu cum a cerut-o el întâia

oară pe Rebecca de soție... Nu trebuie să mă gândesc la asta. E un gând interzis, insuflat de diavoli. Înapoi, Satano! Nu trebuie să mă gândesc la asta niciodată, niciodată, niciodată. El mă iubeşte, vrea să-mi arate Manderley-ul. Convorbirea lor nu se mai termina odată? N-o să mă cheme în sfârşit în salon?

Cartea de poeme era lângă patul meu. Uitasem că mi-o împrumutase. Deci nu-i acorda nicio însemnătate. „Du-te, şopti diavolul, du-te şi deschide pagina de titlu. Nu-i aşa că ai poftă s-o deschizi? Deschide pagina de titlu”.

E o absurditate am spus, nu fac altceva decât să pun cartea laolaltă cu restul lucrurilor. Am căscat. M-am îndreptat agale spre noptieră. Am luat cartea. M-am agățat, cu piciorul în firul lămpii de pe noptieră şi m-am poticnit, iar cartea mi-a căzut din mâini, pe duşumea. S-a deschis singură la pagina cu titlul, purtând dedicația: *„Lui Max, de la Rebecca”.* Ea era moartă şi la cei morți nu trebuie să te mai gândeşti... Dormea în pace, şi iarba unduia deasupra mormântului ei. Cât de viu îi era totuşi scrisul, câtă forță oglindea. Ce litere ciudate, aplecate într-o parte. Pata de cerneală. Parcă era de ieri. Arăta exact ca şi cum dedicația ar fi fost scrisă ieri. Mi-am luat forficica de unghii din etuiul de toaletă şi am tăiat pagina, aruncând priviri, peste umăr, ca o criminală.

Am smuls pagina dintr-odată, fără să las marginea ruptă şi cartea păru curată şi albă cu acea pagină mai puțin. O carte nouă, care nu fusese atinsă. Am rupt pagina în bucățele şi le-am aruncat în coşul de hârtii. Apoi m-am aşezat pe marginea ferestrei. Dar mă gândeam tot la bucățelele de hârtie căzute în coş şi am fost silită să mă ridic să le privesc. Şi acum se vedea, pe bucățelele rupte, cerneala groasă şi neagră; scrisul nu pierise. Am luat o cutie de chibrituri şi am dat foc bucăților de hârtie. Flacăra produse o lumină plăcută, înnegri hărtia, învălătuci marginile, făcând scrisul de necitit. Bucățile de hârtie zburară, cenuşă cenuşie. Litera R pieri cea din urmă, se răsuci o clipă, mai mare ca totdeauna, apoi se strânse şi ea; o înghițise flacăra.

Nu mai era nici măcar cenuşă, era o pulbere imperceptibilă... Mă dusei să mă spăl pe mâini. Mă simţeam mai bine, mult mai bine. Aveam sentimentul acela de noutate, de curăţenie, ce întovărăşeşte, de obicei, un calendar nou, agăţat la începutul anului pe zid. Întâi ianuarie. Simţeam aceeaşi senzaţie de prospeţime, de încredere veselă. Uşa se deschise şi el intră în odaia mea.

— Totul e în regulă, zise dânsul; lovitura i-a luat întâi piuitul, dar e pe cale să-şi revină şi mă duc la birou să mă încredinţez că o să prindă primul tren. Cred că o clipă a nădăjduit să fie martora noastră, dar n-am primit. Du-te şi vorbeşte-i.

Nu spuse că era mulţumit, că era fericit. Nu mă apucă de braţ, ca să mă ducă în salon. Îmi zâmbi, îmi făcu un semn cu mâna şi plecă singur pe coridor. M-am dus la doamna Van Hooper, şovăitoare, cam înfricoşată, ca o servitoare care a trimis vorbă printr-un prieten că pleacă peste opt zile.

Ea stătea lângă fereastră, gata să fumeze, siluetă bondoacă şi caraghioasă pe care n-aveam s-o mai văd, cu jacheta care-i strângea pieptul larg, cu pălăria ridicolă pusă pe-o parte.

— Ei bine! zise dânsa cu glas tăios, pe care nu cred să-l fi întrebuinţat faţă de el. Trebuie să recunosc că ai făcut o treabă bună. În cazul dumitale, apa lină sapă adânc. Cum ai izbutit?

Nu ştiam ce să răspund. Nu-mi plăcea zâmbetul ei.

— Mare noroc ai avut că m-am îmbolnăvit de gripă, continuă ea. Acum înţeleg cum îţi întrebuinţai timpul şi de ce uitai ce te trimiteam să faci. Lecţiile de tenis, drăguţa mea? Ştii că mi-ai fi putut spune şi mie...

— Îţi cer iertare, îngânai eu.

Ea mă privi ciudat, cercetându-mă din creştet până în tălpi.

— Şi mi-a spus că vrea să se însoare cu dumneata peste câteva zile. Încă un noroc că n-ai familie, care să-ţi pună întrebări. Ei, dar nu mă priveşte. Mă spăl pe mâini de această poveste. Mă întreb, totuşi, ce o să zică prietenii lui,

dar îl priveşte. Îți dai seama că e mult mai în vârstă ca dumneata?

— N-are decât patruzeci şi doi de ani, zisei, iar eu sunt bătrână pentru vârsta mea.

Ea râse, scuturând scrumul țigării pe jos.

— Cât despre asta, aşa-i, zise dânsa.

Continuă să mă cerceteze cu atenție, cum n-o făcuse niciodată, cu privirea unui membru din comisia unui concurs de vite. Era ceva lacom în privirea ei, ceva neplăcut.

— Spune-mi, întrebă dânsa, cu glas intim, ce însemna „ca între prietene”, ai făcut ceva care nu trebuia?

Semăna cu Blaize, croitoreasa, care voia să-mi dea zece la sută.

— Nu ştiu ce vrei să spui, răspunsei eu.

Ea râse, ridicând din umeri.

— Ei, dar ce-mi pasă? Eu am crezut totdeauna că fetele engleze erau nişte prefăcute, cu toate ifosele lor grozave de jucătoare de hockey. Aşadar, o să călătoresc singură până la Faris şi o să te las aici, pe când drăguțul dumitale o să-şi procure buletinul de căsătorie? Am observat că nu m-a invitat la ceremonie.

— Cred că nu vrea să vină nimeni şi, de altfel, o să fii plecată, zisei eu.

— Hm, hm, spuse dânsa. Îşi luă cutia de pudră şi începu să-şi pudreze nasul. Sper că ştii ce faci, urmă dânsa. De fapt, toate s-au petrecut foarte repede. O chestie de câteva săptămâni. Cred că e un bărbat căruia cu greu îi intri în voie şi va trebui să te obişnuieşti cu apucăturile lui. Ai dus o viață foarte tihnită până acum şi nu poți să spui că nu m-am purtat frumos cu dumneata. O să ai o răspundere grea ca stăpână a Manderley-ului. Ca să fiu sinceră de tot, draga mea, nu văd cum o s-o scoți la capăt.

Cuvintele ei sunau ca un ecou al celor pe care mi le spusesem eu cu un ceas mai înainte.

— N-ai experiență, continuă ea, nu cunoşti acel mediu. Nu eşti în stare să rosteşti două cuvinte la bridge-urile mele. Ce o să le spui tuturor prietenilor lui? Petrecerile de la

Manderley erau vestite, când trăia ea. Ți-a vorbit, fireşte, de asta?

Şovăiam, dar, slavă Domnului, urmă, fără să-mi aştepte răspunsul.

— Fără îndoială că doresc fericirea dumitale şi că recunosc că-i un bărbat fermecător, dar… da, îmi pare rău şi eu cred că faci o mare greşeală, o greşeală de care o să te căieşti amarnic.

Puse la loc pudriera. Poate că era, în cele din urmă, sinceră, dar nu voiam genul acela de onestitate. N-am spus nimic. Aveam, poate, un aer ursuz, fiindcă ea înălță din umeri şi se îndreptă alene spre oglindă, îndreptându-şi pălărioara în formă de ciupercă. Eram bucuroasă că pleacă, bucuroasă că n-am s-o mai văd. Purtam pică lunilor petrecute cu ea, când fusesem angajata ei, primisem banii ei, păşisem pe urmele ei ca o umbră, ştearsă şi mută. Desigur că eram lipsită de experiență, că eram o idioată sfioasă şi tânără. Ştiam toate acestea. Nu era nevoie să mi le spună. Presupun că atitudinea ei era premeditată şi că, din vreun ciudat motiv feminin, era împotriva acestei căsătorii; scara ei de valori fusese zdruncinată.

Ei bine, puțin îmi păsa, aveam să uit de ea şi de cuvintele ei înțepate. O încredere nouă se născuse în mine, când am ars pagina aceea şi i-am risipit bucățelele. Trecutul n-avea să mai existe pentru niciunul din noi; începeam, şi eu şi el, viața de la capăt. Trecutul fusese spulberat în vânt, ca şi cenuşa din coşul de hârtii. Urma să devin doamna de Winter.

Urma să trăiesc la Manderley.

În curând ea avea să plece, hurducându-se singură în vagonul de dormit, fără mine, iar eu aveam să fiu cu el în sufrageria hotelului, prânzind la aceeaşi masă, făcând planuri de viitor. Pragul unei mari aventuri. Poate că, odată ce ea va fi plecată, avea în sfârşit să-mi vorbească, spunându-mi că mă iubeşte, că vom fi fericiți. Până atunci nu fusese timp şi, oricum, lucruri de felul acesta nu-s uşor de rostit, trebuie aşteptat momentul potrivit. Ridicai ochii

şi-i văzui chipul în oglindă. Mă privea cu un zâmbet îngăduitor pe buze. Îmi spusei că o să se arate mărinimoasă, că o să-mi întindă mâna şi o să-mi ureze noroc. Dar ea urma să zâmbească, vârându-şi un fir de păr ieşit de sub pălărie.

— Cu siguranță, zise dânsa, că ştii de ce te ia de soție, nu-i aşa? Nu-ți închipui că-i îndrăgostit de dumneata? Din pricină că îl enervează atât de mult casa goală, încât şi-a pierdut aproape capul. Nu mai poate trăi singur acolo…

Capitolul 7

AM SOSIT LA ÎNCEPUTUL LUNII mai la Manderley, după cum spusese Maxim, odată cu primele privighetori şi zambile. Era cea mai frumoasă clipă înainte de întreaga strălucire a verii; în vale, azaleele îşi răspândeau probabil mireasma şi rododendronii sângerii înfloreau. Îmi amintesc că am plecat din Londra cu maşina, dimineața, pe o ploaie mare, ca să ajungem la Manderley pe la cinci pentru ceai. Mă revăd, prost îmbrăcată, ca de obicei, cu toate că eram măritată de şapte săptămâni; aveam o rochie de jersey bej, o blăniță galbenă la gât şi pe deasupra un impermeabil fără nicio formă, mult prea mare pentru mine, atârnându-mi până la glezne. Credeam că sunt îmbrăcată potrivit vremii şi că lungimea hainei o să mă înalțe. Strângeam în mâini o pereche de mănuşi cu manşete şi duceam un sac mare de piele.

— E o ploaie obişnuită la Londra, zise Maxim, când am plecat. Ai răbdare: soarele o să înceapă să strălucească pentru tine când o să sosim la Manderley.

Spunea adevărul, căci norii se risipiră la Exeter, descoperind un cer albastru şi un drum alb înaintea noastră. Am fost fericită să văd soarele, căci o superstiție mă făcea să socotesc ploaia ca o piază rea şi cerul plumburiu al Londrei mă făcuse tăcută.

— Te simți mai bine acum? mă întrebă Maxim. Îi zâmbii şi-i luai mâna, gândindu-mă cât de uşor era pentru el să se întoarcă în casa lui, să străbată holul, luând scrisorile, să

sune pentru ceai, şi mă întrebam cât de mult îmi ghicea el nervozitatea şi dacă întrebarea „Te simţi mai bine acum?” dovedea că o înţelegea. „N-are importanţă, ajungem numaidecât. Trebuie să-ţi fie poftă de ceai şi dete drumul mâinii mele, pentru că ne apropiam de o cotitură şi trebui să încetinească.

Acum, că momentul era în faţa mea, voiam ca el să întârzie. Voiam să mă retrag în vreun loc lăturalnic, în vreo cafenea, stând lângă focul dintr-un cămin impersonal. Voiam să fiu un călător pe drum, o mireasă în dragoste cu soţul ei. Nu eu însămi, sosind la Manderley pentru întâia oară, ca soţie a lui Maxim de Winter. Am trecut prin multe sate prietenoase, unde ferestrele căsuţelor aveau un aer binevoitor. O femeie, cu un prunc în braţe, îmi zâmbi din pragul unei uşi, în vreme ce un băiat trecea drumul către o fântână, zăngănindu-şi găleata.

Doream să ne fi putut contopi cu ei, poate să fim vecinii lor şi Maxim să se poată apleca, pe înserate, peste poarta unei căsuţe, trăgând din pipă, mândru de nalba din grădină care crescuse, foarte înaltă, în vreme ce eu aş fi trebăluit prin bucătăria curată ca un pahar, punând masa pentru cină. Pe bufet ar fi stat un ceas deşteptător, ticăind zgomotos şi un şir de farfurii sclipitoare, iar după cină Maxim şi-ar fi citit ziarul, cu cizmele rezemate de grătarul căminului, iar eu aş fi întins mâna spre sertarul bufetului, după un teanc de lucruri de cârpit. Mai mult ca sigur că o astfel de existenţă ar fi paşnică şi statornică, uşoară, fără să fie necesar un model bine stabilit. Am înţeles atunci că luase tăcerea mea drept oboseală şi că nu bănuia că mă temeam de această sosire la Manderley, deşi, în teorie, o doream.

— Nu mai avem decât doi kilometri, zise Maxim. Vezi îngrămădirea aceea mare de copaci, pe colină, coborând spre vale, cu marea în spate? Acolo e Manderley-ul. Aceea e pădurea.

Mă silii să zâmbesc şi nu-i răspunsei, cuprinsă de o mare spaimă, de o nelinişte de neînvins. Pierise plăcerea şi veselia mea, se risipise mândria mea fericită. Eram ca un copil, pe

care-l duci întâia oară la şcoală, sau ca o servitoare nepricepută, care n-a ieşit niciodată de acasă, căutând o slujbă. Toată siguranța pe care putusem s-o câştig în timpul acestor scurte săptămâni de măritiş, nu mai era decât o zdreanță fluturând în vânt; mi se părea că şi cele mai neînsemnate lucruri îmi erau necunoscute, că n-aş recunoaşte dreapta de stânga, că n-aş şti dacă trebuie să mă aşez sau să stau în picioare, nici de care furculiță sau lingură să mă slujesc la masă.

— În locul tău mi-aş scoate impermeabilul, zise dânsul, privindu-mă. Aici n-a plouat. Şi puneți ca lumea blănița ta caraghioasă. Sărmana mea iubită, te-am zorit şi ai fi vrut, probabil, să-ți cumperi o grămadă de rochii la Londra.

— Mi-e totuna, deoarece tu nu pui preț pe lucrurile astea.

— Cele mai multe femei nu se gândesc decât la îmbrăcăminte, zise dânsul cu gândul aiurea.

Am cotit şi am ajuns la o răspântie unde începea un zid mare.

— Am ajuns, zise dânsul cu o nouă notă de plăcere în glas, iar eu mă agățai şi mai tare, cu mâinile, de scaunul de piele al automobilului.

Şoseaua făcea o curbă şi la stânga, înaintea noastră, lângă casa paznicului, cele două canaturi înalte ale porții cu grilaj se dădură larg deoparte, răspunzând într-o alee mare. Văzui, când am trecut, fețe care spionau prin fereastra întunecată a căsuței şi un copil ieşi alergând, privind curios. Mă trăsei îndărăt, pe scaun, cu inima bătând să mi se rupă, căci ştiam de ce fețele erau la fereastră şi de ce privea copilul.

Voiau să vadă cum arătam. Mi-i închipuiam acum vorbind cu însuflețire şi râzând în bucătărioară.

„Nu i-am văzut decât marginea pălăriei, or să spună ei, nu voia să-şi arate fața. Oh! O să ştim mâine dimineață. O să ne spună servitorii”.

El ghici, în sfârşit, fără îndoială, ceva din sfiala mea, căci îmi luă mâna, sărutând-o şi râse puțin, pe când vorbea.

— Nu trebuie să-ți pese dacă se arată curioşi, zise dânsul.

Toată lumea vrea să ştie cum arăţi. Desigur că de săptămâni de zile nu vorbesc decât de asta. N-ai decât să fii cum eşti şi au să te iubească toţi. Şi să n-ai grijă de casă, doamna Danvers se ocupă de toate. Poţi să te bizui pe dânsa. La început o să fie cam rigidă cu tine, trebuie să-ţi spun că e cam ciudată, dar nu trebuie să te frământi din pricina asta. Aşa e felul ei. Vezi tufişurile alea? Formează parcă un perete de azur când ortensiile sunt înflorite.

Nu-i răspunsei, căci mă gândeam la micuţa care cumpărase cartea poştală ilustrată, într-o prăvălie de ţară şi ieşise, pe soarele arzător, bălăbanind-o în vârful degetelor, mulţumită de cumpărătură şi gândindu-se: „O să fie pentru albumul meu. Manderley, ce nume frumos”. Şi acum făceam şi eu parte din moşie, era casa mea, o să trimit scrisori oamenilor, spunându-le: „O să petrecem toată vara la Manderley. O, ar trebui să veniţi să ne vedeţi”. Şi o să merg pe aleea asta ciudată şi nouă pentru mine, dându-mi pe deplin seama de fiecare cotitură, fiecare ocol, observând şi încuviinţând spusele grădinarului: ici, înşiruirea tufişurilor, colo tăiatul unei crăci. O să intru în odăiţa portăresei, ca să spun: „Ei, cum merge azi cu piciorul?” pe când bătrâna, căreia n-o să-i mai insuflu curiozitate, o să mă cheme în bucătăria ei. Îl pizmuiam pe Maxim care era nepăsător simţindu-se la largul lui, cu un zâmbet pe buze, ce arăta cât de fericit e că se întoarce acasă.

Mi se părea depărtată, mult prea depărtată clipa când şi eu o să zâmbesc şi o să mă simt la largul meu, şi doream să sosească repede, să fi ajuns bătrână, la nevoie cu păr cărunt şi mers domol, trăind aici de mulţi ani. Orice, mai curând decât proasta şi sfioasa făptură care simţeam că sunt.

Porţile se închiseseră în urma noastră cu un scârţâit, şoseaua mare, plină de praf, pierise şi observai că aleea nu era aceea pe care mi-o închipuisem, gândindu-mă la Manderley, nu era o alee mare, cu nisip, mărginită de straturi orânduite de fiecare parte, bine măturată şi greblată.

Aleea şerpuia mai largă pe alocuri decât o potecă şi o

lungă boltă de copaci se ridica deasupra capetelor noastre, împletindu-şi ramurile noduroase, parcă ar fi fost intrarea unei catedrale. Nici soarele de amiază nu putea să străbată prin împletiturile frunzelor verzi, erau prea stufoase şi înlănțuite unele de altele; numai pete mici, strălucitoare, de lumină se puteau strecura ca să presare cu aur pământul aleii. Totul era foarte tăcut, foarte liniştit. Pe şoseaua cea mare, un vânt vesel, dinspre apus, îmi biciuia obrazul, făcea să dănțuiască iarba pe povârniş; dar aici nu era vânt. Chiar motorul maşinii avea alt sunet, uruind mai încet, mai domol ca înainte. Pe măsură ce aleea cobora spre vale, copacii năvăleau asupra noastră, mari fagi cu trunchiuri frumoase, albe şi netede, înălțându-şi miriadele de crengi unul spre altul, şi alți copaci, cărora nu le ştiam numele, venind aproape, atât de aproape încât îi puteam atinge cu mâinile. Trecurăm pe un podeț suspendat deasupra unui pârâu îngust şi acea alee, ce nu era o alee, şerpuia mai departe, ca o panglică fermecată printre copacii liniştiți şi întunecați, pătrunzând tot mai adânc, până în inima pădurii, desigur, şi tot nu se vedea nici urmă de luminiş, nici loc pentru o casă.

Lungimea drumului începu să mă calce pe nervi; trebuie să apară la cotitura asta, mă gândeam, sau după colțul porțiunii următoare; dar, de câte ori mă aplecam înainte, eram mereu dezamăgită, nu se zărea nicio casă, niciun câmp, nicio grădină întinsă şi prietenoasă, nimic decât tăcerea şi codrii adânci. Porțile de la căsuța portarului erau o amintire, iar poteca înaltă, ceva aparținând altui timp, altei lumi.

Şi deodată văzui o lumină înaintea noastră, la capătul aleii întunecate şi o pată de cer; peste o clipă tufişurile pieriră şi de fiecare parte a noastră un zid colorat, roşu-purpuriu, se ridică mai înalt decât noi. Eram în mijlocul rododendronilor. Ivirea lor neaşteptată era ceva uimitor, jignitor aproape. Pădurea nu mă pregătise pentru asta. Mă izbiră cu chipurile lor cărămizii aşezate unele deasupra celorlalte, într-o risipă de necrezut, nelăsând să se vadă nicio frunză, nicio cracă, nimic decât acest roşu

strălucitor, îmbelşugat, fantastic, ce nu semăna cu niciun rododendron pe care-l văzusem până atunci.

Îl priveam pe Maxim. El zâmbea.

— Îți place? întrebă dânsul.

— Da, zisei eu, cam copleşită, neştiind dacă spuneam adevărul sau nu, căci pentru mine un rododendron era o plantă obişnuită, de casă, foarte convențională, de culoare violetă sau trandafirie, sădită ordonat într-un rond. Dar aceştia erau monştri înălțați spre cer, aşezați ca un batalion, prea frumoşi şi prea puternici, mă gândeam eu; nu mai erau plante.

Ne apropiam de casă. Vedeam aleea lărgindu-se spre cotitura pe care o aşteptam şi, tot înconjurați de dublul zid roşu, trecurăm de ultimul colț şi ajunserăm în fața Manderley-ului. Da, acesta era Manderley-ul la care mă aşteptam. Manderley-ul de pe cartea poştală de altă dată. O arhitectură grațioasă şi frumoasă, rafinată şi desăvârşită, mai încântătoare decât o visasem în mijlocul acestor livezi liniştite şi a peluzelor acoperite cu muşchi, cu terasele coborând spre grădini şi grădinile spre mare. Când maşina goni spre peronul mare şi ne oprirăm în fața uşii deschise, văzui, printre gemulețele unei ferestre, că holul era plin de lume şi-l auzii pe Maxim înjurând încet: „Îndrăcită femeie, exclamă dânsul, ştie că nu pot suferi astfel de lucruri”, după care se opri.

— Ce este? întrebai eu. Cine sunt toți aceşti oameni?

— Va trebui să înduri şi asta, zise dânsul enervat. Doamna Danvers a adunat tot personalul casei şi al moşiei ca să ne ureze bun-venit. O să meargă foarte bine, n-o să ai nimic de spus, lasă pe seama mea.

Căutai, bâjbâind, mânerul portierei; mi-era frig şi mă durea puțin inima după acest lung drum. Pe când mă chinuiam cu mânerul portierei, majordomul coborî scara, urmat de fecior, şi-mi deschise uşa maşinii.

Era bătrân şi avea un chip binevoitor, iar eu i-am zâmbit, întinzându-i mâna; dar cred că n-a văzut, căci se mulțumi să-mi ia pătura şi geamantanul, întorcându-se spre Maxim,

pe când mă ajuta să cobor.

— Ei bine, am sosit, Frith! zise Maxim scoțându-şi mănuşile. A plouat când am plecat din Londra. Aici se pare că n-a plouat. Toată lumea e bine, sănătoasă?

— Da, domnule. Mulțumesc, domnule. Nu, am avut o lună mai mult secetoasă. Sunt fericit că domnul s-a întors. Nădăjduiesc că domnul se simte bine. Şi doamna de asemeni.

— Da, foarte bine amândoi, mulțumesc, Frith. Cam obosiți de drum. Ne grăbim să luăm ceaiul. Nu mă aşteptam la toată povestea asta, adăugă dânsul cu un semn din cap spre hol.

— Dispozițiile doamnei Danvers, domnule, zise omul, cu fața complet apatică.

— Ar fi trebuit să-mi închipui, spuse Maxim furios. Hai, zise dânsul, întorcându-se spre mine, n-o să țină mult şi pe urmă o să-ți bei ceaiul.

Urcarăm împreună scara, urmați de Frith şi de feciorul care ducea pătura şi impermeabilul meu, şi simțeam o durere în golul stomacului şi o contractare nervoasă a gâtului.

Azi pot să închid ochii şi să privesc în urmă şi să mă văd cum trebuie să fi fost, stând în pragul casei, siluetă firavă, stângace, în rochia mea de lână, strângând în mâinile umede o pereche de mănuşi cu manşete. Revăd holul mare, de piatră, uşile larg deschise spre bibliotecă, cu Peter Lely şi Van Dyck pe pereți, cu scara încântătoare, ducând spre galeria trubadurilor şi acolo, în valuri orânduite, unele îndărătul celorlalte, umplând coridoarele de piatră şi sufrageria, o mare de chipuri cu gurile deschise, cu ochii curioşi, privindu-mă ca mulțimea înaintea unui eşafod, pe mine, victima cu mâinile legate. Cineva se desprinse din marea aceea de oameni, o persoană înaltă şi slabă, îmbrăcată într-o rochie neagră mată, având umerii obrajilor ieşiți în afară şi ochii mari, adânciți, făcându-i un cap de mort de un alb de pergament.

Veni spre mine, iar eu îi întinsei mâna, pizmuindu-i

înfăţişarea de demnitate; dar când îmi luă mâna, o simţii pe a ei moale şi grea, de o răceală mortală, pusă pe degetele mele ca un lucru neînsufleţit.

— Ţi-o recomand pe doamna Danvers, zise Maxim, şi ea începu să vorbească lăsându-şi mâna moartă într-a mea, ochii ei încercănaţi nepărăsindu-i pe ai mei care, după o clipă, încercară să-i ocolească; dar atunci mâna ei se mişcă într-a mea, viaţa îi reveni, şi am simţit o senzaţie de nelinişte şi de ruşine.

Azi nu-mi mai pot aminti cuvintele ei, dar ştiu că îmi ură, în numele ei şi al personalului, bun-venit la Manderley. Când îşi sfârşi mica ei cuvântare solemnă şi banală, rostită cu glas rece, aşteptă răspunsul meu şi-mi amintesc că m-am roşit, că bâlbâisem un fel de mulţumire şi că, în încurcătura mea, mi-au căzut mănuşile. Ea se plecă să le ridice şi când mi le întinse, văzui un mic zâmbet de batjocură pe buze şi înţelesei numaidecât că nu-i păream la înălţimea situaţiei. Ceva în înfăţişarea ei mă neliniştea şi, chiar când îşi reluă locul printre ceilalţi, îi desluşeam silueta neagră de restul mulţimii şi, cu toată tăcerea ei, ştiam că ochii săi nu mă slăbeau. Maxim mă luă de braţ şi ţinu un mic discurs de mulţumire, cu o uşurinţă minunată şi fără cel mai mic semn de efort, apoi mă duse în bibliotecă, închizând uşile după noi, şi rămaserăm singuri din nou.

Doi cockeri spanioli se depărtară de cămin ca să ne primească. Îşi puseră labele pe picioarele lui Maxim, cu urechile lor mătăsoase date drăgăstos pe spate, cu boturile lor mirosindu-i mâinile, apoi îl părăsiră şi veniră la mine, adulmecându-mi călcâiele, şovăitori, cam bănuitori. Erau mama şi băiatul; căţeaua bătrână, chioară, se plictisi repede de mine şi se întoarse lângă foc mârâind, dar Jasper, fiul, îşi vârî nasul în mâna mea şi-şi puse bărbia pe genunchii mei. Ochii lui erau plini de expresie, coada ridicată în sus, când îi mângâiam urechile mătăsoase.

M-am simţit mai bine după ce mi-am scos pălăria şi blăniţa nenorocită şi le-am aruncat, împreună cu mănuşile şi geanta, pe marginea ferestrei. Odaia era înaltă şi liniştită,

cu cărți aşezate de-a lungul pereților, până la tavan, fotolii largi lângă un cămin mare şi coşuri pentru cei doi câini, dar aceştia nu se aşezau desigur, niciodată în ele, judecând după golurile făcute pe pernele fotoliilor. Ferestrele mari dădeau spre pajişti şi îndărătul pajiştilor se zărea strălucirea îndepărtată a mării.

În această odaie era un miros stătut, ca şi când n-ar fi fost prea des aerisită, cu tot parfumul liliacului şi al trandafirilor ce pătrundea acolo vara. Fie că aerul venea în odaie dinspre grădină sau dinspre mare, îşi pierdea din prospețime şi ajungea să facă parte din însăşi odaia cu cărțile mucegăite şi necitite, din tavanul gravat cu armoni, lambriurile întunecate, perdelele grele.

Era un miros vechi de muşchi, mirosul unei biserici tăcute, unde se țin rareori slujbe, unde creşte, pe pietre, lichenul ruginiu, iar vițe de iederă se cațără până sub ferestre. O încăpere hărăzită păcii, hărăzită meditației:

Ceaiul fu adus aproape numaidecât – mică cerermonie solemnă, îndeplinită de Frith şi de tânărul fecior şi la care eu nu jucai niciun rol până ce nu se retraseră, apoi, pe când Maxim cerceta un vraf de scrisori, eu ronțăii două felii de pâine prăjită, unse cu unt, fărâmițai o bucată de chec între degete şi-mi sorbii ceaiul fierbinte.

El ridica din când în când ochii şi-mi zâmbea, apoi se întorcea la corespondența îngrămădită, fără îndoială, de câteva luni; şi mă gândeam că ştiam mult prea puține lucruri despre viața lui de la Manderley, din desfăşurarea ei zilnică, despre oamenii pe care-i cunoştea el, despre prietenii săi, bărbați şi femei, despre facturile pe care le plătea, despre poruncile pe care le dădea în casă. Ultimele săptămâni trecuseră atât de repede, iar eu – cutreierând alături de el, cu maşina, prin Franța şi Italia – nu mă gândisem decât la dragostea mea pentru el, văzând Veneția prin ochii lui, nepunând întrebări despre trecutul, nici despre viitorul lui, repetându-i cuvintele, fericită de strălucirea acestui mic prezent pe care-l trăiam.

Căci el era mai vesel decât aş fi crezut, mai drăgăstos

decât aş fi visat, înflăcărat şi plin de tinereţe în o o sută de feluri deosebite, nu Maxim acela de la prima întâlnire, nu străinul stând singur la masa lui de la restaurant, privind înainte, învăluit în lumea sa tainică. Maxim al meu râdea şi cânta, azvârlea pietre în apă, mă ţinea de mână, n-avea nicio zbârcitură între sprâncene, nu purta nicio povară pe umeri. Îl cunoşteam ca pe un amant, ca pe un prieten. Şi în timpul acelor săptămâni, am uitat că avea o viaţă organizată, metodică, o viaţă pe care trebuia s-o reia, s-o urmeze ca şi în trecut, făcând din acea perioadă dispărută o vacanţă trecătoare.

Îl priveam citind scrisorile, l-am văzut întunecându-se la una, zâmbind la alta, aruncând-o pe următoarea şi mă gândeam că, fără ajutorul lui Dumnezeu, scrisoarea mea putea fi acolo, trimisă de la New York şi că el ar fi putut s-o citească cu aceeaşi nepăsare, puţin intrigat la început de semnătură, apoi ar fi împins-o înapoi, cu un căscat, printre celelalte, ca să-şi ia ceaşca de ceai. Gândul acesta mă îngheţă. Mi se părea că între ceea ce mi s-a întâmplat şi ceea ce s-ar fi putut întâmpla, a existat un dram de noroc, căci altfel el ar fi stat tot aşa înaintea ceaiului şi poate nu s-ar fi gândit prea mult la mine, în niciun caz cu regret, pe când eu, la New York, unde aş fi jucat bridge cu doamna Van Hooper aş fi aşteptat în fiecare zi o scrisoare ce n-ar fi venit niciodată.

Mă rezemai în fotoliu, privind în jur, încercând să capăt convingerea că eram într-adevăr acolo, la Manderley, în casa de pe cartea poştală, vestitul Manderley. Trebuia să mă învăţ, că toate acestea erau acum ale mele, în egală măsură în care-i aparţineau lui, fotoliul adânc în care şedeam, maldărul acela de cărţi, înălţându-se până în tavan, tablourile de pe pereţi, grădinile, pădurile, domeniul Manderley despre care citisem, toate acestea erau acum şi ale mele, fiindcă mă măritasem cu Maxim.

O să îmbătrânim aici împreună, o să ne bem ceaiul, ca doi bătrâni, Maxim şi cu mine, cu alţi câini, urmaşii acestora, iar în bibliotecă o să plutească acelaşi miros vechi şi

mucegăit ca până acum. O să aibă o perioadă de glorioasă neorânduială în timpul copilăriei băieților – băieților noştri – pe care-i vedeam trântindu-se pe divan, cu ghetele pline de noroi, ducând după ei o pradă de sfori, scaune de cricket, bricege, arcuri şi săgeți.

Pe masă aceasta, azi curată şi bine lustruită, o să fie o cutie urâtă cu fluturi şi alta cu ouă de păsări învelite în vată. „Nu vreau catrafusele astea aici, am să spun eu, duceți-le în sala de studii, dragii mei”, iar ei o să iasă fugind, strigând, chemându-se unul pe altul, dar cel mai mic o să rămână aici, jucându-se cu jucăriile lui, mai puțin gălăgioase decât ale lor.

Viziunea mea se întrerupse la zgomotul uşii deschise: Frith intră cu feciorul ca să strângă serviciul de ceai.

— Doamna Danvers întreabă dacă doamna vrea să-şi vadă odaia, îmi zise dânsul.

Maxim ridică ochii de deasupra scrisorilor.

— Ce-au făcut în aripa de răsărit? întrebă dânsul.

— După părerea mea e foarte drăguță, domnule. Fireşte că muncitorii au răvăşit totul, pe când lucrau şi doamna Danvers aproape că se temea că n-o să fie gata la vreme. Dar au plecat lunea trecută. Cred că domnul şi doamna o să se simtă bine acolo. Aripa aceea a casei e şi fără îndoială mult mai veselă.

— Ai făcut schimbări? întrebai eu.

— Oh, nu mare lucru, răspunse Maxim; am zugrăvit şi împodobit apartamentul aripii, pe care vreau să-l ocupăm noi. După cum a spus şi Frith, e mult mai vesel în partea aceea şi are o vedere minunată spre grădina cu trandafiri. Când trăia mama, asta era aripa odăilor pentru prieteni. Termin scrisorile şi vin şi eu după tine. E un bun prilej să te duci repede să faci cunoştință cu doamna Danvers.

Mă ridicai încet, cuprinsă de vechea mea sfială şi mă dusei în hol. Aş fi vrut să-l aştept şi luându-l de braț, să vizitez împreună cu el odăile. N-aveam poftă să fiu singură cu doamna Danvers. Cât de mare părea acum holul şi ce pustiu era! Paşii mei răsunau pe lespezi şi zgomotul lor se lovea de

tavanul ce mi-i înapoia ca un ecou şi, întocmai ca într-o biserică, eram stingherită, intimidată că fac atâta zgomot, nesimțindu-mă la largul meu. Picioarele mele făceau un zgomot caraghios şi mă gândeam că Frith, cu tălpile lui de pâslă, m-o fi judecând prost.

— E foarte mare, nu-i aşa? zisei eu cu o însuflețire forțată, de şcolăriță, dar el îmi răspunse foarte ceremonios:

— Da, doamnă, Manderley e o casă mare. Nu îndeajuns de mare, fireşte, dar destul de mare. Holul acesta slujea altă dată pentru banchete. Se pun şi acum mese la ocazii mari, ca un ospăț ceremonios sau un bal. Şi publicul poate veni o dată pe săptămână.

— Da, am spus, conştientă încă de paşii mei răsunători şi în timp ce-l urmam, simțeam că mă considera ca pe o vizitatoare din afară, iar eu mă şi comportam ca o vizitatoare, uitându-mă politicos în dreapta şi-n stânga, luând cunoştință de armele de pe pereți şi de tablouri, atingând cu mâinile balustrada sculptată a scării.

O siluetă neagră mă aştepta în capul scării, şi ochii încercănați mă priveau cu stăruință din adâncul capului ei de mort. Îl căutai, din instinct, pe puternicul Frith, dar pierise pe coridor, la celălalt capăt al holului.

Eram singură cu doamna Danvers. Urcai scara cea mare, în întâmpinarea ei, pe când ea mă aştepta nemişcată, cu mâinile încrucişate înaintea ei, cu ochii țintă la obrazul meu. Mă silii să-i zâmbesc, dar ea nu făcu la fel; nu-mi fu necaz pe ea, căci zâmbetul meu n-avea niciun rost, era nerod şi silit.

— Sper că nu te-am făcut să aştepți, zisei eu.

— Sunt la dispoziția dumneavoastră, doamnă, răspunse dânsa, şi mă urmă sub bolta galeriei către un coridor.

Străbăturăm un palier mare, acoperit cu un covor; apoi întorcându-ne la stânga şi trecând printr-o uşă de stejar, coborârăm o scară îngustă şi urcarăm alta, la capătul căreia se afla o uşă, pe care ea o deschise, dându-se la o parte ca să trec eu. Intrai într-un mic buduar, mobilat cu un divan, fotolii şi un birou, ce dădea într-o odaie mare, cu două paturi, cu ferestre mari şi o baie alăturată. M-am dus drept

la fereastră şi am privit afară. Grădina cu trandafiri se întindea la picioarele mele, în partea de răsărit a terasei; după grădina cu trandafiri, era un povârniş cu iarbă ce urca spre pădure.

— De aici nu se vede marea, zisei eu, întorcându-mă spre doamna Danvers.

— Nu, nu se vede din această aripă, răspunse ea. Nici nu se aude. Nu s-ar crede că e aşa de aproape, cel puțin din aripa asta.

Vorbea într-un fel aparte, ca şi cum îndărătul cuvintelor ei s-ar fi ascuns ceva şi sublinia emfatic cuvintele „aripa aceasta”, vrând parcă să-mi arate că apartamentul unde ne aflam era mai prejos decât altele.

— Păcat, zisei eu, mi-e dragă marea.

Ea nu răspunse, privindu-mă mai departe, cu mâinile încrucişate în față.

— Dar e o odaie foarte drăguță şi sunt sigură că o să-mi placă. Se pare că a fost aranjată din nou pentru întoarcerea noastră.

— Da, spuse ea.

— Cum era înainte?

— Avea tapetul violet şi alte perdele; domnului de Winter nu i se părea veselă. Nu era folosită decât uneori ca odaie pentru oaspeți. Dar domnul de Winter mi-a spus s-o aranjăm pentru dumneavoastră.

— El nu stătea înainte în odaia asta? întrebai eu.

— Nu, doamnă, n-a locuit niciodată în această aripă.

— Oh, exclamai eu, nu ştiam!

Mă apropiai de masa de toaletă şi începui să mă pieptăn. Bagajele mele erau desfăcute, periile puse pe masă. Eram mulțumită că Maxim îmi cumpărase aceste perii şi că erau aici aşezate sub ochii doamnei Danvers. Erau noi, costaseră scump şi n-aveam de ce să roşesc.

— Alice a despachetat bagajele şi o să aibă grijă de dumneavoastră până la sosirea cameristei dumneavoastră, zise doamna Danvers.

— N-am cameristă, am zis eu stângaci. Dar sunt convinsă

că Alice o să se descurce singură.

Ea avu aceiaşi expresie pe care i-o văzusem în clipa când îmi căzuseră atât de neîndemânatic mănuşile.

— Cred că asta nu poate merge multă vreme aşa. O doamnă în situația dumneavoastră trebuie să aibă cameristă.

Roşii. Ghiceam foarte bine ironia ascunsă în cuvintele ei.

— Dacă crezi că e nevoie, poate îmi poți găsi una, zisei eu ferindu-mă de privirea ei, o tânără care ar putea fi cioplită poate.

— Cum vreți. Dumneavoastră hotărâți.

Urmă o tăcere. Aş fi vrut să plece. Mă întrebam de ce stătea acolo să mă spioneze, cu mâinile încrucişate, pe fusta ei neagră.

— Trebuie să fii de multă vreme la Manderley, mai mult decât oricine? zisei eu străduindu-mă să vorbesc.

— De mai puțină vreme ca Frith, răspunse ea. Frith era aici pe vremea bătrânului domn, când domnul de Winter era copil.

— Ah, făcui eu. Şi dumneata n-ai venit decât mai târziu?

— Da, spuse ea.

M-am uitat încă o dată la ea şi i-am întâlnit iarăşi ochii, întunecați şi sumbri, în fața aceea albă, infiltrându-mi, nu ştiu de ce, o stranie senzație de nelinişte, de prevestire rea. Am încercat să zâmbesc şi n-am fost în stare, m-am trezit că mă împiedică ochii aceia, lipsiți de lumină, de orice scăpărare de simpatie față de mine.

— Am venit când s-a măritat întâia doamnă de Winter, spuse dânsa, şi glasul ei, până atunci înăbuşit şi fără viață, se însufleți deodată, pe când o roşeață îi acoperi obrajii slabi.

Această schimbare era atât de neaşteptată, că fui uimită şi puțin înspăimântată. Nu ştiam ce să zic, nici ce să fac. Era ca şi când ea ar fi rostit cuvinte interzise, cuvinte tăinuite în adâncul ei de multă vreme şi pe care nu le-ar mai fi putut înfrâna. Nu-şi lua ochii de la obrazul meu, mă privea cu un amestec ciudat de milă şi de dispreț, până ce m-am simțit şi mai tânără şi mai neajutorată în fața drumurilor vieții, mult

mai întortocheate decât crezusem.

Vedeam bine că mă dispreţuia, subliniind cu tot snobismul clasei ei, că nu eram o doamnă din înalta societate, că eram umilă şi sfioasă. Dar mai era şi altceva decât dispreţ în ochii ei, ceva duşmănos, răuvoitor.

Trebuia să-i vorbesc; nu puteam să-mi fac de lucru mai departe, cu periile şi să-i arăt că mă temeam şi nu mă încredeam în ea.

— Doamnă Danvers, mă auzii eu spunând, sper că o să ne înţelegem. Va trebui să fii îngăduitoare cu mine, căci acest fel de viaţă e nou pentru mine. Doresc să izbutesc şi, mai ales, să-l fac fericit pe domnul de Winter. Ştiu că pot lăsa pe seama dumitale conducerea gospodăriei. Mi-a spus-o domnul de Winter. Va trebui să conduci treburile aşa cum au fost conduse totdeauna, eu n-am intenţia să fac vreo schimbare.

M-am oprit, cu răsuflarea puţin tăiată, încă nesigură de mine însămi şi neştiind dacă spuneam ce se cuvenea, iar când mi-am înălţat iarăşi privirea, am văzut că ea se mişcase şi stătea cu mâna pe clanţa uşii.

— Foarte bine, răspunse ea, sper că o să fiţi mulţumită. Conduc de mai bine de un an această casă şi domnul de Winter nu s-a plâns niciodată de ceva. Fireşte că era altfel când trăia prima doamnă de Winter; se petrecea mult aici, se primea mereu şi deşi făceam eu toate, ea ţinea să supravegheze singură lucrurile.

Şi de astă dată avui impresia că-şi alegea cu grijă cuvintele şi încerca să-mi pătrundă gândul şi că urmărea impresia stârnită de cuvintele ei pe chipul meu.

— Eu prefer să mă las în nădejdea dumitale, repetai eu. Şi văzui pe obrazul ei expresia, pe care o mai observasem şi în hol, un fel de batjocură, de dispreţ desăvârşit. Ea ştia că n-o să mă împotrivesc şi că mă temeam de ea.

— Pot să mai fac ceva pentru dumneavoastră? spuse ea şi se prefăcu că-şi roteşte privirea prin odaie.

— Nu, am spus eu, nu, cred că am tot ce-mi trebuie. O să mă simt foarte bine aici. Dumneata ai făcut ca odaia să fie

atât de fermecătoare? Ultima, frază era o linguşire finală menită să-i câştige aprobarea. Înălță din umeri, şi totuşi nu zâmbi.

— N-am făcut decât să urmez îndrumările domnului de Winter, zise ea.

Ezita în prag, cu mâna pe clanța uşii deschise. Parcă ar mai fi avut să-mi spună ceva şi nu se putea decide asupra cuvintelor, totuşi aştepta acolo, ca să-i ofer eu prilejul.

Ar fi vrut să plece; stătea ca o umbră, pândindu-mă, cântărindu-mă cu ochii ei stinşi, încadrați în obrazul acelei țeste moarte.

— Dacă găsiți că nu-i pe placul dumneavoastră ceva, să-mi spuneți numaidecât, da? întrebă ea.

— Da, i-am spus. Da, bineînțeles, doamnă Danvers, dar ştiam că nu asta avusese de gând să spună, şi tăcerea se aşternu din nou între noi.

— Dacă domnul de Winter cere garderobul său cel mare, zise ea pe neaşteptate, o să-i spuneți că a fost imposibil să-l mutăm. Am încercat, dar n-a putut fi trecut pe uşile astea înguste. Aici odăile sunt mai mici ca în aripa de apus. Dacă nu-i place cum am aranjat apartamentul, să-mi spună. Era greu de ştiut cum să-l mobilez.

— N-avea grijă, doamnă Danvers, am răspuns eu. Sunt sigură că o să-i placă. Dar îmi pare rău că ai avut atâta bătaie de cap. Habar n-am avut că a pus să fie refăcută decorația odăilor şi să fie remobilate. N-ar fi trebuit să-ți dai atâta osteneală. Sunt sigură că m-aş fi simțit tot atât de bine şi în aripa de apus.

Ea mă privi curioasă şi puse mâna pe mânerul uşii.

— Domnul de Winter mi-a scris că o să vă placă mai mult aici, zise ea. Odăile din aripa de apus sunt foarte mari. Odaia de culcare a marelui apartament e de două ori cât asta. E o odaie foarte frumoasă, cu un tavan cu armorii. Fotoliile tapisate au mare valoare şi de asemeni şi căminul sculptat. E cea mai frumoasă odaie din toată casa. Şi toate ferestrele dau spre pajişti şi mare.

Mă simții stingherită. Nu înțelegeam de ce vorbea cu tonul

acela ascuns, de antipatie; părea că vrea să spună că odaia unde stăteam avea ceva inferior, nu era vrednică de Manderley, ca şi când ar fi fost o odaie de mâna a doua pentru a persoană de mâna a doua.

— Îmi închipui că domnul de Winter păstrează cele mai frumoase odăi ca să fie arătate lumii, am spus eu.

Ea începu să răsucească mânerul uşii, apoi mă privi din nou, pândindu-mi ochii, şovăind înainte de a răspunde şi când vorbi, glasul ei era mai liniştit, mai rece ca la început.

— Dormitoarele nu sunt niciodată vizitate de lume, zise dânsa. Numai holul, galeria şi odăile de jos. Tăcu o clipă, cercetându-mă cu privirea.

— Când trăia doamna de Winter, ei locuiau în aripa de apus. Odaia mare despre care vă vorbeam, care dă spre mare, era a doamnei de Winter.

Apoi văzui că-i trece o umbră pe obraz şi se lipi de perete, în timp ce pe coridor se auzeau răsunând paşii lui Maxim care intră în odaie.

— Ei, te simţi bine? mă întrebă el. Crezi c-o să-ţi placă aici?

Privi în jurul lui, fericit ca un şcolar.

— Totdeauna mi s-a părut această odaie foarte drăguţă, zise dânsul. Ani de zile fusese părăsită, totuşi eu am crezut întotdeauna că se poate face ceva din ea. Ai izbutit foarte bine, doamnă Danvers, îţi pun o notă bună.

— Mulţumesc, domnule, răspunse ea cu un chip fără expresie şi ieşi, închizând uşa în urma ei.

Maxim se aplecă pe fereastră.

— Îmi plac aceşti trandafiri, spuse dânsul. Unul din primele lucruri de care îmi amintesc e că mă ţineam după mama, cu picioruşele nesigure, pe când ea tăia florile veştede. Această odaie are ceva liniştit şi fericit; apoi e tăcută. Nu s-ar crede că eşti la cinci minute de mare.

— Asta spunea şi doamna Danvers.

El plecă de la fereastră, se plimbă prin odaie, atingând bibelourile, privind tablourile, deschizând dulapurile, mângâindu-mi rochiile atârnate.

— Cum te înțelegi cu bătrâna Danvers? mă întrebă el deodată.

Mă întorsei şi începui să mă pieptăn înaintea oglinzii.

— E cam bățoasă, zisei eu după o clipă sau două. Se temea poate să nu mă amestec în gospodărie?

— Nu cred că asta nu i-ar place, spuse dânsul.

Ridicai ochii şi văzui că-mi privea chipul în oglindă, apoi se întoarse la fereastră fluierând încet, în surdină, legănându-se pe călcâie...

— N-o lua în seamă, zise dânsul. E o ființă ciudată în multe privințe şi cu al cărei caracter altă femeie s-ar înțelege greu. Fii liniştită. Dacă devine într-adevăr plicticoasă, ne descotorosim de ea. Dar e foarte destoinică şi o să te scutească de toate grijile gospodăriei. Cred că pe servitori îi cam asupreşte. Pe mine n-a îndrăznit niciodată să mă sâcâie. Dacă ar fi încercat, aş fi dat-o de mult afară.

— Sper să ne înțelegem, când o să mă cunoască mai bine, am replicat eu repede. La drept vorbind, e firesc ca la început să aibă ciudă pe mine.

— Să aibă ciudă pe tine! Ce dracu vrei să spui? întrebă el.

Se întoarse spre mine, cu sprâncenele încruntate, cu o înfățişare ciudată, cam întărâtată, întipărită pe chipul lui. Mă întrebam de ce şi-mi părea rău de cuvintele rostite.

— Vreau să spun, zisei eu, că-i mai uşor pentru o femeie să servească un bărbat singur. Fără îndoială, că s-a obişnuit aşa şi se teme să nu ajung supărătoare.

— Supărătoare, Dumnezeule, începu dânsul, dacă crezi...

Apoi se opri, veni la mine şi mă sărută pe păr.

— S-o uităm pe doamna Danvers, spuse dânsul. Trebuie să-ți spun că nu mă prea interesează. Vino să-ți arăt Manderley-ul.

N-o revăzui în seara aceea pe doamna Danvers şi n-am mai vorbit despre ea. Eram mai fericită după ce-o alungasem din gândurile mele, mă simțeam mai puțin intrusă şi, pe când ne plimbam prin odăile de la parter şi priveam tablourile, cu brațul lui Maxim în jurul umerilor mei, mă simții semănând cu femeia care doream să devin, cu aceea

pe care mi-o închipuisem în visurile mele şi care se simţea la ea acasă la Manderley.

Paşii mei nu mai răsunau caraghios pe lespezile holului, căci pantofii grei ai lui Maxim făceau mai mult zgomot că ai mei şi labele celor doi câini adăugau o tovărăşie plăcută.

Am fost de asemenea fericită şi pentru faptul că examinarea tablourilor durând destul de mult, Maxim spuse că era prea târziu ca să ne mai îmbrăcăm înainte de masă; am fost scutită astfel de a fi stingherită de Alice, camerista, care m-ar fi întrebat ce rochie pun şi m-ar fi ajutat să mă îmbrac; evitam astfel lunga coborâre a scării, tremurând, cu umerii goi, într-o rochie pe care mi-o dăduse doamna Van Hooper, pentru că nu-i venea bine fiicei ei. Mă temeam de ceremonia mesei în sufrageria austeră, dar faptul că nu ne îmbrăcasem anume, făcea totul mai plăcut şi mai uşor, ca atunci când mâncam împreună la restaurante. Mă simţeam bine în rochia mea de lână, râdeam şi vorbeam de ce făcusem în Italia şi în Franţa, în timp ce mâncam mă uitam la fotografii, iar Frith şi feciorul erau tot atât de impersonali ca şi chelnerii de la hotel; nu mă spionau ca doamna Danvers.

După-masă ne aşezarăm în bibliotecă; perdelele erau trase; s-au mai pus buşteni în cămin; era frig pentru luna mai şi eu mă bucuram de căldura plăcută.

Era ceva nou pentru mine să mai stau astfel liniştită, lângă el, după-masă, căci în Italia ne plimbam pe jos sau în maşină, intram în cafenele, ne sprijineam de parapetul podurilor. Maxim se îndreptă din instinct spre fotoliul care se afla în stânga căminului şi întinse braţul să ia ziarele. Puse perna mare sub cap şi-şi aprinse o ţigară. „Iată obiceiurile lui, gândii eu, iată ce face totdeauna, de ani de zile”.

El nu mă privea, citea ziarul, mulţumit, stând comod, reluându-şi viaţa de stăpân în casa lui. Şi pe când visam cu bărbia în mână, mângâind urechile blânde ale unui cooker spaniol, îmi veni în minte că nu eram cea dintâi care mă odihneam în acest fotoliu: cineva stătuse înaintea mea

lăsându-şi urmele pe perne şi pe sprijinitoarea unde i se rezemase mâna. Alta turnase cafea cu acelaşi serviciu de argint, dusese această ceaşcă la buze, se aplecase spre acest câine, cum făceam eu.

Tremurai fără să vreau, ca şi când cineva ar fi deschis o uşă în spatele meu şi un val de aer rece ar fi pătruns în odaie. Stam în fotoliul Rebeccăi. Mă sprijineam de perna Rebeccăi şi câinele venise să-şi pună capul pe genunchii mei, pentru că aşa îi era obiceiul şi pentru că îşi amintea de mâna, care altă dată îi dădea zahăr.

Capitolul 8

NU-MI ÎNCHIPUISEM NICIODATĂ că viaţa la Manderley o să fie atât de organizată şi de metodică. Îmi amintesc acum prima dimineaţă când Maxim, sculat, îmbrăcat, îşi scrisese scrisorile înainte de gustarea de dimineaţă şi când, coborând după ora nouă, cam îngrozită de chemarea imperioasă a gongului, l-am găsit aproape terminând masa şi curăţindu-şi un fruct.

Mă privi şi zâmbi.

— Te rog să mă ierţi, zise dânsul, o să te obişnuieşti. La ora asta n-am vreme de pierdut. Să ştii că administrarea unui domeniu ca Manderley, îţi ia mult timp. Cafeaua şi mâncărurile calde sunt pe măsuţă. La gustarea de dimineaţă ne servim singuri.

Spusei ceva în legătură cu ceasul meu care rămânea în urmă, cu baia în care stătusem prea mult, dar nu mă ascultă, citea o scrisoare încruntându-şi sprâncenele.

Îmi amintesc cât eram de impresionată, impresionată şi cam înspăimântată de bogăţia acelui mic dejun. Într-un ceainic mare de argint era ceai, alături cafea, iar pe reşou, ochiuri la capac, slănină şi peşte. Pe alt reşou era un păhărel cu ouă fierte, iar într-un castron de argint porridge. Pe altă farfurie, şuncă şi o bucată mare de slănină rece. Erau şi prăjiturele şi pâine prăjită şi diferite chisele cu gem, marmeladă şi miere, şi farfurii pline de fructe care completau masa. Mi se părea ciudat că Maxim, care în Franţa nu mânca decât un *croissant*[4] şi un fruct la cafea, la

[4] În franceză, în original; un corn.

el acasă se aşeza în fața unui dejun ce ajungea pentru douăsprezece persoane, şi asta în fiecare zi, de-a lungul anilor, fără să observe nimic caraghios în acest fapt, nicio risipă.

Văzui că el mâncase puțin peşte. Eu mâncai un ou fiert, moale. Mă întrebam ce se întâmpla cu celelalte mâncăruri, toate ouăle la capac, slănina prăjită, porridge-ul, resturile de peşte. Existau săraci, pe care n-o să-i cunosc şi n-o să-i văd niciodată, aşteptând în dosul uşii bucătăriei pomana micului dejun? Sau erau aruncate toate, claie peste grămadă, la lada de gunoi? N-o să ştiu niciodată, n-o să îndrăznesc niciodată să întreb.

— Slavă Domnului, îmi zise Maxim, că n-am familie mare: o soră pe care o văd rareori şi o bunică oarbă. Apropo. Beatrice s-a invitat la masă. Mă cam aşteptam. Cred că vrea să vadă cum arăți.

— Azi? spusei eu, pierzându-mi buna dispoziție.

— Da, după scrisoarea primită azi dimineață. N-o să stea mult. Cred că o să-ți placă. E foarte sinceră, îi place să spună ce gândeşte. Fără mofturi. Dacă n-o să-i placi, o să ți-o spună în față.

Asta nu mi se părea prea liniştitor şi mă întrebam dacă nu exista vreo calitate în prefăcătorie. Maxim se ridică şi-şi aprinse o țigară.

— Am o grămadă de treburi în dimineața asta; crezi că o să te poți distra singură? întrebă dânsul. Aş fi vrut să-ți arăt grădina, dar trebuie să-l văd pe agentul meu Crawley. Nu m-am ocupat de toate astea în ultima vreme. A, apropo, vine şi el la masă. Nu te supără, nu?

— O, nu, răspunsei eu, dimpotrivă.

Apoi el îşi luă scrisorile şi ieşi din odaie şi-mi amintesc că mi-am spus că nu aşa îmi închipuiam prima mea dimineață; credeam că o să ne plimbăm împreună, obosiți, fericiți, că o să găsim, la întoarcere, o masă rece, pe care o s-o luăm între patru ochi, după care o să ne aşezăm sub castanul pe care-l văzusem prin fereastra bibliotecii.

Am zăbovit multă vreme la această dintâi gustare, ca

să-mi omor timpul şi numai zărindu-l pe Frith, care mă privea pe după paravan, îmi dădui seama că era trecut de zece. Mă ridicai numaidecât, simţindu-mă vinovată şi-mi cerui scuze că stătusem acolo atât de târziu. El se înclină fără să spună nimic, foarte politicos, foarte corect, dar surprinsei uimire în ochii săi. Poate că asta mă cobora în stima lui. Aş fi vrut să ştiu ce trebuie să spun şi ce să fac. Mă întrebam dacă el, ca şi doamna Danvers, bănuia că îndrăzneala, graţia, uşurinţa, nu erau însuşiri înnăscute la mine, ci lucruri pe care trebuia să le învăţ, poate cu greutate, încet şi cu preţul multor amărăciuni.

Şi iată că, ieşind din odaie, mă împiedicai fără să mă uit înaintea mea, lovind cu piciorul treapta pragului. Frith îmi sări în ajutor, ridicându-mi batista, pe când în dosul paravanului, Robert, tânărul fecior, se întoarse să-şi ascundă zâmbetul.

Când străbătui holul, auzii şoaptele glasurilor lor. Unul din ei râdea, fără îndoială Robert. Poate că râdea de mine. Mă urcai, la adăpostul odăii mele, dar când deschisei uşa, o femeie mătura pe jos, alta ştergea masa de toaletă. Mă priviră uimite. Mă grăbii să ies. Deci nu trebuia să intru la acel ceas în odaie? Nu se aşteptau la asta. Era împotriva obiceiurilor gospodăriei. Coborâi în tăcere, mulţumită de pantofii mei care nu răsunau pe treptele de piatră şi mă dusei în bibliotecă, unde găsii ferestrele larg deschise în frigul de dimineaţă, focul pregătit, dar neaprins.

Închisei ferestrele şi privii în jurul meu, căutând o cutie de chibrituri. Nu găsii. Nu ştiam ce să fac. Nu voiam să sun. Dar biblioteca, atât de călduroasă cu o seară înainte, cu focul ei bun şi plăcut din cămin, era acum o adevărată gheţărie. În dormitor erau chibrituri, dar nu voiam să urc ca să nu stânjenesc servitoarele. Nu puteam înfrunta din nou chipurile lor uluite. M-am hotărât să iau chibriturile de pe măsuţă, după ce Frith şi Robert aveau să părăsească sufrageria. Ieşii în hol, în vârful picioarelor, şi ciulii urechile. Nu terminaseră de strâns, auzii zgomotul glasurilor lor şi clinchetul argintăriei. Apoi totul se linişti. Desigur se duseră

la bucătărie pe uşa de serviciu aşa că străbătui holul, întorcându-mă în sufragerie. Da, după cum mă aşteptam, era o cutie de chibrituri pe măsuță. Străbătui repede odaia şi o luai, dar în clipa aceea Frith reintră în sufragerie. Încercai să strecor, pe ascuns, cutia în buzunar, dar văzui privirea lui uimită oprindu-se asupra mâinii mele.

— Doamna caută ceva? întrebă dânsul.

— Oh, Frith, zisei eu cu stângăcie, nu găseam chibriturile.

El îmi întinse numaidecât o cutie de chibrituri şi una de țigări. Altă stânjeneală pentru mine, căci nu fumam.

— Nu, zisei eu, nu-i pentru asta. Mi se pare că-i tare frig în bibliotecă, fără îndoială pentru că viu din sud, şi am vrut să aprind focul.

— De obicei în bibliotecă, focul nu se aprinde decât după-amiază. Doamna de Winter stătea totdeauna dimineața în salonaş. Acolo arde focul. Dar, fireşte, dacă doamna doreşte foc în bibliotecă, o să dau ordin să se facă.

— Oh, nu, spusei eu, cu niciun preț. O să mă duc în salonaş. Mulțumesc, Frith.

— Doamna o să găsească hârtie de scrisori, tocuri şi cerneală. Doamna de Winter îşi făcea totdeauna corespondența şi telefona după micul dejun. Acolo e şi telefonul interior al casei, dacă doamna vrea să comunice ceva doamnei Danvers.

— Mulțumesc, Frith.

Mă întorsei în hol, fredonând un cântecel, ca să par la largul meu. Puteam să-i spun că nu văzusem niciodată salonaşul, că Maxim nu mi-l arătase cu o seară înainte? Ştiam că stătea în pragul sufrageriei, urmărindu-mă din ochi şi trebuia să mă fac că ştiu unde mă duc. La stânga scării era o uşă şi eu mă îndreptai curajoasă într-acolo, rugându-mă să ducă spre ținta mea; dar când ajunsei în dreptul ei şi deschisei, văzui că dădea într-un antreu, un fel de debara unde se țineau lucrurile netrebuincioase, o masă pentru aranjat florile, şezlonguri pentru grădină, câteva impermeabile, atârnate într-un cuier. Ieşii, cam stânjenită din hol, şi-l văzui pe Frith stând liniştit acolo. Siguranța mea

nu-l înşelase deci nicio clipă.

— Salonaşul e în partea cealaltă a salonului, doamnă, zise el, pe uşa aceasta la dreapta, de partea asta a scării. Doamna n-are decât să treacă prin salonul mare şi s-o ia la stânga.

— Mulțumesc, Frith, spusei eu umilă, nemaiîndrăznind să fac pe grozava.

Străbătui salonul cel mare, după cum îmi indicase el; era o odaie minunată, de dimensiuni frumoase, dând spre peluze şi mare. Presupuneam că publicului îi era permisă vizitarea acelei încăperi şi Frith dacă îi conducea acolo, desigur că ştia povestea tablourilor de pe pereți şi din ce perioadă data mobilierul. Fireşte, era frumoasă, ştiam asta, şi fotoliile şi mesele acelea probabil că erau neprețuite, dar cu toate acestea nu aveam niciun chef să zăbovesc acolo. Nu mă vedeam aşezându-mă pe fotoliile acelea foarte scumpe, înaintea căminului sculptat, punând cărți pe mese. S-ar fi spus, un salon, într-un muzeu, unde alcovurile sunt închise cu un şnur şi unde paznicul în uniformă stă pe un scăunel, lângă uşă, ca în castelele franceze. Trecui deci, prin această odaie şi o luai la stânga, ajungând la salonaşul pe care nu-l cunoşteam. Jasper veni numaidecât la mine, dând din coadă şi vârându-şi botul în mâna mea. Mama lui ridică nasul la apropierea mea şi mă privi cu ochii ei pe jumătate orbi; dar când adulmecă aerul şi înțelese că nu eram aceea pe care o aşteptase, se întoarse cu un mârâit şi începu să privească focul. Apoi mă părăsi şi Jasper şi se aşeză lângă mama lui lingându-şi coastele. Aşa erau ei deprinşi. Ştiau, întocmai cum ştiuse şi Frith, că în bibliotecă nu se făcea foc până după-amiază. Veneau în salonaş dintr-un îndelungat obicei. Înainte de a privi eram sigură că fereastra dădea în locul unde erau rododendronii. Da, erau într-adevăr acolo, roşii şi încărcați cu flori, cum îi văzusem cu o seară înainte, cu tufişurile la piciorul ferestrei deschise: cotropind aleea. Între tufişuri era un mic luminiş, o pajişte în miniatură, în mijlocul căreia se afla o statuetă, întățişând un faun gol, cântând din fluier.

Robodendronii purpurii îi slujeau ca fond, iar luminişul era o mică scenă, pe al cărui covor gazonat, el dansa şi-şi juca rolul. În odaia asta nu respirai aerul mirosind a mucegai ce plutea în bibliotecă, ea nu cuprindea fotolii stricate, nici mese acoperite cu reviste vechi, care se citeau arareori, dacă nu cumva niciodată, dar erau lăsate acolo dintr-o îndelungată tradiție, fiindcă aşa voise tatăl lui Maxim, sau poate chiar bunicul lui.

Era o încăpere feminină, plăcută, gingaşă, decorul unei ființe care alesese fiecare lucru cu mare grijă, ca cel mai neînsemnat scaun, cel mai neînsemnat vas, cel mai mic bibelou să se armonizeze cu restul şi cu persoana ei. Ființa care aranjase acea odaie trebuie să fi spus: „Vreau asta, şi asta, şi asta", alegând unul câte unul, printre comorile Manderley-ului, lucrurile care-i plăceau, punând totdeauna mâna, cu un instinct ce nu dădea greş, pe lucrurile de preț. Rezultatul era ciudat de perfect, fără nimic din răceala solemnității salonului, dar viu, cu o strălucire ce-o amintea pe cea a rododendronilor grămădiți sub fereastră. Şi atunci observai că aceştia, nemulțumiți că-şi formaseră scena pe mica pajişte, intraseră chiar în odaie. Fețele lor mari, prietenoase mă priveau de sus, de pe cămin, dintr-un vas aşezat pe măsuța de lângă divan şi se ridicau de pe birou, între candelabrele aurite.

Umpleau odaia şi chiar pereții, sub soarele dimineții, aminteau, culoarea lor. Erau singurele flori care se aflau în această cameră şi mă întrebam dacă odaia fusese aranjată pentru ele, căci în altă parte a casei, nu pătrundeau. Existau flori în sufragerie, flori în bibliotecă, dar ordonate, convenționale; nimic care să semene cu această bogăție. M-am aşezat la birou şi m-am mirat văzând că această odaie, atât de minunată şi de colorată, era aşa de bine organizată pentru o muncă metodică. Mi se părea că un decor de un gust atât de încântător, cu toată extravaganța florilor, ar fi trebuit să fie acel al lâncezelii şi al intimității.

Dar biroul acesta, oricât de frumos ar fi fost, nu era una din acele jucării plăcute, unde o femeie scrie bilețele, sugând

vârful tocului, pe care-l lasă zile întregi pe mapă. Clasorul era etichetat „scrisori fără răspuns”, „scrisori de păstrat”, „de gospodărie”, „moşie”, „liste de bucate”, „diverse”; cu acelaşi scris ascuțit pe care-l cunoşteam. Şi am fost uimită recunoscându-l, căci nu-l mai văzusem de când distrusesem pagina albă a volumului de poeme şi nu mă gândeam că o să-l revăd.

Trăsei un sertar, la întâmplare, şi regăsii acel scris, deschizând un carnet de piele, al cărui titlu: „Oaspeți la Manderley” arăta numaidecât, aşezate pe săptămâni şi luni, ce musafiri veniseră şi plecaseră, ce odăi ocupaseră şi cu ce mâncăruri au fost ospătați. Am întors paginile şi am văzut că volumul era un album complet al anului, astfel că amfitrioana, privind în urmă, putea să ştie, cu o precizie de o zi, aproape de o oră care oaspete înnoptase sub acoperişul ei şi unde dormise şi ce i se dăduse de mâncare. În sertar erau şi hârtie de scris cu adresa moşiei şi cărți de vizită de un alb de fildeş în cutioare.

Luai una şi o privii scoțând plicul de hârtie de mătase: „Doamna M. de Winter” şi într-un colț: „Manderley”. O pusei îndărăt în cutie şi închisei sertarul, simțindu-mă deodată vinovată, ca şi când aş fi locuit la cineva şi gazda mi-ar fi spus: „Da, fireşte, stai la biroul meu ca să-ți faci corespondența”, iar eu aş fi scotocit în lucrurile ei. În orice clipă s-ar fi putut întoarce în odaie şi m-ar fi găsit acolo, în fața sertarului deschis, pe care n-aveam dreptul să-l ating.

De aceea, când telefonul începu deodată să sune înaintea mea pe birou, inima îmi tresări şi tremurai de teamă la gândul că fusesem descoperită. Ridicai receptorul cu mâna tremurândă.

— Cine e? întrebai eu. Cu cine doriți să vorbiți?

Se auzi un zgomot ciudat la capătul celălalt al firului, apoi auzii un glas înăbuşit şi destul de solemn, pe care nu-l puteam desluşi dacă e al unui bărbat sau al unei femei, care întreba:

— Doamna de Winter? Doamna de Winter?

— Vă înşelați, zisei eu, doamna de Winter a murit acum

un an.

Stam acolo, privind prosteşte telefonul şi numai când numele fu repetat cu glas neîncrezător şi puţin mai tare, îmi dădui seama ce gafă grozavă comisesem şi sângele îmi năvăli în obraz.

— E doamna Danvers, doamnă, zise glasul. Vă vorbesc de la telefonul interior.

Stupiditatea mea era atât de evidentă, de mare, de neiertat, că a mă preface c-o ignoram m-ar fi făcut să par şi mai idioată, dacă aşa ceva era cu putinţă.

— Îţi cer iertare, doamnă Danvers, bâlbâii eu, telefonul m-a surprins şi nu ştiam ce să spun. Nu înţelesesem că eu am fost chemată, nu ştiam că venea din casă chemarea.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, doamnă, zise dânsa şi eu mă gândii: „Bănuieşte că scotoceam prin sertar”.

— Voiam doar să vă întreb dacă aveţi nevoie de mine şi dacă sunteţi de acord cu meniurile…

— A, am spus eu, a, sunt sigură că da; adică aprob meniurile. Comandă dumneata ce-ţi place, doamnă Danvers, nu trebuie să-ţi baţi capul să mă întrebi pe mine.

— Cred că ar fi mai bine, continuă glasul, dacă aţi citi lista, veţi găsi meniul zilei pe mapa de birou, lângă dumneavoastră.

Căutai pe birou, cu înfrigurare, şi reuşii să găsesc o foaie de hârtie, pe care n-o văzusem la început. O citii repede: raci cu ghimber şi orez, friptură de viţel, sparanghel. Nu ştiam dacă e masa de prânz sau de seară: masa de prânz, cu siguranţă.

— Da, doamnă Danvers, zisei eu, e foarte bine, într-adevăr foarte bine.

— Dacă vreţi să schimbaţi ceva, trebuie să-mi spuneţi, răspunse ea, şi o să dau numaidecât dispoziţii. Puteţi observa că am lăsat un loc liber lângă cuvântul sos, ca să spuneţi ce vă place. Nu ştiu cu ce obişnuiţi să serviţi friptura de viţel. Doamna de Winter era foarte pretenţioasă în privinţa sosurilor, o întrebam totdeauna ce voia.

— Oh, zisei eu, ei bine!… dar nu ştiu, doamnă Danvers. Fă

ca de obicei, cum crezi că ar fi procedat doamna de Winter.

— Iertaţi-mă că v-am deranjat, doamnă, când făceaţi corespondenţa.

— Dar nu m-ai deranjat deloc, te rog nu te scuza.

— Poşta pleacă la prânz; Robert o să vină să vă ia scrisorile, zise ea. Dacă aveţi ceva urgent de expediat, îl puteţi chema la telefon, şi el o s-o pună numaidecât la cutie.

— Mulţumesc, doamnă Danvers, zisei eu.

Mai ascultai, dar ea nu spuse nimic; apoi auzii un pocnet la capătul firului şi pusei la loc receptorul. Pe urmă mi-am coborât iarăşi privirea asupra pupitrului şi a agendei, pregătită pentru mine, pe mapă. În faţa mea se înşirau clasoarele etichetate şi cuvintele scrise pe ele: „scrisori fără răspuns”, „domeniu”, „diverse”, erau ca un reproş adresat trândăviei mele. Înaintea mea, clasorul etichetat era o imputare adusă lenei mele. Aceea, care se aşeza aici înaintea mea, nu-şi pierdea astfel vremea. Chema la telefonul interior, dădea ordine pentru toată ziua, repede, pricepută. Ea nu spunea: „Da, doamnă Danvers” şi „Desigur doamnă Danvers” ca mine. Apoi începea să scrie scrisori: cinci, şase, şapte, poate, cu acel ciudat scris aplecat, pe care-l cunoşteam atât de bine. Rupea foaie după foaie din hârtia groasă şi mătăsoasă a acestui bloc, întrebuinţând o grămadă din cauza trăsăturilor lungi ale scrisului şi termina fiecare scrisoare cu semnătura ei „Rebecca”, cu litera R depăşindu-le pe celelalte.

Băteam darabana cu degetele pe birou. Acum clasoarele erau goale. Nu era nicio „scrisoare fără răspuns” aşteptându-şi rezolvarea, nicio notă de plătit, după câte ştiam eu. Dacă aveam ceva urgent, mi-a spus doamna Danvers să-i telefonez lui Robert s-o ducă la poştă... Mă întrebam câte scrisori urgente avea obiceiul să trimită Rebecca şi cui. Poate croitoreselor: „Îmi trebuie negreşit marţi rochia de mătase albă” sau coaforului: „Vin vineri şi vreau să-l văd chiar pe Monsieur Antoine. Şampon, masaj, ondulaţie şi manichiură”. Nu, astfel de scrisori ar fi fost pierdere de vreme. Ea telefona de bună seamă, prin Frith, la

Londra, spunând: „Din partea doamnei de Winter”. Eu continuam să bat darabana cu degetele pe birou. N-aveam pe nimeni căruia să-i scriu. Doar doamnei Van Hooper. Era într-adevăr caraghios, ironic, că mă aflam aşezată la biroul meu şi că n-aveam altceva mai bun de făcut decât să-i scriu o scrisoare doamnei Van Hooper, o femeie pe care n–o puteam suferi şi pe care n-o s-o mai revăd niciodată. Luai o foaie de hârtie, un toc mic şi subţire, cu peniţa strălucitoare, fină şi ascuţită.

„Dragă doamnă Van Hooper începui eu. Şi pe când scriam ca să-i spun că speram că a călătorit bine, că-şi găsise fata sănătoasă şi că era frumos la New York, observai prima oară cât de stângaci, de neformat era scrisul meu, fără personalitate, fără frumuseţe, chiar necultivat, scrisul unei eleve mediocre de la o şcoală de mâna a doua.

Capitolul 9

CÂND AM AUZIT ZGOMOTUL MAŞINII pe alee, m-a cuprins deodată spaima privind pendula, căci ştiam că sosiseră Beatrice şi cu bărbatul ei. Era tocmai amiază şi nu mă gândeam că o să vină atât de curând. Şi Maxim care nu se întorsese! Mă întrebam dacă puteam ieşi, fără să fiu văzută, pe uşa-fereastră. Frith o să le spună atunci, introducându-i în saloane: „Doamna trebuie să fi plecat" şi asta o să pară foarte firesc. Câinii ridicară capul intrigaţi văzându-mă alergând la uşa-fereastră şi Jasper mă urmă, dând din coadă.

Uşa-fereastră se deschidea spre terasă şi spre micul luminiş gazonat din spatele casei, dar în timp ce mă pregăteam să trec pe lângă tufişul de rododendroni, sunetul glasurilor se apropie şi m-am dat îndărăt, revenind în odaie. Veneau spre casă pe aleea din grădină, – fără îndoială, Frith le spusese că mă aflam în încăperea aceea. Fugii prin salonul mare şi deschisei o uşă la stânga. Ea dădea într-o sală lungă, de piatră, unde o luai la goană, dându-mi seama de prostia mea, dispreţuindu-mă pentru acest acces de nervi neaşteptat, dar nu mă simţeam, cel puţin deocamdată, în stare să-i înfrunt pe aceşti oameni. Sala părea că duce spre dependinţe. Lângă scară întâlnii o servitoare, cu o găleată şi o mătură. Mă privi uimită, ca pe-o vedenie neaşteptată în acea parte a casei.

— Bună dimineaţa, am rostit eu, tare încurcată, luând-o spre scară, şi ea-mi replică: — Bună dimineaţa, doamnă, cu gura larg deschisă, urmărindu-mă cu ochii ei rotunzi,

inchizitoriali, cum urcam treptele.

Presupuneam că pe acolo aveam să ajung la dormitoare, putând să-mi găsesc apartamentul în aripa de răsărit şi să stau nițel acolo, până voi socoti că s-a apropiat ceasul prânzului, când bunele maniere aveau să mă silească să cobor din nou.

Probabil că m-am rătăcit, căci deschizând o uşă din capul scării, am ajuns la un coridor mare, pe care nu-l văzusem niciodată, destul de asemănător cu acel din aripa de răsărit, dar mai mare şi mai întunecat.

Am ezitat, pe urmă am cotit la stânga, dând de un palier larg şi de un alt şir de trepte. Era un loc foarte liniştit şi întunecos. Nu era nimeni acolo. Dacă servitoarele trecuseră dimineața pe acolo, terminaseră desigur lucrul şi coborâseră. Nu era nicio urmă a lor, nimic din mirosul de praf ce dăinuie acolo unde se mătură covoarele, şi eu mă gândii, în vreme ce şovăiam pe ce drum să apuc, că această tăcere avea ceva neobişnuit şi puțin neliniştitor, ce se întâlneşte în casele goale, când stăpânii sunt plecați.

Deschisei, la întâmplare, o uşă şi găsii o odaie cufundată într-o beznă adâncă; nicio rază de lumină nu pătrundea printre obloanele închise, dar desluşeam în mijlocul odăii mulțimea mobilelor acoperite cu huse. Mirosea a închis şi a stătut, avea izul unei odăi, rareori sau niciodată folosită, ale cărei obiecte de artă sunt înghesuite laolaltă în mijlocul unui pat şi lăsate acolo, acoperite cu un cearşaf. Perdelele probabil că nu mai fuseseră trase din vara trecută şi dacă ar fi fost date la o parte acum, deschizându-se şi obloanele putrede, probabil că o molie moartă, închisă îndărătul lor de luni de zile, ar cădea pe covor lângă un ac uitat şi o frunză uscată, zvârlită de vânt. Închisei încet uşa, mergând cu paşi şovăitori de-a lungul sălii, unde de o parte şi de alta se aflau uşi închise şi ajunsei, în sfârşit, la o nişă zidită în perete, unde mă lumina o fereastră mare. Privii afară şi văzui dedesubtul meu iarba netedă a pajiştilor, întinzându-se până la mare şi marea de un verde strălucitor cu valurile ei spumoase biciuite de vântul care bătea dinspre apus.

Era mai aproape decât îmi închipuisem, mult mai aproape: cred că nici la cinci minute depărtare, chiar în spatele acelui mic boschet de la piciorul pajiştii. Ascultai, cu urechea lipită de fereastră şi auzii zgomotul talazurilor ce se spărgeau pe malul unui golfuleț ascuns. Atunci îmi dădui seama că făcusem înconjurul casei şi că mă găsesc în coridorul aripii de apus. Da, doamna Danvers avea dreptate: de aici se auzea marea. Ți-ai fi putut închipui în timp de iarnă că o să inunde pajiştile, amenințând şi casa, căci chiar acum, din pricina vântului puternic, dinspre mare, venea o ceață cu iz de sare. Un nor zorit ascunse o clipă soarele şi cum stam şi priveam, marea îşi schimbă brusc culoarea, devenind neagră, iar crestele albe ale valurilor se arătară a fi foarte nemiloase şi crude; nu mai era marea voioasă şi scânteietoare pe care o privisem mai înainte.

De fapt eram mulțumită că odaia mea era în aripa de răsărit. Preferam grădina cu trandafiri zgomotului mării. Mă întorsei pe palier şi mă pregăteam să cobor cu o mână sprijinită de parmalâcul scării, când auzii o uşă deschizându-se îndărătul meu. Era doamna Danvers. Ne privirăm o clipă fără să ne spunem nimic, şi n-am putut să-mi dau seama dacă în ochii ei era furie sau curiozitate, căci chipul ei se schimbă într-o mască aproape numaidecât. Cu toate că ea nu zise nimic, m-am simțit vinovată, ca şi când aş fi fost prinsă într-un loc unde n-aveam dreptul să mă găsesc şi am simțit că obrajii îmi sunt cuprinşi de o roşeață ce mă trăda.

— M-am rătăcit, zisei eu. Îmi căutam odaia.

— Sunteți în cealaltă parte a casei. Aici e aripa de apus.

— Da, ştiu, răspunsei eu.

— Ați intrat în vreuna din odăi? mă întrebă dânsa.

— Nu. N-am făcut decât să deschid uşa, n-am intrat, totul e întunecos şi acoperit cu huse. Îmi pare rău. Nu voiam să deranjez nimic. Cred că ții ca acele odăi să stea închise.

— Dacă vreți, le deschid, zise dânsa. N-aveți decât să-mi spuneți. Toate odăile sunt mobilate şi pot fi locuite.

— Oh, nu, zisei eu, nu face să te osteneşti.

— Poate că doriți să vizitați aripa de apus?

Clătinai din cap.

— Nu, spusei eu, sunt aşteptată jos, şi începui să cobor scara. Coborî alături de mine, ca şi când ea ar fi fost paznicul, iar eu un biet deținut.

— Când n-o să aveți nimic de făcut, să-mi spuneți şi o să vă arăt odăile din această aripă, stărui dânsa, insuflându-mi o vagă nelinişte, pe care n-o înțelegeam. Tonul ei îmi evoca o vizită la nişte prieteni, când eram copilă şi când fetița gazdei, ceva mai mare decât mine, mă luase de braț, şoptindu-mi la ureche: „În dulapul mamei e închisă o carte. Vrei să mergem s-o privim?” Îmi amintii chipul ei palid şi însuflețit, ochii ei mici, strălucitori, şi felul în care mă ciupea de braț.

— Voi pune să fie scoase husele şi după aceea veți putea vedea odăile aşa cum se înfățişau când erau folosite, zise doamna Danvers. Vi le-aş fi arătat azi dimineață, dar credeam că vă faceți corespondența în salonaş. N-aveți decât să chemați, la telefonul interior, camera mea, ştiți, când aveți nevoie de mine... E totuşi nevoie de un scurt răgaz ca odăile să fie gata.

Ajunserăm jos, la cele câteva trepte, şi ea deschise o altă uşă, dându-se în lături ca să trec eu, iar ochii săi negri îmi iscodeau fața.

— Îți mulțumesc, doamnă Danvers, zisei eu. Eşti foarte drăguță. Am să te înştiințez...

Străbăturăm un palier şi recunoscui, în sfârşit, locul: ne aflam în capul scării celei mari, îndărătul galeriei trubadurilor.

— Mă mir că v-ați putut rătăci, zise ea, uşa ce duce la aripa de apus nu seamănă cu asta.

— Nu m-am urcat pe acolo, răspunsei eu.

— Atunci ați trecut probabil prin spate, pe coridorul de piatră?

— Da, zisei eu, ferindu-mă de ochii ei, am trecut printr-un coridor de piatră.

Ea continua să mă cerceteze, ca şi când se aştepta să-i povestesc neaşteptata spaimă ce mă gonise din salonaş spre

dependințe şi deodată simții că ea ştia, că mă spionase, că mă privise poate rătăcind prin aripa din apus, cu ochiul lipit de crăpătura unei uşi.

— Doamna Lacy şi maiorul Lacy au sosit acum o clipă, zise dânsa. Le-am auzit maşina puțin după 12.

— Oh, exclamai eu, nu ştiam.

— Frith trebuie să-i fi dus în salonaş, zise dânsa. E aproape douăsprezece şi jumătate. Acum cunoaşteți drumul, nu-i aşa?

— Da, doamnă Danvers, am spus, şi am coborât pe scara cea mare în hol, ştiind că stătea acolo, sus, pândindu-mă.

Trebuia să intru în salonaş şi să fac cunoştință cu sora lui Maxim şi cu bărbatul ei. Nu mă mai puteam ascunde în odaia mea. Intrând în salonul cel mare, m-am uitat peste umăr şi am văzut-o pe doamna Danvers stând în capul scării de unde mă supraveghea, ca o santinelă posomorâtă.

Am întârziat o clipă, cu mâna pe uşa salonaşului, ascultând zgomotul de glasuri. Maxim s-o fi întors cu administratorul lui, pe când mă aflam sus, căci mi se părea că odaia e plină de lume. Simțeam aceeaşi nelinişte şi nesiguranță pe care o cunoscusem atât de bine în copilărie, când, chemată să dau bună ziua unor oaspeți, apăsam pe mânerul uşii şi dădeam buzna spre ceva care mi se părea o mare de chipuri şi o tăcere generală.

— Iat-o, în sfârşit, zise Maxim. Unde te ascundeai? Voiam să trimitem să te caute. Uite-o pe Beatrice, şi acesta-i Giles, iar acesta-i Frank Crawley. Bagă de seamă, încă puțin şi călcai câinele.

Beatrice era înaltă, spătoasă, impunătoare şi semăna la ochi şi la obraz cu Maxim, dar era mai puțin elegantă decât mă aşteptam; era o persoană îmbrăcată în tweed, care părea că ştie să-şi îngrijească câinii, că se pricepe la cai, că ținteşte bine. Nu mă sărută, îmi strânse cu putere mâna, privindu-mă în ochi; apoi, întorcându-se către Maxim: — Foarte deosebită de ceea ce mă aşteptam. Nu seamănă deloc cu descrierea ta.

Începură toți să râdă şi eu făcui la fel, neştiind bine dacă

acest râs era pe socoteala mea sau nu şi întrebându-mă la ce se aştepta ea şi cum m-a descris Maxim.

— Ți-l recomand pe Giles, zise dânsul, împingându-mă spre unul din bărbați, iar Giles îmi întinse o mână foarte mare şi mi-o scutură pe a mea strivindu-mi degetele, cu o privire prietenoasă îndărătul ochelarilor cu rame de baga.

— Frank Crawley, spuse Maxim, şi mă întorsei spre administrator, un bărbat slab şi şters, cu mărul lui Adam ieşit în afară şi în ochii căruia am citit un sentiment de uşurare când m-a privit. Mă întrebam de ce, dar n-avui vreme să mă gândesc, căci Frith intră, servindu-ne vin de Porto, pe când Beatrice reîncepu să-mi vorbească.

— Maxim mi-a spus că v-ați întors abia aseară. Nu ştiam, căci altfel n-am fi venit atât de repede. Ei, ce părere ai despre Manderley?

— N-am văzut încă aproape nimic, răspunsei eu, dar e foarte frumos.

Ea mă privi de sus în jos, după cum mă aşteptam, dar direct şi sincer şi fără nimic din reaua voință şi duşmănia doamnei Danvers. Avea dreptul să mă judece, era sora lui Maxim. El se apropie de mine, trecându-şi brațul liniştitor pe sub al meu.

— Arăți mai bine, dragă, îi zise dânsa, cercetându-l, cu capul plecat. Nu mai eşti tras la față, slavă Domnului. Îmi închipui că dumitale îți datorăm asta, adăugă ea, făcându-mi semn.

— M-am simțit totdeauna bine, zise repede Maxim. N-am avut niciodată nimic. Tu îți închipui că toți oamenii care nu sunt aşa de graşi ca Giles, sunt bolnavi.

— Ei, spuse Beatrice, ştii foarte bine că acum şase luni ne speriam când te priveam. Credeam că o să ajungi neurastenic. Giles, care e părerea ta? Ultima oară când am fost aici Maxim arăta groaznic şi nu ți-am spus că e cât pe-aci să ajungă neurastenic?

— E adevărat, dragă, că eşti alt om, răspunse Giles. Ai făcut foarte bine că ai plecat. Nu-i aşa, Crawley, că arată bine?

Simţeam, după încordarea braţului lui Maxim care se cramponase de braţul meu, că se străduia să nu se înfurie. Pentru un motiv sau altul, această convorbire despre sănătatea lui nu-i plăcea, îl întărâta chiar, iar mie mi se părea că, Beatrice n-are tact stăruind atâta.

— Maxim e tare bronzat, zisei eu cu sfială, asta-i o meteahnă de-a lui. Trebuia să-l vedeţi la Veneţia luând micul dejun pe balcon şi încercând să se înnegrească. Crede că asta îl face mai frumos.

Toţi râseră şi domnul Crawley spuse:

— Trebuie să fi fost minunat la Veneţia, doamnă de Winter, în perioada aceasta. Iar eu am spus: — Da, am avut o vreme într-adevăr splendidă. Doar o zi urâtă, nu-i aşa Maxim? şi conversaţia se îndepărtă în mod fericit de la tema sănătăţii lui, şi astfel trecu la Italia, cel mai sigur subiect, şi la tema binecuvântată a timpului frumos. Acum conversaţia se desfăşura uşor, nu mai cerea niciun efort. Maxim, Giles şi Beatrice discutau despre întreţinerea automobilului lui Maxim.

Toată lumea râse, iar domnul Crawley mă întrebă dacă-i adevărat că bărcile-automobil înlocuiseră gondolele.

Cred că asta îi era complet indiferent, dar întreba ca să-mi vină în ajutor, era contribuţia lui la mica mea străduinţă ca să abat convorbirea despre sănătatea lui Maxim şi i-am fost recunoscătoare, simţind în el un aliat, cu toată înfăţişarea lui ştearsă.

— Jasper ar avea nevoie de mişcare, zise Beatrice, mângâind câinele cu piciorul; e prea gras şi are abia doi ani. Ce dracu îi dai să mănânce, Maxim?

— Scumpa mea Beatrice, are exact aceleaşi deprinderi ca şi câinii tăi, spuse Maxim. Nu-ţi da aere că ai şti mai multe decât mine despre animale.

— Dragul meu, cum poţi pretinde că ştii cu ce-a fost hrănit Jasper, când ai lipsit vreo două luni? Nu mă lua la sigur, Frith se plimbă cu el până la poarta principală, de două ori pe zi. Câinele ăsta n-a mai dat o goană de săptămâni de zile. Îţi pot spune asta cu precizie după cum

arată blana lui.

— Prefer să fie obez decât pe jumătate mort de foame ca idiotul tău de câine, replică Maxim.

— Nu-i o observație prea inteligentă. Ştii că Lion a câştigat în februarie trecut două curse la Crufts.

Atmosfera era din nou încărcată, o vedeam după cuta subțire de la gura lui Maxim şi mă întrebam dacă toți frații şi surorile se ciorovăiau aşa, făcând pe cei care-i ascultau să se simtă prost. Aş fi vrut ca Frith să vină să ne cheme la masă. Sau aveam să fim chemați de un gong, cu o vibrație răsunătoare? Nu ştiam cum se procedează la Manderley.

— Stai departe de noi? o întrebai pe Beatrice, aşezându-mă lângă ea. A trebuit să pleci foarte devreme de acasă?

— La patruzeci de kilometri, draga mea, de cealaltă parte a Trowchester-ului. Ținutul nostru e mai bun pentru vânătoare. Să vii la mine, dacă Maxim va voi să te lase. O să te ia Giles.

— Eu nu vânez, mărturisii eu: am învățat în copilărie să călăresc, dar foarte puțin şi cred că am uitat tot ce am ştiut.

— Trebuie să înveți din nou, zise dânsa. Nu poți să trăieşti la țară şi să nu călăreşti. Altfel n-o să ştii ce să faci. Maxim mi-a spus că pictezi. E foarte drăguț, dar e doar un exercițiu, nu-i aşa, potrivit pentru zilele de ploaie când n-ai altceva de făcut...

— Dragă Beatrice, nu suntem toți atât de dornici de a merge la aer ca tine, zise Maxim.

— Nu vorbeam cu tine, dragă. Toată lumea ştie că tu eşti mulțumit să te plimbi agale, prin grădinile Manderley-ului, neabătându-se niciodată de la ritmul unei plimbări încete.

— Şi mie îmi place să mă plimb, afirmai eu repede. Sunt sigură că n-o să mă plictisesc străbătând Manderley-ul. Şi când o să fie mai cald, am să mă pot scălda.

— Eşti optimistă, draga mea, spuse Beatrice. Nu-mi amintesc să mă fi scăldat aici. E prea frig, iar prundişul este alunecos.

— Asta nu mă sperie, replicai eu... Îmi place foarte mult să

înot, numai să nu fie curenți prea repezi. Golfulețul e primejdios?

Nimeni nu-mi răspunse şi deodată îmi dădui seama ce spusesem. Inima începu să-mi bată cu putere şi mi-am simțit obrajii arzând. Mă aplecai, încurcată, să mângâi urechile lui Jasper.

— Lui Jasper i-ar prii puțin înot, şi ar mai da jos grăsimea de pe el, spuse Beatrice, curmând pauza, dar i-ar veni cam greu în golf, ce zici Jasper?

Am bătut amândouă câinele, pe spinare fără să ne uităm una la alta.

— Am o foame de lup. De ce dracu nu aduc la masă? zise Maxim.

— E abia unu, după pendula de pe policioara căminului, zise domnul Crawley.

— Şi pendula asta e totdeauna înainte, spuse Beatrice.

— De câteva luni merge foarte bine, susținu Maxim.

În clipa aceea, se deschise uşa şi Frith ne pofti la masă.

— Apropo, trebuie să mă spăl, spuse Giles, privindu-şi mâinile.

Ne ridicarăm toți, foarte uşurați şi străbăturăm salonul şi holul, Beatrice şi cu mine în frunte, ea ținându-mă de braț.

— Bătrânul ăsta de treabă, Frith, zise dânsa, nu se schimbă de loc. Văzându-l, mă revăd copilă. Să nu te superi că-ți spun asta, dar ai o înfățişare şi mai tinerească decât mă aşteptam. Maxim mi-a spus vârsta dumitale, dar pari un adevărat copil. Spune-mi, eşti foarte îndrăgostită de el?

Nu mă aşteptam la această întrebare şi ea citi probabil uimirea pe chipul meu, căci râse puțin şi-mi strânse brațul.

— Nu-mi răspunde, continuă ea. Înțeleg ce simți. Sunt plictisitoare şi indiscretă, nu-i aşa? Nu trebuie să fii supărată pe mine. Îl iubesc grozav pe Maxim, cu toate că de câte ori ne întâlnim ne certăm ca şoarecele cu pisica. Te felicit cât de bine arată. Anul trecut eram toți foarte neliniştiți din pricina lui. Dar, fireşte, că ştii toată povestea.

În clipa aceea ajunserăm în sufragerie şi ea nu mai spuse nimic, căci servitorii erau acolo şi bărbații ne ajunseră; dar

mă întrebam, aşezându-mă şi desfăcându-mi şervetul, ce ar spune Beatrice dacă ar afla că nu ştiu nimic de acel an trecut, niciun amănunt despre tragedia ce se petrecuse în golfuleț, că Maxim păstra aceste lucruri pentru sine şi că nu-l întrebam niciodată despre ele?

Masa se desfăşură mai bine decât aş fi îndrăznit să nădăjduiesc. Nu avu loc nicio discuție: poate că Beatrice dovedea, în sfârşit, puțin tact. Oricum, Maxim şi ea vorbeau despre lucruri privind Manderley-ul, caii Beatricei, grădina, prietenii lor comuni, pe când la stânga mea, Frank Crawley purta cu mine o convorbire searbădă, pentru care-i eram recunoscătoare, căci nu cerea nicio osteneală. Giles era mai atent la mâncare decât la discuție cu toate că-şi amintea din când în când de mine şi-mi spunea ceva la întâmplare.

— Ai aceeaşi bucătăreasă, fără îndoială, Maxim? spuse el când Robert îi dădu a doua oară sufleu rece. Totdeauna i-am spus Beei că Manderley e singura casă din Anglia unde se mănâncă bine. Cunosc de multă vreme sufleul ăsta; nu l-am uitat.

— Cred că schimbăm periodic bucătăresele, răspunse Maxim, dar bucătăria rămâne aceeaşi. Doamna Danvers are toate rețetele şi le spune ce trebuie să facă.

— Ce femeie extraordinară această Danvers, nu ți se pare? mi se adresă Giles.

— Oh, da! zisei eu. Doamna Danvers treduie să fie o femeie admirabilă.

— Totuşi, nu e şi ea un portret în ulei? Nu e? rosti Giles, izbucnind în hohote de râs.

Frank Crawley nu spuse nimic şi, înălțându-mi privirea, am văzut că Beatrice mă observa. Atunci se întoarse şi începu să discute cu Maxim.

— Jucați câteodată golf, doamnă de Winter? zise domnul Crawley.

— Nu, mă tem că nu, i-am răspuns, bucuroasă că subiectul fusese schimbat din nou, că se uitase de doamna Danvers, şi chiar dacă nu eram o jucătoare şi nu ştiam nimic despre sportul acela, eram pregătită să-l ascult oricât ar fi

avut poftă să vorbească; era ceva solid şi sigur şi plicticos în golf, nu putea să ne provoace nicio dificultate. Se servi brânza şi cafeaua, iar eu mă întrebam dacă trebuia să mă scol de la masă ca să arăt că cina se sfârşise. Îl privii pe Maxim, dar el nu-mi făcu niciun semn şi Giles începu o poveste cam încâlcită despre un automobil prins în zăpadă – nu ştiu cum ajunsese la asta – iar eu îl ascultam politicoasă, clătinând din când în când din cap cu un zâmbet, simțind că la celălalt capăt al mesei Maxim începe să-şi piardă răbdarea. Giles tăcu în cele din urmă şi prinsei privirea lui Maxim. El se încruntă uşor şi-şi întoarse ochii spre uşă.

Mă ridicai numaidecât, lovind cu neîndemânare masa, când mişcai scaunul, ceea ce făcu să se răstoarne paharul de vin al lui Giles.

— Dumnezeule! exclamai eu, neştiind ce să fac şi luând fără rost şervetul.

— Nu face nimic, lasă-l pe Frith să şteargă, zise Maxim. Du-o în grădină, Beatrice.

Părea obosit, cam surmenat. Aş fi vrut ca niciunul din ei să nu fi venit. Ne stricaseră toată ziua. Era un efort prea mare, îndată după întoarcerea noastră. Şi eu mă simțeam obosită, obosită şi umilită. Maxim părea aproape furios, îndemnându-ne să ne ducem în grădină. Ce neîndemânatecă fusesem să vărs paharul acela!

Ieşirăm pe terasă şi coborârăm pajiştile verzi.

— Păcat că v-ați înapoiat atât de curând la Manderley, spuse Beatrice. Ar fi fost mai bine să vă mai plimbați încă două, trei luni în Italia, ca să vă întoarceți aici vara. I-ar fi făcut mai bine lui Maxim şi ar fi fost mai bine şi pentru dumneata. O să fie destul de greu pentru dumneata la început.

— Oh, nu cred, zisei eu. Sunt sigură că o să-mi placă la Manderley.

Ea nu răspunse. Ne plimbam în lung şi-n lat pe pajişti.

— Vorbeşte-mi puțin despre dumneata, mă îndemnă dânsa, în sfârşit. Ce făceai în sudul Franței? Erai cu un fel de doamnă americană? Mi-a povestit Maxim.

I-am explicat cine era doamna Van Hooper şi cum o întovărăşisem. Beatrice mă asculta cu simpatie, dar cam dusă pe gânduri.

— Da, zise dânsa, când am terminat de povestit toate astea. După cum spui, lucrurile s-au întâmplat în chip foarte neaşteptat. Dar, draga mea, toți ne bucurăm şi sperăm că o să fii fericită.

— Îți mulțumesc, Beatrice, îți mulțumesc din suflet.

Mă întrebam de ce spunea că nădăjduieşte că o să fim fericiți, în loc să spună că ştia asta. Era bună, sinceră, îmi plăcea mult, dar în glasul ei era o îndoială care mă înfricoşa.

— Când Maxim mi-a scris ca să-mi anunțe vestea, urmă dânsa, luându-mi brațul, şi mi-a povestit că te-a descoperit în sudul Franței şi că eşti foarte tânără şi foarte drăguță, mărturisesc că mi-a trecut un cuțit prin inimă. Fireşte că ne aşteptam cu toții la o fluşturatecă, mondenă, foarte fardată, în sfârşit o fată cum se întâlneşte de obicei prin locurile alea. Când ai intrat, înainte de masă, în salonaş, nu-mi venea să-mi cred ochilor.

Ea râse, râsei şi eu. Dar ea nu spuse dacă înfățişarea mea o dezamăgise sau o liniştise.

— Bietul Maxim, suspină dânsa, a trecut prin încercări grele. Să sperăm că l-ai făcut să uite toate astea. Desigur, el adoră Manderley-ul.

Ceva din mine dorea ca ea să continue în această ordine de idei şi să spună mai multe despre trecut aşa, în chip firesc, fără efort, iar ceva în adâncul ființei mele dorea totuşi să nu ştie, să nu audă.

— Nu semănăm deloc, urmă dânsa. Caracterele noastre sunt cu totul deosebite. La mine, poți citi orice pe chipul meu: dacă oamenii îmi plac sau nu, dacă sunt mulțumită sau supărată. Nu ascund nimic. Maxim e altfel. Foarte tăcut, foarte rezervat. Nu ştii niciodată ce se petrece în capul lui ciudat. Eu mă enervez pentru un fleac, mă supăr foc, apoi totul se termină. Maxim se înfurie o dată sau de două ori pe an, dar atunci – sfinte Dumnezeule – e grozav. Nu-mi închipui că asta o să i se întâmple cu dumneata. Pari blajină.

Îmi zâmbi, strângându-mi brațul şi eu mă gândeam la cuvântul blajin, un cuvânt liniştit ce-ți evocă o femeie, cu fruntea netedă, stând cu împletitura, pe genunchi. O femeie niciodată neliniştită, niciodată chinuită de îndoială şi şovăială, o femeie care nu stă niciodată în picioare, ca mine, cuprinsă de deznădejde, nerăbdare sau spaimă, rozându-şi unghiile, nehotărâtă de drumul pe care trebuie să-l apuce sau steaua pe care trebuie s-o urmeze.

— Nu eşti supărată pe mine că-ți spun toate astea, nu-i aşa? continuă dânsa, dar cred că nu trebuie să porți părul aşa. De ce nu ți-l ondulezi? E atât de drept, nu ți se pare? Trebuie să fie îngrozitor sub o pălărie. De ce nu-l aranjezi după urechi?

Am făcut, ascultătoare, aşa cum mi-a spus, aşteptându-i încuviințarea. Ea mă privea cu un ochi critic, cu capul aplecat.

— Nu, zise dânsa, nu. Cred că-i mai rău. E prea bătrânesc, şi nu-ți stă bine. Nu, îți trebuie o ondulație care să-l ridice. Nu mi-a plăcut niciodată moda asta à la Ioana d'Arc. Ce spune Maxim? I se pare că-ți vine bine?

— Nu ştiu, zisei eu, nu mi-a vorbit niciodată despre asta.

— La urma urmelor, susținu dânsa, poate că-i place. Nu lua în seamă ce spun eu. Ți-ai făcut rochii la Londra, la Paris?

— Nu, răspunsei eu. N-am avut vreme. Maxim era grăbit să se întoarcă. Am să pot cere să-mi trimită oricând cataloage.

— Pot spune că după felul în care te îmbraci, se vede că nu te sinchiseşti deloc de modă.

Aruncai o privire de scuză spre fusta mea de lână.

— Ba da, zisei eu. Îmi plac mult lucrurile drăguțe, dar până acum n-am prea avut bani ca să cheltuiesc pe rochii.

— Mă mir că Maxim n-a rămas o săptămână sau două la Londra, timpul ce-ți trebuia ca să te îmbraci ca lumea. De obicei e pretențios.

— Da? făcui eu. Nu mi s-a părut niciodată pretențios. Cred că nici nu observă ce port. Cred că nu acordă nicio

atenție acestor lucruri.

— O, spuse dânsa, atunci s-a schimbat.

Întoarse privirea şi-l fluieră pe Jasper, cu mâinile în buzunare; apoi ridică ochii spre casă.

— Nu folosiți aripa de apus, nu-i aşa? zise ea.

— Nu, am spus. Nu, avem apartamentul din aripa de răsărit. A fost complet refăcut.

— Aşa? spuse ea. Nu ştiam asta. Mă întreb de ce.

— A fost ideea lui Maxim, i-am explicat. Pare să prefere partea aceea.

Ea nu adăugă nimic, se uită mai departe la ferestre, fluierând.

— Cum te înțelegi cu doamna Danvers? mă întrebă dânsa deodată.

Mă aplecai şi începui să lovesc uşor cu palma capul lui Jasper şi să-i mângâi urechile.

— N-am stat prea mult de vorbă cu ea, răspunsei. Mă cam tem... N-am întâlnit niciodată o femeie ca dânsa.

— Bănuiesc, răspunse Beatriee.

Jasper mă privi cu ochi mari, umili, cam intimidat, îi mângâiai capul mătăsos şi pusei mâna pe botul lui negru.

— Nu trebuie să-ți fie frică de ea, zise Beatriee, şi în orice caz nu trebuie să vadă asta. E adevărat că n-am avut niciodată de-a face cu ea şi nici n-am poftă. Dar a fost totdeauna foarte politicoasă cu mine.

Continuam să ating uşor cu mâna capul lui Jasper.

— E prietenoasă?

— Nu, spusei eu, nu prea.

Beatrice se porni să fluiere şi îl frecă pe cap, cu piciorul, pe Jasper.

— N-aş avea de-a face cu ea decât atunci când nu se poate evita, zise ea.

— Nu, am spus. Conduce casa cu mare pricepere, eu n-am nicio nevoie să mă amestec.

— A, presupun că nu s-ar supăra pentru asta! exclamă Beatriee.

La fel spusese şi Maxim cu o seară în urmă şi m-am gândit

că era ciudat să aibă amândoi aceeaşi părere. Îmi închipuisem că singurul lucru nedorit de doamna Danvers era amestecul meu.

— Cred că o să devină prietenoasă cu timpul, zise Beatriee, dar la început trebuie să fie neplăcut pentru dumneata. E, cu siguranță nebună de gelozie. De asta mă temeam.

— De ce? întrebai eu ridicând ochii spre dânsa. De ce ar fi geloasă? Maxim nu pare s-o iubească în mod deosebit.

— Nu se gândeşte la Maxim, draga mea copilă, răspunse Beatrice. Cred că-l respectă, asta-i tot. Nu, vezi... reluă ea, apoi tăcu o clipă, privindu-mă nehotărâtă, cu o încruntare uşoară a sprâncenelor. Pur şi simplu îi e ciudă pe dumneata că eşti aici. Asta-i neplăcut.

— De ce? zisei eu. De ce i-ar fi ciudă pe mine?

— Credeam că ştii. Credeam că Maxim te-a informat. O iubea grozav de mult pe Rebecca.

— Oh! exclamai eu, oh, înțeleg!

Amândouă continuam să-l mângâiem pe Jasper, care, neobişnuit cu atâtea atenții, se tăvălea pe jos de plăcere.

— Iată-i şi pe bărbați, rosti Beatrice, să luăm fotolii şi să ne aşezăm sub castani. Cât de mult s-a îngrăşat Giles! E dezgustător, mai ales alături de Maxim. Îmi închipui că Frank Crawley o să se întoarcă la birou. Ce om şters, n-are niciodată nimic interesant de spus. Bună ziua la toți trei. Ce discutați? Probabil despre felul cel mai bun de a distruge lumea.

Râse, pe când ceilalți se apropiau. Giles aruncă o piatră ca să-l pună pe goană pe Jasper. Toți îl urmăream cu ochii. Domnul Crawley se uită la ceas.

— Trebuie să plec, zise dânsul. Îți mulțumesc pentru minunata masă, doamnă de Winter.

— Trebuie să vii mai des, zisei eu, strângându-i mâna.

Mă întrebam dacă şi ceilalți or să plece. Nu ştiam dacă veniseră să mănânce sau să-şi petreacă toată ziua la noi. Speram că vor pleca. Doream să rămân singură cu Maxim şi să fie ca în Italia. Ne aşezarăm cu toții sub castan, Robert

aduse fotolii şi pături. Giles se întinse cât era de lung şi-şi trase pălăria pe ochi. După o clipă începu să sforăie, cu gura deschisă.

— Taci, Giles, porunci Beatrice.

— Dar nu dorm, şopti dânsul, deschizând ochii, pe care-i închise numaidecât.

Nu mi se părea prea încântător. Mă întrebam de ce se măritase Beatrice cu el. Poate că şi ea se mira la fel de căsătoria fratelui ei. I-am surprins de câteva ori privirea, cercetându-mă, o privire uimită, meditativă (părea că spune „Mă întreb ce găseşte Maxim la ea”) dar în acelaşi timp bună, fără rea-voinţă. Vorbiră de bunica lor.

— Trebuie să mergem s-o vedem, zise Maxim.

— Se ramoleşte, spuse Beatrice, îi curge mâncarea pe bărbie, biata bătrână.

Eu îi ascultam, plecată peste braţul lui Maxim, frecându-mi bărbia de mâneca lui. El îmi mângâia distrat mâna, tot vorbind cu Beatrice.

„Aşa fac şi eu cu Jasper”, mă gândii eu. „Acum sunt ca şi Jasper, sprijinită de el. Mă mângâie din când în când, când crede, iar eu sunt mulţumită, sunt o clipă mai aproape de el. Mă iubeşte, cum îl iubesc eu pe Jasper”.

Vântul încetase. După-amiaza era moleşitoare şi liniştită. Iarba fusese de curând tunsă şi mirosea bine şi puternic ca vara. O albină bâzâi pe deasupra frunţii lui Giles şi el o goni cu pălăria. Jasper lunecă pe povârniş ca să ni se alăture, era prea cald la soare, îi atârna limba de-un cot. Se tolăni lângă mine şi începu să-şi lingă coastele, privindu-mă cu o scuză în ochii lui mari. Soarele strălucea pe ferestre şi vedeam răsfrângându-se în ele pajiştile verzi şi terasa. Un fum subţire şerpuia deasupra unui cămin din apropiere şi mă întrebam dacă se aprinsese, ca în toate zilele, focul în bibliotecă.

Un sturz zbură de-a curmezişul pajiştei, către arbustul de magnolia din faţa ferestrei sufrageriei. Puteam să simt mireasma uşoară, catifelată de magnolie, cum stăteam acolo, pe pajişte. Totul avea un aer onorabil şi statornic. De

la mare depărtare, plutea până la mine, plescăitul undelor care spălau țărmul, în golful de dedesubt. Probabil că începea refluxul. Albinele zumzăiau iarăşi peste noi, oprindu-se să guste florile de castani, de deasupra capetelor noastre. „Aşa îmi închipuiam că o să fie, mă gândii eu: Viața la Menderley e într-adevăr aşa cum o nădăjduisem”.

Aş fi vrut să stau aşa, fără să vorbesc, fără să-i ascult pe ceilalți, păstrând această clipă prețioasă pentru totdeauna, pentru că eram toți liniştiți, mulțumiți şi chiar cam somnoroşi, ca albina care bâzâia în jurul nostru. Peste câtva timp o să fie altfel o să vină mâine, apoi poimâine, apoi anul viitor. Şi poate o să fim schimbați, n-o să ne mai regăsim niciodată stând astfel. Unii or să plece sau or să fie bolnavi, sau or să moară; viitorul se desfăşura înaintea noastră, necunoscut, nevăzut, altul poate decât cel dorit, decât cel prevăzut. Dar clipa aceasta era sigură, nu se putea atinge nimeni de ea. Stam împreună, Maxim şi cu mine, mână în mână, iar prezentul şi viitorul n-aveau nicio însemnătate. Asta era sigur, acest crâmpei de timp de care el n-o să-şi amintească niciodată, la care n-o să se gândească niciodată. N-o să-l păstreze ca pe ceva sfânt. El vorbea despre tăierea unor tufişuri din alee şi Beatrice încuviința, întrerupându-l, ca să-i dea sfaturi. Pentru ei era pur şi simplu trei şi un sfert după-masă, o după-amiază oarecare, un ceas oarecare, o zi oarecare. Nu doreau să oprească această clipă, s-o închidă, să se asigure de ea, ca mine. Ei nu se temeau.

— E timpul s-o pornim, zise Beatrice, scuturându-şi firicelele de iarbă rămase pe fustă. Nu vreau să mă întorc târziu, îl avem pe Cartrigh la masă.

— Ce mai face bătrânul? întrebă Maxim.

— Oh, ca de obicei, vorbeşte într-una de sănătatea lui. A îmbătrânit mult. Desigur că o să ne întrebe o grămadă de lucruri despre voi doi.

— Salută-l din partea mea, spuse Maxim.

Ne ridicarăm. Giles îşi scutură praful de pe pălărie. Maxim căscă şi se întinse. Soarele pierise. Privii cerul. Se schimbase, se pătase ca pielea unei scrumbii. Din loc în loc

se adunaseră nori.

— Se stârneşte vânt, zise Maxim.

— Sper că n-o să plouă, îşi dădu cu părerea Giles.

Ne îndreptarăm, agale, spre aleea unde aştepta maşina.

— N-ai văzut ce s-a făcut în aripa de răsărit, adăugă Maxim.

— Veniți, îi îndemnai eu, n-o să țină mult.

— Intrarăm în hol şi urcarăm scara cea mare, urmate de bărbați.

Era ciudat când mă gândeam că Beatrice trăise aici atâția ani. Când fusese fetiță, ea coborâse, cu doica ei, aceleaşi trepte. Se născuse aici, fusese crescută aici, cunoştea totul, era mai mult la ea acasă de cum o să fiu eu vreodată. Trebuia să aibă multe amintiri închise în inima ei. Mă întrebam dacă se gândea vreodată la zilele trecute, dacă îşi amintea de copila înaltă, cu cozi, care fusese, atât de deosebită de femeia de acum, la patruzeci şi şase de ani, voinică şi sigură de ea, altă persoană...

Intrarăm în apartamentul nostru şi Giles spuse, aplecându-se sub uşa joasă:

— Cât e de drăguț. E mult mai bine ca înainte, nu-i aşa Bea?

— Dar dragă, ce nebunii ai făcut, zise Beatrice. Perdele noi, paturi noi, totul nou. Îți aminteşti, Giles, că am stat în odaia asta când ți-ai rupt piciorul? Pe atunci totul era dărăpănat aici. La drept vorbind, mamei nu i-a plăcut niciodată prea mult confortul. Apoi, nu sta nimeni aici, nu-i aşa, Maxim? Numai când era casa ticsită. Pe atunci, aici erau îngrămădiți holteii. Ei bine, trebuie să spun că-i încântător. Apoi camera dă spre grădina cu trandafiri, ceea ce-i un avantaj. Pot să mă fardez puțin?

Bărbații coborâră şi Beatrice se examină în oglindă.

— Bătrâna Danvers a aranjat toate astea? întrebă ea.

— Da, răspunsei eu. Socotesc că a scos-o bine la capăt.

— Fireşte, fusese dresată, zise Beatrice. Mă întreb cât o fi costat. Pariez că o sumă frumuşică. Ai întrebat?

— Nu, n-am întrebat.

— Cred că doamnei Danvers nu-i pasă de asta, afirmă Beatrice. Pot folosi pieptenele tău? Ce frumos serviciu de perii! Dar de nuntă?

— Maxim mi l-a dat.

— Hm! E foarte drăguț. Şi noi trebuie să vă facem un dar. Ce ți-ar face plăcere?

— Oh, nu ştiu! Nu-i nevoie, zisei eu.

— Nu fi absurdă, draga mea. Nu sunt femeia care să-ți tragă chiulul cu darul, cu toate că n-am fost invitați la nuntă!

— Sper că n-ai fost supărată. Maxim dorea s-o facă în străinătate.

— Dar fireşte că n-am fost. Ați avut dreptate. De fapt, nu era că şi... Ea se opri în mijlocul frazei şi-i căzu geanta. Vai, s-o fi stricat încuietoarea?! Nu, nu s-a întâmplat nimic. Ce spuneam? Nu-mi pot aminti. A, da, vorbeam despre daruri de nuntă. Trebuie să ne gândim la ceva. Probabil că nu ții prea mult la bijuterii...

N-am răspuns.

— Eşti atât de deosebită de tinerele obişnuite, urmă ea. Fiica unei prietene de-a mea s-a măritat, zilele trecute şi, fireşte, au fost copleşiți, după uzanțe, cu lenjerie, servicii de cafea şi fotolii de sufragerie, şi toate obiectele de genul acesta. I-am dat o lampă destul de drăguță, M-a costat cinci lire la Harrods. Dacă te duci la Londra să-ți cumperi îmbrăcăminte, ai grijă să te duci la furnizoarea mea, madame Carroux. Are un bun-gust grozav şi nu te jupoaie.

Se ridică din fața toaletei şi-şi trase fusta.

— Ai de gând să primeşti mult? întrebă dânsa.

— Nu ştiu. Maxim nu mi-a vorbit de asta.

— Ciudat băiat, nu ştii niciodată cum stai cu el. A fost o vreme când nu era un pat liber în toată casa, era foarte ticsită. Dar nu prea văd... Ea se opri deodată, bătându-mă pe braț.

— Ei, zise dânsa, o să vedem. Păcat că nu călăreşti şi nu vânezi, pierzi mult. Nu cumva faci yachting?

— Nu, răspunsei eu...

— Slavă Domnului!

Se îndreptă spre uşă şi eu o întovărăşii pe coridor.

— Vino să ne vezi când vrei, mă îndemnă ea. Eu aştept totdeauna ca oamenii să se poftească singuri. Viața e prea scurtă ca să trimiți invitații.

— Mulțumesc mult, zisei eu.

Am ajuns pe palier şi privirăm în hol. Bărbații erau în picioare în prag.

— Hai vino, Bea! strigă Giles. Am simțit o picătură de ploaie, şi am tras în jos capota.

Beatrice îmi luă mâna şi se plecă să-mi dea un sărut scurt pe obraz.

— La revedere, draga mea, şi iartă-mă, ți-am pus o grămadă de întrebări nesăbuite şi ți-am spus o grămadă de lucruri care n-ar fi trebuit. Nu prea am tact. Asta o să-ți spună şi Maxim. Şi, cum ți-am mărturisit numaidecât, nu semeni câtuşi de puțin cu aceea pe care mi-o închipuisem.

Ea mă privi în ochi, cu buzele strânse într-un fluierat, apoi luă o țigară din geantă şi-şi deschise bricheta.

— Vezi, zise dânsa, începând să coboare scara. Te deosebeşti atât de mult de Rebecca…

Ieşirăm pe peron, soarele dispăruse îndărătul unui şir de nori; ploua mărunt şi Robert străbătu în fugă pajiştea ca să aducă fotoliile în casă.

Capitolul 10

PRIVIRĂM DISPĂRÂND MAŞINA LA cotitura aleii, apoi Maxim mă luă de braţ şi zise:

— Slavă Domnului, bine că s-a terminat. Pune-ţi repede o manta şi să ieşim. Dă-o dracului de ploaie; am chef să mă plimb. Nu pot sta aşa, pe loc.

Era palid şi tras la faţă şi mă întrebam cum îl putuse obosi atât de mult vizita Beatricei şi a lui Giles.

— Aşteaptă-mă, mă duc să-mi iau mantaua, spusei eu.

— Sunt o mulţime de impermeabile în antreu, zise el nerăbdător. Femeile îşi pierd totdeauna jumătate de ceas când se urcă în odaia lor. Robert, adu te rog, doamnei Winter o manta de ploaie. Trebuie să fie cinci-şase impermeabile atârnate acolo, uitate de musafiri, în diferite împrejurări.

Stătea pe alee, strigându-l pe Jasper.

— Hai, vino, mic cerşetor leneş, şi mai dă-ţi jos din osânză.

Jasper alerga în cercuri în jurul lui, lătrând isteric, la perspectiva de a fi plimbat.

— Tacă-ţi botul, idiotule, îl mustră Maxim. Ce naiba face Robert?

Robert se întoarse în fugă, aducând un impermeabil, pe care m-am grăbit să-l îmbrac. Era fireşte, prea mare, dar n-aveam vreme să-l schimb şi ne-am îndreptat spre pădure, străbătând pajiştea, cu Jasper fugind după noi.

— Cred că familia mea exagerează puţin, spuse Maxim. Beatrice e una dintre fetele cele mai bune din lume, dar nu-i deloc subtilă.

Nu ştiam ce gafă a putut comite Beatrice şi m-am gândit că era mai bine să nu-l întreb. Poate că el mai era supărat pentru cuvintele pe care le spusese înainte de masă despre sănătatea lui.

— Cum ți se pare? urmă dânsul.

— Îmi place foarte mult, a fost foarte drăguță cu mine.

— Despre ce ți-a vorbit aici, după masă?

— Oh, nu mai ştiu! Cred că mai mult vorbeam eu. I-am povestit despre doamna Van Hooper, întâlnirea noastră şi toate astea. Mi-a spus că nu eram deloc cum îşi închipuise.

— Ce-şi putea închipui?

— Fără îndoială pe cineva mai elegant, mai artificial. O fluşturatecă, mondenă, asta-i expresia ei.

Maxim nu răspunse numaidecât, se plecă şi-i aruncă un băț lui Jasper.

— Beatrice poate să fie uneori insuportabil de proastă.

Urcarăm povârnişul acoperit cu gazon, ce domina pajiştea şi intrarăm în pădure. Copacii erau foarte apropiați şi era întuneric. Călcam pe crengi rupte şi frunze de anul trecut, şi ici şi colo pe mlădițele verzi ale plantelor tinere, şi pe lăstarii zambilelor gata să înflorească. Jasper tăcea adulmecând pământul. Luai brațul lui Maxim.

— Îți place părul meu? îl întrebai.

El mă privi uimit.

— Părul tău? repetă el. De ce mă întrebi? Bineînțeles că-mi place. Dar ce are?

— Oh, nimic! zisei eu. Mă întrebam numai aşa.

— Ce ciudată eşti!

Am ajuns la un luminiş, de unde porneau două poteci în direcții diferite. Jasper, fără să şovăie, o luă pe cea din dreapta.

— Nu, strigă Maxim, nu pe acolo! Hai, Jasper, bătrâne!

Câinele întoarse capul şi se opri dând din coadă, dar nu se întoarse.

— De ce vrea s-o ia pe acolo? am întrebat eu.

— Cred că aşa-i obişnuit, zise scurt Maxim; drumul duce la un mic golf unde aveam un iaht. Vino aici Jasper.

O luarăm pe cărarea din stânga, fără să spunem nimic. Am privit peste umăr şi am văzut că Jasper ne urma.

— Drumul ăsta duce la valea despre care ți-am vorbit, rosti Maxim. O să simți parfumul azaleelor. Nu-i nimic că plouă, florile vor mirosi şi mai tare.

Acum, Maxim pe care-l cunoşteam, pe care-l iubeam, părea că se simte foarte bine, fericit şi vesel; începu să vorbească despre Frank Crawley, spunând că-i un om foarte de treabă, serios şi de nădejde şi devotat Manderley-ului.

„Acum e mai bine, îmi spusei. Suntem iarăşi ca în Italia”, şi-i zâmbii, strângându-i brațul, mulțumită să văd că trăsăturile i s-au destins şi tot zicând: „Da” şi „Într-adevăr” şi „Dumnezeule dragă”, ghidul meu se întorcea la Beatrice şi mă întrebam de ce-l tulburase venirea ei şi ce făcuse ea; mă gândeam la tot ce-mi spusese despre caracterul lui şi de furiile ce-l apucau o dată sau de două ori pe an.

Fireşte, că ea trebuia să-l cunoască, era doar sora lui. Dar asta nu se potrivea cu părerea ce-o aveam eu despre Maxim. Mi-l puteam închipui prost dispus, dificil, nervos poate, dar nu furios, nu repezit. Poate că ea depăşise măsura; oamenii îşi cunosc adesea foarte prost familia.

— Uite, zise deodată Maxim, priveşte asta.

Ne aflam în vârful unei coaste împădurite şi poteca şerpuia înaintea noastră, de-a lungul unui pârâu ce cobora într-o vale. Acolo nu erau copaci întunecați, nici tufişuri dese, ci de fiecare parte a cărării înguste, azalee şi rododendroni, nu sângerii ca uriaşii din alee, ci roz, albi şi aurii, aplecându-şi drăguț capetele minunate şi plăpânde sub ploaia liniştită de vară.

Mirosul lor umplea văzduhul şi mi se părea că mireasma lor se amestecase cu undele pârâului şi se contopise, în ploaie, cu muşchiul gros şi umed pe care călcam. Nu se auzea alt zgomot decât şopotul râulețului şi al ploii domoale. Când Maxim vorbi, glasul lui era de asemeni blând, grav, ca şi când s-ar fi ferit să nu tulbure tăcerea.

— Noi o numim Valea Fericită, zise el.

Stăteam absolut neclintiți, fără a scoate o vorbă,

uitându-ne în jos, la fețele strălucitoare şi albe ale celor mai apropiate flori şi Maxim ridică o petală căzută şi mi-o dădu. Era strivită şi ruptă, înnegrită la capăt, dar când o frecai în mână, se ridica din ea un miros dulce şi puternic, persistent ca şi copăcelul viu din care se născuse.

Apoi începură păsările. Întâi şuieratul limpede şi proaspăt al unui mierloi, deasupra pârâului, apoi îi răspunseră semenii lui ascunşi în păduri şi numaidecât văzduhul se însufleți de cântece ce ne urmau pe când coboram spre alee, unde ne însoțea de asemeni mirosul petalelor albe. Era tulburător, ca un loc vrăjit. Nu-mi închipuisem că poate să fie atât de frumos.

Cerul, acum înnourat şi mohorât, atât de schimbat față de începutul după-amiezii, şi ploaia necontenită, insistentă, nu puteau să tulbure duioasa tihnă a văii; ploaia şi râulețul se îmbinau şi nota clară a mierlei cădea în aerul umed, armonizându-se cu ambele sunete, în trecere. Am dezmierdat capetele şiroinde ale azaleelor, atât de aproape creşteau, mărginind poteca. Stropi mici de apă cădeau pe mâinile mele, de pe petalele ude leoarcă. Erau petale şi la picioarele mele, cafenii şi îmbibate de apă, purtându-şi încă mireasma, împletită cu un miros mai bogat, mai vechi, izul de muşchi bătrân şi de pământ aspru de tulpini de ferigă şi de rădăcini răsucite, îngropate ale copacilor. Țineam în palma mea mâna lui Maxim. Nu rostisem niciun cuvânt. Mă învăluia vraja Văii Fericite. În sfârşit, aceasta era inima domeniului Manderley, Manderley-ul pe care aveam să-l cunosc şi să învăț să-l iubesc. Prima alee era neîngrijită, pădurile negre, înghesuite, rododendronii orbitori, trufaşi, cu aroma lor dulceagă. Şi casa vastă, tăcerea acelui hol plin de ecouri, neclintirea stingheritoare a aripii de apus, acoperită cu huse. Acolo eram o intrusă, rătăcind prin odăi care nu mă cunoşteau, aşezându-mă la un birou într-un fotoliu care nu-mi aparținea. Aici era altceva. Valea Fericită nu ştia de încălcarea granițelor. Ajunserăm la capătul potecii, florile alcătuiau un fel de boltă deasupra capetelor noastre. Ne plecarăm ca să trecem şi când mă ridicai,

scuturându-mi picăturile de ploaie din păr, văzui că valea se afla îndărătul nostru şi azaleele şi copacii, şi că ne găseam, după cum îmi descrisese Maxim cu câteva săptămâni înainte la Monte-Carlo, într-un mic golf pustiu, cu pietricele tari şi albe sub picioare şi cu marea spărgându-se pe prund înaintea noastră.

Maxim îmi zâmbi, urmărindu-mi uimirea de pe faţă.

— E o surpriză, nu-i aşa? întrebă el. Nimeni nu se aşteaptă la aşa ceva. Contrastul e atât de neprevăzut, încât, e aproape prea puternic.

Luă o pietricică pe care o aruncă pe plajă şi Jasper se repezi în urmărirea ei, cu lungile-i urechi negre fluturând în vânt.

Încântarea se risipise, farmecul fusese rupt. Am devenit iar simpli muritori, oameni care se joacă pe o plajă. Azvârleam pietricele, fugeam pe malul apei, alungam raţele şi răţoii sălbatici şi pescuiam lemne aduse de apă. Începea fluxul şi valurile veneau să plescăie la ţărm. Stâncile mici erau acoperite, algele spălau bolovanii. Am scos o scândură mare care plutea şi am cărat-o pe plajă. Maxim se întoarse râzând spre mine, dându-şi părul pe spate şi eu îmi răsucii mânecile ude ale mantalei de ploaie.

Apoi observarăm că Jasper dispăruse. Îl chemarăm şi-l fluierarăm, dar el nu veni. Privii neliniştită spre capătul golfului, unde valurile se spărgeau de stânci.

— Nu, zise Maxim, l-am văzut. Nu se poate să fi căzut în apă. Jasper, prostule, unde eşti? Jasper! Jasper!

— Poate că s-a întors la Valea Fericită?

— Adineauri era lângă stânca asta, mirosind un pescăruş mort, spuse Maxim.

Ne-am dus iar spre alee.

— Jasper! Jasper! strigă Maxim.

Am auzit un lătrat scurt şi îndepărtat, venind din dreapta plajei, de după stânci.

— Auzi? S-a căţărat pe acolo, zisei eu, începând să urc stânca.

— Coboară! strigă aspru Maxim. Nu mergem pe acolo.

Prostul ăsta să se descurce singur.

— Poate a căzut, dragul de el, zisei eu şovăind pe stâncă. Lasă-mă să mă duc să-l caut.

Jasper lătră iar, de data aceasta mai departe.

— A, ascultă, am exclamat, trebuie să-l aduc îndărăt. E în completă siguranță acolo, nu? Fluxul n-o să-l izoleze de uscat?

— Poate să stea liniştit, spuse iritat Maxim, de ce nu-l laşi acolo?

Mă prefăcui că n-aud şi urcai mai departe, alunecând şi lovindu-mă de stâncile ude. Mi se părea că Maxim se purta urât cu Jasper şi nu-l puteam înțelege. Afară de asta, fluxul creştea. Ajunsă în vârful stâncii înalte, care mă ascundea, privii în jurul meu. Spre marea mea uimire, am văzut alt golfuleț, ce semăna cu cel pe care-l părăsisem, dar mai mare şi mai rotund. Un stăvilar de piatră îl străbătea, alcătuind un micuț port natural. Era ancorată acolo o geamandură, dar nu se afla niciun vaporaş. Plaja era alcătuită din pietre albe, ca acelea ce se întindeau în spatele meu, dar mai povârnită. Pădurea cobora până la brâul de iarbă de mare ce indica hotarul fluxurilor, întinzându-şi rădăcinile până la stânci. La capătul pădurii se ridica o clădire lungă şi joasă, ce servea de casă şi de hangar de vaporaşe.

Pe plajă se afla un om, probabil un pescar, cu cizme şi pălărie impermeabilă de marinar; Jasper îi da târcoale, lătrând. Omul nu-l lua în seamă; aplecat, cerceta nisipul.

— Jasper! strigai eu. Vino încoa, Jasper!

Câinele îşi îndreptă capul spre el, dădu din coadă, dar nu ascultă. Lătra mereu în jurul necunoscutului de pe plajă.

Privii în spatele meu. Maxim nu era. Am coborât de-a lungul stâncilor în golful pe care-l descoperisem. Picioarele mele făceau să scârțâie nisipul plajei şi la acest zgomot omul înălță capul. Atunci văzui că avea ochii mici, fără viață şi gura roşie şi umedă a unui tâmpit. El zâmbi... arătându-mi gingiile ştirbe.

— Bună ziua, zise el. Urâtă vreme.

— Bună ziua, răspunsei, eu. Da, nu-i timp prea frumos.

El mă privi cu interes, zâmbind mereu.

Scormonind în nisip, după scoici, spuse:

— Aici nu-i nicio scoică. Am tot săpat de la amiază.

— A, am spus, îmi pare rău că nu poți găsi niciuna.

— Aşa e, zise, aici nu-i nicio scoică.

— Vino ’ncoa, Jasper! strigai eu. E târziu. Hai, dragul meu.

Dar Jasper era foarte ațâțat. Vântul şi marea i se urcaseră pe semne la cap, căci se dădu înapoi, ferindu-se de mine, lătrând prosteşte şi începu să alerge într-aiurea în jurul plajei. Mi-am dat seama că nu voia să mă urmeze şi n-aveam nicio zgardă. Fugi la chemarea mea, lătrând în vânt. Vorbii omului, care din nou aplecat, îşi reluase zadarnicile căutări.

— Ai o sfoară? îl întrebai.

— Cum? făcu dânsul.

— Ai o sfoară? repetai.

— Nu e corabie, zise dânsul dând din cap. Caut de azi dimineață...

El clătină din cap şi-şi şterse ochii albaştri, deschişi şi înlăcrimați.

— Îmi trebuie ceva să leg câinele, îl lămurii eu. Nu vrea să mă urmeze...

— Cum? întrebă necunoscutul şi zâmbi cu bietul lui zâmbet de nătâng; se uită la mine nesigur, apoi plecându-se înainte, îmi atinse cu vârful arătătorului stomacul.

— E în ordine, am zis, nu contează.

— Cunosc câinele, zise dânsul. Vine de-acasă...

— Da, spusei eu. Vreau să-l duc îndărăt.

— Nu e al dumitale.

— E câinele doamnei de Winter, explicai eu domol. Vreau să-l duc acasă.

— Cum? întrebă el.

Îl chemai din nou pe Jasper, dar el alerga după un fulg alungat de vânt. Îmi zisei că trebuie să existe sfoară în hangarul pentru vaporaşe şi mă îndreptai în direcția aceea. Acolo trebuie să fi fost o grădină care se întindea pe toată lungimea căsuței, dar fusese năpădită de iarbă şi urzici.

Obloanele erau trase. Uşa era încuiată fără îndoială şi apăsai pe clanță, fără mare nădejde. Spre marea mea uimire se deschise şi intrai, aplecându-mi capul. Mă aşteptam să găsesc un hangar de vaporaşe, murdar, plin de praf şi ticsit cu scânduri care nu mai puteau fi folosite, cu sfori şi lopeți. Pe jos era într-adevăr praf, dar nu existau nici sfori, nici lopeți. Odaia era mobilată. Într-un colț se aflau un birou, masă, scaune, un divan lângă perete. Era şi un dulap plin de ceşti şi farfurii şi policioare încărcate cu cărți şi pe deasupra cu modele de vapoare. O clipă crezui că acea căsuță e locuită de bietul om de pe plajă, dar privind mai bine, nu descoperii nicio urmă proaspătă de viață. În sobă nu se mai făcuse foc; podeaua prăfuită n-avea urme de paşi; iar vasul de porțelan de pe dulap era albăstrit de umezeală. În locul acela domnea un ciudat iz de mucegai. Păienjenişurile îşi țesuseră urzeala peste modelele de corăbii, alcătuind propria lor veleatură fantomatică. Acolo nu locuia nimeni. Nu venea nimeni. Uşa sărise din balamale, când o deschisei. Ploaia răpăia pe acoperiş, cu un zgomot surd, şi ciocănea în ferestrele acoperite cu scânduri. Stofa divanului fusese roasă de şoareci sau şobolani. Era găurită şi destrămată. În căsuță era frig şi umed şi de asemeni întuneric. Nu-mi plăcea atmosfera aceea apăsătoare. N-aveam chef să rămân acolo. Nu-mi plăcea zgomotul sec al ploii pe acoperiş. Părea că răsună în odaie şi auzeam scurgându-se apa în grătarul ruginit al căminului.

Căutai din ochi o sfoară sau ceva care ar putea s-o înlocuiască. Nu găsii nimic. La celălalt capăt al odăii era o uşă; mă dusei şi o deschisei cam temătoare acum, cam înfricoşată, căci aveam impresia ciudată şi neplăcută, că pot să dau pe neaşteptate de ceva pe care aş fi preferat să nu-l văd. Ceva care mi-ar fi făcut rău, ceva groaznic.

Era desigur stupid şi deschisei uşa. Nu era totuşi decât un hangar de vaporaşe cu frânghiile şi scândurile la care mă aşteptam, două sau trei pânze, o bărcuță, căldări de vopsea şi toate uneltele trebuincioase folosinței vasului. Un ghem de sfoară se găsea pe o scândură, lângă un briceag ruginit. Era

tocmai ce-mi trebuia pentru Jasper. Deschisei briceagul, tăiai o bucată de sfoară şi mă întorsei în odaia unde ploaia curgea mai departe prin cămin. Ieşii în grabă din căsuță, fără să privesc în urma mea, încercând să nu văd divanul rupt, porțelanul chinezesc umed şi pânzele de păianjen din jurul modelelor de vapoare.

Pe plajă, omul nu mai căuta scoici; mă privea, avându-l pe Jasper alături de el.

— Jasper, aici! îl strigai eu. Vino, câinele meu drag… Mă aplecai şi de data asta mă lăsă să-l ating şi să-l iau de gât.

— Am găsit o sfoară în casă, i-am zis eu omului. El nu răspunse. Legai sfoara în jurul gâtului lui Jasper.

— La revedere, spusei eu, trăgând câinele.

Omul mă privii cu micii lui ochi tâmpiți.

— V-am văzut intrând acolo, zise el.

— Da, rostii eu, e în ordine, domnul de Winter n-o să se supere.

— Acu ea nu mai merge.

— Nu, acum nu.

— E în mare, hm? N-o să se mai întoarcă?

— Nu, n-o să se mai întoarcă.

— N-am zis niciodată nimic, nu? făcu dânsul.

— Dar nu, nimic, nu te mai frământa, răspunsei eu. El îşi reluă cercetările, vorbindu-şi singur. Străbătui plaja şi-l văzui pe Maxim în vârful stâncilor, cu mâinile în buzunare.

— Iartă-mă, zisei eu. Jasper nu voia să vină. A trebuit să mă duc să caut sfoară.

El se întoarse deodată şi o luă spre pădure.

— Nu ne înapoiem pe la stânci? întrebai eu.

— De ce, dacă suntem aici? replică dânsul aspru. Urcarăm pe deasupra căsuței şi o luarăm pe poteca din pădure.

— E vina lui Jasper că am stat atât de mult, am spus eu. Lătra necontenit în jurul omului acela. Cine e?

— Ben, zise Maxim. Un biet nenorocit, care nu face niciun rău. Tată-său a fost paznic la Manderley, lângă fermă. Unde ai găsit sfoara asta?

— În căsuța de pe plajă.

— Uşa era deschisă?

— Da. N-a trebuit decât s-o împing. Am găsit sfoara în hangar, sunt acolo pânze şi o barcă.

— Oh!... oh! da, zise el scurt, apoi adăugă după o clipă: Căsuța aceea ar trebui să fie închisă.

N-am răspuns nimic. Nu era treaba mea.

— Ben ți-a spus că uşa e deschisă?

— Nu, spusei eu. De altfel, nu părea să înțeleagă ce-l întrebam.

— Se face şi mai prost decât e. Când vrea, vorbeşte foarte desluşit. Probabil că a intrat de multe ori în casă, dar n-a vrut ca să ştii tu.

— Nu cred. Odaia e neatinsă, părăsită. Peste tot era praf și nici o urmă de paşi. E foarte umed acolo. Mă tem că o să putrezească cărțile, scaunele şi canapeaua. Şi apoi şobolanii au găurit stofa divanului.

Maxim nu răspunse. Mergea grozav de repede şi urcuşul plăjii era foarte greu. Nu semăna cu Valea Fericită. Aici copacii erau întunecați și pe marginea drumului nu înfloreau azalee. Ploaia se scurgea greoi de pe ramurile dese. Mă uda pe gât şi se strecura de-a lungul cefei. Mă scuturai ca la atingerea neplăcută a unui deget rece; Mă dureau picioarele după urcuşul meu neobişnuit. Şi Jasper mergea în urma noastră cu limba scoasă.

— Hai, Jasper, pentru numele lui Dumnezeu, zise Maxim. Fă-l să meargă, trage-l de sfoară. Beatrice are dreptate. Câinele ăsta e prea gras.

— E vina ta, răspunsei eu. Mergi atât de repede... Nu te putem urma.

— Dacă m-ai fi ascultat, în loc să te repezi pe stânci, ai fi acum acasă, spuse Maxim. Jasper cunoştea foarte bine drumul. Nu înțeleg de ce-ai fugit aşa după el.

— Mă gândeam să nu fi căzut şi mă temeam de flux.

— Atunci, crezi că eu aş fi părăsit câinele, dacă ar fi existat o cât de neînsemnată primejdie? Ți-am spus să nu te urci pe stânci şi acum bombăni pentru că eşti obosită.

— Nu bombăn. Oricine, chiar dacă ar avea picioare de oțel, ar obosi mergând aşa. De altfel, credeam că vii după mine, când m-am dus să-l caut pe Jasper, în loc să rămâi în urmă.

— De ce m-aş fi spetit să alerg după câine?

— Nu era mai obositor de fugit după Jasper pe stânci decât pe pietrele de pe plajă. Spui asta pentru că n-ai altă scuză...

— Dar biata mea copilă, de ce trebuie să mă dezvinovățesc?

— Oh, nu ştiu! zisei eu obosită. Să terminăm.

— Deloc, tu ai început. Ce vrei să înțelegi când spui că încerc să mă scuz? Să mă scuz de ce?

— Poate pentru că nu m-ai însoțit pe stânci.

— Bine. Şi de ce crezi că nu voiam să merg pe cealaltă plajă?

— Dar de unde să ştiu, Maxim? Nu citesc gândurile. Am spus că nu voiai, asta-i tot.

— Ți-am citit asta pe față.

— Ai citit pe chipul meu?

— Ți-am spus-o. Am văzut că nu vrei să mergi. Oh, să terminăm. Mă îmbolnăveşte discuția asta.

— Toate femeile spun aşa când îşi dau seama că n-au dreptate. Foarte bine, nu voiam să merg pe plaja cealaltă. Eşti mulțumită? Nu mă duc niciodată în locul acela îngrozitor, lângă căsuța aceea oribilă. Şi dacă ai avea aceleaşi amintiri ca ale mele, nici tu n-ai avea poftă să te gândeşti la ea. Poftim. Poți să te gândeşti la acest lucru, dacă vrei, şi sper că o să-ți fie de ajuns.

Chipul lui era palid şi ochii lui aveau aceeaşi privire întunecată şi pierdută, pe care i-o văzusem la prima întâlnire. Îi întinsei mâna, i-o luai pe a lui şi i-o strânsei.

— Te rog, Maxim, te rog, zisei eu.

— Ce este? întrebă el aspru.

— Nu vreau să ai mutra asta, spusei. Îmi face prea mult rău. Te rog, Maxim. Să uităm ce-am spus. E o ceartă neroadă. Îți cer iertare, dragă. Îți cer iertare. Te rog, să nu ne mai gândim la asta.

— Ar fi trebuit să rămânem în Italia, răspunse el. N-ar fi trebuit să ne întoarcem niciodată la Manderley. Dumnezeule, ce idiot am fost că m-am întors.

Mergea neliniştit, şi mai repede ca adineauri şi ca să-l urmez, eram silită să alerg gâfâind, simțind că-i gata să mă podidească plânsul şi trăgându-l pe bietul Jasper de sfoară.

Ajunserăm în sfârşit la răspântia unde poteca noastră se încrucişa cu cea care ducea la Valea Fericită. O luasem, deci, pe drumul pe care voia Jasper să pornească la începutul plimbării noastre. Ştiam acum de ce-l atrăgea. Ducea la plaja, pe care el o cunoştea bine şi la căsuță. Era un vechi obicei al lui. Străbăturăm pajiştea, fără să scoatem un cuvânt. Chipul lui Maxim era aspru şi închis. El intră în casă şi se îndreptă spre bibliotecă, fără să mă privească. Frith era în hol.

— Ceaiul numaidecât, îi porunci Maxim şi închise uşa bibliotecii.

Luptai împotriva lacrimilor. Nu trebuia să le vadă Frith. O să creadă că ne-am certat şi o să se ducă la bucătărie să spună servitorilor: „Doamna de Winter plângea acum în hol. S-ar spune că-i şchioapătă căsnicia”. Mă întorsei ca să nu-mi vadă chipul. Dar el se apropie de mine şi-mi ajută să-mi scot mantaua de ploaie.

— O s-o pun în antreu, doamnă, zise el.

— Mulțumesc, Frith, răspunsei, fără să-l privesc.

— Nu era vreme prea frumoasă pentru plimbare, doamnă.

— Nu, am zis eu. Nu prea frumoasă.

— Batista dumneavoastră, doamnă, zise dânsul, ridicând ceva care căzuse pe jos.

— Mulțumesc, zisei, punând-o în buzunar. Nu ştiam dacă trebuie să intru în odaie sau să mă duc după Maxim în bibliotecă. Frith duse impermeabilul înapoi în antreu: Rămăsei în picioare, şovăind, rozându-mi unghiile. Frith se întoarse şi păru uimit că mă găseşte acolo.

— În bibliotecă duduie acum un foc bun, doamnă.

— Mulțumesc, Frith.

Străbătui încet holul, deschisei uşa bibliotecii şi intrai:

Maxim era în fotoliul său, Jasper la picioarele lui, căţeaua bătrână în coş. Maxim nu citea ziarul pus la îndemână pe braţul fotoliului. Îngenuncheai lângă el, lipindu-mi chipul de al lui.

— Să nu fii supărat pe mine, şoptii eu.

El îmi luă capul în mâini şi mă privi cu ochii săi obosiţi şi neliniştiţi.

— Nu sunt supărat pe tine, zise el.

— Dacă eşti necăjit din vina mea, e acelaşi lucru ca şi când ai fi supărat. Eşti rănit şi jignit. Nu pot suferi să te văd aşa. Te iubesc atât de mult...

— E adevărat? zise el. E adevărat?

Mă ţinea foarte strâns şi ochii lui mă întrebau, întunecaţi şi nesiguri, ochii unui copil care are o supărare, al unui copil care se teme.

— Ce este, dragă? zisei. De ce mă priveşti aşa?

Auzii uşa deschizându-se înainte ca el să poată răspunde, şi mă sculai, prefăcându-mă că iau un lemn să-l arunc în foc, pe când Frith intra urmat de Robert, după care începu ritualul ceaiului.

Ceremonia se repetă întocmai ca în ajun. Masa de lângă cămin, faţa de masă albă întinsă, sosirea checurilor şi a pâinii prăjite, mica flacără aprinsă sub ceainicul de argint, în timp ce Jasper, dând din coadă, cu urechile ciulite, în aşteptare, se uita la mine. Trecură cinci minute până să rămânem singuri şi când îl privii pe Maxim, văzui că-i reveniseră bujorii în obraz, înfăţişarea lui obosită şi rătăcită pierise; întindea mâna după un sandviş.

— E vina musafirilor pe care i-am avut la masă, zise el. Beatrice, draga de ea, mă enervează întotdeauna. Când eram mici, ne băteam ca orbeţii. De altfel, ţin mult la ea. Dar noroc că nu locuieşte prea aproape. A, fiindcă veni vorba, trebuie să mergem într-una din zile să o vedem pe bunica. Toarnă-mi ceai, dragă, şi iartă-mă că m-am purtat ca un bădăran.

Incidentul se închisese. Nu mai trebuia să vorbim de asta. El îmi zâmbi peste ceaşca lui de ceai, apoi luă un ziar de pe

brațul fotoliului. Zâmbetul era răsplata mea. Ca o mică pălmuță pe capul lui Jasper. „Uite, aşa cum stai culcat, eşti un câine bun, nu mă mai deranjezi”. Eram din nou Jasper. Mă găseam în acelaşi punct. Luai o felie de pâine prăjită şi o împărții între câini. N-aveam poftă de mâncare, nu mi-era foame. Mă simțeam foarte obosită, foarte mâhnită, zdrobită. Îl priveam pe Maxim, dar el citea ziarul, întorsese pagina întâia. Degetele mele care atinseseră pâinea erau grase de unt şi scotocii în buzunar, căutând batista. Scosei una mică de tot, cu dantelă. O privii, încruntând sprâncenele, căci nu era a mea. Îmi amintii că o ridicase Frith de pe lespezile holului. Căzuse, se vede din buzunarul mantalei de ploaie. O răsucii în mână. Era mototolită şi fire de praf, adunate din fundul buzunarului, erau lipite de ea. Trebuie să fi fost de multă vreme în mantaua de ploaie. În colț erau inițialele: un R mare, aplecat, înlănțuind un W. R-ul făcea ca celelalte litere să pară mici, coada lui ajungea până în țesătură, departe de latura mărginită de dantelă. Nu era decât o batistoară, un petec. Fusese înfăşurată, ca un ghemotoc, vârâtă în buzunar, uitată.

Eu trebuie să fi fost prima care îmbrăcasem mantaua de ploaie, de când se slujise cineva de batistă. Aceea care o purtase trebuie să fi fost înaltă, subțire, mai spătoasă ca mine, căci mantaua era prea largă şi prea lungă, iar mânecile îmi cădeau pe mâini. Lipseau câțiva nasturi. Ea o aruncase ca o capă pe umeri, sau o purtase deschisă, cu mâinile în buzunare.

Pe batistă era o urmă trandafirie. Puțin ruj de buze. Îşi ştersese buzele cu ea, apoi o făcuse ghemotoc şi o pusese în buzunar. Îmi ştersei degetele cu batista şi, făcând aceasta, simții răspândindu-se un parfum. Un parfum pe care-l cunoşteam, un parfum pe care-l mai respirasem, închisei ochii, încercând să-mi amintesc. Era ceva care nu poate fi sesizat, un miros îndepărtat, pe care nu-l puteam numi. Îl mai respirasem o dată, eram sigură, chiar în după-amiaza aceea.

Şi atunci îmi dădui seama că parfumul răspândit de

batistă era acelaşi cu al petalelor de azalee strivite în Valea Fericirii.

Capitolul 11

O SĂPTĂMÂNĂ VREMEA FU UMEDĂ şi rece, cum se întâmplă adesea la începutul verii în ținuturile de la apus, iar noi nu ne-am mai întors la plajă. De pe terasă şi pajişti puteam vedea marea. Părea cenuşie şi puțin atrăgătoare, rostogolind talazuri mari... Mi le închipuiam urcându-se spre golful cel mic şi spărgându-se zgomotos de stânci, apoi coborând, repede şi puternice, plaja povârnită. Pe terasă, ațintind urechea, auzeam murmurul mării dedesubtul meu, depărtat şi înăbuşit. Era un zgomot monoton, ce nu înceta niciodată. Pescăruşii zburau spre uscat, goniți de vânt. Se învârteau în jurul casei, țipând, fâlfâind din aripile întinse. Începeam să înțeleg de ce sunt oameni cari nu pot suferi zgomotul mării. Are uneori o notă deznădăjduită şi stăruința ei însăşi, veşnicele rostogoliri şi zgomote îți ațâță nervii. Eram mulțumită că apartamentul nostru se afla în aripa de răsărit şi puteam să mă aplec pe fereastră şi să privesc grădina cu trandafiri. Mi se întâmpla uneori să nu dorm şi sculându-mă din pat, în noaptea liniştită, mă duceam la fereastră şi mă sprijineam de balustradă, în aerul foarte liniştit şi tăcut.

N-auzeam marea agitată şi pentru că n-o auzeam, gândurile mele se linişteau şi ele. Nu mă duceau pe acea potecă povârnită prin pădure, spre golful cenuşiu şi căsuța părăsită. Nu voiam să mă gândesc la căsuță. Mi-o aminteam prea des în timpul zilei. Amintirea ei mă hărțuia ori de câte ori zăream marea de pe terasă. Atunci revedeam petele albastre de pe porțelanul chinezesc, pânzele de păianjen de

pe catargele modelelor de vaporaşe şi găurile făcute de şobolani în canapea. Îmi aduceam aminte de răpăitul ploii pe acoperiş. Şi mă gândeam la Ben cu ochii lui albaştri, spălăciți, cu zâmbetul lui viclean de tâmpit. Aceste lucruri mă tulburau. Doream să le uit, dar aş fi vrut să ştiu şi de ce mă tulburau, de ce mă făceau nenorocită. În adâncul cugetului meu era un dram de curiozitate temătoare, ascunsă, care – oricât aş fi tăgăduit – creştea încet, şi cunoşteam toate îndoielile şi neliniştile copilului căruia îi spui: „Nu se vorbeşte despre astfel de lucruri, e interzis”.

Nu puteam uita privirea rătăcită a lui Maxim, când mergea pe cărarea din pădure şi nu-i puteam uita cuvintele: „Oh! Dumnezeule, ce idiot am fost că m-am întors!” Toate astea erau din vina mea, n-ar fi trebuit să cobor în golf. Deschisesem drumul spre trecut. Maxim era, desigur, iarăşi ca la început şi trăiam în înțelegere, dormind, mâncând, plimbându-ne, scriind scrisori, coborând cu maşina în sat, dar ştiam că din ziua aceea între noi era o stavilă.

El îşi urma drumul de partea cealaltă a acestei stavile ce mă despărțea de dânsul. Iar eu trăiam cu teama că o vorbă nesocotită, o întorsătură neaşteptată într-o convorbire, să nu-i aducă din nou, în ochi, acea expresie. Începu să-mi fie frică de orice aluzie despre mare, temându-mă că de la mare ajungi să vorbeşti despre vapoare, accidente, înecuri... Chiar Frank Crawley, când mânca într-o zi la noi, mă făcu să mă sperii când vorbi de regatele din portul Kerrith, la trei mile de noi. Băgai nasul în farfurie, cu un ghimpe în inimă, dar Maxim vorbea mai departe, pe ton cât se poate de firesc, pe când eu tăceam, şiroind de năduşeală, întrebându-mă ce o să se întâmple şi unde o să se oprească discuția.

Când se servise brânza, Frith ieşise din odaie şi-mi amintesc că m-am ridicat şi m-am dus până la bufet ca să-mi iau încă o porție de brânză de care n-aveam poftă, ca să nu fiu la masă cu ei; ascultând, fredonam în gând o frântură de melodie, numai pentru mine, ca să nu aud nimic. Bineînțeles, aveam o atitudine greşită, morbidă, neroadă; era comportarea hipersusceptibilă a unei

nevrotice, nu a eului normal, fericit, pe care mi-l cunoşteam. Dar nu mă puteam stăpâni. Nu ştiam ce să fac. Fireşte că n-aveam dreptate, eram stupidă, dezechilibrată. Dar n-aveam încotro. Sfiala şi stângăcia mea creşteau şi mă doborau când venea cineva să ne vadă. Căci îmi amintesc că în cele dintâi săptămâni primirea oaspeților şi a vecinilor, strângerile de mână şi scurgerea acelor jumătăți de ceas ale vizitelor oficiale mi-erau şi mai neplăcute decât îmi închipuisem, din pricina noii temeri, pe care o aveam ca discuția să nu atingă subiecte interzise. Neliniştea ce mă cuprindea la zgomotul roților pe alee, al soneriei, fuga spre odaia mea, norul de pudră aruncat pe nas, cu o mână tremurătoare, pieptenele trecut în grabă prin păr, apoi o bătaie în uşa mea şi cărțile de vizită aduse pe o tavă de argint.

— Bine, cobor imediat.

Pocnetul tocurilor pe scară şi prin hol, uşa deschisă spre bibliotecă sau în salonul acela rece şi fără viață, şi femeia necunoscută care mă aştepta. Uneori erau chiar două, sau o pereche: bărbat şi nevastă.

— Ce mai faceți? Ce rău îmi pare. Maxim e în grădină. Frith o să încerce să-l găsească.

— Am ținut să prezentăm omagiile noastre tinerei soții.

Un râs uşor, puțină flecăreală, o tăcere, o privire în jurul odăii.

— Manderley e tot atât de încântător. Vă simțiți bine aici?

— Oh, fireşte!...

Şi în sfiala mea, în dorința de a place, îmi scăpau fraze şcolăreşti, cuvinte pe care nu le întrebuințam niciodată, afară de împrejurări de acest fel: „Oh, extraordinar"; „oh, minunat" şi „absolut" şi „incomparabil"; cred că întocmai ca şi văduva unui nobil, care ține în mână o lornietă. Uşurarea pe care o simțeam la intrarea lui Maxim pierea de teama unei indiscreții şi amuțeam iar, cu un zâmbet stereotip pe buze, cu mâinile pe genunchi. Oaspeții vorbeau atunci cu Maxim, vorbeau de oameni şi locuri pe care eu nu le cunoşteam; din când în când simțeam privirea lor, oprindu-se asupra mea,

şovăitoare.

Mi-i închipuiam spunându-şi pe drumul spre casă: „Ce femeie plicticoasă, dragă! De abia deschide gura”, apoi fraza pe care o auzisem întâia oară pe buzele Beatricei şi care de atunci mă chinuia necontenit, o frază pe care o citeam în toți ochii, pe toate gurile: „Cât de mult se deosebeşte de Rebecca”.

Adunam uneori crâmpeie de informații ce le sporeau pe cele strânse de mine în taină. O vorbă spusă la întâmplare, o întrebare, o frază aruncată în treacăt. Şi dacă Maxim nu era de față, fraza aceea îmi făcea un fel de plăcere ascunsă, aveam impresia unei ştiințe vinovate, dobândită pe furiş.

Făceam şi eu vizite, căci Maxim era foarte sever în privința astă şi nu mă cruța deloc; când nu mă putea însoți, trebuia să înfrunt singură încercarea. „O să primiți mult la Manderley, doamnă de Winter?” eram întrebată, iar eu răspundeam: „Nu ştiu. Maxim nu mi-a spus nimic până acum”. „Da, fireşte, e încă prea devreme. Altă dată casa era plină”. Altă pauză.

„Lume din Londra, ştiți. Pe atunci se dădeau de obicei nişte petreceri formidabile”. „Da, spuneam eu, da, aşa am auzit”. Încă o pauză, şi apoi, cu glasul scăzut, care se foloseşte când vorbeşti despre morți, sau într-un loc supus sacrilegiului. „Ea se bucura de o popularitate grozavă, ştiți. Ce personalitate avea”. „Da, replicam, da, fireşte”. Şi după două-trei clipe mă uitam pe furiş la ceas, sub mănuşă, rostind: „Mi-e teamă că sunt nevoită să plec, trebuie să fie trecut de patru”.

„Nu vreți să rămâneți la ceai? Totdeauna este servit la şi un sfert”. „Nu, nu, vă mulțumesc din suflet. I-am promis lui Maxim”... şi fraza mea rămânea suspendată în aer, dar sensul era înțeles. Ne ridicam amândouă, ştiind, la fel de bine că nu eram amăgită de invitația ei la ceai, nici ea de promisiunea făcută lui Maxim, de care pomenisem. Uneori mă întrebam ce s-ar întâmpla dacă n-am mai respecta convențiile, dacă – după ce m-aş fi urcat în maşină şi aş fi fluturat din mână, spre amfitrioana care mă privea din prag,

aş fi deschis brusc portiera din nou, spunând: „La o adică, cred că e mai bine să nu mă întorc. Hai să mergem în salonul dumitale şi să luăm loc. Am să rămân la cină, dacă vrei, sau înnoptez aici”.

De obicei îmi puneam întrebarea dacă bunele maniere şi convențiile din comitat ar înfrunta surpriza şi dacă un zâmbet de bun-venit s-ar fi imobilizat pe fața înghețată. „Dar bineînțeles! Ce încântătoare sugestie, din partea dumitale”. Doream să fi avut curajul de a încerca, aşa ceva. Dar în loc de asta, portiera era trântită, maşina pornea repede în josul netedei alei cu pietriş şi ultima mea amfitrioană se întorcea în odaia ei, cu un suspin de uşurare, devenind iarăşi ea însăşi. Soția pastorului catedralei dintr-un sat vecin, îmi zise: „Crezi că soțul dumitale are de gând să reia tradiția balurilor costumate de la Manderley? Ce spectacol frumos! N-o să-l uit niciodată”.

Trebuia să zâmbesc, ca şi când aş fi ştiut aceste lucruri şi să spun: — N-am hotărât încă nimic. Au fost atâtea lucruri de făcut, de organizat...

— Da, îmi închipui. Dar sper că el n-o să renunțe. Va trebui să faci uz de influența dumitale. Fireşte că anul trecut n-a fost niciun bal. Dar mi-l amintesc pe acel de acum doi ani unde am fost poftiți, pastorul şi cu mine; era ceva încântător. Manderley-ul se potriveşte pentru aşa ceva. Holul e grozav. Acolo se dansa şi orchestra stătea în galerie. Greu de organizat, dar toată lumea era încântată.

— Da, răspunsei eu. Da, va trebui să-l întreb pe Maxim.

M-am gândit la clasorul etichetat de pe biroul salonaşului şi-mi închipuiam vraful de cărți de vizită, lista lungă a oaspeților, plicurile şi vedeam o femeie stând la acel birou, însemnând cu o cruce numele alese, muind tocul în cerneală şi scriind repede adresele cu o mână sigură, cu acel scris lung, aplecat.

— S-a organizat şi un *garden-party,* la care am fost invitați într-o vară, zise soția pastorului. Totul era încântător. Florile erau în plină strălucire. Îmi amintesc că era o vreme minunată. Ceaiul era servit în grădina cu trandafiri, la

măsuțe; era o idee atât de încântătoare şi de originală… Oh, desigur, ea era foarte deşteaptă…

Se opri, roşi puțin, temându-se că fusese lipsită de tact, dar eu i-o luai numaidecât înainte, ca s-o scot din încurcătură şi mă auzii spunând cu îndrăzneală, cu căldură:

— Rebecca trebuie să fi fost o făptură extraordinară.

Nu înțelegeam, cum putusem, în sfârşit, să rostesc acest nume. Aşteptai să văd ce o să se întâmple. Rostisem numele ei. Rostisem tare numele Rebeccăi. Era o uşurare grozavă. Mi se părea că scăpasem de o suferință de neîndurat. Rebecca. Spusesem în gura mare asta.

Nu ştiu dacă soția pastorului a văzut cum am roşit, dar ea urmă încet convorbirea şi eu o ascultam cu nesaț, ca un ins care trage cu urechea la o fereastră oblonită.

— N-ai cunoscut-o? întrebă ea şi fiindcă scuturai din cap, ea şovăi o clipă, nu prea sigură. N-am avut niciodată legături foarte prieteneşti, ştii; pastorul nu-i decât de patru ani aici, dar fireşte avea grijă de noi când veneam la bal sau la *garden-party*. Într-o iarnă, am stat şi la masă, acolo. Da, era o ființă fermecătoare. Atât de plină de viață!

— Se pare că era înzestrată pentru toate, zisei eu, cu glas destul de firesc, în timp ce mă jucam cu manşeta mănuşii. Arareori întâlneşti o femeie, care să fie în acelaşi timp deşteaptă, frumoasă şi sportivă.

— E adevărat, zise nevasta pastorului. Era, desigur; foarte înzestrată. O revăd dreaptă, la piciorul scării, în noaptea balului, primind oaspeții; părul închis contrasta cu pielea foarte albă şi costumul îi venea atât de bine. Da, era foarte frumoasă.

— Şi ea conducea toată casa, rostii eu, zâmbind, ca şi cum aş fi vrut să spun: „Mă simt la largul meu. Am obiceiul să vorbesc despre ea” şi am continuat: — Probabil că a pierdut multă vreme şi că i-a venit greu. Trebuie să mărturisesc că eu las totul în seama îngrijitoarei.

— Nu le poți face pe toate, nu-i aşa? Apoi, dumneata eşti foarte tânără. Cu timpul, când o să te instalezi… De altfel ai ocupațiile dumitale. Mi s-a spus că desenezi…

— Oh, spusei eu, nu-i mare lucru...

— E un mic talent drăguț, zise soția pastorului, nu oricine poate desena. Nu trebuie să renunți la el. Manderley trebuie să fie plin de colțuri frumoase de desenat.

— Da, da, desigur, zisei eu, deprimată de ceea ce spusese şi văzându-mă deodată străbătând pajiştile cu un scaun şi o cutie de culori sub braț şi cu „micul talent”, cum spunea ea, sub celălalt. Asta semăna cu o boală uşoară.

— Nu faci niciun sport? Călăreşti, vânezi? mă întrebă ea.

— Nu, răspunsei eu. Nu-mi place. Prefer să umblu pe jos, adăugai ca o jalnică revanşă.

— E cel mai bun exercițiu din lume, spuse dânsa energic, pastorul şi cu mine umblăm mult pe jos.

Mă întrebam dacă face înconjurul catedralei cu jobenul lui şi cu ghetre, dând brațul nevestei sale. Începu să-mi vorbească de vacanțele ei de acum câțiva ani, în Penini, când făceau în medie cincisprezece kilometri pe zi, iar eu clătinam din cap, zâmbind politicos neştiind ce. Sunt Peninii, închipuindu-mi-i ca Anzii, până în clipa când îmi amintii că era acel lanț de coline însemnate cu cenuşiu, în mijlocul Angliei trandafirii din geografia mea. Şi el totdeauna cu joben şi ghetre.

Tăcerea inevitabilă, privirile aruncate spre ceas, căci pendula din salonul ei suna strident ora patru, apoi ridicatul în picioare.

— Sunt atât de bucuroasă... Nădăjduiesc că o să mai vii să ne vezi.

— Cu cea mai mare plăcere. Dar vai, pastorul are totdeauna atâtea pe cap! Transmite-i complimente soțului dumitale şi nu uita să-i aminteşti să dea din nou baluri.

Şi eu răspunzând: — Da, da, desigur, mințind, prefăcându-mă că ştiu despre ce-i vorba, iar în colțul maşinii care mă ducea acasă, îmi rodeam unghia degetului mare şi vedeam holul Manderley-ului plin de oameni costumați, îmi închipuiam vuietul, flecărelile, râsetele mulțimii însuflețite, orchestra din galerie, supeul din salon, fără îndoială cu mese lungi, lipite de pereți. Şi mi-l închipuiam pe Maxim stând la

piciorul scării, râzând, strângând mâinile, întorcându-se spre cineva de lângă el, cineva înalt şi slab, cu păr negru, aşa spusese nevasta pastorului cu păr negru, care încadra un chip foarte alb, cineva ai cărui ochi ageri aveau grijă de confortul oaspeților, dând dispoziție, peste umăr, unui servitor, cineva care nu era niciodată stângaci, niciodată lipsit de grație şi care, dansând, lăsa o dâră de parfum în aer ca o azalee albă.

— O să primiți mult la Manderley, doamnă Winter?

Auzeam din nou glasul insinuant, aproape indiscret al acelei femei, la care fusesem în vizită în partea cealaltă a Kerrith-ului, şi vedeam privirea ei bănuitoare, care mă cerceta, inventariindu-mi hainele din creştet până în tălpi, întrebându-se, cu acea grabnică privire cu care le învălui pe toate tinerele căsătorite, dacă aşteptam un copil.

Nu voiam s-o mai văd. Nu voiam să mai văd pe niciunul din ei. Veneau în vizită la Manderley, doar fiindcă erau curioşi şi iscoditori. Le plăcea să critice înfățişarea mea, manierele mele, figura mea, le plăcea să observe cum se poartă Maxim cu mine, dacă părem că ținem unul la altul, ca după aceea să se poată întoarce la ei acasă şi să pălăvrăgească, spunând: „Totul se deosebeşte mult de zilele de odinioară”. Veneau fiindcă voiau să mă compare cu Rebecca... M-am hotărât să nu mai fac astfel de vizite. O să i-o spun lui Maxim. Atâta pagubă dacă o să mă considere mojică. Asta o să le facă să mă critice şi mai zdravăn. O să se poată spune că sunt prost crescută. „Asta nu mă miră, or să spună, la urma urmelor de unde vine?” Apoi un râs, şi o ridicare din umeri. „Cum dragă, nu ştiai? A găsit-o la Monte Carlo sau nu ştiu unde. N-avea o para chioară. Era domnişoara de companie a unei bătrâne”. Alte râsete, priviri uimite. „Nu se poate! Ah, bărbații sunt grozavi! Şi Maxim, Maxim care era atât de pretențios. Cum a putut să facă asta, după ce-a avut-o pe Rebecca?”

Atâta pagubă! Nu-mi pasă. N-au decât să spună ce-or vrea! Când maşina trecu pe lângă odăița portăresei, mă înclinai să-i zâmbesc. Se aplecase, culegând flori în grădina

din faţă. Îşi îndreptă spinarea, când auzi maşina, dar nu mă văzu zâmbindu-i. I-am făcut semn cu mâna şi ea m-a privit indiferentă. Cred că nu ştia cine sunt. M-am rezemat iarăşi de spătar. Maşina îşi continuă cursa pe alee.

La o cotitură a aleii, am zărit, înaintea noastră un bărbat care urca pe jos. Era administratorul Frank Crawley. Se opri o clipă auzind maşina şi şoferul încetini. Frank Crawley îşi scoase pălăria şi-mi zâmbi, când mă zări în maşină. Părea mulțumit că mă vede. I-am zâmbit şi eu. Era drăguț din partea lui că era mulțumit să mă vadă... Mi-era simpatic Frank Crawley. Nu mi se părea nici şters, nici plicticos, cu toată părerea Beatricei, poate pentru că şi eu eram ştearsă. Eram şterşi amândoi. Niciunul, nici altul n-aveam niciodată nimic de spus. Semănam unul cu altul.

Bătui în geam şi spusei şoferului să oprească.

— O să mă întorc pe jos cu domnul Crawley, am spus.

El îmi deschise uşa.

— Ai făcut vizite, doamnă de Winter? mă întrebă dânsul.

— Da, Frank, răspunsei eu. Îi spuneam Frank, ca şi Maxim, dar el îmi spunea totdeauna doamnă. Aşa era felul lui. Dacă am fi fost împreună pe o insulă pustie şi am fi trăit acolo între patru ochi, tot restul vieții, ar fi continuat să-mi spună doamnă de Winter.

— Vin de la pastor, zisei eu, el nu era acasă, dar nevastă-sa da. Amândurora le place foarte mult să umble pe jos. Uneori fac cincisprezece kilometri pe zi, în Penini.

— Nu cunosc acest ținut spuse Frank Crawley. Se pare că-i foarte frumos. Aveam un unchi care locuia acolo.

Era genul de remarcă făcută totdeauna de Frank Crawley. Sigură, convențională, foarte corectă.

— Soția pastorului voia să ştie dacă o să dăm un bal costumat la Manderley, rostii eu, observându-l cu coada ochiului. Ea a fost la ultimul bal şi a petrecut foarte bine. Nu ştiam, Frank, că se dădeau baluri costumate aici.

El şovăi o clipă înainte de a răspunde. Părea cam stingherit.

— Da, da, răspunse dânsul în cele din urmă, balul de la

Manderley era o atracție a anului. Venea toată lumea din ținut şi chiar mulți oameni de la Londra. Era o serbare mare.

— Trebuia să fie greu de organizat.

— Da, zise el.

— Îmi închipui că Rebecca trebuia să se ocupe de toate? adăugai cu un aer indiferent.

Priveam aleea drept înaintea mea, dar îl văzui întorcându-se spre mine ca şi cum ar fi vrut să-mi desluşească expresia.

— Ne ocupam toți foarte mult de bal, zise dânsul.

Era o ciudată rezervă în felul în care spusese asta.

O oarecare sfială care mi-o amintea pe a mea. Deodată mă întrebai dacă nu fusese îndrăgostit de Rebecca. Glasul său avea tonul pe care l-aş fi folosit şi eu în locul lui, dacă aşa ar fi stat lucrurile, Frank Crawley fiind atât de sfios şi de şters, n-ar fi spus nimănui nimic, cu atât mai puțin despre Rebecca.

— Mă tem că n-aş putea să dau prea mare ajutor, dacă am da un bal, reluai eu. Nu sunt în stare să organizez ceva.

— N-o să ai nimic de făcut, spuse el. N-o să ți se ceară decât să fii dumneata însăți şi să sporeşti, prin prezența dumitale, strălucirea serbării.

— E foarte drăguț din partea dumitale, Frank. Dar cred că nici asta n-aş putea-o face.

— Asta o poți face foarte bine, replică dânsul.

Dragul de Frank Crawley, atât de plin de tact şi de atenții. Aproape că-l credeam. Dar, de fapt, nu mă lăsam amăgită.

— O să-i vorbeşti lui Maxim despre bal? întrebai eu.

— De ce nu-i spui chiar dumneata?

— Nu, nu vreau.

Tăcurăm. Ne urmarăm drumul pe alee. Acum că-mi învinsesem sila de a rosti numele Rebeccăi, întâi înaintea soției pastorului; apoi în clipa aceasta, de față cu Frank Crawley, mă îmboldea dorința să continui. Simțeam o ciudată mulțumire, parcă era un stimulent. Ştiam că peste o clipă sau două va trebui să-l repet.

— Zilele trecute am fost pe plajă, spusei eu, pe plaja din

fața digului. Jasper era furios, lătra la nenorocitul acela cu ochii de tâmpit.

— Vorbeşti probabil de Ben, zise Frank cu glas firesc. Totdeauna rătăceşte pe acolo. E un om de treabă, nu trebuie să te temi de el. N-ar face rău nici unei muşte.

— Oh, nu m-am temut! apoi mă întrerupsei, fredonând un cântec ca să-mi insuflu încredere. Mă tem că acea căsuță o să se dărăpăneze cu totul, reluai eu pe un ton nepăsător. Am intrat să caut o sfoară ca să-l leg pe Jasper. Porțelanurile se strică şi cărțile de asemeni. De ce nu se împiedică asta? E într-adevăr păcat.

Ştiam că n-o să-mi răspundă numaidecât. Se apleca să-şi lege şiretul de la pantof.

Mă prefăcui că cercetez o frunză din tufişuri.

— Cred că dacă Maxim ar vrea să aranjeze ceva acolo, mi-ar spune, zise el, mereu aplecat asupra pantofului.

— Toate acele lucruri aparțineau Rebeccăi? întrebai eu.

— Da, răspunse el.

Aruncai frunza şi culesei alta, pe care începui s-o răsucesc între degete.

— Ce făcea cu acea căsuță? întrebai eu; mi s-a părut cât se poate de bine aranjată. De afară credeam că-i un hangar de vapoare.

— La început a fost un hangar de vapoare, zise el, cu glas din nou încordat, greoi, vocea cuiva care nu se simte la largul lui într-o astfel de convorbire. — Apoi ea l-a transformat şi a pus să se aducă mobile şi porțelanuri.

Mi se părea ciudat felul în care spunea „ea”. Nu spunea nici Rebecca, nici doamna de Winter, cum mă aşteptasem.

— Se ducea adesea acolo?

— Da, răspunse el, adeseori. Pentru picnicuri la lumina lunii şi lucruri d-alde astea.

Ne reluasem drumul, străduindu-mă să-mi fredonez melodia.

— Picnicuri la lumina lunii, trebuie să fi fost amuzant, zisei eu însuflețită. Te duceai şi dumneata?

— O dată sau de două ori, spuse el. Mă prefăcui că nu

observasem că-mi răspunde în silă.

— Ce-i cu geamandura din portul cel mic? reluai eu.

— De ea era ancorat iahtul.

— Care iaht?

— Al ei.

Un fel de exaltare ciudată mă îmboldea. Trebuia să-l întreb mai departe. Ştiam că n-are chef să vorbească de aceste lucruri, dar puteam mult şi bine să-l compătimesc şi să mă indignez pentru îndrăzneala mea, trebuia să continui, nu puteam să tac.

— Ce s-a întâmplat cu iahtul? întrebai eu. E acela cu care s-a înecat?

— Da. S-a răsturnat şi s-a scufundat. A fost aruncată peste bord.

— Ce fel de iaht era?

— Cam de trei tone, cu o cabină mică.

— Ce l-a făcut să se răstoarne? mai întrebai.

— În golfuleț se pot dezlănțui furtuni mari.

Mă gândeam la marea aceea verde, înspumată, pe care o vedeam de pe terasă. Mă întrebam dacă vântul se stârnise pe neaşteptate, făcând să se plece tremurând iahtul mic, cu vela albă culcată pe o mare dezlănțuită.

— Nu i se putea veni în ajutor?

— Nimeni n-a văzut accidentul, nimeni n-a ştiut că era pe mare.

Avui grijă să nu-l privesc. Ar fi văzut uimirea de pe chipul meu. Crezusem totdeauna că asta s-a întâmplat la concursul de regate, că erau şi alte iahturi, iahturi din Kerrith, şi că oamenii priveau de pe vârful stâncilor. Nu ştiam că fusese singură, singură de tot, în golf.

— Trebuia să se ştie asta acasă! zisei eu.

— Nu. Pleca adeseori aşa. Se întorcea la orice ceas din noapte şi se culca în căsuța de pe plajă.

— Nu se temea?

— Să se teamă? zise dânsul. Nu, nu se temea de nimic.

— Asta... asta nu-l supăra pe Maxim, că pleca aşa, de una singură?

Tăcu o clipă, apoi:

— Nu ştiu, zise dânsul scurt şi-mi dădu impresia unei loialităţi faţă de cineva. Faţă de Maxim, de Rebecca, sau poate faţă de el însuşi. Era ciudat. Nu ştiam ce să cred.

— S-a înecat încercând să ajungă înot la mal, după ce s-a răsturnat iahtul? întrebai eu.

— Da, răspunse el.

Vedeam iahtul clătinându-se şi scufundându-se într-un vârtej, pânzele apăsând-o, doborând-o, brusc, groaznic, în rafala aceea de vânt. Trebuie să fi fost beznă mare în golf. Ţărmul păruse departe înotătoarei.

— După cât timp a fost găsită?

— După două luni.

Două luni! Eu îmi închipuiam că înecaţii sunt regăsiţi după două zile. Credeam că fluxul îi aduce pe plajă.

— Unde a fost găsită? mai întrebai.

— Lângă Edgeccombe, la patruzeci de mile de aici.

Când aveam şapte ani, îmi petrecusem vacanţa la Edgecoombe. Era o localitate mare, avea un chei şi măgari. M-am plimbat călare pe un măgar, pe plajă.

— Cum s-a ştiut după atâta vreme că era ea?

Mă întrebam de ce tăcea înaintea fiecărei fraze, ca şi când ar fi cântărit cuvintele. O iubise oare? Asta îl mişca atât de mult?

— Maxim s-a dus la Edgecombe ca s-o identifice, zise dânsul.

Şi deodată mi-a trecut pofta să-l mai întreb… Mă simţeam obosită, şi scârbită de mine. Mi se părea că sunt unul din acei curioşi, care se înghesuie, în nădejdea de a vedea victima unui accident. Mi-era ciudă pe mine. Întrebările mele erau lipsite de bun-simţ, josnice. Frank Crawley trebuia să mă dispreţuiască.

Am rostit repede:

— A fost o perioadă cumplită pentru voi toţi. Cred că nu vă face plăcere să vi se amintească de ea. Mă întrebam doar dacă s-ar putea face ceva pentru căsuţă şi atâta tot. E mare păcat ca toată mobila să fie stricată de umezeală.

El nu spuse nimic. Mă simţeam prost, enervată. Intuise că nu grija pentru căsuţa pustie mă îndemnase să pun toate întrebările acelea, şi acum tăcea, fiindcă îl scandalizasem. Prietenia noastră avusese un caracter de statornicie, confortabilitate. Simţisem un aliat în persoana lui. Poate că distrusesem toate acestea şi n-avea să mai nutrească aceleaşi sentimente pentru mine.

— Ce lungă e aleea asta, zisei eu. Îmi aminteşte totdeauna drumul din pădurea unei poveşti de Grimm, ştii aceea unde se rătăceşte principele. E totdeauna mai lungă decât crezi, iar copacii sunt atât de întunecaţi şi de deşi...

— Da, e ceva deosebit, spuse el.

Simţeam după tonul lui că stă în gardă, temându-se de alte întrebări. Între noi exista o jenă, de care nu puteam să nu ţinem seama. Trebuia s-o risipesc, cu riscul de a mă face de râs.

— Frank, zisei eu deznădăjduită. Ştiu ce gândeşti. Nu înţelegi de ce îţi pun toate aceste întrebări. Îţi par morbidă, şi curioasă, cam nesuferită. Îţi jur că nu-i aşa. E numai pentru că... pentru că mă simt uneori atât de inferioară... Totul mi se pare foarte nou aici, n-am fost crescută pentru viaţa asta de la Manderley. Când fac vizite, ca azi după-amiază ştiu că oamenii mă cercetează şi se întreabă cum o s-o scot la capăt. Îmi pot imagina că-şi spun: „Ce găseşte Maxim la ea?” Şi atunci, Frank, mă întreb şi eu, şi încep să mă îndoiesc de mine, şi sunt urmărită de îngrozitorul gând că n-ar fi trebuit să mă mărit niciodată cu Maxim, că n-o să fim fericiţi. Înţelegi, de câte ori întâlnesc o persoană pe care n-am mai văzut-o, ştiu că gândeşte acelaşi lucru, ca şi alţii: „Cât de mult se deosebeşte de Rebecca”.

Tăcui, gâfâind, cam ruşinată de izbucnirea mea şi dându-mi seama că acuma pierdusem orice posibilitate de a da înapoi. El se întoarse către mine; avea înfăţişarea îngrijorată şi tulburată.

— Nu trebuie să te gândeşti la asta, doamnă de Winter, zise el. Cât despre mine, nu-ţi pot spune cât sunt de fericit că te-ai măritat cu Maxim. Viaţa lui o să fie schimbată cu

desăvârşire. Sunt sigur că o să izbuteşti de minune. După părerea mea... e... e foarte înviorător şi încântător să întâlneşti pe cineva ca dumneata, care nu ştie tot *au fait*[5]... roşi căutând cuvântul – ce s-a întâmplat la Manderley. Şi dacă ți se pare că vecinii te critică, ei bine, nu trebuie să te simți jignită, asta-i tot. N-am auzit niciun cuvânt de bârfeală despre dumneata, şi dacă aş auzi vreunul, aş face în aşa fel ca să nu se mai repete niciodată.

— Este într-adevăr foarte drăguț din partea dumitale, Frank, spusei eu, şi asta mă linişteşte foarte mult. Trebuie să-ți spun că nu ştiu de loc cum să mă port cu oamenii. N-am văzut niciodată mulți şi la fiecare vizită mă întreb cum... cum o fi fost altă dată la Manderley, când era aici cineva care se născuse şi fusese crescut pentru asta, şi care făcea totul fără strădanie. Şi în fiecare *zi* observ ce-mi lipseşte: siguranța, drăgălăşenia, frumusețea, inteligența, spiritul. Toate însuşirile ce sunt prețuite mai mult la o femeie... şi pe care ea le avea. Nu-i nimic de făcut, Frank, nimic...

El nu răspunse... Avea un aer neliniştit, nenorocit. Scoase batista şi-şi şterse nasul.

— Nu trebuie să spui asta, replică el.

— De ce? Poate nu-i adevărat?

— Ai însuşiri care prețuiesc tot atât de mult şi chiar mai mult. Sunt poate cam îndrăzneț că-ți vorbesc aşa, nu te cunosc încă prea bine. Eu sunt holtei, nu cunosc prea bine femeile, duc, după cum ştii, o viață foarte liniştită la Manderley; dar cred că bunătatea şi sinceritatea unei femei prețuiesc pentru soțul ei mai mult decât tot spiritul şi frumusețea din lume.

Părea foarte tulburat şi-şi şterse a doua oară nasul. Am văzut că-l zdruncinasem mult mai mult. Decât mă tulburasem singură şi conştiința acestei stări m-a calmat şi mi-a dat o senzație de superioritate. Mă întrebam de ce pune asta atâta la inimă. De fapt, nu spusesem mare lucru, îi

[5] In franceză, în original: *de fapt.*

mărturisisem numai lipsa mea de încredere când mă comparam cu Rebecca. Dar ea trebuia să fie avut acele însuşiri pe care el mi le înfăţişase ca fiind ale mele. Trebuia să fi fost sinceră, bună, ca să fi avut atâţia prieteni, să se bucure de atâta popularitate. Nu eram sigură ce înţelegea prin modestie. Era un cuvânt pe care nu-l pricepusem niciodată. Totdeauna mi-am imaginat că avea legătură cu grija de a te feri să întâlneşti vreo persoană pe coridor, când te duci spre baie... Bietul Frank! Şi Beatrice, căreia i se părea şters şi-i imputa că n-are niciodată nimic fie spus...

— Bine, am spus, cam încurcată, bine, nu ştiu să am toate aceste calităţi. Nu cred că aş fi foarte bună, sau deosebit de sinceră, cât despre modestie nu cred că am avut vreodată multe şanse de a fi altfel decât modestă... Fireşte, n-am fost prea modestă, de vreme ce m-am măritat în felul acela pripit, la Monte Carlo şi fiind singuri în hotelul acela, până atunci, dar poate că astea nu le treci la socoteală?

— Scumpa mea doamnă de Winter; crezi că-mi închipui măcar o clipă că întâlnirea voastră de acolo n-a fost în afara oricărui reproş? zise el cu glas scăzut.

— Nu, sigur că nu, am răspuns eu, cu gravitate.

Dragul de Frank, cred că vestea îl şocase. Şi ce expresie „frank-istă” în orice caz: „În afara oricărui reproş”. Te făcea să te gândeşti imediat ce fel de lucruri se pot întâmpla mai prejos de reproş.

— Sunt sigur, începu dânsul, apoi şovăi. Sunt sigur că Maxim ar fi foarte necăjit, foarte mâhnit dacă ţi-ar cunoaşte gândurile. Cred că nici nu-i trece prin cap aşa ceva.

— N-o să-i povesteşti? spusei eu repede.

— Nu, fireşte, drept cine mă iei? Dar ascultă-mă, doamnă de Winter: îl cunosc destul de bine pe Maxim şi l-am văzut în diferite... stări sufleteşti. Dacă ar şti că eşti îngrijorată, în sfârşit, din pricina trecutului, ar fi îndurerat, mai mult decât orice. Asta ţi-o jur. El se simte foarte bine, arată minunat, însă doamna Lacy avea dreptate, când a spus că anul trecut era cât pe-aci să se neurastenizeze, deşi era o nesocotinţă să i-o spună aşa, de la obraz. Dumneata îi faci mult bine. Eşti

înviorătoare şi tânără şi… şi înțelegătoare şi n-ai nicio legătură cu tot ce s-a petrecut. Uită toate astea, doamnă de Winter, uită toate astea, ca el, şi ca noi toți, slavă Domnului. Niciunul din noi nu vrea să reînvie trecutul. Maxim mai puțin ca oricine. Şi dumneata trebuie să ne desprinzi de el. Nu trebuie să ni-l mai aminteşti.

Avea fără îndoială dreptate. Bunul, drăguțul Frank, prietenul meu, aliatul meu. Fusesem egoistă şi prea sensibilă, o martiră a complexului meu de inferioritate.

— S-ar fi cuvenit să-ți vorbesc de toate acestea înainte, am spus.

— Aş vrea s-o fi făcut, zise el. Ți-ar fi cruțat unele necazuri.

— Mă simt mai fericită, zisei eu, mult mai fericită. Şi orice s-ar întâmpla, o să fii prietenul meu, nu-i aşa, Frank?

— Da, bineînțeles, răspunse el.

Ajunserăm la capătul aleii întunecate şi dădurăm de lumină. Rododendronii ne înconjurau, în curând o să treacă şi vremea lor. Erau de pe acum prea înfloriți, aproape veştejiți. Luna viitoare o să le cadă petalele una câte una şi grădinarii o să vină să le ridice. Frumusețea lor trece repede, nu ține prea mult.

— Frank, spusei eu. Înainte de a termina pentru totdeauna cu acest subiect vrei să-mi făgăduieşti că ai să-mi răspunzi foarte sincer?

Mă privi cam bănuitor.

— Nu pot, zise el. Ai putea să mă întrebi ceva la care mi-ar fi cu neputință să-ți răspund.

— Nu, replicai eu, nu vreau să te întreb aşa ceva. Nu-i vorba de nimic intim, nici personal.

— Bine, o să încerc să-ți răspund.

Cotirăm pe alee şi Manderley se afla înaintea noastră, senin şi liniştit, în mijlocul pajiştilor sale, uimindu-mă ca totdeauna, prin desăvârşita lui simetrie, farmecul şi marea lui simplitate.

Soarele făcea să strălucească gemulețele ferestrelor şi pe zidurile îmbrăcate cu licheni se răspândea o blândă

strălucire roşietică. O dâră subţire de fum se urca şerpuind din căminul bibliotecii. Îmi muşcai unghia degetului mare, privindu-l pe Frank cu coada ochiului.

— Spune-mi, zisei cu un glas nepăsător, spune-mi, Rebecca era tare frumoasă?

Frank aşteptă o clipă. Nu-i vedeam faţa. Privea departe de mine, spre casă.

— Da, şopti el, cred că a fost cea mai frumoasă făptură pe care am văzut-o vreodată.

Urcarăm treptele peronului, intrarăm în hol şi sunai pentru ceai.

Capitolul 12

PE DOAMNA DANVERS N-O VEdeam mult. Îmi telefona în fiecare dimineață, în salonaş, şi-mi comunica, de formă, meniurile, dar la atât se mărgineau relațiile noastre. Îmi angajase o cameristă, Glarise, fiica unui om de pe moşie, o fată drăguță, liniştită şi bine crescută care, slavă Domnului, nu fusese niciodată la stăpân, şi n-avea principii care să mă intimideze. Cred că era singura din casă, care se temea de mine. Pentru ea, eram stăpâna, eram doamna de Winter. Bârfelile celorlalți nu puteau s-o influențeze. Cu toate că era născută pe moşia aceea, stătuse în altă parte câtva timp, fiind crescută de o mătuşă, la doisprezece kilometri de Manderley, unde era tot atât de nouă ca şi mine. Cu ea mă simțeam cât se poate de bine. Mi-era uşor să-i spun:

— Clarise, vrei să-mi cârpeşti ciorapii?

Alice, fata din casă, îşi da ifose. Obişnuiam să-mi trag pe furiş, din sertar, cămaşa şi halatele de noapte şi să mi le cârpesc singură, decât să-i cer ei s-o facă. O văzusem odată cu una din cămăşile mele pe braț, cercetând țesătura ordinară şi mica bordură de dantelă. N-o să-i uit niciodată expresia. Părea aproape jignită, ca şi când s-ar fi adus o ofensă prestigiului său personal. Înainte nu dădusem nicio importanță lenjeriei mele. Mi-era de ajuns să fie curată şi nu mă sinchiseam deloc de țesătură sau dantelă. Puteam citi descrieri de trusouri ale tinerelor măritate, unde erau articole de albituri cu duzinele, dar asta nu mă interesa. Chipul Alicei fu o lecție pentru mine. Mă grăbii să scriu la un

magazin din Londra ca să-mi trimită un catalog de lenjerie. În clipa când făcui alegerea, Alice nu mai era la mine. O înlocuia Clarise. Mi se păru o risipă aşa de mare să cumpăr lenjerie nouă din cauza Claricei, încât pusei deoparte catalogul, într-un sertar şi nu mai trimisei niciodată comanda.

Adesea m-am întrebat dacă Alice le povestea celorlalte şi dacă lenjeria mea devenea subiect de discuție în odaia servitorilor, ceva îngrozitor, care se cuvenea să fie discutat în şoaptă, când niciun bărbat nu era prin preajmă. Fraze ca „o cămaşă de noapte pentru tine”, de exemplu, nu erau niciodată tolerate între ea şi Frith.

Nu, lenjeria mea era mai serioasă decât asemenea discuții. Era mai curând ca un caz de divorț auzit *in camera*[6]... Oricum am fost bucuroasă când Alice m-a predat Clarisei. Ea n-avea să deosebească niciodată o dantelă adevărată de una falsă. Doamna Danvers se dovedise judicioasă angajând-o pe Clarise. Socotea desigur, că ne potriveam amândouă. Acum, când cunoşteam pricina pentru care doamna Danvers nu putea să mă sufere, lucrurile mi se păreau mai uşoare. Ştiam că nu pe mine anume nu mă putea suferi, ci ceea ce reprezentam eu. Ar fi simțit aceeaşi ură față de oricine ar fi luat locul Rebeccăi. Cel puțin concluzia asta o trăsesem după cuvintele pe care mi le spusese Beatrice, în ziua când venise la masă:

— Nu ştii? zise ea. O adora pe Rebecca.

Cuvintele acestea mă jigniseră atunci. Nu mă aşteptam la aşa ceva. Dar gândindu-mă bine, începui să mă tem mai puțin de doamna Danvers. O compătimeam. Îmi închipuiam ce putea să simtă. Probabil că suferea ori de câte ori auzea că mi se spune „doamna de Winter”. În fiecare dimineață când îmi telefona şi-i răspundeam: „Alo”, ea probabil se gândea la alt glas. Când trecând printr-o odaie găsea urmele trecerii mele, o beretă pe marginea unei ferestre, un sac de lucru pe un fotoliu, se gândea probabil la aceea căreia îi

[6] în latineşte în original: în sala tribunalului.

aparţinuseră altă dată acele lucruri. Şi eu mă gândeam la asta deşi n-am cunoscut-o pe Rebecca. Doamna Danvers îi cunoştea mersul, glasul. Doamna Danvers cunoştea culoarea ochilor ei, zâmbetul, calitatea părului ei. Eu nici nu mă interesasem de asta; totuşi, mi se părea uneori că Rebecca era tot atât de vie pentru mine ca şi pentru doamna Danvers.

Frank îmi spusese să uit trecutul şi doream asta cu toată ardoarea. Dar Frank nu era silit, ca mine, să-şi petreacă dimineţile în salonaş şi să atingă tocul pe care ea îl ţinuse între degete. El nu avea nevoie să-şi odihnească mâinile pe tampon şi să privească drept înaintea lui, în timp ce ea scria în clasoare. Nu trebuia să privească flăcările, căminul, ceasul, vasul de flori, gândindu-se zilnic că acele lucruri erau ale aceleia care le alesese şi că nu erau câtuşi de puţin ale mele. Frank nu era obligat să stea pe locul ei în sufragerie, să ţină cuţitul şi furculiţa pe care le ţinuse ea şi să bea din paharul ei. Nu punea pe umeri o manta care fusese a ei şi nu găsea batista ei în buzunar. Nu observa zilnic, ca mine, privirea sticloasă a bătrânei căţele, care-şi înălţa capul, auzindu-mi pasul, un pas de femeie în bibliotecă şi, adulmecând aerul, să lase să-i cadă iar capul, pentru că nu eram eu aceea pe care o aştepta.

Lucruri mărunte şi stupide în sine, dar eu le vedeam, le auzeam, le simţeam. Dumnezeule, nu ţineam să mă gândesc la Rebecca! Voiam să fiu fericită şi să-l fac şi pe Maxim fericit. Nu exista altă dorinţă în inima mea. Nu era vina mea, dacă ea îmi chinuia gândurile, visurile, nu era vina mea dacă mă simţeam străină la Manderley, în casa mea, mergând prin locurile unde călcase ea, odihnindu-mă unde se culcase ea. Eram ca un oaspete aşteptând întoarcerea stăpânei casei. Fraze scurte, imputări neînsemnate mi-o reaminteau în fiecare ceas al zilei.

— Frith, zisei eu, intrând în bibliotecă într-o dimineaţă de vară, cu braţele încărcate de liliac. Frith, unde să găsesc un vas? Acestea sunt prea mici.

— E un vas de alabastru alb în salon, doamnă.

— Oh, s-ar putea sparge şi ar fi păcat!

— Doamna de Winter întrebuința totdeauna vasul de alabastru alb pentru liliac, doamnă.

— Ah, bine!

Atunci când îmi fu adus vasul de alabastru, plin cu apă, în timp ce aşezam ramurile de liliac una câte una în el, în timp ce mirosul viu, de liliac, umplu odaia, amestecat cu mirosul pajiştii de curând cosită, venit pe fereastră, mă gândii: „Rebecca făcea aşa. Ea lua ramurile de liliac una câte una şi le aşeza în acest vas alb. Nu eu am făcut cea dintâi asta. E vasul Rebeccăi. E liliacul Rebeccăi...” Probabil că hoinărise ieşind din grădină, ca şi mine, cu pălăria aceea mototolită, pe care o văzusem o dată în spatele unui dulap, în seră, ascunsă sub nişte perne vechi şi străbătuse pajiştea, luând-o către boschetele de liliac, poate fluierând, îngânând o melodie, chemând câinii s-o urmeze, ținând în mână foarfecă pe care o țineam eu acum.

— Frith, ai putea să muți etajera aceea de cărți de lângă masă la fereastră, ca să pun eu liliacul aici?

— Doamna de Winter totdeauna ținea vaza de alabastru pe masa dindărătul sofalei, doamnă.

— A bine... ezitam cu vaza în mâini, iar fața lui Frith era impasibilă. Fireşte că avea să asculte de ordinul meu, dacă spuneam că prefer să pun vaza pe măsuța de lângă fereastră. Ar fi mutat pe dată etajera.

— Perfect, am spus, poate că o să arate. Mai bine pe o masă mai spațioasă.

Şi vaza de alabastru rămase, ca totdeauna, pe masa dindărătul sofalei...

Beatrice îşi amintise de făgăduiala de a-mi trimite un dar de nuntă. Într-o dimineață, sosi un pachet atât de mare că Robert abia îl putu duce. Eram în salonaş, unde citisem meniurile pentru toată ziua. Pachetele mi-au plăcut totdeauna, ca unui copil. Smulsei sfoara şi rupsei hârtia cenuşie. *O istorie a picturii,* în patru volume mari, însoțită de o foaie de hârtie pe care scria: *„Sper că-ți plac astfel de lucruri”* şi semnat *„Cu dragoste, Beatrice”*. O vedeam intrând

în magazinul de pe strada Wigmore şi privind în juru-i, în felul ei repezit, aproape bărbătesc: „Aş vrea cărți pentru cineva care se interesează mult de artă”, spusese dânsa şi vânzătorul îi răspunsese: „Bine, doamnă, poftiți pe aici”. Ea frunzărise probabil volumele cu un aer cam bănuitor: „Da, cam de suma asta voiam să iau. E pentru un dar de nuntă. Vreau ceva bun. Toate astea sunt despre artă?” „Da, e cea mai bună lucrare în legătură cu arta”, răspunsese vânzătorul şi Beatrice adăugase câteva cuvinte, întinsese cecul şi dăduse adresa: „Doamnei de Winter, la Manderley”.

Era drăguț din partea Beatricei. Era ceva sincer şi mişcător în faptul că intrase într-o librărie din Londra să-mi cumpere cărți, pentru că ştia că-mi place foarte mult pictura. Îşi închipuia cum o să stau înaintea unei mese, într-o zi cu ploaie, privind solemn ilustrațiile şi poate chiar luând o foaie de hârtie de desen şi o cutie de culori ca să copiez una din acele imagini. Scumpa Beatrice! Avui o neaşteptată şi prostească dorință să plâng. Luai cărțile grele, căutând un loc, în salonaş, unde să le pun. Nu se potriveau cu mobila delicată. Cu atât mai rău, la urma urmelor, era odaia mea. Le aşezai în picioare, la rând pe birou. Se clătinau în mod primejdios, rezemându-se una de alta. Mă depărtai puțin ca să văd efectul. Poate că mişcarea fusese cam neaşteptată, căci se zguduiră. Cea dintâi se clătină, şi celelalte veniră peste ea, răsturnând un mic Eros de porțelan, singura podoabă a biroului în afară de sfeşnic. Căzu pe jos, izbindu-se de marginea coşului de hârtii şi se sfărâmă în bucățele. Aruncai o privire grabnică spre uşă, ca un copil vinovat. Îngenuncheai şi adunai cioburile în mână. Luai un plic în care le strecurai. Ascunsei plicul în fundul unuia din sertarele biroului. Apoi dusei cărțile în bibliotecă, unde le-am găsit un loc pe rafturi.

Maxim râse când i le arătai plină de mândrie.

— Drăguța de Bea! zise dânsul. Tu trebuie să-i fi plăcut mult. Ea nu deschide niciodată o carte.

— Ți-a spus ceva despre... în sfârşit... despre ceea ce crede despre mine? întrebai eu.

— În ziua când a venit la masă? Nu, nimic.

— Credeam că ți-a scris poate ceva.

— Beatrice şi cu mine nu ne scriem niciodată, doar când se întâmplă un eveniment însemnat în familie. Scrierea scrisorilor este o pierdere de vreme, spuse Maxim.

Trăsei concluzia că eu nu reprezentam un eveniment însemnat. Totuşi, dacă aş fi fost în locul Beatricei şi aş fi avut un frate, iar fratele s-ar fi însurat, cu siguranță că aş fi spus ceva, aş fi exprimat o opinie, aş fi scris două cuvinte. Afară doar dacă, bineînțeles, nu aş fi prins antipatie față de soție, sau aş fi socotit-o nepotrivită cu el. Atunci, fireşte, lucrurile ar fi fost deosebite. Dar Beatrice se ostenise să meargă la Londra şi să-mi cumpere cărți. N-ar fi făcut-o, dacă nu i-aş fi plăcut.

Îmi amintesc, că a doua zi, Frith aducând după masă cafeaua în bibliotecă, aşteptă puțin îndărătul lui Maxim şi zise:

— Pot să vorbesc cu dumneavoastră, domnule?

Maxim ridică ochii de pe ziar.

— Da, Frith, ce este? întrebă dânsul, cam uimit.

Frith avea o înfățişare țeapănă şi solemnă, cu buzele strânse. Mă gândii numaidecât că-i murise nevasta.

— E vorba de Robert, domnule. A fost o mică neînțelegere între doamna Danvers şi el. Robert este foarte indispus.

— Dumnezeule! zise Maxim, strâmbându-se la mine în chip de înțelegere, iar eu m-am aplecat să-l mângâi pe Jasper, ca să mă pot stăpâni, ca totdeauna, în clipele stânjenitoare.

— Iată ce este, domnule. Se pare că doamna Danvers l-a învinovățit pe Robert că a luat un bibelou de preț din salonaş. Robert aduce acolo flori proaspete şi pune vasele la locul lor. Când doamna Danvers a intrat azi dimineață în salonaşul din care plecase Robert, a observat că lipseşte un bibelou. Spune că ieri dimineață a fost acolo; L-a învinovățit pe Robert că a luat bibeloul sau că l-a spart. Robert a tăgăduit cu tărie şi a venit să mi se plângă mie, domnule. Poate ați observat că era complet schimbat la prânz.

— M-am întrebat de ce mi-a servit cotletele fără să-mi dea o farfurie, murmură Maxim. Nu ştiam că Robert este atât de sensibil. Ei bine, cu siguranță că a făcut-o altcineva. Vreo servitoare probabil...

— Nu, domnule, doamna Danvers a intrat în odaie înainte de a se face curățenie. Nu intrase nimeni afară de doamna ieri, şi de Robert, de dimineață, cu florile. E foarte neplăcut pentru Robert ca şi pentru mine, domnule.

— Fireşte, spune doamnei Danvers să vină la mine şi o să cercetăm chestia amănunțit. Despre care bibelou e vorba?

— Erosul de porțelan, domnule, care era pe birou.

— Oh, oh, dar e una din comorile noastre! Trebuie găsit. Du-te şi caut-o imediat pe doamna Danvers.

— Bine, domnule.

Frith ieşi din odaie şi rămaserăm singuri.

— Ce plictiseală, zise Maxim, statueta aceea costa foarte mult. Şi nu pot suferi certurile dintre servitori. Mă întreb de ce au venit să-mi spună mie. Asta-i treaba ta, dragă.

Îl lăsai pe Jasper şi ridicai spre Maxim un obraz aprins.

— Dragă, zisei eu, voiam să-ți vorbesc mai curând, dar... dar am uitat. Eu am spart statueta, când am fost ieri în salonaş.

— Ai spart-o? Dar de ce dracu n-ai spus adineauri, când a fost Frith aici?

— Nu ştiu. Mi-era teamă să nu par idioată.

— Acum o să-i pari şi mai idioată. Va trebui să-l lămureşti şi pe el şi pe doamna Danvers.

— Oh, nu, Maxim, te rog. Spune-le tu. Lasă-mă să plec.

— Nu face pe proasta. S-ar spune că te temi de ei.

— Dar chiar mă tem... în sfârşit, nu teamă, dar...

Uşa se deschise şi Frith o lăsă pe doamna Danvers să intre. Îl privi pe Maxim, foarte enervată. El ridică din umeri, pe jumătate înveselit, pe jumătate nemulțumit.

— E o greşeală, doamnă Danvers. Doamna de Winter a spart statueta şi a uitat să spună, zise Maxim.

Toată lumea mă privi. Era ca şi cum te-ai fi trezit iarăşi în copilărie. Îmi dădeam seama de roşeața vinovăției mele.

— Îmi pare rău, zisei eu, privind-o pe doamna Danvers. Nu m-am gândit că asta o să-i pricinuiască neplăceri lui Robert.

— Statueta se poate repara, doamnă? întrebă doamna Danvers. Nu părea uimită aflând că eu sunt vinovata. Se uita la mine, cu ochii ei verzi din obrazul ei încadrat în țeasta albă. Simțeam că a ştiut-o şi că nu l-a învinovățit pe Robert decât ca să vadă dacă o să am îndrăzneala să mărturisesc.

— Mă tem că nu! zisei eu, e făcută bucăți.

— Ce-ai făcut cu cioburile? mă întrebă Maxim.

Aveam impresia că sunt o deținută, făcându-şi depoziția. Cât de mişelească şi josnică mi se părea, purtarea mea.

— Le-am pus într-un plic, spusei eu.

— Bine, şi ce-ai făcut cu plicul? urmă Maxim, aprinzându-şi o țigară, pe un ton în care se amestecau veselia şi exasperarea.

— L-am pus în fundul unui sertar din birou, răspunsei.

— S-ar spune că doamna credea că ai s-o bagi la închisoare, doamnă Danvers, spuse Maxim. O să cauți plicul ăla şi o să trimiți bucățile statuetei la Londra. Dacă nu se poate repara, ei bine, atâta pagubă! În regulă, Frith, spune-i lui Robert să-şi usuce lacrimile.

Doamna Danvers mai rămase după plecarea lui Frith.

— O să cer, fireşte, scuze lui Robert, zise dânsa, dar trebuie să spun că toate păreau să-l învinuiască... Nu-mi trecuse prin minte că doamna de Winter spărsese bibeloul. Dacă o să se mai întâmple aşa ceva, doamna de Winter va binevoi, poate, să-mi spună şi mie? Asta ar înlătura neplăcerile pentru toți.

— Fireşte, zise Maxim. Mă întreb de ce n-a făcut-o ieri. Voiam tocmai să-i spun când ai intrat în odaie.

— Poate că doamna de Winter nu ştia că era un obiect atât de prețios? zise doamna Danvers, întorcându-şi ochii spre mine.

— Ba da, răspunsei eu lamentabil, mă gândeam că trebuie să fie un lucru de preț. De aceea am strâns cu atâta grijă cioburile.

— Şi le-ai ascuns în fundul unui sertar, unde să nu le poată găsi nimeni, ai? zise Maxim, râzând şi înălțând din umeri. Nu aşa se presupune că procedează jupânesele, doamnă Danvers?

— La Manderley nu i s-ar îngădui niciodată unei jupânese să atingă obiectele prețioase aflate în salonaş domnule, rosti doamna Danvers.

— Nu, nu te văd pe dumneata lăsând-o, spuse Maxim.

— E păcat, spuse doamna Danvers. Cred că e prima oară când se sparge ceva în salonaş. Totdeauna umblăm cu băgare de seamă. Eu însămi am şters praful acolo, începând de anul trecut. N-aveam pe nimeni, căruia să-i pot încredința treaba aceasta. Când trăia doamna de Winter, ea şi cu mine ştergeam bibelourile de preț.

— Ei, nu-i nimic de făcut, zise Maxim. E în regulă, doamnă Danvers.

Ea ieşi, iar eu mă aşezai pe marginea ferestrei, uitându-mă afară. Maxim îşi reluă ziarul. Nu vorbeam.

— Îmi pare rău, dragul meu, zisei după o clipă de tăcere. A fost atâta neîndemânare din partea mea... Nu ştiu cum s-a întâmplat. Aşezam tocmai cărțile pe birou ca să văd cum arată şi Erosul a alunecat.

— Nu te mai gândi la asta, copila mea dulce. Ce însemnătate are?

— Are. Trebuia să bag de seamă. Doamna Danvers trebuie să fie furioasă pe mine.

— De ce dracu? Porțelanul nu era al ei.

— Nu, dar ea e atât de mândră de toate acele lucruri. E îngrozitor când te gândeşti că nu s-a spart nimic acolo. Trebuia să fac eu începutul.

— Mai bine că ai fost tu decât bietul Robert.

— Mi-ar fi părut mai bine să fie Robert. Doamna Danvers n-o să mi-o ierte niciodată.

— Puțin îmi pasă de doamna Danvers. Doar n-o fi Dumnezeu, nu-i aşa? Nu te înțeleg. Ce vrei să spui când zici că ți-e teamă de ea?

— Nu tocmai teamă. Nu-mi dau bine seama. Nu-i asta.

Nu-ți pot explica...

— Faci lucruri neobişnuite, zise Maxim. N-aveai decât s-o chemi şi să-i spui, după ce ai spart statueta: „Iată, doamnă Danvers, dă-o la reparat”. Ea ar fi înțeles. În loc de asta, aduni cioburile într-un plic şi le ascunzi într-un sertar, ca şi cum ai fi o jupâneasă şi nu stăpâna casei.

— Ştiu că sunt din multe puncte de vedere ca o jupâneasă, zisei eu încet. De aceea, mă înțeleg atât de bine cu Clarise. Suntem pe acelaşi calapod. Şi de aceea mă iubeşte. Am fost zilele trecute să-i văd mama. Şi ştii ce mi-a spus? Am întrebat-o dacă socotea că fata ei e fericită la noi, şi atunci mi-a răspuns: „Oh, da, doamnă de Winter, Clarise e foarte fericită, ea îmi spune totdeauna: «Ştii, mamă, nu-i ca şi când aş fi la o adevărată doamnă, e ca şi când aş fi cu cineva de-ai noştri»”. Crezi că a fost un compliment din partea ei?

— Dumnezeu ştie, zise Maxim. Dar dacă mă gândesc la mama Clarisei, aş fi mai curând ispitit s-o iau drept o jignire. Căsuța ei e o cocioabă care miroase a varză. La un moment dat avea nouă copii sub unsprezece ani şi umbla desculță, în grădinița ei, cu un ciorap pe cap. Aproape că am dat-o afară. Mă întreb cum de e Clarise aşa de curățică?

— A fost crescută de o mătuşă, zisei eu destul de umilită. Ştiu că fusta mea de lână are o pată în față, dar nu m-am plimbat niciodată desculță şi cu un ciorap pe cap. Acum înțeleg de ce Clarise n-a disprețuit lingeria mea aşa cum a făcut-o Alice. Poate că pentru asta îmi place mai curând să mă duc s-o văd pe mama Clarisei decât pe oameni ca nevasta pastorului. Soția pastorului nu mi-a spus niciodată că sunt ca dânsa.

— Nu mă mir, dacă ai fost cu fusta murdară să-i faci o vizită.

— Fireşte că nu mi-am îmbrăcat fusta veche. Mi-am pus o rochie nouă şi de altfel, n-am o părere prea bună despre oamenii care-i judecă pe alții după îmbrăcăminte.

— Nu cred că soția pastorului să se sinchisească prea mult de îmbrăcăminte, spuse Maxim, dar trebuie să fi fost

uimită că ai stat tot timpul pe colțul scaunului, spunând „Da” şi „Nu”, ca o persoană oarecare, care vine pentru o slujbă, cum ai făcut în singura vizită la care am fost împreună.

— Nu sunt eu de vină că sunt sfioasă.

— Ştiu dragă. Dar nici nu-ți dai osteneala să te îndrepți.

— Nu-i deloc adevărat, zisei eu. Încerc zilnic, de fiecare dată când ies sau când întâlnesc pe cineva necunoscut. Mă străduiesc mereu. Tu nu înțelegi. Pentru tine totul merge de la sine, eşti obişnuit cu astfel de lucruri. Eu n–am fost educată pentru asta.

— Da de unde, zise Maxim, asta n-are legătură cu educația. E o chestie de răbdare. Nu-ți închipui că-mi place să fac vizite, nu-i aşa? Mă plictiseşte îngrozitor. Dar sunt lucruri pe care trebuie să le faci.

— Nu-i vorba de plictiseală, răspunsei eu. Nu-i nimic înfricoşător să te plictiseşti. Ar fi altceva, dacă asta m-ar plictisi doar. Nu pot suferi când mă privesc oamenii din creştet până în tălpi, ca pe o vacă la concurs.

— Cine te priveşte aşa?

— Toți oamenii de aici. Toată lumea.

— Şi chiar dacă ar fi aşa, ce-ți pasă? Asta îi amuză.

— De ce trebuie să le ofer eu această distracție şi să îndur toate criticile?

— Pentru că oamenii din acest ținut nu se interesează decât de viața de la Manderley.

— Ce palmă drept peste obraz trebuie să însemn eu pentru ei, atunci.

Maxim nu răspunse. Se uita mai departe în ziarul lui.

— Ce palmă drept peste obraz trebuie să însemn eu pentru ei, atunci, am repetat. Cred că de asta te-ai însurat cu mine. Ştiai că sunt ştearsă, calmă şi fără experiență şi că despre mine n-o să se bârfească.

Maxim aruncă ziarul pe jos şi se ridică din fotoliu.

— Ce vrei să spui? întrebă el.

Chipul lui era întunecat şi ciudat şi glasul lui răguşit nu era cel obişnuit.

— Eu... eu nu ştiu, spusei, sprijinindu-mă de fereastră. Nu vreau să spun nimic. De ce faci mutra asta?

— Ce ştii despre bârfelile de aici?

— Nimic, zisei speriată de felul în care mă privea. Am spus aşa, ca să spun şi eu ceva. Nu te uita aşa la mine, Maxim. Ce-am spus? Ce este?

— Cine ți-a vorbit? întrebă el încet.

— Nimeni, nimeni, îți jur.

— De ce ai spus ceea ce ai spus?

— Dar ți-am răspuns că nu ştiu. Aşa mi-a trecut prin cap. Eram supărată, furioasă. Am oroare să fac vizite. Şi mi-ai imputat timiditatea. Am spus toate astea fără să mă gândesc, te rog să mă crezi, Maxim, că e adevărat.

— N-a fost un lucru deosebit de agreabil de spus, nu-i aşa? zise el.

— Nu, am răspuns. Nu, a fost o remarcă grosolană, odioasă.

Mă privea posac, cu mâinile în buzunare, legănându-se pe călcâie.

— Mă întreb dacă n-am fost tare egoist, însurându-mă cu tine. Vorbea încet, pe gânduri.

Mă luă cu frig, mă durea inima.

— Ce vrei să spui? întrebai eu.

— Nu sunt deloc tovarăşul potrivit pentru tine, ce crezi? Ne despart prea mulți ani. Ar fi trebuit să aştepți şi să te măriți cu un tânăr de vârsta ta. Nu cineva ca mine, care are o jumătate de viață în urma lui.

— E ridicol, spusei eu cu ardoare, ştii că vârsta n-are nicio însemnătate în căsătorie Bineînțeles că suntem tovarăşi.

— Crezi? Nu ştiu, zise dânsul.

Îngenuncheai pe prichiciul ferestrei şi-mi pusei brațul în jurul umerilor lui.

— De ce îmi spui toate astea? îl întrebai. Ştii că te iubesc mai mult decât orice pe lume. Eşti tatăl, fratele şi fiul meu. Toți laolaltă.

— E vina mea, zise dânsul, fără să mă asculte. Te-am împins înspre căsnicie. Nu ți-am dat nici măcar un răgaz de

gândit.

— N-aveam nevoie să mă gândesc, n-aveam altă alegere. Nu înțelegi, Maxim? Când iubeşti pe cineva...

— Eşti fericită aici? zise dânsul, privind departe de mine, pe fereastră. Uneori îmi pun întrebarea asta. Ai slăbit, nu mai ai culori în obraji.

— Sigur că sunt fericită, spusei eu. Îmi place Manderley, îmi place grădina, totul îmi place aici. Mi-e indiferent dacă fac vizite. Vorbeam aşa ca să te necăjesc. Dacă vrei, o să fac zilnic vizite. Cred că ştii că nu am regretat o clipă că te-am luat de bărbat?

El îmi dezmierdă obrazul, cu înfățişarea lui grozav de distrată, se aplecă şi mă sărută pe păr.

— Biata de tine, nu prea ai distracții. Cred că viața e grea alături de mine.

— Deloc, zisei cu înflăcărare, mă înțeleg mult mai bine cu tine, decât mi-aş fi închipuit. Mă gândeam că e îngrozitor să fii măritată, să ai, poate un bărbat care bea, care spune cuvinte urâte, sau care bombăne când pâinea prăjită e moale, la micul dejun şi care nu-i deloc atrăgător, miroase poate urât. Tu nu eşti deloc aşa...

— Sper că nu, slavă Domnului, zise Maxim şi zâmbi.

Încurajată de acest zâmbet, am zâmbit şi eu, i-am luat mâinile şi i le-am sărutat.

— Ce prost eşti că spui că nu suntem tovarăşi potriviți, zisei eu. Uite, cum stăm aici în fiecare seară, tu cu ziarul sau cu o carte, eu cu ceva de tricotat... Ca un menaj vechi, de multă, foarte multă vreme. Fireşte că suntem tovarăşi potriviți. Fireşte că suntem fericiți. Vorbeşti ca şi când ai crede că am comis o greşeală? Nu crezi aşa ceva, nu-i aşa, Maxim? Doar ştii cât e de reuşită căsătoria noastră, minunat de reuşită...

— Dacă spui tu, totul e în regulă, zise el.

— Nu, dar tu nu crezi la fel, dragă? Nu-i vorba decât de mine? Suntem fericiți, nu-i aşa? Grozav de fericiți!

El nu răspunse. Privea mai departe, pe fereastră, pe când eu îi țineam mâinile. Îmi simțeam gâtul uscat şi contractat,

ochii arzători. Oh, Dumnezeule! mă gândeam eu, s-ar spune două personaje dintr-o piesă de teatru; peste o clipă o să cadă cortina, noi o să salutăm publicul şi o să ne întoarcem în cabinele noastre. Asta nu poate fi o clipă adevărată din viața noastră, a lui Maxim şi a mea. Mă aşezai pe prichiciul ferestrei dând drumul mâinilor sale. Mă auzii vorbind cu glas aspru şi rece.

— Dacă crezi că nu suntem fericiți, ar fi mai bine s-o spui. Nu vreau să-ți impui nimic. Aş vrea mai curând să plec, să nu mai trăiesc cu tine.

Desigur, că asta nu se întâmpla într-adevăr. Nu eu îi vorbeam lui Maxim, ci femeia din odaie. Îmi închipuiam fata care ar trebui să joace acest rol, înaltă şi slabă, destul de nervoasă.

— De ce nu răspunzi?

El îmi luă obrazul în mâini şi mă privi, ca atunci când venise Frith cu ceaiul, în ziua în care fusesem pe plajă.

— Ce să-ți răspund? zise el. Nu cunosc nici eu răspunsul. De vreme ce spui că suntem fericiți, să nu ne mai gândim la asta. Eu nu ştiu nimic. Mă încred în tine. Dacă suntem fericiți, cu atât mai bine. Ne-am înțeles!

Mă sărută iar şi începu să umble prin odaie. Eu rămăsei aşezată lângă fereastră, țeapănă, cu mâinile pe genunchi.

— Ai spus asta pentru că te-am dezamăgit, zisei eu. Sunt stângace, mă îmbrac prost, oamenii mă intimidează. Te-am prevenit la Monte Carlo că o să fie aşa. Crezi că locul meu nu este la Manderley…

— Nu vorbi prostii. N-am spus niciodată că te îmbraci prost, nici că eşti stângace. Asta e numai în închipuirea ta. Cât despre sfiiciunea ta, ți-am mai spus că o să-ți treacă.

— E un cerc vicios, spusei eu. Iată-ne întorşi la punctul de unde am plecat. Toată discuția asta a început pentru că am spart Erosul din salonaş. Dacă nu l-aş fi spart, nu s-ar fi întâmplat nimic. Am fi băut cafeaua şi am fi ieşit în grădină.

— Oh, m-am săturat de acest Eros îngrozitor! zise Maxim obosit. Crezi într-adevăr că-mi pasă dacă s-a spart în zece mii de bucăți?

— A costat mult?

— Dumnezeu ştie. Cred că da. Te asigur că am uitat.

— Toate lucrurile din salonaş sunt preţioase?

— Da, cred.

— De ce s-au pus toate lucrurile cele mai preţioase în salonaş?

— Nu ştiu, pentru că se potriveau acolo, poate.

— Au fost totdeauna acolo? Şi când trăia mama ta?

— Nu, nu cred. Cred că era un dar de nuntă. Rebecca se pricepea foarte bine la porţelanuri.

— Nu m-am uitat la el. Începui să-mi lustruiesc unghiile. El rostise numele în chip firesc, foarte liniştit, fără efort. După o clipă, l-am privit repede. Sta în picioare, în faţa căminului, cu mâinile în buzunare, privind înaintea lui. Se gândeşte la Rebecca, îmi spusei eu. Se gândeşte că-i ciudat că un dar de nuntă de-al meu a stricat un dar de nuntă al Rebeccăi. Se gândeşte la Eros. Îşi aminteşte cine l-a dăruit Rebeccăi. Îşi aminteşte sosirea pachetului şi ce mulţumită fusese dânsa. Rebecca se pricepea foarte bine la porţelanuri. Poate că el intrase în odaie, unde ea îngenunchease pe podea, desfăcând coşuleţul în care fusese împachetat Erosul. Ridicase, probabil, ochii spre el, zâmbind: „Uită-te, Max, ce ni s-a trimis”. El era îngenuncheat pe jos, lângă dânsa şi priviseră împreună Erosul care stătea într-un picior, cu arcul în mână. „O să-l punem în salonaş”, trebuie să fi spus dânsa, iar el desigur că îngenunchease lângă ea să privească împreună Erosul.

Eu îmi lustruiam mai departe unghiile. Erau zgrunţuroase, ca acelea ale unui şcolar. Pieliţele acopereau partea albă a unghiei. Aceea a degetului arătător era roasă adânc. Mă uitai din nou la Maxim. El sta tot în picioare în faţa căminului.

— La ce te gândeşti? întrebai eu.

Glasul meu era rece şi grav, nu ca inima care îmi bătea puternic şi mintea care-mi era plină de amărăciune şi înăcrită. Îşi aprinse o ţigară, cu siguranţă a douăzeci şi cincea în ziua aceea – şi terminasem abia masa – aruncă

chibritul în căminul gol şi-şi luă ziarul.

— Nu la mare lucru. Dar de ce mă întrebi? răspunse el.

— Oh, nu ştiu! Păreai atât de serios, atât de îndepărtat...

El fluieră distrat, cu țigara între degete.

— Mă întrebam tocmai dacă echipa de rugby din Surrey o să joace împotriva aceleia din Middlesex, zise el.

Se aşeză în fotoliu şi-şi împături ziarul. Eu privii pe fereastră. Jasper veni şi se urcă pe genunchii mei.

Capitolul 13

PE LA SFÂRŞITUL LUNII IUNIE, Maxim trebui să plece la Londra pentru un dineu oficial. Un dineu de bărbați, ceva care avea legătură cu comitatul. Plecă pentru două zile, lăsându-mă singură şi foarte neliniştită. Văzând maşina dispărând la cotitura aleii, avui impresia unei despărțiri definitive, crezui că n-o să-l mai revăd niciodată. O să aibă desigur, un accident şi, după-masă, când o să mă întorc de la plimbare, o să-l găsesc pe Frith care o să m-aştepte, foarte palid. Apoi ar fi telefonat doctorul unui spital: „Trebuie să aveți mult curaj. Mi-e teamă că trebuie să vă pregătiți pentru o mare lovitură”, mi-ar spune dânsul.

Apoi ar veni Frank şi ne-am duce împreună la spital. Maxim n-o să mă recunoască. Îmi închipuiam toate astea pe când dejunam. Vedeam oamenii din ținut adunați la cimitir pentru înmormântare, iar eu sprijinită de brațul lui Frank. Toate astea mi se păreau atât de aievea, că aproape nu putui mânca nimic şi aținteam urechea să aud telefonul.

După dejun, mă aşezai cu o carte sub castan, dar nu puteam citi. Când îl văzui pe Robert străbătând pajiştea, aproape să-mi vină rău.

— Doamnă, s-a telefonat de la club că domnul de Winter a sosit acum zece minute.

Închisei cartea.

— Mulțumesc, Robert. Cât de repede a mers...

— Da, doamnă. A făcut o cursă frumoasă.

— N-a cerut să-mi vorbească? N-a spus nimic deosebit?

— Nu, doamnă. Numai că a sosit cu bine. Portarul a telefonat.

— Foarte bine, Robert. Îți mulțumesc foarte mult.

Uşurarea era imensă. Nu mă mai durea inima. Era ca o debarcare după trecerea canalului Mânecii. Acum m-a răzbit foamea şi când Robert s-a dus în casă, m-am strecurat pe uşa-fereastră şi am şterpelit biscuiți din bufet. Luai şase şi un măr pe care i-am mâncat în pădure, ca să nu fiu văzută de servitori şi ca să nu-i spună bucătăresei că doamnei nu-i plăcea ce gătea ea, deoarece se îndopa cu fructe şi biscuiți, după ce nu mâncasem nimic la masă. Bucătăreasa o să fie jignită şi o să se ducă să se plângă doamnei Danvers.

Acum, când Maxim a sosit cu bine la Londra şi mâncasem biscuiții, eram foarte mulțumită, ca şi cum n-aş mai avea niciun fel de răspunderi.

Era ca o duminică din vremea copilăriei mele. N-aveam lecții, nici meditație. Puteai să faci ce pofteşti. Îți trăgeai pe tine o cămaşă veche şi o pereche de sandale în picioare şi jucai „Uliul şi Porumbeii” pe terenul comunal, cu copiii care locuiau în casa învecinată.

Aveam exact aceeaşi senzație. Nu mă mai simțisem aşa de când sosisem la Manderley. Probabil că senzația se născuse, fiindcă Maxim plecase la Londra.

Eram cam indignată pe mine însămi. Nu puteam pricepe şi pace. Nu dorisem ca el să plece. Şi acum, inima mi-era uşoară, pasul elastic, şi aveam impresia aceea copilărească de a voi s-o iau la fugă peste pajişte şi să mă rostogolesc pe țărm. Ştersei firimiturile de biscuiți rămase pe buze şi-l chemai pe Jasper. Poate că mă simțeam aşa, pentru că era o zi frumoasă...

Merserăm prin Valea Fericită, către mica adâncitură a malului. Azaleele se şi trecuseră, petalele lor cenuşii şi uscate se îngrămădeau pe muşchi. Mă întinsei pe iarba înaltă, lângă zambile, cu mâinile sub ceafă şi Jasper alături de mine. El îşi coborî privirea asupra mea gâfâind, cu fața neroadă, şi de pe limbă şi din bot îi picura saliva. Undeva, în copaci, erau porumbei. Totul era liniştit şi tăcut. Mă

întrebam de ce priveliştile sunt atât de frumoase când eşti singur. Că totul ar fi obişnuit şi banal, dacă o prietenă ar fi şezut în clipa aceea lângă mine, o colegă de clasă care mi-ar fi spus: „Apropo, zilele trecute am întâlnit-o pe Hilda. Îți aminteşti de Hilda, care juca atât de bine tenis? E măritată şi are doi copii”. Şi zambilele ar trece neobservate şi n-am auzi porumbeii. Nu doream pe nimeni lângă mine. Nici chiar pe Maxim. Dacă Maxim ar fi aici, n-aş sta aşa, întinsă, mestecând un firicel de iarbă, cu ochii închişi. L-aş cerceta, i-aş cerceta ochii, expresia feței. M-aş întreba dacă e mulțumit, dacă se plictiseşte. M-aş întreba la ce se gândeşte. Acum mă puteam odihni; nu mă sinchiseam de nimic din toate astea. Maxim era la Londra. Ce plăcut era să fiu iar singură! Nu, nu asta voiam să spun, Maxim e viața mea, lumea mea. Mă ridicai dintre zambile şi-l chemai pe Jasper. Coborârăm împreună spre plajă. Fluxul era foarte scăzut, marea era liniştită şi îndepărtată. În fundul golfului ea semăna cu un mare lac liniştit. Nu mi-o puteam închipui dezlănțuită acum, cum nu-mi puteam închipui iarna când era vară. Nu era vânt, soarele strălucea în băltoacele din scobiturile stâncilor, unde Jasper se repezi numaidecât, cu o ureche ciulită, cu un aer de ştrengar.

— Nu pe acolo, Jasper, am strigat eu.

El, fireşte, nu mă ascultă. — Ce pacoste şi câinele ăsta! zisei tare şi mă cățărai pe stâncă în urmărirea lui, prefăcându-mă că nu vreau să merg pe cealaltă plajă. „Cu atât mai rău, mă gândii eu, trebuie. La o adică Maxim nu-i aici şi nu mă priveşte”.

Înaintam plescăind prin bălțile de pe stânci, fredonând o melodie. În port golful avea cu totul altă înfățişare în timpul refluxului, nu erau mai mult de trei picioare de apă. Îmi închipuiam că o barcă ar pluti liniştit acolo, când marea avea nivel scăzut, stabil. Geamandura era tot acolo. Era vopsită în verde şi alb. Data trecută nu observasem asta. Cu siguranță că pe ploaie nu se desluşeau culorile. Nu era nici țipenie de om pe plajă şi m-am cățărat pe zidul de jos al digului. Jasper fugea înaintea mea, era obişnuit în acel loc.

În zid era un inel şi o scară de fier care cobora în apă. Acolo era legat, probabil vasul şi te urcai în el de pe scară. Geamandura era drept în faţă, la o depărtare de treizeci de picioare. Scria ceva pe ea. Îmi sucii gâtul ca să desluşesc ce era: *„Je reviens”*. Ce nume ciudat! Cu totul nepotrivit pentru un iaht. Totuşi, poate fusese o barcă franţuzească, o barcă pentru pescuit. Bărcile pentru pescuit au câteodată asemenea nume: „Întoarcere fericită”, „Sunt aici”, – nume de soiul acesta. „Je reviens”, „Mă întorc”. Da, cred că era chiar un nume potrivit pentru o ambarcaţiune. Şi foarte puţin potrivit cu acel iaht, care n-avea să se mai întoarcă niciodată. Trebuia să fie rece să ieşi cu ambarcaţiunea în largul golfului, dincolo de farul de pe promontoriu. În golf marea era calmă, dar chiar astăzi, când era atât de neclintită, în jurul promontoriului, suprafaţa apei, unde alerga fluxul era plină de spumă. O ambarcaţiune mică s-ar fi legănat în faţa vântului, când ar fi ocolit capul promontoriului şi ar fi ieşit din zona închisă între limbile de uscat. Poate că marea ar fi intrat plescăind înăuntru, ar fi năvălit peste punte. Persoana de la cârmă şi-ar fi şters stropii de pe ochi şi din păr, privind spre catargul care se încorda. Mă întrebam ce culoare avusese iahtul. Poate verde şi alb, ca şi geamandura. Nu prea mare, spusese Frank, avea o cabină mică.

Jasper mirosea scara de fier.

— Hai, vino! zisei eu. N-am chef să fug după tine. Urcai digul spre plajă. Căsuţa de la marginea pădurii nu mai avea o înfăţişare atât de înfiorătoare. Soarele schimba totul. Nu cădea nicio ploaie care să răpăie pe acoperiş. Mă îndreptai, agale, într-acolo. La urma urmelor nu era decât o căsuţă nelocuită. N-aveam de ce să mă tem. Orice locuinţă e umedă şi înfiorătoare după ce a fost părăsită câtva timp. Chiar vilele noi. Aici se dăduseră picnicuri la lumina lunii. În timpul weekend-urilor, oaspeţii veneau, probabil, să se scalde pe această plajă, apoi se duceau să facă o mică plimbare pe mare. Priveam, grădina părăsită, plină de urzici. Cineva trebuia să cureţe toate astea. Unul din grădinari. Împinsei

portița de fier şi mă îndreptai spre uşa căsuței. Nu era bine închisă. Eram sigură că data trecută învârtisem mânerul. Jasper începu să mârâie, adulmecând pe sub uşă.

— Nu, Jasper, i-am spus.

El continua să adulmece praful, cu nasul vârât sub crăpătură. O împinsei. Înăuntru era beznă. Ca şi în ziua aceea. Nimic nu era schimbat. Pânzele de păianjen se amestecau cu odgoanele modelelor de vase în miniatură. Dar de data asta, uşa ce ducea spre hangar era deschisă. Jasper mârâi într-acolo şi am auzit ceva căzând. Jasper începu să latre furios şi se năpusti, printre picioarele mele, spre hangar. Îl urmai cu inima ticăind, apoi mă oprii în mijlocul odăii.

— Jasper, vino aici! Nu face pe idiotul, zisei. El sta în pragul hangarului, lătrând ca scos din fire, cu o notă isterică în glas. Aşadar, era ceva sau cineva în magazie. Nici într-un caz nu un şobolan. După un şobolan s-ar fi repezit.

— Jasper, Jasper, vino aici, am repetat. Nu mă asculta.

M-am dus încet spre uşa magaziei.

— E cineva acolo? întrebai.

Niciun răspuns. Mă aplecai spre Jasper, ținându-l de gât şi privii îndărătul uşii. Cineva sta pe vine, lipit de zid, într-un ungher, cineva care, judecând după felul cum sta chircit, se temea şi mai mult decât mine. Era Ben. Încerca să se ascundă îndărătul unei pânze.

— Ce este? Ce vrei? întrebai eu.

Mă privi prosteşte, cu gura întredeschisă.

— Nu făceam nimic, zise el.

— Taci, Jasper, poruncii eu. Îi pusei mâna pe bot şi scoțându-mi cordonul, i-l trecui în jurul gâtului ca o lesă.

— Ce vrei, Ben? spusei mai îndrăzneață. El nu răspunse. Se uită la mine, cu ochii lui de idiot.

— Ai face bine să ieşi de acolo. Domnului de Winter nu-i place să se intre astfel aici.

El se ridică, cu un zâmbet sfios, ştergându-şi nasul cu dosul palmei. Mâna cealaltă şi-o ținea la spate.

— Ce ai acolo, Ben? îl întrebai.

Cuminte ca un copil, îmi arătă mâna. Ținea o undiță de pescuit.

— Nu făceam nimic, repetă dânsul.

— Undița asta e a dumitale? am întrebat.

— Cum? zise el.

— Ascultă, Ben, îi spusei. Păstrează, dacă vrei, undița, dar altă dată să nu mai faci... Nu-i cinstit să iei ce e al altora.

El nu răspunse. Clipi din ochi spre mine.

— Hai, vino, reluai cu glas puternic şi trecui. În odaie; unde el mă urmă. Jasper nu mai lătra, mirosea călcâiele lui Ben. Nu doream de loc să întârzii în căsuță. Ieşii repede la soare, cu Ben, târându-şi picioarele, în urma mea. Apoi închisei uşa.

— Ai face mai bine să te duci acasă, îi zisei eu lui Ben?

El ținea undița strânsă în mână ca pe o comoară.

— N-o să mă bagi la azil? întrebă el.

Atunci văzui că era înfiorat tot de frică. Mâinile îi tremurau şi ochii lui mă implorau, ca un obiect mut.

— Sigur că nu, răspunsei cu blândețe.

— N-am făcut nimic, repetă el, n-am spus nimănui nimic. Nu vreau să mă duc la azil.

O lacrimă se rostogoli pe chipul lui murdar.

— Nimeni n-o să te trimită acolo, Ben. Dar nu mai trebuie să te înapoiezi în căsuță.

M-am întors şi m-am îndepărtat şi el veni după mine; atingându-mi mâna.

— Uite, uite, am ceva pentru dumneata.

Zâmbea prosteşte, făcându-mi semn cu degetul. Îl urmai. Se aplecă şi scoase o piatră netedă dintre stânci. Piatra ascundea o grămadă de scoici. Alese una şi mi-o întinse.

— E pentru dumneata, zise el.

— Mulțumesc, spusei eu, e foarte frumoasă.

El zâmbi din nou, frecându-şi urechea. Spaima îi pieriise.

— Ai ochi de înger, zise dânsul.

Privii scoica, puțin uluită, neştiind ce să spun:

— Nu eşti ca cealaltă, spuse el.

— De cine vorbeşti? Care cealaltă?

El clătină din cap. Ochii lui priveau în depărtare: îşi duse degetul la nas.

— Era înaltă şi neagră, zise el. Ca un şarpe. Am văzut-o aici cu ochii mei. Venea noaptea. Am văzut-o. (El se opri, mă privi pătrunzător. Nu spusei nimic.) M-am uitat odată, înăutru, şi ea s-a înfuriat.

— Nu mă cunoşti, a spus ea, nu m-ai văzut niciodată aici. Şi dacă te prind că te mai uiţi pe fereastră, te bag la azil, mi-a sus ea. Ţi-ar place la azil, hai? Se poartă nemilos cu oamenii la azil, a spus ea. — N-am să spun nimic, doamnă, am răspuns eu. Şi mi-am dus mâna la şapcă, una aşa cum e asta. El îşi scoase pălăria impermeabilă. Ea a plecat acum, nu-i aşa? spuse el îngrijorat.

— Nu ştiu ce vrei să spui, zisei încet. N-o să te trimită nimeni la azil. La revedere, Ben.

Mă depărtai spre cărare, târându-l pe Jasper. Bietul om era, desigur, nebun. Nu ştia ce vorbeşte. Părea puţin plauzibil ca să-l fi ameninţat cineva cu azilul. Maxim a spus că nu era de loc primejdios. Frank de asemeni. Poate că se vorbise in familia lui şi amintirea i se întipărise, ca o imagine urâtă, în mintea unui copil. Trebuie să fi avut o mentalitate de copil, în ce priveşte, simpatiile şi antipatiile lui. Îi plăceai fără niciun motiv şi într-o zi era drăguţ cu tine, ca a doua zi să fie morocănos. Fusese drăguţ cu mine, pentru că îi spusesem să păstreze undiţa de pescuit. Mâine, poate că nici n-o să mă recunoască dacă-l voi întâlni. Era absurd să acord importanţă cuvintelor unui nebun. Privii spre golf, pe deasupra umărului. Fluxul începea să crească şi valurile mării se rostogoleau încet, în jurul digului. Ben dispăruse între stânci. Plaja era din nou pustie. Zăream coşul de piatră al căsuţei printre copacii întunecaţi. Deodată avui o dorinţă iraţională să alerg. Trăsei de cordonul ce slujea ca lesă lui Jasper şi urcai în fugă, abia putând să mai răsuflu, pe cărarea stâncoasă şi îngustă din pădure, fără să mă mai uit înapoi. Dacă mi s-ar fi dat toate comorile din lume, nu m-aş fi întors la căsuţă sau pe plajă. Era ca şi când m-ar fi aşteptat cineva în grădiniţa unde creşteau urzici, cineva care

stătea cu urechea la pândă.

În timp ce mergeam alături, Jasper lătra. Credea că-i vreun joc nou. Încerca într-una să muşte cordonul şi să tragă de el. Nu-mi dădusem seama cât de apropiat creşteau copacii acolo, cu rădăcinile lor întinzându-se peste potecă, asemenea unor mlade, gata să pună piedică oricui. Alergam abia trăgându-mi răsuflarea, gândindu-mă că toate astea ar trebui să fie curățate. Maxim ar trebui să-şi pună oamenii la o treabă ca asta. În vegetația din hățişul acela nu era nicio frumusețe. Tufărişurile încurcate ar trebui să fie retezate, ca să dea lumină potecii. Era mult prea întuneric acolo, beznă. Eucaliptul acela despuiat, gâtuit de rugi de mure, arăta ca mădularul albit al unui schelet, şi sub el curgea un pârâu negru, mâlos, sufocat de ploile noroioase de mulți ani, scurgându-şi în tăcere firul de apă către plaja de jos. Păsările nu cântau acolo ca în vale. Era o linişte de o tonalitate diferită. Şi chiar în timp ce alergam şi gâfâiam, urcând poteca, puteam să aud plescăitul valurilor, pe măsură ce fluxul se strecura în adâncitură. Am înțeles de ce Maxim nu suferea golfulețul şi poteca. Şi eu le antipatizam. Fusesem nebună că venisem pe drumul acesta. Ar fi trebuit să rămân pe plaja cealaltă, pe fâşia albă de țărm şi să mă întorc acasă prin Valea Fericită.

Fui mulțumită când ajunsei pe pajişte şi văzui casa solidă şi sigură. Pădurea era în spatele meu. O să-i cer lui Robert să-mi aducă ceaiul sub castan. Privii ceasul. Era mai devreme decât credeam, abia patru. O să mai aştept puțin. Nu era obiceiul la Manderley să iei ceaiul înainte de patru jumătate. Eram mulțumită că Frith era liber. Robert n-o să facă atâtea mofturi ca să-mi dea ceaiul în grădină. Când străbătui pajiştea, ca să ajung pe terasă, privirea îmi fu atrasă de sclipirea unei lumini pe o suprafață metalică, strălucitoare, peste verdeața rododendronilor, la cotitura aleii. Îmi pusei mâinile streaşină la ochi să văd ce-i. S-ar fi spus că e radiatorul unei maşini. O fi sosit vreun oaspete? Dar atunci maşina ar fi fost înaintea casei, iar nu ascunsă între tufişuri. Mă apropiai. Da, era într-adevăr o maşină.

Vedeam aripile şi capota. Ce lucru ciudat! Oaspeții nu-şi lăsau niciodată maşina acolo. Iar furnizorii intrau pe uşa de serviciu în aripa vechilor grajduri şi a garajului. Nu era micul automobil al lui Frank. Îl cunoşteam bine. Aceasta era o maşină lunguiață şi joasă, de sport. Nu ştiam ce să fac. Dacă erau musafiri, Robert trebuie să-i fi dus în bibliotecă sau în salon. Dacă erau în salon, aş fi putut fi văzută străbătând pajiştea. Nu voiam să dau cu ochii de oaspeți în rochia pe care o purtam. Va trebui să le spun să ia ceaiul cu mine. Şovăiam pe marginea pajiştii. Fără pricină, poate, pentru că soarele sclipi o clipă pe o fereastră, ridicai capul spre casă şi observai atunci, cu uimire, că obloanele unei odăi din aripa de apus erau deschise. Era cineva la fereastră. Un bărbat. Şi mă văzuse, căci se retrase repede şi cineva, care era în spatele lui, întinse un braț şi închise obloanele. Brațul era al doamnei Danvers. Recunoscui mâneca ei neagră.

O clipă m-am întrebat dacă nu era cumva zi de vizită şi ea prezenta publicului încăperile. Totuşi, nu putea fi vorba de aşa ceva, fiindcă de obicei Frith se ocupa de vizitatori şi Frith avea liber. Pe lângă aceasta, odăile din aripa de apus nu erau arătate publicului. Până atunci nici eu nu fusesem prin ele. Nu, ştiam că nu era zi de vizită. Publicul nu venea niciodată marțea. Poate că era vorba de reparația vreunei odăi. Dar era ciudat felul în care bărbatul privise afară, felul în care se retrăsese când mă văzuse, şi repeziciunea cu care fuseseră închise obloanele. Apoi acea maşină, ascunsă îndărătul rododendronilor, ca să nu fie văzută din casă. În sfârşit, era treaba doamnei Danvers. Nu mă privea. Dacă avea prieteni pe care-i aducea în aripa de apus, n-aveam de ce să mă sinchisesc. Totuşi, nu ştiam ca aceasta să se fi întâmplat vreodată. Ciudat că se petrecea tocmai în ziua când lipsea Maxim de acasă.

Mă plimbam agale, cam intimidată pe pajişte, spre casă, conştientă că ei ar putea încă să mă privească printr-o crăpătură a obloanelor.

Am urcat treptele şi, pe uşa mare din față, am ajuns în hol. Pe cuier nu era nici urmă de pălărie străină şi nicio carte

de vizită pusă pe tavă. Evident, nu era un vizitator oficial. Ei bine, asta nu mă privea. Intrai în antreu şi mă spălai pe mâini, ca să nu mă mai urc iarăşi la mine. Ar fi fost stânjenitor să mă pomenesc în fața lor, pe scară sau oriunde. Îmi amintii că-mi lăsasem împletitura în salonaş înainte de masă şi mă dusei s-o iau, străbătând salonul cel mare, cu credinciosul Jasper după mine. Uşa salonaşului era deschisă. Şi observai că sacul meu de lucru fusese mutat. Îl lăsasem pe divan şi fusese împins îndărătul unei perne. Pe cuvertura divanului rămăsese întipărită urma cuiva, chiar pe locul unde îmi lăsasem împletitura. Cineva se aşezase de curând, împingând sacul meu care-l stânjenea. Şi fotoliul de la birou fusese mişcat din loc. Se părea că doamna Danvers îşi primea oaspeții în salonaş, când Maxim şi cu mine nu suntem acolo. Îmi făcu o impresie foarte neplăcută. Aş fi vrut mai curând să nu ştiu. Jasper mirosea fotoliul, dând din coadă. Oricum, nu era ostil oaspetelui. Îmi luai sacul cu lucru şi ieşii. În clipa aceea, uşa marelui salon, care ducea la coridorul de piatră şi la dependințe se deschise şi auzii glasuri. Mă repezii din nou în salonaş, tocmai la vreme. Nu fusesem văzută. Aşteptai în spatele uşii, uitându-mă cu ochi mari la Jasper, rămas în prag, care mă privea cu limba atârnând, dând din coadă. Diavolul ăsta o să mă dea de gol. Stam foarte liniştită, ținându-mi răsuflarea.

Apoi am auzit-o pe doamna Danvers vorbind.

— Trebuie să fie în bibliotecă, zise dânsa. Nu ştiu de ce s-a întors mai devreme. Dacă e în bibliotecă, o să poți trece prin hol, fără să te vadă! Aşteaptă să mă uit.

Ştiam că vorbesc despre mine. Mă simțeam din ce în ce mai prost. Toată povestea asta avea un caracter necinstit. Şi nu voiam s-o prind pe doamna Danvers într-o situație proastă. Apoi Jasper întoarse repede capul spre salon şi se îndreptă într-acolo, dând din coadă.

— A, iată-te, potaie mică, zise glasul bărbatului şi-l auzii pe Jasper lătrând foarte vesel. Priveam deznădăjduită în jurul meu, în căutarea unei ascunzători. Fireşte, în zadar. Apoi auzii un pas foarte apropiat şi bărbatul intră în odaie.

El nu mă văzu numaidecât, pentru că eram în spatele uşii, dar Jasper se năpusti spre mine, continuându-şi lătrăturile vesele.

Bărbatul se întoarse numaidecât şi mă descoperi. N-am văzut niciodată pe cineva cu o înfăţişare atât de uimită. Aş fi putut fi luată drept o spărgătoare, iar el stăpânul casei.

— Îţi cer iertare, zise el în sfârşit, privindu-mă din creştet până-n tălpi.

Era un bărbat înalt, foarte vioi, destul de frumos, aşa cum arăta de strălucitor şi de bronzat. Avea ochii albaştri, lucitori, pe care îndeobşte îi au beţivii. Părul lui bătea în roşu, ca şi pielea. Avea tendinţă spre îngrăşare şi peste câţiva ani, ceafa i se va revărsa peste guler. Gura îl trăda: era prea moale, prea trandafirie. La distanţa la care mă găseam, simţeam mirosul de whisky al răsuflării lui. Începu să zâmbească. Aşa cum zâmbea, desigur, tuturor femeilor.

— Sper că nu te-am speriat, zise el.

Am ieşit dindărătul uşii; mă simţeam stupidă şi trebuie să fi avut şi o astfel de înfăţişare.

— Fireşte că nu, răspunsei. Am auzit vorbindu-se şi nu ştiam cine-i. Nu mă aşteptam azi după-amiază la oaspeţi.

— E foarte urât din partea mea, zise dânsul cu glas prietenos, să pic astfel. Nădăjduiesc că o să mă ierţi. Tocmai trecusem s-o văd pe bătrâna Danny, e o foarte veche prietenă a mea.

— Dar e foarte firesc, spusei eu, foarte bine.

— Scumpa Danny, se teme atât de mult să nu te deranjeze... Nu voia să te supere.

— Oh, dar nu face nimic! exclamai.

Îl privii pe Jasper, care sărea încântat, în jurul bărbatului.

— Lighioana asta mică nu m-a uitat, nu-i aşa? zise el. S-a făcut un animal foarte frumos. Era micuţ ultima dată când l-am văzut. Dar e prea gras. Ar trebui să umble mai mult.

— Tocmai acum l-am dus la plimbare.

— E adevărat? Oh, dar eşti foarte sportivă!

Continua să-l mângâie pe Jasper şi-mi zâmbea prietenos.

Apoi îşi scoase tabachera.

— Iei una? îmi zise el.

— Nu fumez, îi răspunsei.

— Adevărat?

Luă o țigară şi şi-o aprinse fără să ceară voie. Niciodată n-am dat importanță acestor lucruri, dar mi se părea bizar. Era desigur gestul unui om foarte prost crescut, nu?

— Ce mai face scumpul Max? întrebă el.

Tonul lui mă uimi. Părea că-l cunoaşte bine. Era ciudat să-l aud că-i spune lui Maxim, Max. Nimeni nu-i spunea aşa.

— Foarte bine, îți mulțumesc, spusei eu. S-a dus la Londra.

— Lăsând-o pe tânăra sa nevastă singură? Dar e foarte rău. Nu se teme că poți fi răpită?

Râse în gura mare. Râsul lui nu-mi plăcea. Avea ceva obraznic. Nici el nu-mi plăcea. Atunci intră doamna Danvers. Doar cât întoarse ochii spre mine şi simții că înghet. „Dumnezeule, îmi zisei, cât de mult trebuie să mă urască".

— A, uite-o pe Danny! zise bărbatul. Toate măsurile dumitale au fost zadarnice. Stăpâna casei era ascunsă în dosul uşii...

El râse iarăşi. Doamna Danvers nu spunea nimic, ci continua să mă privească.

— Ei bine, nu mă recomanzi? întrebă el, ca să pot prezenta omagiile mele tinerei soții, aşa cum se cuvine.

— Vă recomand pe domnul Favell, doamnă, zise doamna Danvers, după cât mi se păru, în silă.

— Încântată, zisei eu, silindu-mă să fiu politicoasă. Vreți să rămâneți la ceai?

Părea foarte vesel. Se întoarse spre doamna Danvers.

— Ei, spune, nu-i o invitație fermecătoare? zise el. Am fost poftit să rămân la ceai. Pe legea mea, Danny, grozav aş avea chef să stau.

Am văzut cum în ochii ei scăpără o privire de avertisment pentru el. Mă simțeam prost. Era o situație falsă şi n-ar fi trebuit să fie aşa.

— Bine, poate că ai dreptate, rosti el, cu toate acestea ne-am fi distrat teribil. Cred că aş face mai bine să plec, nu-i aşa? Vino să-mi vezi maşina...

Vorbea pe acelaşi ton prietenos, cam obraznic. Nu eram deloc dispusă să-i văd maşina. Eram foarte stânjenită.

— Haide, zise el. E o maşinuță minunată. Mai iute decât oricare ar fi putut să aibă vreodată bietul Max.

Nu găseam niciun pretext ca să-l refuz. Toate astea aveau ceva absurd şi nefiresc. Şi de ce mă privea doamna Danvers cu expresia aceea jignitoare în ochi?

— Unde-i maşina? întrebai eu.

— Îndărătul cotiturii aleii. Am lăsat-o mai încolo, temându-mă să nu te deranjeze. Mă gândeam că poate te odihneşti după masă.

N-am spus nimic. Minciuna era prea vădită. Am trecut cu toții prin salon, ieşind în hol. L-am văzut cum aruncă o privire peste umăr şi-i face cu ochiul doamnei Danvers. Ea avea un aer foarte dur şi ursuz. Jasper zburda pe aleea centrală. Dădea impresia că-i încântat de apariția subită a vizitatorului, pe care părea că-l cunoaşte atât de bine.

— Trebuie să-mi fi lăsat şapca în maşină, adăugă dânsul, prefăcându-se că o caută cu privirea, prin hol. De altfel, n-am intrat pe aici. M-am strecurat prin spate şi am surprins-o pe Danny în vizuina ei. Vii şi dumneata să vezi maşina? adăugă dânsul către doamna Danvers, care şovăi, privindu-mă cu coada ochiului.

— Nu, zise ea, nu, deocamdată nu ies. La revedere, domnule Jack.

El îi luă mâna şi i-o strânse prieteneşte.

— La revedere, Danny, îngrijeşte-te. Ştii unde mă găseşti. Mi-a părut tare bine că te-am revăzut.

El ieşi îndreptându-se spre alee, Jasper sărind în urma lui, iar eu îl urmai încet, nesimțindu-mă deloc la largul meu.

— Drăguțul, vechiul Manderley, zise el privind spre ferestre. Nu s-a schimbat mult. Bănuiesc că Danny se îngrijeşte de el. Ce femeie extraordinară, nu-i aşa?

— Da, e foarte capabilă, zisei eu.

— Şi cum ţi se par toate astea? Îţi place să fii îngropată aici?

— Îmi place foarte mult Manderley-ul, răspunsei eu cam tăios.

— Locuiai în sudul Franţei când te-a întâlnit Max, nu-i aşa? La Monte Carlo, mi se pare? Cunosc bine Monte Carlo.

Ajunserăm la maşină. Un Torpedo sport, verde, ce se potrivea cu stăpânul lui.

— Ei, ce zici? făcu el.

— Foarte drăguţă, zisei eu politicos.

— Mă însoţeşti până la poartă? întrebă el.

— Nu, nu, iartă-mă. Sunt cam obosită.

— Crezi că nu se cade ca stăpâna Manderley-ului să apară în tovărăşia unuia ca mine, nu-i aşa? zise el şi râse privindu-mă şi clătinând din cap.

— Nu, nu, zisei eu, roşindu-mă toată, într-adevăr, nu.

Continua să-şi pironească asupra mea privirea veselă, impertinentă şi dezagreabilă a ochilor lui albaştri, prietenoşi şi neplăcuţi. Aveam impresia că sunt o chelneriţă de la un bar.

— O, zise el, nu trebuie să o seducem pe tânăra soţie, nu-i aşa, Jasper? N-ar fi frumos.

Îşi luă şapca şi o pereche enormă de mănuşi pentru maşină. Aruncă ţigara pe alee.

— La revedere, zise el, cu mâna întinsă. Am fost încântat de cunoştinţă.

— La revedere, răspunsei eu.

— Apropo, spuse dânsul pe ton nepăsător. Ar fi foarte drăguţ şi loial din partea dumitale să nu-i vorbeşti lui Maxim de vizita mea. Nu ştiu de ce, cred că nu mă iubeşte prea mult, şi aceasta ar putea pricinui neplăceri bătrânei Danny.

— Bine, zisei eu, cam stângace, bine, ne-am înţeles.

— Eşti foarte loială. Aşadar nu ţi-ai schimbat părerea, nu vrei să faci o mică plimbare cu mine? Ei bine! La revedere. O să trec poate într-o zi să te văd. Coboară, Jasper, diavole. Totuşi e urât din partea lui Max să plece la Londra, lăsându-te astfel singură.

— Îmi place să fiu singură, spusei eu.

— Adevărat? Ce ciudat! Să ştii că nu-i bine. E cu totul împotriva firii. De cât timp eşti măritată? Trei luni, nu-i aşa?

— Aproape.

— Ah, mi-ar plăcea să fiu căsătorit de trei luni cu o tânără nevastă care să mă aştepte acasă! Sunt un biet celibatar! râse din nou şi-şi trase şapca pe ochi.

— Rămâi cu bine, adăugă dânsul şi maşina porni pe alee, pe când Jasper o urmărea din ochi, cu urechile plecate, cu coada între picioare.

— Hai, Jasper, zisei eu, nu mai face pe prostul.

Mă întorsei încet, spre casă. Doamna Danvers dispăruse. Sunai în hol. Aşteptai cinci minute, nimeni nu venea. Sunai din nou. Alice sosi, în sfârşit, nemulțumită.

— Doamna a sunat? întrebă ea.

— Da, Alice. Robert nu-i aici? Aş fi vrut să-mi servească ceaiul sub castan.

— Robert a plecat azi după-amiază şi nu s-a întors încă, doamnă, răspunse Alice. Doamna Danvers i-a spus că vă întoarceți destul de târziu pentru ceai. Frith a plecat şi el, fireşte. Dacă vreți numaidecât ceaiul, vi-l pot aduce eu, dar cred că nu-i încă patru şi jumătate.

— Oh, nu face nimic, Alice. O să aştept să se întoarcă Robert, spusei eu.

Aveam impresia că imediat ce plecase Maxim, totul începuse să meargă alandala. Niciodată Frith şi Robert nu plecaseră în acelaşi timp de acasă. Azi era ziua liberă a lui Frith. Şi doamna Danvers îl trimisese pe Robert la poştă. Şi se bizuia pe faptul că eu plecasem pentru o plimbare lungă. Individul acesta, Favell, îşi alesese bine momentul ca s-o viziteze pe doamna Danvers. Aproape prea bine. Ceva nu era în regulă aici. Eram sigură. Şi, de altfel, el mă sfătuise să nu-i spun nimic lui Maxim. Toate astea erau foarte neplăcute. Nu voiam să creez neplăceri doamnei Danvers şi să provoc un scandal. Mai ales nu voiam să-l supăr pe Maxim.

Mă întrebam cine o fi Favell ăsta. Îi spunea lui Maxim,

Max. Nimeni nu-i spunea Max. Văzusem cuvântul scris odată, pe pagina de titlu a unei cărți, cu litere subțiri şi aplecate într-o parte, accentuate într-un mod curios, coada lui M fiind foarte precis trasată, foarte lungă. Credeam că o singură persoană îi spusese cândva Max...

Şi pe când întârziam astfel în hol, şovăind să cer să mi se aducă ceaiul, neştiind ce să fac, îmi trecu deodată, prin minte gândul că doamna Danvers era poate necinstită, că uneltea poate ceva în spatele lui Maxim şi că azi, întorcându-mă mai devreme decât se aştepta, am descoperit-o pe ea şi pe acel bărbat, un complice, care, ca să-şi acopere retragerea şi să-mi impună, se prefăcuse că-i un intim al casei şi al lui Maxim. Mă întrebam ce făcuseră oare în aripa de apus. De ce încinseseră obloanele când mă zăriseră pe pajişte. Eram pătrunsă de o vagă nelinişte. Frith şi Robert fuseseră plecați. De obicei jupânesele erau în dormitoarele lor, ca să se schimbe pentru după-amiază. Doamna Danvers avea în mâinile ei întreaga conducere. Dar dacă acel om era un hoț şi doamna Danvers era în slujba lui? În aripa de apus erau lucruri de preț. Avui imboldul neaşteptat şi cam înspăimântător să mă urc numaidecât în aripa de apus şi să inspectez chiar eu odăile.

Robert nu se întorsese încă. Avem tocmai timp înainte de ceai. Şovăii, înălțând capul spre galerie. Casa era tăcută şi liniştită. Servitorii erau toți în odăile lor din spatele bucătăriei, Jasper lipăia apa din vasul lui de la piciorul scării. Urcai cu inima ticăind.

Capitolul 14

AJUNSESEM PE PALIERUL PE CARE venisem în prima dimineață. Nu mai trecusem de atunci pe acolo şi n-aveam nici cea mai mică dorință să trec. Soarele intra pe fereastră şi aşternea desene aurii pe lambriurile întunecoase.

Nu se auzea niciun zgomot. Recunoscui mirosul de aer stătut şi îmbâcsit. Nu ştiam încotro s-o iau. Topografia acestor locuri nu-mi era cunoscută. Apoi îmi amintii că doamna Danvers ieşise dintr-o odaie din spatele meu şi mi se păru că trebuie să fie odaia pe care o căutam, aceea ale cărei ferestre dădeau pe pajiştea dinspre mare. Apăsai clanța uşii şi privii. Era, fireşte, întuneric, din pricina obloanelor. Bâjbâind, întorsei comutatorul şi făcui lumină. Mă aflam în fața unui antreu mic, o garderobă, judecând după dulapurile mari cu care erau înzestrați pereții; în fața mea, altă uşă, deschisă, dădea într-o odaie mai mare. Mă îndreptai într-acolo şi aprinsei lumina. Am stat locului uimită: odaia era mobilată şi părea locuită.

Mă aşteptam să găsesc fotoliile acoperite cu huse şi cearşafuri pe mese. Nu exista nimic din toate acestea. Pe masa de toaletă erau piepteni şi perii, parfumuri şi pudră. Patul era făcut, văzui strălucirea albă a feței de pernă şi o pătură groasă pe sub cuvertura matlasată. Pe masa de toaletă şi pe noptieră erau flori. Pe căminul sculptat erau de asemeni flori. Un capot de atlas era aruncat pe un fotoliu lângă o pereche de papuci. O clipă, cuprinsă de disperare, am crezut că mi s-a zdruncinat mintea, că priveam îndărăt, în timp, şi vedeam încăperea aşa cum obişnuia să arate

înainte de moartea ei. Într-o clipă o să se întoarcă Rebecca, o să se aşeze la măsuța de toaletă cântând şi trecându-şi pieptenele prin păr. O să mă vadă în oglindă, în picioare, lângă uşă. Aşteptai nemişcată să văd ce-o să se întâmple. Tic-tacul pendulei mă readuse la realitate. Acele arătau patru şi douăzeci şi cinci. Ceasul meu indica aceeaşi oră. Era ceva liniştitor în tic-tacul pendulei. Îmi reamintea prezentul şi că în curând ceaiul o să fie servit pe pajişte. Înaintam încet, spre mijlocul odăii. Nu, nu era locuită. Florile nu izbuteau să biruie mirosul greu de cameră neaerisită. Perdelele erau trase, obloanele închise. Rebecca n-o să se mai întoarcă niciodată în odaia ei. Doamna Danvers putea să pună mult şi bine flori pe cămin şi cearşafuri pe pat, acestea n-or s-o facă să reînvie. Era moartă. Se împlinise un an de când murise. Odihnea în cripta bisericii, cu ceilalți morți din familia de Winter.

Auzeam foarte desluşit zgomotul mării. Mă îndreptai spre fereastră şi trăsei oblonul. Da, aceasta era fereastra la care îi văzusem pe Favell şi pe doamna Danvers cu o jumătate de ceas înainte. Lunga dâră de lumină făcea ca strălucirea electricității să pară galbenă şi artificială. Ridicai mai mult oblonul. Lumina zilei trimise o rază albă pe pat. Strălucea pe deasupra sticlei mesei de toaletă, pe perii şi pe flacoane.

Lumina zilei dădea o înfățişare de şi mai mare realitate odăii. Cu obloanele trase, sub lumina electrică, semăna mai mult cu un decor de teatru, cu cortina lăsată în jos peste noapte şi cu scena gata pregătită pentru primul act al dimineții următoare. Dar lumina zilei dădea viață acelei odăi. Uitai mirosul de odaie închisă şi jaluzelele trase ale celorlalte ferestre. Eram din nou un oaspete. Un oaspete nedorit. Intrasem din greşeală în odaia stăpânei casei. Periile ei erau pe masa de toaletă, capotul ei pe fotoliu şi papucii sub scaun.

Îmi dădui seama că picioarele îmi tremurau ca varga. Mă aşezai pe un taburet înaintea mesei de toaletă. Inima mea nu mai bătea într-un ritm straniu, ațâțat. O simțeam grea ca plumbul. Privii în jurul meu cu un fel de stupiditate mută.

Da, era o odaie splendidă. Doamna Danvers nu minţise în prima seară. Era cea mai frumoasă odaie din casă. Mi-ar fi plăcut să am acel minunat cămin, acel tavan, acel pat sculptat, tapetele, ceasornicul de perete şi sfeşnicele de pe masa de toaletă. Dar nu erau ale mele. Erau ale alteia. Întinsei mâna să iau periile. Una era mai uzată decât celelalte. Înţelegeam foarte bine de ce. Există, totdeauna o perie de care te foloseşti mai mult. Cât de alb şi de slab era chipul meu în oglindă, cu părul ţeapăn şi fără strălucire…

Mă ridicai de pe taburet şi atinsei cu degetul capotul. Luai papucii şi-i ţinui: în mână. Eram cuprinsă de o groază crescândă, care se învecina eu deznădejdea. Atinsei cuvertura patului, urmării, cu degetul, monograma brodată de pe batistioara de satin întinsă pe pernă, literele R. de W., întreţesute şi împletite. Literele erau ca nişte corzi, şi cu trăsături puternice pe fondul materialului de satin auriu. Cămaşa de noapte era în scrin, subţire ca firul de păianjen, având culoarea piersicii. Am atins-o, am tras-o afară din scrin, am lipit-o de obraz. Era rece, rece de tot. Dar o dâră uşoară de parfum mai stăruia între cutele ei. Parfumul azaleelor albe. O împăturii şi o pusei la loc şi făcând asta, îmi dădui seama, cu o dureroasă strângere de inimă, că era mototolită, că nu fusese călcată de când o purtase ea.

Stimulată de un imbold neaşteptat, m-am depărtat de pat şi m-am întors în antreiaş, unde am deschis un dulap. Era, chiar aşa cum mă aşteptam, plin de rochii, rochii de seară; întrezării strălucirea unei rochii de lamé care ieşea din învelitoarea ei. Era o rochie de brocart de aur. Acolo, alături de ea, era una de catifea de culoarea vinului roşu, mângâioasă la atingere. Era alta cu trenă, din satin alb, atârnând pe duşumea, cu capătul ieşit din garderob. Aruncând o ocheadă sub învelitoarea de hârtie satinată, de pe un raft aflat deasupra, zării un evantai din pene de struţ.

Garderobul avea un miros straniu, îmbâcsit. Mireasma de azalee atât de îmbătătoare şi delicată în aer, devenise stătută înăuntrul garderobului, înnegrind rochiile de argint şi de brocart, iar boarea lui plutea către mine acum, prin uşile

deschise, slabă şi lipsită de prospeţime. Închisei uşile şi mă întorsei în odaie. Licărul de lumină strecurat prin oblon sclipea încă alb şi clar pe cuvertura aurie a patului, reliefând în mod distinct R-ul înalt şi înclinat al monogramei.

Apoi am auzit un pas în spatele meu şi, întorcându-mă am văzut-o pe doamna Danvers. N-o să-i uit niciodată înfăţişarea triumfătoare, încântată, jubilând de o bucurie ciudată şi bolnăvicioasă. M-am speriat grozav.

— Doriţi ceva, doamnă! zise ea.

Încercai zadarnic să-i zâmbesc. Încercai să vorbesc.

— Nu vă e bine? mă întrebă ea cu glas blând, apropiindu-se de mine. Mă dădui îndărăt. Cred că dacă m-ar fi atins, aş fi leşinat. Îi simţeam răsuflarea pe obraz.

— Mă simt foarte bine, doamnă Danvers, răspunsei eu, după o clipă. Nu mă aşteptam să te văd. Când am fost adineauri, pe pajişte, ridicând ochii am observat că un oblon nu era bine închis. M-am urcat să văd dacă nu-l pot fixa.

— Am să-l fixez eu, zise ea, străbătând fără zgomot odaia şi se duse să închidă oblonul. Soarele apusese. Odaia părea din nou ireală sub lumina artificială şi galbenă. Ireală şi neliniştitoare.

Doamna Danvers se întoarse lângă mine. Zâmbea şi înfăţişarea ei, în loc să fie nepăsătoare, ca de obicei, se făcuse uimitor de prietenoasă, aproape ademenitoare.

— De ce mi-aţi spus că oblonul era deschis? zise ea. L-am închis când am ieşit din odaie. Dumneavoastră l-aţi deschis, nu-i aşa? Doreaţi să vedeţi odaia asta. De ce nu mi-aţi spus să vi-o arăt mai de mult?

Aş fi vrut să fug, dar nu mă puteam mişcă. Îi priveam într-una ochii.

— Acum, fiindcă sunteţi aici, lăsaţi-mă să vă arăt tot, zise dânsa cu glas mieros, groaznic de fals. Doreaţi de mult s-o vedeţi, de când aţi venit aici, dar nu îndrăzneaţi să cereţi asta. E o odaie încântătoare, nu-i aşa? N-aţi mai văzut una aşa de drăguţă!

Ea mă luă de braţ şi mă duse în faţa patului. Nu puteam să mă împotrivesc. Mă privea ursuză. Atingerea mâinii ei mă

făcu să tresar. Şi glasul îi era grav şi familiar, un glas pe care nu-l puteam suferi, care îmi insufla teamă.

— Acesta era patul ei. Un pat frumos, nu-i aşa? Las pe pat cuvertura aurie, aceea care-i plăcea mai mult. Iată cămaşa ei de noapte. Aţi atins-o, nu-i aşa? Aceasta era cămaşa care a purtat-o în ultima zi înainte de a muri... Vreţi s-o atingeţi din nou? Scoase din învelitoarea ei cămaşa şi o desfăcu înaintea mea. Atingeţi-o, luaţi-o, zise ea. Cât e de moale şi de uşoară, nu-i aşa? N-am spălat-o de când a îmbrăcat-o ultima dată. Am pus-o aşa, cu papucii şi capotul, în noaptea când nu s-a mai întors, în noaptea în care s-a înecat. Împături cămaşa şi o puse la loc în scrin. — Făceam totul pentru ea, adăugă dânsa, apucându-mă de braţ ca să mă ducă spre capot şi pantofi. — A încercat mai multe cameriste, dar nici una nu i-a plăcut. „Tu mă serveşti mai bine ca oricine, Danny, îmi spunea ea. Nu vreau pe altcineva decât pe tine". — Uitaţi, priviţi-i capotul. Era mult mai înaltă ca dumneavoastră, cred că vă daţi seama. Puneţi-l pe dumneavoastră. Atârnă pe jos. Avea un trup splendid. Uitaţi pantofii ei. Avea picioare mici pentru înălţimea ei. Puneţi mâinile în pantofi. Simţiţi cât sunt de înguşti?

Îmi vârî cu sila pantofii pe mâini, zâmbindu-mi mereu şi pândindu-mi ochii.

— N-aţi fi crezut niciodată că era atât de înaltă, nu-i aşa? zise ea. Pantofii ăştia sunt pentru un picior foarte mic. Era şi foarte subţire. Nu-ţi dădeai seama că-i atât de înaltă, când nu erai lângă ea. Avea întocmai înălţimea mea. Dar culcată aici, în pat, părea micuţă cu clădăria ei de păr negru înconjurându-i chipul ca un nimb.

Ea puse pantofii jos şi capotul pe fotoliu.

— I-aţi văzut periile, reluă ea, ducându-mă spre masa de toaletă. Iată-le, aşa cum s-a slujit de ele, de atunci neatinse. Îi periam în fiecare seară părul. „Hai, Danny, începe corvoada periatului", spunea ea şi, în picioare, acolo, îndărătul taburetului, o periam douăzeci de minute. Nu purta părul scurt decât de câţiva ani. Când s-a măritat îi venea până la talie. I-l peria pe atunci domnul de Winter. De

câte ori n-am intrat în această odaie şi l-am văzut cu mânecile suflecate, cu o perie în fiecare mână. „Mai tare, Max, mai tare”, spunea ea şi-l privea râzând. Şi el făcea cum spunea ea. Era ceasul când se îmbrăcau pentru dineu şi înțelegeți, casa era plină de invitați. „Ei, am să întârzii”, spunea el, aruncându-mi periile şi râzând către ea. Pe vremea aceea era totdeauna râzător şi vesel. Tăcu, fără ca mâna ei să-mi lase brațul. — Toată lumea a fost supărată pe dânsa, când şi-a tuns părul, reluă ea. Dar ei puțin îi păsa. „Asta nu mă priveşte decât pe mine”, zicea. Şi adevărat e că părul scurt era mai potrivit pentru călărie şi yahting. Ştiți că i s-a făcut portretul călare de un artist renumit? Tabloul a fost expus la salon. Nu l-ați văzut niciodată?

Clătinai din cap.

— Nu, spusei eu, nu.

— Se pare că a făcut senzație în anul acela, urmă ea, dar domnului de Winter nu-i plăcea şi n-a vrut să-l aibă la Manderley. Cred că nu i se părea vrednic de model. Vreți să-i vedeți rochiile, nu-i aşa?

Fără să mai aştepte răspunsul, mă duse în antreiaş şi deschise dulapurile, unul după altul.

— Aici îi păstrez blănurile, zise ea. Am eu grijă să nu le mănânce moliile. Atingeți blana asta de hermină. Era un dar de Crăciun al domnului de Winter. Ea mi-a spus cât a costat, dar am uitat. Blana aceasta de chincilla o purta mai mult serile. În jurul umerilor, foarte des, când serile erau reci. Dulapul ăsta e plin cu rochii de seară. L-ați deschis, nu-i aşa? Cheia nu-i bine întoarsă. Domnului de Winter îi plăcea s-o vadă mai ales în lamé argintiu. Oh, ea putea să poarte ce voia, toate culorile îi veneau bine!… Era frumoasă în rochia aceea de catifea. Lipiți-o de fața dumneavoastră. E moale, nu-i aşa? Puteți să-i simțiți mângâierea, nu? Parfumul e încă proaspăt şi el, nu? Ai putea aproape să-ți imaginezi că abia şi-a scos-o de pe umeri. Totdeauna ştiam în ce odaie fusese înaintea mea. Plutea o uşoară dâră a parfumului în încăpere. În dulapul acela e lenjeria ei. Setul trandafiriu de colo nu l-a purtat niciodată. Când a murit era în pulover şi

pantaloni, fireşte, dar marea i le-a smuls şi era despuiată, când a fost regăsită după câteva săptămâni.

Degetele ei îmi strânseră braţul. Se aplecă spre mine. Ochii ei întunecaţi îi căutau pe ai mei.

— Stâncile o ciopârţiseră, şopti ea; chipul ei frumos era de nerecunoscut şi nu mai avea braţe. Domnul de Winter s-a dus la Edgecoombe ca s-o identifice. Pe vremea aceea era foarte bolnav, dar ţinea să se ducă. Nimeni nu l-a putut opri. Nici măcar domnul Crawley.

Ea tăcu, fără să-şi ia ochii de la obrazul meu.

— O să-mi imput totdeauna această nenorocire, reluă ea. Mă dusesem după-amiază la Kerrith şi nu mă grăbisem să mă întorc, căci doamna de Winter era la Londra şi trebuia să rămână foarte târziu acolo. Dar când m-am înapoiat pe la nouă jumătate, mi s-a spus că doamna se întorsese la şapte, înainte de masă, apoi plecase din nou. Coborâse, fireşte, la plajă. Mă simţii neliniştită. Vântul bătea de la sud-vest. N-ar fi plecat dacă aş fi fost eu aici. Mă asculta totdeauna. Aş fi spus: „În locul dumitale n-aş ieşi astă-seară, e vreme proastă”, iar ea mi-ar fi răspuns: „Bine Danny, supărăcioaso”. Şi am fi rămas amândouă să flecărim, şi ea mi-ar fi povestit, ca de obicei, tot ce a făcut la Londra.

Aveam braţul amorţit de apăsarea degetelor ei. Îi vedeam chipul încordat, cu mici pete galbene lângă urechi.

— Domnul de Winter mâncase la domnul Crawley, urmă dânsa. Nu ştiu la ce oră s-a întors. În tot cazul, după unsprezece. Vântul începuse să bată foarte tare, tocmai înainte de miezul nopţii şi ea nu se înapoiase. Am coborât treptele, dar pe sub uşa bibliotecii nu se vedea nicio lumină. Am urcat iar. Mă dusei să bat la uşa odăii de toaletă. Domnul de Winter mi-a răspuns numaidecât: „Ce este? Ce vrei?” Îi spusei că eram neliniştită din pricina doamnei, care nu se întorsese. El zăbovi o clipă, apoi deschise uşa, îmbrăcat în halat. „Îşi petrece probabil, noaptea la căsuţă, zise el. În locul dumitale m-aş culca. N-o să urce până aici pe o vreme ca asta”. Părea obosit şi mă temui să nu-l deranjez. La urma urmelor nu era prima noapte pe care o petrecea în

căsuţă şi umbla pe mare pe orice vreme. De altfel, nimic nu spunea că-i pe mare. Poate că se dusese să doarmă în căsuţă, ca să se odihnească de oboselile Londrei. Spusei noapte bună domnului de Winter şi mă dusei să mă culc. Dar n-am dormit. Mă întrebam ce-o fi făcând ea...

N-aş fi vrut să ascult mai mult. Aş fi vrut să plec din odaia aceea.

— Am stat pe pat până la cinci şi jumătate, continuă ea, apoi nu m-am mai putut stăpâni. M-am sculat, mi-am pus o manta şi am coborât, prin pădure, spre plajă. Mijea de ziuă, dar începuse să pice o burniţă; vântul încetase. Am ajuns la plajă, am văzut geamandura şi barca. Iahtul plecase...

Vedeam golful sub lumina cenuşie a dimineţii, simţeam picăturile de ploaie pe obraz şi zăream, prin ceaţă, forma nedesluşită a geamandurii.

Doamna Danvers îmi lăsă braţul. Glasul ei pierduse orice expresie, devenise glasul tăios şi mecanic din toate zilele.

— Unul din colacii de salvare a fost aruncat după-amiază la Kerrith, zise ea, şi pescarii au găsit altul între stânci. Fluxul a adus la ţărm şi bucăţi de scânduri...

Ea se întoarse ca să închidă un sertar. Îndreptă unul din tablourile de pe pereţi. Culese un puf de pe covor. O priveam şi nu ştiam ce să fac.

— Acum înţelegeţi de ce domnul de Winter nu mai locuieşte în aceste odăi. Ascultaţi marea...

Chiar cu ferestrele închise şi obloanele trase, auzeam zgomotul înăbuşit al valurilor, ce se spărgeau de prundişul golfului. Refluxul avea să vină repede acum, alergând pe plajă la căsuţa de piatră.

— N-a mai stat în aceste odăi din noaptea când s-a înecat ea, zise dânsa. Domnul a pus să se mute lucrurile din odaia lui de toaletă. I-am aranjat o odaie în fundul coridorului. Nu cred că a dormit mult, nici chiar acolo. Stătea în fotoliu. Dimineaţa, în jurul lui, era plin de scrum de ţigări. Şi ziua îl auzea Frith umblând de colo până colo prin bibliotecă. În sus şi în jos, în sus şi în jos...

Puteam şi eu să văd scrumul de pe podea lângă scaunul

lui. I-auzeam şi eu paşii, un, doi, un, doi, înainte şi înapoi, de la un cap la altul al bibliotecii... Doamna Danvers închise încet uşa dintre dormitor şi antreul unde eram şi stinse lumina.

Nu mai puteam vedea patul, nici cămaşa de noapte pe pernă, nici măsuța de toaletă sau papucii lângă scaun. Ea străbătu coridorul, puse mâna pe mânerul uşii şi aşteptă s-o urmez.

— Vin în odăi şi şterg praful cu mâna mea, în fiecare zi, zise ea. Dacă vreți să mai veniți aici, n-aveți decât să-mi spuneți. Sunați-mă la telefonul interior. Voi înțelege. Nu le dau voie jupâneselor să vină aici. Nu vine nimeni, în afară de mine.

Atitudinile ei redeveniră insinuante; familiare, neplăcute. Zâmbetul îi era fals.

— Într-o zi, când domnul de Winter o să lipsească şi o să vă plictisiți, o să vă facă poate plăcere să veniți în odaia asta. N-aveți decât să-mi spuneți. E o odaie atât de frumoasă... Parcă nici n-ai crede, văzând toate astea, că a plecat de atâta vreme, nu-i aşa? S-ar zice că a ieşit la plimbare şi că o să se întoarcă chiar diseară.

Am zâmbit în silă. Nu puteam vorbi. Aveam gâtul uscat. — Şi nu-i numai odaia asta, zise ea. Sunt câteva odăi ca astea în casă. Salonaşul, holul şi chiar antreiaşul. O simt peste tot. Şi dumneavoastră, nu-i aşa?

Mă privi curios. Glasul ei scăzu, devenind o şoaptă.

— Uneori, când merg pe aici, pe coridor, îmi imaginez că o aud chiar în spatele meu. Pasul acela iute, uşor. Nu l-aş putea confunda nicăieri. Nici în galeria trubadurilor, deasupra holului. Am văzut-o în serile de odinioară, rezemându-se acolo, privind jos, spre hol şi chemând câinii. Din când în când mi-o pot imagina acolo. E aproape ca şi cum aş prinde cu urechea foşnetul rochiei sale măturând scările când cobora la cină.

Se opri. Mă privi mai departe, pândindu-mi ochii.

— Credeți că ne poate vedea în această clipă vorbind împreună? întrebă ea încet. Credeți că morții se întorc şi-i

privesc pe cei vii?

Am înghițit în sec. Mi-am vârât unghiile în palme.

— Nu ştiu, zisei eu, nu ştiu.

Glasul meu era ciudat de încordat, nu-l recunoşteam.

— Mă întreb uneori, şopti dânsa. Mă întreb uneori dacă ea se întoarce câteodată aici, la Manderley şi vă vede împreună, pe domnul de Winter şi pe dumneavoastră…

Stăteam acolo, lângă uşă, privindu-ne. Nu-mi puteam lua ochi de la ea, atât de întunecați şi posomorâți erau, în fața aceea albă, de moartă, atât de răuvoitori, de plini de ură.

După ce spuse acestea deschise uşa coridorului.

— Robert s-a întors, zise ea. S-a întors de un sfert de oră. I-am dat ordin să vă servească sub castan ceaiul.

Se dădu la o parte ca să mă lase să trec. Mă clătinai pe coridor, nu vedeam pe unde merg. Nu i-am spus nimic, am coborât scara, fără să privesc, cotind colțul, şi am trecut de uşa ce ducea la odaia mea în cealaltă aripă. Am încuiat uşa odăii şi am pus cheia în buzunar.

Apoi m-am întins pe pat şi am închis ochii. Mă simțeam îngrozitor de prost.

Capitolul 15

MAXIM TELEFONĂ A DOUA ZI dimineață ca să spună că o să se înapoieze pe la şapte. Frith îi răspunse. Maxim nu ceru să-mi vorbească. Auzisem zbârnâitul telefonului, pe când îmi luam micul dejun şi mă gândeam că Frith o să vină în sufragerie să spună: „Domnul o cheamă pe doamna la telefon”. Îmi aşezasem şervetul şi mă sculasem. Dar Frith veni în sufragerie şi-mi transmise comunicarea. Mă văzu cum îmi împing fotoliul înapoi şi mă duc la uşă.

— A chemat domnul de Winter, doamnă, zise el, dar n-a lăsat vorbă. Doar că se va întoarce pe la şapte.

M-am aşezat la loc şi mi-am luat şervetul. Frith mă considerase desigur impulsivă şi proastă, pentru că fugisem prin sufragerie.

— Prea bine, Frith. Mulțumesc, i-am spus.

Am continuat să-mi mănânc ouăle şi slănina, cu Jasper la picioarele mele, cu cățeaua bătrână în coşul ei din colț. Mă întrebam cum să-mi petrec ziua. Dormisem prost, poate fiindcă eram singură, în odaie. Fusesem agitată, mă trezisem des şi când m-am uitat la ceas, minutarele abia se mişcaseră. După ce am adormit de-a binelea, am avut câteva vise nesăbuite. Se făcea că Maxim şi cu mine ne plimbam prin pădure şi el mergea puțin înaintea mea. Nu puteam să-l ajung. Nu-i puteam vedea chipul. Doar spatele, tot timpul. Trebuie să fi plâns în somn căci, când m-am trezit dimineața, perna era umedă şi privindu-mă în oglindă, îmi văzui ochii înroşiți. Eram ştearsă, neatrăgătoare. Mă rujai

puțin pe obraji, încercând, în chip jalnic, să capăt o înfățișare mai ca lumea. Dar era şi mai rău.

Pe la zece, pe când fărâmițam pâine pe terasă pentru păsări, răsună din nou soneria telefonului. De astă dată era pentru mine. Frith veni să-mi spună că doamna Lacy dorea să-mi vorbească.

— Bună dimineața, Beatrice, spusei eu.

— Ei bine, draga mea, ce mai faci? zise ea.

Glasul ei la telefon era foarte caracteristic, repezit, aproape bărbătesc şi nu aştepta răspunsul meu: — Vreau să mă duc azi după-amiază s-o văd pe bunica. Prânzesc la nişte cunoscuți, la vreo treizeci de kilometri de voi. Vrei să trec să te iau şi să mergem împreună la bătrână? Ar fi timpul s-o cunoşti.

— Aş fi încântată, Beatrice, spusei eu.

— Minunat, ne-am înțeles. Atunci o să trec să te iau pe la trei şi jumătate. Giles l-a văzut pe Maxim aseară la banchet. Masă proastă, dar vinuri minunate, după câte mi-a spus el. Atunci, scumpo, la revedere.

Pâcâitul receptorului şi ea închise telefonul. Mă întorsei în grădină. Eram mulțumită că-mi telefonase să-mi propună să mergem să-i văd bunica. Asta curma monotonia zilei. Mi se părea atât de mult până la şapte. Nu mai aveam dispoziția mea de vacanță. Nu mai aveam poftă să mă duc cu Jasper în Valea Fericită, să cobor în golfuleț şi să arunc pietricele în apă. Impresia de libertate pierise şi cu ea dorința copilărească de a alerga pe pajişti în sandale. Mă dusei să stau în grădina de trandafiri cu o carte, *Times* şi o împletitură, dându-mi un aer casnic, de matroană, aşa cum căscam alene, sub razele calde ale soarelui, în vreme ce albinele bâzâiau printre flori.

Încercai să-mi concentrez atenția asupra coloanelor din gazetă, apoi să mă cufund în intriga complicată a romanului pe care-l citeam. Nu voiam să mă gândesc la după-amiaza de ieri şi la doamna Danvers. Încercam să uit că ea era în casă în momentul acela, gata să mă spioneze poate, printr-una din ferestre. Când, în unele clipe, ridicam ochii de pe carte ca

să privesc grădina, aveam senzația că nu sunt singură. Erau atât de multe ferestre la Manderley, atâtea odăi care nu fuseseră folosite niciodată de Maxim şi de mine, şi acum erau goale; odăi peste care praful se aşternuse, odăi tăcute, care fuseseră ocupate altă dată şi unde trăiseră tatăl şi bunicul lui, unde se petrecuse mult, fuseseră mulți servitori. I-ar fi fost uşor doamnei Danvers să deschidă încetişor uşile acelea, să le închidă la loc. Şi apoi să se strecoare liniştită prin încăperea acoperită ca de un giulgiu şi să mă privească de după perdelele trase.

Eu n-aş fi ştiut nimic. Chiar dacă m-aş fi răsucit pe scaun şi mi-aş fi ridicat privirea spre ferestre, n-aş fi văzut-o. Îmi aminteam de un joc din copilăria mea, numit de prietenii mei din casa vecină „paşii bunicii", iar de mine „bătrâna vrăjitoare". Trebuia să stai la capătul grădinii, cu spatele la ceilalți, şi ei se strecurau tiptil unul câte unul, spre tine, înaintând cu mişcări scurte, furişe. La câteva minute te întorceai să te uiți la ei şi dacă unul din ei era văzut mişcându-se, trebuia să se retragă la linia de pornire şi s-o ia de la capăt. Dar totdeauna era cineva puțin mai cutezător decât ceilalți, care venea foarte aproape, cu mişcări imposibil de descoperit, şi cum aşteptai acolo, cu spatele întors, numărând reglementar până la zece, ştiai cu o certitudine înfricoşătoare, că nu peste mult timp, poate chiar înainte de a număra până la zece, jucătorul acela cutezător avea să sară la tine, din spate, nevestit, nevăzut, cu un țipăt de izbândă. Mă simțeam la fel de stăpânită de încordare şi de aşteptare ca şi atunci. Jucam „bătrâna vrăjitoare" cu doamna Danvers.

Din fericire, prânzul puse capăt acelei dimineți lungi. Serviciul impecabil al lui Frith şi chipul naiv al lui Robert mă distrau mai bine decât cartea şi ziarul. Când bătu trei şi jumătate auzii maşina Beatricei cotind pe alee şi oprindu-se în fața peronului. Alergai în întâmpinarea ei, gata îmbrăcată, cu mănuşile în mâini.

— Ei bine, draga mea, iată-mă. Ce vreme frumoasă, nu-i aşa?

Trânti după ea portiera maşinii şi urcă pe peron. Îmi dădu, la întâmplare, lângă ureche, o mică sărutare aspră.

— Nu arăţi bine, îmi spuse ea îndată, cercetându-mă. Eşti prea slabă la faţă şi prea palidă. Ce-i cu tine?

— Nimic, spusei eu umilă, cunoscând prea bine defectele obrazului meu. Nu-s niciodată prea îmbujorată.

— Oh, nu arătai aşa când te-am văzut ultima oară.

— Probabil că bronzarea din Italia a dispărut, spusei eu, urcându-mă în maşină.

— Ah, exclamă ea, eşti ca şi Maxim. Nu suporţi să ţi se facă nicio observaţie despre sănătate. Trânteşte uşa, altfel nu se închide... Plecarăm, scoborând cam prea iute aleea.

— Nu cumva aştepţi vreun copil? îmi zise ea, întorcând spre mine ochii ei negri de uliu.

— Nu, răspunsei stingherită, nu, nu cred.

— N-ai greţuri dimineaţa şi alte lucruri de felul ăsta?

— Nu.

— E adevărat că asta nu dovedeşte nimic. Nu m-am simţit niciodată mai bine decât atunci când îl aşteptam pe Roger. Cu o zi înainte de naşterea lui am mai jucat şi golf. Ştii, nu trebuie să te simţi jenată de lucruri fireşti. Dacă ai cea mai mică îndoială, ar fi mai bine să mi-o spui.

— Nu, zău, Beatrice, n-am nimic de spus.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că sper să ai în curând un moştenitor. Asta ar fi minunat pentru Maxim. Sper că n-ai să faci nimic ca să previi asta.

— Bineînţeles că nu, zisei, şi mă gândii: „Ce discuţie extraordinară”.

— Nu fi scandalizată, spuse ea. Nu trebuie să iei în nume de rău ce-ţi spun eu. La urma-urmelor, femeile tinere de azi au doar dreptul să facă ce vor. Când îţi place să vânezi, e al naibii de supărător să fii însărcinată de la primul sezon. Asta-i de ajuns să strice o căsnicie, dacă sunt amândoi vânători. Desigur că în cazul tău, asta n-are însemnătate. Copiii nu te împiedică să desenezi. Fiindcă veni vorba, cum merge cu desenul?

— Nu desenez prea mult, spusei eu.

— O, adevărat? Totuşi, e o vreme minunată de stat pe-afară. Nu-ți trebuie decât un scaun pliant şi o cutie de culori, nu-i aşa? Ia spune-mi, te-au interesat cărțile mele?

— Da, foarte mult. Mi-ai făcut un dar frumos, Beatrice.

Ea râse mulțumită. „Sunt încântată că-ți plac”, zise ea.

Maşina mergea din ce în ce mai iute. Ea nu dădea deloc drumul acceleratorului şi lua toate turnantele în unghi drept. Doi automobilişti pe care îi depăşi, se uitară pe ferestruicile lor, jigniți, când trecu pe lângă ei, iar un pieton de pe o alee o amenință cu bastonul. Mă simțeam ruşinată pentru ea. Totuşi, Bea părea că nici nu observă. M-am ghemuit iar pe locul meu de pe bancheta din spate.

— În trimestrul viitor, Roger intră la Oxford, urmă ea. Dumnezeu ştie ce o să facă acolo. Ce pierdere de vreme! Asta-i părerea mea şi a lui Giles, dar nu ştim cu adevărat ce să facem cu el. E întocmai ca Giles şi ca mine. Nu se interesează decât de cai. La ce se gândeşte automobilistul acela din fața noastră? De ce n-ai scos mâna, draga mea? Într-adevăr, sunt oameni pe şosele care ar trebui să fie omorâți...

Dădurăm pe o şosea mare, ocolind tocmai la timp o maşină în fața noastră.

— Ai avut musafiri? întrebă ea.

— Nu, am dus o viață foarte liniştită.

— E mult mai bine, zise ea. Am spus-o întotdeauna, recepțiile astea mari sunt o corvoadă. La noi n-ai să vezi niciodată aşa ceva. Avem foarte mulți vecini, foarte îndatoritori, şi suntem intimi cu toată lumea. Mâncăm unii la alții şi jucăm bridge fără să facem eforturi ca pentru străini. Joci bridge?

— Nu prea bine, Beatrice.

— O, nu face nimic, de vreme ce cunoşti jocul. Ce mă supără sunt oamenii care nu vor să învețe. Ce vrei să faci cu ei, iarna, între ceai şi cină şi după cină? Nu poți doar să stai şi să vorbeşti întruna.

Mă întrebam de ce. Dar era mai bine să nu spun nimic.

— Acuma că Roger e mare, e foarte amuzant, continuă ea.

Aduce prieteni şi petrecem într-adevăr foarte mult. Ai fi văzut asta dacă ai fi fost la noi de Crăciun. Am jucat şarade. Draga mea, a fost tare amuzant. Giles era în elementul lui. Îi place să se travestească şi după unul sau două pahare de şampanie, e tipul cel mai nostim pe care ți l-ai putea închipui, îi spuneam adesea că şi-a ratat vocația şi că ar fi trebuit să facă teatru.

Mă gândeam la Giles şi la obrazul lui ca o lună plină, la ochelarii lui de baga. Aveam impresia că bufoneriile lui de după şampanie m-ar face să mă simt prost.

— El şi cu alt bărbat, prieten la toartă cu noi, Dickie Marsh, s-au travestit în femei şi au cântat un duet. Nimeni nu ştia exact ce-avea de-a face comicăria aia cu cuvântul şaradă, dar nu conta. Ne-am prăpădit de râs cu toții.

Am zâmbit politicos.

— Închipuie-ți ce nostim, am rostit eu.

Îi vedeam pe toți, ținându-se cu mâinile de burtă, de râs, în salonul Beatricei. Toți prietenii aceia, care se cunoşteau atât de bine între ei. Roger trebuia să arate ca Giles. Beatrice râse iar, numai amintindu-şi.

— Sărmanul Giles, grăi ea. N-am să-i uit niciodată fața, când Dick a dat drumul la sifon pe ceafa lui. Râdeam convulsiv cu toții.

Mi se părea cu adevărat neplăcut că o să fim poftiți să ne petrecem Crăciunul viitor la Beatrice. Poate că voi căpăta gripă.

— Bineînțeles, interpretarea noastră nu e niciodată prea pretențioasă, zise ea. Facem doar haz, aşa, între noi. Acum, la Manderley, sunt mijloace pentru a da o reprezentație într-adevăr frumoasă. Îmi amintesc de o serbare costumată pe care au dat-o acolo, acum câțiva ani. Au venit musafiri de la Londra. Fireşte, genul ăsta de petreceri necesită o organizare grozavă.

— Da; am încuviințat eu.

Ea urmă câtva timp să conducă, fără să vorbească.

— Şi cum o duce Maxim? urmă după o clipă.

— Mulțumesc, foarte bine, spusei.

— Mulțumit şi fericit?

— Da, da, destul.

Traversarea unei ulicioare de sat îi acapară toată atenția. Mă întrebam dacă ar trebui să-i vorbesc de doamna Danvers, în legătură cu tipul acela, Favell. Mă cam temeam ca ea să nu facă vreo boroboață şi să-i vorbească lui Maxim.

— Beatrice, îi spusei, hotărându-mă totuşi, ai auzit cumva vorbindu-se de un oarecare Favell? Jack Favell?

— Jack Favell, repetă ea. Da, cunosc numele ăsta. Ia stai puțin, Jack Favell. Dar sigur. Un bădăran îngrozitor. L-am întâlnit odată, acum câțiva ani.

— A venit, la Manderley s-o vadă pe doamna Danvers.

— Adevărat? Oh, la urma urmelor, poate că voia...

— Ce? întrebai eu.

— Mi se pare că era vărul Rebeccăi.

Fui foarte mirată. Nu astfel mi-aş fi închipuit că arată vărul Rebeccăi. Jack Favell, vărul ei.

— O, spusei eu, nu ştiam.

— Avea probabil obiceiul să vină adeseori la Manderley, zise Beatrice. N-aş putea să-ți spun. Eu mă duceam pe acolo foarte rar.

Vorbea scurt, ca şi când n-ar fi vrut să stăruie asupra acestui subiect.

— Nu mi-a plăcut prea mult, zisei eu.

— Te cred, făcu Beatrice.

Ea nu spuse mai mult şi am socotit şi eu că-i mai cuminte să nu-i povestesc că Favell mi-a cerut să-i tăinuiesc vizita.

Toate acestea erau foarte complicate, şi de altfel, ajunsesem la destinație. Nişte porți albe şi o alee netedă pietruită.

— Nu uita că bătrâna e aproape oarbă, spuse Beatrice, şi acum nu se simte prea bine. Am telefonat infirmierei ca să-i anunț vizita noastră.

Casa era mare, de cărămizi roşii şi cu frontoane. Probabil de la sfârşitul epocii victoriene. Nu era o casă frumoasă. Vedeai, dintr-o aruncătură de ochi, că avea personal numeros şi impecabil. Şi toate astea pentru o bătrână

aproape oarbă.

O cameristă elegantă deschise uşa.

— Bună ziua, Norah, ce mai faci? spuse Beatrice.

— Foarte bine, mulțumesc doamnă. Sper că vă simțiți bine.

— A, da, suntem cu toții înfloritori. Şi ce mai face bunica, Norah?

— Aşa şi aşa, doamnă. Într-o zi bine, într-o zi rău. Sunt sigură că o să fie încântată să vă vadă.

Ea mă privi curioasă.

— E doamna de Winter, îi zise Beatrice.

Printr-un antreu mic şi un salon încărcat de mobile, ajunserăm la o verandă deschisă spre o pajişte pătrată. Peronul era împodobit cu vase de piatră pline de muşcate roşii. Într-un colț al verandei era un fotoliu pe roate, în care stătea bunica Beatricei, rezemată în perne şi învelită în şaluri. Apropiindu-mă, văzui că semăna izbitor şi aproape supărător cu Maxim. Aşa o să fie Maxim, dacă o îmbătrâni, dacă o fi orb. Infirmiera care sta lângă ea, se sculă şi puse un semn în cartea pe care o citea cu glas tare. Ea zâmbi Beatricei.

— Ce mai faceți, doamnă Lacy? zise ea.

Beatrice îi strânse mâna şi mă prezentă.

— Bătrâna arată foarte bine, spuse ea. Mă întreb cum izbuteşte la optzeci şi şase de ani. Iată-ne, bunico, zise ea ridicând glasul. Am sosit tefere şi nevătămate.

Bătrâna întoarse capul către noi.

— Scumpă Bea, spuse ea, cât eşti de drăguță că ai venit să mă vezi. Nu-i deloc vesel pentru tine aici.

Beatrice se aplecă asupra ei şi o sărută.

— Ți-am adus-o pe soția lui Maxim, zise ea. Ar fi voit să vină mai curând să te vadă, dar Maxim şi cu ea au avut multe treburi.

Beatrice mă împinse din spate.

— Sărut-o, şopti ea. Mă aplecai şi-o sărutai pe obraz. Bunica îmi atinse fața cu degetele.

— Fată bună, îmi zise ea. E atât de drăguț că ai venit...

Sunt foarte încântată că te văd. Ar fi trebuit să-l aduci şi pe Maxim.

— Maxim e la Londra, zisei. Se înapoiază diseară.

— Ar trebui să-l aduci data viitoare. Stai în fotoliu, dragă, ca să te văd. Şi tu Bea, în partea cealaltă. Ce mai face scumpul meu Roger? E băiat rău, nu vine niciodată.

— O să vină în august, urlă Beatrice. Ştii că pleacă de la Eton la Oxford.

— Doamne Dumnezeule, dar trebuie să fie un adevărat bărbat! N-am să-l mai recunosc.

— E mai înalt decât Giles, spuse Beatrice.

Ea continuă să vorbească despre Giles şi Roger, despre cai şi despre câini. Infirmiera scoase o împletitură cu ochiuri şi începu să-şi zornăiască igliţele. Se întoarse spre mine, foarte prietenoasă, foarte veselă.

— Vă place la Manderley, doamnă de Winter?

— O, da, foarte mult!

— E foarte frumos, nu-i aşa? spuse ea, lucrând de zor cu igliţele. Oh, bineînţeles, că n-o să mai mergem acolo; ea n-ar mai putea. Îmi pare tare rău. Îmi plăcea tare mult să stăm la Manderley.

— Ai putea să vii într-o zi singură, zisei.

— Mulţumesc, cu multă plăcere. Sper că domnul de Winter e bine.

— Da, foarte bine.

— Aţi făcut călătoria de nuntă în Italia, nu-i aşa? Cartea poştală a domnului de Winter ne-a făcut o mare plăcere.

Mă întrebam dacă întrebuinţează pe „noi” în sensul lui regesc, sau socotea că bunica lui Maxim şi cu dânsa nu alcătuiau decât o singură persoană.

— Ah, v-a trimis o carte poştală? Nu-mi amintesc.

— Fireşte. Eram încântate. Nouă ne plac foarte mult lucrurile astea. Avem un album în care lipim toate ilustratele familiei. Numai lucrurile plăcute, fireşte.

— Ce drăguţ, spusei eu.

Auzeam frânturi din convorbirea Beatricei de partea cealaltă.

— A trebuit să-l omorâm pe bătrânul Marksman, spunea ea. Îţi aminteşti de Marksman? Cel mai bun câine de vânătoare pe care l-am avut vreodată.

O, bătrânul Marksman, spuse bunica.

— Da. Bietul bătrân! Orbise.

— Bietul bătrân, repetă bunica.

Mi se părea că-i, poate, o lipsă de tact să vorbeşti de orbire şi mă uitai la infirmieră. Ea mişca întruna, iute, igliţele.

— Vânaţi oare, doamnă de Winter? mă întrebă ea.

— Nu. Din păcate.

— O să învăţaţi poate. Nouă tuturor ne place vânătoarea la nebunie în ţinutul ăsta.

— Pe doamna de Winter o interesează foarte mult arta, zise Beatrice infirmierei. I-am spus că la Manderley sunt o mulţime de colţuri, din care s-ar putea face tablouri frumoase.

— Asta aşa-i, încuviinţă infirmiera, întrerupându-se o clipă să mai tricoteze cu atâta frenezie. Ce îndeletnicire plăcută! Aveam o prietenă care făcea minuni cu creionul ei. Odată, am fost împreună în Provence, de Paşti. Ce schiţe încântătoare a mai făcut!

— Ce frumos, am spus.

— Vorbim de desen, strigă Beatrice bunicii. Tu nu ştiai că avem o artistă în familie?

— Cine-i artistă? spuse bătrâna.

— Noua ta nepoată. Întreab-o ce i-am trimis ca dar de nuntă.

Eu zâmbeam, aşteptând întrebarea. Bătrâna întoarse capul spre mine.

— Ce-mi tot îndrugă Bea? zise ea. Nu ştiam că eşti artistă. N-am avut niciodată o artistă în familie.

— Beatrice glumeşte, spusei eu. Nu sunt o artistă adevărată. Îmi place să desenez, dar n-am luat niciodată lecţii. Beatrice mi-a dăruit cărţi frumoase.

— O, spuse ea foarte mirată. Beatrice ţi-a dat cărţi? Asta-i ca şi cum ai aduce apă la pârâu. Sunt atât de multe cărţi în biblioteca de la Manderley...

Ea râse din toată inima. Am luat parte cu toţii la gluma ei. Speram că subiectul va fi părăsit după aceea, dar Beatrice simţea nevoia să insiste asupra lui.

— Nu pricepi, bunicuţo, zise ea. Nu erau cărţi obişnuite. Erau volume despre artă. Patru.

Guvernanta se aplecă pentru a adăuga şi tributul ei de lămuriri.

— Doamna Lacy încearcă să vă facă să înţelegeţi că doamna de Winter îndrăgeşte foarte mult desenul, ca o mică manie. Aşa că i-a dat patru volume frumoase, numai despre pictură, ca dar de nuntă.

— Ce nostim din partea ei, zise bunica. Nu pun mare preţ pe cărţi ca dar de nuntă. Când m-am măritat, nimeni nu mi-a dăruit vreo carte. Dacă aş fi primit, nici nu le-aş fi citit.

Ea râse din nou. Beatrice părea cam jignită. Îi zâmbii, ca să-i arăt simpatia mea, dar nu cred că ea să fi băgat de seamă.

Infirmiera îşi reluă împletitura.

— Vreau ceai, spuse doamna bătrână, agresiv. Nu-i oare încă patru şi jumătate? De ce nu ne serveşte Norah?

— Cum, te-a răzbit foamea după dejunul nostru îmbelşugat? spuse infirmiera sculându-se, cu un zâmbet larg către bolnavă.

Eu mă simţeam destul de obosită şi mă întrebam, condamnându-mi cinismul, de ce sunt uneori bătrânii o povară. Povară mult mai grea decât a copilaşilor sau a căţeilor, pentru că trebuie să fii politicos. Stăteam, cu mâinile pe genunchi, gata să aprob tot ce se va spune. Infirmiera bătu uşor pernele şi aranjă şalurile.

Bunica lui Maxim o lăsă, răbdătoare, să-şi vadă de treabă. Închise ochii ca şi când ar fi fost şi ea obosită. Semăna mai mult ca oricând cu Maxim. Mi-o închipuiam tânără, înaltă, elegantă, vizitând grajdurile din Manderley, ridicându-şi fusta lungă ca să nu se târască în noroi, şi-i vedeam talia subţire, gulerul înalt, o auzeam poruncind caleaşca pentru ceasurile două. Toate acestea se sfârşiseră acum pentru ea, toate acestea trecuseră. Soţul ei era mort de patruzeci de

ani, fiul de cincisprezece. Ea trebuia să rămână aici, în casa asta, cu infirmiera ei, până când i-o veni şi ei ceasul să moară. Mă gândeam cât de puțin cunoaştem gândurile oamenilor bătrâni. Înțelegem copiii, jocurile lor, speranțele şi închipuirile lor. Ieri, eram copilă. N-am uitat. Dar bunica lui Maxim, aşezată aici, în şalurile ei, cu bieții ei ochi orbi, ce simțea oare, la ce se gândea? Ştia că Beatrice căsca şi se uita mereu la ceas? Ghicea că am venit s-o vedem pentru că socoteam că-i bine, că-i datoria noastră şi că apoi, înapoindu-ne acasă, Beatrice o să poată spune: „Acum am conştiința liniştită pe trei luni?"

Se mai gândea oare vreodată la Manderley? Îşi mai amintea că stătea în capul mesei unde mă aşezam eu, că a băut ceaiul sub castan? Sau toate acestea erau uitate, şterse, şi nu mai rămânea nimic îndărătul acelui chip liniştit şi galben, decât nişte mici dureri şi ciudate indispoziții neînsemnate, o mare şi nelămurită mulțumire când străluceşte soarele, un tremur când suflă vântul?

Aş fi vrut să pun mâinile pe fața ei şi să-i înlătur anii. Aş fi vrut s-o văd tânără, aşa cum a fost, cu obrajii trandafirii şi păr castaniu, plină de energie ca Beatrice şi vorbind ca dânsa despre vânătoare, despre câini şi despre cai. Şi nu stând astfel, cu ochii închişi, pe când infirmiera îi bătea pernele.

— Suntem răsfățate azi, spuse infirmiera. Avem sandvişuri cu creson la ceai, nu-i aşa? Vă place cresonul?

— E ziua cresonului? spuse bunica lui Maxim, ridicând capul şi întorcându-se către uşă. Nu mi-ai spus. De ce nu serveşte ceaiul Norah?

— N-aş vrea să fac meseria dumitale pentru tot aurul din lume, spuse Beatrice, în şoaptă, infirmierei.

— O, sunt obişnuită, doamnă Lacy, răspunse ea zâmbind. Bineînțeles, avem zilele noastre proaste, dar ar putea să fie şi mai rău. De obicei, e foarte amabilă. Apoi personalul e foarte îndatoritor. Ori ăsta-i lucrul de căpetenie. Uite-o pe Norah.

Camerista aducea o măsuță de grădină şi o față de masă albă.

— Ce mult ți-a trebuit, Norah, bombăni bătrâna.

— E tocmai patru şi jumătate, doamnă, spuse Norah cu glas deosebit de drăguț şi de vesel, ca şi acela al infirmierei.

Mă întrebam dacă bunica lui Maxim îşi dădea seama că oamenii îi vorbeau pe tonul acesta. Mă întrebam când au început şi dacă ea a observat. Poate că îşi spunea: „Ei cred că sunt bătrână. Cât e de ridicol!” Apoi, încetul cu încetul, se obişnuise şi acum, era ca şi când ei ar fi vorbit dintotdeauna aşa: asta făcea parte din lumea ei. Dar unde era oare tânăra cu părul castaniu şi talia subțire, care dădea zahăr cailor?

Ne-am apropiat scaunele de măsuță şi am început să mâncăm sandvişuri cu creson. Pentru bătrână, infirmiera le făcea dintr-o pâine specială.

— Cred că suntem răsfățate, spuse ea.

Văzui un zâmbet uşor trecându-i pe fața liniştită.

— Îmi place tare mult ziua când se serveşte creson, spuse bătrâna.

Ceaiul era mult prea fierbinte spre a fi băut. Infirmiera îl bău pe al ei în sorbituri mici.

— Ceaiul e clocotit azi, spuse ea clătinând tare din cap către Beatrice. Nu vă închipuiți câtă bătaie de cap am ca să am ceai fierbinte. Repet şi repet. Dar nu sunt ascultată.

— Oh, nu-mi mai vorbi, sunt toate la fel, zise Beatrice. Eu am renunțat la a mea fiindcă nu se pricepea.

Bătrâna îşi amesteca cu lingurița ceaiul, cu ochii pierduți în depărtare. Aş fi voit să ştiu la ce se gândea.

— Ați avut vreme frumoasă în Italia? întrebă infirmiera.

— Da, a fost foarte cald, răspunsei eu.

Beatrice se întoarce către bunică-sa.

— Spune că au avut vreme foarte frumoasă în Italia pentru călătoria de nuntă. Maxim era foarte bronzat.

— Maxim de ce n-a venit azi? întrebă bătrâna.

— Ți s-a mai spus că-i la Londra, răspunse Beatrice, pierzându-şi răbdarea. La un banchet. A trebuit să se ducă şi Giles.

— Ah, înțeleg. Dar de ce spui că Maxim e în Italia?

— A fost în Italia, mamă mare. În aprilie, acum s-au întors

la Manderley.

Ea o privi pe infirmieră, înălţând din umeri.

— Domnul şi doamna de Winter sunt acum la Manderley, repetă infirmiera.

— Luna asta a fost foarte frumos, spusei, apropiindu-mă de bunica lui Maxim. Trandafirii sunt înfloriţi. Ar fi trebuit să-ţi aduc trandafiri.

— Da, îmi plac trandafirii, spuse ea cu aer vag, apoi privindu-mă mai de aproape cu ochii ei de un albastru stins:

— Stai şi dumneata la Manderley?

Înghiţii în sec. Se făcu tăcere. Apoi Beatrice interveni cu glasul ei puternic şi nerăbdător.

— Scumpă bunicuţo, ştii foarte bine că locuieşte acolo. Ea şi cu Maxim sunt căsătoriţi.

O văzui pe infirmieră că-şi pune la o parte ceaşca de ceai şi o priveşte cu intensitate pe bătrână. Care se răsturnase pe perne, trăgându-şi şalul, şi gura începuse să-i tremure.

— Vorbiţi prea mult toţi câţi sunteţi aici. Nu înţeleg.

Apoi mă privi cu sprâncenele încruntate şi capul începu să i se bâţâie.

— Cine eşti, scumpa mea? Te-am văzut oare vreodată? Nu te recunosc. Nu-mi aduc aminte să te fi întâlnit la Manderley. Cine-i copila asta, Bea? De ce nu mi-o aduce Maxim pe Rebecca? O iubesc atât de mult pe Rebecca... Unde-i draga mea Rebecca?

Se aşternu o tăcere lungă, o clipă de spaimă. Îmi simţeam obrajii în flăcări. Infirmiera se ridică în grabă mare şi se apropie de fotoliul pe roate.

— O vreau pe Rebecca, repetă bătrâna. Ce-aţi făcut cu Rebecca?

Beatrice se sculă cu stângăcie, lovindu-se de masă, clătinând ceşti şi farfurioare. Şi ea era toată roşie şi-şi muşca buzele.

— Cred că ar fi mai bine s-o lăsaţi, doamnă Lacy, spuse infirmiera destul de îmbujorată şi de frământată. Pare cam obosită şi când începe să bată câmpii în felul ăsta, poate s-o ţină uneori şi ceasuri întregi. Aşa o apucă din când în când.

E într-adevăr un ghinion că s-a întâmplat tocmai azi. Sper că doamna de Winter va înțelege?

Se întoarse, scuzându-se, spre mine.

— Fireşte, spusei eu iute, e mai bine s-o lăsăm în pace.

Beatrice şi cu mine ne luarăm mănuşile şi poşetele. Infirmiera se ocupă iarăşi de bolnava ei.

— Ei bine, ce s-a întâmplat? Nu mai vrem sandvişurile astea bune cu creson pe care le-am făcut anume pentru dumneata?

— Unde-i Rebecca? De ce n-a venit Maxim cu Rebecca? replică ea, cu glas subțirel şi agresiv.

Trecurăm prin salon şi antreu şi ieşirăm. Beatrice dădu drumul motorului maşinii, fără să spună un cuvânt. Merserăm de-a lungul aleii pietruite şi trecurăm pe porțile albe.

Privii drept înaintea mea. Mi-era indiferent. Dacă aş fi fost singură n-aş fi acordat nicio importanță acestui incident. Eram enervată din pricina Beatricei.

Toate astea erau atât de supărătoare pentru dânsa...

După ce am ieşit din sat, ea îmi vorbi.

— Sunt grozav de mâhnită, scumpa mea. Nu ştiu ce să-ți spun...

— Nu fi absurdă, Beatrice, asta n-are nicio importanță, spusei. Nu înseamnă absolut nimic.

— Nu-mi închipuiam că o să fie aşa. Altfel nu te-aş fi dus niciodată acolo. Sunt cu adevărat tare mâhnită.

— N-ai de ce să fii mâhnită. Hai să nu mai vorbim despre asta.

— Nu mai înțeleg nimic. Ştia totul foarte bine. I-am scris, vorbindu-i de tine şi de Maxim. Căsătoria asta, în străinătate, a interesat-o foarte mult.

— Uiți vârsta ei, spusei. De ce şi-ar aduce aminte de toate astea? Nu face nicio legătură între mine şi Maxim. În gândul ei, îl leagă întotdeauna de Rebecca.

Ne-am continuat drumul în tăcere. Era o uşurare să te afli în maşină. Viteza mare şi virajele repezi nu mă mai înfricoşau.

— Uitasem, că o iubea atât pe Rebecca, spuse încet Beatrice. Am fost o proastă că nu m-am aşteptat la ceva de felul ăsta. Nu cred că ea a reacţionat cum se cuvine când a aflat de accident. Şi, Dumnezeule, ce după-amiază sinistră! Ce-ai să crezi oare despre mine?

— Te rog, Beatrice, nu te necăji. Îţi spun că nu mă supăr.

— Rebecca făcea totdeauna mare caz de părerile ei. Şi de obicei o invita pe bătrână la Manderley. Biata, scumpa bunică, era mult mai vioaie pe-atunci. Se topea de râs la orice-i spunea Rebecca. Fireşte, era totdeauna tare amuzantă şi bătrânei îi plăcea acest lucru. Rebecca ţinea mult la ea. Avea un dar minunat, vorbesc de Rebecca, de a-şi atrage simpatia tuturor: bărbaţi, femei, copii, câini. Da, bunica n-a uitat-o niciodată. Scumpo, n-ai să-mi mulţumeşti pentru după-amiaza asta.

— Nu mă supăr, nu mă supăr, am repetat eu maşinal.

Dacă Beatrice ar putea termina odată cu subiectul ăsta! Nu mă interesa. Cum putea să-mi pese de asta? Nu putea să-mi ţină nici cald, nici rece.

— Giles o să fie foarte supărat, spuse Beatrice. O să mă certe că te-am dus acolo. Parcă-l aud spunând: „Dar e o adevărată tâmpenie, Beatrice!” Ah, ce-o să mai aud!

— Să nu mai vorbim despre asta, spusei eu. Mi-ar plăcea să uităm toate astea. N-o să facem decât să repetăm povestea, exagerând-o.

— Giles o să vadă, după mutra mea, că s-a întâmplat ceva. N-am putut să-i ascund niciodată nimic.

Tăcui. Ştiam cum o să se răspândească povestea în micul lor cerc de prieteni. Îmi închipuiam grupul. Duminică la dejun. Cu ochii mari, urechile ciulite şi exclamaţiile:

„Doamne, ce grozăvie! Şi ce-ai fi putut să faci?” Apoi: „Ce supărător trebuie să fi fost pentru toată lumea!”

Singurul lucru ce mă interesa era ca Maxim să n-audă niciodată vorbindu-se despre această întâmplare. Poate că într-o zi am s-o povestesc lui Frank Crawley, dar nu acum, nu aşa de repede.

Ajunserăm în curând pe şoseaua cea mare, apoi pe vârful

colinei. Vedeam în depărtare primele acoperişuri cenuşii din Kerrith pe când la dreapta, într-o scobitură, se întindeau pădurile mari de la Manderley şi, dincolo de ele, marea.

— Eşti tare grăbită să te înapoiezi acasă? mă întrebă Beatrice.

— Nu, nu tocmai. Pentru ce?

— O să mă socoteşti cu adevărat scârboasă, dacă am să te las la poartă? Dacă gonesc de aci încolo ca fulgerul, am să ajung tocmai la timp ca să-l iau pe Giles la coborârea din trenul de Londra şi aşa o să economisească taxiul de la gară.

— Dar, fireşte, făcui eu. O să cobor pe jos aleea.

— Mulțumesc foarte mult, făcu ea cu recunoştință.

Mi se părea că era sătulă până peste cap de după-amiaza aceea. Dorea să fie singură şi nu ținea de loc să bea alt ceai la Manderley.

Coborâi din maşină în fața porții şi ne spuserăm la revedere, sărutându-ne.

— Străduie-te, ca data viitoare, când am să te văd, să te îngraşi puțin, spuse ea. Nu-ți stă bine atât de slabă. Salutări lui Maxim şi iartă-mă pentru ziua de azi.

Se îndepărtă într-un nor de praf, iar eu pornii pe alee.

Mă întrebam dacă această alee se schimbase mult de pe vremea când bunica lui Maxim se plimba aici în caleaşcă. Tânără, trecea călare, zâmbea paznicei, ca şi mine, în clipa asta. Pe vremea aceea, paznica făcea o plecăciune, măturând aleea cu fusta ei lungă. Femeia aceasta îmi făcu un semn cu capul, apoi îşi chemă băiețaşul, care se juca cu o pisică. Bunica lui Maxim îşi plecase capul ca să se ferească de crăcile astea, care atârnau în jos, şi calul ei mersese la trap pe aleea pe care acum mergeam eu. Aleea era mult mai largă pe atunci, şi mai bine îngrijită. Pădurea n-o năpădise încă.

Nu m-am gândit la ea aşa cum era acum, zăcând rezemată de pernele acelea, cu şalul în jurul umerilor. O vedeam în vremea tinereței sale, când Manderley-ul era căminul ei. O vedeam hoinărind prin grădini, cu un băiețaş – tatăl lui Maxim – tropăind în spatele ei, pe calul lui de lemn. Purta o haină Norfolk strânsă pe el, cu un guler alb, rotund.

Picnicurile în golfuleţ însemnau pentru el o expediţie, o desfătare în voia căreia nu te lăsai prea des. Trebuia să existe pe undeva o fotografie, într-un vechi album – întreaga familie stând dreaptă şi ţeapănă în jurul unei feţe de masă întinsă pe plajă, cu servitorii în fundal, alături de un coş uriaş cu provizii. Şi-o revedeam de asemeni, sunt câţiva ani de atunci, pe bunica lui Maxim, acum bătrână, plimbându-se pe terasa de la Manderley, sprijinită într-un baston. Şi cineva mergea lângă ea, râzând, ţinând-o de braţ. O făptură înaltă şi mlădioasă, foarte frumoasă şi care avea darul, cum spunea Beatrice, să câştige simpatia oamenilor. Ea plăcea, cred, foarte uşor, era lesne iubită.

Ajungând, în sfârşit, la capătul aleii, văzui maşina lui Maxim în faţa casei. Inima îmi bătu să se spargă. Alergai în hol. Pălăria şi mănuşile lui erau pe masă. Apropiindu-mă de bibliotecă, am auzit glasuri, mai ales unul din ele în special, răstit, ridicat, autoritar, era acela al lui Maxim. Uşa era închisă. Mă codii o clipă să intru.

— Ai putea să-i scrii din partea mea să nu-i mai calce piciorul la Manderley, m-ai înţeles? Puţin interesează cine mi-a spus. Asta n-are nimic de-a face. Ştiu că maşina lui a fost văzută aici ieri după-amiază. Dacă vrei să-l vezi, să-l vezi în altă parte, nu la Manderley, asta-i tot. Nu vreau să vină aici, m-ai înţeles? Şi bagă-ţi bine în cap, că ţi-o spun pentru ultima oară.

Mă strecurai spre scară. Auzii deschizându-se uşa bibliotecii. Am urcat repede scara şi m-am ascuns în galerie. Doamna Danvers ieşi din bibliotecă, închizând uşa în urma ei. M-am lipit de zidul galeriei, ca să nu fiu văzută, îi zărisem faţa. Era vânătă de mânie, crispată, oribilă.

Urcă scara iute de tot şi fără zgomot şi dispăru în spatele uşii ce ducea la cealaltă aripă.

Aşteptai o clipă, apoi coborâi încetişor în bibliotecă. Deschisei uşa şi intrai. Maxim stătea în faţa ferestrei, cu nişte scrisori în mână. Era cu spatele la mine. O clipă m-am gândit să ies, fără să-i atrag atenţia şi să mă sui în odaia mea. Dar el mă auzise, se vede, căci se întoarse, spunând

enervat.

— Acum ce mai vrei?

Am zâmbit cu mâinile întinse:

— Bună ziua.

— A, tu erai...

Dintr-o aruncătură de ochi, văzui că fusese foarte supărat. Gura lui era aspră, nările albe.

— Ce-ai făcut singură? spuse el.

Mă sărută pe păr şi-şi trecu braţul în jurul umerilor mei. Mi se părea că se întoarce după o absenţă lungă.

— Am fost să-ţi văd bunica, zisei. Beatrice m-a dus azi după-amiază acolo.

— Ce mai face bătrâna?

— Foarte bine.

— Şi ce-ai făcut cu Bea?

— A trebuit să plece imediat ca să-l ia pe Giles.

Ne aşezarăm pe marginea ferestrei. Îi luai mâna într-ale mele.

— Mi-era ciudă pe tine că ai plecat. Ţi-am simţit grozav de mult lipsa, spusei eu.

— Adevărat? zise el.

Rămaserăm o clipă fără să ne vorbim. Îi ţineam mereu mâna.

— A fost tare cald la Londra? întrebai.

— Da, îngrozitor. Nu pot să sufăr Londra.

Mă întrebam dacă o să-mi povestească ce s-a întâmplat între doamna Danvers şi el. Mă întrebam cine îl înştiinţase de vizita lui Favell.

— Te gândeşti la ceva? întrebai eu.

— Am avut o zi obositoare, răspunse el. Drumul ăsta, de două ori în douăzeci şi patru de ceasuri, e mult prea mult pentru un singur om.

Se sculă şi se îndepărtă, aprinzându-şi o ţigară. Ştiui în clipa aceea că n-o să-mi vorbească de doamna Danvers.

— Şi eu sunt obosită, spusei eu. Ce zi ciudată!

Capitolul 16

ÎMI AMINTESC CĂ ERA ÎNTR-O DUminică; după-amiază furăm invadaţi de oaspeţi şi în ziua aceea se aduse prima oară în discuţie problema balului costumat. Frank Crawley venise să mănânce şi ne pregăteam să petrecem tustrei o după-amiază liniştită, sub castan, când auzirăm zgomotul fatal al unei maşini cotind pe alee. Era prea târziu ca să-l mai punem pe Frith să spună că nu suntem acasă; tocmai ieşeam pe terasă, cu perne şi ziare pe braţe; maşina venea drept spre noi.

Trebuia să mergem în întâmpinarea oaspeţilor neaşteptaţi. Aceştia aveau să fie desigur, urmaţi, de alţii. O a doua maşină sosi peste o jumătate de ceas, apoi mai apărură trei vecini, veniţi pe jos, din Kerrith aşa că a trebuit să renunţăm la ziua noastră de odihnă, şi să primim grupuri după grupuri de cunoscuţi neinteresanţi, făcând cu ei înconjurul grădinii de trandafiri, plimbându-ne de-a lungul pajiştilor şi în Valea Fericită.

Rămaseră, fireşte, la ceai şi în loc să stăm trândăvind sub castan, ciugulind sandvişuri cu castraveţi, a trebuit să suportăm ceremonialul uneia din gustările acelea rigide luate în salon, pe care nu le puteam suferi. Frith era în elementul său, dirijându-l pe Robert dintr-o încreţitură de sprânceană, pe când eu mă agitam cu un enorm ceainic de argint şi un ibric, de care nu ştiam să mă slujesc. Habar n-aveam când trebuia să torn apa clocotită peste ceai şi îmi venea şi mai greu să mă concentrez asupra flecărelilor care se schimbau lângă mine.

Frank Crawley era foarte preţios în asemenea împrejurări. Îmi lua ceştile din mână şi le întindea oaspeţilor, iar când răspunsurile mele deveneau mai vagi ca de obicei, din pricina atenţiei îndreptată spre ceainicul de argint, el lua chiar parte la discuţie, ca să mă scutească pe mine. Maxim se afla la celălalt capăt al odăii, arătând o carte unui pisălog, explicând un tablou, jucând pe minunatul stăpân al casei în felul lui personal şi inimitabil, servirea ceaiului fiind un amănunt care pe el nu-l privea. Ceaşca lui se răcea, uitată pe o măsuţă, alături de un vas de flori, pe când eu, nădușită leoarcă, în spatele ceainicului, iar Frank jonglând cu pricepere cu prăjiturelele şi checul, trebuia să ne ocupăm de nevoile terestre ale musafirilor.

Lady Crowan, o femeie plictisitoare şi exuberantă, din Kerrith, fu cea care deschise focul. Se produse o pauză în convorbire, cum se produc totdeauna în jurul meselor de ceai, şi vedeam buzele lui Frank pregătindu-se să rostească stupida şi inevitabila observaţie asupra îngerului care trece, când lady Crowan, ţinând o bucată de chec deasupra farfurioarei, ridică ochii spre Maxim, care era lângă ea.

— Oh, domnule de Winter, doresc de multă vreme să te întreb ceva. Spune-mi, te rog, putem spera să mai vedem un bal costumat la Manderley?

În timp ce vorbea îşi aplecă într-o parte capul, făcând să-i strălucească dinţii, prea ieşiţi în afară, în ceea ce credea ea că ar fi un zâmbet. Mi-am lăsat instantaneu capul în jos şi m-am prefăcut teribil de ocupată cu sorbirea ceaiului, ascunzându-mă îndărătul ceainicului.

Maxim nu răspunse numaidecât, dar când o făcu, glasul lui era cât se poate de calm.

— Nu m-am gândit la asta şi nu cred că se gândeşte cineva.

— Oh, dar te asigur că da, protestă lady Crowan. Era atracţia verii în ţinut. Nici nu-ţi închipui ce plăcere ne făcea. Crezi că te putem ruga să ai în vedere acest lucru?

— Nu ştiu, răspunse scurt Maxim. Balul a fost totdeauna ceva greu de organizat. Ai face mai bine să-i spui lui Frank

Crawley, asta îl priveşte pe el.

— Oh, domnule Crawley, fii aliatul meu, stărui ea, pe când alți doi sau trei i se alăturau; ştii, ar fi minunat. Toți regretăm petrecerile de la Manderley.

Auzii lângă mine glasul liniştit al lui Frank.

— N-am nimic împotrivă să organizez balul, dacă Maxim n-are nicio obiecție de făcut. Depinde de el şi de doamna de Winter.

Fui imediat asaltată cu rugăminți. Lady Crowan îşi mută scaunul ca să mă vadă mai bine în spatele ceainicului.

— Hai, doamnă de Winter, hotărăşte-ți bărbatul. Pe dumneata o să te asculte. Spune-i că trebuie să dea un bal în cinstea dumitale.

— E adevărat, zise unul din bărbați. Nici n-am fost invitați la nunta dumitale. E ruşinos să ne lipseşti de toate petrecerile noastre. Cine-i pentru bal costumat să ridice mâna. Ai văzut, de Winter? Acceptat cu unanimitate.

Urmară râsete şi aplauze.

Maxim aprinse o țigară şi ochii lui îi întâlniră pe ai mei pe deasupra ceainicului.

— Ce zici? mă întrebă dânsul.

— Nu ştiu, spusei nesigură. Mi-e indiferent.

— Fireşte că o să fie încântată când o să se dea un bal în cinstea ei! exclamă lady Crowan. Care e tânăra femeie căreia nu i-ar face plăcere? Ai să fii încântătoare, doamnă de Winter, ca păstoriță de Saxa, cu părul ridicat, sub un tricorn mare.

Eu mă gândeam la mâinile mele neîndemânatece, la umerii mei căzuți. Frumoasă păstoriță de Saxa, într-adevăr! Femeia asta era idioată. Nu mă miram că nimeni nu se ralia părerii ei şi-i fui iar recunoscătoare lui Frank că abătu discuția ce se purta despre mine.

— Adevărul e, Maxim, că cineva mi-a vorbit despre bal zilele trecute. „N-o s-o sărbătoarească pe tânăra căsătorită, domnule Crawley? Mi-ar place ca domnul de Winter să dea din nou un bal! Era atât de distractiv pentru noi toți!” Asta o spunea şi Tucker de la ferma Home, adăugă el, către lady

Crowan. Sigur că lor le place orice gen de spectacol. „Nu ştiu, i-am spus. Doamna de Winter nu mi-a comunicat nimic”.

— Vezi, zise lady Crowan triumfătoare, adresându-se întregului salon. Ce spuneam eu? Chiar oamenii dumitale doresc un bal. Dacă nu-l organizezi pentru noi, o să-l organizezi, cu siguranță, pentru ei.

Maxim mă privea mereu cu îndoială deasupra ceainicului. Îmi spusei că poate se gândea că, sfioasă, cum mă ştia prea bine, n-o să mă simt la înălțimea acestei misiuni. Nu voiam ca el să creadă asta. Nu doream ca el să aibă impresia că n-aş vrea să-mi asum răspunderea.

— Cred că ar fi foarte amuzant, zisei eu.

Maxim se întoarse, ridicând din umeri.

— Ei bine, iată ce hotărăşte totul, zise el. Ne-am înțeles: Frank, o să organizezi balul. Ai face bine s-o rogi pe doamna Danvers să te ajute. Trebuie să-şi aducă aminte cum se procedează.

— Uluitoarea doamnă Danvers e tot la dumneavoastră? întrebă lady Crowan.

— Da, răspunse Maxim cu glas sec. Mai doriți puțin chec? Dacă ați terminat, o să ne întoarcem în grădină.

Ieşirăm pe terasă, fiecare discutând de perspectivele balului şi datele mai potrivite; apoi, spre marea mea uşurare, automobiliştii hotărâră că era vremea să-şi ia rămas-bun şi cei care veniseră pe jos, acceptară să fie luați în maşinile lor.

Mă întorsei în salon şi băui altă ceaşcă de ceai, pe care o savurai pe îndelete, acum că se terminase corvoada primirii: Frank veni după mine şi înghițirăm prăjiturelele rămase cu aere de conspiratori.

Maxim îi arunca lui Jasper pietre pe pajişte. Mă întrebam dacă aşa se petrecea în toate casele; dacă simțeai aceeaşi încântare după plecarea oaspeților. Noi nu vorbirăm numaidecât despre bal, dar când îmi isprăvii ceaiul şi-mi ştersei degetele năclăite pe batistă, îi spusei lui Frank:

— Spune-mi sincer, ce crezi de această idee a balului costumat?

Frank ezită, pe jumătate întors, ca să se uite pe fereastră la Maxim, aflat afară pe pajişte.

— Nu ştiu, zise el, Maxim pare să n-aibă nicio obiecție, nu-i aşa? Cred că a primit favorabil sugestia.

— Era greu pentru el să reacționeze altfel, i-am spus. Ce persoană obositoare e lady Crowan. Crezi chiar că toți oamenii de prin împrejurimi discută şi nu visează altceva decât un bal costumat dat la Manderley?

— Cred că toți s-ar bucura de orice spectacol, rosti Frank. Prin părțile astea suntem foarte convenționali, ştii, când e vorba de asemenea lucruri. Nu cred, sincer vorbind, că lady Crowan exagera când spunea că trebuie să se facă ceva în onoarea dumitale. La urma urmei, doamnă de Winter, sunteți o mireasă.

Ce pompos şi stupid suna fraza aceea. Aş fi vrut ca Frank să nu fie totdeauna atât de teribil de corect.

— Nu sunt o mireasă, i-am spus. Nici măcar n-am avut parte de o nuntă ca lumea. N-am avut rochie albă şi flori de lămâiță, sau trenă dusă de domnişoare de onoare. Nu vreau ca în onoarea mea să se organizeze nişte dansuri prosteşti.

— Este un spectacol foarte frumos Manderley *en fête,*[7] răspunse Frank. Desigur că o să-ți placă. N-o să ai cine ştie ce de făcut. Primeşti oaspeții, asta-i tot. Poate că o să-mi acorzi un dans?

Dragul de Frank! îmi plăceau aerele lui curtenitoare şi solemne.

— Câte vrei, zisei eu. N-o să dansez decât cu dumneata şi cu Maxim.

— Oh, nu chiar aşa, zise Frank foarte serios. Oamenii ar fi jigniți. Va trebui să dansezi cu toți cei care te vor invita.

M-am întors ca să-mi ascund zâmbetul. Pentru mine era o bucurie că nu-şi dădea seama niciodată când este luat peste picior.

— Ți se pare bună sugestia lady-ei Crowan, ca să mă deghizez ca păstoriță de Saxa? întrebai eu perfid.

---

[7] În franceză, în original: în sărbătoare.

El mă privi foarte atent, fără să zâmbească.

— Da, zise el. Cred că ți-ar veni foarte bine.

Izbucnii în râs.

— Oh, Frank, eşti adorabil, zisei, pe când el roşea puțin şocat, cred, de exuberanța mea şi puțin jignit de râsul meu.

— Nu văd ce-am spus caraghios! zise el rigid.

Maxim apăru la uşa-fereastră, cu Jasper în urma lui.

— Ce-i cu veselia asta? întrebă el.

— Frank e atât de galant, răspunsei eu. I se pare că ideea lui lady Crowan de a mă costuma ca păstoriță de Saxa nu-i deloc ridicolă.

— Lady Crowan e foarte agasantă, zise Maxim. Dacă ea ar trebui să scrie toate invitațiile şi să organizeze toată povestea, ar fi mai puțin încântată. Dar aşa a fost totdeauna. Oamenii de aici socotesc Manderley-ul ca un cazino, obligat să le organizeze petreceri. Va trebui să invităm tot comitatul.

— Am listele la birou, zise Frank. N-o să fie atât de greu. Mai mult timp o să ne ia lipirea mărcilor.

— O să te însărcinez pe tine cu asta, zise Maxim zâmbindu-mi.

— Oh, asta o să se facă la birou, spuse Frank. Doamna de Winter nu va trebui să se ocupe de nimic.

Mă întrebam ce ar spune ei dacă i-aş înştiința deodată că am de gând să mă ocup de toată organizarea serbării. Fără îndoială că ar râde şi ar începe să vorbească de altceva. Eram desigur mulțumită că fusesem scutită de orice răspundere, dar mă umilea puțin din cauză că dădeam impresia că nu eram în stare măcar să lipesc mărcile. Mă gândeam la biroul din salonaş, la clasorul etichetat, la scrisul acela aplecat şi ascuțit.

— Tu cum o să te îmbraci? îl întrebai pe Maxim.

— Eu nu mă travestesc niciodată. E singurul privilegiu de care se bucură stăpânul casei, nu-i aşa, Frank?

— Nu pot totuşi să mă îmbrac ca păstoriță de Saxa, spusei eu. Cum pot să mă îmbrac aşa? Nu sunt prea înzestrată pentru deghizări.

— Pune-ți o fundă în păr şi fă-o pe Alice în țara minunilor,

zise Maxim glumind. Îi semeni aşa cum stai acum, cu degetul în gură.

— Fii politicos, replicai eu. Ştiu că am părul aspru, dar totuşi nu chiar aşa. Vreau să vă spun, ție şi lui Frank, că o să fiți grozav de mirați când mă veți vedea şi n-o să mă recunoaşteți.

— Din moment ce nu-ți înnegreşti obrazul şi nu te deghizezi în maimuță, mă spăl pe mâini, zise Maxim.

— Ne-am înțeles. O să fie o surpriză, rostii eu. N-o să vă spun nimic despre costumul meu până în ultima clipă. Hai, Jasper, poate să spună ce vor, nouă nu ne pasă, nu-i aşa?

Când ieşii în grădină, îl auzii pe Maxim râzând şi spunându-i lui Frank ceva, ce nu înțelesei.

De ce trebuia să mă socotească o copilă, o copilă răzgâiată şi iresponsabilă, pe care o alinți din când în când, când ai chef, o uiți de cele mai multe ori, dar pe care, după o mângâiere pe umăr, o îndemni să se ducă să se joace mai departe? Aş fi vrut să se întâmple ceva, care m-ar fi făcut să par mai înțeleaptă, mai matură. Oare aşa o să fie întotdeauna? El cu supărările, pe care nu i le împărtăşeam, cu grijile tainice, pe care nu i le cunoşteam? N-o să fim niciodată împreună soț şi soție, umăr la umăr, mână în mână, fără nicio prăpastie între noi? Nu voiam să fiu o copilă. Aş fi vrut să fiu soția lui, mama lui. Aş fi vrut să fiu bătrână.

Stam în picioare pe terasă, rozându-mi unghiile, privind spre mare, şi mă întrebam, poate pentru a douăzecea oară, dacă din porunca lui Maxim rămâneau intacte odăile din aripa de apus. Mă întrebam dacă se ducea, ca doamna Danvers, să atingă periile de toaletă, să deschidă uşile dulapurilor de haine şi să-şi treacă mâinile printre rochii.

— Aici, Jasper! strigai eu. Hai, hai, fugi cu mine. Şi mă avântai pe pajişte, vijelioasă, furioasă, cu lacrimi în ochi pe când Jasper fugea în urma mea, lătrând ca un nebun.

Vestea viitorului bal costumat se răspândi repede. Clarise, tânăra mea cameristă, nu vorbea decât de asta, cu ochi strălucitori. Aflai de la ea că tot personalul era încântat.

— Domnul Frith zicea că o să fie ca altă dată, spuse Clarise. L-am auzit azi dimineață pe coridor spunând asta Alicei. Cum vă costumați doamnă?

— Nu ştiu, Clarise, habar n-am.

— Mama spunea că trebuie să-i povestesc, zise Clarise. Îşi aminteşte de ultimul bal dat la Manderley şi nu l-a uitat niciodată. Vă gândiți că o să închiriați un costum de la Londra?

— Încă nu m-am decis, Clarice, i-am răspuns. Dar să-ți spun ceva. Când o să mă decid în sfârşit, am să-ți spun ție şi nimănui altcuiva. Va fi un secret între noi, pe care trebuie să-l păstrăm cu jurământ.

— Vai, doamnă, ce palpitant, şopti Clarise. Nici nu ştiu cum am să fiu în stare să aştept până în ziua aceea.

Aş fi fost curioasă să ştiu cum primise doamna Danvers această veste. Din după-amiaza aceea, mă temeam până şi de sunetul glasului ei în pâlnia telefonului interior şi, folosindu-mă de Robert ca mediator, eram scutită de această încercare. Nu puteam uita expresia chipului ei în clipa când părăsise biblioteca, după discuția cu Maxim. Slavă Domnului, nu mă văzuse ascunsă în galerie! Şi mă mai întrebam, dacă-şi închipuie că eu îi informasem pe Maxim de vizita lui Favell. Atunci m-ar fi urât şi mai mult. Mă cutremurai, amintindu-mi de atingerea mâinii ei şi de glasul ei mieros, intim, lângă urechea mea. Nu voiam să-mi amintesc de după-amiaza aceea. Din acest motiv nu-i vorbeam nici măcar la telefonul interior.

Pregătirile pentru bal continuau. Totul se făcea la biroul moşiei. Maxim şi Frank se întâlneau acolo în fiecare dimineață. După cum spusese Frank, n-aveam nevoie să fac ceva. Cred că n-am lipit nicio marcă. Începeam să mă neliniştesc în legătură cu costumul meu. Era, într-adevăr, imposibil să nu găsesc nimic, şi-i treceam în revistă pe toți care aveau să vină din Kerrith şi împrejurimi, pastorul şi nevasta lui, care petrecuseră atât de bine data trecută, Beatrice şi Giles, acea insuportabilă lady Crowan şi mulți alții pe care, nu-i cunoşteam şi care nu mă văzuseră

niciodată. Fiecare o să aibă ceva de spus împotriva mea şi o să-şi manifeste curiozitatea faţă de mine. În disperare de cauză mă gândii la cărţile pe care mi le dăduse Beatrice şi mă aşezai, într-o dimineaţă, în bibliotecă, frunzărind albumele, într-o ultimă nădejde, trecând, cu un fel de spaimă, de la o ilustraţie la alta. Nimic nu mi se părea bun; toate acele costume bogate de catifea şi atlaz, din reproducerile lui Rubens, Rembrandt şi alţii erau atât de complicate şi de pretenţioase. Luai o bucată de hârtie şi un creion şi copiai unul, două, dar nu-mi plăceau şi aruncai, scârbită, schiţele în coş, nevrând să mă mai gândesc la ele.

Seara, pe când mă îmbrăcam pentru masă, cineva bătu la uşa odăii mele.

— Intră, spusei eu, crezând că-i Clarise. Uşa se deschise, dar nu era Clarise. Era doamna Danvers. Ţinea o bucată de hârtie în mână.

— Iertaţi-mă dacă vă deranjez, zise ea, dar nu ştiam dacă aţi aruncat dinadins aceste desene. Mi se aduc totdeauna coşurile de hârtie din casă pentru cazul când ar fi căzut din greşeală în ele, vreun lucru de preţ. Robert mi-a spus că a găsit asta în coşul din bibliotecă.

Vederea ei mă îngheţase şi nu putui vorbi numaidecât. Ea îmi întinse o foaie. Erau desenele pe care le făcusem dimineaţă.

— Nu, doamnă Danvers, răspunsei eu după o clipă. Se pot arunca. Nu sunt decât schiţe proaste. N-am nevoie de ele.

— Prea bine, zise. Am socotit că e cazul să mă interesez la dumneavoastră personal, ca să evit orice fel de neînţelegere.

— Da, am spus, fireşte.

Credeam că o să plece, dar ea rămase nemişcată lângă uşă.

— Atunci nu v-aţi hotărât încă pentru costum? întrebă ea. Era puţină batjocură în glasul ei, cu o urmă de ciudată mulţumire. Mă gândeam că mă auzise vorbindu-i Clarisei de şovăielile mele.

— Nu, răspunsei eu, nu m-am hotărât încă.

Ea continua să se uite la mine, cu mâna pe clanţa uşii.

— De ce nu vă inspirați dintr-unul din tablourile din galerie? spuse dânsa.

Mă prefăceam că-mi pilesc unghiile, care şi aşa erau prea scurte, ca să mă stăpânesc şi să mă feresc de a o privi.

— Da, o să mă gândesc, zisei eu, întrebându-mă cum nu-mi trecuse asta prin cap mai curând.

Fireşte, că ar fi o soluție bună, dar nu voiam să-i arăt şi-mi pileam mai departe unghiile.

— Oricare tablou din galerie ar fi o idee bună de costum, spuse doamna Danvers, mai ales acel al fetei în alb care-şi ține pălăria în mână. Mă întreb de ce domnul de Winter nu dă un bal de epocă, la care toată lumea să se îmbrace aproape la fel, spre a alcătui un ansamblu. Nu mi s-a părut niciodată frumos să văd un clovn dansând cu o doamnă cu perucă şi alunițe artificiale.

— Sunt oameni cărora le place varietatea, zisei eu. Consideră că-i mai amuzant aşa.

— Mie nu-mi place, răspunse doamna Danvers.

Glasul ei era uimitor de firesc şi prietenos, iar eu mă întrebam de ce se ostenise să-mi aducă ea schițele. Voia să se împace în sfârşit cu mine? Sau îşi dădea seama că nu eu îi vorbisem lui Maxim de Favell şi voia astfel să-mi mulțumească pentru tăcerea mea?

— Domnul de Winter nu v-a sfătuit ce costum să vă faceți?

— Nu, spusei, după o clipă de şovăială. Nu, vreau să-i fac o surpriză, ca şi domnului Crawley. Nu vreau să ştie nimic.

— Eu nu sunt, desigur, în măsură să dau sfaturi, zise ea, dar când o să vă hotărâți, cred că o să fie mai bine, să vă faceți costumul la Londra. Aici nimeni nu-i în stare să reuşească aşa ceva. Ştiu că Voce, din strada Bond, e o casă foarte bună.

— O să-mi amintesc, zisei eu.

— Da, spuse dânsa, deschizând uşa, în locul dumneavoastră, doamnă, aş studia portretele din galerie, mai ales acela de care v-am spus. Şi să nu vă fie teamă că o să vă trădez. N-o să suflu nimănui o vorbă.

— Mulțumesc, doamnă Danvers, zisei eu.

Ea închise uşa încet în urma ei. Eu continuai să mă îmbrac, uimită de atitudinea ei atât de deosebită de cea de la întâlnirea trecută şi întrebându-mă dacă o datoram nesuferitului de Favell.

Vărul Rebeccăi. De ce nu-l putea suferi Maxim pe vărul Rebeccăi? De ce nu-i îngăduia să vină la Manderley? Beatrice spunea că-i un bădăran. Şi cu cât mă gândeam mai mult la asta, socoteam că avea dreptate. Ochii lui albaştri, vii, gura aceea moale şi râsul acela familiar! Sunt oameni care l-ar fi considerat foarte frumos. Vânzătoarele de cofetărie care se fâţâie în dosul tejghelei sau plasatoarele de cinema. Ştiam cum le privea, zâmbind şi fluierând încet. Genul de privire şi tipul de fluierat menite să facă pe cineva să se simtă prost. M-am întrebat cât de bine cunoştea domeniul Manderley. La Manderley părea ca la el acasă şi Jasper îi recunoscuse, dar asta nu se potrivea cu vorbele spuse de Maxim doamnei Danvers. Şi în concepţia mea despre Rebecca, nu puteam face legătura dintre ea şi el. Cum putea avea Rebecca, cu frumuseţea, farmecul şi creşterea ei, un văr ca Jack Favell? Îmi spusei că el trebuie să fie licheaua, ruşinea familiei şi că Rebecca, miloasă din fire, îl invita din când în când la Manderley. Când lipsea Maxim poate, căci ştia că nu putea să-l sufere. S-au ciondănit probabil din cauza lui; Rebecca l-o fi apărat şi de atunci, de câte ori i se rostea numele, se ivea între ei o stinghereală uşoară.

Aşezându-mă la masă, în sufragerie, la locul obişnuit, în faţa lui Maxim, mi-o închipuisem pe Rebecca stând în acelaşi loc, luând furculiţa de peşte, apoi zbârnâitul soneriei telefonului şi Frith anunţând: „Domnul Favell o cheamă pe doamna la telefon”. Atunci Rebecca se scula de pe scaun, aruncând, în fugă, o privire spre Maxim, care nu spunea nimic şi-şi mânca mai departe peştele. Şi când se întorcea, după ce terminase convorbirea şi-şi reluase locul la masă, Rebecca începea să vorbească despre multe şi mărunte, cu nepăsare şi veselie, ca să risipească norişorul ce se ivise între ei. La început Maxim era posac, răspunzând în

monosilabe, dar treptat ea îl făcea să-şi recapete buna dispoziție, povestindu-i vreo istorioară din vremea ei, despre cineva văzut la Kerrith, şi după ce terminau felul următor, el râdea iarăşi, întinzându-şi mâna peste a ei, de-a curmezişul mesei.

— La ce dracu te gândeşti? mă întrebă Maxim.

Tresării, mă roşii, căci în clipa aceea scurtă, şaizeci de secunde poate, mă identificasem atât de mult cu Rebecca, încât persoana mea ştearsă nu mai exista, nu intrase niciodată la Manderley. Retrăii în gând şi în persoană timpul trecut.

— Ştii că făceai nişte mutre ciudate, în loc să-ți mănânci peştele? zise Maxim. Ai început să-ți aținteşti urechea ca şi când ai fi auzit telefonul, ți-ai mişcat buzele şi mi-ai aruncat o privire. Apoi ai dat din cap, ai zâmbit, ai ridicat din umeri. Totul s-a petrecut cam într-o secundă. Îți repeți apariția la balul costumat?

Se uită la mine, râzând, şi m-am întrebat ce-ar spune dacă mi-ar cunoaşte cu adevărat gândurile şi inima şi că pentru o secundă fusese Maxim cel de anul trecut, iar eu fusesem Rebecca.

— Ai înfățişarea unei mici criminale. Ce este?

— Nimic, zisei eu. Ce să fie?

— Spune-mi, la ce te gândeai?

— De ce? Tu nu-mi spui niciodată la ce te gândeşti.

— Nu cred să mă fi întrebat vreodată.

— Ba da, o dată.

— În bibliotecă.

— Se poate. Ce ți-am răspuns?

— Mi-ai spus că te gândeai cine o să joace în echipa Surrey împotriva Middlesex-ului.

Maxim începu să râdă.

— Trebuie să fi fost dezamăgită. La ce te aşteptai să mă gândesc?

— La cu totul altceva.

— La ce anume?

— Oh, nu ştiu!

— Bănuiesc. Dacă, ți-am spus că mă gândeam la echipa Surrey, înseamnă că mă gândeam la echipa Surrey. Bărbații sunt mai simpli decât crezi tu, draga mea copilă. Dar ceea ce se petrece în sufletul complicat al femeilor depăşeşte imaginația. Ştii că nu mai semănai deloc cu tine adineauri? Aveai cu totul altă expresie.

— Eu? Ce fel de expresie?

— Nu ştiu cum să-ți explic exact. Păreai deodată mai vârstnică, amăgitoare. Era cam neplăcut.

— N-am avut această intenție.

— Nu, îmi închipui că nu.

Am băut puțină apă, privindu-l peste marginea paharului.

— Nu vrei să par mai bătrână? i-am spus.

— Nu.

— De ce nu?

— Pentru că nu ți-ar sta bine.

— Într-o bună zi voi fi bătrână. Nu se poate evita asta. Voi avea păr cărunt, riduri şi beteşuguri.

— Nu-mi pasă de asta.

— Atunci, de ce-ți pasă?

— Nu vreau să arăți aşa cum ai arătat acum două minute. Aveai un rictus al gurii şi în ochi sclipirea unei femei cu multă experiență. Nu experiențe dintre cele mai potrivite.

Mă simțeam tare curioasă, mai degrabă ațâțată.

— Ce vrei să spui, Maxim? Ce fel de experiențe nu sunt potrivite?

O clipă nu-mi răspunse. Frith se întoarse în încăpere şi schimbă farfuriile. Maxim aşteptă până ce Frith dispăru îndărătul paravanului şi ieşi pe uşa de serviciu, înainte de a continua conversația.

— Nu ştiu, când te-am întâlnit întâia oară, aveai o anumită expresie a feței, zise el încet şi-o mai ai şi acum. Acesta a şi fost, de altfel, unul din motivele pentru care te-am luat de soție. Adineauri, pe când jucai scena aceea ciudată, înfățişarea aceea a pierit. O înlocuise altceva.

— Ce anume? Lămureşte-mă, Maxim, întrebai eu cu înflăcărare.

El mă observă o clipă, cu sprâncenele încruntate, fluierând încet.

— Ascultă, draga mea. Când erai fetiță nu ți s-a interzis vreodată să citeşti anumite cărți, iar tatăl tău nu încuia acele cărți?

— Ba da, zisei eu.

— Bine. La urma urmei un bărbat nu se deosebeşte prea mult de un tată. Sunt anumite lucruri, pe care prefer să nu le cunoşti. Mai bine să le închid cu cheia. Asta-i tot. Acum mănâncă-ți piersicele şi nu-mi mai pune întrebări. Sau te pun la colț.

— De ce te porți totdeauna cu mine ca şi când aş avea şase ani? întrebai.

— Cum ai vrea să mă port?

— Cum se poartă ceilalți bărbați cu soțiile lor.

— Vrei să spui că le bat?

— Nu face pe prostul. De ce glumeşti totdeauna?

— Nu glumesc. Sunt foarte serios.

— Nu. Văd în ochii tăi. Te joci necontenit cu mine, ca şi când aş fi o fetiță proastă.

— Alice în țara minunilor. Am avut o idee foarte bună. Ți-ai cumpărat cordonul şi funda pentru păr?

— Te-am prevenit. O să fii foarte surprins când o să-mi vezi costumul.

— Sunt sigur. Termină-ți piersica şi nu mai vorbi cu gura plină. Am o grămadă de scrisori de făcut după-masă.

Nu aşteptă ca eu să termin. Se ridică şi se plimbă prin încăpere, cerându-i lui Frith să aducă, în bibliotecă, ceştile cu cafea. Eu stăteam neclintită, posomorâtă, mâncând cât de încet puteam, sperând să țin lucrurile în loc şi să-l irit, dar Frith nu ținu seamă de mine şi de piersica mea, ci aduse numaidecât cafeaua şi Maxim trecu singur în bibliotecă.

După ce terminasem masa, mă urcai în galeria trubadurilor, ca să arunc o privire la tablouri. Sigur că acum le cunoşteam bine, dar nu le cercetasem niciodată cu gândul de-a copia vreun model de costum. Doamna Danvers avea absolută dreptate. Cât de proastă fusesem că nu mă

gândisem mai curând la asta! Îmi plăcuse de la început fata aceea tânără, în alb, care ținea o pălărie în mână. Era un Raeburn[8] şi portretul era al Carolinei Winter, o soră a străbunicului lui Maxim. Se căsătorise cu un vestit ministru *whig*[9] şi fusese ani de-a rândul o renumită frumusețe din Londra, dar portretul ei fusese făcut înainte de a se mărita. Rochia albă era destul de uşor de copiat. Mânecile înfoiate, crețurile, corsajul îngust. Cu pălăria era mai greu şi-mi trebuia o perucă. Părul meu lins nu s-ar fi putut ondula niciodată astfel. Poate că Voce asta din Londra, de care îmi pomenise doamna Danvers, putea să-mi procure totul. O să-i trimit o schiță a portretului cu măsurile mele, spunându-i s-o copieze întocmai.

Ce uşurare că hotărâsem în sfârşit! Aveam o greutate mai puțin pe cap. Începui să mă gândesc cu plăcere la bal. Poate că, la urma urmelor, o să petrec, aproape tot atât de bine ca şi Clarise.

Am scris la magazin, dimineața, punând o schiță a portretului şi am primit un răspuns foarte favorabil, în care se arăta că sunt prea onorați să capete stimata mea comandă adăugând că lucrarea va fi începută pe loc şi că se vor îngriji de asemeni de perucă.

Clarise abia îşi putea stăpâni tulburarea şi pe măsură ce se apropia ziua cea mare, mă cuprindea şi pe mine înfrigurarea. Giles şi Beatrice trebuiau să rămână să doarmă la Manderley, dar numai ei, slavă Domnului, cu toate că fusese invitată multă lume la dineul balului. Eu mă gândeam că o să fim siliți să găzduim o mulțime de oameni peste noapte, dar Maxim hotărî că nu.

— Balul e şi aşa o treabă destul de grea, zise el şi eu mă întrebam dacă o făcea numai pentru mine şi dacă într-adevăr, îl plictisea droaia aceea de oameni, aşa cum spunea. Auzisem vorbindu-se atâtea despre recepțiile de la Manderley, cu oameni dormind chiar şi în băi şi pe divane. Şi

[8] *Henry Raeburn*, portretist englez (1756-1823)
[9] Membru al partidului liberal.

acum eram singuri în casa asta vastă, numărându-i ca oaspeți doar pe Beatrice şi pe Giles.

Casa începea să capete o atmosferă de aşteptare. Lucrătorii veniseră să aşeze în hol un podium pentru dans; se scoaseră apoi mobilele din salonul mare, ca să se poată pune mesele lungi ale banchetului. Se instalară lămpi pe terasă şi în grădina cu trandafiri. Pretutindeni se observau pregătirile intense care se făceau. Pretutindeni erau lucrători şi Frank mânca acum zilnic la noi. Servitorii nu vorbeau decât despre bal şi Frith se umfla în pene, ca şi când tot succesul ar fi depins de el.

Robert îşi cam pierduse capul şi încurca într-una treburile oferind la prânz, legume în locul şervetelor. Avea o expresie hărțuită, ca un om care trebuie să prindă neapărat un tren. Câinii se simțeau nenorociți. Jasper se târa prin hol, cu coada între picioare, şi-i adulmeca pe toți muncitorii. Stătea mai mult pe terasă, lătrând prosteşte şi apoi se repezea ca turbat spre un colț al pajiştii şi mânca iarbă, ca apucat de o frenezie. Doamna Danvers nu era niciodată stânjenitoare, dar o simțeam peste tot. Îi auzeam glasul în salonul unde se puneau mesele; dădea instrucțiuni pentru aranjarea florilor în hol. De câte ori intram eu în scenă, totdeauna ea tocmai dispărea, întrezăream o frântură din fusta ei foşnind la atingerea uşii, sau îi auzeam zgomotul paşilor pe scări. Eu nu eram decât o figurantă nefolositoare nimănui. Rătăceam la întâmplare, nefăcând altceva decât să încurc pe cei care lucrau. „Iertați-mă doamnă”, spunea un glas în spatele meu şi un bărbat care ducea două scaune în spinare, mă depăşea, cu un zâmbet de scuză pe fața lui năduşită.

— Oh, iartă-mă, spuneam eu depărtându-mă repede; apoi spre a-mi ascunde lenevia, adăugam; pot să te ajut? Dacă am pune aceste fotoliuri în bibliotecă?

Omul mă privea uimit.

— Doamna Danvers a poruncit să le ducem în dependințe, doamnă, ca să nu încurce.

— Oh, dar desigur, ziceam eu. Ce proastă sunt! Fă cum ți-a spus.

Mă îndepărtam repede, şoptind ceva în legătură cu o hârtie şi un creion pe care venisem să le caut, tentativă zadarnică spre a-l face pe lucrător să creadă că sunt ocupată, pe când el străbătea uimit holul şi-mi dădeam seama că nu l-am înşelat nicio clipă.

Ziua cea mare începu în ceață, cu un cer noros, dar barometrul arăta vreme frumoasă şi eram liniştiți. Ceața era un semn bun. Ea se risipi pe la unsprezece, aşa cum prevăzuse Maxim, şi avurăm o zi minunată, fără un nor pe cerul albastru. Toată dimineața, grădinarii aduseseră flori în casă, ultimele crengi de liliac alb, catifeluțe cu tulpinile lungi, sute de trandafiri şi crini de tot soiul.

Doamna Danvers apăru în sfârşit; calmă, liniştită, le spuse grădinarilor unde să pună florile şi le aranjă chiar ea, potrivind vazele cu degete rapide, iscusite. Contemplam fascinată felul în care aranja vază după vază, ducându-le cu mâinile ei prin seră, spre salon, şi în diferitele colțuri ale casei, îngrămădindu-le exact în cantitatea potrivită, punând o notă de culoare acolo unde se cerea, lăsând pereții goi acolo unde o atmosferă austeră era mai de efect.

Maxim şi cu mine mâncarăm în apartamentul lui Frank, lângă birou, ca să nu stingherim nimic. Toți trei aveam aceeaşi veselie ca a celor care se întorc de la o înmormântare. Făceam tot felul de glume, cu gândul într-una la ceasurile ce aveau să vină. Mă simțeam cam în aceeaşi stare ca în dimineața nunții mele. Acelaşi simțământ de nelinişte că am ajuns prea departe ca să mai dau îndărăt.

Va trebui să îndur această seară. Slavă Domnului, casa Voce îmi trimisese rochia la timp. Părea minunată în cutele hârtiei satinate. Peruca era şi ea reuşită. O încercasem după gustarea de dimineață şi fusesem uimită de transformarea mea. Păream drăguță şi cu totul deosebită. Nu mai eram eu. Maxim şi Frank mă întrebau mereu de costumul meu.

— N-o să mă recunoaşteți; zisei. O să fiți amândoi uimiți.

— Sper că n-o să te deghizezi în clovn, zise Maxim speriat. N-o să fie ceva caraghios?

— Nu, nu nimic de felul acesta, spusei eu, dându-mi

importanță.

— Ar fi trebuit să te îmbraci ca Alice în țara minunilor, spuse el.

— Sau cu părul dumitale, se potrivea să te îmbraci ca Ioana d'Arc, zise sfios Frank.

— Nu m-am gândit la asta, spusei eu cu răceală, ceea ce-l făcu pe Frank să se roşească.

— Oh, sunt sigur că oricum o să fie foarte bine, adăugă el cu aerul lui cel mai ceremonios.

— N-o încuraja Frank, zise Maxim. E de pe acum atât de mândră de minunatul ei costum, că nu-şi mai încape în piele. Din fericire, Bea o să te pună la locul tău. Dacă n-o să-i placă costumul, n-o să se sfiască să-ți spună. Scumpa, bătrâna Bea, totdeauna arată exact invers de cum trebuie, în asemenea ocazii, Dumnezeu s-o binecuvânteze. Îmi amintesc odată cum a venit costumată ca doamna de Pompadour, cum s-a poticnit, când mergea la cină, şi cum i s-a sucit peruca într-o parte. „Nu pot suporta blestemățiile astea”, a zis ea cu glasul acela dogit şi a zvârlit-o pe un scaun şi a stat toată seara cu părul ei, strâns într-un coc. Nu-ți poți imagina cum arăta, pe fondul unei crinoline de satin bleu pal, sau ce-o mai fi fost rochia aia. Sărmanul Giles n-a nimerit-o, în anul acela. A venit costumat ca bucătar şi a stat prin bar toată noaptea, cu un aer absolut nenorocit. Cred că îşi dădea seama că Bea îl lăsase baltă.

— Nu, nu era asta, zise Frank, îşi pierduse dinții din față, călărind prima dată o iapă nedomesticită, nu-ți aminteşti, şi se sfia atât de tare, că nu voia să deschidă gura.

— A, asta era? Bietul Giles. De obicei îi fac plăcere travestiurile.

— Beatrice susține că îi place să joace şarade, am spus eu. Mi-a spus că totdeauna se apucau de şarade, de Crăciun.

— Ştiu, zise Maxim. De asta nu am petrecut niciodată Crăciunul cu ea.

— Nu mai iei puțin sparanghel, doamnă? Cartofi?

— Nu zău, Frank, mulțumesc, nu mi-e foame.

— Nervii, zise Maxim, clătinând din cap. Nu-i nimic,

mâine pe vremea asta, va fi trecut.

— Sper sincer, zise Frank serios. Intenționam să poruncesc ca toate maşinile să fie gata de plecare la cinci dimineața.

Începui să râd cu lacrimi.

— Şi dacă s-ar trimite telegrame tuturor să le spună să nu mai vină? zisei eu.

— Hai, puțin curaj, zise Maxim. După asta o să fim lăsați în pace câțiva ani. Frank, cred că ar trebui să te duci să vezi ce se petrece în casă. Ce zici?

Frank aprobă şi i-am urmat fără voie, neavând chef să părăsesc micuța sufragerie îmbâcsită, cam inconfortabilă, care era atât de tipică pentru gospodăria de burlac a lui Frank şi care în ziua aceea îmi părea întruchiparea tihnei şi a păcii. Când am ajuns acasă am aflat că orchestra sosise şi muzicanții stăteau prin hol. Cam trandafirii la obraz şi cam intimidați, în timp ce Frith, mai plin de importanță ca oricând, le oferea răcoritoare. Muzicanții urmau să fie oaspeții noştri toată noaptea şi după ce le-am urat bun-venit şi am schimbat cu ei câteva glume răsuflate, potrivite cu împrejurarea, orchestranții fură conduşi în camerele lor, după care urmau să facă turul domeniului.

Ne-am întors în casă şi după-amiaza se scurgea încet ca ceasurile dinaintea unei călătorii, când bagajele sunt făcute. Rătăceam din odaie în odaie, tot aşa de fără rost ca şi Jasper, care se ținea după mine.

Nu eram de niciun folos nimănui şi ar fi fost mai cuminte din partea mea să fac o plimbare lungă cu câinele. În clipa când m-am hotărât, era prea târziu, Maxim şi Frank cerură ceaiul şi când ceaiul se termină, sosiră Beatrice şi Giles. Faimoasa seară şi începuse.

— E întocmai ca altă dată, zise Beatrice, sărutându-l pe Maxim şi privind în jurul ei. Felicitările mele, ți-ai adus aminte de toate amănuntele. Florile sunt minunate, adăugă dânsa, întorcându-se spre mine. Dumneata le-ai aranjat?

— Nu, răspunsei eu puțin jenată. Doamna Danvers a avut grijă de toate.

— Oh, în definitiv... Beatrice nu-şi sfârşi fraza şi se întoarse spre Frank ca să-şi aprindă ţigara, dar după asta păru că a uitat ce-a vrut să spună.

— L-aţi pus pe Mitchell să se ocupe de dulciuri, ca de obicei? întrebă Giles.

— Da, răspunse Maxim. Nu cred că a fost schimbat vreun amănunt, nu-i aşa, Frank? Aveam toate însemnările, jos, la oficiu. N-a fost uitat nimic şi nu cred că a fost scăpat din vedere cineva.

— Ce plăcere că nu suntem decât noi, reluă ea. Îmi amintesc că am venit într-o zi pe la ceasul ăsta şi am găsit cel puţin douăzeci şi cinci de persoane, toate invitate să rămână şi peste noapte.

— Ce costume aveţi? zise Giles. Bănuiesc că Maxim, ca de obicei, n-are costum.

— Ca de obicei, zise Maxim.

— Cred că-i o greşeală. Totul ar avea mai multă viaţă, dacă ai participa şi tu.

— Ai văzut la Manderley vreun bal lipsit de animaţie?

— Nu, dragul meu, organizarea e foarte bună. Dar socotesc că stăpânul casei ar trebui să dea exemplu.

— Ajunge stăpâna casei, zise Maxim. De ce vrei să mă împopoţonez cu un costum care să-mi ţină cald, să mă stânjenească şi, pe deasupra, să mă facă şi caraghios?

— Oh, dar eşti absurd. Nimeni nu-ţi cere să te faci caraghios. Cu silueta ta, Maxim, ai putea îmbrăca orice costum. Nu acelaşi lucru se întâmplă cu bietul Giles.

— Cum o să fie costumat Giles, dacă bineînţeles nu-i un secret de stat? întrebai eu.

— Oh, nu, zise Giles încântat, costumul meu e destul de izbutit. Croitorul s-a descurcat foarte bine. O să fiu şeic arab.

— Dumnezeule! făcu Maxim.

— Nu-i rău de loc, zise Beatrice, călduros. Fireşte că-şi înnegreşte faţa şi-şi scoate ochelarii. Peruca e autentică. Am împrumutat-o de la un prieten, care a trăit în Orient; iar în ce priveşte costumul, croitorul l-a făcut după gravuri şi-i

vine foarte bine lui Giles.

— Şi dumneata, doamnă Lacy, cum o să fii îmbrăcată? întrebă Frank.

— Oh, mă tem că n-o să fie prea reuşit! zise Beatrice. Am ceva oriental, care să se potrivească cu Giles, dar n-am pretenție de autenticitate. Am multe mărgele şi un văl pe obraz.

— Trebuie să fie minunat, zisei eu politicoasă.

— O, nu-i rău. E uşor de purtat şi asta contează. Dacă o să-mi fie prea cald, scot vălul. Dar tu cum o să fii îmbrăcată?

— N-o întreba, zise Maxim. Nu vrea să spună. Niciodată o taină n-a fost atât de bine păstrată. Cred chiar că a scris la Londra pentru asta.

— Draga mea, zise Beatrice, cam impresionată, nu spune că ți-ai comandat costumul ca să ne faci pe toate de ruşine? Al meu e făcut în casă, ştii.

— Nu te necăji, i-am răspuns râzând, este ceva realmente simplu. Dar Maxim mă tot tachina şi i-am spus că îi voi face cea mai mare surpriză din viața lui.

— Şi foarte bine vei face, aprobă Giles. Maxim prea se arată superior tuturor. Adevărul e că îl roade gelozia. Ar vrea să se îmbrace ca restul muritorilor şi nu-i place să mărturisească.

— Ferească cel de sus, zise Maxim.

— Şi dumneata, Crawley? întrebă Giles.

Frank părea mai curând că-şi cere scuze.

— Am avut atâtea de făcut, că am lăsat totul pentru ultima clipă. Am găsit ieri nişte pantaloni vechi şi un pulover în dungi şi cred că o să-mi pun o legătură pe ochi şi o să fiu un fel de pirat.

— Ai fi putut să ne scrii, ți-am fi putut împrumuta ceva, zise Beatrice. Aveam costumul de olandez, pe care l-a îmbrăcat iarna trecută Roger în Elveția. Ți-ar fi venit minunat.

— Nu-i dau voie administratorului meu să se plimbe ca olandez, spuse Maxim! Nimeni n-o să-i mai plătească pe urmă arenda. Lăsați-l să se travestească în pirat. Poate că

atunci o să se teamă puțin de el.

— Seamănă cu orice, afară de pirat, îmi şopti Beatrice la ureche.

Mă prefăcui că n-aud. Bietul Frank! Era totdeauna atât de aspră cu el.

— Cât timp o să dureze până-mi vopsesc fața? zise Giles.

— Cel puțin două ceasuri, spuse Beatrice. În locul tău aş şi începe să mă gândesc la treaba asta. Câți o să fim la masă? întrebă ea.

Şaisprezece, socotindu-ne şi pe noi, răspunse Maxim. Nu sunt străini. Cunoşti toată lumea.

— O să fie foarte plăcut, zise Beatrice. Sunt mulțumită că te-ai hotărât să dai din nou un bal, Maxim.

— Ei trebuie să-i mulțumeşti, spuse el, privindu-mă.

— Nu-i adevărat, zisei eu. Toate astea sunt din vina lui lady Crowan.

— Câtuşi de puțin, zise Maxim zâmbindu-mi. Şi ştii foarte bine că eşti tulburată ca un copil la primul bal.

— Nu sunt de loc tulburată.

— Ard de dorința să-ți văd costumul, zise Beatrice.

— Oh, nu-i într-adevăr nimic grozav. Zău că nu-i, am stăruit eu.

— Doamna de Winter ne asigură că n-o s-o recunoaştem, zise Frank.

Toată lumea mă privea zâmbind. Eram mulțumită şi însuflețită. Oamenii erau drăguți. Era, într-adevăr, plăcut să dai un bal şi să fii stăpâna casei.

Balul se organizase pentru mine, în cinstea mea, deoarece eu eram tânăra mireasă. Stam pe masa din bibliotecă şi-mi bălăbăneam picioarele, înconjurată de ei toți şi doream să-mi arăt rochia şi să încerc peruca în fața oglinzii. Era ceva nou această senzație neaşteptată pe care o simțeam, văzându-i pe Giles, Beatrice, Frank, Maxim privindu-mă, vorbindu-mi de costumul meu şi încercând să descopere cum o să fie. Mă gândeam la rochia mătăsoasă, albă în valurile hârtiei satinate, vedeam cum o să-mi ascundă silueta dreaptă şi umerii căzuți. Mă gândeam la buclele

netede şi strălucitoare, care o să-mi acopere părul meu aspru.

— Cât e ceasul? întrebai eu cu nepăsare, căscând, ca şi când n-ar fi avut nicio însemnătate. Mă întreb dacă n-ar trebui să ne urcăm?

Pe când străbăturăm holul mare, ca să ajungem în odăile noastre, îmi dădui prima oară seama de felul minunat în care se potrivea casa pentru această împrejurare. Chiar şi salonul mare, după gustul meu, ceremonios şi rece când eram singuri, era acum o strălucire de culori, cu flori în toate colţurile, vase de argint pline cu trandafiri roşii pe feţele albe ale meselor şi pe ferestrele înalte, deschise spre terasa unde, cum va veni noaptea, o să se aprindă lămpile. Muzicanţii îşi şi duseseră instrumentele în galeria trubadurilor, deasupra holului şi chiar holul avea o înfăţişare ciudată, de aşteptare, avea o căldură pe care n-o cunoşteam, datorită serii atât de liniştite şi de luminoase, florilor de sub tablouri, râsetelor noastre, pe când urcam scara.

Vechea austeritate pierise. Manderley se trezise la viaţă într-un fel pe care nu l-aş fi socotit posibil. Nu era liniştitul, încremenitul Manderley cunoscut de mine. Avea acum o anumită importanţă pe care n-o avusese înainte. Un aer de agitaţie, mai degrabă triumfătoare, plăcută. Era ca şi cum casa şi-ar fi amintit de zilele de odinioară, cu mult, mult în urmă, când holul fusese într-adevăr rezervat oaspeţilor, cu arme şi tapiserii atârnate pe pereţi, iar bărbaţii stăteau la o masă lungă şi îngustă, în centru, râzând mai zgomotos decât râdeam noi acum, strigând să li se aducă vânaturi, să răsune cântecele, aruncând, peste cănile de băut, hălci mari de carne câinilor aţipiţi. Mai târziu, în alţi ani, încăperea avea să rămână veselă, dar cu o anumită graţie şi demnitate, iar Caroline de Winter, pe care urma s-o înfăţişez în seara aceea, avea să coboare treptele late, de piatră, purtând rochia ei albă, ca să danseze un menuet. Aş fi dorit să putem înlătura anii scurşi şi s-o văd înaintea mea. Aş fi voit să nu fim nevoiţi să dezonorăm casa cu modernele noastre melodii cu ritmuri frenetice, atât de nepotrivite şi lipsite de

romantism. Nu se potriveau cu Manderley-ul. Mă trezeam deodată că o aprob pe doamna Danvers. Am fi putut pregăti un bal dedicat unei perioade, nu talmeş-balmeşul de oameni care urma să fie, împreună cu Giles, bietul de el, bine intenționat şi inimos, apărând în chip de şeic arab.

O găsii pe Clarise care mă aştepta în odaia mea, cu fața ei rotundă, roşie de plăcere. Râdeam ca nişte şcolărițe şi-i spusei să încuie uşa. Se auzi un foşnet ciudat de hârtie satinată. Vorbeam încet ca doi conspiratori şi mergeam în vârful picioarelor. Aveam impresia că sunt o copilă în seara de Crăciun. Acel du-te-vino în odaia mea, râsetele noastre reținute, exclamațiile noastre înăbuşite, îmi aminteau epoca îndepărtată, când îmi puneam pantoful în fața căminului. Maxim era în odaia lui de toaletă, uşa de comunicație era încuiată. Clarise era singura mea confidentă şi aliată. Rochia îmi venea minunat. Rămăsei liniştită, stăpânindu-mi cu mare greutate nerăbdarea, pe când Clarise îmi încheia rochia cu degete neîndemânatece.

— E drăguță, doamnă, repetă ea, înălțându-se pe călcâie şi dându-se îndărăt să mă privească. E o rochie pentru regina Angliei.

— Ce are la umărul stâng? zisei eu neliniştită. Oare nu se vede panglica de la combinezon?

— Nu, doamnă, nu se vede nimic.

— Cum este? Cum arăt?

Nu-i aşteptai răspunsul şi mă învârtii în fața oglinzii mari, încruntai sprâncenele, zâmbii. Mă şi simțeam alta, persoana mea ştearsă era transfigurată.

— Dă-mi peruca, spusei eu, foarte ambalată. Bagă de seamă să n-o strici, să nu-i turteşti buclele. Trebuie să-mi încadreze obrazul.

Clarise era în picioare, îndărătul meu; îi vedeam chipul în oglindă, pe deasupra umărului meu, ochii ei strălucitori, gura întredeschisă. Îmi dete părul după urechi. Apucai, cu o mână tremurândă, buclele mătăsoase şi strălucitoare, râzând pe ascuns, când mă uitam la Clarise.

— Oh, Clarise, ce-o să spună domnul de Winter?

Îmi acoperi bietul meu păr cu peruca buclată, iar eu încercai să-mi ascund izbânda şi să-mi înfrânez zâmbetul. Cineva bătu la uşă.

— Ce este? întrebai eu îngrozită. Nu-i voie!

— Nu sunt decât eu, nu-ți fie teamă, zise Beatrice. Eşti gata? Vreau să te admir...

— Nu, nu, am spus, nu se poate, nu sunt gata.

Clarise se agita în preajma mea, cu mâna plină de ace de cap pe care le luam, unul câte unul, ca să prind buclele ce se mototoliseră în cutie.

— O să cobor cum sunt gata! strigai eu. Coborâți toți. Nu mă aşteptați. Spune lui Maxim să nu vină.

— Maxim e jos, zise ea. A venit la noi. A spus că a bătut la uşa odăii tale, dar că n-ai răspuns. Nu întârzia prea mult. Suntem toți atât de curioşi... Eşti sigură că nu pot să te ajut?

— Nu! strigai eu nerăbdătoare, pierzându-mi capul. Coboară, coboară...

De ce venea să mă plictisească într-o astfel de clipă? Asta mă enerva, nici nu mai ştiam ce fac. Mă chinuiam cu un ac de păr, încurcând o buclă. N-o mai auzii pe Beatrice, îşi continuase probabil drumul pe coridor. Mă întrebam dacă era mulțumită de voalurile ei orientale şi dacă Giles izbutise să-şi înnegrească fața. Ce absurde erau toate astea. De ce le făceam? De ce eram atât de copilăroşi?

Nu recunoşteam chipul care mă privea în oglindă. Ochii erau mai mari, gura mai mică, pielea albă şi întinsă. Buclele îmi încadrau capul ca o aureolă. Mă priveam, ca şi când n-aş fi fost eu şi zâmbeam cu un zâmbet nou, nepăsător.

— Oh, Clarise, exclamai eu, Clarise!

Apucai fusta cu amândouă mâinile şi făcui o plecăciune în valurile de atlas. Imaginea râse, roşi, puțin stânjenită, dar încântată. Îmi dădeam ifose în fața oglinzii.

— Deschide uşa, zisei, cobor. Fugi înainte, să vezi dacă sunt acolo.

Ea se duse, râzând într-una şi o urmai pe coridor, ridicându-mi fusta. Ea se întoarse şi-mi făcu semn.

— Sunt jos, şopti ea, domnul maior şi doamna Lacy.

Domnul Crawley a venit acum. Sunt toți în hol.

Aruncai o privire peste rampa scării largi, jos în hol.

Da, erau toți acolo: Giles în burnuzul lui alb de arab, râzând foarte tare şi arătând pumnalul pe care-l purta la brâu; Beatrice, împopoțonată cu extraordinare văluri verzi şi şiraguri lungi de sticlă; bietul Frank, stânjenit şi cam caraghios în puloverul cu dungi şi cizme de marinar; Maxim în frac, era singurul ins îmbrăcat normal din grup.

— Nu ştiu ce face, zise el. E extrem de mult timp de când e în odaia ei. Cât e ceasul, Frank? Oaspeții vor sosi dintr-o clipă într-alta pentru dineu.

Muzicanții se şi aflau în galerie. Unul dintre ei îşi acorda vioara. Cântă încet o gamă, apoi făcu să vibreze o coardă între degete. Lumina strălucea pe portretul Carolinei de Winter.

Da, rochia era exact copiată după schița portretului făcută de mine. Mâneca bufantă, cordonul lat, eşarfa şi pălăria mare pe care o țineam în mână. Şi buclele erau întocmai ca ale ei, îmi înconjurau obrajii ca şi pe portret. Cred că niciodată nu mă simțisem atât de însuflețită, de fericită şi de mândră. Făcui semn violonistului şi pusei un deget pe buze ca să tacă. El zâmbi şi se înclină. Străbătu galeria ca să vină la mine.

— Spune-i toboşarului să mă anunțe, şoptii eu. Să bată toba... Cum se face, ştii, şi să vestească tare: domnişoara Caroline de Winter. Vreau să-i surprind pe cei de jos.

El înclină din cap; înțelesese. Inima îmi bătea nebuneşte şi obrajii îmi ardeau. Cât de amuzant era, prosteşte, copilăresc de amuzant! zâmbii Clarisei, care continua să stea pitită în coridor şi-mi apucai fusta cu amândouă mâinile. Deodată se auzi zgomotul tobei în galerie, surprinzându-mă chiar şi pe mine, care mă aşteptam la aceasta, îi văzui pe toți uimiți, în hol, ridicând capul.

— Domnişoara Caroline de Winter, strigă toboşarul.

Înaintai spre capul scării şi mă oprii, zâmbind, ținându-mi pălăria în mână, ca tânăra din portret. Aşteptam aplauzele şi râsetele ce trebuiau să urmeze, pe când

coboram încet scara. Nimeni nu aplauda, nimeni nu se mişca.

Toți mă priveau ca şi când ar fi fost împietriți. Beatrice scoase un țipăt şi-şi duse mâna la gură. Eu zâmbeam într-una şi pusei mâna pe rampa scării.

— Bună seara, domnule de Winter, zisei eu.

Maxim nu se mişcase, mă privea cu un pahar în mână. Se schimbase la față. Era alb ca varul. Îl văzui pe Frank ducându-se către el, dar Maxim îl îndepărtă. Am şovăit, cu un picior între două trepte. Ceva nu era în regulă. N-au înțeles. De ce mă privea Maxim aşa? De ce stăteau toți nemişcați ca nişte oameni în transă?

Apoi Maxim înaintă spre scară, fără să mă slăbească din ochi.

— Ce-ai făcut? zise el. Ochii lui sclipeau de furie. Era complet alb la față.

Nu puteam să mă mişc. Stăteam neclintită cu o mână pe parmaclâc.

— E portretul... zisei eu, îngrozită de ochii, de glasul lui. E portretul cel din galerie.

Urmă o tăcere lungă. Ne priveam în ochi. Nimeni nu mişca în hol. Îmi înghițiî cuvintele, îmi dusei mâna la gât.

— Ce este? zisei. Ce-am făcut?

Dacă măcar nu m-ar privi toți cu aceste chipuri neclintite. Dacă mi-ar spune măcar cineva ceva. Când Maxim începu să vorbească, nu i-am recunoscut glasul. Era liniştit şi înghețat.

— Du-te şi schimbă-te, zise el. Pune orice, orice rochie de seară, orice. Du-te repede, înainte de a te vedea cineva.

Eu nu puteam vorbi. Continuam să-l privesc. Ochii lui erau singurul lucru viu din masca lividă a chipului său.

— Ce mai aştepți? zise el cu glas ciudat şi aspru. N-ai auzit ce ți-am spus?

Mă întorsei şi mă urcai din nou în fugă. În trecere, observai chipul uimit al toboşarului care mă anunțase, îl îmbrâncii, mă poticnii, fără să privesc înaintea mea. Lacrimile mă orbeau. Nu înțelegeam nimic din cele

întâmplate. Clarise nu mai era acolo. Coridorul era pustiu. M-am uitat în jurul meu, încremenită, prostită, ca o ființă hărțuită. Apoi văzui că uşa care ducea la aripa de apus era larg deschisă şi că cineva stătea în prag.

Era doamna Danvers. N-o să uit niciodată expresia batjocoritoare, triumfătoare a chipului ei. Fața unui diavol, care simte o mare bucurie. Sta în picioare şi mă privea zâmbind.

O luai la fugă pe coridorul îngust, care ducea spre camera mea, poticnindu-mă la fiecare pas în faldurile rochiei.

Capitolul 17

CLARISE MA AŞTEPTA ÎN DORMItorul meu. Cum mă văzu, o podidiră lacrimile. Arăta palidă şi speriată. Nu spusei nimic. Mă apucai să trag de copcile rochiei, destrămând stofa. Nu izbuteam să mă dezbrac şi Clarise îmi veni în ajutor, continuând să plângă zgomotos.

— E în ordine, Clarise, nu-i vina dumitale, i-am spus şi ea clătină din cap, cu lacrimile curgându-i pe obraji.

— Rochia dumneavoastră frumoasă, doamnă, spunea ea. Frumoasa dumneavoastră rochie albă.

— Nu face nimic, spusei eu. Nu vezi catarama? Colo, jos. Şi mai e alta alături.

Ea pipăia cu mâini tremurânde, printre copci, reuşind mult mai puțin bine decât mine şi căutând să-şi înăbuşe sughițurile de plâns.

— Ce-o să puneți acuma, doamnă? spuse ea.

— Nu ştiu, răspunsei eu, nu ştiu.

Ea izbuti în cele din urmă să-mi descheie rochia, pe care o dezbrăcai.

— Clarise, aş vrea să rămân singură, spusei. Fii drăguță, lasă-mă. Nu fi îngrijorată. O să mă descurc. Uită ce s-a întâmplat. Aş vrea să te distrezi la recepție.

— N-ați vrea să vă calc rochia? spuse ea, privindu-mă cu ochii umflați şi înecați în lacrimi. N-o să-mi ia mai mult de un minut.

— Nu, nu te necăji, mai bine lasă-mă. Apoi, Clarise...

— Da, doamnă.

— Nu... nu pomeni nimic despre cele întâmplate.

— Nu, doamnă.

Izbucni în alt torent de suspine.

— Ai grijă să nu te vadă ceilalți, i-am spus. Du-te în dormitorul dumitale şi fă ceva să-ți linişteşti fața. N-ai niciun motiv să plângi, absolut niciunul.

Cineva bătu la uşă. Clarise îmi aruncă o privire speriată.

— Cine-i? întrebai eu.

Uşa se deschise şi Beatrice intră în cameră. Se îndreptă iute spre mine în ciudatele ei văluri orientale şi mărgelele ei.

— Scumpo, scumpo, spuse ea întinzându-mi mâinile.

Clarise se strecură afară din odaie. Mă simții deodată extenuată. Mă dusei să m-aşez pe pat. Îmi dusei mâinile la cap şi-mi scosei peruca plină de cârlionți. Beatrice stătea în picioare şi mă privea țintă.

— Cum te simți? mă întrebă ea. Eşti albă ca varul.

— Din pricina luminii, spusei eu. Totdeauna e aşa.

— Odihneşte-te câteva clipe şi o să te simți foarte bine. Stai să-ți aduc un pahar cu apă.

Se duse în baie, zornăindu-şi brățările la fiecare pas şi se înapoie, ținând în mână un pahar de apă.

Băui, ca să-i fac plăcere, deşi n-aveam niciun chef. Apa era caldă; n-o lăsase să curgă.

— Am înțeles îndată, fireşte, că era o greşeală îngrozitoare, zise ea. Tu n-aveai de unde să ştii!...

— Ce să ştiu? întrebai eu.

— Ei bine, că... rochia, sărmana de tine, rochia portretului pe care tu ai copiat-o... a fost costumul Rebeccăi la ultimul bal de la Manderley. Erai acolo, în capul scării, şi timp de o clipă groaznică mi s-a părut...

Ea nu-şi sfârşi fraza, mă bătu pe umăr.

— Biata fată, e într-adevăr un ghinion. De unde ai fi putut să ştii?

— Ar fi trebuit să-mi închipui, spusei eu prosteşte, prea îndobitocită ca să înțeleg. Ar fi trebuit.

— E absurd. Ştim cu toții că tu nu puteai să bănuieşti nicidecum aşa ceva. Numai că a fost un şoc nu glumă, înțelegi? Niciunul din noi nu se aştepta la aşa ceva, iar

Maxim...

— Da... Maxim? spusei eu.

— Crede că ai făcut-o înadins, înțelegi? Ai făcut prinsoare că o să-i faci o surpriză, nu-i aşa? I-am spus îndată că tu nu eşti în stare de un asemenea, lucru şi că doar printr-o întâmplare nenorocită ți-ai ales tabloul acela.

— Ar fi trebuit să ştiu, repetai. E vina mea. Ar fi trebuit să bănuiesc.

— Nu, nu, nu te frământa. O să-l lămureşti chiar tu, liniştită, şi el o să înțeleagă. Primii musafiri soseau când veneam spre tine. Li se servesc băuturi. Totul merge bine. I-am spus lui Giles şi lui Frank să le explice că nu ți-a reuşit costumul şi că eşti foarte dezamăgită.

N-am răspuns nimic. Am rămas pe pat cu mâinile pe genunchi.

— Ce-ai să îmbraci? spuse Beatrice, deschizându-mi garderobul. Ce-i cu rochia asta albastră? E încântătoare. Pune-o pe asta. N-o să bage nimeni de seamă. Iute. Am să-ți ajut.

— Nu, spusei eu. Nu, n-am să cobor.

Beatrice mă privea, cuprinsă de o mare mâhnire, ținând pe braț rochia mea albastră.

— Dar, draga mea, trebuie, spuse ea, descurajată. Nu-i cu putință să nu-ți faci apariția.

— Nu, Beatrice, nu cobor. N-aş fi în stare să dau ochii cu ei, după cele întâmplate.

— Dar nimeni nu va şti ce-a fost cu rochia, zise ea. Frank şi Giles nu vor sufla în viața lor o vorbă. Am ticluit noi bine toată povestea... Magazinul a trimis, din greşeală alt costum, care nu ți-a venit bine, aşa că tu porți în locul lui o rochie de seară obişnuită. Tuturora o să li se pară perfect normal. Seara nu va fi cu nimic schimbată.

— Tu nu înțelegi, zisei eu. De rochie, puțin îmi pasă. Îmi pasă de ce s-a întâmplat, de ce am făcut... Nu pot să cobor, Beatrice, nu pot...

— Dar, scumpo, Giles şi Frank au înțeles foarte bine. Şi Maxim de asemeni. A fost doar primul şoc... Am să încerc

să-l iau deoparte o clipă şi să-i explic.

— Nu! spusei eu. Nu!

Puse rochia mea albastră lângă mine pe pat.

— Toată lumea o să sosească dintr-o clipă într-alta, rosti ea, foarte îngrijată şi foarte tulburată. O să pară atât de extraordinar dacă nu cobori… Nu pot spune că te-a apucat subit durerea de cap…

— De ce nu? am spus obosită. Ce contează? Născoceşte tu orice vrei. Nimănui n-o să-i pese, niciunul dintre invitați nu mă cunoaşte.

— Haide, scumpo, spuse ea, mângâindu-mi mâna. Fă un efort. Pune rochia asta frumoasă, albastră. Gândeşte-te la Maxim. Trebuie să cobori pentru el.

— Nu mă gândesc decât la Maxim, spusei eu.

— Atunci?

— Nu, zisei eu, rozându-mi unghiile şi legănându-mă pe marginea patului. Nu pot… Nu pot…

Cineva bătu la uşă.

— O, Doamne, cine naiba mai e? exclamă Beatrice, ducându-se la uşă. Ce este?

Deschise uşa. Giles stătea chiar în prag.

— Toată lumea e acolo, spuse el. Maxim mă trimite să văd ce se-ntâmplă.

— Nu vrea să coboare, făcu Beatrice. Ce-o să se spună?

Zării pe Giles, care mă privea prin crăpătura uşii.

— Dumnezeule, ce încurcătură! şopti el şi se întoarse stingherit, dându-şi seama că-l vedeam.

— Ce să-i spun lui Maxim? o întrebă el pe Beatrice. E trecut de opt.

— Spune-i că are o migrenă, dar că o să încerce să coboare mai târziu. Să se aşeze lumea la masă. Viu şi eu, îndată ce totul e în regulă;

— Bine, făcu el.

Aruncă o nouă privire spre mine, în acelaşi timp prietenoasă şi curioasă. Se întreba ce făceam, stând pe pat, şi vorbea încet ca după un accident, când e aşteptat doctorul.

— Altceva nu pot să fac? întrebă el.

— Nu, răspunse Beatrice, coboară. Am să viu şi eu peste o clipă.

El o ascultă şi se îndepărtă, târându-şi burnuzul. M-am gândit că era unul din momentele de care am să râd după ani de zile, de care voi spune: „Ţii minte cum era îmbrăcat Giles în arab şi Beatrice avea un văl pe faţă şi nişte brăţări zăngănitoare la încheieturile mâinii?” Şi timpul va domoli amintirea, va face din ea un motiv de râs. Dar acum nu era nostim, acum nu-mi venea deloc să râd. Asta nu urma să se petreacă în viitor, ci se întâmpla acum. Era prea însufleţit şi prea real. Stăteam pe marginea patului, jumulind salteaua de puf, trăgând afară o mică pană dintr-o gaură aflată într-un colţ.

— Dacă ai bea puţin brandy? spuse Beatrice într-o ultimă strădanie. Ştiu foarte bine că nu-i decât o biciuire a nervilor, dar uneori nu strică.

— Nu, zisei eu, n-am poftă de nimic.

— Trebuie să cobor. Giles spune că toată lumea aşteaptă să se servească masa. Eşti sigură că te pot lăsa singură, draga mea?

— Da, şi mulţumesc, Beatrice.

— Oh, draga mea, n-ai de ce. Voiam doar să fac ceva. Ea se plecă iute în faţa oglinzii şi se pudră din nou. Doamne, ce obraz! spuse ea, voalul ăsta blestemat se strâmbă mereu. Păcat, n-am ce-i face.

Ieşi, închizând uşa. Simţeam că o dezamăgisem nevoind să cobor. Ea nu înţelesese. Aparţinea altei specii de bărbaţi şi de femei, din altă rasă decât a mea. Femeile din rasa ei au curaj. Nu sunt ca mine. Dacă Beatrice ar fi fost în locul meu, şi-ar fi pus altă rochie şi ar fi coborât din nou ca să-şi primească oaspeţii, cu zâmbetul pe buze. Ar fi stat alături de Giles strângând mâna invitaţilor, cu un zâmbet pe faţă. Eu nu puteam. N-aveam curaj. Eram prost educată.

Vedeam mereu ochii lui Maxim scânteind pe faţa lui albă, iar în spatele lui, pe Giles, Beatrice şi Frank, care se uitau la mine împietriţi.

Mă sculai şi mă dusei să privesc pe fereastră. Grădinarii verificau iluminatul grădinii de trandafiri, aprinzând lămpile, ca să se încredințeze că funcționau toate. Cerul era pal, cu câțiva nori de culoarea mărgeanului, întinzându-se spre apus, în înserare. În amurg, lămpile aveau să fie toate aprinse. Se aflau acolo mese şi scaune pentru perechile cari voiau să se aerisească. Simțeam parfumul trandafirilor de la fereastra mea. Bărbații vorbeau şi râdeau. „Cel de colo s-a stricat, am auzit un glas strigând afară. Poți să-mi faci rost de alt beculeț? Unul din alea albastre, Bill!” Bărbatul aranjă luminile. Fluiera un şlagăr la modă pe-atunci, plin de o încredere uşuratică şi m-am gândit că poate în seara aceea orchestra va cânta iarăşi aceeaşi melodie, în galeria trubadurilor, de deasupra holului. „S-a făcut, zise omul, învârtind comutatorul, stingând şi aprinzând lumina. Aici totul e în ordine. N-a mai pocnit niciunul. Haide să vedem terasa” şi se îndepărtă fluierând o arie la modă. Îl pizmuiam pe omul acela. Peste puțin timp, împreună cu tovarăşul său, o să privească sosirea maşinilor pe alee, cu mâinile în buzunare, cu şapca pe ceafă. Pe urmă o să se ducă să bea cidru la masa lungă, pusă într-un colț al terasei pentru oamenii de pe moşie. „E tot aşa ca altă dată”, o să spună el. Dar tovarăşul său o să dea din cap trăgând din pipă. „Cea nouă nu-i ca doamna de Winter a noastră”, o să răspundă el. Iar o femeie de lângă el, din mulțime, o să-l aprobe, iar altele or să spună: „Asta-i adevărat” şi vor clătina clin cap.

„Unde-i? N-a venit pe terasă”.

„Nu, sunt sigur. N-am văzut-o...”

„Doamna de Winter era pretutindeni”.

„Asta aşa-i”.

Şi femeia se va întoarce către vecinii ei cu o mutră misterioasă.

„Se spune că nici n-a coborât astă-seară”.

„Haida de!”

„Aşa cum îți spun. Întreab-o pe Mary”.

„E adevărat. Una din cameriste mi-a spus că doamna de Winter n-a ieşit din odaie toată seara.”

„Ce are? E bolnavă?”

„Nu, e îmbufnată. Se pare că nu-i place rochia”.

Hohote, o izbucnire de râs şi un murmur în mulţimea aceea nu prea numeroasă.

„S-a mai pomenit aşa ceva? E un afront pentru domnul de Winter.”

„Eu, în locul lui, n-aş suporta aşa ceva, şi încă de la o asemenea puştoaică”.

„Poate că nu-i deloc adevărat”.

„Ba e absolut adevărat.” Sus, în casă, nu vorbesc decât de asta. Îşi şoptesc unul altuia. Fiecare îi comunică vestea vecinului. O palmă peste umăr, un clipit din ochi, o înălţare din umeri. Un grup, apoi altul. Şi oaspeţii, plimbându-se pe terasă, pe pajişti. Perechea, care peste trei ceasuri o să stea în fotoliile din grădina cu trandafiri, sub fereastra mea.

„Crezi că-i adevărat ce-am auzit?”

„Ce-ai auzit?”

„Ei bine, că nu-i deloc suferindă, ci că s-au certat groaznic şi că ea nu vrea să coboare!”

„Nu?” i se va răspunde cu sprâncenele încruntate, buzele încreţite, într-un fluierat lung.

„Oricum, pare cam ciudat, nu crezi? Nu te apucă aşa hodoronc-tronc durerea de cap.”

„Toată povestea asta e, după mine, o păţanie amuzantă”.

„El mi se pare ursuz”.

„Şi mie.”

„De altfel, am şi auzit spunându-se că menajul nu merge prea bine”.

„E adevărat?”

„Mi s-a repetat din mai multe locuri. Se spune că el începe să-şi dea seama că a făcut o mare prostie. Ştii, nu-i nici măcar frumoasă.”

„Da, după cât se pare, foarte insignifiantă. Cine-i?”

„O oarecare. A cunoscut-o întâmplător, în sudul Franţei. O guvernantă sau cam aşa ceva”.

„Dumnezeule!”

„Da… Când te gândeşti la Rebecca…”

Priveam fotoliile goale. Cerul de mărgean se făcuse cenuşiu. Luceafărul strălucea deasupra capului meu. În pădurile din spatele grădinii de trandafiri se auzeau ultimele fâlfâiri uşoare ale păsărilor, înainte de căderea nopții. Un pescăruş stingher zbură de-a curmezişul cerului. Plecai de la fereastră şi mă întorsei spre pat. Ridicai rochia albă, rămasă pe jos şi o pusei în cartonul plin cu hârtie satinată. Aşezai de asemeni peruca în cutia ei. Apoi căutai într-un dulap maşinuța de călcat de care mă slujeam la Monte Carlo pentru rochiile doamnei Van Hooper. Era în fundul unui raft cu nişte pulovere, pe care nu le mai purtasem demult. Era una din maşinuțele electrice de călătorie care se potrivesc la toate voltajele. O pusei la priză şi începui să calc rochia albastră, pe care o scosese Beatrice din garderob, încet, metodic, aşa cum călcam rochiile doamnei Van Hooper la Monte Carlo.

Când am terminat, am întins rochia pe pat. Apoi mi-am şters de pe față machiajul, pe care mi-l făcusem pentru balul costumat. M-am pieptănat şi m-am spălat pe mâini. Mi-am pus rochia albastră şi pantofii asortați. M-am regăsit cea de altă dată, care cobora în holul hotelului cu doamna Van Hooper. Am deschis uşa şi am ieşit pe culoar. Totul era liniştit şi tăcut. N-ai fi crezut că-i o serbare. Am mers în vârful picioarelor până la capătul culoarului, apoi am dat colțul. Uşa aripii dinspre apus era închisă. Nu se auzea niciun zgomot. Când am ajuns la galeria de deasupra scării, am auzit un murmur şi zumzetul convorbirilor din sufragerie. Dineul nu se sfârşise. Nu era nimeni în hol, nici în galerie. Se vede că şi muzicanții erau gata să ia masa. Nu ştiam ce se pregătise pentru ei. S-o fi ocupat Frank de asta. Frank sau doamna Danvers...

Zăream, de unde mă aflam, portretul Carolinei de Winter apărând în fața mea, în galerie. Mi-am amintit de soția pastorului spunând: „N-am s-o uit niciodată, toată în alb, cu căldăria aceea de păr negru”. Ar fi trebuit să-mi amintesc asta, ar fi trebuit să ştiu. Ce înfățişare caraghioasă aveau instrumentele muzicale, singure în galerie. Micile pupitre

pentru muzicanți, toba mare. Unul din bărbați își lăsase batista pe un scaun. M-am aplecat peste balustradă şi m-am uitat în holul de jos. Curând avea să fie plin de lume, aşa cum spusese soția pastorului, iar Maxim avea să stea în capul scării, dând mâna cu invitații, pe măsură ce intrau în hol. Sunetul glasurilor lor avea să trezească ecoul plafonului, iar după aceea orchestra avea să cânte din galeria unde mă aplecam în momentul acela, violonistul va zâmbi, legănându-se în tactul muzicii.

N-avea să mai fie deloc linişte. O scândură trosni în galerie. M-am întors, uitându-mă la coridorul din spatele meu. Nu era nimeni acolo. Galeria era pustie, la fel cum fusese şi până atunci. Un curent de aer îmi sufla în față; cineva trebuie să fi lăsat o fereastră deschisă într-unul din culoare. Zumzetul vocilor continua în sufragerie. Mă întrebam de ce trosnise scândura, când eu nu mă mişcasem de loc. Poate din cauza căldurii nopții lemnul bătrân se umflase pe undeva. Totuşi, curentul de aer îmi mai sufla în față. O foaie cu note muzicale zbură de pe un pupitru şi căzu jos. Privii în spatele meu. Curentul venea de acolo. Mă întorsei şi, intrând în culoarul lung, văzui că uşa ce ducea la aripa de apus era larg deschisă şi dată de perete. Era întuneric beznă în coridorul dinspre apus, nici o lampă nu era aprinsă. Simții pe fața mea vântul stârnit de o fereastră deschisă. Căutai comutatorul, bâjbâind de-a lungul peretelui şi nu-l găsii. Vedeam fereastra într-un colț şi perdeaua ei legănându-se uşor. Lumina cenuşie a amurgului arunca umbre ciudate pe jos. Prin fereastra deschisă răzbea zgomotul mării, fâşâitul domol al fluxului pe prundiş.

Nu mă dusei să închid fereastra. Rămăsei acolo o clipă, tremurând în rochia mea uşoară, ascultând cum marea suspina şi părăsea țărmul. Apoi mă întorsei iute de tot şi închizând uşa aripii de apus, mă înapoiai pe scară, prin galerie.

Murmurul glasurilor creştea acum, era mult mai puternic decât adineauri. Uşa sufrageriei era deschisă. Lumea se

ridica de la masă. Îl văzui pe Robert stând lângă uşă; se auzi un scârţâit de scaune, zgomote de convorbiri, râsete.

Coborâi încet în întâmpinarea lor.

Când mi-aduc aminte de primul meu bal la Manderley. Primul şi cel din urmă, mi-amintesc de mici fapte izolate, pe pânza vastă şi pâcloasă a seratei. Fondul era neclar, un ocean de feţe nelămurite, pe care nu le cunoşteam, în vârtejul lent al muzicii, cântând un vals ce nu se mai sfârşea. Aceleaşi perechi treceau şi iar treceau cu aceleaşi zâmbete încremenite, şi pentru mine, care stam cu Maxim la piciorul scării, ca să-i primim pe întârziaţi, perechile acelea de dansatori păreau nişte marionete, care se învârtesc la capătul unei sfori ţinută de-o mână nevăzută.

Era şi o femeie, al cărei nume nu l-am ştiut niciodată, pe care n-am mai văzut-o niciodată, care purta o rochie roz cu crinolină şi cu malacof, aluzie nelămurită la veacurile trecute, n-aş fi ştiut să spun care, dacă era vorba de al XVII-lea, al XVIII-lea sau al XIX-lea, şi de câte ori trecea prin faţa mea se auzea nedesluşit un vals, iar ea se pleca şi se învârtea zâmbindu-mi. Asta reîncepea de fiecare dată, ca o mişcare automată, ca acele plimbări pe puntea unui vapor în care întâlneşti totdeauna aceiaşi călători, în aceleaşi locuri. Şi ştiam, cu o certitudine implacabilă, că îi vom depăşi lângă pasarelă.

O pot vedea acum, cu dantura ei ieşită în afară, cu o pată veselă de roşu, plasată sus, pe pometii obrajilor, cu zâmbetul ei distrat, fericit, bucurându-se de seara aceea. Mai târziu am văzut-o lângă masa întinsă pentru supeu, cercetând cu ochii ei pătrunzători mâncarea, umplând o farfurie cu felii de somon şi maioneză de raci şi retrăgându-se într-un colţ. Mai era lady Crowan, monstruoasă în costumul purpuriu al nu ştiu cărei figuri romantice din trecut, Maria Antoinetta sau Nell Gwynne, sau mai ştiu eu ce ciudat amestec erotic din amândouă şi repeta mereu, cu glasul ei şi mai ascuţit ca de obicei, din pricina şampaniei. „Mie trebuie să-mi mulţumiţi pentru

toate astea, nu soților de Winter!”

Mi-l amintesc pe Robert răsturnând o tavă cu înghețate şi expresia lui Frith când a văzut că vinovatul e Robert, iar nu unul din chelnerii suplimentari. Doream să mă duc la Robert, să-l apăr şi să-i spun: „Ştiu ce simți, înțeleg. Eu am făcut ceva şi mai rău astă-seară”. Simt încă pe fața mea zâmbetul stereotip ce nu se potrivea cu tristețea ochilor mei. O văd pe Beatrice, scumpa Beatrice, prietenoasă şi fără tact, observându-mă, deşi dansa cu o mică mişcare de încurajare a capului, cu brățările bălăngănindu-i-se la încheieturile mâinilor, cu vălul alunecându-i pe fruntea asudată. Mă revăd de asemeni învârtindu-mă în jurul sălii, într-un dans disperat cu Giles, a cărui inimă bună n-a voit să țină seama de refuzul meu şi care a ținut să mă conducă vitejeşte prin mulțimea ce se îmbulzea, aşa cum îşi mâna caii la curse. Parcă îl aud spunându-mi: „Ai o rochie minunată. Toate celelalte sunt ridicole pe lângă a ta”. Şi-l binecuvântez pentru acel gest mişcător de înțelegere şi de sinceritate, căci socotea, scumpul Giles, că eram dezamăgită din pricina rochiei, că eram preocupată de înfățişarea mea, că eram îngrijorată de asta.

Frank fu acela care îmi aduse o farfurie cu pui şi şuncă, pe care nu le putui mânca, Frank, care stătea lângă mine, întinzându-mi un pahar de şampanie, pe care n-am putut-o bea.

„Încearcă, spunea el blajin. Cred că o să-ți facă bine”, şi am sorbit de trei ori, ca să-i fac plăcere. Legătura neagră pe care o purta pe ochi îl făcea caraghios, îl schimba, îl îmbătrânea. Pe chipul lui erau zbârcituri, pe care nu le văzusem înainte.

Trecea printre oaspeți, ca şi cum ar fi fost tot un amfitrion, îngrijindu-se să se simtă bine, să fie aprovizionați cu băutură, şi mâncare şi țigări, şi mai şi dansa, într-un stil solemn, dându-şi multă osteneală, rotindu-şi partenerele prin odaie, cu fața încordată. Nu se simțea la largul lui în costumul de pirat, iar favoriții zburliți pe care şi-i lipise sub basmaua roşie pusă pe cap, aveau ceva tragic. Mă gândeam

cum stătuse în fața oglinzii din dormitorul lui pustiu de burlac, răsucindu-şi favoriții între degete. Bietul Frank! Dragul Frank! N-am întrebat niciodată, n-am aflat niciodată câtă oroare îi făcuse ultimul bal costumat dat la Manderley.

Orchestra cânta mereu, iar perechile se învârteau ca nişte marionete prin holul mare şi reveneau, şi nu eu eram aceea care le priveam, nu o ființă sensibilă, făcută din carne şi din sânge, ci un fel de manechin, cu un zâmbet încremenit pe față. Ființa care stătea alături de mine era şi ea de lemn. Fața ei era o mască, zâmbetul nu era al ei. Ochii nu erau ochii bărbatului pe care îl iubeam, ai bărbatului pe care îl cunoşteam. Priveau prin mine, dincolo de mine, reci, fără viață, spre un loc de tristețe şi de durere, unde eu nu puteam să pătrund, spre vreun tainic iad lăuntric, pe care nu-l puteam împărtăşi.

Nu mi-a vorbit deloc. Nu m-a atins deloc. Stam unul lângă altul, stăpânul şi stăpâna casei, şi nu eram împreună, îi observam manierele curtenitoare. Arunca un cuvânt unui musafir, o glumă altuia, un zâmbet unui al treilea, striga peste umăr pe un al patrulea, iar nimeni, afară de mine, nu-şi închipuia că fiecare lucru pe care îl spunea, fiecare gest pe care îl făcea, era mecanic, era mişcarea unei maşini. Eram ca doi actori într-o piesă, dar eram despărțiți, nu jucam împreună. Trebuia să îndur toate astea singură, trebuia să joc acea comedie lamentabilă pentru oameni pe care nu-i cunoşteam şi pe care nu doream să-i mai văd vreodată.

— Se pare că soției dumitale nu i s-a livrat costumul la timp, spuse un bărbat cu vinişoare vinete străbătându-i pielea feței, şi râse, dându-i o palmă zdravănă lui Maxim. E revoltător, hai? În locul dumitale l-aş da în judecată pe croitor şi i-aş cere despăgubiri. Acelaşi lucru s-a întâmplat o dată soției vărului meu.

— Da, e foarte neplăcut, spuse Maxim.

— Ascultați-mă, spuse marinarul, întorcându-se spre mine, n-aveți decât să spuneți că sunteți costumată în „miozotis”. Sunt albăstrii, nu-i aşa? Sunt nişte floricele

drăguțe, li se mai spune şi „nu mă uita”. Nu-i aşa că am dreptate, de Winter? Spune soției dumitale că-i o floare de „nu mă uita”. E o idee bună.

Se îndepărtă râzând şi Frank apăru din nou în spatele meu cu alt pahar în mână; de astă dată era citronadă.

— Nu, mulțumesc, Frank, nu mi-e sete.

— De ce nu dansezi? Iar de nu vrei, vino să stai jos puțin. E un colțişor pe terasă.

— Nu, îmi place să stau în picioare. N-am chef să şed.

— Vrei să mă duc să-ți aduc ceva, un sandviş, o piersică?

— Nu, nu doresc nimic.

Iarăşi era acolo doamna în roz; de data asta uita să-mi zâmbească. Se roşise la față după supeu. Se uita într-una la chipul partenerului ei. Era foarte înalt, foarte subțire, avea o bărbie ca o vioară.

Valsul destinului, frumoasa *Dunăre albastră, Văduva veselă,* un-doi-trei, un-doi-trei, învârtiți-vă, învârtiți-vă, un-doi-trei, un-doi-trei, învârtiți-vă, învârtiți-vă. Doamna în roz; o doamnă în verde; iar Beatrice, cu vălul căzut pe ceafă. Giles, cu fața asudată şi iarăşi marinarul oprindu-se lângă mine, cu o dansatoare, pe care n-o recunoşteam în costum de pe vremea Tudorilor – care Tudor? – cu un guler încrețit în jurul gâtului şi o rochie de catifea neagră.

— Când o să vii să ne vezi? spuse ea, ca şi când eram prietene vechi. Iar eu răspunsei: — O, în curând, desigur, tocmai vorbeam de asta zilele trecute, minunându-mă de uşurința cu care mințeam deodată fără nici cel mai mic efort.

— Ce serată încântătoare! Te felicit, spuse ea.

Iar eu:

— Mulțumesc foarte mult. E foarte plăcut, nu-i aşa?

— Se pare că s-a comis o greşeală cu predarea costumului dumitale?

— Da, e stupid, nu-i aşa?

— Furnizorii ăştia sunt toți la fel. Nu te poți bizui pe ei. Dar eşti încântătoare în rochia asta frumoasă albastră. Şi desigur că te simți mult mai bine decât eu în catifeaua asta

groasă. Nu uita, trebuie să veniți amândoi cât de curând să cinați la palat.

— O să ne facă plăcere.

Ce voia să spună: unde, care palat? Nu cumva invitasem la petrecere nişte membri ai familiei regale? Ea se îndepărtă în brațele marinarului pe valurile *Dunării albastre,* rochia de catifea măturând podeaua, şi abia mult mai târziu îmi amintii, într-o noapte, când nu izbuteam să dorm, că femeia în costum Tudor era soția pastorului, care umbla pe jos în Pennini.

Cât era ceasul? Nu ştiam deloc. Serata continua, ceas după ceas, readucând aceleaşi chipuri şi aceleaşi arii. Din când în când ieşeau din bibliotecă jucătorii de bridge, ca nişte melci din scoica lor, ca să privească dansatorii, apoi se înapoiau. Beatrice, cu vălurile ce fluturau în urma ei, îmi şopti la ureche.

— De ce nu stai jos? Arăți de parcă ai fi moartă.

— Mă simt foarte bine.

Giles, cu sulimeneala topită, un biet ins lac de apă sub burnuzul lui arab, se apropiă de mine şi-mi spuse:

— Vino să vezi de pe terasă focul de artificii.

Îmi amintesc că stăteam în picioare pe terasă, privind cerul, pe care petardele se înălțau şi recădeau. Micuța Clarise era acolo, într-un colț cu un băiat de pe moşie, zâmbind încântată, în timp ce o pocnitoare plesni la picioarele ei.

— Hello, o să fie o petrecere straşnică! Era Giles, cu capul lui mare, lăsat pe spate, cu gura căscată. Uite-o că vine. Bravo, e un spectacol tare frumos.

Şuieratul încet al artificiilor înălțându-se în văzduh, detunătura, împrăştierea steluțelor de smarald. Un murmur de aprobare al mulțimii, țipete de plăcere, aplauze.

Doamna în roz stătea frumos, în față, cu obrajii aprinşi de aşteptare, având o observație de făcut pentru fiecare artificiu care cădea... „Vai, ce frumusețe... Ia uitați-vă acum la ăsta... Tii, ce frumusețe... O, ăsta din urmă n-a pocnit... Ia seama, vine spre noi... Ce fac oamenii aceia de colo?” Până şi

pustnicii îşi părăsiră bârlogurile şi veniră să se alăture dansatorilor, pe terasă. Pajiştile erau negre de oameni. Artificiile care pocneau străluceau pe fețele lor îndreptate spre cer.

Una după alta, rachetele se avântau în văzduh ca nişte săgeți şi cerul se făcea de purpură şi aur. Manderley se detaşa ca o locuință fermecată, cu toate ferestrele strălucitoare, zidurile cenuşii, colorate de ploaia de stele. O casă ireală răsări din fundul pădurilor întunecate. Şi când căzu ultima rachetă, strigătele de bucurie se stinseră, noaptea care, înainte părea frumoasă, apăru, prin contrast, ştearsă şi sumbră. Micile grupuri de pe terasă şi de pe alee se risipiră. Oaspeții se grăbiră spre marile uşi-ferestre ca să se înapoieze în salon. Serbarea era pe sfârşite. Stam acolo cu fețele lipsite de expresie. Cineva îmi întinse un pahar de şampanie. Auzii pe alee zgomotul maşinilor, ale căror motoare erau puse în funcțiune.

„Încep să plece, gândii eu. Slavă Domnului, că încep să plece”. Doamna în roz începu să mănânce iar. Mai trebuia timp ca să se golească holul. Îl văzui pe Frank făcând semn orchestrei. Stam în uşă, între salon şi hol, alături de un bărbat pe care nu-l cunoşteam.

— Ce serată minunată! spuse el.

— Da, zisei eu.

— Am petrecut foarte bine, făcu el.

— Asta îmi face plăcere, spusei eu.

— Molly o să fie furioasă că n-a fost şi ea, spuse dânsul.

— Adevărat? întrebai eu.

Orchestra începu să cânte o melodie veche. Omul mă luă de mână şi începu să se legene.

— Haideți, strigă el, haideți, veniți!

Cineva mă luă de cealaltă mână şi ni se alăturară şi alți invitați, râzând. Am întins o horă mare, cântând cât ne ținea gura. Bărbatul care petrecuse atât de bine şi care spunea că Molly o să fie furioasă că n-a fost şi ea, era costumat în mandarin şi îi intrau în mânecă unghiile false când ne legănam mâinile. Se tăvălea de râs. Râdeam cu toții. *„De-ar fi*

ca vechea prietenie să fie uitată...” cântam noi.

Veselia asta nebunească se transformă repede de tot în seriozitate. Când, după ce se sfârşi hora, toboşarul bătu preludiul de neînlăturat al lui *God save the King*. Zâmbetele pieriră de pe fețe, parcă şterse cu buretele. Mandarinul stătea în poziție de drepți, cu mâinile de-a lungul vipuştei pantalonilor. Îmi amintesc că mă întrebam în mod vag dacă era în armată. Ce ciudat arăta, cu fața lui lungă ca un vătrai şi mustățile lui pleoştite ca de mandarin. Îmi amintesc ochii doamnei în roz. *God save the King* o surprinsese cu o farfurie de pateu de ficat în mână. O ținea în fața ei, țeapănă, ca şi când ar fi făcut o chetă la biserică. De pe chipul ei pierise toată însuflețirea. În momentul când se stinse ultima notă a imnului național, ea se destinse şi atacă pateul de ficat cu un fel de furie, vorbind pe deasupra umărului cu cavalerul ei. Cineva se apropie de mine şi mă luă de mână.

— Nu uitați că cinați la noi în paisprezece, luna următoare.

— Adevărat?

M-am uitat la el cu indiferență.

— Da, o să vină şi cumnata dumneavoastră!

— Oh, o să fie aşa de plăcut...

— Opt şi jumătate, în smoching. Atunci pe curând.

— Da, da, am înțeles.

Oamenii începeau să facă coadă ca să-şi ia rămas-bun. Maxim era la celălalt capăt al sălii. Îmi reluai zâmbetul ce se topise după *Auld Lang Syne*.

— De mult n-am mai fost la o serată atât de frumoasă.

— Asta mă bucură foarte mult.

— Mulțumesc nespus de mult pentru minunata serată.

— Sunt încântată.

— Vedeți, am rămas până în ultima clipă.

— Da, vă mulțumesc.

Nu exista altă formulă în limba engleză? Am făcut o reverență şi am zâmbit ca o păpuşă de ceară, căutându-l cu privirea, peste capetele mulțimii, pe Maxim. Era prins într-un ciorchine de oameni, lângă bibliotecă. Beatrice era şi

ea înconjurată, iar Giles condusese un pâlc de invitați rătăciți până la masa din sufragerie la care se serveau mâncăruri reci. Frank ieşise afară pe aleea automobilelor, îngrijindu-se ca lumea să-şi găsească maşinile. Eram înghesuită de străini.

„La revedere” şi „Mulțumesc din inimă”. „Sunt atât de bucuros”...

Holul mare începu să se golească. Avea deja aerul acela posac, părăsit, al unei seri irosite şi zorii unei zile obosite. Pe terasă se ivise o lumină cenuşie. Puteam să văd siluetele chioşcurilor de lansare a artificiilor căpătând contur pe pajişti.

— La revedere. Ce serată minunată!

— Îmi pare foarte bine.

Maxim se duse după Frank pe alee. Beatrice veni la mine, scoțându-şi brățările zăngănitoare.

— Nu mai pot să le suport. Dumnezeule, sunt moartă. Cred că nu mi-a scăpat un dans. În orice caz, e un succes strălucitor.

— Adevărat? întrebai.

— Ar trebui să te duci să te culci, scumpo. Pari zdrobită de oboseală. Ai stat aproape toată seara în picioare. Unde sunt bărbații?

— Afară, pe alee.

— Am să iau o cafea şi ouă cu şuncă. Şi tu?

— Nu, Beatrice, cred că n-am să iau nimic.

— Ai fost încântătoare în rochia ta albastră. Toată lumea a spus-o. Şi nimeni nu s-a îndoit de... de adevăr. Aşa că nu fi neliniştită.

— Nu.

— În locul tău m-aş scula târziu mâine dimineață. Nu te crede obligată să te scoli. Ia-ți micul dejun în pat.

— Da, poate că aşa am să fac.

— Vrei să-i spun lui Maxim că te-ai dus sus?

— Te rog, Beatrice...

— Ne-am înțeles, scumpa mea, dormi liniştită.

Ea mă îmbrățişă repede, bătându-mă pe umăr şi se duse

să-l găsească pe Giles la bufet. Am urcat încet de tot scara. Muzicanții stinseseră luminile în galerie şi se duseseră şi ei să se refacă, mâncând ouă şi slănină. Pe jos erau risipite note de muzică. Un scaun era răsturnat, o scrumieră plină de mucuri. Ca după petrecere. Pornii pe culoarul ce ducea la camera mea. Din clipă în clipă zorii zilei pătrundeau mai mult în odaie şi păsările începeau să cânte. N-a trebuit să mai aprind lumina ca să mă dezbrac. Prin fereastra deschisă intră un vânticel răcoros. Se făcuse destul de rece. Probabil că în timpul balului mulți or fi ieşit în grădina de trandafiri, căci toate fotoliile erau claie peste grămadă. Pe una din mese era o tavă cu pahare goale. Cineva îşi uitase săculețul pe un scaun. Trăsei perdelele ca să fac întuneric în odaie, dar lumina cenuşie a dimineții se strecura prin ferestre.

Mă urcai în pat, cu picioarele tare obosite, şi o durere pătrunzătoare în şolduri. Mă întinsei şi închisei ochii, bucurându-mă de odihna răcoroasă a cearşafurilor albe şi curate. Aş fi voit ca mintea să mi se odihnească tot aşa ca şi trupul, să se destindă, să se cufunde în somn. Nu să zumzăie cum făcea, să țopăie după muzică, să se învârtească pe un ocean de chipuri. Îmi trecui mâinile peste ochi, dar imaginile nu se şterseră.

Mă întrebam peste cât timp o să vină Maxim. Patul de alături mi se părea rigid şi rece. În curând n-or să mai fie atâtea umbre în odaie, pereții, tavanul şi podeaua vor fi năpădite de lumina dimineții. Păsările vor cânta mai tare, cântecele lor vor fi mai vesele. Soarele o să aştearnă pete galbene printre perdele. Mica mea pendulă înghițea minutele unul după altul. Acul se învârtea în jurul cadranului. Stam culcată pe o parte şi-l priveam. Ajunse tocmai la ora precisă şi o depăşi. Pornea pentru o zi nouă. Dar Maxim nu mai veni.

Capitolul 18

PROBABIL CĂ AM DORMIT PUȚIN după şapte. Îmi amintesc că era ziua-n amiaza mare şi că perdelele nu slujeau la nimic. Lumina străbătea prin ele, prin fereastra deschisă şi aşternea pete pe perete. Am auzit oamenii aşezând mesele şi fotoliile în grădina de trandafiri şi scoțând lanțul de becuri electrice. Patul lui Maxim era gol şi neatins. Mă întinsei de-a curmezişul patului meu, cu brațele la ochi, într-o poziție ciudată, foarte puțin potrivită pentru somn, dar ajunsei să nu-mi mai dau seama de nimic şi în cele din urmă am adormit. Când m-am trezit, trecuse de unsprezece şi Clarise trebuie să fi intrat fără s-o fi auzit, căci lângă mine era o tavă şi un ceainic care se răcise, iar hainele mele erau aranjate, rochia mea albastră pusă din nou în garderob.

Mi-am băut ceaiul rece, încă amorțită, îndobitocită de somnul meu scurt şi greu, privind peretele dinaintea mea. Patul gol al lui Maxim mă readuse la realitate, cu un şoc ciudat în inimă, şi mă cuprinse din nou toată neliniştea din ajun. El nu se culcase. Pijamaua lui sta împăturită pe cearşaful neatins. Mă întrebam ce o fi crezut Clarise când a venit în odaia mea cu ceaiul. Observase? Se dusese să povestească şi celorlalți servitori iar ei vorbiseră despre asta în timp ce-şi luau gustarea de dimineață? Mă întrebam ce mă interesa asta şi de ce gândul la servitorii care vorbeau la bucătărie îmi pricinuia o astfel de deznădejde. Poate că aveam un spirit îngust, o teamă convențională şi josnică împotriva bârfelilor.

De aceea coborâsem cu o seară înainte în rochia albastră, în loc să rămân ascunsă în odaia mea. Fapta asta nu dovedea nimic frumos sau curajos; nu era decât o lamentabilă jertfă adusă convențiilor. Nu coborâsem din iubire pentru Maxim, nici pentru Beatrice, nici din dragoste pentru Manderley. Coborâsem pentru că nu voiam ca oaspeții să creadă că m-am certat cu Maxim. Nu voiam să se întoarcă acasă spunând: „Dar desigur că nu se înțeleg. Se pare că el nu-i deloc fericit”. Coborâsem pentru mine, pentru mica mea vanitate personală. Bând ceaiul rece, mă gândeam cu un sentiment obosit şi amar de deznădejde, că aş accepta să trăiesc la un capăt al Manderley-ului şi Maxim la celălalt, dacă lumea n-ar şti. Dacă n-ar mai fi simțit dragoste pentru mine, dacă nu m-ar mai fi sărutat niciodată, nu mi-ar mai fi vorbit decât strictul necesar, cred că aş fi putut îndura totul, dacă aş fi fost sigură că nimeni n-ar fi ştiut nimic, afară de noi doi. Dacă am fi izbutit ca servitorii să nu vorbească, să ne jucăm rolul în fața cunoştințelor, înaintea Beatricei, apoi, când am fi fost singuri, să ne retragem fiecare în odaia noastră, ducând vieți separate.

Îmi spuneam, stând în pat, privind peretele, soarele intrând pe fereastră şi patul gol al lui Maxim, că nu există nimic mai ruşinos, mai înjositor, decât o căsătorie neizbutită. Neizbutită după trei luni, ca a mea. Căci nu-mi mai făceam iluzii, nu mai încercam să mă amăgesc. Noaptea trecută mi-o dovedise prea bine: căsătoria mea era un eşec. Tot ce oamenii puteau să spună, dacă ştiau, era adevărat. Nu ne înțelegeam. Nu eram tovarăşi. Nu eram potriviți. Eram prea tânără pentru Maxim, prea lipsită de experiență şi ceea ce era şi mai însemnat, nu eram din lumea lui. Faptul că-l iubeam cu o dragoste bolnăvicioasă, jignită, deznădăjduită, ca un copil sau ca un câine, nu schimba nimic din toate astea. Nu-i trebuia o astfel de dragoste. Avea nevoie de altceva, pe care eu nu i-l puteam dărui şi pe care-l avusese altă dată. Mă gândeam la bucuria tinerească şi nesăbuită, la mândria cu care mă măritasem, închipuindu-mi că-i aduceam fericirea lui Maxim, care cunoscuse o fericire cu

mult mai mare înainte. Chiar doamna Van Hooper, cu părerile ei vulgare şi ideile ei banale, înțelesese că făceam o greşeală. „Mă tem că o să-ți pară rău, îmi spusese ea. Cred că faci o mare greşeală”.

N-o ascultasem. Mi se părea aspră şi rea. Dar avea dreptate. Avea deplină dreptate. Ultima ei observație, înainte de a-mi spune la revedere: „Nu-ți închipui, cred, că-i îndrăgostit de dumneata? E singur, casa aceea mare, pustie, îi e nesuferită”, era singurul lucru rațional, singurul lucru adevărat pe care l-a spus vreodată în viața ei. Maxim nu era îndrăgostit de mine, nu mă iubise niciodată. Călătoria noastră de nuntă, în Italia, n-avusese nicio însemnătate pentru el, cum n-avusese nici viața noastră comună. Ceea ce crezusem că e dragoste pentru mine, nu era dragoste. Era bărbat, eu eram soția lui, şi eram tânără, iar el era singur, asta era tot. Nu-mi aparținea deloc, aparținea Rebeccăi. Ea se mai afla în odaia aceea din aripa de apus, aşa cum spusese doamna Danvers, se mai afla în bibliotecă, în salonaş, în galeria de deasupra holului. Chiar şi în antreiaş, unde-i atârna mantaua de ploaie. Şi în grădină, şi în pădure, şi în căsuța de piatră de pe plajă. Paşii ei răsunau pe coridor, parfumul ei stăruia pe scară. Servitorii făceau ce poruncea ea, felurile pe care le mâncam erau acelea care-i plăceau ei. Florile ei preferate umpleau odăile. Veşmintele sale erau în garderoburile din odaia ei, periile ei se aflau pe masă, pantofii sub fotoliu, halatul de noapte pe patul ei. Tot Rebecca era stăpâna Manderley-ului. Rebecca era tot doamna de Winter. N-aveam ce căuta aici. Mă rătăcisem ca o idioată pe un teren interzis. „Unde-i Rebecca? strigase bunica lui Maxim. O vreau pe Rebecca. Ce-ai făcut cu Rebecca?” Nu mă cunoştea. Nu-i păsa de mine. De ce i-ar fi păsat? Pentru ea eram o străină. Nu-i aparțineam lui Maxim sau domeniului Manderley. Şi Beatrice, la prima noastră întâlnire, măsurându-mă de sus până jos, îmi spusese cu francheţe în faţă: „Eşti atât de diferită de Rebecca”. Frank, rezervat, stingherit când vorbeam despre ea, detestând întrebările revărsate peste capul lui, chiar la fel cum le

detestam eu însămi şi apoi răspunzând la ultima, când ne apropiam de casă, cu glasul grav şi liniştit: „Da, ea era cea mai frumoasă făptură pe care am întâlnit-o în viața mea”.

Rebecca, mereu Rebecca. De câte ori mă plimbam prin Manderley, oriunde mă aşezam, până şi în gândurile şi visele mele o întâlneam pe Rebecca. Acum îi cunoşteam chipul, picioarele lungi şi zvelte, cu tălpile mici şi înguste. Umerii ei erau mai lați decât ai mei, mâinile erau pricepute, îndemânatece. Mâini care puteau conduce o ambarcațiune, puteau ține în frâu un cal. Mâini care aranjau flori, făceau modele de corăbii şi scriau: *„Lui Max, de la Rebecca”*, pe pagina de titlu a unei cărți. Îi ştiam şi fața, mică şi ovală, cu pielea strălucitoare, albă, cu clădăraia ei de păr negru. Cunoşteam parfumul folosit de ea, puteam să-i ghicesc râsul, dacă l-aş fi auzit, îi ştiam zâmbetul; chiar dintr-o mie i-aş fi recunoscut vocea. N-o să scap niciodată de Rebecca.

Poate că o chinuiam şi eu cum mă chinuia ea; privea de sus, din galerie, cum spusese doamna Danvers, şi sta lângă mine când îmi făceam corespondența la biroul ei. Mantaua de ploaie pe care o purtasem, batista de care mă slujisem erau ale ei. Poate că m-a văzut când le-am luat. Jasper fusese câinele ei şi fugea acum după mine. Trandafirii erau ai ei şi eu îi culegeam. Se temea şi ea de mine şi mă ura, cum o uram eu? Dorea ca Maxim să fie din nou singur în casă? Aş fi putut lupta împotriva unei ființe vii, nu împotriva unei moarte. Dacă ar fi existat la Londra o femeie pe care Maxim s-o fi iubit, cineva căreia să-i fi scris, pe care s-o fi vizitat, cu care să fi mâncat şi să se fi culcat, aş fi putut să lupt cu ea. Terenul ar fi fost egal între ea şi mine. Nu m-aş fi temut. Furia, gelozia sunt lucruri pe care le poți birui. Într-o zi, femeia aceea ar îmbătrâni sau s-ar plictisi, sau s-ar schimba şi Maxim n-ar mai iubi-o. Dar Rebecca n-o să îmbătrânească niciodată. Rebecca o să fie totdeauna aceeaşi. Şi cu ea nu puteam lupta. Era prea puternică pentru mine.

M-am dat jos din pat şi am tras perdelele. Soarele a năvălit în odaie. Grădinarii înlăturaseră dezordinea din grădina de trandafiri. Mă întrebam dacă lumea vorbea despre bal, aşa

cum se comentează a doua zi după o petrecere.

„Socoteşti că a fost tot atât de izbutit ca recepțiile lor de altă dată?”

„Oh, da!”

„Orchestra cânta cam încet, după părerea mea”.

„Masa era foarte bună”.

„Focurile de artificii au fost destul de reuşite”.

„Bea Lacy începe să îmbătrânească”.

„Ce vrei, în costumul acela...”

„Mi s-a părut că el arată foarte prost”.

„Ca totdeauna”.

„Cum ți se pare tânăra soție?”

„Ştearsă. Mai curând plictisitoare”.

„Mă-ntreb dacă-i o căsătorie izbutită... Da, mă întreb”.

Atunci îmi dădui seama că o scrisoare era strecurată sub uşă. Mă dusei s-o iau. Recunoscui scrisul hotărât al Beatricei. O scrisese după-masă cu creionul:

„Am bătut în zadar la uşa ta şi am înțeles că-mi urmezi sfatul şi că te odihneşti după oboseala nopții. Giles e grăbit să se înapoieze, căci ni s-a telefonat de acasă că trebuie să înlocuiască azi pe cineva într-un meci de crichet, care începe la două. Numai Dumnezeu ştie cum o să joace după atâta şampanie băută astă-noapte. Îmi sunt picioarele cam moi, dar am dormit ca un buştean. Frith mi-a spus că Maxim a coborât dimineață să-şi ia micul dejun şi că n-a mai fost revăzut! Te rog să-i transmiți complimente din partea noastră; mulțumirile noastre pentru serata la care am petrecut într-adevăr, bine. Nu te mai gândi la costum. (Asta era subliniat). *Cu drag, Bea”.* Şi în post-scriptum: *„Trebuie să veniți în curând amândoi la noi”.*

Ea scrisese în grabă; nouă jumătate, la începutul scrisorii şi era aproape unsprezece şi jumătate. Plecaseră de două ceasuri. Acum or fi ajuns acasă. Mi-o închipuiam pe Beatrice, după ce şi-a desfăcut valiza, ieşind în grădina ei şi reluându-şi treburile obişnuite, iar pe Giles pregătindu-se

pentru meciul lui, înnoind legăturile la crosă. După-amiază, Beatrice o să se îmbrace într-o rochie uşoară şi o să-şi pună o pălărie mare şi o să-l privească pe Giles cum joacă crichet. Apoi o să ia ceaiul sub o umbrelă, lui Giles o să-i fie foarte cald şi fața lui o să fie foarte roşie, iar Beatrice o să vorbească şi o să râdă cu prietenii ei. „Da, am fost la balul de la Manderley. A fost foarte plăcut. Mă întreb cum a mai fost Giles în stare să joace". Zâmbindu-i lui Giles, mângâindu-l pe spate. Erau amândoi între două vârste şi lipsiți de romantism. Erau căsătoriți de douăzeci de ani şi aveau un băiat mare, care trebuia să intre la Oxford. Erau foarte fericiți. Căsătoria lor era reuşită. Nu eşuase ca a mea, după trei luni.

Nu puteam să zăbovesc mai mult în dormitorul meu. Trebuia să se deretice. Poate că totuşi Clarise nu observase patul neatins al lui Maxim... L-am mototolit, ca să creadă că a dormit în el. Nu voiam să afle servitoarele, dacă nu le spusese cumva Clarise.

Făcui o baie, mă îmbrăcai şi coborâi. Ringul de dans şi florile fuseseră scoase. Pupitrele muzicanților nu mai erau în galerie. Probabil că muzicanții luaseră un tren de dimineață. Grădinarii măturau de pe pajişte resturile focului de artificii. În curând n-o să mai fie nicio urmă a balului costumat de la Manderley. Cât de lungi păruseră pregătirile şi cât de repede se făcuse curățenia!

Mi-am amintit de doamna în roz, stând în picioare lângă uşa din salonul cel mare, cu farfuria în mână şi mi s-a părut că am visat toate astea sau s-a întâmplat de mult de tot. Robert lustruia masa din sufragerie. Era iarăşi în starea lui normală, anost, plicticos, nu ființa efervescentă, ațâțată, din ultimele săptămâni.

— Bună ziua, Robert, zisei eu.

— Bună ziua, doamnă.

— L-ai văzut pe domnul de Winter?

— A plecat numaidecât după micul dejun, doamnă, înainte ca să fi coborât maiorul şi doamna Lacy. De atunci nu s-a mai întors.

— Nu ştii unde s-a dus?

— Nu, doamnă, n-aş putea spune.

Am făcut câțiva paşi, la întâmplare, întorcându-mă prin hol. Am străbătut din nou holul şi am intrat în salonaş. Jasper s-a repezit la mine şi mi-a lins mâinile, cuprins de o încântare frenetică, de parcă aş fi fost plecată multă vreme. Petrecuse seara pe patul Clarisei şi nu-l văzusem de la ceaiul de seară. Poate că orele să scurseseră şi pentru el la fel de încet ca şi pentru mine.

Am ridicat receptorul telefonului şi am cerut biroul moşiei. Poate că Maxim era la Frank. Simțeam că trebuie să-i vorbesc, fie chiar şi numai două clipe. Trebuia să-i explic că n-o făcusem intenționat noaptea trecută. Trebuia să i-o spun, chiar dacă după asta ar fi trebuit să nu-i mai vorbesc niciodată. Funcționarul îmi răspunse la telefon că Maxim nu era acolo.

— Domnul Crawley e aici, doamnă, adăugă dânsul. Vreți să-i vorbiți?

Voiam tocmai să renunț, dar el nu-mi dădu răgaz şi înainte de a închide, am auzit glasul lui Frank.

— Ce s-a întâmplat? întrebă dânsul.

Era un mod ciudat de a intra în materie. Nu spunea „bună ziua”, nici „ai dormit bine?” De ce întreba ce s-a întâmplat”?

— Frank, eu sunt, zisei. Unde-i Maxim?

— Nu ştiu, nu l-am văzut. Azi dimineață n-a fost pe aici.

— N-a fost la birou?

— Nu.

— A, bine, n-are nicio importanță.

— L-ai văzut la micul dejun?

— Nu, nu eram sculată.

— Cum a dormit?

Şovăiam. Frank era singura ființă căreia voiam să mă destăinuiesc.

— Nu s-a culcat astă-noapte.

Urmă o tăcere la capătul celălalt, ca şi când Frank se gândea adânc, înainte de ai răspunde.

— A, pricep, şi apoi după un minut: Mă temeam să nu se

întâmple ceva...

— Frank, am rostit eu cu disperare, ce-a spus azi-noapte, după ce-a plecat toată lumea? Ce-ați făcut cu toții?

— Am mâncat câte un sandviş, împreună cu Giles şi doamna Lacy, spuse Frank. Maxim n-a venit. A găsit el o scuză şi s-a dus în bibliotecă. M-am întors acasă aproape imediat. Poate doamna Lacy o să-ți spună mai mult.

— A plecat, am zis, s-au dus imediat după micul dejun. Mi-a trimis un bilețel. Scrie că nu l-a văzut pe Maxim.

— A, spuse Frank.

Nu mi-a plăcut exclamația. Nu mi-a plăcut felul cum o spusese. Era tăioasă, încărcată de prevestiri.

— Unde crezi că s-a dus? îl întrebai.

— Nu ştiu, spuse Frank. Poate că doar să se plimbe.

Avea glasul doctorilor de la sanatorii, când părinții bolnavului vin să se intereseze despre el.

— Frank, trebuie să-l văd, zisei. Trebuie să-l lămuresc în legătură cu cele petrecute aseară.

Frank nu răspunse. Îmi închipuiam fața lui neliniştită, zbârciturile de pe fruntea lui.

— Maxim crede că am făcut-o într-adins, zisei cu un glas care se frângea cu tot efortul meu, pe când lacrimile, care mă orbiseră în ajun fără să le pot vărsa, mă podidiseră acum cu o întârziere de şaisprezece ceasuri. Maxim crede că-i o farsă, una josnică, o farsă groaznică.

— Ba nu, zise Frank, ba nu.

— Ba da, ți-o spun. Nu i-ai văzut ochii, ca mine. N-ai stat toată seara alături, de el ca mine ca să-l observi. Nu mi-a vorbit, Frank. Nu m-a privit niciodată măcar. Am stat unul lângă altul toată noaptea fără să scoată o vorbă.

— Nu se putea, cu toți oamenii aceia care îl sâcâiau, răspunse Frank. Fireşte că am observat asta. Ca şi când nu l-aş cunoaşte pe Maxim! Ascultă...

— Nu mi-e ciudă pe el, întrerupsei eu. Dacă crede că am făcut farsa aceea infamă şi abjectă, are dreptul să-şi închipuie despre mine cele mai rele lucruri, are dreptul să nu-mi mai vorbească niciodată, să nu mai mă vadă

niciodată.

— Nu vorbi aşa, zise Frank. Nu ştii ce spui! Lasă-mă să viu sus să te văd. Cred că îți pot explica.

Ce rost avea să vină Frank să mă vadă, să stăm amândoi în salonaş, Frank să mă liniştească, Frank să fie plin de tact, să fie gentil cu mine? În clipele acelea nu doream amabilitatea nimănui. Era prea târziu.

— Nu, am spus, nu, nu vreau să o luăm de la capăt şi să discutăm iarăşi şi iarăşi, despre faptul acela. S-a întâmplat, acum nu se mai poate schimba nimic. Oh, poate că orice rău e spre bine! Asta mă face să înțeleg ce ar fi trebuit să ştiu înainte, ce ar fi trebuit să-mi închipui măritându-mă cu Maxim.

— Ce vrei să spui? întrebă Frank.

Glasul lui era strident, bizar. Mă întrebam ce-l interesa că Maxim nu mă iubeşte. De ce voia să-mi ascundă asta?

— E vorba de el şi de Rebecca, zisei. Şi când i-am rostit numele, mi s-a părut ciudat şi dezagreabil ca un cuvânt interzis; nu era o uşurare pentru mine, o plăcere de a-l spune, ci o ruşine arzătoare, ca mărturisirea unui păcat.

Frank nu răspunse numaidecât. Simțeam cum îşi trage răsuflarea la celălalt capăt al firului.

— Ce vrei să spui? întrebă el din nou, cu glas mai vioi şi mai strident încă. Ce vrei să spui?

— Nu mă iubeşte, o iubeşte pe Rebecca, zisei. N-a uitat-o niciodată, se gândeşte mereu la ea, zi şi noapte. Nu m-a iubit niciodată, Frank. Există mereu Rebecca, Rebecca, şi iar Rebecca!

Îl auzii pe Frank scoțând un strigăt de protest, dar nu-mi păsa dacă-l scandalizez.

— Uite, acum ştii ce gândesc, spusei eu. Acum, înțelegi.

— Ascultă, spuse el. Trebuie să te văd. Trebuie, înțelegi. E de o importanță vitală; nu-ți pot vorbi la telefon. Alo, alo, doamnă de Winter! Doamnă de Winter!

Închisei telefonul şi mă depărtai de birou. Nu voiam să-l văd pe Frank. Nu putea face nimic pentru mine. Nimeni nu putea face nimic decât eu însămi. Fața mi-era roşie şi

umflată de lacrimi. Umblam prin salonaş muşcând colţul batistei, sfâşiindu-i tivul.

Eram foarte sigură că n-o să-l mai văd niciodată pe Maxim. Era o certitudine născută dintr-un instinct obscur. El plecase, ca să nu se mai întoarcă. Ştiam foarte bine că şi Frank credea aşa şi nu voia să mi-o mărturisească la telefon. Nu voia să mă sperie. Dacă l-aş chema din nou la birou în clipa aceasta, n-ar mai fi acolo. Funcţionarul mi-ar spune: „Domnul Crawley a plecat chiar adineauri”. Şi-l vedeam pe Frank, fără pălărie, urcându-se în ponositul lui „Morris”, ca să fugă să-l caute pe Maxim.

Mă dusei la fereastră şi privii micul luminiş, unde faunul cânta din fluier. Rododendronii se ofiliseră. N-o să mai înflorească decât peste un an. Tufişurile mari păreau întunecate şi despuiate, acum când nu mai aveau nicio culoare. O ceaţă se ridica dinspre mare şi nu mai vedeam pădurea din spatele povârnişului. Era foarte cald, înăbuşitor. Mi-i închipuiam pe oaspeţii din ajun spunându-şi unii altora: „Noroc că n-a fost ceaţă ieri; focul de artificii n-ar fi fost izbutit”. Trecui în salonul cel mare şi de acolo, pe terasă. Soarele dispăruse îndărătul unui zid de ceaţă. S-ar fi spus că o filoxeră se abătuse asupra Manderley-ului, lipsindu-l de cerul şi lumina zilei. Unul dintre grădinari trecu pe lângă mine cu o roabă plină de bucăţele de hârtie, resturi şi coji de fructe lăsate pe pajişti, de invitaţi, noaptea trecută.

— Bună dimineaţa, i-am spus.

— Bună dimineaţa, doamnă.

— Mi-e teamă că balul de astă-noapte v-a dat mult de lucru i-am zis.

— Nu face nimic, doamnă, replică el. Cred că toată lumea s-a distrat bine şi din toată inima şi ăsta e principalul, nu-i aşa?

— Da, aşa presupun, am zis.

Îşi aruncă privirea peste pajişti, către luminişul din pădure, unde valea se înclina spre mare. Copacii întunecaţi se iveau în depărtare, cu siluete subţiri şi nedesluşite.

— Se lasă o ceață foarte deasă, comentă el.
— Da, am spus.
— Noroc că n-a fost aşa noaptea trecută, urmă grădinarul.
— Da, i-am spus.

Aşteptă o clipă şi apoi duse mâna la şapcă şi se depărtă, hurducându-şi roaba. Străbătui pajiştile până la marginea pădurii. Ceața se adunase pe copaci şi şiroia pe capul meu descoperit ca o ploaie măruntă. Jasper mă urma, trist, cu coada între picioare, cu limba trandafirie scoasă afară. Zgomotul mării răzbătea până la mine, înălțându-se înăbuşit şi încet din golfuri, de cealaltă parte a pădurii. Ceața alburie mă înconjura, se urca spre casă cu un iz de sare udă şi de alge. Pusei mâna pe blana lui Jasper. Era udă. Când m-am uitat spre casă nu mai desluşeam coşurile, nici conturul zidurilor; nu zăream decât vag casă, ferestrele aripii despre apus şi lăzile de flori de pe terasă. Oblonul odăii din aripa de apus era deschis şi la fereastră era cineva care privea pajiştile. Era în umbră şi într-o clipă de spaimă am crezut că-i Maxim. Apoi se mişcă, văzui un braț întins care voia să închidă oblonul şi am ştiut că doamna Danvers era acolo. Mă observase pe când stăteam nemişcată la marginea pădurii, scăldată în ceața alburie. Mă văzuse coborând încet de pe terasă spre pajişte. Putuse auzi convorbirea mea cu Frank prin firul telefonic care lega salonaşul cu odaia ei. Aflase deci că Maxim nu-şi petrecuse noaptea cu mine. Poate îmi auzise glasul, ştiuse că am plâns. Ştia cum îmi jucasem rolul în timpul ceasurilor lungi, în picioare, în rochia albastră, lângă Maxim, care nu mă privise, care nu-mi vorbise. Ştia, deoarece ea dorise aceasta. Era victoria ei şi victoria Rebeccăi.

Mi-o aminteam cum o văzusem cu o seară în ajun, spionându-mă prin uşa deschisă a aripii dinspre apus, cu zâmbetul acela diabolic pe fața ei albă şi zbârcită şi-mi spuneam că-i o femeie vie ca şi mine, respira, era făcută din carne şi sânge. Nu murise ca Rebecca. Puteam să-i vorbesc ei, dacă nu-i puteam vorbi Rebeccăi.

Străbătui pajiştile, cuprinsă de o dorință neaşteptată de a

reintra în casă. Străbătui holul şi urcai scara cea mare. Am cotit pe coridor, la ieşirea din galerie, am trecut pe uşa aripii de apus şi am luat-o pe coridorul întunecat şi tăcut, până la odaia Rebeccăi. Am apăsat clanța uşii şi am intrat.

Doamna Danvers era lângă fereastră, oblonul era deschis...

— Doamna Danvers, zisei eu, doamnă Danvers.

Ea se întoarse şi văzui că ochii îi erau roşii şi umflați de lacrimi ca şi ai mei şi că pe chipul ei alb erau umbre adânci.

— Ce este? întrebă ea, cu glasul răguşit de plâns ca şi al meu.

Nu mă aşteptam s-o găsesc aşa. Mi-o închipuiam zâmbitoare, ca în ajun, crudă, perfidă. Nu mai era deloc aşa; era o femeie bătrână, tristă şi bolnavă.

Şovăii, cu mâna pe mâner şi nu ştiam ce să spun, nici ce să fac.

Ea mă privea mereu cu ochii ei roşii şi umflați, şi nu găseam ce să-i răspund.

— Am pus meniul pe birou, ca de obicei, zise ea. Doriți vreo modificare?

Cuvintele ei mă îmbărbătară. Mă dezlipii de lângă uşă şi înaintai în mijlocul odăii.

— Doamnă Danvers, zisei eu. N-am venit să-ți vorbesc de meniu. Ştii bine, nu-i aşa?

Ea nu răspunse. Mâna ei stângă se deschise şi se închise.

— Ai reuşit ceea ce doreai, nu-i aşa? zisei eu. Ai vrut să se întâmple aceasta, nu-i aşa? Acum eşti mulțumită, eşti fericită?

Ea întoarse capul şi privi spre fereastră, cum făcea în clipa când intrasem în cameră.

— De ce ai venit aici? zise ea. N-aveam nevoie de dumneata la Manderley. Ne simțeam foarte bine, înainte de venirea dumitale. De ce n-ai rămas acolo, în Franța?

— Se pare că uiți că-l iubesc pe domnul de Winter, spusei eu.

— Dacă l-ai fi iubit, n-ar fi trebuit să te măriți niciodată cu el, zise ea.

Nu ştiam ce să spun. Situația era nesăbuită, ireală. Vorbea mai departe în felul acela înăbuşit, stins, cu capul întors în altă direcție.

— Credeam că te urăsc, dar acum nu te mai duşmănesc, spuse ea, pare să se fi stins de la sine toată pornirea mea.

— De ce să mă urăşti? am întrebat-o. Ce ți-am făcut ca să mă urăşti?

— Ai încercat să iei locul doamnei de Winter, zise ea.

Tot nu se uita la mine. Stătea acolo mohorâtă, cu capul întors.

— N-am schimbat nimic la Manderley, spusei eu. N-am dat dispoziții, te-am lăsat să faci ce vrei. Ți-aş fi fost prietenă, dacă ai fi vrut, dar ai luat de la început atitudine împotriva mea. Am văzut-o pe chipul dumitale în clipa în care ți-am strâns mâna.

Ea nu-mi răspunse, mâna ei se deschidea şi se închidea mereu strângându-şi fusta.

— Sunt mulți oameni care se căsătoresc de două ori, şi bărbați şi femei, răspunsei. În fiecare zi, se fac mii de căsătorii. S-ar spune că am comis o crimă căsătorindu-mă cu domnul de Winter, un sacrilegiu împotriva moartei. Oare n-aveam dreptul să fim fericiți ca oricare?

— Domnul de Winter nu-i fericit, zise ea, privindu-mă. Primul imbecil şi-ar da seama de asta. N-ai decât să te uiți în ochii lui. E într-una chinuit ca-n iad şi aşa-i mereu, de când a murit ea.

— Nu-i adevărat, spusei eu. Nu-i adevărat. Era fericit când eram amândoi în Franța, era mai tânăr, mult mai tânăr şi râdea, era fericit.

— Ei şi? E bărbat doar! replică ea. O călătorie de nuntă e totdeauna plăcută pentru un bărbat. Domnul de Winter n-a împlinit încă patruzeci şi şase de ani.

Ea avu un râs batjocoritor şi ridică din umeri.

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti astfel, cum îndrăzneşti? zisei eu.

Nu mă mai temeam de ea. Mă apropiai şi-i scuturai brațul.

— Dumneata m-ai făcut să îmbrac costumul acela aseară,

zisei eu. Fără dumneata nu mi-ar fi trecut prin minte aşa ceva. Ai făcut-o pentru că voiai să-i faci rău domnului de Winter, să-l faci să sufere. N-a suferit îndeajuns fără să mai pui la cale farsa aceea josnică? Crezi că durerea şi supărarea lui o s-o readucă pe doamna de Winter?

Ea îşi eliberă braţul, un val de furie îi însufleţi chipul galben.

— De ce m-aş sinchisi de durerea lui, el nu s-a sinchisit niciodată de a mea. Crezi că asta e viaţă pentru mine să te văd stând în locul ei, mergând pe urmele ei, atingându-i lucrurile? Ce crezi că au însemnat pentru mine toate lucrurile acelea, ştiind că scrii la biroul ei, în salonaş, că foloseşti chiar tocul întrebuinţat de ea, că vorbeşti la telefonul interior de unde obişnuia să stea de vorbă cu mine în fiecare dimineaţă dată de Dumnezeu, încă de când a venit prima oară la Manderley? Şi să-l aud pe Frith şi pe Robert şi pe ceilalţi că îţi spun „doamnă de Winter?” „Doamna de Winter a ieşit să se plimbe”, „Doamna de Winter a cerut maşina pentru ora trei”. „Doamna de Winter nu va fi acasă până la ora cinci”. Pe când doamna mea, cu zâmbetul şi chipul ei frumos şi statura-i frumoasă, adevărata doamnă de Winter, zace rece, uitată, în cripta bisericii. Dacă el suferă, n-are decât ce merită, pentru că s-a însurat cu o tânără ca dumneata, înainte de a trece zece luni. Ei bine, acum plăteşte! I-am văzut chipul, i-am văzut ochii. Şi-a făurit singur iadul şi nu poate învinovăţi pe nimeni. Ştie că ea îl vede, ştie că vine noaptea şi-l priveşte. Nu vine binevoitoare, oh, acesta nu era felul de a fi al doamnei mele. Nu era o femeie ca să înghită astfel de jigniri în tăcere. „O să-i văd în iad, Danny, o să spună ea. Să-i văd mai întâi în iad”.

„Prea bine, draga mea, am să-i spun, nimeni n-o să-ţi impună ce să faci. Te-ai născut pe lumea asta ca să te bucuri cât poţi de viaţă”. Şi chiar aşa se purta, nu-i păsa, nu se temea de nimic. Doamna de Winter a mea avea curajul şi îndrăzneala unui bărbat. I-am spus adesea că ar fi trebuit să fie bărbat. Eu am crescut-o când era mică. Ştiai asta, nu-i aşa?

— Nu, zisei eu, nu, doamnă Danvers, şi la ce bun toate astea? Nu vreau să aud mai mult. Nu vreau să ştiu. N-am şi eu sentimente la fel ca dumneata? Nu poți înțelege ce înseamnă asta pentru mine, s-o aud pomenită mereu, să stau aici şi să ascult cum îmi povesteşti despre ea...

Dar ea nu m-ascultă, continuă să bată câmpii ca o nebună, degetele ei lungi mototolind stofa neagră a fustei.

— Ce drăguță era pe atunci, zise ea. Era frumoasă ca o icoană, bărbații întorceau capul după ea şi n-avea nici doisprezece ani. Drăcoaica vedea bine asta şi-mi făcea semn cu ochiul. „O să fiu foarte frumoasă, nu-i aşa, Danny?” întrebă ea. „O să ne ocupăm de treaba asta, iubirea mea, o să ne ocupăm”, i-am spus. Ştia tot atât de multe lucruri ca un om mare. Era în stare să intre în vorbă cu bărbați şi femei, purtând o conversație la fel de isteață şi plină de haz ca şi o fată de optsprezece ani. Îl ducea de nas pe tată-său şi ar fi fost la fel şi cu maică-sa, dacă ar fi trăit. Şi nimeni n-avea atâta îndrăzneală ca ea. Când a împlinit paisprezece ani, mâna o trăsură cu patru cai şi vărul ei, domnul Jack, pe scaunul de alături, încerca să-i ia hățurile. S-au bătut vreo trei minute ca pisica cu câinele, în timp ce caii luaseră vânt. Dar doamna mea a învins până în cele din urmă. A pocnit din bici pe deasupra lui şi el şi-a plecat capul, înjurând şi râzând. Ah, ea şi domnul Jack, alcătuiau într-adevăr o pereche. L-au silit să intre în marină, dar el n-a putut suferi disciplina şi nu-l osândesc. Era prea mândru ca să asculte, era ca doamna mea.

Eu o priveam fascinată şi plină de groază. Avea pe buze un ciudat zâmbet extatic, care o îmbătrânea şi mai mult şi-i însuflețea capul de mort.

— Nimeni n-a avut ultimul cuvânt cu ea, urmă dânsa. Făcea ce-i plăcea, trăia după pofta inimii. Şi era voinică întocmai ca un pui de leu. Mi-o amintesc la şaisprezece ani, călărind un cal al tatălui ei, un cal mare, nărăvaş, prea înfocat, după cum spunea rândaşul. Dar el n-a trântit-o din şa. O revăd cu părul în vânt, cravaşând calul până la sânge şi înfigându-i pintenii în coaste. Şi când a coborât, calul

tremura, acoperit de spumă şi de sânge. „Asta o să-l învețe minte, nu-i aşa?”, zise ea şi se duse să se spele pe mâini, foarte calmă. Şi aşa s-a purtat în viață când s-a făcut mare. O vedeam. Eram cu ea. Nu se sinchisea de nimeni. Şi la sfârşit a fost învinsă. Dar nu de un bărbat, nu de o femeie. Marea a reuşit s-o doboare. Marea a fost mai tare decât ea. Marea i-a venit de hac.

Ea se opri, gura i se mişca ciudat şi i se lăsa în jos la colțuri. Începu să plângă zgomotos, gâfâind, cu gura deschisă şi ochi uscați.

— Doamnă Danvers, zisei eu, doamnă Danvers.

Stam înaintea ei, neştiind ce să fac. Nu mai trebuia s-o înfrunt. Nu mă mai înspăimânta. Dar vederea acestei femei hohotind, cu ochii uscați, mă făcea să mă înfior, mă îmbolnăvea. „Doamnă Danvers, zisei eu, nu ți-e bine, ar trebui să te culci. De ce nu te odihneşti în odaia dumitale? De ce nu te duci să te culci?”

Ea mă privi cu sălbăticie.

— Nu poți să mă laşi în pace? spuse ea. Ce te interesează că-mi dezvălui durerea? Nu mi-e ruşine, eu nu mă încui ca să plâng. Eu nu măsor odaia în lung şi în larg, ca domnul de Winter, îndărătul uşii încuiate.

— Ce vrei să spui? Domnul de Winter nu face asta.

— A făcut-o după moartea ei. Umbla de colo până colo prin bibliotecă. L-am auzit, l-am şi văzut, nu o dată, pe gaura cheii. De colo până colo, ca o fiară sălbatică în cuşcă.

— Nu vreau să ştiu, zisei eu, nu vreau!

— Şi pe urmă spui că l-ai făcut fericit în luna de miere, zise ea, l-ai făcut fericit dumneata, o tânără fată neştiutoare, destul de tânără ca să-i fii fiică? Ce ştii dumneata despre viață? Ce ştii despre bărbați? Vii aici şi crezi că poți lua locul doamnei de Winter. Dumneata! Să iei locul doamnei mele! Cum, păi până şi servitorii au râs de dumneata, când ai venit la Manderley. Până şi rândăşoaica de la bucătărie, pe care ai întâlnit-o pe coridorul din spatele casei în prima dimineață petrecută aici. Mă întreb la ce s-a gândit domnul de Winter când s-a înapoiat aici, la Manderley, după ce s-a terminat

prețioasa lui lună de miere. Mă întreb ce-a gândit când te-a văzut pentru întâia oară stând la masa din sufragerie.

— Mai bine ai înceta cu asta, doamnă Danvers, am spus. Ai face mai bine să te duci în odaia dumitale.

— Să mă duc în odaia mea, repetă ea, imitându-mă, să mă duc în odaia mea. Stăpâna casei socoteşte că aş face mai bine să mă duc în odaia mea. Şi după asta? O să alergi să-i spui domnului de Winter: „Doamna Danvers n-a fost drăguță cu mine, doamna Danvers a fost necuviincioasă”. O să alergi să-i povesteşti, ca în ziua când a venit domnul Jack să mă vadă.

— Nu i-am povestit niciodată, zisei eu.

— Minți, izbucni dânsa. Cine ar fi putut să i-o spună, dacă nu dumneata? Nu era nimeni aici. Frith şi Robert plecaseră şi niciun alt servitor nu ştia. În ziua aceea am hotărât să-ți dau o lecție, şi lui de asemeni. Să sufere, asta mi-am spus. Ce mă interesează? Ce mă interesează dacă suferă? De ce n-aş avea dreptul să-l văd pe domnul Jack la Manderley? E singura legătură ce-mi mai rămâne cu doamna de Winter. „Nu vreau să vină aici, zicea el. Te înştiințez că e pentru ultima dată!” În orice caz nu şi-a uitat gelozia!

Mă revedeam pitită în galerie, când s-a deschis uşa bibliotecii. Îmi aminteam glasul lui Maxim, înfuriat, rostind cuvintele pe care le repetase doamna Danvers. Gelos, Maxim gelos...

— Era gelos pe ea când trăia şi e gelos şi acum, când e moartă, zise doamna Danvers. Ca şi altă dată îi interzice domnului Jack să vină aici. Asta dovedeşte că n-a uitat-o, nu crezi? Fireşte că era gelos. Şi eu. Şi toți cei care o cunoşteau. Ea îşi bătea joc de asta. „Am să trăiesc, după bunul meu plac, Danny, zicea ea, şi lumea întreagă n-o să mă oprească”. Bărbații numai ce-o priveau şi înnebuneau. Am văzut aici bărbați pe care i-a întâlnit la Londra şi pe care îi aducea pentru weekend-uri. Îi aducea să se scalde, aruncându-se de pe iaht, făcea picnicuri, seara, în căsuța din golf. Desigur că-i făceau curte, cine nu i-ar fi făcut? Râdea, îmi povestea când se întorcea ce-au spus şi ce-au

făcut. Nu dădea nicio importanţă acestor lucruri, era un joc pentru ea, un joc. Cine n-ar fi fost gelos? Eram toţi geloşi, toţi nebuni după ea, domnul de Winter, domnul Jack, domnul Crawley, toţi acei care o cunoşteau, toţi acei care veneau la Manderley.

— Nu vreau să ştiu, spusei eu. Nu vreau să ştiu.

Doamna Danvers veni lângă mine, îşi apropie faţa de a mea.

— E în zadar, nu-i aşa? zise ea. Niciodată n-ai să-i iei locul. E încă stăpână aici, chiar dacă e moartă. Ea este adevărata doamnă de Winter, nu dumneata. Dumneata eşti umbra şi fantoma. Dumneata eşti uitată şi nedorită şi împinsă la o parte. Ei, de ce nu laşi Manderley-ul pe seama ei? De ce nu pleci?

Mi-am abătut privirea de la ea, uitându-mă pe fereastră şi în suflet mi se trezea vechea spaimă şi oroare. Mă luă de braţ şi mi-l strânse ca într-o menghină.

— De ce nu pleci? repetă. Niciunul din noi nu te vrea. El nu te vrea, niciodată nu te-a vrut. Nu o poate uita. Vrea să fie iarăşi singur, în casă, cu ea. Dumneata s-ar cuveni să zaci acolo, întinsă în cripta din biserică, nu ea. Dumneata s-ar cuveni să fii moartă, nu ea.

Mă împinse spre fereastra deschisă. Vedeam terasa dedesubtul meu, nedesluşită şi cenuşie în ceaţa alburie.

— Priveşte, zise ea. E uşor, nu-i aşa? De ce nu sari? N-o să-ţi pricinuiască nicio durere. E un mijloc rapid şi bun. Nu e ca şi când te-ai îneca. De ce nu încerci?

Ceaţa umplea fereastra deschisă, alburie şi umedă, mi se lipea de ochi şi de gene. Mă ţineam cu amândouă mâinile de pervazul ferestrei.

— Nu te teme, zise doamna Danvers, n-o să te împing. O să sari singură. La ce bun să rămâi la Manderley? Nu eşti fericită. Domnul de Winter nu te iubeşte. Ce ai de la viaţă? De ce să nu sari şi s-o termini? N-o să fii mai nenorocită după asta.

Vedeam hârdaiele de flori de pe terasă şi albastrul compact al ortensiilor. Lespezile erau cenuşii şi netede. Nu

erau neegale, nici zgrunțuroase. Ceața le făcea să pară atât de depărtate. Dar ele nu erau atât de departe, fereastra nu era atât de înaltă.

— Haide, şopti doamna Danvers, de ce nu sari? De ce nu încerci?

Ceața se îngroşase, nu mai vedeam terasa. Nu mai desluşeam lăzile de flori, nici lespezile netede. Nu mai era nimic împrejur decât ceața aceea alburie, umedă şi rece, care mirosea a alge de mare. Singura realitate era pervazul ferestrei sub mâinile mele şi încleştarea doamnei Danvers pe brațul meu stâng. Dacă aş fi sărit, n-aş fi văzut cum bolovanii se înălțau să mă întâmpine, ceața mi i-ar fi ascuns. Durerea ar fi fost ascuțită şi bruscă, cum spunea ea. Căderea mi-ar fi frânt gâtul. Nu ar fi fost o senzație lentă, ca înecul. S-ar fi sfârşit repede. Şi Maxim nu mă iubea. Maxim voia să fie iarăşi singur cu Rebecca.

— Haide, şopti doamna Danvers, haide, nu-ți fie teamă.

Închisei ochii. Amețisem privind în jos, pe terasă, şi degetele mă dureau tot ținând strâns marginea ferestrei. Negura îmi pătrundea în nări şi se aşternea peste buzele mele, acră şi umedă. Era înăbuşitoare ca o pătură, ca un anestezic. Începusem să uit de nefericirea mea şi de dragostea mea pentru Maxim. Începusem s-o uit pe Rebecca. Curând n-aveam să mai fiu nevoită să mă gândesc vreodată la Rebecca…

Când mâinile mele au părăsit pervazul ferestrei, ceața alburie şi tăcerea care o însoțea fură deodată risipite, sfâşiate ca de o detunătură care scutură fereastra la care stăteam. Geamurile se cutremurară în cercevelele lor. Deschisei ochii şi-o privii pe doamna Danvers. Se auzi o a doua detunătură, apoi o a treia, după aceea a patra. Zgomotul acelor explozii zguduia aerul, țipetele prelungite ale păsărilor nevăzute, care zburau dinspre pădure, le răspundeau ca un ecou.

— Ce este? întrebai fără să înțeleg. Ce se petrece?

Doamna Danvers îmi lăsă brațul.

— Sunt semnale, zise ea. Trebuie să se fi împotmolit un

vapor în golf.

Ascultarăm împreună, cercetând ceața. Apoi auzirăm un zgomot de paşi fugind pe terasa de dedesubtul nostru.

Capitolul 19

ERA MAXIM. NU-L VEDEAM, DAR îi auzeam glasul. Din goană îl striga pe Frith. L-am auzit pe Frith răspunzând din hol şi ieşind pe terasă. Siluetele lor se desprindeau nelămurit în ceață.

— Se împotmoleşte un vas, spuse Maxim. L-am văzut de pe promontoriu, îndreptându-se spre golf şi luând-o drept spre stânci. N-o să-l putem dezpotmoli cu fluxul ăsta. O fi luat golful drept portul Kerrith. Jos, ceața-i ca un zid. Spune în casă să țină pregătită o masă şi vin, dacă echipajul va avea nevoie de ceva. Şi telefonează domnului Crawley, la birou, ca să-l informezi de ce se întâmplă. Mă întorc acolo să văd dacă pot să fac ceva. Vrei să-mi trimiți țigări?

Doamna Danvers plecă de la fereastră. Fața ei lipsită de orice expresie era iar masca rece şi palidă pe care o cunoşteam.

— Ar fi mai bine să coborâm, zise ea. Frith o să mă caute. Domnul de Winter o să aducă poate oameni acasă, cum a spus. Fereşte-ți mâinile, închid fereastra.

Mă dădui înapoi spre odaie, buimăcită, îndobitocită, îndoindu-mă de realitatea mea şi a ei. Am privit-o închizând obloanele şi fereastra şi trăgând perdelele.

— Noroc că marea-i liniştită, spuse ea. Altfel n-ar mai fi scăpat probabil. Dar pe vremea asta nu-i primejdie. Numai proprietarul îşi va pierde vasul dacă s-a lovit de stânci, aşa cum a spus domnul de Winter.

Privi în jurul ei ca să se asigure că totul era în ordine. Netezi cuvertura de pe patul mare, apoi deschise uşa şi se

dădu deoparte ca să mă lase să trec.

— O să spun la bucătărie să se pregătească o masă rece în sufragerie, zise ea. Aşa o să poţi dejuna când o să vrei. S-ar putea ca domnul de Winter să nu vrea să se repeadă îndărăt la ora unu, dacă mai e ocupat cu vasul.

M-am uitat la ea cu o privire inexpresivă şi pe urmă am ieşit pe uşa deschisă, ţeapănă ca un manechin.

— Când îl vezi pe domnul de Winter, doamnă, vrei să-i spui să nu-şi facă nicio grijă, dacă vrea să aducă oamenii de pe vapor? La orice oră, vor găsi o masă caldă pregătită pentru ei.

— Da, i-am spus. Da, doamnă Danvers.

Ea se îndepărtă pe coridor spre scara de serviciu, siluetă subţire îmbrăcată în negru, măturând pământul cu fusta ei de modă veche. Apoi dispăru după colţul coridorului.

Am mers încet pe coridor până la uşa de lângă arcadă, cu mintea încă înceţoşată şi greoaie, de parcă abia m-aş fi trezit dintr-un somn lung. Am păşit mai departe, în neştire, coborând treptele fără niciun ţel. Frith, care se îndrepta spre sufragerie, mă văzu şi mă aşteptă la piciorul scării, până intrai în hol.

— Domnul de Winter a trecut acum o clipă, doamnă, îmi spuse el. Şi-a luat ţigări şi s-a înapoiat la plajă. Se pare că a eşuat un vapor...

— Da, zisei eu.

— Aţi auzit rachetele, doamnă? mă întrebă Frith.

— Da, le-am auzit.

— Eram la bucătărie cu Robert, când s-au auzit semnalele şi mai întâi am crezut că un grădinar a azvârlit în aer o rachetă rămasă de la focul de artificii. I-am spus lui Robert: „Ce idee pe un timp ca ăsta! Ar fi făcut mai bine dacă ar fi păstrat-o ca să-i fi distrat pe copii într-o sâmbătă seară!” Apoi s-a auzit al doilea semnal, apoi al treilea. „Nu-i foc de artificii, a spus Robert, e un vas în primejdie”. „Mi se pare că ai dreptate”, i-am răspuns, şi pe când intram în hol, domnul de Winter m-a strigat pe terasă.

— Da, spusei eu.

— Ei, ce vreți, nu prea ai de ce să te miri pe ceața asta, doamnă. Asta i-am spus lui Robert chiar adineauri. E greu să te orientezi pe şosea, cu atât mai mult pe apă... Dacă doamna vrea să dea de domnul, poate să-l ajungă, căci a plecat abia de două minute, tăind pajiştea, spuse Frith.

— Mulțumesc, Frith.

Am ieşit pe terasă. Vedeam copacii recăpătându-şi forma în spatele pajiştilor. Ceața se risipea, se ridica în nouraşi pe cer. Se răsucea în jurul capului meu, ca nişte ghirlande de fum. Ridicai ochii spre ferestre. Erau închise, cu obloanele trase. Arătau ca şi cum nu se vor mai deschide niciodată.

Cu cinci minute înainte mă aflasem la fereastra cea mare din mijloc. Cât de înaltă părea deasupra capului meu, înaltă şi depărtată! Pavajul era tare sub picioarele mele. Îl privii, apoi ridicai din nou ochii spre fereastră şi făcând asta, îmi dădui seama că mi se învârteşte capul şi mi-e tare cald. Un firişor de sudoare îmi curgea pe față. Pete negre îmi jucau înaintea ochilor. Mă înapoiai în hol şi mă aşezai pe un scaun. Mâinile îmi erau umede. Stătui nemişcată, ținându-mi genunchii cu mâinile.

— Frith, strigai eu, Frith, eşti în sufragerie?

— Da, doamnă.

El ieşi îndată şi se apropie de mine.

— Ascultă Frith, e stupid, dar aş vrea puțin brandy.

— Îndată, doamnă.

Îmi țineam mai departe genunchii cu brațele şi stăteam absolut nemişcată.

Se înapoia într-adevăr numaidecât cu un pahar de lichior pe o tavă de argint.

— Doamnei i-e rău? S-o chem pe Clarise?

— Nu, o să-mi treacă, Frith. Mi-a fost tare cald, asta-i tot.

— E o vreme curioasă, doamnă. Prea cald. S-ar putea spune chiar o căldură apăsătoare.

— Da, Frith, foarte apăsătoare.

Băui brandy-ul şi pusei la loc paharul pe tava de argint.

— Zgomotul semnalelor a speriat-o poate pe doamna, spuse Frith.

— Da, într-adevăr.

— Poate că din pricina dimineții dogoritoare şi a nopții pierdute nu vă simțiți prea bine, doamnă, spuse Frith.

— Da, se poate, i-am răspuns.

— Dacă doamna vrea să se odihnească puțin, în bibliotecă e foarte răcoare.

— Nu, cred că am să mă duc să iau puțin aer. Nu te îngriji de mine, Frith.

— Foarte bine, doamnă.

El se retrase, lăsându-mă singură în hol. Era linişte şi răcoare, era odihnitor. Pierise orice urmă a serbării. Parcă nici nu s-ar fi dat vreodată. Holul era ca totdeauna cenuşiu, tăcut şi auster, cu portrete şi arme pe pereți. Abia îmi venea să cred că în seara trecută stătusem acolo, în capul scărilor, în rochia mea albastră, dând mâna cu cinci sute de oameni. Nu puteam crede că fusese un chioşc pentru muzicanți în galeria trubadurilor şi că acolo cântase o orchestră, un om cu o vioară, altul cu o tobă... Mă sculai şi ieşii iar pe terasă.

Pâcla se risipise, se ridica până în vârful copacilor. Vedeam pădurea la capătul pajiştii. Deasupra capului meu lumina unui soare palid încerca să străpungă cerul acoperit. Era mai cald ca niciodată. Apăsător, cum spunea Frith. O albină bâzâi în jurul meu, umblând după parfumuri, zburând zgomotos, apoi se înfundă într-o floare şi îndată tăcu. Pe povârnişul plin de iarbă de deasupra pajiştilor, grădinarul începu să cosească. Un pietroşel speriat fugi dintre firele de iarbă care foşneau uşor, luând-o spre grădina de trandafiri. Grădinarul se aplecă peste mânerele secerătoarei şi porni încet de-a lungul malului, împrăştiind în jur firele de iarbă scuturate şi capetele ca gămăliile de ac ale margaretelor. Mireasma plăcută şi caldă a ierbii venea până la mine şi soarele, țâşnind puternic din negură, începu să strălucească din plin. Îl fluierai pe Jasper, dar nu veni. Îl întovărăşea poate pe Maxim, care se dusese pe plajă. Mă uitai la ceas. Trecuse de douăsprezece şi jumătate, era aproape unu fără douăzeci. Ieri, la ora asta, Maxim şi cu mine stam cu Frank în grădinița lui aşteptând dejunul.

De atunci au trecut douăzeci şi patru de ceasuri. Ei mă tachinau în legătură cu rochia mea. „N-o să vă vină să vă credeți ochilor”, spusesem eu.

Eram bolnavă de ruşine, aducându-mi aminte de cuvintele mele. Apoi îmi dădui întâia oară seama că Maxim nu plecase, cum mă temusem. Glasul, pe care îl auzisem pe terasă, era liniştit şi familiar. Era glasul pe care îl cunoşteam. Nu era glasul de aseară, în clipa când coboram scara. Maxim nu plecase. Era jos, în golf. Era chiar el, teafăr şi aşa cum îl ştiam de obicei. Se dusese doar să se plimbe, cum spusese Frank. Era pe promontoriu când a văzut apropiindu-se vasul de coastă. Toate temerile mele erau nemotivate. Maxim era în siguranță. Maxim se simțea foarte bine. Desigur, eu trecusem printr-o experiență umilitoare, groaznică, nesăbuită; mi se întâmplase ceva pe care, chiar acum, nu-l înțelegeam cu desăvârşire, pe care nu țineam să mi-l amintesc, pe care doream să-l ascund pentru totdeauna în cele mai adânci tainițe ale minții mele, împreună cu vechile spaime uitate ale copilăriei, dar chiar şi aceasta nu mai însemna nimic, de vreme ce Maxim era sănătos.

Pe urmă am pornit şi eu pe poteca râpoasă care şerpuia prin pădurile întunecate, ducând la plaja de jos.

Ceața se risipise aproape de tot şi când ajunsei în golf, văzui îndată vasul împotmolit la vreo două mile de coastă, cu vârfurile catargelor lui îndreptate spre malul râpos. O luai de-a lungul digului de care se spărgeau valurile şi mă oprii la capăt, sprijinindu-mă de zid. Pe malul râpos se şi afla o mulțime de oameni care veniseră, se vede, din Kerrith pe cărarea vameşilor. Falezele şi promontoriul țineau de Menderley, dar publicul se bucurase totdeauna de dreptul de trecere. Curioşii coborâră de pe mal ca să vadă mai de aproape vasul naufragiat. Era culcat pe o coastă, cu prora în sus, şi numeroase bărcuțe îl şi înconjurau. Barca de salvare se apropia. Văzui într-însa pe cineva ridicându-se şi strigând într-un megafon, dar n-am auzit ce spunea. În golf mai era pâclă şi nu vedeam zarea. Altă barcă-automobil, de culoare gri-închis apăru în lumină cu mai mulți oameni la bord.

Unul din ei era în uniformă. Era probabil comandantul portului Kerrith, însoțit, desigur, de agentul de asigurări. Se apropie o altă barcă-automobil, plină de vilegiaturişti din Kerrith, în costume de baie. Se învârtiră de mai multe ori în jurul vasului, vorbind cu multă însuflețire. Auzeam glasurile lor deasupra apelor liniştite.

Părăsii digul portului şi golful suind poteca falezei spre locul unde se îngrămădea lumea. Nu-l găsii pe Maxim nicăieri. Frank sta acolo de vorbă cu un grănicer. Văzându-l, am voit s-o şterg înapoi, stingherită la început. Nu era decât un ceas de când plânsesem, vorbindu-i la telefon. Nu ştiam ce să fac. El mă văzu îndată şi-mi făcu semn. M-am apropiat de el şi de grănicerul, care mă cunoştea.

— Ați venit să vedeți spectacolul, doamnă de Winter? spuse el, zâmbind. Cred că n-o să fie o treabă uşoară. Remorcherele o să-l readucă la suprafață poate, dar nu sunt sigur. S-a împotmolit adânc de tot.

— Ce-or să facă? întrebai eu.

— O să fie coborât îndată un scafandru ca să vadă dacă-i spart fundul vasului, răspunse el. Tipul acela cu bonetă roşie, tricotată. Vreți să priviți prin binoclu?

Luai binoclul şi privii. Vedeam un grup de marinari îngrămădiți la proră. Unul din ei arăta ceva. Omul de pe barca de salvare continuă să strige prin megafon.

Comandantul portului Kerrith se dusese la marinarii de pe prora vasului împotmolit. Scafandrul cu boneta tricotată stătea în barca-automobil cenuşie.

Barca cu înotători continua să se învârtească în jurul vasului. O femeie, care stătea în picioare, fotografia. Un stol de pescăruşi țipa deasupra apei, în nădejdea unei prăzi.

Înapoiai grănicerului binoclul.

— Se pare că nu se întâmplă nimic, spusei eu.

— O să-l coboare îndată pe scafandru, zise el. Desigur că discută mai întâi puțin, ca toți străinii. Uitați remorcherul.

— N-or să poată face nimic, spuse Frank. Priveşte unghiul în care e culcat.

— Stânca e destul de înaltă, lămuri grănicerul. N-o bagi de

obicei în seamă, când străbați golful într-o bărcuță. Dar un vas cu o cocă[10] aşa ca asta, se loveşte bine de tot de ea.

— Eram în primul golf din josul văii, când au dat semnalele, spuse Frank. În clipa aceea, abia dacă se vedea până la trei metri. Şi lucrurile piereau, înălțându-se parcă spre cer.

Mă gândeam că toți oamenii erau la fel în împrejurări de interes obştesc. Frank era leit Frith, povestind în felul lui întâmplarea, ca şi când aceasta ar fi avut vreo însemnătate, ca şi când aceasta ne-ar fi interesat. Ştiam că se dusese pe plajă să-l caute pe Maxim. Ştiam că fusese îngrijorat ca şi mine. Şi iată că totul fusese uitat, înlăturat: convorbirea noastră la telefon, spaima noastră comună, stăruința lui de a mă vedea. Şi aceasta pentru că un vas eşuase pe ceață.

Un băiețaş veni spre noi, țopăind.

— Or să se înece cumva marinarii? întrebă el.

— Nu, nu-i primejdie, puştiule, spuse grănicerul. Nu-i nici urmă de val. De data asta n-or să fie victime.

— Dacă s-ar fi întâmplat în noaptea trecută nu i-am fi auzit de loc, spuse Frank. Trebuie să se fi lansat vreo cincizeci de rachete la petrecere, în afară de cele mici.

— Le-am fi auzit oricum, spuse grănicerul. Am fi văzut fulgerarea şi am fi ştiut în ce direcție e. Ah, uite-l pe scafandru, îl vedeți, doamnă de Winter, cum îşi pune casca?

— Vreau să-l văd pe scafandru, spuse băiețaşul.

— Acolo, vezi, spuse Frank aplecându-se, omulețul acela care îşi pune casca. O să fie coborât în apă.

— N-o să se înece? întrebă copilul.

— Scafandrii nu se îneacă, zise grănicerul. Li se trimite tot timpul aer. Priveşte-l cum se scufundă în apă. A plecat.

Suprafața apei, o clipă mişcată, se linişti din nou.

— A plecat, spuse băiețaşul.

— Unde-i Maxim? întrebai eu.

— A dus pe un membru al echipajului la Kerrith, răspunse

---

[10] Ansamblu rezistent şi etanş, constituit din scheletul unei rame, din învelişul ei exterior şi din cel al punților.

Frank. Omul îşi pierduse capul şi a sărit peste bord, ca să se ducă să şi-l caute, probabil. L-am găsit cățărându-se pe una din stânci, colo, la piciorul falezei, ud leoarcă, fireşte, şi tremurând din tot corpul. Bineînțeles că nu ştia o boabă englezeşte. Maxim s-a dus la el şi l-a găsit sângerând ca un porc dintr-o rană, pe care şi-a făcut-o lovindu-se de stâncă. I-a vorbit în nemțeşte. Apoi a chemat una din bărcile-automobil din Kerrith care se învârteau în jur ca nişte rechini şi l-a dus la doctor să-l panseze. Cu puțin noroc, o să-l găsească pe bătrânul doctor Philips la masă.

— Când a plecat? întrebai eu.

— Chiar înainte de a veni dumneata, să tot fie vreo cinci minute. Mă miră că n-ai văzut barca-automobil. Maxim stătea la pupă cu neamțul ăla.

— O fi trecut în clipa când mă suiam pe faleză.

— Maxim e formidabil în astfel de împrejurări, urmă Frank. Face tot ce se poate. O să vezi că o să invite tot echipajul la Manderley şi pe deasupra o să-i dea de mâncare şi o să-l culce acolo.

— E adevărat, spuse grănicerul, şi-ar da şi cămaşa pentru oamenii de pe moşia sa. Ne-ar trebui mulți ca dânsul în comitat.

— Da, asta n-ar strica, spuse Frank.

Continuam să privim vasul. Remorcherele erau tot acolo, dar barca de salvare se înapoiase la Kerrith.

— Azi nu li se poate da niciun ajutor, spuse grănicerul.

— Nu, zise Frank. Cred că nici remorcherele. De astă dată treabă bună o să facă cel care o să cumpere epava vasului.

Pescăruşii se învârteau în zbor, scoțând țipete ascuțite şi tânguitoare, care semănau cu miorlăiturile unor pisici înfometate; unii se aplecau pe marginea falezei, pe când alții, mai îndrăzneți, atingeau suprafața apei foarte aproape de vas.

Grănicerul îşi scoase cascheta şi-şi şterse fruntea.

— E zăduf, nu? făcu el.

— Da, spusei eu.

Barca de agrement cu oamenii care luaseră fotografii

plutea spre Kerrith.

— S-au săturat până-n gât, spuse vameşul.

— Îi înțeleg, făcu Frank. Cred că n-o să se întâmple ceva decât peste câteva ceasuri. Înainte de a se încerca dezpotmolirea vasului, scafandrul trebuie să-şi facă raportul.

— Aşa e, spuse grănicerul.

— N-avem ce să mai facem aici, spuse Frank. Aş vrea să mănânc, fiindcă mi-e foame.

Nu spusei nimic. El se codi. Simții privirea lui ațintită asupra mea.

— Dumneata ce faci? mă întrebă el.

— Mă gândesc să mai rămân puțin aici, spusei. Pot să mănânc când vreau. Aş vrea să văd ce o să facă scafandrul...

Nu-l puteam înfrunta pe Frank în clipa aceea. Aveam nevoie să fiu singură sau cu cineva pe care nu-l cunoşteam, cum era grănicerul.

— N-ai să vezi nimic, zise Frank. Nu-i nimic de văzut. Hai să iei masa cu mine.

— Nu, spusei eu. Nu, mulțumesc.

— Bine, făcu Frank. Oricum, ştii unde mă găseşti. Rămân la birou toată după-amiaza.

— Foarte bine, spusei eu.

Îl salută pe grănicer şi se îndepărtă, în josul stâncii, către golfuleț. Mă întrebam dacă nu cumva îl jignisem. Nu-mi puteam înlătura această îndoială. Toate lucrurile acestea aveau să fie lămurite într-o bună zi, cândva. Păreau să se fi întâmplat atâtea, de când vorbisem la telefon cu el, şi nu voiam să mă mai gândesc la nimic. Doream doar să stau acolo, pe stâncă, şi să mă uit la vas.

— E un om de treabă domnul Crawley, zise grănicerul.

— Da, am încuviințat eu.

— Şi-ar da şi mâna dreaptă pentru domnul de Winter.

— Da, cred că ar face asta, am spus.

Băiețaşul țopăia mereu pe iarbă în fața noastră.

— Când o să se înapoieze scafandrul? întrebă el.

— Nu încă, puştiule, spuse grănicerul.

O femeie tânără, în rochie roz cu dungi şi cu o bonetă de horboțică pe cap, se apropie de noi.

— Charlie, Charlie, unde eşti? strigă ea.

— Uite-o pe maică-ta. O să capeți câteva scatoalce, spuse grănicerul.

— Mamă, l-am văzut pe scafandru, țipă băiețaşul.

Femeia ne salută şi zâmbi. Nu mă cunoştea. Era o sezonistă din Kerrith.

— Nu-i mare lucru de văzut, nu-i aşa? spuse ea. Se spune că vasul o să zacă zile întregi acolo, pe faleză.

— Se aşteaptă raportul scafandrului, zise grănicerul.

— Nu înțeleg cum consimt să coboare aşa, în fundul apei, spuse femeia. Trebuie să fie bine plătiți.

— Chiar şi sunt, afirmă grănicerul.

— Mamă, vreau să mă fac scafandru, zise băiețaşul.

— Trebuie să-l întrebăm pe tata, scumpule, răspunse femeia, privindu-ne râzând. E un colțişor frumos aici, nu-i aşa? adăugă ea, adresându-mi-se. Ne-am adus mâncarea de prânz. N-am ştiut că o să avem o astfel de ceață şi pe deasupra şi un naufragiu. Ne pregăteam să ne înapoiem la Kerrith, când am auzit semnalele. Ai fi spus că erau chiar în fața nasului nostru. Am sărit în sus. I-am spus bărbatului meu: „Doamne, ce s-a întâmplat?” El mi-a răspuns: „E un vas în primejdie. Hai să vedem şi noi”. Nu-l mai poți scoate de acolo, e mai rău decât copilul ăsta. Nu înțeleg ce poate să fie interesant în asta.

— Da, nu-i mare lucru de văzut, spuse grănicerul.

— Pădurile de colo sunt frumoase, zise femeia. Trebuie să fie o proprietate particulară.

Grănicerul tuşi cam stingherit şi mă privi. Începui să muşc un fir de iarbă, întorcând ochii.

— Da, toate astea sunt particulare, făcu el.

— Bărbatu-meu spune că toate proprietățile astea mari o să ajungă într-o bună zi să fie expropriate şi că o să se ridice pe ele vile mici, zise femeia. Mi-ar plăcea să am aici o vilişoară cu vedere la mare. Cu toate că iarna, aici...

— Da, iarna aici e tare liniştit, zise grănicerul.

Eu tot mestecam firul de iarbă. Băiețaşul alerga de jur-împrejur. Grănicerul îşi privi ceasul.

— Ei, făcu el, trebuie s-o şterg. După-amiază plăcută! Mă salută şi o luă pe poteca Kerrith-ului.

— Vino, Charlie, hai să-l căutăm pe tata, spuse femeia.

Mă salută cu amabilitate şi se îndepărtă, băiețaşul sărind pe călcâie. Un bărbat slab în şort kaki şi blazer în dungi le făcu semn. Se aşezară lângă un tufiş şi femeia începu să desfacă pachetele.

Aş fi vrut să-mi pot pierde identitatea şi să mă duc la ei. Să mănânc ouă tari şi sandvişuri cu carne conservată, să râd cam zgomotos, să mă amestec în convorbirea lor şi pe urmă să hoinăresc cu ei, în cursul după-amiezii, până la Kerrith şi să mă bălăcesc pe plajă, să ne luăm la întrecere de-a lungul fâşiei de nisip, alergând până la locuința lor şi să avem crevete la ceai. În loc de asta trebuia să mă înapoiez singură prin pădure şi să-l aştept pe Maxim la Manderley. Şi nu ştiam ce-o să ne spunem, cu ce ochi o să ne privim, cum o să-i fie glasul. Stăteam mai departe acolo, pe stâncă. Nu mi-era foame. Nu țineam să mănânc.

Alți oameni veneau pe faleză ca să vadă vasul. Aducea o notă de atracție în programul după-amiezii. Nu cunoşteam pe nimeni. Nu erau decât sezonişti. Marea era calmă şi sticloasă. Pescăruşii nu se mai roteau deasupra capului, se fixaseră pe apă, la mică distanță de vas. În cursul după-amiezii apăruseră şi alte bărci închiriate. Pesemne că era o zi de târg pentru barcagiii din Kerrith. Scafandrul se ivi la suprafață şi apoi se afundă iar. Unul din remorchere pufăia în zare, în timp ce celălalt încă mai stătea prin apropiere. Comandantul portului se întoarse în barca lui cu motor, cenuşie, luând cu el câțiva oameni şi scafandrul ieşi la suprafață pentru a doua oară. Echipajul vasului se rezema de balustradă, aruncând firimituri pescăruşilor, în vreme ce vilegiaturiştii din bărci vâsleau încet în jurul vasului. Nu se întâmpla nimic. Fluxul scăzuse acum; se vedea elicea vasului. Câteva scame de nori se formară în apus şi soarele devenise alb. Zăpuşeala era tot mare. Femeia

în rochia cu dungi se sculă şi băieţaşul de asemeni şi o porniră pe poteca Kerrith-ului; bărbatul în şort îi urma, ducând coşul cu merinde.

Mă uitai la ceas. Era trecut de trei. Mă ridicai şi coborâi în golf. Era liniştit şi pustiu ca de obicei. Prundişul era de un cenuşiu închis. Apa micului port era lucie, ca o oglindă. Picioarele mele scoaseră un scârţâit ciudat, când am trecut pe prundiş. Grămezi de nori alburii acopereau acum tot cerul deasupra capului meu şi soarele se ascunsese. Ajungând la celălalt capăt al golfului, îl văzui pe Ben stând pe vine lângă o băltoacă, între două stânci, prinzând raci de mare cu mâna. Umbra se aşternu, în trecere, pe apă. El înălţă capul şi mă recunoscu.

— 'nă ziua, spuse el, deschizând gura într-un fel de zâmbet.

— Bună ziua, răspunsei eu.

El se sculă cu stângăcie şi desfăcu o basma soioasă, în care îşi pusese racii.

— Vă plac racii? făcu el.

Nu voiam să-l jignesc.

— Mulţumesc, spusei eu.

El dădu drumul la vreo doisprezece în mâna mea, iar eu îi pusei în buzunarele fustei.

— Sunt foarte buni cu pâine şi unt. Dar trebuie să-i fierbeţi întâi, spuse el.

— Da, ştiu.

Mă privi zâmbind.

— Aţi văzut vasul? întrebă el.

— Da, spusei eu. A naufragiat.

— Cum? făcu el.

— S-a scufundat, repetai eu. Cred că are o gaură mare, undeva, în fund...

Faţa lui deveni inexpresivă şi ridicolă.

— Aha, zise el, a stat pe-aici toată noaptea. N-o să se mai întoarcă.

— Poate că o să-l scoată remorcherele când vine refluxul, am spus eu.

El nu răspunse. Privea către vasul eşuat. Din locul unde stăteam îl puteam vedea în lat, cu partea roşie aflată sub apă, contrastând cu fondul negru al coastelor şi cu singurul lui coş aplecându-se zvelt spre stâncile din spate. Echipajul se mai rezema şi acum de balustradă, hrănind pescăruşii şi privind în apă. Bărcile se înapoiau la Kerrith.

— E un vas olandez, nu-i aşa? zise Ben.

— Nu ştiu, am răspuns eu. German sau olandez.

— O să se lovească de stânci, acolo unde e, continuă el.

— Mi-e teamă că aşa se va întâmpla, am încuviințat eu.

Fața lui luă o expresie rătăcită, apoi zâmbi din nou şi-şi şterse nasul cu dosul palmei.

— Ăsta n-o să se ducă la fund ca cel mic. Au mâncat-o peştii, nu-i aşa?

— Pe cine?

El făcu cu degetul cel gros un gest pe deasupra umărului, arătând spre mare.

— Pe ea, spuse el, pe cealaltă...

— Peştii nu mănâncă vasele cu aburi, Ben, i-am spus.

— Hai? îngăimă el. Se uită la mine, având iar o privire inexpresivă şi caraghioasă.

— Acum trebuie să mă duc acasă, am zis eu. Bună ziua.

Îl părăsii şi urcai poteca prin pădure. Nu priveam căsuța. Ştiam că-i acolo, la dreapta, cenuşie şi tăcută. Mă dusei drept spre potecă şi copaci. La jumătatea drumului, mă oprii şi privind printre arbori, mai zării vasul eşuat, aplecat spre plajă. Toate bărcile închiriate plecaseră. Până şi echipajul dispăruse sub punte. Crestele norilor acopereau întregul cer. Un vântuleț se stârni din senin şi-mi suflă în obraz. O frunză îmi căzu pe mână dintr-un copac. Tremuram, fără niciun motiv. Pe urmă vântul se potoli şi aerul deveni încins şi înăbuşitor ca mai înainte. Vasul părea părăsit aplecat într-o rână, fără niciun om pe punți, şi cu coşul lui negru şi subțire îndreptat spre țărm. Marea era atât de liniştită, încât alunecându-şi apele pe pietriş, nu se auzea decât un fâşâit molcom. Apucai iar pe poteca povârnită din pădure, cu picioarele amorțite, cu capul greu şi cu o presimțire ciudată.

Când mi-a apărut dinainte, după ce am ieşit din pădure şi am străbătut pajiştile, casa avea o înfăţişare foarte paşnică. Stând acolo şi privind-o de sus, de pe maluri, mi-am dat seama, pentru prima oară, cu un sentiment curios de uluire şi mândrie, că era căminul meu, îi aparţineam şi Manderley îmi aparţinea mie. Copacii şi iarba şi florile din hârdaiele de pe terasă, se răsfrângeau în ferestrele cu pervazuri. O coloană firavă de fum se înălţa în văzduh, dintr-unul din coşuri. Iarba proaspăt tăiată de pe pajişti avea un miros dulce ca fânul. O mierlă cânta într-un castan. Un fluture galben îşi vedea de drumul lui nebunatic, înaripat, în faţa mea, pe terasă.

Intrai în hol, apoi în sufragerie. Tacâmul meu era încă pus, dar al lui Maxim fusese luat. Carnea rece şi salata mă aşteptau pe măsuţă. M-am codit, apoi l-am sunat pe Robert.

— S-a înapoiat cumva domnul? îl întrebai.

— Da, doamnă, s-a înapoiat la două şi a mâncat ceva, apoi a plecat iar. A întrebat de doamna şi Frith i-a spus că doamna s-a dus să vadă vasul.

— A spus când se înapoiază?

— Nu, doamnă.

Privii carnea rece şi salata. Mă simţeam sleită de puteri, dar nu mi-era foame. N-aveam poftă de carne rece.

— Vreţi să luaţi masa? întrebă Robert.

— Nu, Robert, adu-mi ceai în bibliotecă, spusei eu. Să nu-mi aduci chec sau prăjiturele uscate. Numai ceai cu pâine cu unt.

— Bine, doamnă.

Mă dusei să mă aşez pe marginea ferestrei bibliotecii. Luai *Times* şi-i întorsei paginile fără să le citesc. Mi se părea că aştept ca la dentist. Ştiam că n-am să stau locului nicio clipă, îndeletnicindu-mă cu croşetatul meu, cu lectura unei cărţi. Aşteptam ceva ce urma să se întâmple, ceva neprevăzut. Groaza dimineţii, naufragiul vasului şi postul meu se îmbinau ca să-mi pricinuiască un fel de aţâţare pe care n-o înţelegeam. Era ca şi când aş fi intrat într-o nouă fază a vieţii, în care nimic n-o să mai fie exact ca înainte.

Tânăra femeie care, aseară se gătise pentru balul costumat dispăruse. Toate astea fuseseră înainte, era mult de-atunci. Aceea care stătea pe marginea ferestrei era o făptură nouă, deosebită...

Robert îmi aduse ceaiul şi eu mâncai cu mare poftă pâinea cu unt. Mai adusese prăjiturele uscate, sandvişuri şi un chec cu anghelică. Socotise pesemne că o gustare doar cu pâine unsă cu unt nu-i vrednică de Manderley. Mâncai prăjiturelele şi checul cu plăcere. Mi-am amintit că nu luasem decât un ceai rece la unsprezece şi jumătate şi nicio gustare de dimineață. Îmi terminam de băut ceaşca a treia, când se înapoia Robert.

— Domnul de Winter nu s-a întors, nu-i aşa, doamnă? mă întrebă el.

— Nu, dar de ce? E căutat?

— Da, doamnă. A telefonat căpitanul Searle, comandantul. Portului Kerrith. Întreabă dacă poate veni să-i vorbească domnului de Winter personal.

— Nu ştiu ce să răspund, zisei eu. Domnul o să se întoarcă poate foarte târziu... Spune-i să cheme din nou la cinci.

Robert ieşi şi se înapoia după câteva minute.

— Căpitanul Searle ar dori s-o vadă pe doamna, dacă doamna îngăduie, zise Robert. Spune că-i pentru o chestiune urgentă. A încercat să telefoneze domnului Crawley, dar n-a răspuns nimeni.

— Fireşte că am să-l primesc, dacă-i ceva urgent, răspunsei. Spune-i să vină îndată. Are maşină?

— Cred că da, doamnă.

Robert ieşi din cameră. Mă întrebam ce aş putea să-i spun într-adevăr căpitanului Searle. Probabil că era ceva în legătură cu vasul eşuat. Nu înțelegeam ce l-ar putea privi pe Maxim asta. Ar fi fost cu totul altceva dacă vasul ar fi eşuat în golf, care era proprietatea Manderley-ului. Atunci ar fi fost poate nevoie să se ceară lui Maxim încuviințarea de a se arunca stâncile în aer, s-au să se ia orice altă măsură trebuincioasă ca să se urnească vasul. Dar largul golfului şi

îngrămădircă de stânci nu-i aparțineau lui Maxim. Căpitanul Searle îşi pierdea vremea venind să mă vadă.

S-a urcat probabil, în maşină îndată după ce a telefonat, căci n-a trecut niciun sfert de ceas şi a şi fost poftit în bibliotecă.

— Îmi pare rău, căpitane Searle, soțul meu nu s-a înapoiat încă, zisei eu. A fost silit să se întoarcă pe faleză; a fost mai înainte la Kerrith. Nu l-am văzut toată ziua...

— Da, mi s-a spus că a fost la Kerrith, dar n-am putut să-l întâlnesc, spuse căpitanul portului. Se vede că s-a înapoiat pe jos pe faleză, pe când eu eram în barca-automobil. Şi n-am putut să dau nici de domnul Crawley.

— Naufragiul ăsta a dezorganizat azi viața tuturor, spusei eu. Am fost pe faleză şi nici n-am dejunat; domnul Crawley a fost acolo mai devreme. Ce se va întâmpla cu vasul acela? Credeți că remorcherele or să-l poată dezpotmoli?

Căpitanul Searle făcu o roată mare cu mâinile.

— Are o gaură atât de mare în chilă, zise el. N-o să mai revadă niciodată Hamburgul. Dar nu ne ocupăm de vas. Asta-i treaba proprietarului şi a agentului de asigurare. Nu, doamnă de Winter, nu pentru vapor am venit să vă văd. Adică, indirect, asta-i cauza vizitei mele. În sfârşit, iată despre ce-i vorba... Am să-i dau o veste domnului de Winter şi nu ştiu cum să procedez...

Mă privi drept în față, cu ochii lui albaştri, foarte luminoşi.

— Ce fel de veste, căpitane Searle?

El scoase o batistă mare, albă din buzunar şi-şi şterse nasul.

— Numai că vezi, doamnă de Winter, vestea nu-i prea plăcută nici pentru dumneata. N-aş fi vrut pentru nimic în lume să vă pricinuiesc neplăceri sau necazuri dumitale sau soțului dumitale. Îl iubim cu toții atât de mult pe domnul de Winter la Kerrith şi familia lui a făcut totdeauna mult bine. E neplăcut pentru dumneata de asemeni şi mai bine ar fi să nu ne atingem de trecut. Dar nu prea văd cum am putea s-o facem, ținând seama de împrejurări.

Tăcu, îşi puse batista la loc în buzunar, apoi continuă mai

încet, cu toate că eram singuri în încăpere.

— S-a trimis un scafandru să cerceteze fundul iahtului, zise dânsul şi acesta a făcut o descoperire. După ce a stabilit locul găurii în chila vasului, s-a dus în cealaltă parte să vadă ce stricăciuni sunt, când a dat peste un velier mic, scufundat în fundul apei, intact şi care nu era deloc sfărâmat. Un om din ținut a recunoscut îndată vasul. Era micul velier al răposatei doamne de Winter.

Primul meu gând fu să binecuvântez cerul că Maxim nu era acolo. Lovitura asta, îndată după mascarada din ajun, era de-o cumplită ironie.

— Ce tristețe, spusei eu încet. Sunt lucruri la care desigur că nu te aştepți. E chiar nevoie să-l înştiințăm pe domnul de Winter? N-am putea lăsa vasul acolo unde e? Socotesc că nu face rău nimănui.

— Nici eu n-aş vrea altfel, doamnă de Winter, dacă s-ar putea. Nu ştiu ce-aş da, v-o spun, ca să-l cruț pe domnul de Winter. Dar asta nu-i tot, doamnă. Omul meu s-a învârtit în jurul velierului şi a făcut o altă descoperire, mai însemnată. Uşa cabinei era închisă, ca şi hublourile. A spart unul cu o piatră şi s-a uitat în cabină. Era plină de apă, care a intrat probabil printr-o gaură din fundul vasului; se pare că altă stricăciune n-a fost. Şi atunci, doamnă, a avut una din acele emoții...

Căpitanul Searle tăcu, privi pe deasupra umărului său, ca şi când un servitor ar putea asculta.

— Un cadavru zăcea pe jos, în cabină, spuse el foarte încet. Era, fireşte, descompus, nu mai avea carne deloc. Dar era totuşi un corp. I-a deosebit capul şi mădularele. Atunci a revenit la suprafață şi mi-a făcut un raport. Şi acum, înțelegi doamnă, de ce trebuie să-l văd pe soțul dumitale.

L-am privit mai întâi uluită, apoi emoționată, după aceea era cât p-aci să leşin.

— Se credea că naviga singură? şoptii eu. Atunci o fi fost cineva cu ea, pe care nimeni nu-l ştia?

— Aşa se pare, spuse comandantul portului.

— Cine putea să fie oare? S-a vorbit atât de mult în ziarele

de pe vremea aceea despre nenorocirea asta... Dacă cineva ar fi fost dat dispărut, rudele ar fi aflat, nu? Ar fi fost ceva atât de extraordinar dacă o persoană s-ar fi aflat în cabina ei şi însăşi doamna de Winter ar fi fost scoasă din apă la multe mile depărtare după câteva luni de zile?

Căpitanul Searle clătină din cap.

— Nu ştiu mai mult decât dumneata, spuse el. Tot ce se poate spune, e că există un cadavru, şi trebuie să fie raportat faptul. Mi-e teamă că o să se facă publicitate, doamnă de Winter. Nu ştiu cum o să putem evita acest lucru. E foarte dureros pentru dumneata şi pentru domnul de Winter. Stați aici, în tihnă, încercând să fiți fericiți şi acuma, iată, toată povestea asta...

Am înțeles în sfârşit tâlcul presimțirii mele. Nu vasul naufragiat era prevestitor de rele, nici țipetele pescăruşilor. Ci liniştea apei întunecate şi lucrurile tainice ce se ascundeau în ea. Scafandrul, care se cufunda în acele adâncuri reci şi dădea peste vasul Rebeccăi şi peste tovarăşul mort al Rebeccăi. El atinsese vasul, se uitase în cabină, pe când eu stăteam pe faleză, fără să bănuiesc ceva.

— Dacă am putea cel puțin să nu-i spunem, zisei eu. Dacă am putea cel puțin să-i ascundem toate astea.

— O, dacă s-ar fi putut, doamnă de Winter, spuse comandantul portului, dar sentimentele mele personale n-au ce căuta într-o astfel de chestiune. Trebuie să-mi fac datoria. Trebuie să raportez despre cadavru...

Se întrerupse când se deschise uşa. Intră Maxim.

— Bună ziua, spuse el. Ce s-a întâmplat? Nu credeam să te găsesc aici, căpitane Searle. S-a întâmplat ceva?

Nu puteam îndura mai mult. Am ieşit ca o laşă din odaie, închizând uşa în urma mea. Nici nu-l privisem măcar pe Maxim. Aveam impresia vagă că părea obosit, că era cu capul descoperit şi ciufulit.

Mă dusei să m-aşez în hol în fața uşii principale. Jasper bău zgomotos din castronul său. Dădu din coadă când mă văzu şi sorbi mai departe. Apoi țopăi spre mine şi se ridică în două labe, atingându-mi rochia. L-am sărutat pe creştet şi

m-am dus pe terasă. Venise criza; trebuia s-o înfrunt. Trebuia să-mi înfrâng vechile temeri, neîncrederea, sfiala, sentimentul meu exasperant de inferioritate... Dacă nu izbuteam, n-aveam să mai reuşesc niciodată. Mă îndemnam să fiu curajoasă cu o deznădejde oarbă, înfiingându-mi unghiile în palme. Stătui aşa cinci minute să privesc pajiştile verzi şi hârdaiele cu flori de pe terasă. Auzii zgomotul unei maşini, care pornea pe alee. Trebuia să fie căpitanul Searle. Îi anunțase vestea lui Maxim şi plecase. M-am sculat şi m-am întors încet în bibliotecă. Învârteam în buzunare crevetții, pe care mi-i dăduse Ben. Îi țineam strâns în mână.

Maxim stătea în fața ferestrei cu spatele la mine. Aşteptai în prag. El nu se întoarse. Îmi scosei mâinile din buzunare şi mă îndreptai spre el. Îi luai mâna şi o pusei pe obrazul meu... Nu spunea nimic. Stătea mai departe acolo.

— Sunt atât de mâhnită, şoptii eu, teribil, teribil de mâhnită.

El nu răspunse. Mâna îi era înghețată, îi sărutai dosul palmei, apoi degetele unul câte unul.

— Nu vreau să înduri asta singur, spusei. Vreau să împart totul cu tine. De douăzeci şi patru de ceasuri am îmbătrânit, Maxim. N-am să mai fiu niciodată copilă...

El mă îmbrățişă şi mă strânse la pieptul său. Rezerva mea era sfărâmată, ca şi sfiala mea. Aveam fața lipită de umărul lui.

— Mă ierți, nu-i aşa? întrebai.

Vorbi în sfârşit.

— Să te iert? spuse el. Dar ce am să-ți iert?

— Aseară ai crezut că am făcut-o înadins.

— Ah, asta?... Am şi uitat. M-am înfuriat pe tine?

— Da, zisei.

El tăcu. Continuă să mă țină strâns lângă umărul lui.

— Maxim, spusei eu. N-am putea oare să luăm totul de la început? N-am putea oare să pornim din nou de azi şi să înfruntăm lucrurile împreună? Nu-ți cer să mă iubeşti, nu cer imposibilul. Am să fiu prietena ta, camarada ta, un fel de băiat. Nu doresc mai mult.

El îmi luă obrajii între mâini şi mă privi. Observai întâia oară cât îi era de slabă faţa, de trase liniile obrajilor. Şi avea cearcăne mari sub ochi.

— Cât de mult mă iubeşti tu? întrebă el.

Nu puteam răspunde. Nu puteam decât să-l privesc, să-i privesc ochii închişi şi dureroşi, faţa lui palidă şi slăbită.

— E prea târziu, scumpa mea, prea târziu, spuse el. Ne-am pierdut mica noastră şansă de fericire.

— Nu, Maxim, nu, zisei eu.

— Ba da, făcu el. Acum totul s-a sfârşit. S-a întâmplat ce trebuia să se întâmple.

— Ce anume?

— Ce-am prevăzut întotdeauna, ce visam în toate zilele, în toate nopţile. Nu suntem făcuţi, tu şi cu mine, să fim fericiţi.

Se aşeză pe marginea ferestrei, iar eu îngenuncheai în faţa lui, cu mâinile pe umerii săi.

— Ce vrei să spui? întrebai.

Îşi puse mâinile peste ale mele şi mă privi drept în faţă.

— Rebecca a câştigat, zise el.

Îl priveam, cu inima bătându-mi în chip neobişnuit, cu mâinile mele reci într-ale lui.

— Umbra ei e tot timpul între noi, spuse el. Umbra ei blestemată, care ne desparte. Cum aş fi putut să te păstrez astfel, scumpa mea dragă, cu teama mereu în inimă de ceea ce trebuia să se întâmple? Îmi amintesc cum priveau ochi ei în clipa morţi sale. Îmi aduc aminte de acel zâmbet perfid. Ea ştia că aşa o să se întâmple. Ştia că o să sfârşească prin a câştiga.

— Maxim, şoptii eu, ce spui, ce vrei să spui?

— A fost găsit vasul ei, făcu el. Scafandrul l-a găsit azi după-amiază.

— Da, ştiu. Mi-a spus-o căpitanul Searle. Te gândeşti la cadavrul care a fost găsit în cabina ei?

— Da.

— Asta înseamnă că nu era singură, zisei eu. Şi tu vrei să ştii cine era cu ea? Asta-i, Maxim?

— Nu, zise el. Nu înţelegi...

— Vreau să împart asta cu tine, scumpule, spusei. Vreau să te ajut...

— Nu era nimeni cu Rebecca, era singură, zise el.

Eu stăteam îngenuncheată, pândindu-i fața, ochii.

— Nu, strigai eu, nu!

— Femeia înmormântată în criptă nu-i Rebecca, urmă el. E trupul unei necunoscute, pe care n-a revendicat-o nimeni. N-a fost niciun accident. Rebecca nu s-a înecat. Eu am omorât-o. Cu un revolver. Am ucis-o pe Rebecca în căsuța din golf. I-am dus trupul în cabină, am ieşit cu vasul în noaptea aceea, l-am făcut să se scufunde în locul unde a fost găsit azi. Pe podeaua cabinei Rebecca zace întinsă, moartă. Mai poți acum să mă priveşti în ochi şi să-mi spui că mă iubeşti?

Capitolul 20

TOTUL ERA FOARTE LINIŞTIT ÎN bibliotecă. Nu se auzea alt zgomot decât cel pe care-l făcea Jasper, lingându-şi laba. Avea, se vede un spin în ea. Apoi, ticăitul ceasului de pe mâna lui Maxim, care bătea lângă urechea mea. Micile zgomote din fiecare zi. Şi fără nicio pricină, mi-am amintit un proverb stupid din copilărie: „Nici timpul şi nici fluxul n-aşteaptă pe nimeni”. Cuvintele se repetau singure, iarăşi şi iarăşi: „Nici timpul şi nici fluxul n-aşteaptă pe nimeni”. Acum singurele zgomote din încăpere erau ticăitul ceasului lui Maxim şi cele produse de Jasper, care-şi lingea laba, în spatele meu, pe podea.

Cred că atunci când suporți o lovitură mare, ca pierderea unei ființe sau a unui mădular, n-o simți numaidecât. Dacă ți se retează mâna dreaptă, câteva minute nici nu ştii că ți-a fost retezată. Ai mai departe senzația degetelor. Le întinzi şi bați tactul cu ele, unul câte unul, deşi nu mai ai nici mână nici degete. Stăteam în genunchi lângă Maxim, cu trupul lui lângă al meu, cu mâinile pe umerii lui şi nu simțeam nimic, nici durere, nici teamă; nu eram îngrozită. Mă gândeam la spinul, pe care va trebui să-l scot din laba lui Jasper. Îmi spuneam că Robert o să vină să strângă ceştile de ceai. Mi se părea atât de caraghios că mă pot gândi la aceste fleacuri: laba lui Jasper, ceasul lui Maxim, Robert şi tava de ceai. Eram revoltată de lipsa în ea de emoție şi de absența ciudată şi rece a durerii. Încet, încet, o să-mi vin în simțiri, mi-am spus, încet, încet, voi înțelege. Tot ce mi-a spus el şi tot ce s-a întâmplat va cădea la locul lui, fiecare parte, ca bucățile

dintr-un joc complicat de răbdare. Se vor potrivi una cu alta, reconstituind desenul. În clipa asta nu simt nimic, nu am inimă, nici minte şi niciun simţ, sunt doar un obiect de lemn, aflat în braţele lui Maxim. Apoi el începu să mă sărute, cum nu făcuse niciodată. Îmi încrucişai braţele după ceafa lui şi închisei ochii.

— Te iubesc atât de mult, şopti el, atât de mult...

Asta visam eu să-l aud spunându-mi, în fiecare zi, în fiecare noapte, şi iată că acum o spunea în sfârşit. Asta îmi închipuiam la Monte Carlo, în Italia, aici la Manderley. Acum o spunea. Deschisei ochii şi privii un colţ de perdea de deasupra capului. El mă săruta întruna, cu înflăcărare, cu deznădejde, şoptindu-mi numele. Priveam mereu colţul perdelei, observând că se decolorase de soare şi că era mai deschisă decât perdeaua de alături. „Cât de calmă şi de rece sunt, mă gândeam. Privesc un colţ al perdelei şi Maxim mă sărută. Pentru prima oară îmi spune că mă iubeşte”.

Apoi el se opri deodată, mă împinse la o parte şi părăsi pervazul ferestrei.

— Vezi, zise el, aveam dreptate. E prea târziu, tu nu mă mai iubeşti. De ce m-ai iubi?

Se duse şi se rezemă de cămin.

„O să uităm de asta, spuse el, n-o să se mai întâmple”.

Deodată îmi venii în fire şi inima îmi tresări într-un avânt de panică.

— Nu-i prea târziu, zisei eu repede, ridicându-mă şi mergând să-i pun braţele în jurul gâtului. Nu spune asta, tu nu înţelegi. Te iubesc mai mult decât orice pe lume. Dar când m-ai sărutat adineauri, eram atât de tulburată că nu simţeam nimic. Nu puteam să pătrund nimic cu mintea. Ca şi cum n-aş mai fi avut niciun dram de simţire.

— Nu mă iubeşti, spuse el. De asta nu simţeai nimic. Ştiu, înţeleg. A venit prea târziu, nu-i aşa?

— Nu, zisei.

— Asta trebuia să se întâmple acum patru luni, continuă el. Ar fi trebuit să fi ştiut. Femeile nu sunt ca bărbaţii.

— Te rog, mai sărută-mă, îl rugai pe Maxim.

— Nu, zise el, acum e de prisos.

— Nu ne mai putem pierde acum spusei eu. Trebuie să fim totdeauna împreună, fără taine, fără umbră. Te rog, dragă, te rog...

— Nu mai avem vreme, zise el. Nu ne mai rămân poate decât câteva ceasuri, câteva zile. Cum am mai putea fi împreună acum? Ți-am spus că vasul a fost regăsit. Au regăsit-o pe Rebecca.

L-am privit prostită, fără să pricep.

— Ce-or să facă? am întrebat.

— O să-i identifice cadavrul, zise el. Acolo, în cabină, se află tot ce e necesar ca să mă dea de gol. Veşmintele pe care le purta, pantofii, inelele de pe degete. O să-i identifice cadavrul şi pe urmă îşi vor aminti de cealaltă, de femeia îngropată colo sus, în criptă.

— Ce ai de gând să faci? am şoptit.

— Nu ştiu, zise el. Nu ştiu.

Simțurile îmi reveneau încetul cu încetul. Mâinile nu-mi mai erau reci, erau calde şi umede. Am simțit cum fața şi gâtul îmi sunt cuprinse de un val de căldură. Obrajii îmi ardeau. M-am gândit la căpitanul Searle, la scafandru, la agentul companiei Lloyd, la toți oamenii aceia de pe vasul eşuat, rezemându-se de balustradă, privind în jos, la apă. Mă gândeam la prăvăliaşii din Kerrith, la comisionarii care fluieră pe stradă, la vicarul ieşind din biserică, la lady Crowan tăind trandafiri în grădina ei, la femeia în rochie roz şi la băiețaşul ei, de pe stânci. Curând aveau să afle. Peste câteva ceasuri. Mâine, pe la micul dejun. „Au dat de iahtul doamnei de Winter. Rebecca zăcea acolo, pe duşumeaua cabinei. Nu era nicidecum în criptă. Altă femeie zăcea în criptă. Maxim o ucisese pe Rebecca. Rebecca nu se înecase. Maxim o ucisese. O împuşcase în căsuța din pădure. Îi transportase corpul pe iaht şi scufundase iahtul în golf. În căsuța aceea cenuşie, tăcută, unde ploaia răpăia pe acoperiş. Piesele jocului de răbdare cădeau dese şi grăbite peste capul meu. Imagini risipite se trezeau încetul cu încetul în mintea mea. Maxim lângă maşină, pe un drum din

sudul Franței. „S-a întâmplat ceva acum aproape un an, care mi-a schimbat toată viața. Am început să trăiesc, luând totul de la capăt...” Tăcerile lui Maxim, toanele lui, faptul că nu vorbea niciodată despre Rebecca. Faptul că nu-i pomenea niciodată numele. Antipatia lui Maxim față de golfulețul acela, de căsuța de piatră. „Dacă ai avea amintirile mele, nu te-ai duce acolo”. Felul în care se cățăra pe potecă, prin pădure, fără a se uita înapoi. Maxim plimbându-se în sus şi-n jos prin bibliotecă, după ce Rebecca murise. În sus şi-n jos. În sus şi-n jos. „Am venit aici în mare grabă”, spusese dânsul doamnei Van Hooper, cu o încruntătură între sprâncene. „Se pare că nu se poate consola de moartea nevestei...” Costumul de la balul din noaptea trecută şi eu, coborând din capul scărilor, purtând rochia Rebeccăi. Maxim spusese „Am ucis-o pe Rebecca. Am împuşcat-o în căsuța din pădure”. Şi scafandrul o găsise zăcând acolo, pe duşumeaua cabinei...

— Ce-o să facem? am spus. Ce vom spune?

Maxim nu răspunse. Stătea acolo lângă cămin, cu ochii larg deschişi, uitându-se țintă înaintea lui, fără să vadă nimic.

— Ştie cineva? am spus, ştie vreo persoană?

El clătină din cap şi răspunse:

— Nu.

— Nimeni afară de tine şi de mine? am întrebat.

— Nimeni afară de tine şi de mine, rosti el.

— Frank, am spus brusc, eşti sigur că Frank nu ştie?

— Cum ar putea şti? zise Maxim, acolo nu era altcineva decât eu cu ea. Era beznă...

Se opri. M-am dus şi am îngenuncheat alături de el. O clipă stătu absolut nemişcat. I-am dat la o parte mâinile de pe obraz şi l-am privit drept în ochi.

— Te iubesc, i-am şoptit. Te iubesc. Acum ai să mă crezi?

El mă sărută, pe obraz şi pe mâini. Îmi strânse foarte tare mâinile, ca un copil care vrea să câştige încrederea cuiva.

— Am crezut că o să-mi pierd mințile, rosti el, stând aici zi de zi, aşteptând să se întâmple ceva. Stăteam la biroul de

colo, ca să răspund la teribilele scrisori de condoleanțe. Ştirile apărute în ziare, interviurile, tot scurtul răstimp de după moarte. Să mănânci şi să bei, străduindu-te să te comporți normal, să fii cu mintea întreagă. Frith, servitorii, doamna Danvers, doamna Danvers pe care nu aveam curajul s-o îndepărtez, fiindcă aşa cum o cunoştea pe Rebecca ar fi putut bănui, ar fi putut ghici... Frank era mereu prin preajma mea, discret, compătimitor. „De ce nu pleci undeva? îmi tot repeta. Pot eu să mă ocup de administrarea domeniului. Ar trebui să pleci". Şi Giles şi Bea, biata, scumpa Bea lipsită de tact. „Arăți înspăimântător de rău, nu poți să te duci să te vadă un doctor?" Trebuia să-i înfrunt pe toți oamenii aceia, ştiind că fiecare cuvânt rostit de mine era o minciună.

I-am ținut mai departe mâinile foarte strâns. M-am aplecat spre el, aproape de tot. Se aşezase lângă cămin. Îngenuncheai lângă el. Îi țineam mâinile şi mă sprijineam de el.

— Odată, eram cât pe-aci să-ți spun totul, reluă el. În ziua în care Jasper a fugit în golf şi când tu ai intrat în căsuță să cauți o sfoară. Stam amândoi acolo. Apoi Frith şi Robert au intrat cu ceaiul.

— Da, zisei eu. Îmi amintesc. De ce nu mi-ai spus? Am irosit atâta vreme când puteam să ne apropiem. Toate acele săptămâni, acele luni pierdute...

— Erai atât de depărtată, zise el. Te duceai în grădină cu Jasper după tine. Nu veneai niciodată la mine ca acum.

— De ce nu mi-ai spus nimic? şoptii eu. De ce?

— Credeam că eşti nefericită, că te plictiseşti, zise el. Sunt cu atâția ani mai mare decât tine. Se părea că ai mai multe lucruri să-i povesteşti lui Frank, decât mie. Erai ciudată cu mine, stângace, sfioasă.

— Cum aş fi putut veni la tine când ştiam că te gândeşti la Rebecca? răspunsei eu. Cum ți-aş fi putut cere să mă iubeşti, când ştiam că o iubeşti tot pe Rebecca?

El mă strânse în brațe şi-mi cercetă privirea.

— Ce spui? Ce vrei să spui? întrebă el.

Am îngenuncheat imediat lângă el.

— De fiecare dată când mă atingeai, mă gândeam că mă asemuieşti cu Rebecca, zisei eu. De fiecare dată când îmi vorbeai, mă priveai, te plimbai cu mine în grădină, te aşezai cu mine la masă, aveam impresia că-ți spuneai: „Am făcut asta cu Rebecca”.

El mă privea uimit, ca şi când nu înțelegea.

— Era adevărat, nu-i aşa? întrebai eu.

— Dumnezeule! exclamă dânsul.

El mă împinse, se ridică şi începu să umble prin odaie, împreunându-şi mâinile.

— Ce este? zisei. Ce este?

Se întoarse şi mă privi încruntat.

— Crezi că o iubeam pe Rebecca? zise el. Crezi că am ucis-o din dragoste? Doamne, o uram. Căsătoria noastră a fost de la început o comedie. Era rea, desfrânată, stricată până în măduva oaselor. Nu ne-am iubit niciodată, n-am avut nicio clipă de fericire împreună. Rebecca nu era în stare de dragoste, de afecțiune, de pudoare. Nu era normală.

Stam pe jos, cu brațele în jurul genunchilor ridicați, cu privirea îndreptată spre el.

— Da, era deşteaptă, zise el. De o deşteptăciune diabolică. Văzând-o, nimeni n-ar fi putut bănui că nu e făptura cea mai mărinimoasă, cea mai bună, cea mai înzestrată din lume. Ştia întocmai ce trebuie să spună fiecăruia. Dacă ai fi cunoscut-o, s-ar fi plimbat cu tine la braț, prin grădină, chemându-l pe Jasper, vorbind despre flori, muzică, pictură, ca să-ți placă, ai fi fost şi tu cucerită, ca şi ceilalți. Ai fi stat la picioarele ei şi ai fi adorat-o.

Măsura biblioteca în lung şi în lat.

— Când m-am însurat cu ea, mi s-a spus că sunt cel mai fericit om din lume, continuă el. Era atât de minunată, de desăvârşită, de veselă. Bunica, atât de pretențioasă pe vremea aceea, a adorat-o numaidecât. „Are cele trei însuşiri care sunt importante la o soție, îmi spunea dânsa: educația, inteligența şi frumusețea”. Şi o credeam, sau mă străduiam s-o cred. Dar tot timpul aveam o bănuială. Era ceva în ochii

ei...

Reconstituirea se făcea din nou, bucată cu bucată, şi Rebecca cea adevărată ieşea din lumea ei de întuneric, ca o ființă vie pe fondul unui tablou. Rebecca cravaşându-şi calul, Rebecca gustând viața din plin; Rebecca triumfătoare, sprijinindu-se de galerie, cu un zâmbet pe buze.

Mă revedeam pe plajă, înaintea bietului Ben speriat. „Eşti bună, spusese el, nu ca cealaltă. Nu-i aşa că n-o să mă trimiți la azil?” El se gândea probabil la cineva care umbla noaptea prin păduri, cineva înalt şi mlădios, care îți dădea impresia unui şarpe.

Maxim vorbea mai departe, măsurând odaia în lung şi în lat.

— Am demascat-o numaidecât, zise el, la cinci zile după căsătoria noastră. Îți aminteşti de ziua când te-am dus cu maşina pe colină lângă Monte Carlo? Îți aduci aminte că voiam să mă întorc în acel loc, să-mi reamintesc. Rebecca stătuse acolo, râzând, cu părul negru în vânt; îmi vorbea despre ea, îmi povestea lucruri pe care n-o să le mai repet niciodată vreunei ființe. Atunci am înțeles ce am făcut, cu cine mă însurasem. Frumusețea, inteligența şi educația, Doamne sfinte!

Deodată tăcu. Se duse la fereastră de unde privi pajiştile. Începu să râdă. Stătea acolo şi râdea. N-am mai putut să îndur; mă speria, mă îmbolnăvea.

— Maxim! strigai eu. Maxim!

El îşi aprinse o țigară şi rămase acolo, fără să spună nimic, apoi îşi reluă plimbarea prin odaie.

— Puțin a lipsit să n-o omor acolo, zise dânsul. Ar fi fost atât de uşor. Un pas greşit. Îți aminteşti prăpastia? Ți-a fost frică atunci, nu-i aşa? Credeai că sunt nebun. Poate că eram într-adevăr. Poate că sunt şi acuma. Ştii că nu-i prea sănătos să trăieşti cu diavolul.

Îl priveam plimbându-se. El urmă:

— A făcut o învoială cu mine, la marginea prăpastiei. „Am să-ți conduc casa, mi-a declarat ea, am să am grijă de dragul tău Manderley şi, dacă vrei, am să fac din el capodopera

ținutului. Şi oamenii vor veni să ne vadă, ne vor pizmui şi vor vorbi despre noi; se va spune că suntem perechea cea mai fericită şi mai frumoasă din Anglia. Ce glumă bună, Max! Ce triumf!” Ea sta pe coasta colinei şi râdea strivind o floare între degete.

Maxim aruncă în căminul gol țigara, din care fumase puțin.

— N-am ucis-o acolo, zise el. M-am uitat la ea. N-am spus nimic, am lăsat-o să râdă. Ne-am urcat în maşină şi am plecat. Şi ea ştia că o să fie aşa cum propusese: o să ne întoarcem aici, la Manderley, o să deschidem casa, o să primim şi o să se vorbească despre căsătoria noastră ca de izbânda veacului. Ştia că o să jertfesc mândrie, onoare, amor-propriu, toate virtuțile de pe pământ mai curând decât să înfrunt micul nostru cerc, la o lună după căsătorie. Ştia că n-o să divorțez, că n-o s-o denunț, că n-o să îndur ca oamenii să ne arate cu degetul, ca ziarele să ne târască în noroi, ca toată lumea de aici să şoptească auzindu-mi numele şi ca toți turiştii din Kerrith, trecând prin fața porții, să spună, aruncând o privire spre pajişte: „Acolo locuieşte el. Acesta-i Manderley. E proprietatea aceluia care a divorțat, ştii, de care s-a vorbit în ziare, îți aminteşti ce a spus judecătorul de nevastă-sa?...”

El se opri înaintea mea, cu mâinile întinse.

— Mă disprețuieşti, nu-i aşa? mă întrebă el. Nu poți să-mi înțelegi ruşinea şi scârba?

N-am zis nimic. Îmi țineam mâinile pe inimă. Nici nu-mi păsa de ruşinea lui. Nimic din ce-mi spusese n-avea însemnătate în ochii mei. Nu mi-a rămas în minte decât un lucru şi nu încetam să mi-l repet. Maxim n-o iubea pe Rebecca. N-a iubit-o niciodată, niciodată, niciodată. N-au cunoscut niciodată nicio clipă de fericire. Maxim vorbea şi eu îl ascultam, dar cuvintele lui n-aveau nicio însemnătate pentru mine. Nu mă interesau.

— M-am gândit prea mult la Manderley, zise el, Manderley venea în primul rând pentru mine, deasupra tuturor. O astfel de dragoste nu-i bună. Nu-i aceea care se predică în

biserică. Hristos n-a vorbit despre pietre, cărămizi, nici despre ziduri, despre dragostea pe care un om poate s-o nutrească pentru o bucată de pământ, pământul lui, micul lui regat.

— Dragul meu, zisei, Maxim al meu, dragostea mea...

Mi-am pus mâinile lui pe obrazul meu, i le-am atins cu buzele mele.

— Mă înțelegi oare, spune? întrebă el.

— Da, răspunsei, da, iubitule, dragostea mea.

Dar îmi întorsei obrazul să nu mi-l vadă. Ce însemnătate avea dacă înțelegeam sau nu? Inima mi-era uşoară ca un fulg în vânt. El n-o iubise niciodată pe Rebecca.

— Nu vreau să-mi amintesc de acei ani, zise el încet. Nici nu vreau să ți-i povestesc. Acea ruşine şi decădere... Minciuna în care trăiam, ea şi cu mine. Cumplita comedie josnică pe care o jucam împreună. În fața prietenilor, a cunoştințelor şi chiar în fața servitorilor, a unor oameni loiali, credincioşi, ca bătrânul Frith. Toată lumea credea aici în ea, toată lumea o admira, nimeni nu ştia cum râdea de ei în spatele lor, îi batjocorea, îi maimuțărea. Îmi amintesc anumite zile de sărbătoare, când casa era plină, la *garden-party* sau la serbări. Trecea de la unul la altul, cu un zâmbet de înger, cu brațul ei sub al meu, împărțind premii unei mici cete de copii; apoi, a doua zi pleca în zori la Londra, zbura spre apartamentul pe care-l închiriase pe chei, cum fuge o jivină în vizuina ei împuțită şi se întorcea aici la sfârşitul săptămânii, după cinci zile, cu neputință de povestit. O, nu călcam deloc condițiile învoielii noastre! N-am dat-o de gol niciodată. Gustul ei pretențios a creat Manderley-ul de azi. Crezi că grădinile, tufişurile, chiar şi azaleele din Valea Fericită existau aici pe vremea tatii? Dumnezeule, parcul era o junglă, fermecătoare într-adevăr, sălbatică şi frumoasă în felul ei, dar cerând îngrijiri şi bani, pe care el nu s-ar fi gândit să-i cheltuiască, pe care nici eu nu m-aş fi gândit să-i dau... fără Rebecca. Jumătate din mobilierul odăilor nu exista la început. Salonul, aşa cum e azi, salonaşul, toate astea se datoresc Rebeccăi. Fotoliile, pe

care le arată Frith turiştilor cu atâta mândrie, în ziua rezervată vizitării publice şi panoul acela de tapiserie – tot Rebecca a pus să le aducă. A, o parte din lucruri erau aici, nici vorbă, depozitate în odăile din spatele casei – tata nu se pricepea de loc la mobilier sau la tablouri – dar majoritatea au fost cumpărate de Rebecca. Frumusețea Manderley-ului, pe care o vezi azi, Manderley-ul despre care vorbeşte lumea, care este fotografiat şi pictat, este în întregime opera Rebeccăi.

Eu nu spuneam nimic. Îl țineam strâns îmbrățişat. Doream să vorbească mai departe despre asta, ca să scape de amărăciunea, de ura înăbuşită, de scârba şi de mocirla anilor pierduți.

— Şi am trăit aşa, luni, ani de zile. Acceptam totul din pricina Manderley-ului. Ce făcea la Londra nu mă interesa deoarece nu atingea Manderley-ul. Şi în primii ani a fost prevăzătoare, nu s-a auzit o şoaptă, o bârfeală, în privința ei. Apoi încetul cu încetul deveni nepăsătoare. Ştii cum începe să bea un bărbat? La început o ia uşurel, bea puțin, din când în când; poate câte o beție la fiecare şase luni. Apoi din ce în ce răstimpurile se micşorează. După scurtă vreme se îmbată o dată pe lună, la fiecare două săptămâni, în fiecare zi. Aşa a fost şi cu Rebecca. Începu să-şi aducă prietenii aici. Invita unul sau doi în mijlocul unei mari petreceri sau *week-end,* astfel că la început nu eram absolut sigur. Organiza picnicuri în căsuța ei din golf. Într-o zi mă întorsei din Scoția, unde fusesem să vânez şi am găsit-o cu vreo şase inşi, pe care nu-i văzusem niciodată. Când am prevenit-o, a ridicat din umeri. „Ce te priveşte?” zise ea. I-am spus că-şi putea vedea prietenii la Londra, dar că Manderley-ul era al meu. Trebuia să respecte această condiție a învoielii. Ea zâmbi, fără să răspundă. După asta începu să se lege de Frank, de bietul Frank, atât de timid şi de cinstit. El veni într-o zi şi-mi spuse că vrea să plece de la Manderley, să-şi schimbe slujba. Am discutat două ceasuri, aici în bibliotecă; apoi am înțeles. Renunță la rezerva de la început şi-mi povesti totul. Ea nu-i dădea pace nicio clipă, îmi zise dânsul;

venea într-una la el şi încerca să-l atragă în căsuță. Bietul Frank era tare mâhnit. El nu ştia, crezuse totdeauna că eram o pereche fericită. Făcui aspre imputări Rebeccăi şi ea se înfurie numaidecât, insultându-mă şi împroşcându-mă cu cele mai groaznice cuvinte din vocabularul ei specific. A fost o scenă josnică. După aceea a plecat la Londra, unde a rămas o lună. La început, după întoarcere, a stat liniştită. Credeam că lecția îi folosise. Bea şi Giles veniră să petreacă un *week-end,* la noi şi am înțeles ceea ce altă dată bănuisem uneori. Bea n-o iubea pe Rebecca. Cred că datorită felului ei caraghios de a fi, brutal şi sincer, a intuit din prima zi, cu cine are de-a face, ghicind răul din ea. A fost un *week-end* dezagreabil. Giles se dusese să facă o plimbare, pe mare, cu Rebecca. Bea şi cu mine trândăveam pe pajişte. Când s-au întors, am înțeles după veselia lui Giles şi privirea Rebeccăi, că se legase de el ca şi de Frank. Văzui că în timpul mesei, Bea îl privea pe Giles, care râdea mai tare ca de obicei şi vorbea cam prea mult. Şi în tot acest timp, Rebecca, aşezată la capătul celălalt al mesei, arbora aerul ei de înger.

Se asamblaseră toate piesele jocului de răbdare. Formele ciudate şi deformate pe care încercasem să le împreun, bâjbâind cu degetele, fără să izbutesc. Purtarea ciudată a lui Frank când vorbeam despre Rebecca şi felul ciudat al Beatricei de a se uita în altă parte. Tăcerea, pe care o luam drept un omagiu al regretului, era alcătuită din ruşine şi jenă. Cum nu înțelesesem? Mă întrebam câți oameni puteau să fie pe lume care suferă şi care continuă să sufere, pentru că nu pot rupe vălul de sfială şi de rezervă şi care, în oarba lor nebunie, ridicau în fața lor un zid înalt ce ascundea adevărul. Asta făcusem eu. Plăsmuisem imagini false şi mă oprisem la ele. N-avusesem niciodată curajul să pretind adevărul. Dacă aş fi făcut un singur pas ca să ies din sfiala mea, Maxim mi-ar fi povestit toate aceste lucruri, cu patru, cinci luni înainte.

— A fost ultimul *week-end* pe care Bea şi Giles l-au petrecut la Manderley, zise Maxim. Nu-i mai invitam niciodată singuri. Veneau numai la marile recepții oficiale,

baluri, *garden-party*-uri. Bea nu mi-a pomenit niciodată niciun cuvânt, nici eu ei. Dar cred că-mi ghicea viața, cred că ştia. Cu Frank, Rebecca deveni din nou prevăzătoare. Purtarea ei era ireproşabilă în afară. Dar când lipseam de la Manderley şi ea era aici, nu puteam fi sigur niciodată de ce o să se întâmple. Se legase de Frank şi de Giles. Putea să-şi arunce ochii pe vreunul din lucrătorii moşiei, pe cineva din Kerrith, pe oricine... Şi atunci o să explodeze bomba, bârfelile, publicitatea, de care mă temeam.

Mi se părea că eram din nou lângă căsuță, în pădure, şi că auzeam ploaia scurgându-se pe acoperiş. Am văzut praful depus pe modelele de corăbii, găurile făcute de şobolani în divan. L-am văzut pe Ben, cu ochii lui de sărman idiot. „N-o să mă duci la azil, nu-i aşa?" Revedeam poteca întunecoasă şi povârnită şi mă gândeam că dacă o femeie s-ar ascunde acolo, îndărătul unui copac, rochia ei de seară ar fâlfâi în briza nopți.

— Avea un văr, reluă Maxim încet, un om care trăise în străinătate şi locuia din nou în Anglia. Începu să vină zilnic, când lipseam. Frank îl vedea. Îl chema Jack Favell.

— Îl cunosc, zisei eu, a venit în ziua când erai plecat la Londra.

— L-ai văzut şi tu? întrebă Maxim. De ce nu mi-ai spus nimic? Am aflat-o prin Frank, care îi recunoscuse maşina când cotea după poartă.

— Nu voiam, spusei eu. Mă gândeam că o să ți-o reamintească pe Rebecca.

— Să mi-o reamintească! şopti Maxim. Ah, Dumnezeule, ca şi când aş fi avut nevoie să mi-o reamintească!

Privea înaintea lui, întrerupându-şi istorisirea, dar eu mă întrebam dacă se gândea, ca şi mine, la acea cabină inundată de apele golfului.

— Îl primea pe tipul acela, Favell, în căsuță, zise Maxim. Spunea servitorilor că se duce pe mare şi nu se întorcea decât dimineața. Şi-şi petrecea noaptea cu el acolo. Am mai prevenit-o o dată. I-am spus că dacă o să-l întâlnesc aici, oriunde o fi pe moşie, îl împuşc. Avea o faimă groaznică...

Numai gândul acestui bărbat plimbându-se prin pădurile Manderley-ului, în locuri ca Valea Fericită, mă înnebunea. Îi spusei că n-o să pot îndura asta. Ea ridică din umeri. Uită să blesteme. Şi observai că e mai palidă ca de obicei, că avea ceva nervos, cam rătăcit. Mă întrebam ce o să se întâmple cu ea când o să înceapă să pară bătrână, să simtă că îmbătrâneşte. Zilele treceau fără niciun eveniment. Apoi, într-o bună dimineaţă, plecă la Londra şi se întoarse chiar în ziua aceea, ceea ce nu obişnuia. N-o aşteptam. În seara aceea, mâncam la Frank; pe atunci aveam mult de lucru.

Vorbea acum în fraze scurte, întretăiate. Îi ţineam mâinile strânse într-ale mele.

— M-am întors după-masă, pe la zece jumătate şi i-am văzut eşarfa şi mănuşile în hol. M-am întrebat de ce dracu se întorsese. M-am dus în salonaş, dar ea nu era acolo. Atunci am înţeles că coborâse în golf. Şi mi-am dat seama că n-o să mai pot îndura multă vreme viaţa aceea de minciună, de ticăloşie şi de făţărnicie. Trebuia să-i pună odată capăt, într-un fel sau altul. M-am hotărât să iau un revolver şi să-l bag în sperieţi pe amant, să-i sperii pe amândoi. Am coborât direct la căsuţă. Servitorii n-au ştiut niciodată că fusesem pe acasă. M-am strecurat în grădină, apoi am luat-o prin pădure. Am văzut lumină la fereastra căsuţei şi am intrat numaidecât. Am fost surprins găsind-o pe Rebecca singură. Era întinsă pe divan, cu o scrumieră plină de mucuri de ţigări lângă ea. Părea bolnavă, ciudată. I-am vorbit numaidecât despre Favell şi ea, mă ascultă, fără să scoată o vorbă. „Am trăit multă vreme împreună această viaţă, umilitoare, zisei eu. Acum s-a sfârşit, înţelegi? Ce faci la Londra nu mă priveşte. Poţi trăi acolo cu Favell sau cu cine pofteşti. Dar nu aici, la Manderley”. Ea tăcu o clipă. Mă privi, apoi zâmbi. „Şi dacă-mi place să trăiesc aici?” întrebă ea. „Ştii condiţiile noastre, zisei. Mi-am respectat angajamentul din învoiala ta murdară, nu-i aşa? Dar tu ai trişat. Credeai că poţi să faci din casa mea, din căminul meu, ce-ai făcut cu staulul tău de la Londra. Am îndurat multe, dar, pentru numele lui Dumnezeu, Rebecca, asta-i ultima ta şansă”. Îmi

amintesc că ea şi-a stins ţigara în scrumieră, s-a întins, ridicându-şi braţele deasupra capului. „Ai dreptate, Max, zise dânsa. A sosit timpul să încep o viaţă nouă”. Mi se păru foarte palidă şi slăbită. Începu să se plimbe în lung şi în lat cu mâinile în buzunarele pantalonilor. Părea un băiat în costumul ei de marinar, un băiat cu chipul unui înger al lui Botticelli. „Te-ai gândit vreodată, zise ea, ce greu ţi-ar fi să obţii o hotărâre judecătorească împotriva mea? Bineînţeles, înaintea unui tribunal. Dacă ai vrea să divorţezi. Îţi dai seama că n-ai nici cea mai mică dovadă împotriva mea? Toţi prietenii tăi, chiar şi servitorii cred căsătoria noastră exemplară”. „Dar Frank? zisei eu. Dar Beatrice?” Ea îşi răsturnă capul pe spate şi începu să râdă. „Ce-ar putea să îndruge Frank împotriva mea? întrebă dânsa. Mă cunoşti doară! Cât despre Beatrice, are toate şansele să apară la bara martorilor ca tipul de femeie geloasă, al cărei bărbat şi-a pierdut capul o dată şi s-a făcut caraghios. Oh, nu, Maxim, ţi-ai bate grozav capul, fără să izbuteşti să dovedeşti ceva”. Sta în picioare, privindu-mă, cu mâinile în buzunare, cu un zâmbet pe faţă. „Nu-ţi dai seama că aş putea s-o citez pe Danny, camerista mea şi că ea ar jura tot ce i-aş cere? Şi că restul servitorilor, într-o oarbă ignoranţă, vor urma exemplul ei şi vor jura la fel? Ei cred că trăim la Manderley ca soţ şi soţie, nu-i aşa? Şi aşa cred toţi prietenii noştri, toată mica noastră societate. Ei bine, cum o să le putem dovedi că lucrurile stau altfel?” Ea se aşeză pe marginea mesei, bălăbănindu-şi picioarele şi privindu-mă. „Oare n-am jucat cam prea bine rolul nostru de soţi drăgăstoşi?” zise dânsa. Îmi amintesc că urmăream bălăbănitul piciorului ei în sandalele cu barete şi că ochii şi mintea mea începură să ardă ciudat. „Danny şi cu mine te-am putea ridiculiza grozav, zise ea încet. Te-am putea face atât de ridicol, încât nimeni nu te-ar crede, Max, nimeni!” Piciorul ei se bălăbănea mereu înainte şi înapoi, piciorul acela blestemat în sandalele cu barete albastre şi albe. Coborî deodată de pe masă şi se ridică înaintea mea, mereu zâmbitoare, cu mâinile în buzunare. „Dacă aş avea un copil. Max, zise ea, nici tu, nici

nimeni pe lume n-ar putea dovedi că nu-i al tău. Ar creşte aici la Manderley, ți-ar purta numele, n-ai putea face nimic. Iar la moartea ta, Manderley-ul ar fi al lui. Nu l-ai putea împiedica. Ai fi fericit, nu-i aşa, să ai un moştenitor pentru dragul tău Manderley? Ți-ar face plăcere, nu-i aşa, să-mi vezi băiatul în căruciorul lui, sub castan, țopăind pe pajişte, alergând după fluturi în Valea Fericită? Nu-i aşa, asta ar fi cea mai plăcută emoție din viața ta, să-ți vezi crescând băiatul şi să-ți spui că toate acestea o să fie ale lui, după moartea ta?” Ea aşteptă o clipă legănându-se pe călcâie, apoi aprinse o țigară şi se duse spre fereastră. Începu să râdă. Râse îndelung. Mă gândeam că n-o să se mai oprească niciodată. „Doamne, ce hazliu e, spuse ea, e de un haz nemaipomenit! Ți-am spus, nu-i aşa, că vreau să încep o viață nouă? Acum ştii de ce. O să fie fericiți toți amărâții de aici şi toți prăpădiții tăi de țărani. O să fiu o mamă perfectă, Max, după cum am fost totdeauna o soție perfectă. Şi niciunul din ei n-o să ghicească vreodată, niciunul din ei n-o să ştie”. Se întoarse spre mine, zâmbitoare, cu o mână în buzunar, cu cealaltă ținând țigara. Când am omorât-o, tot mai râdea. I-am țintit inima. Glontele a pătruns drept în ea. Nu s-a prăbuşit imediat. A rămas acolo, în picioare, privindu-mă, cu zâmbetul acela moale pe chipul ei, cu ochii mari deschişi...

Glasul lui Maxim slăbise atât încât nu mai era decât o şoaptă. Mâna pe care o țineam într-ale mele, era rece. Nu-l priveam. Mă uitam la Jasper lenevind lângă mine, pe covor, dând din când în când din codiță.

— Nu mă gândisem că atunci când ucizi pe cineva curge atâta sânge, zise Maxim, şi glasul lui era acum stins, obosit, inexpresiv.

Covorul lângă coada lui Jasper avea o gaură. O arsură de țigară. Mă întrebam de câtă vreme era acolo. Sunt oameni cari spun că scrumul conservă covoarele.

— A trebuit să mă întorc în golf, zise Maxim. A trebuit să fac naveta între casă şi golf ca să iau apă. Existau urme de sânge chiar şi în colțul căminului. Erau şi împrejurul ei, pe

jos, unde zăcea întinsă. Apoi vântul începu să sufle. Fereastra nu se închidea. Se hâţâna, pe când eu eram îngenuncheat cu un prosop şi o găleată lângă mine.

„Şi ploaia de pe acoperiş, mă gândii eu, el uită ploaia de pe acoperiş. Ea răpăia, repede, uşoară”.

— Am dus-o pe vas, continuă dânsul. Trebuie să fi fost unsprezece jumătate noaptea. Era beznă. Vântul bătea dinspre apus. Am dus-o în cabină şi am lăsat-o acolo. Apoi a trebuit să ridic ancora şi să scot vasul din port, în contra fluxului. Vântul mi-era prielnic, sufla lin şi eram apărat de el, dar venea dinspre promontoriu. Îmi amintesc că am înălţat vela mare la jumătatea catargului. Nu mai condusesem de mult iahtul, mă înţelegi? Nu mergeam niciodată cu Rebecca pe mare. Şi m-am gândit la flux ce repede şi ce puternic venea în golfuleţ. Vântul sufla dinspre promontoriu ca un coş de vapor. Am scos iahtul în largul golfului. L-am dus acolo, dincolo de far şi am căutat să ocolesc marginea stâncilor. Mica velă de la proră se legăna pe valuri. N-am putut să-i înalţ pânzele. Se stârnise o pală de vânt şi pânza mi se rupse din mâini, şi se încolăci în jurul catargului. Vela pârâia. Trosnea ca un bici deasupra capului meu. Nici nu eram în stare să-mi amintesc ce trebuia făcut. Nu-mi puteam aminti, mă străduiam să ajung cu mâna la vela aceea care şuiera deasupra mea, în văzduh. Altă răbufneală de vânt se abătu drept peste mine. Am început să plutim în derivă, mai aproape de creasta de stânci.

Era beznă, o beznă, atât de adâncă încât nu vedeam nimic pe puntea întunecată şi alunecoasă. Am găsit totuşi uşa cabinei. Am intrat. Aveam o ţepuşă de vânătoare. Dacă n-aş fi procedat aşa, ar fi fost prea târziu. Curentul ne împingea spre stâncă şi în câteva clipe, depărtându-ne astfel, am fi ajuns la coastă. Am deschis robinetele de siguranţă. Apa a început să intre în vas. Am înfipt ţepuşa între scândurile din fundul vasului. A trecut printre ele. L-am scos şi am făcut altă gaură, mai departe. Aveam picioarele în apă. Am lăsat-o pe Rebecca întinsă pe jos. Am închis cele două ferestruici ale cabinei. Când m-am suit pe punte am văzut că eram la

douăzeci de yarzi de stâncă. Am aruncat în apă o parte din lucrurile care pluteau pe punte. Erau acolo o centură de salvare, o pereche de vâsle lungi, un colac de frânghie. M-am urcat în mica barcă şi m-am depărtat de velier; apoi, sprijinit pe lopeți, am privit cum plutea iahtul în voia valurilor. Se scufunda şi chiar în clipa aceea prora se afundă. Focul[11] se umfla şi şuiera ca un bici. Mi se părea ca cineva trebuie să-l audă, vreun plimbăreț nocturn; întârziat pe faleză, vreun pescar din Kerrith, plutind îndărătul meu în golf, într-o barcă pe care n-o vedeam, Velierul descreştea văzând cu ochii, nu mai era decât o umbră neagră pe apă. Catargul începu să se clatine şi să pârâie. Chila se cufundă deodată şi în clipa aceea catargul se frânse brusc de la mijloc. Colacul de salvare pluti pe valuri. Vasul nu mai era acolo. Îmi amintesc că am privit mai departe locul, unde fusese cu o clipă înainte. Apoi am vâslit spre golf. Ploua.

Maxim tăcu. Privea înaintea lui, apoi întoarse ochii spre mine, care stăteam pe jos lângă el.

— Asta-i tot, zise el. Ți-am povestit tot. Am legat barca de chei, cum ar fi făcut şi ea. Am urcat în căsuță şi m-am uitat. Podeaua era plină de apă sărată. Am luat-o înapoi pe cărarea din pădure. M-am întors acasă, am urcat scara, am intrat în cabinetul de toaletă. Îmi aduc aminte că m-am dezbrăcat. Începuse să plouă cu găleata, vântul sufla foarte tare. Stam în pat, când doamna Danvers bătu la uşă. M-am dus să-i deschid în halat. Era îngrijorată din cauza Rebeccăi. I-am spus să se ducă să se culce. Am închis uşa. M-am aşezat lângă fereastră privind cum plouă, ascultând valurile care se spărgeau în golf…

Tăcurăm amândoi. Îi țineam încă mâinile reci. Mă întrebam de ce nu venea Robert să strângă tava şi ceştile de ceai.

— S-a scufundat prea aproape, zise Maxim. Trebuia să-l fi scos din golf, atunci n-ar mai fi fost regăsit niciodată. Era prea aproape…

---

[11] Pânză triunghiulară susținută de bompres la prora unei nave.

— Asta-i din pricina naufragiului, zisei. Nu s-ar fi întâmplat niciodată, dacă n-ar fi fost naufragiul. Nimeni n-ar fi ştiut ceva.

— A fost prea aproape, spuse Maxim.

Urmă o nouă tăcere. Mă simțeam foarte obosită.

— Ştiam că o să se întâmple într-o zi, continuă Maxim. Chiar când m-am dus la Edgecoombe ca să identific cadavrul acela. Nu era decât o chestie de timp. Rebecca o să sfârşească prin a câştiga. Faptul că te-am cunoscut n-a schimbat nimic, nu-i aşa? Faptul că te iubesc nu împiedică desfăşurarea lucrurilor. Rebecca ştia că în cele din urmă o să câştige. I-am văzut zâmbetul în clipa când a murit.

— Rebecca e moartă, zisei eu. Nu trebuie să uităm asta. Rebecca e moartă. Ea nu poate vorbi, nu poate depune mărturie. Nu-ți mai poate face rău.

— Există cadavrul ei, spuse el, l-a văzut scafandrul. E acolo, jos în cabină.

— Va trebui să găsim o explicație. Ar putea fi cadavrul cuiva pe care nu-l cunoşteai. Cineva pe care nu l-ai văzut niciodată.

— O să se găsească lucrurile ei, spuse dânsul. Inelele de pe degete. Chiar dacă hainele au putrezit în apă, o să rămână un indiciu. Nu-i ca leşul unui înecat, lovit de stânci. Cabina e intactă; ea trebuie să zacă încă întinsă pe jos, aşa cum am lăsat-o. Iahtul a rămas tot timpul acolo. Nimeni n-a clintit nimic.

— Un cadavru se descompune în apă, nu-i aşa? am şoptit eu, chiar dacă nimeni nu-l atinge, îl descompune apa.

— Nu ştiu, zise el, nu ştiu.

— Cum ai putea şti? spusei.

— Scafandrul se cufundă iar mâine la cinci şi jumătate dimineața, zise Maxim. Searle s-a ocupat de asta. Va încerca să ridice vasul. N-o să fie nimeni. Mă duc şi eu cu ei. Trimite el barca să mă ia din golf. Mâine, la cinci şi jumătate dimineața.

— Şi atunci? întrebai. Dacă ridică vasul?

— Searle va avea un şlep mare ancorat aproape. Dacă

lemnul velierului nu-i putrezit, dacă scândurile se mai țin, macaraua o să-l poată urca pe șlep. După care, ei se vor întoarce spre Kerrith. Şlepul pluteşte foarte uşor. Când e reflux, acolo e noroi şi nu se poate vâsli până în punctul acela. Locul va fi numai al nostru. Searle spune că şlepul o să acosteze în micul port nefolosit, la jumătatea drumului spre Kerrith. N-o să fim deranjați. El spune că va trebui scursă apa din vas, până se goleşte cabina. Trebuie adus un doctor.

— Ce să facă? zisei eu. De ce un doctor?

— Nu ştiu.

— Dacă descoperă că-i Rebecca, va trebui să spui că leşul din criptă e o eroare, o groaznică eroare. Va trebui să spui că erai atât de bolnav când te-ai dus la Edgecoombe că nu ştiai ce faci. Nu erai absolut sigur. Te-ai înşelat. E o eroare, o eroare, asta-i tot. O să spui asta, nu-i aşa?

— Da, zise el. Da.

— Nu se poate dovedi nimic împotriva ta, zisei. Nimeni nu te-a văzut în noaptea aceea. Erai culcat. Nu se poate dovedi nimic. Nimeni nu ştie, afară de tine şi de mine. Nimeni pe lume. Nici măcar Frank. Numai tu şi cu mine, Maxim. Tu şi cu mine.

— Da, făcu el.

— O să se creadă că iahtul s-a scufundat pe când ea era în cabină, spusei. O să se creadă că a coborât să ia o sfoară sau altceva şi că în vremea asta vântul care a bătut dinspre promontoriu, a făcut să se răstoarne vasul şi că Rebecca era închisă în cabină. Asta o să se creadă, nu-i aşa?

— Nu ştiu, zise dânsul. Nu ştiu.

Deodată începu să sune telefonul în odăița vecină cu biblioteca.

Capitolul 21

MAXIM SE DUSE ÎN MICA ÎNCĂpere şi se închise acolo. Robert veni peste câteva minute ca să ia serviciul de ceai. Stăteam în picioare, cu spatele la el, ca să nu-mi vadă faţa. Mă întrebam când o să se afle pe moşie, la bucătărie, în Kerrith chiar. Mă întrebam cât îi trebuie unei veşti ca să se răspândească.

Auzeam glasul lui Maxim în mica încăpere de alături: simţeam o senzaţie neplăcută de aşteptare în golul stomacului. S-ar fi spus că soneria telefonului îmi trezise toţi nervii. Şezusem acolo, pe podea, lângă Maxim, într-un fel de vis, cu mâna lui într-a mea, cu obrazul meu lipit de umărul lui. Îi ascultam istorisirea şi simţeam că o parte din fiinţa mea mergea în urma lui ca o umbră. Şi eu o ucisesem pe Rebecca, şi eu am scufundat vasul în golf. Ascultasem cu el vântul şi valurile. O auzisem pe doamna Danvers bătând la uşă. Toate astea le-am suferit cu el, toate şi mai mult încă. Dar restul fiinţei mele stătea pe covor, nesimţitor şi indiferent, negândindu-se, nesinchisindu-se decât de un lucru, repetând fără să obosească aceeaşi frază: „El n-o iubea pe Rebecca, el n-o iubea pe Rebecca”. Cele două euri ale mele s-au întâlnit din nou şi s-au contopit când a sunat telefonul. M-am regăsit aceeaşi ca mai înainte. Dar în mine exista ceva nou. Inima mea, cu toată spaima, era uşoară şi liberă. Ştiam că nu mă mai temeam de Rebecca. N-o mai uram. Acum când ştiam că fusese rea, stricată şi perversă, n-o mai uram. Nu mai putea să-mi facă rău. Aş putea să mă duc în salonaş, să stau la biroul ei şi să-i ating tocul şi să-i

privesc scrisul pe clasor. Asta n-o să-mi mai facă nicio impresie. Aş putea să mă duc în încăperea aripii de apus, să mă aplec pe fereastră, ca azi dimineaţă, şi nu mi-ar mai fi teamă. Puterea Rebeccăi se risipise în văzduh ca şi pâcla. N-o să mă mai chinuiască. Maxim n-o iubise niciodată. Eu n-o mai uram. Trupul ei revenise, vasul ei fusese regăsit cu numele lui ciudat de profetic: *„Je reviens”*, dar eu eram liberă pentru totdeauna.

Acum eram liberă să fiu împreună cu Maxim, să-l ating, să-l iubesc. N-am să mai fiu niciodată o copilă. De aici înainte, n-o să mai existe eu, eu, ci noi. O să fim împreună. O să înfruntăm împreună restriştea, el şi cu mine. Căpitanul Searle, şi scafandrul, şi Frank, şi doamna Danvers, şi Beatrice şi toţi oamenii din Kerrith care îşi citesc gazetele n-or să ne mai poată despărţi de acum înainte. Fericirea noastră nu venise prea târziu. Nu mai eram sfioasă. Nu mă mai temeam. Am să lupt pentru Maxim. Am să mint, am să jur, am să fiu sperjură, am să hulesc şi am să înşel. Rebecca nu câştigase, Rebecca pierduse.

Robert plecase cu tava şi Maxim se înapoie în odaie.

— Era colonelul Julyan, spuse el. L-a văzut tocmai pe Searle. Vine cu noi mâine dimineaţă.

— Cine-i colonelul Julyan? întrebai eu. Cine-i?

— Magistratul din Kerrith. Trebuie să fie şi el de faţă.

— Ce ţi-a spus?

— M-a întrebat dacă ştiam ceva despre identitatea acelui cadavru.

— Şi tu ce-ai răspuns?

— Am spus că nu ştiam. I-am spus că noi am crezut-o pe Rebecca singură pe bord.

— N-a mai spus nimic altceva?

— Ba da.

— Ce-a spus?

— M-a întrebat dacă nu cumva am putut să mă înşel la Edgecoombe.

— A spus asta?

— Da.

— Iar tu?

— I-am spus că se poate, că nu ştiam...

— Şi atunci merge cu tine mâine ca să vadă velierul? El, căpitanul Searle şi un doctor?

— Şi inspectorul Welch.

— Inspectorul Welch?

— Da.

— De ce? De ce inspectorul Welch?

— Aşa-i obiceiul când se descoperă un cadavru.

N-am zis nimic. Ne priveam. Simțeam iar mica mea durere din golul stomacului.

— Poate că vasul nu va putea fi readus la suprafață? am spus eu.

— Poate, zise el.

— Atunci n-or să poată scoate cadavrul, nu-i aşa? întrebai.

— Nu ştiu.

— El privea pe fereastră. Cerul era alb şi jos, ca atunci când am părăsit faleza. Dar nu era vânt. Totul era tăcut şi liniştit.

— Acum un ceas aş fi crezut că vântul o să se stârnească de la Sud-Vest, dar s-a potolit îndată, zise el.

— Da, spusei eu.

— Scafandrul o să aibă o vreme liniştită mâine când se va scufunda în apă, spuse el.

Telefonul de alături sună din nou. Sunetul acela strident şi zorit al semnalului avea ceva îngrijorător. Maxim şi cu mine ne privirăm. Apoi el se duse în odăiță ca să răspundă, închizând uşa, ca adineauri. Durerea ciudată care mă chinuia, nu mă părăsise deloc. Revenise şi mai tare la zbârnâitul telefonului. Senzația aceea mă purtă îndărăt, peste ani, în plină copilărie. Era durerea pe care o încercasem când eram tare mică şi petardele răsunaseră pe străzile Londrei şi eu stătusem tremurând, fără să înțeleg, pitită sub un dulăpior de lângă scară. Era aceeaşi impresie, aceeaşi durere.

Maxim se înapoiă în bibliotecă.

— Începe, spuse el încet.

— Ce vrei să spui? Ce s-a întâmplat? făcui eu deodată înghețată.

— Era un reporter, spuse el, un individ de la *Country Chronicle.* Întreba dacă-i adevărat că a fost găsit vasul primei doamne de Winter.

— Ce i-ai răspuns?

— I-am spus că da, s-a găsit un vas, dar că asta-i tot ce ştiam şi că s-ar putea foarte bine să nu fie vasul acela.

— E tot ce-a spus?

— Nu. A întrebat dacă aş putea să-i confirm zvonul că s-ar fi descoperit un cadavru în cabină.

— Nu!

— Ba da. O fi trăncănit cineva. Nu Searle, de asta sunt sigur. Scafandrul sau vreunul din prietenii lui. Nu-i poți face pe oamenii ăştia să tacă. Mâine dimineață, la micul dejun, tot Kerrith-ul o să cunoască întreaga poveste.

— Ce-ai răspuns cu privire la cadavru?

— Că nu ştiu, că n-aveam de făcut nicio declarație şi că le-aş fi îndatorat să nu-mi mai telefoneze.

— O să-i jigneşti. O să-i întărâți contra ta.

— N-am ce le face. N-am să dau nicio declarație gazetelor. Nu vreau ca oamenii ăştia să-mi telefoneze şi să-mi pună întrebări.

— Poate că o să avem nevoie de ei.

— Dacă o să ajungem la luptă, o să lupt singur, zise el. Nu vreau sprijinul ziarelor.

— Reporterul o să telefoneze altcuiva. Colonelului Julyan sau căpitanului Searle.

— Tot n-o să afle mai mult, zise Maxim.

— Dacă cel puțin am putea face ceva, spusei eu. Timpul trece. Mai avem atât de puține ceasuri înaintea noastră şi noi stăm aici, fără să ne clintim, aşteptând dimineața de mâine.

— Nu putem face nimic, răspunse Maxim.

Ne-am dus să stăm în bibliotecă. Maxim luă o carte, dar ştiam că nu citea. Din când în când îl vedeam ridicându-şi

capul ca şi când auzea din nou telefonul. Dar nu sună. N-o să ne stingherească nimeni. Ne îmbrăcarăm pentru cină, ca de obicei. Îmi părea incredibil că în seara trecută, la aceeaşi oră, îmi pusesem rochia albă, stătusem în fața oglinzii mele de toaletă, aranjându-mi peruca buclată. Era ca un vechi coşmar uitat, ceva de care îți aminteşti cu îndoială şi neîncredere, după luni de zile de la cele întâmplate. Ne-am aşezat la cină. Frith ne servi, ca de obicei. Chipul lui era solemn şi şters. Mă întrebam dacă fusese la Kerrith, dacă ştia ceva.

După-masă ne-am întors în bibliotecă. Ne vorbeam puțin. Mă aşezai pe jos, la picioarele lui Maxim, cu capul pe genunchii lui. Îşi trecu degetele prin părul meu. Într-un fel deosebit de felul cum mă dezmierdase altă dată, pierdut în gânduri. Nu mai semăna de loc cu mângâierea acordată lui Jasper. I-am simțit vârful degetelor chiar pe țeasta capului. Uneori, el mă săruta. Câteodată îmi vorbea. Nu mai exista nicio umbră între noi, şi tăceam, fiindcă amândoi doream acea tăcere. Mă întrebam cum puteam fi atât de fericită când micul nostru univers era atât de întunecos. Era o fericire ciudată. Nimic din ceea ce visasem sau aşteptasem. Nu era fericirea pe care mi-o închipuisem în ceasurile mele de singurătate. N-avea nimic înfrigurat, nimic neliniştitor. Era o fericire liniştită şi tăcută. Ferestrele bibliotecii erau larg deschise şi când nu ne vorbeam, priveam cerul întunecat.

În noaptea aceea trebuie să fi plouat, căci, când m-am trezit a doua zi dimineață la şapte şi m-am sculat, am văzut pe fereastră că trandafirii din grădină erau aplecați şi şiroiau de picături de apă şi că taluzurile gazonate, ce duceau spre pădure, erau umede şi argintate. În văzduh plutea un iz uşor de ceață şi de apă, mirosul ce însoțeşte primele frunze căzute. Mă întrebam dacă toamna o să vină cu două luni mai devreme. Maxim nu mă trezise, când se sculase la cinci. S-o fi strecurat din pat şi o fi trecut fără zgomot în cabinetul lui de toaletă. Acum era acolo, în golf, cu colonelul Julyan, căpitanul Searle şi oamenii de pe şlep. Şlepul ăsta trebuia să fie acolo cu macaraua şi lanțurile lui ca să se ridice velierul

Rebeccăi la suprafață. Mă gândeam la asta cu răceală, liniştită, fără emoție. Mi-i închipuiam pe toți colo jos, în golf şi carena mică, neagră a iahtului înălțându-se încet, la suprafață, leoarcă de apă, picurând, cu ierburile de mare, verzi, şi cu scoicile lipite de ochii Rebeccăi. Când iahtul o să fie urcat pe şlep, apa o să şiroiască pe flancurile lui şi se va întoarce în mare. Lemnăria micului vas trebuie să fie lucioasă şi cenuşie, mirosind a mâl şi a rugină şi a plante dintr-acelea negre care cresc sub stânci, pe care marea nu le dă la iveală niciodată. Poate că numele mai e vopsit pe proră: *„Je reviens”*, în litere verzi şi decolorate. Şi însăşi Rebecca era acolo, lungită în cabină.

Făcui baie, mă îmbrăcai şi coborâi pentru micul dejun, la nouă, ca de obicei. Pe farfuria mea era un teanc de scrisori. Scrisori de la oameni cari ne mulțumeau pentru bal. Îmi aruncai ochii pe ele. Frith mă întrebă dacă trebuie să țină cald micul dejun pentru Maxim. I-am spus că nu ştiam când o să se înapoieze.

— A fost silit să plece foarte devreme, am adăugat eu.

Frith n-a zis nimic. Avea o înfățişare solemnă, foarte gravă. M-am întrebat din nou ce anume ştia.

M-am sculat de la masă şi am luat corespondența cu mine în salonaş. Încăperea nu fusese aerisită. Am deschis larg toate ferestrele ca să intre aerul curat şi proaspăt. Florile de pe cămin tânjeau, multe erau ofilite. Petalele zăceau pe jos. Am sunat şi Maud, a doua cameristă intră în odaie.

— De odaia asta nu s-a atins nimeni în dimineața asta, am zis eu. Nu s-au deschis nici măcar ferestrele. Şi florile sunt ofilite. Ia-le te rog de aici.

Ea păru intimidată şi-şi ceru iertare.

— Să nu se mai repete, făcui eu.

— Nu, doamnă, zise ea. Ieşi din cameră luând florile.

N-aş fi crezut niciodată că-i atât de lesne să te arăți aspră. Mă întrebam de ce până atunci mi se păruse atât de greu. Meniul era pe birou. Somon rece cu maioneză, cotlete în aspic, piftie de pasăre, sufleu. Am recunoscut felurile acestea de mâncare pentru că le văzusem pe bufetul

supeului din noaptea balului. Tot noi mâncam resturile. Era desigur prânzul rece, ce mai fusese servit în ajun şi de care eu nu mă atinsesem. Mi-am spus că personalul îşi cam făcea de cap. Am şters meniul şi l-am chemat pe Robert.

— Spune doamnei Danvers să comande ceva cald, zisei eu. Dacă mai rămân bucate reci care nu s-au mâncat, nu mai vrem să ne fie aduse la masă.

— Prea bine, doamnă, încuviință el.

L-am urmat afară din încăpere şi m-am dus după foarfecele meu, în sera cea mică. Am intrat în grădina de trandafiri să culeg câțiva boboci. Vântul rece se potolise. O să fie tot atât de cald, tot atâta zăpuşeală ca în ajun. Mă întrebam dacă or mai fi în golf sau dacă s-or fi înapoiat spre vechiul port din Kerrith. Am să ştiu în curând. Maxim se va întoarce îndată şi-mi va povesti tot. Orice s-ar întâmpla, trebuie să rămân liniştită. Orice s-ar întâmpla, nu trebuie să mă tem. Tăiai trandafiri şi-i dusei în salonaş. Covorul fusese măturat, petalele strânse de pe jos. Începui să pun florile în vasele pe care Robert le umpluse cu apă. Terminasem aproape, când cineva bătu la uşă.

— Intră, spusei eu.

Era doamna Danvers. Ținea meniul în mână. Era palidă şi părea obosită. Avea cearcăne mari sub ochi.

— Bună dimineața, doamnă Danvers zisei eu.

— Nu înțeleg pentru ce mi-ați trimis înapoi meniul prin Robert, începu ea. De ce ați făcut asta?

O privii, ținând un trandafir în mână.

— Cotletele şi somonul acela au fost servite ieri, răspunsei eu. Le-am văzut pe bufetul cel mic. Azi aş prefera, ceva cald. Dacă resturile nu pot fi mâncate la bucătărie, aruncă-le. E atâta risipă în casa asta, încât, într-adevăr, ceva mai mult sau mai puțin…

Ea mă privi fără să spună nimic. Eu pusei trandafirul în vas, alături de ceilalți.

— Nu-mi spune că n-ai să ne dai nimic altceva, doamnă Danvers, zisei. Dumneata trebuie să ai meniuri pentru toate prilejurile.

— Nu sunt deprinsă să mi se trimită vorbă prin Robert, replică ea. Când doamna de Winter dorea să schimbe meniul, îmi telefona.

— Cred că ceea ce făcea doamna de Winter nu mă prea priveşte, spusei eu. Acum eu sunt doamna de Winter. Şi dacă o să-mi placă să-ți trimit instrucțiunile prin Robert, am să ți le trimit.

În clipa aceea, Robert intră în odaie.

— Doamnă, telefonează de la *Country Chronicle,* zise el.

— Spune celor de la *Country Chronicle* că nu sunt aici, făcui eu.

— Bine, doamnă, spuse el, părăsind camera.

— Ei bine, doamnă Danvers, ce mai aştepți? întrebai. Ea continua să mă privească, fără să spună ceva.

— Dacă nu mai ai să mă întrebi ceva, urmai eu, ar fi mai bine să te duci să le spui celor de la bucătărie ce au de gătit pentru prânz. Eu am treabă.

— Ce vor cei de la *Country Chronicle?* întrebă ea.

— Habar n-am.

— E adevărat, continuă ea încet, ce i s-a spus ieri lui Frith când era la Kerrith, că s-a găsit iahtul doamnei de Winter?

— S-a spus asta? făcui eu. Nu ştiam nimic.

— Căpitanul Searle, comandantul portului Kerith a venit ieri, nu-i aşa? Frith spune că la Kerith se povesteşte că scafandrul care s-a cufundat sub apă ca să cerceteze vasul naufragiat în golf, a descoperit velierul doamnei de Winter.

— Poate, spusei. Dar ai face mai bine să aştepți să se întoarcă domnul de Winter ca să-l întrebi pe dânsul.

— De ce a plecat atât de devreme domnul de Winter? întrebă ea.

— Asta-i treaba domnului de Winter, răspunsei.

Ea continua să mă privească.

— Frith spune că se povesteşte că în cabina vasului e un cadavru, zise ea. Cum se poate? Doamna de Winter naviga totdeauna singură.

— Nu mai întreba degeaba, doamnă Danvers, o întrerupsei eu. Nu ştiu mai mult decât dumneata.

— Adevărat? făcu ea încet.

Mă privea întruna. Mă întorsei şi pusei vasul pe una din mesele de lângă fereastră.

— Mă duc să dau ordinele pentru masă, zise ea.

Aşteptă o clipă. Eu nu spusei nimic. Apoi ea ieşi. Nu mă mai temeam de dânsa. Îşi pierduse puterea în acelaşi timp cu Rebecca. De acum înainte nu-mi va mai păsa de ce ar putea face sau spune. Ştiam că mi-era duşmancă şi nu-mi mai păsa. Dar dacă o să afle adevărul asupra cadavrului de pe vas şi o să ajungă şi duşmanca lui Maxim? Mă aşezai în fotoliu, pusei foarfecele de grădinărie pe masă. Nu mai aveam chef să pun trandafirii în vază. Mă întrebam ce făcea Maxim. Mă întrebam de ce telefonase din nou reporterul ziarului *Country Chronicle.* Vechea senzație dureroasă mă cuprinse din nou. Mă aplecai pe fereastră. Era tare cald. În văzduh se simțea furtuna. Grădinarii începură să tundă iar iarba. Îl vedeam pe unul din ei mergând înainte şi înapoi cu maşina, pe marginea malului. Nu mai puteam sta în salonaş. Mi-am luat foarfecele şi trandafirii şi m-am dus afară pe terasă. Am început să o străbat de la un capăt la altul. Jasper lipăia în spatele meu, întrebându-se de ce nu-l scot la plimbare. La unsprezece şi jumătate Frith veni după mine în hol.

— Domnul de Winter vă cheamă la telefon, doamnă, spuse el.

Am trecut, prin bibliotecă, în încăperea alăturată. Mâinile îmi tremurau când luai receptorul.

— Tu eşti? zise el. Aici e Maxim. Îți telefonez de la birou. Sunt cu Frank.

— Da? întrebai

Urmă o tăcere.

— Viu acasă cu Frank şi cu colonelul Julyan, la unu, la masă, spuse el.

— Da.

Aşteptai. Aşteptai ca să continue.

— Vasul a putut fi scos, zise el. Tocmai mă întorsesem în golf.

— Da.

— Erau acolo Searle, colonelul Julyan, Frank şi ceilalți, îmi spuse el.

Mă întrebam dacă Frank stătea lângă telefon şi dacă din pricina asta Maxim era atât de rece şi de rezervat.

— Atunci ne-am înțeles, făcu el. O să fim acasă la unu.

Aşezai receptorul în furcă. El nu-mi spusese nimic. Tot nu ştiam ce se întâmplase. Mă înapoiai pe terasă, după ce i-am spus lui Frith că o să fim patru la prânz în loc de doi.

Trecu un ceas, ce se tărăgăni încet, interminabil. M-am urcat să-mi pun o rochie mai uşoară. Am coborât din nou şi am aşteptat în salon. La unu fără cinci am auzit o maşină pe alee, apoi glasuri în hol. Mi-am aranjat părul în fața oglinzii. Eram foarte palidă. Mi-am ciupit obrajii ca să-i mai înroşesc. Maxim intră cu Frank şi cu colonelul Julyan. Mi-am amintit că-l văzusem la bal, travestit în Cromwell. Azi părea foarte deosebit, mai zbârcit, mai scund.

— Ce mai faci? spuse el. Vorbea foarte blajin, foarte grav, ca un doctor.

— Spune-i lui Frith să aducă porto; zise Maxim. Mă duc să mă spăl pe mâini.

— Şi eu, spuse Frank.

Frith apăru cu porto înainte de a-l fi sunat. Colonelul Julyan nu voi să bea. Luai un pahar ca să mă stăpânesc. Colonelul Julyan stătea alături de mine, lângă fereastră.

— E ceva foarte dureros, doamnă de Winter, spuse el îndatoritor. Îmi pare foarte rău pentru soțul dumitale şi pentru dumneata.

— Mulțumesc, făcui eu.

Băui o înghițitură de porto, apoi pusei paharul pe masă. Mi-era teamă să nu observe că-mi tremură mâna.

— Ce complică totul, e faptul că soțul dumitale a identificat anul trecut primul cadavru, spuse el.

— Nu înțeleg, făcui eu.

— Nu ştii deci ce am descoperit azi dimineață?

— Ştiu că există un cadavru. Scafandrul a descoperit un cadavru, spusei.

— Da, zise el, apoi privind pe deasupra umărului, spre hol, vorbi încet: — Mi-e tare teamă că s-ar putea să fie ea, după toate aparențele. Nu pot să vă dau amănunte, dar indiciile au fost de ajuns pentru ca soțul dumitale şi doctorul Philips s-o poată identifica.

Se opri brusc şi se îndepărtă de mine. Maxim şi Frank se înapoiau în odaie.

— Masa e gata, spuse Maxim.

Trecui în sufragerie, cu inima grea, ca de piatră, paralizată. Colonelul Julyan se aşeză la dreapta mea. Frank la stânga. Nu-l priveam pe Maxim. Frith şi Robert aduseră primul fel. Vorbirăm despre vreme.

— Am citit în *Times* că ieri, la Londra, au fost peste treizeci de grade, spuse colonelul Julyan.

— Adevărat? întrebai eu.

— Da. Trebuie să fi fost groaznic pentru nenorociții care n-au plecat nicăieri.

— Groaznic, da, spusei.

— La Paris poate să fie şi mai cald decât la Londra, zise Frank. Mi-aduc aminte că mi-am petrecut acolo un *week-end* în mijlocul lui august. N-am pătut să dorm. Nu se simțea nicio boare de aer în tot oraşul. Termometrul arăta peste patruzeci de grade.

— Şi francezii dorm totdeauna cu ferestrele închise, nu-i aşa? întrebă colonelul Julyan.

— Nu ştiu, spuse Frank, stăteam la hotel, unde erau mai ales americani.

— Cunoşti bine Franța, doamnă de Winter? mă întrebă colonelul Julyan.

— Nu, nu atât de bine, răspunsei.

— Ah, credeam că ai petrecut acolo mai mulți ani.

— Nu, spusei.

— Când am cunoscut-o eu, era la Monte Carlo, spuse Maxim. Nu-i tocmai Franța.

— Nu, desigur, zise colonelul Julyan. Trebuie să fie destul de cosmopolit. Dar coasta e frumoasă, nu-i aşa?

— Foarte frumoasă, spusei eu.

— Nu chiar atât de accidentată, nu-i aşa? Totuşi, ştii ce mi-aş dori. Prefer Anglia, când este vorba de a te stabili undeva. Acolo ştii pe ce lume te afli.

— Aş zice că şi francezii au aceleaşi sentimente, când este vorba de Franța, rosti Maxim.

— A, fără îndoială, admise colonelul Julyan.

Continuam să mâncăm în tăcere. Frith stătea în picioare în spatele scaunului meu. Ne gândeam cu toții la acelaşi lucru, dar trebuia să ne jucăm comedioara din pricina lui Frith. Îmi închipuiam că Frith se gândea la acelaşi lucru ca şi noi şi mă gândeam că totul ar fi mult mai uşor dacă, înlăturând deodată convențiile, am începe să vorbim cu el. Robert turnă vin. Se schimbară farfuriile. Trecurăm la al doilea fel. Doamna Danvers nu-mi uitase dorința de a ni se servi o masă caldă. Luai dintr-o farfurie o bucată de carne cu sos de ciuperci.

— Cred că toată lumea s-a distrat la minunata petrecere pe care ați dat-o alaltăieri seară, spuse colonelul Julyan.

— Sunt tare bucuroasă, am spus.

— Petreceri de acest fel oferă multă satisfacție localnicilor, constată el.

— Da, presupun că aşa e, am zis.

— Dorința de a se deghiza în vreun fel oarecare nu-i un instinct universal al speciei umane? întrebă Frank.

— Atunci eu trebuie să fiu foarte inuman, zise Maxim.

— Presupun că e o înclinare naturală afirmă colonelul Julyan, pentru oricare din noi, să arătăm altfel decât suntem. Într-un fel sau altul, toți suntem copii.

Mă întrebam câtă plăcere îi făcuse lui faptul că se deghizase în Cromwell. Nu-l prea văzusem la bal. Petrecuse mai toată seara în salonaş, jucând bridge.

— Joci cumva golf, doamnă de Winter? mă întrebă colonelul Julyan.

— Din păcate nu, spusei eu.

— Ar trebui să înveți. Fiica mea cea mare este o jucătoare pasionată şi nu găseşte nicăieri tineret ca să joace cu ea. I-am dăruit de ziua ei o maşină, pe care o conduce chiar ea.

Merge aproape în toate zilele pe coasta de nord. Asta o face să aibă o îndeletnicire.

— E încântător, spusei.

— S-ar fi potrivit ca ea să fie băiat urmă el. Fiu-meu e cu totul altfel. Nu-i făcut pentru sporturi. Îşi petrece timpul scriind versuri. Cred că o să-i treacă asta.

— Oh, desigur! spuse Frank. La vârsta lui făceam şi eu versuri. De atunci n-am mai scris niciodată.

— Sper şi eu, exclamă Maxim.

— Nu ştiu de la cine a moştenit băiatul meu înclinația asta, spuse colonelul Julyan. Desigur că nu de la maică-sa, nici de la mine.

Urmă o nouă tăcere. Colonelul Julyan mai luă ciuperci.

— Doamna Lacy arăta foarte bine noaptea trecută, spuse el.

— Da.

— Costumul îi venea prost ca de obicei; zise Maxim.

— Trebuie să fie tare greu. Să porți veşminte orientale, zise colonelul Julyan, şi totuşi ştiți că se spune că ar fi cu mult mai comode şi mai răcoroase decât tot ceea ce purtați dumneavoastră femeile din Anglia.

— Adevărat? făcui eu.

— Da, aşa se spune. Se pare că toate acele văluri largi înlătură căldura şi soarele.

— Ce curios, spuse Frank, ai crede dimpotrivă.

— Ei bine, aşa-i totuşi, zise colonelul Julyan.

— Cunoşti Orientul, colonele? întrebă Frank.

— Extremul-Orient. Am petrecut cinci ani în China. Apoi la Singapur.

— Nu acolo se face *curry?* întrebai eu

— Da, aveam *curry* foarte bun, la Singapur, spuse el.

— Îmi place grozav *curry,* zise Frank.

— Oh, în Anglia nu se face *curry* adevărat, zise colonelul Julyan.

Se strânseră farfuriile. Trecurăm la sufleu şi la salata de fructe.

— Cred că ați terminat de cules coacăzele, zise colonelul

Julyan. A fost o vară frumoasă pentru coacăze. Noi am făcut o mulțime de borcane de dulceață.

— Mie nu mi se pare bună dulceața de coacăze, spuse Frank. Are totdeauna atâția sâmburi mici...

— Ar trebui s-o guşti pe a noastră, zise colonelul Julyan. N-are mulți sâmburi.

— Anul ăsta o să avem grozav de multe mere la Manderley, zise Frank. Îi spuneam lui Maxim acum câteva zile, că o să fie un an record. O să putem trimite la Londra cantități mari.

— Socoteşti că merită cu adevărat osteneala? întrebă colonelul Julyan. Când plăteşti, oamenii pentru orele suplimentare, pe urmă împachetatul şi transportul, crezi că-ți mai rămâne un câştig ca lumea?

— Ai dreptate, replică Frank.

Sufleul şi salata de fructe fură terminate foarte iute, Robert apăru cu brânza şi biscuiți şi câteva minute mai târziu, Frith aducea cafeaua şi țigările. Apoi, ieşiră amândoi din odaie închizând uşa. Ne băurăm în tăcere cafeaua. Eu îmi priveam cu încăpățânare farfurioara.

— De Winter, spuneam soției dumitale, înainte de masă, începu colonelul Julyan, reluându-şi tonul său confidențial, că în toată această afacere neplăcută lucrul cel mai supărător e faptul că dumneata ai identificat primul cadavru.

— Da, desigur, încuviință Maxim.

— Cred că eroarea era cât se poate de firească, ținând seama de împrejurări, interveni Frank cu însuflețire. Autoritățile scriseseră lui Maxim cerându-i să vie la Edgecoombe, pentru că se credea că leşul era al doamnei de Winter. Iar Maxim nu se simțea atât de bine pe atunci. Am vrut să-l însoțesc, dar el a stăruit să se ducă singur. Nu era în stare să facă un drum de felul ăsta.

— E stupid, spuse Maxim, mă simțeam foarte bine.

— La ce bun să discutăm din nou toate astea, zise colonelul Julyan. Dumneata ai făcut această primă identificare, şi acum tot nu mai avem nicio altă posibilitate decât să admitem eroarea. De astă dată, pare că nu mai

există nicio îndoială.

— Niciuna, răspunse Maxim.

— Aş voi să pot să-ţi cruţ formalităţile şi publicitatea unei anchete, urmă colonelul Julyan, dar mi-e teamă că o să fie cu neputinţă.

— Bineînţeles, spuse Maxim.

— Nu cred că o să ţină prea mult. O să fie de ajuns ca să confirmi identificarea şi să avem mărturia lui Tabbe, în privinţa stării velierului, în clipa când se afla pe şantier. Căci spuneai că el a transformat vasul când l-a cumpărat soţia dumitale din Franţa. Ştii, o simplă formalitate. Dar e necesară. Nu, ceea ce mă supără, e publicitatea blestemată a afacerii. E atât de trist şi de supărător pentru dumneata şi soţia dumitale...

— Nu face nimic, spuse Maxim. Înţelegem foarte bine.

— E într-adevăr o nenorocire că vasul acela blestemat a eşuat tocmai acolo. Dacă n-ar fi fost naufragiul ăsta, nu s-ar mai fi pomenit niciodată de chestia asta.

— Desigur, spuse Maxim.

— Singura mângâiere e că acum ştim că moartea sărmanei doamne de Winter a fost rapidă şi instantanee. Nici n-a mai putut fi vorba să încerce să înoate.

— Nici vorbă, spuse Maxim.

— O fi coborât să caute ceva, apoi uşa s-a trântit şi un val a acoperit vasul atunci când nu se mai găsea nimeni la cârmă, zise colonelul Julyan. E groaznic.

— Da, spuse Maxim.

— Cred că în felul ăsta s-a petrecut moartea. Dumneata ce crezi, Crawley? întrebă colonelul Julyan întorcându-se spre Frank.

— Oh, nici nu mai încape îndoială, spuse Frank.

Ridicai ochii şi văzui că Frank îl privea pe Maxim.

El întoarse îndată capul, dar nu înainte ca eu să fi văzut şi înţeles expresia ochilor lui. Frank ştia. Şi Maxim nu ştia că ştie şi el. Continuai să-mi amestec cafeaua. Mâna mi-era caldă, umedă.

— E de necrezut că mai devreme sau mai târziu comitem

cu toţii greşeli de tactică, spuse colonelul Julyan, şi o păţim. Doamna de Winter trebuia să ştie cu câtă furie năvăleşte vântul în golful ăsta şi că-i periculos să dai drumul cârmei unui vas mic ca acela. Trebuie să fi navigat singură de multe ori pe apele astea. Apoi când soseşte clipa, comite o imprudenţă… şi imprudenţa asta o omoară pe loc. E o lecţie pentru noi toţi.

— Se întâmplă atât de iute un accident, spuse Frank, chiar şi oamenilor celor mai experimentaţi. Gândeşte-te la numărul celor omorâţi în toţi anii la vânătoare.

— Da, ştiu. Dar, de obicei acolo, calul cade şi te azvârle jos. Dacă doamna de Winter n-ar fi dat drumul cârmei vasului, accidentul nu s-ar mai fi întâmplat niciodată. E într-adevăr extraordinar. Am urmărit-o cu privirea deseori la regatele de sâmbătă din Kerrith şi n-am văzut-o niciodată făcând vreo greşeală de manevrare. Asta e greşeala unui începător. Şi tocmai lângă stâncă…

— Marea era foarte vijelioasă în noaptea aceea, explică Frank. S-o fi rupt ceva. Atunci ea a coborât probabil să caute un cuţit.

— Desigur, desigur. În sfârşit, n-o să ştim niciodată. Şi nu cred că vom fi mai luminaţi, dacă am şti. V-am spus, aş voi să pot opri ancheta asta, dar nu pot. Am să caut să aranjez totul, pe marţi dimineaţă şi să dureze cât se poate de puţin. O simplă formalitate. Dar mi-e teamă că n-o să putem scăpa de gazetari.

Se aşternu o nouă tăcere. Am socotit că sosise clipa să-mi dau scaunul la o parte.

— Ce-ar fi să ne ducem în grădină? propusei eu.

Ne sculărăm cu toţii şi ieşirăm pe terasă. Colonelul Julyan îl mângâie pe Jasper.

— E o căţea frumoasă, zise el.

— Da, răspunsei eu.

— O să aibă căţei frumoşi.

— Da.

Rămaserăm aşa un minut, apoi el se uită la ceas.

— Mulţumesc pentru masa minunată, spuse el. Am foarte

multă treabă după-amiază şi sper că o să mă iertaţi că vă părăsesc atât de iute.

— Dar bineînţeles, zisei eu.

— Îmi pare într-adevăr foarte rău de ceea ce se întâmplă. Vă bucuraţi de toată simpatia mea. Consider că-i şi mai neplăcut pentru dumneata decât pentru soţul dumitale. În sfârşit, după ce s-o încheia ancheta, va trebui să vă grăbiţi să uitaţi amândoi asta.

— Da, o să încercăm.

— Maşina mea e pe alee. Poate că aş putea să-l duc pe Crawley. Crawley? Dacă-ţi convine, te las în faţa biroului dumitale.

— Cu plăcere, spuse Frank.

El veni spre mine şi-mi luă mâna.

— Pe curând, zise.

— Da, făcui eu.

Nu-l priveam. Mi-era teamă să nu-mi citească în ochi. Nu voiam să ştie că eu ştiam. Maxim îi însoţi până la maşină. După ce plecară, el mă ajunse pe terasă. Mă luă de braţ. Stăteam în picioare, privind pajiştile ce se întindeau în faţa mării.

— Lucrurile se vor aranja foarte bine, zise el. Sunt liniştit. Am încredere. Ai văzut cum s-au comportat Julyan şi Frank la masă. N-o să fie nicio dificultate la audiere. O să meargă foarte bine.

Eu n-am spus nimic. Îi ţineam strâns braţul.

— Nu putea fi nicio clipă vorba să nu recunosc cadavrul, spuse el. Ceea ce am văzut era de ajuns ca doctorul Philips să-l poată identifica, chiar fără mine. Nu există nicio urmă din ceea ce am făptuit. Glonţul n-a atins osul.

Un fluture zbură prin faţa noastră, prostănac şi uşuratic.

— Ai auzit ce-au spus, urmă el. Socotesc că ea s-a pomenit închisă în cabină. Aşa o să creadă şi juriul la proces. Phillips o s-o explice în felul ăsta.

Tăcu. Eu tot nu vorbeam.

— Doar pentru tine mă frământ, spuse el. Altfel nu mi-ar părea rău de nimic. Dacă ar trebui s-o fac din nou, n-aş

proceda altfel. Sunt fericit că am omorât-o pe Rebecca, n-am să am niciodată remuşcări, niciodată, niciodată. Dar tu? Nu pot uita cât rău ți-am pricinuit. Te priveam şi nu mă gândeam la nimic altceva în tot timpul mesei. A pierit pentru totdeauna înfățişarea aceea tinerească şi vagă care-mi plăcea. N-o să mai revină niciodată. Am ucis şi asta, vorbindu-ți de Rebecca… A pierit în douăzeci şi patru de ore. Te-ai maturizat atât de mult acum…

Capitolul 22

ZIARUL DIN LOCALITATE PE CARE mi-l aduse în seara aceea Frith avea manşete mari. El îl puse pe masă. Maxim nu era acolo, se urcase devreme ca să se îmbrace pentru cină. Frith se opri o clipă, aşteptând să spun ceva şi mi se păru stupid să mă prefac că ignor o întâmplare, care avea probabil atâta însemnătate pentru toți servitorii din casă.

— E îngrozitor, Frith, zisei eu.

— Da, doamnă, suntem toți impresionați, răspunse el.

— E atât de neplăcut că domnul trebuie să treacă prin toate astea.

— Da, doamnă, e trist. Dar atunci nu mai încape nicio îndoială că rămăşițele pământeşti găsite pe iaht sunt ale doamnei de Winter?

— Nu, Frith, nicio îndoială.

— Nu reuşim să ne venim în fire, doamnă; cum a putut să se lase astfel surprinsă. Avea o experiență atât de mare a navigației pe mare...

— Da, Frith, aşa spunem toți. Dar există accidente. Şi cred într-adevăr că n-o să ştim niciodată cum s-a întâmplat.

— Fără îndoială, doamnă, dar e o lovitură. La oficiu, toți suntem profund impresionați. Şi chiar după bal! Asta într-adevăr nu-i drept.

— Nu, Frith.

— Se pare că o să fie o anchetă.

— Da. O simplă formalitate.

— Bineînțeles, doamnă. Oare o să cheme pe vreunul din

noi ca martor?

— Nu cred.

— Aş face cu drag orice, ca să ajut familia, domnul de Winter o ştie.

— Da, Frith, fireşte că ştie.

— Le-am spus la oficiu să nu vorbească de asta, dar e greu să-i supraveghezi, mai ales pe tinerele servitoare. Cu Robert m-am înțeles, fireşte. Cred că vestea a fost o mare lovitură pentru doamna Danvers.

— Da, Frith, şi eu mă gândeam la asta.

— S-a urcat în odaie numaidecât după-masă şi n-a mai coborât. Alice s-a dus adineauri să-i ducă o ceaşcă de ceai şi ziarul. Spunea că doamna Danvers părea într-adevăr foarte bolnavă.

— Ar face mai bine să se odihnească mai departe, zisei. Nu trebuie să se scoale, dacă-i bolnavă. Să-i spună Alice. Pot să dau şi eu dispoziții şi să mă înțeleg cu bucătăreasa.

— Da, doamnă. Nu cred, doamnă, că-i bolnavă trupeşte, e doar şocul descoperirii doamnei de Winter. Doamna Danvers o iubea foarte mult pe doamna de Winter.

— Da, spusei eu, da, ştiu.

Frith ieşi din odaie şi eu m-am grăbit să mă uit în ziar, înainte de a coborî Maxim. În pagina întâia era o coloană întreagă despre eveniment şi o fotografie a lui Maxim, groaznic de neclară şi care data, probabil de cel puțin cincisprezece ani. Era înspăimântător să-l văd aşa, în mijlocul paginii întâia privindu-mă. Şi mica frază de la sfârşitul articolului care mă privea, spunând că Maxim se căsătorise a doua oară cu mine şi că tocmai dăduse un bal costumat la Manderley... Toate astea păreau atât de reci şi de vulgare în tiparul negru al ziarului. Rebecca de Winter era descrisă frumoasă, plină de talente, iubită de toți cei care o cunoşteau, înecată de un an, iar Maxim recăsătorindu-se în primăvara următoare, aducându-şi tânăra nevastă direct la Manderley (aşa scria) şi dând un bal costumat în cinstea ei. Apoi, a doua zi dimineață, e regăsit trupul celei dintâi soții în cabina iahtului, în fundul golfului.

Reportajul era, desigur, adevărat, deşi combinat cu câteva inexactităţi, făcând din această întâmplare neplăcută o hrană savuroasă pentru sutele de cititori care pretind asta pentru banii lor. Maxim apărea în acel articol josnic, un fel de satir, aducându-şi „tânăra nevastă”, cum ziceau ei, la Manderley şi dând un bal, ca şi când am fi vrut să ne exhibăm în faţa lumii.

Ascunsei ziarul sub perna fotoliului ca să nu-l vadă Maxim. Dar nu-i putui ascunde ediţiile din dimineaţa următoare. Se vorbea despre asta şi în ziarele din Londra. Există şi o fotografie a Manderley-ului. Manderley-ul era în ziare, ca şi Maxim. Lui îi spuneau Max de Winter. Suna indecent, oribil. Toate articolele scoteau în evidenţă faptul că Rebecca fusese descoperită după bal, ca şi când această clipă fusese intenţionat aleasă. Cele două ziare întrebuinţau aceeaşi expresie: „ironia sorţii”. Da, fără îndoială, era o ironie a sorţii. Era o poveste frumoasă. Îl vedeam pe Maxim la micul dejun, îngălbenind din ce în ce mai mult, când citea ziarele unul după altul, apoi gazeta locală. El nu zise nimic. Mă privi numai şi-i întinsei mâna peste masă.

— Ce ticăloşi, murmură el, ce ticăloşi!

Mă gândeam la tot ce-ar putea spune ei, dacă ar cunoaşte adevărul. N-ar scrie o coloană, ci cinci sau şase. Afişe la Londra. Vânzătorii de ziare ar striga pe străzi în faţa intrărilor metroului. Îngrozitorul cuvânt în mijlocul manşetei, cu litere negre, groase.

Frank veni după micul dejun. Era palid şi obosit, ca şi când n-ar fi dormit.

— Am dat ordin telefonistului ca toate chemările telefonice pentru Manderley să le transmită la birou, zise el lui Maxim. Aşa că dacă telefonează ziariştii, vorbesc eu cu ei. Şi de asemeni în celelalte zile. Nu vreau să te plictisească. Am şi primit mai multe comunicări din împrejurimi. Am răspuns de fiecare dată acelaşi lucru: am spus că domnul şi doamna de Winter erau recunoscători de toate dovezile de simpatie şi că speră că prietenii lor o să înţeleagă că nu primesc pe nimeni mai înainte de câteva zile. Doamna Lacy a telefonat la

opt şi jumătate, voia să vină numaidecât.

— Dumnezeule! exclamă Maxim.

Nu fi neliniştit. I-am spus foarte sincer că nu cred că prezența ei ne-ar putea ajuta şi că nu vrei să vezi pe nimeni decât pe doamna de Winter. Voia să ştie când o să se judece procesul, dar i-am spus că încă nu s-a hotărât. Dar nu ştiu cum am putea s-o împiedicăm să vină, dacă o vedea ce scriu ziarele.

— Reporterii ăştia blestemați! se înfurie Maxim.

— E adevărat, zise Frank. Ai vrea să-i gâtui pe toți, dar trebuie să înțelegi şi punctul lor de vedere. Ăsta-i mijlocul lor de existență. Probabil că dacă nu pun mâna pe un reportaj, redactorul-şef îi concediază. Dacă redactorul-şef nu scoate pe piață o ediție care să se vândă, proprietarul ziarului îl concediază. Şi dacă ziarul nu se vinde, proprietarul îşi pierde toți banii. De altfel n-o să ai de-a face cu ei, Maxim; mă ocup eu de asta. Pregăteşte-ți în linişte declarația pe care o s-o faci la tribunal.

— Ştiu ce am de spus.

— Desigur, dar nu uita că judecător[12] e bătrânul Horridge. E foarte sever, intră în amănunte care n-au nicio legătură cu procesul, ca să arate juriului cât e de conştiincios. Nu trebuie să-l laşi să te intimideze.

— De ce dracu m-ar intimida? Nu există nimic care mă poate intimida.

— Desigur. Dar am asistat la aceste interogatorii ale judecătorului şi e uşor să-ți pierzi răbdarea. Nu trebuie să-l superi.

— Frank are dreptate, zisei eu. Îl înțeleg. Cu cât o să meargă lucrul mai repede şi fără dificultăți, cu atât o să fie mai bine pentru toată lumea. Când o să treacă această poveste groaznică, o s-o uităm cu toții, nu-i aşa, Frank?

— Da, fireşte, încuviință Frank.

Mă feream de ochii lui, dar eram mai convinsă ca oricând că ştie adevărul. Îl ştiuse întotdeauna. Mi-am amintit prima

---

[12] În original *coroner,* adică anchetator al deceselor suspecte.

noastră întâlnire, în ziua când Beatrice, Giles şi cu el veniseră să dejuneze la Manderley, şi când Beatrice stăruise, lipsită de tact, asupra sănătății lui Maxim. Mi-l aminteam pe Frank şi felul în care schimbase convorbirea şi venise în ajutorul lui Maxim. Aversiunea lui ciudată de a vorbi despre Rebecca, felul lui rigid, caraghios şi pompos de a întreține conversația, ori de câte ori ne apropiam de un stadiu aducând a intimitate. Înțelegeam totul. Frank ştia, dar Maxim nu ştia că el ştie. Şi Frank nu dorea ca Maxim să ştie că el ştia. Şi eram câteştrei acolo privindu-ne, cu aceste mici bariere între noi.

Telefonul nu ne mai deranja. Toate comunicările erau transmise biroului. Nu aveau decât să aştepte. Să aştepte până marți.

N-am văzut-o de loc pe doamna Danvers. Meniul îmi fu prezentat pe calea obişnuită şi nu schimbai nimic. O întrebai de sănătatea ei pe micuța Clarise, care îmi spuse că doamna Danvers îşi vedea de treabă ca de obicei, dar că nu vorbea cu nimeni. Mânca în odaia ei.

Clarise holba nişte ochi mari, în mod vizibil curioasă, dar nu mi-a pus întrebări şi n-aveam nicio poftă să discut nimic cu ea. Era vădit unicul subiect de convorbire la bucătărie şi pe moşie, în cabina paznicilor, în ferme. Cred că nu se vorbea decât de asta la Kerrrith. Rămaserăm la Manderley, în grădină, aproape de casă. Nu ne-am dus nici măcar până în pădure. Furtuna nu izbucnise. Era tot atât de cald, tot atât de apăsător. Aerul era încărcat de electricitate şi cerul întunecat şi alb amenința a ploaie, dar ea nu cădea. Audiența fusese hotărâtă marți, la două.

Mâncarăm la unu fără un sfert. Frank era acolo. Slavă Domnului, Beatrice telefonase că nu poate veni. Roger, fiul ei, era acasă şi avea oreion; n-aveau voie să iasă niciunul din casă. Nu m-am putut stăpâni să nu binecuvântez oreionul. Nu cred că Maxim să fi putut îndura prezența Beatricei, sinceră, neliniştită şi drăgăstoasă, dar punând tot timpul întrebări. Punând fără încetare întrebări.

Dejunul fu luat în grabă şi într-o stare de enervare. Nu

vorbeam deloc. Simțeam din nou junghiuri în golul stomacului. Nu puteam să înghit nimic. Fu o uşurare când acest simulacru de masă s-a terminat în sfârşit şi l-am auzit pe Maxim ducându-se să ia maşina. Zgomotul motorului mă mai îmbărbătă. Asta însemna că trebuie să plecăm, că aveam ceva de făcut. Nu să stăm doar la Manderley. Frank ne urma în maşinuța lui. Am stat cu mâna pe genunchiul lui Maxim tot timpul cât a condus. Părea foarte liniştit. În niciun caz nervos. Aveam impresia că însoțesc pe cineva la o clinică. Şi fără să ştiu ce o să se întâmple. Dacă operația o să izbutească. Aveam mâinile foarte reci. Inima îmi bătea într-un mod ciudat, spasmodic. Şi aveam mereu crampe în golul stomacului. Ancheta, trebuia să se facă la Lariyon, oraş principal, la cinci kilometri de Kerrith. Parcarăm maşina în piața mare. Automobilul doctorului Philips era acolo, ca şi acela al colonelului Julyan. Mai erau şi altele. Văzui pe un trecător, privindu-l pe Maxim curios şi atrăgând asupra lui atenția însoțitoarei sale.

— Cred că am să rămân aici, zisei. N-am chef să intru.

— Nu voiam să vii, spuse Maxim. De la început am fost împotrivă. Ar fi fost mai bine să rămâi la Manderley.

— Nu, nu. O să mă simt bine, aici, în maşină.

Frank se apropie de portieră.

— Doamna de Winter nu coboară? întrebă el.

— Nu, răspunse Maxim. Vrea să rămână în maşină.

— Cred că face bine, zise Frank. N-are într-adevăr niciun motiv să vină înăuntru. N-o să stăm mult.

— Foarte bine, răspunsei eu.

— Îți păstrez un loc, dacă îți schimbi părerea, îmi făgădui Frank.

Se depărtară, lăsându-mă acolo. Era ziua când activitatea înceta mai devreme. Prăvăliile erau întunecoase şi mohorâte. Nu erau mult frecventate. Lanyon era prea departe de mare ca să fie un centru de vilegiatură. Priveam liniştită prăvăliile şi minutele treceau. Mă întrebam ce făceau acolo judecătorul, Frank, Maxim, colonelul Julyan. M-am dat jos din maşină şi am început să măsor, cu paşi mari piața încolo

şi încoace. M-am oprit în faţa unei vitrine. Apoi mi-am reluat plimbarea în lung şi în lat. Am băgat de seamă că un agent de poliţie mă privea curios. Am luat-o după colţ ca să-l evit.

Am observat că, fără să vreau, mă îndreptam spre clădirea tribunalului. Nu se făcuse mare publicitate în privinţa orei şi nicio mulţime nu aştepta în faţa uşii, aşa cum crezusem şi mă temusem. Piaţa părea pustie. Am urcat treptele peronului şi m-am oprit în antreu.

Un poliţist răsări înaintea mea.

— Doriţi ceva? mă întrebă el.

— Nu, nu, zisei.

— Nu puteţi rămâne aici, spuse el.

— O vă cer iertare, răspunsei eu şi mă întorsei gata să cobor peronul.

— Scuzaţi-mă, doamnă, reluă el, nu sunteţi doamna de Winter?

— Ba da.

— Atunci e altceva. Puteţi rămâne, dacă doriţi. Vreţi să staţi acolo?

— Mulţumesc, zisei eu.

El mă introduse într-o odaie goală, în care nu exista decât un birou. Semăna cu sala de aşteptare a unei gări. Mă aşezai acolo, cu mâinile pe genunchi. Trecură cinci minute. Nu se întâmpla nimic. Era mai rău decât să aştept afară, decât să stau în maşină. M-am ridicat şi m-am dus în antreu. Poliţistul era tot acolo.

— O să mai dureze mult? întrebai eu.

— Mă pot duce să văd, dacă vreţi.

El dispăru într-un coridor. Se întoarse curând.

— Cred că n-o să mai dureze mult, zise el. Domnul de Winter şi-a făcut tocmai depoziţia. De asemeni căpitanul Searle, scafandrul şi doctorul Phillips. Nu mai trebuie ascultat decât un martor: domnul Tabbe, constructorul de vapoare din Kerrith.

— Atunci e pe terminate, zisei eu.

— Cred că da, doamnă, răspunse el. Apoi adăugă, parcă îmboldit de un gând neaşteptat: „Nu vreţi să ascultaţi

sfârşitul? E un loc liber lângă intrare. Dacă stați acolo, nu stânjeniți pe nimeni”.

— Da, spusei, da, e o idee.

Audiența era aproape terminată. Maxim îşi făcuse depoziția. Mi-era indiferent să aud restul. Pe Maxim nu voiam să-l aud. Mă enerva să ascult mărturia lui. De aceea n-am intrat cu el şi cu Frank de la bun început. Acum nu mai avea nicio însemnătate. Rolul lui se sfârşise.

Îl urmai pe agent, care deschise o uşă în fundul coridorului. Mă strecurai şi mă aşezai chiar lângă intrare. Sala era mai mică decât crezusem eu. Înăuntru era o căldură înăbuşitoare. Îmi închipuisem că trebuie să fie o sală mare, goală, cu bănci, ca într-o biserică. Maxim şi Frank stăteau unul lângă altul. Judecătorul era un bătrân slab, cu *pince-nez.* Erau oameni pe care nu-i cunoşteam. Mă uitai la ei cu coada ochiului. Inima îmi tresări brusc când o recunoscui pe doamna Danvers. Era în fundul sălii. Iar Favell era lângă ea. Jack Favell, vărul Rebeccăi, era aplecat înainte, cu bărbia în mâini, cu ochii țintă la domnul Hoorridge, judecătorul. Nu mă aşteptam să-l găsesc acolo. Mă întrebam dacă Maxim l-o fi văzut. James Tabbe, constructorul de vapoare, sta în picioare acum şi judecătorul îi punea o întrebare.

— Da, domnule, răspundea Tabbe, eu am transformat corăbioara doamnei de Winter. La început fusese un vas de pescuit francez şi doamna de Winter îl cumpărase din Bretania pe o nimica toată. M-a însărcinat pe mine să-l transform într-un fel de iaht mic.

— Vasul putea merge pe mare? întrebă judecătorul.

— Putea, când l-am predat în aprilie anul trecut. Doamna de Winter îl lăsase în octombrie trecut, ca de obicei, pe şantierul meu; apoi, în martie, mi-a trimis vorbă ca să-l pregătesc de plecare, ceea ce am şi făcut. Era al patrulea sezon de când doamna de Winter naviga cu vasul ăsta, de când îl transformasem.

— Se ştie dacă vasul ăsta s-a mai scufundat vreodată?

— Nu, domnule. Doamna de Winter m-ar fi încunoştințat

imediat. După câte îmi spunea, era încântată din toate punctele de vedere de vasul ei.

— Desigur că manevrarea acelui vas cerea o mare prudență?

— Ştiți, domnule, întotdeauna trebuie o anumită prezență de spirit ca să conduci un velier, nu pot spune altfel. Dar vasul doamnei de Winter nu era o rablă dintr-alea pe care n-o poți slăbi nicio clipă din ochi, ca anumite vase pe care le vedeți la Kerrith. Era un vas solid, care putea să înfrunte un vânt puternic. Doamna de Winter a navigat cu el şi pe o furtună mai mare decât a fost în noaptea aceea. Vântul n-a suflat atunci decât în rafale scurte. Asta am spus tot timpul. N-am înțeles niciodată cum un vas ca al doamnei de Winter s-a putut scufunda pe o astfel de noapte.

— Totuşi, dacă doamna de Winter, după cum se bănuieşte, a coborât să-şi ia o manta şi în aceeaşi clipă a izbucnit o rafală puternică dinspre promontoriu, ar fi fost suficient ca să scufunde vasul? întrebă judecătorul.

James Tabbe clătină din cap.

— Nu, zise el, încăpățânat, cred că asta n-ar fi fost de ajuns.

— Totuşi aşa trebuie să se fi întâmplat, domnule. Nu cred că domnul de Winter sau careva dintre noi te socoteşte câtuşi de puțin vinovat de accident, pentru felul cum ai făcut reparația. Dumneata ai repus vasul în funcțiune la începutul sezonului, asta-i tot ce doream să ştiu. Doamna de Winter a slăbit, din nenorocire, o clipă paza şi şi-a pierdut viața, vasul scufundându-se împreună cu ea. Nu este primul accident care s-a întâmplat astfel. Îți repet, că nu eşti cu nimic vinovat.

— Iertați-mă, domnule, reluă constructorul de vapoare, dar asta nu-i chiar totul. Şi cu îngăduința dumneavoastră aş vrea să adaug ceva.

— Foarte bine, urmează îl îndemnă judecătorul.

— Iată, domnule, despre ce-i vorba. Anul trecut, după accident, mulți din Kerrith au spus lucruri neplăcute despre munca mea. Sunt unii care au spus că am lăsat-o pe

doamna de Winter să-şi înceapă sezonul cu un vas vechi, putrezit. Am pierdut două-trei comenzi din cauza asta. Era o mare nedreptate, dar vasul se scufundase şi eu nu puteam spune nimic întru apărarea mea. Apoi, după cum ştiţi, s-a întâmplat naufragiul marelui vapor şi iahtul doamnei de Winter a fost regăsit şi adus la suprafaţă. Căpitanul Searle mi-a dat încuviinţarea ieri să mă duc să-l cercetez şi am fost. Voiam să mă încredinţez că lucrul meu era trainic, ţinând seama de faptul că vasul stătuse douăsprezece luni şi mai bine în fundul apei.

— Era foarte firesc, zise judecătorul. Sper că ai fost mulţumit.

— Da, domnule, am fost. Din punctul de vedere al muncii pe care am efectuat-o, velierul n-avea nimic defectuos. L-am cercetat în toate colţurile pe şlep unde îl ridicase căpitanul Searle. Se scufundase pe un banc de nisip, după cum mi-a spus scafandrul când l-am întrebat. Nu se lovise de stâncă. Stânca era la o depărtare de cel puţin un metru şi cincizeci. Vasul era pe nisip şi n-are nicio urmă făcută de vreo stâncă.

El se opri. Judecătorul îl privi întrebător.

— Ei bine, făcu el, asta voiai să spui?

— Nu, domnule, răspunse Tabbe cu emfază, asta nu-i totul. Vreau să ştiu un lucru: cine a făcut găurile din duşumea? Nu-s făcute de stânci. Stânca cea mai apropiată era la un metru şi cincizeci de acolo. De altfel astea nu sunt urme lăsate de stânci. Sunt urme făcute cu un vârf ascuţit de metal.

Eu nu mă uitai la el. Îmi îndreptasem privirea în jos. Podeaua era acoperită cu linoleum verde.

Mă întrebam de ce judecătorul nu răspunde nimic. De ce se prelungea această tăcere? Când vorbi în cele din urmă, glasul lui părea că vine de departe.

— Ce vrei să spui? întrebă el. Ce fel de găuri?

— Sunt în total trei, zise constructorul de vapoare. Una lângă inel, dedesubtul liniei de plutire. Celelalte două, foarte aproape una de alta, în mijlocul chilei iahtului. Şi asta nu-i tot. Robinetele de siguranţă erau deschise.

— Robinetele de siguranță? Ce sunt astea? întrebă judecătorul.

— Dispozitivul care închide țevile ce vin de la lavoar sau closet, domnule. Doamna de Winter avea un mic cabinet de toaletă pe velier. Şi la proră era un robinet pentru spălat. Era unul acolo şi unul în cabinetul de toaletă. Când eşti pe mare, ele sunt totdeauna închise, căci altfel ar intra apa. Când am cercetat ieri velierul, cele două robinete de siguranță erau larg deschise.

Era cald, mult prea cald. De ce nu se deschidea o fereastră? O să ne înăbuşim dacă o să rămânem în această atmosferă, cu atâția oameni respirând acelaşi aer, atâția oameni.

— Cu găurile în fundul vasului şi cu robinetele de siguranță deschise, domnule, nu trebuia multă vreme pentru ca un vas mic ca ăsta să se scufunde. După părerea mea, nu mai mult de zece minute. Găurile nu existau când vasul a părăsit şantierul meu. Eram mulțumit de lucrul meu şi doamna de Winter, de asemeni. Părerea mea, domnule, e că vasul nu s-a răsturnat. A fost scufundat intenționat.

Trebuia să încerc să ajung la uşă. Trebuia să încerc să mă întorc în sala de aşteptare. Nu era aer în acea odaie şi persoana de lângă mine ocupa prea mult loc, prea mult… Cineva se ridică în fața mea şi vorbi, de asemeni toată lumea vorbea. Nu ştiam ce se întâmpla. Nu puteam să văd nimic. Era cald, atât de cald! Judecătorul ceru tuturor să tacă şi spuse ceva în legătură cu „domnul de Winter”. Eu nu vedeam nimic. În fața mea era o femeie cu pălărie. Acum Maxim era în picioare. Eu nu-l puteam privi. Nu trebuia să-l privesc. Mai simțisem o dată asta. Când s-a întâmplat oare? Nu ştiu. Nu-mi amintesc. O, ba da, cu doamna Danvers. În ziua când doamna Danvers a stat foarte aproape de mine la fereastră. Doamna Danvers era acum în această sală, ascultându-l pe judecător. Maxim era în picioare. Căldura se ridica din pământ în unduiri încete. Îmi atingea mâinile umede şi lunecoase, îmi atingea gâtul, bărbia, obrazul.

— Domnule de Winter, ai auzit depoziția domnului James

Table, căruia îi fusese încredințat vasul doamnei de Winter? Ştii ceva despre acele găuri făcute în fundul vasului?

— Absolut nimic.

— Ai vreo idee cine ar fi putut să le facă?

— Bineînțeles că nu.

— Auzi pentru prima oară vorbindu-se de ele?

— Da.

— Aceasta te tulbură, desigur?

— Am fost destul de tulburat când am aflat că acum un an m-am înşelat asupra identificării şi iată că acum mi se spune că prima mea soție nu numai că s-a înecat în cabina iahtului ei, dar că găurile au fost făcute în fundul vasului cu intenția deliberată de a se scufunda iahtul. Şi vă mirați că aceasta mă tulbură?

„Nu, Maxim, nu. Aşa o să-l scoți din sărite. Ştii ce ți-a spus Frank. Nu trebuie să-l enervezi. Nu glasul ăsta. Nu glasul ăsta mânios, Maxim. El n-o să înțeleagă. Te rog, dragă, te rog! Oh, Doamne, fă ca Maxim să nu se înfurie! Fă ca Maxim să nu se înfurie".

— Te rog să crezi, domnule de Winter, că împărtăşim cu toții durerea dumitale. Desigur că ai simțit o puternică emoție când ai aflat că soția dumitale s-a înecat în cabină, iar nu înotând, cum presupuneai. Şi eu anchetez pentru dumneata acest lucru. Doresc să descopăr în mod exact, pentru binele dumitale, cum şi de ce a murit ea. Nu întreprind această anchetă pentru propria mea distracție.

— Îmi închipui.

— Să nădăjduim. James Tabbe ne-a spus adineauri că vasul care cuprindea rămăşițele pământeşti ale primei doamne de Winter avea trei găuri. Şi că robinetele de siguranță erau deschise. Te îndoieşti de mărturia lui?

— Fireşte că nu. E constructor de vapoare şi ştie ce spune.

— Cine se îngrijea de vasul doamnei deWinter?

— Ea singură.

— N-avea niciun marinar?

— Nu, pe nimeni.

— Vasul era ancorat în portul particular al

Manderley-ului?

— Da.

— Dacă un străin ar fi vrut să torpileze vasul, ar fi fost văzut? Niciun drum nu duce în port?

— Niciunul.

— Portul e izolat, nu-i aşa, şi înconjurat de copaci?

— Da.

— Un răufăcător ar fi putut intra fără să fie văzut?

— Poate.

— Dar James Tabbe ne-a spus, şi n-avem niciun temei să nu-l credem, că un vas cu astfel de găuri şi cu robinetele de siguranță deschise nu putea pluti mai mult de zece până la cincisprezece minute.

— Aşa şi este.

— Deci putem îndepărta bănuiala că vasul a fost torpilat înainte ca doamna de Winter să se îmbarce pentru plimbarea ei nocturnă. Căci atunci iahtul s-ar fi scufundat la ieşirea din port.

— Într-adevăr.

— Aşadar trebuie să admitem că găurile din fundul vasului au fost făcute chiar în noaptea aceea iar robinetele de siguranță au fost deschise când vasul se şi afla pe mare?

— Presupun că-i aşa.

— Ne-ai şi spus că uşa cabinei era încuiată, hublourile de asemeni şi că rămăşițele pământeşti ale soției dumitale erau pe jos. Asta nu ți se pare foarte ciudat, domnule de Winter?

— Bineînțeles.

— Nu poți da nicio sugestie?

— Nu.

— Domnule de Winter, oricât de neplăcut mi-ar fi, mă văd silit să-ți pun o întrebare foarte intimă.

— Da.

— Relațiile dintre prima doamnă de Winter şi dumneata erau pe deplin fericite?

Văzui petele negre din fața ochilor mei, dănțuind, tremurând în aerul tulbure, şi era cald, atât de cald, cu toți acei oameni, toate acele chipuri, şi nicio fereastră deschisă.

Uşa, care mi se păruse apropiată, era mult mai departe de mine decât aş fi crezut şi tot timpul podeaua se apropia de mine...

Şi apoi, în ceața ciudată care mă înconjura, se auzi glasul lui Maxim, limpede şi puternic: — Ar putea cineva s-o ajute pe soția mea să iasă de aici? I s-a făcut rău.

Capitolul 23

ŞEDEAM DIN NOU ÎN ODĂIŢA CARE semăna cu o sală de aşteptare a unei gări. Agentul de poliţie era aplecat deasupra mea, întinzându-mi un pahar de apă, iar pe braţul meu era o mână, mâna lui Frank. Stăteam absolut nemişcată, duşumeaua, pereţii, chipurile lui Frank şi al poliţistului începură să capete contururi precise înaintea mea.

— Sunt foarte mâhnită, spusei. E o idioţie. Era atât de cald în sala aceea...

— Nu-i de loc aer înăuntru, confirmă agentul, lumea s-a plâns adeseori, dar nu s-a făcut niciodată nimic. Au mai fost doamne care au leşinat.

— Te simţi mai bine, doamnă de Winter? întrebă Frank.

— Da, da, mult mai bine. O să-mi treacă. Nu mă aştepta...

— Te duc înapoi la Manderley.

— Nu.

— Ba da. M-a rugat Maxim.

— Nu. Trebuie să rămân cu el.

— Maxim mi-a spus să te însoţesc la Manderley.

Mă luă de braţ.

— Poţi să mergi până la maşină sau vrei s-o aduc până aici?

— Pot să merg. Dar prefer să rămân. Aş vrea să-l aştept pe Maxim.

— Maxim poate să fie reţinut multă vreme.

De ce vorbea aşa? Ce voia să spună? De ce nu mă privea? Mă luă de braţ şi mă conduse în vestibul, spre ieşire, apoi

mă ajută să cobor peronul. Maxim putea să fie reținut multă vreme.

Nu ne vorbeam. Ajunserăm la maşinuța Morris a lui Frank. El deschise portiera şi mă ajută să mă urc. Apoi se sui şi el şi dădu drumul motorului. Părăsirăm piața târgului, străbăturăm oraşul pustiu şi luarăm drumul Kerrith-ului.

— De ce durează aşa de mult? Ce vor să facă?

— S-ar putea ca martorii să fie audiați din nou.

Frank privea drept înaintea lui drumul obositor şi alb.

— Au luat toate depozițiile, spusei eu. Nu mai e nimic de spus.

— Nu se ştie niciodată, zise Frank. Judecătorul de Instrucție poate să pună şi alte întrebări. Tabbe a schimbat totul. Judecătorul trebuie să examineze lucrurile sub alt unghi.

— Ce unghi? Ce vrei să spui?

— Ai auzit depoziția? Ai auzit ce-a spus Tabbe despre vas? Nu se mai crede într-un accident.

— E absurd, Frank, e ridicol. Tabbe n-ar trebui să fie ascultat. Cum poate să ştie el, după atâta vreme, cum au fost făcute găurile într-un vas? Ce vrea să dovedească?

— Nu ştiu.

— Judecătorul o să-l hărțuiască pe Maxim, o să-l facă să-şi piardă răbdarea, o să-l facă să spună lucruri pe care nu le gândeşte. Frank, o să-i pună întrebări peste întrebări, iar Maxim n-o să le suporte; ştiu că n-o să le suporte.

Frank nu răspunse. Conducea foarte iute. Prima oară de când îl cunoşteam, nu găsea niciun subiect anodin de conversație. Asta dovedea că era preocupat, foarte preocupat. Şi de obicei conducea maşina atât de încet şi atât de prevăzător, se oprea la toate răscrucile, privind la dreapta, apoi la stânga şi claxonând la toate cotiturile şoselei.

— Era şi tipul acela, spusei eu, tipul acela care a venit într-o zi la Manderley s-o vadă pe doamna Danvers.

— Vrei să spui Favell? întrebă Frank. Da, l-am văzut.

— Şedea acolo cu doamna Danvers.

— Da, ştiu.

— De ce asista el la anchetă? Cu ce drept?

— Era vărul ei.

— Nu-i bine că doamna Danvers şi el sunt acolo şi ascultă depozițiile. Frank, n-am încredere în ei.

— Nici eu.

— Ar putea face ceva, ar putea face vreun rău.

Din nou Frank nu răspunse. Înțelesei că devotamentul lui față de Maxim era atât de mare, încât nu voia să se lase antrenat într-o discuție nici chiar cu mine. Nici n-aş putea spune cu certitudine cât de multe ştia el. Eram aliați, urmam aceeaşi cale, dar nu putem să ne privim. Niciunul din noi nu se încumeta să facă o destăinuire. Cotirăm în parcul domeniului, pe lângă locuința portarului apoi o luarăm pe lunga şi întortocheata alee îngustă care ducea spre casă. Am remarcat pentru prima dată că înfloriseră hortensiile, ițindu-se, cu capetele lor albastre din mijlocul frunzişului verde din spate. Cu toată frumusețea florilor, prezența lor avea ceva sumbru, funerar; erau ca nişte coroane mortuare, țepene şi artificiale, pe care le vezi sub cadre de sticlă într-un cimitir străin. Stăteau acolo, înşirate de-a lungul întregii alei, albastre şi monotone, întocmai unor spectatori aliniați pe o stradă ca să ne privească cum trecem.

Am ajuns, în sfârşit, acasă şi ne-am oprit în fața peronului.

— Acum ți-e mai bine? mă întrebă Frank. Te vei duce să te întinzi pe pat?

— Da, zisei eu, poate.

— Eu mă întorc la Lanyon, spuse el. Maxim poate să aibă nevoie de mine.

Se urcă extrem de repede în maşina care se îndepărtă. Maxim ar putea să aibă nevoie de el... De ce a spus că Maxim ar putea să aibă nevoie de el? Poate că judecătorul de instrucție o să-l interogheze şi pe Frank, o să-l chestioneze asupra acelei seri din anul trecut când Maxim cinase la Frank. Voia să ştie în mod exact la cât a plecat de la Frank. Voia să ştie dacă nu-l văzuse nimeni pe Maxim

întorcându-se acasă. Dacă servitorii ştiau că el era acolo. Dacă cineva putea dovedi că Maxim s-a dus direct să se culce. Poate că o să fie interogată şi doamna Danvers. O să i se ceară poate doamnei Danvers să depună mărturie. Şi Max va începe să-şi piardă răbdarea, şi să devină livid la față…

M-am urcat în odaia mea şi m-am întins pe pat, aşa cum mă sfătuise Frank. Mi-am pus mâinile pe ochi. Vedeam într-una sala aceea şi toate fețele. Chipul zbârcit şi sever al judecătorului de instrucție, ochelarii lui de aur potriviți pe nas.

„Nu întreprind această anchetă pentru propria mea distracție”. Judecata lui conştiincioasă şi firea lui iritabilă… Ce spuneau cu toții acum? Ce se întâmpla? Şi dacă Frank se întorcea singur la Manderley?

Nu ştiam ce se petrece. Mi-am adus aminte de fotografiile din ziare înfățişând oameni părăsind săli ca aceea şi care erau duşi sub escortă. Şi dacă Maxim ar fi închis? Nu m-ar lăsa lângă el. Nu m-ar lăsa să-l văd. Ar trebui să rămân aici, la Manderley, ar trece zilele, ar trece nopțile, eu aş aştepta întruna, aşa cum aştept acum. Oameni, cum e colonelul Julyan, ar fi amabili cu mine. Oamenii ar spune: „Nu trebuie să rămâi singură. Vino să ne vezi!” Telefonul, gazetele, telefonul. „Nu, doamna de Winter nu poate primi pe nimeni. Doamna de Winter n-are de făcut nicio declarație ziarului *Country Chronicle*”. Şi încă o zi. Şi încă una. Săptămâni mohorâte şi fără consistență, Frank ducându-mă, în sfârşit, să-l văd pe Maxim. El ar fi slăbit, ciudat, ca oamenii din spitale…

Şi alte femei au trecut prin asta. Femei, despre care am citit în ziare. Ele trimiteau scrisori ministrului de justiție, dar asta nu ajuta la nimic. Ministrul răspundea totdeauna că justiția trebuie să-şi urmeze cursul. Prietenii trimiteau de asemenea petiții, toată lumea le semna, dar niciodată ministrul de justiție nu putea face nimic. Şi oamenii care citeau în gazete despre aceste demersuri, spuneau: „De ce să fie eliberat individul ăla, şi-a ucis, da ori ba, nevasta? Pe biata femeie asasinată n-o plânge nimeni! Sentimentalismul

care cere desființarea pedepsei cu moartea nu face decât să încurajeze crima. Omul acela n-avea decât să se gândească la toate acestea înainte de a-şi omorî nevasta. Acum e prea târziu. O să fie spânzurat ca toți ucigaşii. Şi aşa şi merită. Asta să slujească de avertisment altora”.

Mi-am amintit că am văzut într-o zi o fotografie, în ultima pagină a unei gazete, înfățişând o mulțime de oameni adunați în fața porții unei închisori, pe când un polițist lipea un afiş pe ea. Afişul vorbea de executarea unui om osândit la moarte. „Azi-dimineață, la nouă, a fost executată o condamnare la moarte, în prezența guvernatorului, a medicului închisorii şi a şerifului provinciei”. Moartea prin ştreang era rapidă. Moartea prin ştreang nu-i dureroasă. Ți se frânge imediat gâtul. Nu, nu-i adevărat. Cineva a spus odată că nu se întâmplă totdeauna numaidecât, cineva care cunoştea un director de închisoare. Ți se vâră capul într-un sac şi stai în picioare pe mica platformă, apoi pământul îți fuge de sub picioare. Între clipa când ieşi din închisoare şi aceea când eşti spânzurat, trec exact trei minute. Nu, cincizeci de secunde, spunea cineva. Nu, e absurd. Asta nu se poate întâmpla în cincizeci de secunde. Există câteva trepte care coboară spre hangar până la groapă. Medicul se duce să vadă. Mori pe loc. Nu, asta nu-i adevărat. Trupul se leagănă câtva timp, gâtul nu se frânge totdeauna. Dar, dar chiar şi aşa, tot nu simți nimic. Cineva spunea că da. Cineva, care avea un frate doctor într-o închisoare, spunea că nu se pomeneşte niciun cuvânt pentru că asta ar stârni scandal, dar că ei nu mor totdeauna îndată. Ochii le rămân deschişi foarte multă vreme…

Doamne, fă să nu mai gândesc la asta. Lasă-mă să mă gândesc la altceva. De pildă, la doamna Van Hooper, în America. Acum trebuie să fie la fiică-sa, în casa aceea din Long Island, în care locuiesc vara. Or fi jucând bridge. Se duc la alergări de cai. Doamna Van Hooper adora cursele. Mă întreb dacă mai poartă pălărioara aceea galbenă. Era prea mică pentru obrazul ei mare. Doamna Van Hooper stând în grădina din Long Island, având pe genunchi reviste

şi ziare. Doamna Van Hooper deschizându-şi lornionul şi chemându-şi fata: „Ascultă, Helen. Se pare că Max de Winter şi-ar fi ucis prima lui soţie. Mi s-a părut totdeauna că avea ceva ciudat, ceva deosebit de alţii. Am prevenit-o pe nebuna aia că face o mare greşeală, dar nu m-a ascultat. În sfârşit, la urma-urmelor, şi-a condus bine treburile. Cred că o să i se facă propuneri strălucite în cinematograf”.

Cineva îmi atinse mâna. Era Jasper. Era Jasper, care îşi înfundă nasul lui umed şi rece în mâna mea. Se luase după mine când suisem. De ce câinii îţi stârnesc plânsul? Au ceva atât de tăcut şi de deznădăjduit în mila lor... Jasper ghicea nenorocirea, ca toţi câinii. Bagajele cari se închid, maşinile în faţa porţii... Câinii în picioare, cu coada în jos, cu ochii trişti... întorcându-se la coşurile lor din antreu, când zgomotul maşinilor s-a stins...

Am adormit probabil, căci m-am trezit sărind în sus la primul tunet. M-am aşezat în pat. Pendula arăta cinci. M-am sculat şi m-am dus la fereastră. Nu se simţea nicio adiere de vânt. Frunzele atârnau în copaci într-o neclintită aşteptare. Văzduhul era de un cenuşiu plumburiu. Un fulger brăzdă cerul. Al doilea bubuit de tunet se auzi în depărtare. Dar nu ploua. Am ieşit pe culoar şi am tras cu urechea. N-am auzit nimic. M-am dus până la galerie. Niciun semn de viaţă. Holul era întunecat de ameninţarea furtunii. Am coborât pe terasă. Tună din nou. O picătură de ploaie îmi căzu pe mână. O picătură, dar nu mai mult. Era destul de întuneric. Am zărit marea, dincolo de vale, ca un lac negru. Altă picătură îmi căzu pe mână, alt tunet bubui. O cameristă închise ferestrele încăperilor de la primul etaj... Robert veni să închidă, în urma mea, ferestrele salonului.

— Domnii nu s-au înapoiat încă, Robert? întrebai.

— Nu, doamnă, încă nu. Credeam că sunteţi cu ei, doamnă.

— Nu, m-am întors de câtva timp.

— Să aduc ceaiul, doamnă?

— Nu, am să aştept.

— S-ar spune, doamnă, că o să izbucnească, în sfârşit,

furtuna.

— Da.

Nu ploua. Afară de cele două picături de pe mâna mea. M-am înapoiat şi m-am dus în bibliotecă. La cinci şi jumătate Robert veni să-mi spună:

— Doamnă, maşina a intrat în parc.

— Ce maşină? întrebai.

— Maşina domnului de Winter.

— Conduce cumva domnul?

— Da, doamnă.

Încercai să mă scol, dar picioarele mi se păreau de plumb şi nu se urneau din loc. Rămăsei în picioare, sprijinită de divan. Aveam gâtul uscat. După o clipă, Maxim intră în odaie. Se opri în prag.

Părea obosit, îmbătrânit. Avea în colțul buzelor zbârcituri, pe care nu le observasem niciodată înainte.

— S-a terminat, spuse el.

Aşteptai. Tot nu puteam vorbi, nici să păşesc spre el.

— Sinucidere, spuse el, fără dovezi suficiente spre a explica starea mintală a dispărutei. Bineînțeles, ei n-au priceput nimic.

Mă aşezai pe divan.

— Sinucidere, spusei eu, dar pentru ce motiv? Care a fost motivul?

— Dumnezeu ştie, zise el. Ei nu par deloc să creadă că era nevoie de un motiv. Bătrânul Hoorridge mă străpungea cu privirea, întrebându-mă dacă Rebecca avea griji băneşti. Griji băneşti, Doamne sfinte!

El se duse la fereastră, privi pajiştea verde.

— O să plouă, spuse el. Slavă Domnului, o să plouă în sfârşit!

— Ce s-a-ntâmplat? întrebai eu. Ce a spus judecătorul de instrucție? De ce ai stat atâta?

— Şi-a pierdut vremea, reluând mereu aceleaşi puncte, răspunse Maxim. Mici amănunte despre vas, care nu interesau pe nimeni. Era greu să întorci robinetele de siguranță? Unde se află, cu precizie, prima gaură față de a

doua? Uşa cabinei se închidea bine? De ce presiune de apă era nevoie ca să se împingă uşa? Credeam că înnebunesc. Dar mi-am păstrat sângele rece. Mi-am amintit ce aveam de făcut, când te-am văzut lângă uşă. Dacă n-ai fi leşinat acolo, n-aş fi putut niciodată să mă stăpânesc. Asta m-a făcut să-mi reviu. Ştiam întocmai ce am de spus. L-am privit tot timpul, în față, pe Hoorridge, n-am părăsit nicio clipă, din ochi, trăsăturile lui mici... şi ochelarii lui de aur încălecați pe nas. Am să-mi aduc aminte de fața asta până în ziua mea din urmă. Sunt obosit, scumpa mea, atât de obosit că nu mai văd nimic, nu mai aud nimic, nu mai simt nimic.

Se aşeză pe pervazul ferestrei, aplecat înainte, cu capul în mâini. Mă aşezai lângă el. Câteva minute mai târziu, Frith îşi făcu intrarea, urmat de Robert, care aducea tava cu ceai. Ritul solemn se desfăşura ca în toate zilele. Fața albă, de masă, întinsă, flăcăruia arzând sub ceainicul de argint. Prăjituri uscate, sandvişuri, trei feluri de chec. Jasper se aşeză lângă masă. Coada lui lovea podeaua din când în când, ochii lui ațintiți asupra mea arătau că aşteaptă. E caraghios, gândii eu, cum obiceiurile vieții îşi urmează cursul; orice s-ar întâmpla, facem aceleaşi gesturi, mâncăm, dormim, ne facem toaleta. Nicio criză nu destramă rigiditatea excesivă a obiceiurilor". Turnai ceai lui Maxim. I-l dusei la fereastră, îi întinsei o felie de pâine prăjită, şi-mi unsei una cu unt pentru mine.

— Unde-i Frank? întrebai eu.

— S-a dus la vicar. Ar fi trebuit să mă duc şi eu, dar mă grăbeam să ajung lângă tine. Mă gândeam tot timpul la tine, care aşteptai aici, singură, fără să ştii ce se întâmplă.

— De ce la vicar? întrebai.

— Diseară o să fie la biserică ceva... o ceremonie, răspunse el.

— L-am privit uluită. Apoi am înțeles. O să fie înmormântată Rebecca. O vor duce înapoi pe Rebecca de la morgă.

— E la şase şi jumătate, spuse el. Nu ştie nimeni, afară de Frank, colonelul Julyan, vicarul şi cu mine. N-o să fie lume.

Aşa s-a hotărât ieri. Verdictul nu schimbă nimic.

— La cât trebuie să pleci?

— Am întâlnire cu ei la biserică, la şase şi douăzeci şi cinci.

N-am spus nimic. Continuam să-mi beau ceaiul. Maxim puse înapoi sandvişul lui neatins.

— Mai e încă foarte cald, nu-i aşa? spuse el.

— Furtuna e de vină, răspunsei. Nu vrea să izbucnească. Pluteşte în văzduh.

— A tunat în clipa când plecam din Lanyon, zise el. Cerul era ca de cerneală deasupra capului meu. De ce n-o fi plouând, pentru numele lui Dumnezeu!

Păsărelele amuțiseră în copaci. Era încă întuneric.

— Îmi pare rău că pleci iar, spusei eu.

El nu răspunse. Părea obosit, obosit de moarte.

— O să vorbim diseară, când am să mă întorc, răspunse el brusc. Avem atâtea lucruri de făcut împreună, nu-i aşa? Vom reîncepe totul. Am fost pentru tine cel mai groaznic dintre soți.

— Nu, protestai eu, nu.

— O să reluăm totul de la început după ce o trece asta. O putem face, tu şi cu mine. Nu e ca şi cum am fi singuri. Trecutul nu poate să ne atingă de vreme ce suntem împreună. Apoi, o să avem copii.

După o clipă, se uită la ceas.

— E şase şi zece, spuse el. Trebuie să plec. N-o să țină prea mult. Nu mai mult de-o jumătate de ceas. Trebuie să coborâm în criptă.

Îi luai mâna.

— Merg şi eu, zisei. N-o să-mi facă nici o impresie. Lasă-mă să vin cu tine.

— Nu, nu, nu vreau să vii, spuse el.

Şi ieşi. Am auzit zgomotul maşinii pe alee. Apoi zgomotul se stinse şi am ştiut că a plecat.

Robert veni să strângă de la masă. Era ca în oricare altă zi. Nu se schimbase nimic din obiceiuri. Mă întrebam dacă ar fi fost tot aşa dacă Maxim nu s-ar fi înapoiat de la Lanyon. Mă

întrebam dacă Robert ar fi stat acolo, cu expresia aceea rigidă întipărită pe fața lui de mieluşel, periind cu mâna firimiturile de pe fața de masă albă ca zăpada, ridicând masa şi ducând-o afară din odaie.

După plecarea lui, în bibliotecă părea că domneşte o mare linişte. Începui să mă gândesc la biserică, la intrarea lor, la coborârea lor pe scara mică a criptei. Nu fusesem niciodată acolo. Văzusem doar uşa. Mă întrebam cum ar putea fi o criptă, dacă erau coşciuge acolo. Acelea ale tatălui şi mamei lui Maxim. Mă întrebam ce vor face cu sicriul celeilalte femei, care fusese dus acolo din greşeală. Mă întrebam cine era ea, biet suflet, pe care nimeni nu-l revendica, despuiat de vânt şi de valuri. Acum va fi un nou coşciug în criptă. O să se odihnească şi Rebecca acolo. Oare acolo o să oficieze vicarul slujba funebră, avându-i alături pe Maxim, pe Frank şi pe colonelul Julyan? Țărână care se întoarce în țărână. Rebecca se prefăcuse în fărâme când fusese găsită întinsă în cabină. Nu Rebecca odihnea în coşciugul acela din criptă. Ci doar o mână de pulbere.

Ploaia a început să cadă puțin după şapte. Mai întâi încet, cu un mic foşnet în copaci, şi atât de măruntă, că nici n-o vedeam. Apoi mai zgomotoasă şi mai repede, ca un şuvoi căzând pieziş din cerul plumburiu, ca apa unei cataracte. Lăsai ferestrele larg deschise. În picioare, în fața lor, trăgeam în piept aerul proaspăt şi curat. Ploaia îmi stropea fața şi mâinile. Nu vedeam mai departe de pajişte; ploaia cădea repede şi măruntă. O auzeam şiroind în jgheaburile de sub fereastra mea şi țâşnind pe lespezile terasei. Nu tună deloc. Ploaia mirosea a muşchi şi a țărână şi a scoarță neagră de copaci.

Nu l-am auzit pe Frith intrând. Eram la fereastră şi mă uitam cum plouă. Nu-l văzui decât când fu lângă mine.

— Iertați-mă, doamnă, spuse el. Domnul o să se întoarcă târziu?

— Nu, zisei eu, nu prea.

— Întreabă un domn de dânsul, doamnă, spuse Frith şovăind puțin. N-am ştiut ce trebuie să spun. Stăruie aşa de

mult să-l vadă pe domnul...

— Cine-i? întrebai eu. Îl cunoşti?

Frith păru stingherit.

— Doamnă, zise el. E un domn care venea deseori aici, pe timpul doamnei de Winter. Se numeşte Favell.

Îngenuncheai pe prichiciul ferestrei şi trăsei obloanele. Ploua pe perne. Apoi mă întorsei şi-i spusei lui Frith:

— Spune-i domnului Favell să intre.

— Prea bine, doamnă.

Mă dusei să mă rezem de cămin. Poate că am să izbutesc să mă descotorosesc de Favell înainte de întoarcerea lui Maxim. Nu ştiam ce am să-i spun, dar nu mai mi-era teamă.

După câteva clipe, Frith se întoarse, introducându-l pe Favell. Era tot aşa cum îl văzusem, dar ceva mai grosolan, dacă se mai putea aşa ceva, mai neîngrijit. Aparținea acelei categorii de bărbați care nu poartă niciodată o pălărie, părul era decolorat de soarele ultimelor zile şi pielea îi era foarte bronzată. Ochii îi erau injectați de sânge. Mă întrebam dacă băuse.

— Din păcate, Maxim nu-i acasă, îi spusei... Şi nu ştiu când se întoarce. N-ar fi mai bine să stabileşti o întâlnire ca să-l vezi într-o dimineață la birou?

— Nu mă supără să aştept, replică Favell, şi cred, de altfel, că n-o să am mult de aşteptat. Când am trecut, am aruncat o privire în sufragerie, şi am văzut că tacâmul lui Maxim era pus pentru cină.

— Ne-am schimbat planurile, spusei. E posibil ca Maxim să nu vină la cină.

— A şters-o? făcu Favell, cu un zâmbet ce-mi displăcu. Mă, întreb dacă-i adevărat. Trebuie să spun, că ținând seama de împrejurări, asta-i tot ce are mai bun de făcut. Sunt oameni cărora nu le plac bârfelile. Nu-i aşa că-i mai bine să le eviți?

— Nu ştiu ce vrei să spui, făcui eu.

— Adevărat se miră el. Haide, haide, nu speri să mă faci să cred asta, nu-i aşa? Dar, ia spune-mi, ți-e mai bine? A fost neplăcut leşinul acela la audiență. Aş fi sărit în ajutorul

dumitale, dar am văzut că aveai un cavaler. Frank Crawley nu s-o fi plictisit. I-ai dat voie să te ducă acasă. Dar n-ai vrut să faci nicio sută de metri în maşina mea, când ți-am propus.

— Pentru ce vrei să-l vezi pe Maxim? întrebai eu.

Favell se aplecă peste masă şi luă o țigară din cutie.

— Nu te supără că fumez? spuse el. Nu ți-e teamă că o să-ți facă rău la inimă? Cu femeile tinere, nu poți să ştii niciodată la ce să te aştepți.

Mă privi pe deasupra brichetei lui.

— S-ar spune că ai mai crescut puțin de când te-am văzut ultima dată, zise el. Mă întreb ce ai făcut. Plimbări sub clar de lună cu Frank Crawley?

Suflă un nor de fum.

— Ia spune-mi, te-ar deranja să-i spui bătrânului Frith să-mi aducă whisky şi sifon?

Nu i-am răspuns. Sunai. El se aşeză pe marginea divanului, legănându-şi picioarele, cu zâmbetul lui uşor pe buze. Veni Robert.

— Whisky şi sifon pentru domnul Favell, poruncii eu.

— Ei bine, Robert? zise Favell. E mult de când nu te-am mai văzut. Tot mai frângi inimile fetelor din Kerrith?

Robert se înroşi. Mă privi grozav de stingherit.

— Haide, dragul meu, n-am să te dau de gol. Şterge-o şi adu-mi un whisky dublu.

Robert dispăru. Favell râdea, scuturând scrumul țigării pe jos.

— M-am plimbat cu Robert într-una din zilele lui libere, explică el. Rebecca făcuse prinsoare cu mine pe o bancnotă de cinci lire că n-am s-o fac. Mi-am câştigat bancnota. A fost una din cele mai plăcute seri din viața mea. Ce-am mai râs, Doamne! Robert, când îşi dă drumul, e de neprețuit. Şi trebuie să spun că se pricepe la femei. A ales-o pe cea mai frumoasă din cele care ni s-au propus în seara aceea.

Robert se întoarse cu whisky şi sifon pe o tavă. Era încă tare roşu şi foarte fâstâcit. Favell, zâmbitor, îl privi cum toarnă whisky-ul, apoi începu să râdă, rezemându-se de

brațul divanului. Fluieră un cântec, privindu-l mereu pe Robert.

— Asta era, nu-i aşa? întrebă el. Era chiar aria asta? Tot îți mai plac roşcovanele, Robert?

Robert îi zâmbi trist. Părea foarte nenorocit. Favell râse şi mai tare. Robert ieşi.

— Bietul băiat, spuse Favell. Nu cred să mai fi petrecut atât de bine ca atunci. Idiotul acela bătrân de Frith: îl ține strâns.

Începu să-şi bea whisky-ul cu sifon, privind în jurul lui, oprindu-şi din când în când privirea asupra mea cu un zâmbet.

— Cred că n-o să mă laşi să plec, dacă Max nu se înapoiază să cineze, spuse el. Dumneata ce zici?

Nu i-am răspuns nimic. Stam în picioare, lângă cămin, cu mâinile la spate.

— N-o să laşi locul acela gol la masă, nu-i aşa? spuse el. Mă privi, zâmbind mereu, cu capul plecat.

— Domnule Favell, nu vreau să fiu mojică, dar trebuie să-ți spun că sunt foarte obosită. Am avut o zi destul de extenuantă. Dacă nu poți să-mi spui pentru ce doreşti să-l vezi pe Maxim, n-are niciun rost să rămâi aici. Mai bine ai face ceea ce te-am sfătuit şi să treci mâine dimineață pe la birou.

El alunecă de pe brațul divanului şi veni spre mine, cu paharul în mână.

— Nu, nu, zise el, nu, nu fi răutăcioasă. Şi eu am avut o zi istovitoare. Te asigur că sunt un om ca toți oamenii. Maxim trebuie să-ți fi spus o grămadă de minciuni despre mine.

Nu i-am răspuns.

— Mă iei drept un strigoi? Dar nu-i de loc adevărat. Sunt un om ca toți oamenii şi absolut inofensiv. Purtarea dumitale mi se pare minunată în toată povestea asta, absolut minunată. Zău, îmi scot pălăria în fața dumitale.

Aceste ultime cuvinte erau rostite cu glas mieros, îmi părea rău că-i spusesem lui Frith să-l poftească înăuntru.

— Vii aici, la Manderley, zise el legănându-şi leneş brațul.

Primeşti toată şandramaua asta mare, în spinare, faci cunoştinţe cu sute de oameni pe care nu i-ai văzut niciodată, îl suporţi pe Max şi toanele lui, nu te sinchiseşti de nimeni şi-ţi vezi liniştită de drum. Mi se pare că-i un efort straşnic şi am s-o repet în faţa oricui. Un efort straşnic.

Nu se ţinea prea bine pe picioare. Se sculă şi-şi puse paharul gol pe masă. Ştii, afacerea asta mi-a dat o lovitură, spuse el. O lovitură înspăimântătoare. Rebecca era vară-mea. O iubeam grozav de mult.

— Da, spusei eu. Îmi pare foarte rău pentru dumneata.

— Am crescut împreună, urmă el. Totdeauna am fost prieteni la toartă. Iubind aceleaşi lucruri, aceiaşi oameni. Râzând de aceleaşi glume. Cred că nimeni pe lume n-a iubit-o mai mult ca mine. Mă iubea şi ea. Toate astea au fost o lovitură grea.

— Da, zisei eu, desigur.

— Şi Max ce are de gând să facă în privinţa asta? Iată ce vreau să ştiu. Crede oare că acum n-are decât să stea liniştit, după ce s-a încheiat ancheta aceea ridicolă? Spune-mi, te rog.

Nu mai zâmbea. Se aplecă spre mine.

— Cer dreptate pentru Rebecca şi am s-o obţin, zise el, vorbind din ce în ce mai tare. Sinucidere!... Dumnezeule atotputernic, ramolitul acela de judecător a făcut juriul să afirme că a fost o sinucidere. Noi ştim, dumneata şi cu mine, că n-a fost o sinucidere, nu-i aşa? Se apropie şi mai mult de mine. Hai? repetă el încet.

Uşa se deschise şi intră Maxim urmat de Frank. Maxim se opri pe loc, fără să închidă uşa, privindu-l pe Favell.

— Ce dracu cauţi aici? întrebă el.

Favel se întoarse, cu mâinile în buzunar. Aşteptă o clipă, apoi începu să zâmbească.

— Ei bine, Max, scumpule, am venit să te felicit pentru rezultatul anchetei.

— Vrei să părăseşti casa asta, îl pofti Max, sau aştepţi ca eu şi cu Crawley să te zvârlim afară?

— Linişteşte-te puţin, linişteşte-te puţin, spuse Favell.

Aprinse altă țigară şi se aşeză din nou pe brațul divanului.

— Desigur că nu ții ca Frith să audă ce am să-ți spun? zise el. Totuşi, aşa o să se întâmple, dacă n-o să închizi uşa aceea.

Maxim nu se mişcă. Îl văzui pe Frank că închide foarte încet uşa.

— Acum, ascultă-mă, Max, spuse Favell. Trebuie să recunoşti că ai scăpat foarte bine din afacerea asta. Mai bine decât ai fi sperat. Da, da, am fost la audiența de azi după-amiază şi cred că m-ai văzut. Am stat de la început până la sfârşit. Ți-am văzut soția leşinând în momentul critic şi avea şi de ce, ce zici Max? N-a lipsit mult ca ancheta să se termine altfel, nu-i aşa, Max? Şi ai avut noroc că s-a terminat aşa. Nu i-ai învățat cumva lecția pe cretinii ăia din juriu? S-ar fi putut crede.

Maxim făcu un pas spre Favell, dar acesta ridică mâna.

— Îmi îngădui o clipă? spuse el. N-am terminat încă. Nu-i aşa, scumpul meu Max, că îți dai seama că, dacă aş voi, aş putea face ca lucrurile să fie destul de neplăcute pentru dumneata? Dar ce spun neplăcute… periculoase.

Mă aşezai în fotoliul de lângă cămin. Strângeam cu putere brațele fotoliului. Frank se apropie şi rămase în spatele meu. Dar Maxim nu se clinti. Privirea lui nu se mai dezlipea de pe chipul lui Favell.

— Adevărat? întrebă el. Şi cum aşa, periculoase?

— Ascultă, Max, spuse Favell. Bănuiesc că nu există secrete între dumneata şi soția dumitale şi dacă ar fi să mă iau după aparențe, Crawley de colo completează triunghiul. Pot să vorbesc deci, pe față, aşa am să fac. Ştiți cu toții ce a fost între Rebecca şi mine. Eram amanți. N-am tăgăduit niciodată şi n-am s-o fac nici acum. Bun. Până acum credeam, ca toți ceilalți imbecili, că Rebecca se înecase în golf şi că trupul ei a fost găsit la Edgecoombe după câteva săptămâni. Pentru mine asta a fost o lovitură, o lovitură groaznică. Dar mi-am spus: asta-i cu adevărat o moarte pentru Rebecca, a plecat cum a trăit, luptând.

Tăcu; stătea pe marginea divanului şi ne privea rând pe

rând.

— Şi iată că acum câteva zile deschid ziarul de seară, şi aflu că scafandrul ținutului a dat peste vasul Rebeccăi şi că înăuntru, în cabină, era un cadavru. Nu înțelegeam nimic. Pe cine dracu o fi luat cu ea Rebecca pe iaht? Asta n-avea nicio noimă. Am venit până aici, am tras la un han de lângă Kerrith şi am văzut-o pe doamna Danvers. Atunci ea mi-a spus că trupul găsit în cabină e al Rebeccăi. Chiar şi aşa, am continuat să cred, ca toată lumea, că primul cadavru a fost recunoscut, din eroare şi că Rebecca s-a închis în cabina ei, coborând să-şi ia o manta. În sfârşit, azi după-amiază, am asistat la audiență, după cum ştii. Şi totul a mers strună până la depoziția lui Tabbe. Dar după aceea? Ei, Max, scumpule, ce ai de spus despre găurile din fundul vasului şi despre robinetele de siguranță deschise?

— Îți închipui, spuse încet de tot Max, că după ceasurile acelea de discuții, o s-o iau de la capăt cu dumneata? Ai auzit depozițiile şi ai auzit verdictul. Asta a fost de ajuns judecătorului de instrucție, şi asta trebuie să-ți fie de ajuns şi dumitale.

— Aşadar o sinucidere? spuse Favell. Rebecca curmându-şi viața. Aşadar, asta i se potriveşte ei, nu-i aşa? Ascultă-mă, dumneata nu ştiai că eu dețin scrisoarea asta. Am păstrat-o pentru că e ultima pe care mi-a scris-o. Am să vi-o citesc. Cred că o să vă intereseze.

Scoase din buzunar o foaie de hârtie. Recunoscui scrisul acela subțire şi aplecat.

„Am încercat să-ți telefonez din apartament, dar nu mi s-a răspuns, citi el. *Mă întorc direct la Manderley. Am să fiu diseară la căsuță. Dacă primeşti la timp rândurile astea, ia-ți maşina şi întâlneşte-te cu mine acolo. Am să-mi petrec noaptea în căsuță şi am să las uşa deschisă pentru tine. Am să-ți spun ceva şi aş vrea să te văd cât mai repede posibil, Rebecca”.*

El puse foaia de hârtie-înapoi în buzunar:

— Nu-i tocmai scrisoarea unei femei care vrea să se sinucidă, zise el. Am găsit-o înapoindu-mă acasă pe la patru dimineața. Nu bănuisem că Rebecca venise în ziua aceea la Londra, altfel aş fi făcut tot posibilul ca s-o văd. Ghinionul a voit ca să fiu la o serată în noaptea aceea. Când am citit scrisoarea, la patru dimineața, m-am gândit că-i prea târziu ca să gonesc cu maşina şase ceasuri până la Manderley. M-am culcat, cu intenția să telefonez peste zi. Ceea ce am şi făcut pe la prânz. Şi am aflat că Rebecca s-a înecat.

El se aşezase acolo, privindu-l pe Max. Niciunul din noi nu vorbea.

— Să ne închipuim că judecătorul ar fi citit scrisoarea asta azi după-amiază, nu crezi, Max, scumpule, că asta ar cam fi complicat lucrurile?

— Atunci, zise Max, de ce n-ai dat-o?

— Linişteşte-te, scumpule, linişteşte-te. Să nu ne pripim. Eu nu-ți vreau răul, Max. Dumnezeu ştie că nu mi-ai fost niciodată prieten, dar eu nu-ți port pică. Toți bărbații soțiilor frumoase sunt, prin forța împrejurărilor, geloşi. Şi sunt unii care nu se pot opri să nu facă pe Othello. Aşa-i firea lor. Nu sunt supărat pe ei, îi plâng. Ştiți, eu sunt un tip ciudat în felul meu şi nu reuşesc să înțeleg de ce tipii ăştia nu-şi împart soțiile în loc să le ucidă. Ce le pasă? Ai totuşi partea ta de plăcere. O femeie frumoasă nu-i o bielă de motor, nu se uzează. Cu cât o foloseşti mai mult, cu atât e mai în formă. Atunci, Max, să jucăm cu cărțile pe față. De ce să nu ne înțelegem? Eu nu sunt bogat. Îmi place prea mult jocul de cărți ca să pot fi. Dar ceea ce mă deprimă e că n-am nici cel mai mic capital. Deci, dacă aş avea asigurată o rentă de două sau trei mii de lire pe an pentru tot restul vieții mele, aş putea s-o scot foarte bine la capăt. Şi n-am să te mai plictisesc niciodată. Jur în fața lui Dumnezeu, niciodată.

— Te-am mai poftit să părăseşti casa asta, zise Maxim. N-am să te mai poftesc încă o dată. Uşa e în spatele dumitale. O poți deschide chiar dumneata.

— O clipă, Maxim, spuse Frank. Asta nu-i chiar aşa de simplu.

Frank se întoarse către Faveil.

— Văd unde vrei să ajungi. Din nenorocire, e adevărat că dumneata ai putea, aşa cum ai spus-o, să complici lucrurile şi să-i provoci dificultăți lui Maxim. Nu cred că el îşi dă seama atât de clar ca mine. Care e suma exactă pe care o propui ca Maxim s-o depună pentru dumneata?

Îl văzui pe Maxim făcându-se alb ca varul şi o vină mică umflându-i-se pe frunte.

— Nu te amesteca, Frank, spuse el. Asta mă priveşte numai pe mine. N-o să cedez unui şantaj.

— Cred că soția dumitale nu doreşte să fie arătată cu degetul ca văduva unui asasin, a unuia care a fost spânzurat, zise Favell, şi începu să râdă privindu-mă.

— Crezi că mă sperii? replică Maxim. Ei bine, te înşeli. Fă ce pofteşti, nu mi-e frică. În odaia alăturată e un telefon. Vrei să-l chem eu pe colonelul Julyan şi să-l rog să vină încoa? El e judecătorul. Povestea dumitale o să-l interesezeze.

Favell îl privi râzând.

— Bine jucat, spuse el. Dar bluful nu prinde. N-o să îndrăzneşti să telefonezi bătrânului Julyan. Am destule dovezi, dragul meu Max, ca să fac să fii spânzurat.

Maxim străbătu încet biblioteca şi trecu în odăița de alături. Auzii declicul telefonului.

— Opreşte-l, îi spusei lui Frank. Opreşte-l pentru numele lui Dumnezeu!

Frank mă privi şi ieşi în mare grabă. Am auzit glasul lui Maxim foarte rece, foarte stăpânit. „Dați-mi Kerrith, numărul 17”, spuse el. Favell privea uşa cu o expresie intensă.

Apoi îl auzii pe Maxim spunându-i lui Frank: „Lasă-mă în pace”. Şi peste două minute: „Colonelul Julyan? Aici de Winter. Da, da ştiu. Ai putea să vii îndată? Da, la Manderley. E destul de urgent. Nu pot să-ți explic la telefon, dar o să afli tot când vii aici. Te rog să mă ierți că te-am deranjat. Da. Mulțumesc foarte mult. La revedere”.

El ieşi din odăiță.

— Julyan vine numaidecât, spuse el.

Se duse să deschidă larg ferestrele. Tot mai ploua cu găleata. Maxim stătea în picioare, nemişcat, cu spatele la noi, trăgând în piept aerul proaspăt.

— Maxim, zise Frank încet, Maxim…

El nu răspunse. Favell începu să râdă şi luă altă ţigară.

— Dacă ţii mult să fii spânzurat, scumpule, mie mi-e totuna, spuse el.

Luă un ziar de pe masă şi trântindu-se pe divan, îşi încrucişă picioarele şi începu să întoarcă paginile. Frank şovăi, ochii lui se plimbau de la mine la Maxim. Apoi se apropie de fotoliul meu.

— Nu poţi să faci nimic? îl întrebai în şoaptă. Dacă te-ai duce în întâmpinarea colonelului, ca să-l opreşti să intre aici? Ai să-i spui că a fost o greşeală.

Maxim spuse de la fereastră, fără să se întoarcă:

— Frank n-o să iasă din odaia asta. Eu sunt acela care hotărăsc în afacerea asta. Colonelul Julyan o să fie aici exact peste zece minute.

Nu mai vorbirăm. Favell îşi citea ziarul. Nu se auzea decât zgomotul neîncetat al ploii. Cădea fără întrerupere, cu regularitate cu un sunet monoton. Mă simţeam descurajată, fără vlagă. Nu puteam să fac nimic. Nici Frank. Într-o carte sau într-o piesă aş fi găsit un revolver, l-am fi omorât pe Favell şi i-am fi ascuns corpul într-un dulap. N-aveam niciun revolver. Nu exista niciun dulap. Lucrurile nu se petrec aşa. Nici nu puteam îngenunchea în faţa lui Maxim rugându-l să-i dea bani lui Favell. Trebuia să stau acolo, cu mâinile încrucişate în poală, privind ploaia căzând, privindu-l din spate pe Maxim, care stătea în faţa ferestrei.

Ploua prea tare ca să auzim maşina. Zgomotul ploii le acoperise pe toate celelalte. Nu aflarăm de sosirea colonelului Julyan decât în momentul când se deschise uşa şi Frith îl pofti să intre.

Maxim, se întoarse îndată, plecând de la fereastră.

— Bună seara, spuse el. Ne întâlnim din nou. Ai venit foarte iute.

— Da, răspunse colonelul Julyan. Mi–ai spus că-i ceva

urgent, aşa că am venit imediat. Din fericire, maşina nu-mi fusese garată. Ce zi!

El se uită şovăitor la Favell, apoi veni spre mine şi-mi strânse mâna, salutându-l în acelaşi timp pe Maxim.

— E bine că plouă, zise el. Amenința de multă vreme. Sper că te simți mai bine.

Murmurai ceva. El rămase în picioare, privindu-ne, când pe unul, când pe altul şi frecându-şi mâinile.

— Te-ai gândit, desigur, că nu te-am rugat să vii, într-o zi ca asta, începu Maxim, ca să ne trecem vremea flecărind, aşteptând ora mesei. Ți-l prezint pe Jack Favell, vărul primar al primei mele soții. Nu ştiu dacă vă cunoaşteți.

Colonelul Julyan dădu din cap.

— Figura dumitale mi-e cunoscută, spuse el. Te-am întâlnit probabil, aici, pe vremuri.

— Cu siguranță, spuse Maxim. Haide, dă-i drumul, Favell.

Favell se sculă de pe divan şi puse ziarul mototolit pe masă. Acele zece minute păreau că l-au trezit din beție. Mergea drept. Nu mai zâmbea. Mi se părea că nu-i prea încântat de cursul pe care-l luaseră evenimentele, şi nu era deloc pregătit pentru întâlnirea cu colonelul Julyan. Începu cu glas tare, destul de autoritar.

— Ascultă, domnule colonel, nu-i nevoie să ne ascundem după degete. Motivul care m-a adus aici e că nu sunt mulțumit de verdictul pronunțat azi după-amiază.

— Oh, făcu colonelul Julyan, n-ar fi mai degrabă de Winter în drept să protesteze decât dumneata?

— Nu cred, spuse Favell. Am dreptul să vorbesc nu numai în calitate de văr al Rebeccăi, ci şi ca viitorul ei soț, dacă ar fi trăit.

Colonelul Julyan păru uluit.

— Oh, exclamă el. Oh, atunci se schimbă lucrurile E adevărat de Winter?

Maxim dădu din umeri.

— Aud prima oară asta, spuse el.

Colonelul îi privea rând pe rând, fără să ştie ce să creadă.

— Atunci, Favell, zise el, de ce te plângi dumneata?

Favell îl privi o clipă. Vedeam că-şi întocmeşte în minte un plan, că nu era încă destul de treaz ca să-l ducă la capăt. Îşi vâră încet mâna în buzunarul hainei şi scoase scrisoarea Rebeccăi.

— Scrisoarea asta a fost scrisă cu câteva ceasuri înainte ca Rebecca să-şi fi luat singură viața pe mare. Iat-o. Te rog s-o citeşti şi să spui dacă femeia care a scris scrisoarea asta era hotărâtă să-şi curme zilele.

Colonelul Julyan îşi scoase ochelarii din toc şi citi scrisoarea. Apoi o înapoia lui Favell.

— Nu, zise el, la prima aruncătură de ochi, nu. Dar nu ştiu la ce face aluzie scrisoarea... Poate ştii dumneata. Sau poate de Winter?

Maxim nu răspunse. Favell învârtea foaia de hârtie între degete, fără să-l părăsească din ochi pe colonel.

— Admiți că vară-mea îmi dădea o întâlnire precisă în scrisoarea asta? întrebă el. Mă ruga categoric să vin la Manderley în noaptea aceea pentru că avea să-mi spună ceva. Despre ce putea fi vorba, nu cred că o să ştiu vreodată, dar asta nu interesează. Ea a stabilit întâlnirea şi trebuia să-şi petreacă noaptea în căsuță, ca să mă vadă singur. Faptul că a plecat pe mare n-avea ce să mă surprindă. Făcea adeseori astfel de plimbări de-un ceas sau două, când se înapoia după o zi obositoare la Londra. Dar să facă găuri în cabină şi să se înece de bunăvoie, ca nu ştiu ce femeiuşcă neurastenică, asta nu, domnule colonel Julyan, pe Dumnezeul meu, nu!

Era roşu şi ultimele cuvinte le urlase. Purtarea lui nu-l slujea de fel şi vedeam, după zbârciturile fine ce înconjurau gura colonelului Julyan, că n-avea simpatie pentru Favell.

— Dragul meu prieten, îi spuse el, e absolut inutil să te înfurii pe mine. Eu nu sunt judecătorul care a condus ancheta azi după-amiază, nici membru al juriului care a rostit verdictul. Nu sunt decât magistratul districtului. Doresc, bineînțeles; să-ți fiu de folos, ca şi lui de Winter. Dumneata spui că refuzi să crezi că vara dumitale s-ar fi sinucis. Pe de altă parte, ai auzit, ca şi noi, depoziția

constructorului de vase. Robinetele de siguranță erau deschise, iahtul avea găuri. Bine. Hai să mergem până la capăt. Dumneata ce crezi că s-a întâmplat?

Favell întoarse capul şi-l privi încet pe Maxim. Învârtea într-una scrisoarea între degete.

— Rebecca n-a deschis niciodată robinetele, nici n-a făcut găurile acelea în fundul vasului. Rebecca nu s-a sinucis. Mi-ai cerut părerea şi, pe Dumnezeul meu, o vei avea. Rebecca a fost ucisă. Şi dacă vrei să ştii cine-i ucigaşul, uite-l colo, în fața ferestrei, cu afurisitul acela de zâmbet superior pe față. N-a putut să aştepte să treacă măcar anul ca să se însoare cu prima fată care i-a ieşit în cale. Iată-l, iată asasinul. El se numeşte domnul Maximilian de Winter. Priveşte-l bine. O să arate frumos, în spânzurătoare, nu-i aşa?

Şi Favell începu să râdă, râsul unui bețiv, ascuțit şi exagerat, răsucind într-una scrisoarea Rebeccăi între degete.

Capitolul 24

DOMNUL FIE LĂUDAT PENTRU RÂSUL lui Favell. Dumnezeu fie binecuvântat pentru degetul lui întins, fața lui congestionată, ochii lui injectați de sânge, Dumnezeu fie binecuvântat că se clătina pe picioare. Căci cu aceasta şi l-a îndepărtat pe colonelul Julyan şi l-a făcut să fie de partea noastră. Văzui scârba zugrăvită pe chipul lui şi buzele crispându-i-se repede. Colonelul Julyan nu-l credea. Colonelul Julyan era de partea noastră.

— Omul ăsta este beat, zise el. Nu ştie ce vorbeşte.

— Sunt beat? urlă Favell. Eu nu, dragul meu prieten. Poți să fii magistrat până poimâine şi colonel pe deasupra, asta nu-mi insuflă teamă. De data asta am legea de partea mea şi n-o să mă las dus de nas. Mai sunt şi alți magistrați în această țară josnică. Oameni, care au ceva în cap şi care înțeleg ce înseamnă dreptatea. Nu soldați scoşi la pensie pentru incompetență şi care se plimbă cu medaliile de tinichea pe piept. Max de Winter a ucis-o pe Rebecca şi am s-o dovedesc.

— O clipă, domnule Favell, zise cu blândețe colonelul Julyan. Ai asistat la interogatoriu, nu-i aşa? Îmi amintesc că te-am văzut. Dacă ai avut convingerea că se face o nedreptate, de ce n-ai spus-o numaidecât juriului, judecătorului? De ce n-ai arătat această scrisoare?

Favell îl privi şi începu să râdă.

— De ce? făcu el. Iac-aşa, pentru că nu-mi plăcea. Preferam să-i spun două vorbe lui de Winter personal.

— De aceea ți-am telefonat, interveni Maxim, plecând de

la fereastră. I-am pus aceeaşi întrebare. De ce n-a împărtăşit bănuielile sale judecătorului? Mi-a spus că nu-i bogat şi că dacă o să am grijă să-i asigur două până la trei mii de lire rentă pe viață, o să mă lase în pace. Frank şi nevasta mea erau aici. Amândoi l-au auzit. Îi poți întreba.

— E absolut adevărat, domnule, confirmă Frank, e pur şi simplu un şantaj.

— Bineînțeles, spuse colonelul Julyan, numai că şantajul nu e niciodată foarte pur şi nici deosebit de simplu. Poate pricinui o mulțime de nemulțumiri multor persoane, chiar dacă şantajistul e în cele din urmă închis. Uneori şi nevinovații sunt duşi la închisoare. În cazul de față vrem să evităm asta. Nu ştiu dacă eşti destul de sobru ca să răspunzi la întrebările mele. Favell, dar dacă îți domoleşti tonul şi eviți digresiunile inutile, vom putea pune repede capăt acestei afaceri. Ai adus o gravă acuzare lui de Winter. Această acuzație se bizuie pe vreo dovadă?

— O dovadă? zise Favell. Ce-ți mai trebuie! Nu sunt de ajuns găurile făcute în corabie?

— Fireşte că nu, doar dacă poți cita un martor care l-a văzut făcându-le. Unde ți-e martorul?

— La dracu martorii! zise Favell. Nu mai încape îndoială. Winter le-a făcut. Cine altul ar fi putut-o ucide pe Rebecca?

— Kerrith are numeroşi locuitori, răspunse colonelul Julyan. N-ai mai multe dovezi împotriva lui de Winter, cum n-ai avea, de pildă, împotriva mea.

— Văd eu ce este, zise Favell. Eşti de partea lui. Nu vrei să-l părăseşti pe de Winter pentru că mănânci la el, iar el la dumneata. E un om de seamă în ținut. E proprietarul Manderley-ului. Sărmane snob!

— Bagă de seamă, Favell, bagă de seamă!

— Vă credeți cei mai tari, nu? Credeți că procesul meu nu se poate susține în fața unui tribunal. O să vă găsesc dovezi, nu vă fie teamă. Vă spun că de Winter a ucis-o pe Rebecca din pricina mea. Ştia că sunt amantul ei şi era gelos, grozav de gelos. Ştia că ea m-aştepta în căsuța de pe plajă şi s-a dus în noaptea aceea şi a ucis-o. Apoi i-a transportat trupul pe

iaht, pe care l-a scufundat.

— E o ipoteză destul de ingenioasă în felul ei, Favell, dar îți repet că n-ai nicio dovadă. Prezintă un martor, care a văzut toate astea şi o să încep să te iau în serios. Cunosc căsuța de pe plajă. Un fel de pavilion pentru picnicuri, nu-i aşa? Doamna de Winter avea obiceiul să țină acolo echipamentul pentru iaht. Povestea dumitale ar câştiga dacă ai putea transforma căsuța într-o vilă cu alte cincizeci de copii identice în jurul ei. Ar exista atunci o şansă ca unul din locatari să fi văzut întreaga desfăşurare a acestei întâmplări.

— Aşteaptă, zise încet Favell, aşteaptă... Există o şansă ca de Winter să fi fost văzut în noaptea aceea. O şansă serioasă. Ar merita osteneala să cercetăm în această direcție. Ce-ai spune dacă aş avea un martor?

Colonelul Julyan înălță din umeri. Îl văzui pe Frank aruncând o privire întrebătoare soțului meu. Maxim nu zise nimic. Îl priveam pe Favell. Deodată am înțeles ce voia să spună. Şi într-o străfulgerare de teamă şi groază, înțelesei că spunea adevărul. Fusese un martor în noaptea aceea. Mici fraze îmi reveneau în memorie. Cuvinte pe care nu le înțelesesem, cuvinte pe care le luasem drept gânduri răzlețe ale unui biet nătâng. „Ea, e la fund, nu-i aşa? Ea n-o să se întoarcă”. „N-am spus nimănui”. „N-o să fie regăsită, nu-i aşa? Peştii au mâncat-o, nu-i aşa?” „Ea n-o să se mai întoarcă”. Ben ştia. Ben văzuse. Ben, cu mintea lui de nătâng, fusese martor la tot. El se ascunsese în noaptea aceea în pădure. Îl văzuse pe Maxim ducând iahtul pe mare şi întorcându-se singur în barcă. Simții cum îmi piere tot sângele din obraji. Mă sprijinii de pernele fotoliului.

— E idiotul satului care îşi petrece vremea pe plajă, zise Favell. Se învârtea totdeauna pe acolo când veneam să mă întâlnesc cu Rebecca. L-am văzut adeseori. Dormea în pădure sau pe plajă când era cald. Băiatul e țicnit, n-ar veni niciodată singur. Dar dacă a văzut ceva în noaptea aceea, mă însărcinez eu să-l fac să vorbească. Şi există o şansă grozavă, ca el să fi văzut ceva.

— Cine-i? Despre cine vorbeşte? întrebă colonelul Julyan.

— Vrea să vorbească despre Ben, zise Frank, aruncând o nouă privire lui Maxim. E băiatul unuia din fermierii noştri. Dar nu ştie ce spune, nici ce face. E idiot din naştere.

— Ce are a face? spuse Favell. Are ochi, nu? Ştie ce vede. N-o să aibă de spus decât da sau nu. Începe să vă agaseze, nu? Nu mai aveți siguranța aceea minunată!

— Ar putea fi găsit băiatul şi să-l interogăm? întrebă colonelul Julyan.

— Desigur, zise Maxim. Frank, spune-i lui Robert să dea o fugă până la fermă şi să-l aducă.

Frank şovăi. Văzui că mă priveşte cu coada ochiului.

— Du-te, pentru Dumnezeu! îndemnă Maxim. Trebuie să sfârşim odată cu povestea asta.

Frank ieşi. Eu începui să simt din nou durerea aceea veche în piept.

Frank se întoarse după câteva minute.

— Robert mi-a luat maşina, zise el. Dacă Ben e acasă, nu durează mai mult de zece minute până se întoarce.

— Pe ploaia asta e sigur acasă, zise Favell. O să vină şi o să vedeți cum o să-l fac eu să vorbească.

Râse, privindu-l pe Maxim. Era tot roşu la față. Emoția îl făcea să năduşească; pe frunte îi curgeau mici picături de sudoare. Observai că ceafa i se revărsa pe deasupra gulerului şi că urechile îi erau aşezate foarte jos. N-o să-şi păstreze multă vreme această înfățişare înfloritoare. Era de pe acum în declin, buhăit. El luă altă țigară.

— Aici, la Manderley, alcătuiți un adevărat mic sindicat, spuse el. Niciunul nu-l trădează pe celălalt. Până şi magistratul ținutului face parte din bandă. O iert, fireşte, pe tânăra soție. O soție nu depune niciodată mărturie împotriva bărbatului ei. Fireşte că l-au învățat lecția şi pe Crawley. Ştie că dacă ar spune adevărul şi-ar pierde slujba. Şi dacă văd limpede în sufletul lui, e şi cu puțină pizmă împotriva mea. N-ai avut prea mult succes la Rebecca, nu-i aşa, Crawley? Plimbarea sub clar de lună n-a dat rezultatul pe care-l doreai? De astă dată e mai uşor. Tânăra nevastă o să-ți fie recunoscătoare că-i întinzi brațul dumitale frățesc de fiecare

dată când o să leşine. O să-i prindă foarte bine acest braț când o să audă că judecătorul îi osândeşte bărbatul la moarte.

Totul se petrecu foarte repede. Prea repede, ca să pot înțelege ce făcea Maxim. Dar îl văzui pe Favell clătinându-se, împiedicându-se de brațul divanului şi întinzându-se pe jos. Iar Maxim stătea în picioare lângă el. Mă simțeam foarte prost. Era ceva umilitor în faptul că Maxim îl lovise pe Favell. Aş fi preferat să nu fi asistat la asta. Colonelul Julyan nu zise nimic. Era foarte întunecat la față. El le întoarse spatele şi veni spre mine.

— Cred că ar fi mai bine să te duci sus, îmi zise dânsul blajin.

Eu clătinai din cap. — Nu, am şoptit, nu.

— În starea în care se află individul ăsta, e capabil să spună orice. Ce-ai văzut, n-a fost prea frumos, nu-i aşa? Soțul dumitale are, fireşte, dreptate, dar e regretabil că acest lucru s-a întâmplat în fața dumitale.

N-am răspuns nimic. Îl priveam pe Favell, care se ridică încet, apoi se aşeză greoi pe divan, ducându-şi batista la obraz.

— Ceva de băut, dați-mi ceva de băut.

Maxim îl privi pe Frank, care ieşi. Niciunul din noi nu vorbea. Frank se întoarse aproape numaidecât cu whisky şi sifon pe o tavă. Le amestecă într-un pahar, pe care i-l dădu lui Favell. Acesta bău cu lăcomie, ca un animal. Felul în care îşi ducea paharul la gură dovedea o senzualitate urâtă. Buzele i se încrețeau ciudat pe pahar. Avea o urmă roşie pe falcă, în locul unde-l lovise Maxim. Maxim se întoarse la fereastră. Îl privii pe colonelul Julyan şi văzui că-l cerceta pe Maxim. Privirea lui era ciudat de pătrunzătoare. Inima începu să-mi bată foarte tare. De ce-l privea colonelul Julyan pe Maxim?

Asta însemna că începea să se îndoiască, să-l suspecteze?

Maxim nu-l vedea. El se uita cum plouă. Cernea de sus o burniță măruntă şi deasă. Zgomotul umplea odaia. Favell îşi termină whiskyul şi puse paharul pe masa de lângă divan.

Răsuflă adânc. Nu ne privea pe niciunul. Se uita la covorul de la picioarele lui.

Soneria telefonului răsună deodată în odaia alăturată. Frank se duse să răspundă.

El se întoarse aproape numaidecât şi se uită la colonelul Julyan.

— E fata dumitale, zise el. Întreabă dacă trebuie să te mai aştepte la masă.

Colonelul Julyan clătină din mână cu nerăbdare.

— Spune-le să se aşeze la masă, zise el, spune-le că nu ştiu când o să mă întorc. Se uită la ceas. Ce idee să telefoneze, bombăni dânsul. Şi-a şi găsit momentul.

Frank se întoarse în odăiță, ca să transmită răspunsul. Mă gândeam la tânăra de la celălalt capăt al firului. Era, probabil, aceea care juca golf. Mi-o închipuiam spunând surorii sale: „Tata zice să ne aşezăm la masă. Ce-o fi făcând acolo? Biftecul o să fie ca o talpă de gheată". Mica lor gospodărie dată peste cap din cauza noastră. Obiceiurile din fiecare seară tulburate. Toate aceste ițe în mod absurd încurcate, pentru că Maxim o ucisese pe Rebecca. Îl privii pe Frank. Chipul lui era palid şi serios.

— L-am auzit pe Robert întorcându-se cu maşina, zise el colonelului Julyan. Fereastra de colo dă spre aleea pentru maşini.

El ieşi din bibliotecă în hol. Favell ridicase capul la cuvintele lui Frank. Se sculă şi rămase în picioare, cu ochii țintă la uşă. Avea un zâmbet răutăcios pe față.

Uşa se deschise şi intră Frank. El se întoarse ca să vorbească cuiva rămas în hol.

— Haide, Ben, spuse el încet, domnul de Winter vrea să-ți dea țigări. N-ai de ce te teme.

Ben intră sfios. Îşi ținea pălăria impermeabilă în mână. Părea ciudat şi neîmbrăcat, fără pălărie. Observai pentru prima oară că avea capul ras. Arăta îngrozitor.

S-ar fi spus că lumina îl orbea. Privea cu o înfățişare neroadă în jurul odăii, clipind din ochii lui mici. Mă zări şi-mi zâmbi uşor şi aproape tremurând. Nu ştiu dacă mă

recunoscuse sau nu. Apoi Favell înaintă încet şi rămase în picioare în faţa lui.

— Bună ziua, îi zise el. Ce ai mai făcut de la ultima noastră întâlnire?

Ben îl privi. N-avea nicio expresie pe chipul lui. El nu răspunse.

— Haide, zise Favell. Ştii bine cine sunt, nu?

Ben îşi tot învârtea pălăria între degete.

— Hai? zise dânsul.

— Ia o ţigară, spuse Favell, întinzându-i cutia.

Ben îl privi pe Maxim şi apoi pe Frank.

— Da, da, zise Maxim, ia câte vrei.

Ben luă patru ţigări şi-şi strecură două după fiecare ureche. Apoi începu din nou să-şi învârtească pălăria.

— Mă recunoşti, nu-i aşa? stărui Favell.

Dar Ben nu răspundea. Colonelul Julyan se apropia de el.

— O să te întorci numaidecât acasă, Ben, zise el. Nimeni n-o să-ţi facă vreun rău. Voiam să ne răspunzi numai la una sau două întrebări. Îl cunoşti pe domnul Favell, nu-i aşa?

De data asta Ben clătină din cap.

— Nu l-am văzut niciodată, zise el.

— Nu mai face pe idiotul, zise Favell cu brutalitate. Ştii foarte bine că mă cunoşti. M-ai văzut în căsuţa de pe plajă, căsuţa doamnei de Winter. M-ai văzut nu-i aşa?

— Nu, zise Ben, n-am văzut pe nimeni.

— Ticălos scârbos, idiot mincinos, se înfurie Favell. Poţi să-mi spui că nu m-ai văzut anul trecut plimbându-mă, în pădure, cu doamna de Winter şi întorcându-mă în căsuţă? Nu te-am surprins o dată spionându-ne pe fereastră?

— Hai? făcu Ben.

— Iată un martor convingător, zise colonelul Julyan batjocoritor.

Favell se întoarse spre el.

— Asta a fost pus la cale, zise dânsul. Cineva a dat bani acestui idiot ca să tacă. Vă spun că m-a văzut de zeci de ori. Ei, asta o să te facă să-ţi aminteşti?

El scotoci în buzunarul din spatele pantalonilor şi scoase

un portmoneu. Flutură o bancnotă de o liră înaintea lui Ben.

— Acum mă recunoşti? zise el.

Ben clătină din cap.

— Nu v-am văzut niciodată, spuse dânsul apoi, apucând brațul lui Frank: A venit să mă ducă la azil? întrebă el.

— O, nu, zise Frank, bineînțeles că nu, Ben.

— Nu vreau să merg la azil, zise Ben. Acolo se poartă rău cu oamenii. Vreau să rămân acasă. N-am făcut niciun rău.

— Foarte bine, Ben, zise colonelul Julyan. Nimeni nu vrea să te ducă la azil. Eşti sigur că nu l-ai văzut niciodată pe acest om?

— Nu, zise Ben, nu l-am văzut niciodată.

— Ți-o aminteşti pe doamna de Winter, nu-i aşa? continuă colonelul Julyan.

Ben aruncă o privire şovăitoare spre mine.

— Nu, zise cu blândețe colonelul Julyan, nu doamna asta. Doamna care se ducea la căsuță.

— Hai? zise Ben.

— Ți-o aminteşti pe doamna care avea un iaht?

Ben clipi, din ochi.

— A plecat, zise dânsul.

— Da, ştim, zise colonelul Julyan. Se ducea să se plimbe pe mare cu iahtul. Erai pe plajă când a plecat ultima dată pe vasul ei? Într-o seară, acum un an. Şi când nu s-a mai întors?

Ben îşi învârtea pălăria. Îl privi pe Frank, apoi pe Maxim.

— Hai? zise dânsul.

— Erai acolo, nu-i aşa? zise Favell plecându-se înainte. Ai văzut-o pe doamna de Winter intrând în căsuță, apoi l-ai văzut şi pe domnul de Winter. El s-a dus după ea în căsuță. Ce s-a întâmplat atunci? Hai, spune... Ce s-a întâmplat?

Ben se retrase îndărăt până la zid.

— N-am văzut nimic, zise el. Vreau să rămân acasă. Nu mă duc la azil. Nu te-am văzut niciodată. Niciodată. Nu te-am văzut niciodată cu ea în pădure.

El începu să hohotească de plâns ca un copil.

— Cretin ticălos, zise Favell încet, lepădătură ticăloasă!

Ben îşi ştergea ochii cu mâneca.

— Martorul dumitale nu pare să-ți fie de mare ajutor, zise colonelul Julyan. Nu ți se pare că această comedie a fost mai curând o pierdere de vreme? Mai ai să-l întrebi altceva?

— E un complot, urlă Favell, un complot împotriva mea! V-ați înțeles cu toții. Idiotul a fost plătit, îți spun. Plătit ca să debiteze urzeala asta de minciuni.

— Cred că Ben poate să se întoarcă acasă, zise colonelul Julyan.

— Bine, Ben, zise Maxim. Robert o să te conducă acasă. Şi nu te teme, n-o să te ducă nimeni la azil. Spune-i lui Robert să-i dea ceva la bucătărie, adăugă el lui Frank. Carne rece sau ce-o vrea.

— Plata serviciului făcut, zise Favell. Şi-a îndeplinit bine însărcinarea pe care i-ai dat-o dumneata, Maxim.

Frank îl conduse pe Ben. Colonelul Julyan Îi privi pe Maxim.

— Băiatul ăsta este foarte speriat, zise el. Tremura ca varga. Îl priveam. N-a fost niciodată maltratat?

— Nu, zise Maxim, este absolut inofensiv şi l-am lăsat totdeauna în pace.

— Trebuie să fi băgat cineva frica în el. Îşi dădea ochii peste cap ca un câine care se aşteaptă să fie bătut.

— Ar fi trebuit să-l bați, zise Favell. Dacă l-ai fi bătut, şi-ar fi amintit de mine. Dar nu, o să i se dea o masă bună pentru osteneală. N-o să fie bătut.

— Nu te-a servit, zise colonelul liniştit. Am rămas tot la acelaşi punct. N-ai nici cea mai mică dovadă împotriva lui de Winter şi ştii asta. Motivul pe care îl invoci nu rezistă unei cercetări. Spui că erai viitorul soț al doamnei de Winter şi că aveai întâlniri tainice cu ea în căsuța de pe plajă. Şi chiar bietul idiot, care a fost adineauri aici, jură că nu te-a văzut niciodată. Nu poți dovedi nici măcar acest lucru.

— Nu pot? zise Favell şi-l văzui zâmbind. Se îndreptă spre cămin şi sună.

— Ce faci? întrebă colonelul Julyan.

— Aşteaptă, o să vezi, zise Favell.

Am ghicit numaidecât ce o să se întâmple. Frith răspunse la chemare.

— Spune doamnei Danvers să vină încoace, îi zise Favell.

Frith îl privi pe Maxim care încuviinţă din cap. Frith ieşi.

— Doamna Danvers nu-i menajera? întrebă colonelul Julyan.

— Era şi prietena intimă a Rebeccăi, zise Favell. A stat cu ea împreună înainte de a se mărita. Se poate spune că a crescut-o. O să vedeţi că Danny nu-i martor de felul lui Ben...

Frank se întoarse în bibliotecă.

— Ai fost să-l culci pe Ben? zise Favell. I-ai dat o masă bună şi i-ai spus că a fost foarte ascultător? De data asta o să fie puţin mai greu pentru voi...

— Va veni doamna Danvers, lămuri colonelul Julyan. Favell crede că o să aflăm ceva de la ea.

Frank se uită repede la Maxim. Colonelul Julyan observă această privire. Văzui că buzele i se strâng. Asta nu-mi plăcea. Nu, nu-mi plăcea de loc. Începui să-mi rod unghiile.

Aşteptam toţi, privind spre uşă. Şi doamna Danvers intră.

Poate pentru că de obicei o vedeam singură şi că lângă mine părea înaltă şi uscăţivă, mi s-a părut în seara aceea chircită, pipernicită şi observam că trebuie să ridice ochii ca să-i privească pe Favell, pe Frank şi pe Maxim. Sta în picioare, în prag, cu mâinile încrucişate, privindu-ne rând pe rând.

— Bună seara, doamnă Danvers, zise colonelul Julyan.

— Bună seara, domnule, răspunse ea, cu glasul dogit, stins, mecanic, pe care-l auzisem de atâtea ori.

— Mai întâi, doamnă Danvers, vreau să-ţi pun o întrebare, reluă colonelul Julyan. Şi întrebarea e următoarea: cunoşteai legăturile între prima doamnă de Winter şi domnul Favell, aci de faţă?

— Erau veri primari, răspunse doamna Danvers.

— Nu vorbesc despre legăturile de familie, doamnă Danvers. Mă refer la legăturile mai intime.

— Nu înţeleg prea bine, domnule.

— Hai, Danny, zise Favell, Ştii prea bine ce vrea să spună. Eu i-am spus-o colonelului Julyan, dar nu pare să mă creadă. Rebecca şi cu mine trăiam de mulţi ani, nu-i aşa? Era îndrăgostită de mine, nu-i aşa?

Spre marea mea uimire, doamna Danvers îl privi o clipă fără să vorbească, iar în privirea ei era dispreţ.

— Nu era îndrăgostită de dumneata, zise dânsa.

— Nebună bătrână... începu Favell, dar doamna Danvers îl întrerupse.

— Nu era îndrăgostită de dumneata, nici de domnul de Winter. Nu era îndrăgostită de nimeni. Ea dispreţuia bărbaţii. Era deasupra acestor lucruri.

Favell se înroşi de furie.

— Ascultă-mă... Nu cobora pe cărarea din pădure ca să se întâlnească noaptea cu mine? Nu-şi petrecea *week-end*-urile cu mine la Londra?

— Şi ce dacă? zise doamna Danvers cu o furie neaşteptată. Şi ce dacă? Poate că avea şi ea dreptul să petreacă. Dragostea era un joc pentru dânsa, un joc şi atâta tot. Ea mi-a spus-o. Făcea toate astea ca să petreacă. Îşi bătea joc de dumneata, ca şi de alţii. Am văzut-o întorcându-se, aşezându-se pe pat şi strâmbându-se de râs când se gândea la voi toţi.

Era ceva îngrozitor în acest neaşteptat şuvoi de cuvinte. Ceva îngrozitor şi neprevăzut. Deşi o ştiam de mai înainte, asta mă revolta. Maxim se făcuse alb la faţă. Favell îl privea ţintă, ca şi când n-ar fi înţeles. Colonelul Julyan îşi răsucea mustăcioara. Nimeni nu spuse nimic câteva minute. Şi nu se mai auzi alt zgomot decât acela al inevitabilei ploi. Apoi doamna Danvers începu să plângă. Plângea ca în dimineaţa aceea în dormitor. N-o puteam privi. A trebuit să mă întorc. Nimeni nu spunea nimic. Nu se auzeau decât două zgomote în odaie, ploaia care cădea şi plânsul doamnei Danvers. Voiam să ţip. Voiam să fug din odaie şi să ţip, să ţip fără să mă opresc.

Nimeni nu se duse la ea să-i vorbească sau s-o mângâie. Plângea mereu. În sfârşit, după un timp cât o veşnicie,

începu să se stăpânească. Încetul cu încetul plânsul încetă. Rămase în picioare, nemişcată, cu obrazul încleştat, mototolind cu mâinile, stofa neagră a fustei. În cele din urmă, tăcu. Colonelul Julyan îi vorbi încet, cu blândețe.

— Doamnă Danvers, îi zise el, cunoşti vreun motiv cât de îndepărtat, care ar fi putut îndemna pe doamna de Winter să se sinucidă?

Doamna Danvers îşi înghiți cuvintele. Îşi mototolea necontenit fusta şi clătina din cap.

— Nu, zise ea. Nu.

— Vezi? zise repede Favell. E cu neputință. Ea ştie ca şi mine. Ți-am mai spus o dată.

— Taci din gură, te rog, spuse colonelul Julyan. Las-o pe doamna Danvers să se gândească. Suntem cu toții de părere că la prima vedere lucrul pare absurd şi lipsit de sens. Nu discut sinceritatea, nici autenticitatea scrisorii. Ți-a scris-o în timpul pe care l-a petrecut la Londra. Avea să-ți spună ceva... Poate că, dacă am şti ce anume, am avea dezlegarea acestei probleme îngrijorătoare. Dă doamnei Danvers scrisoarea s-o citească. Poate că o să ne poată lămuri.

Favell ridică din umeri. Scoase scrisoarea din buzunar şi o aruncă pe jos, la picioarele doamnei Danvers. Ea se aplecă şi o ridică. Noi îi priveam buzele mişcându-se, pe când o citea. Ea o citi de două ori. Apoi clătină din cap.

— Asta nu înseamnă nimic, zise ea. Nu ştiu despre ce voia să-ți vorbească. Dacă ar fi avut ceva însemnat de mărturisit domnului Jack, mi-ar fi vorbit mai întâi mie.

— N-ai văzut-o în seara aceea?

— Nu, plecasem. Am petrecut după-amiaza şi seara la Kerrith. N-o să mi-o iert niciodată. Niciodată, până la ultima mea suflare.

— Aşadar nu ştiai să aibă nicio preocupare, nu poți să ne dai nicio sugestie, doamnă Danvers? Aceste cuvinte: *„Am să-ți spun ceva”* nu-ți reamintesc nimic?

— Nu, domnule, răspunse dânsa. Absolut nimic.

— Ştie cineva cum şi-a petrecut ultima zi la Londra?

Nimeni nu răspunse. Maxim clătină din cap. Favell înjura

încet.

— Ascultați, zise el, dânsa a lăsat scrisoarea asta la mine acasă la trei după-amiază. A văzut-o portăreasa. O fi pornit la drum ca să se înapoieze numaidecât după aceea. Trebuie să fi gonit cu maşina ca fulgerul.

— Doamna de Winter avea oră la coafor de la douăsprezece la unu jumătate, zise doamna Danvers. Îmi amintesc, pentru că am telefonat cu câteva zile înainte. De la douăsprezece la unu jumătate. Mânca totdeauna la club, când ieşea de la coafor, ca să poată sta cu bigudiurile în păr. E mai mult ca sigur că a mâncat şi în ziua aceea la club.

— Să spunem că i-a trebuit jumătate de ceas ca să mănânce. Ce-a făcut de la două la trei? Ar trebui să verificăm asta, spuse colonelul Julyan.

— Doamne, Dumnezeule, ce poate să intereseze asta? exclamă Favell. Ea nu s-a sinucis şi ăsta e singurul lucru care are însemnătate.

— Am agenda ei în odaia mea, zise încet doamna Danvers. Am păstrat toate lucrurile astea. Domnul de Winter nu mi le-a cerut niciodată. Poate să-şi fi însemnat întâlnirile din ziua aceea. Era foarte ordonată, însemna totul şi făcea o cruce în dreptul lucrurilor pe care le făcuse. Dacă credeți că poate să ajute la ceva, mă duc să aduc agenda.

— Ce spui, de Winter? întrebă colonelul Julyan. Ai vreo obiecție de făcut ca să cercetăm agenda?

— Fireşte că nu. Ce obiecție aş avea?

Văzui încă o dată cum colonelul Julyan îi aruncă o privire pătrunzătoare şi curioasă. De astă dată a observat şi Frank. Îl văzui pe Frank că-l priveşte şi el pe Maxim, apoi întoarce ochii spre fereastră. Tulburată, mă ridicai şi mă apropiai de fereastră. Mi se părea că nu mai plouă atât de tare. Mânia cerului trecuse. Ploaia care cădea acum avea un zgomot mai liniştit şi mai înăbuşit. Lumina cenuşie a amurgului cuprinsese cerul. Pajiştile erau întunecate şi ude. Auzii camerista, deasupra mea, trăgând perdelele pentru noapte, oblonind ferestrele care încă nu fuseseră închise. Mica rutină zilnică se desfăşura în mod inevitabil. Perdelele trase,

pantofii puşi în fața uşii spre a fi curățați, halatul întins pe scaunul din baie, robinetul de la baie deschis, paturile făcute, papucii înaintea paturilor. Şi noi stam acolo, în bibliotecă, tăcuți, ştiind în adâncul sufletelor noastre că acuzația care i se aducea lui Maxim era o chestiune de viață sau de moarte.

Mă întorsei auzind zgomotul uşii care se închise încet. Era doamna Danvers. Se întorcea cu agenda în mână.

— Aveam dreptate, zise dânsa liniştit. Îşi însemnase după cum am spus, întâlnirile. Iată-le pe acelea din ziua morții ei.

Deschise agenda, o agendă de piele roşie. O dădu colonelului Julyan. El scoase din nou ochelarii din tocul lor. Urmă o tăcere lungă, pe când el cerceta pagina. În clipa aceea, pe când el citea pagina agendei, iar noi aşteptam în picioare, plutea ceva în atmosferă, care mă înspăimântă mai mult decât tot ce se întâmplase în seara respectivă.

Îmi înfipsei unghiile în palme. Nu-l puteam privi pe Maxim. Colonelul Julyan n-auzea inima mea bătând şi ieşindu-mi din piept?

— Ah! zise el cu degetul în mijlocul paginei.

„O să se întâmple ceva, mă gândii eu, ceva îngrozitor”.

— Da, reluă el, asta-i. Coaforul la prânz, aşa cum a spus doamna Danvers. Şi o cruce. A fost deci acolo. Masa la club şi o cruce. Dar ce-i aici? Ora două, Baker. Cine era Baker?

Îl privi pe Maxim, care clătină din cap, apoi pe doamna Danvers.

— Baker? repetă ea. Ea nu cunoştea niciun Baker. N-am auzit niciodată de numele ăsta.

— E totuşi însemnat aici, zise colonelul Julyan, întinzându-i agenda. Uită-te şi dumneata: Baker. A făcut o cruce mare alături, ca şi când ar fi vrut să rupă creionul. L-a văzut, desigur, pe acest Baker, oricine ar fi el.

Doamna Danvers privea numele înscris în agendă şi crucea neagră de alături.

— Baker, zise ea, Baker...

— Cred că dacă am şti cine-i acest Baker, am da de fondul problemei, spuse colonelul Julyan. Ea n-a căzut pe mâna

cămătarilor, nu-i aşa?

Doamna Danvers îl măsură din cap până în picioare dispreţuitoare.

— Doamna de Winter? făcu dânsa.

— Sau a şantajiştilor? urmă colonelul Julyan, îndreptându-şi privirea spre Favell.

Doamna Danvers clătină din cap.

— Baker, repetă ea, Baker...

— N-avea neplăceri, nimeni care s-o ameninţe, nimeni de care să se teamă?

— Doamnei de Winter să-i fie teamă? zise doamna Danvers. Nu se temea de nimeni şi de nimic. Nu era decât un lucru care o neliniştea, gândul de a îmbătrâni, de a fi bolnavă, de a muri în patul ei. Mi-a spus de o sută de ori: „Când o să mor, Danny, aş vrea să se termine repede ca atunci când sufli în lumânare”. E singurul lucru care m-a consolat după moartea ei. Se pare că nu suferi când te îneci, nu-i aşa?

Se uită, scrutătoare, la colonelul Julyan, dar el nu răspunse. Şovăia, îşi răsucea mustaţa. Îl văzui aruncând o nouă privire spre Maxim.

— La ce bun toate fleacurile astea, zise Favell înaintând. Ne îndepărtăm de chestiune. Ce amestec are Baker în toate astea? E probabil un negustor de ciorapi de mătase sau de produse de frumuseţe. Dacă ar fi avut cea mai mică însemnătate, Danny l-ar fi cunoscut. Rebecca n-avea taine faţă de Danny.

Dar eu o priveam pe doamna Danvers. Ţinea agenda şi întorcea paginile. Deodată exclamă:

— E ceva aici, la ultima pagină cu numerele de telefon. Baker! Şi un număr alături: 0488; dar nu-i trecut numele biroului.

— Bravo, Danny! zise Favell. Te-ai şmecherit la bătrâneţe. Dar cu un an prea târziu. Dacă ai fi făcut treaba asta acum un an, ar fi putut avea un folos.

— Da, zise colonelul Julyan; iată numărul 0488 alături de Baker. De ce n-a trecut numele biroului?

— Încearcă la toate birourile din Londra, rânji Favell. O să-ți pierzi toată noaptea, dar nu suntem prea grăbiți. Max nu se uită la nota de plată a telefonului, nu-i aşa Max? Vrei să câştigi timp şi eu în locul dumitale aş face la fel.

— E ceva alături de număr, dar nu se vede prea bine, zise colonelul Julyan. Aruncă o privire, doamnă Danvers. Nu-i oare un M?

Doamna Danvers reluă agenda.

— Poate, zise ea, cu îndoială. De obicei nu făcea aşa pe M., dar poate că a scris foarte repede. Da, s-ar putea să fie un M.

— Mayfair, 0488, zise Favell, ce cap, ce geniu!

— Atunci, zise Maxim, aprinzându-şi prima lui țigară, trebuie să facem ceva. Frank du-te şi telefonează la Londra şi cere Mayfair 0488.

Durerea din pieptul meu se accentua. Stăteam nemişcată, cu mâinile atârnând în jos. Maxim nu mă privea.

— Haide, Frank, zise el. Ce aştepți?

Frank se duse în odăiță. Noi aşteptarăm, în timp ce el cerea numărul. Se întoarse peste o clipă.

— O să mă cheme, zise dânsul în şoaptă.

Colonelul Julyan îşi încrucişă brațele la spate şi începu să umble în lung şi în larg prin odaie. Nimeni nu spunea nimic. După vreo patru minute, se auzi zbârnâind soneria telefonului, stridentă, stăruitoare, cu sunetul acela enervant şi monoton ce vesteşte comunicațiile interurbane. Frank se duse să răspundă:

— Mayfair 0488? întrebă el. Puteți să-mi spuneți dacă aveți pe cineva cu numele de Baker? Ah! Iertați-mă. Da, trebuie să fie greşit numele. Mulțumesc mult.

Se auzi pocnetul receptorului pus înapoi în furcă. Apoi Frank se întoarse în bibliotecă. „Lady Eastleigh are numărul 0488 Mayfair. E o casă din strada Grosvenor. N-au auzit niciodată vorbindu-se de Baker”.

Favell izbucni într-un hohot de râs ca o gâlgâire de ape.

— Măcelarul, brutarul, lumânărarul... Şi-au pierdut cu toții firea dintr-un fleac, zise el. Ei bine, trebuie să continuăm, domnule detectiv. Care e biroul următor pe lista

dumitale?

— Încearcă la Museum, zise doamna Danvers.

Frank îl privi pe Maxim.

— Du-te, zise Maxim.

Comedia reîncepu. Colonelul Julyan îşi reluă plimbarea în odaie. Din nou trecură cinci minute şi se auzi soneria telefonului. Frank se duse să răspundă. Lăsase uşa larg deschisă.

— Alo? Museum 0488? Ați putea să-mi spuneți dacă aveți pe cineva cu numele de Baker? Oh... Ah! Cine vorbeşte? Un paznic de noapte? Da, da, înțeleg. Nu birourile. Nu, fireşte. Ați putea să-mi dați adresa? Da, e ceva destul de important. El se întrerupse. Ne spuse peste umăr: — Cred că am dat de el.

O, Dumnezeule, fă să nu fie adevărat. Fă să nu fie descoperit Baker. Doamne, te rog, fă ca Baker să fie mort. Eu prevedeam cine era Baker. Ştiusem imediat, îl priveam pe Frank, prin uşă, îl văzui deodată aplecându-se, luând un creion şi o bucată de hârtie.

— Alo? Nu, nu plec. Puteți să-mi silabisiți numele? Mulțumesc. Mulțumesc mult. Bună seara. El se întoarse în bibliotecă, ținând în mână bucata de hârtie. Frank, care-l iubea pe Maxim şi care nu ştia că bucățica aceea de hârtie ținută în mână era singurul element de dovadă ce avea vreo valoare în tot coşmarul acestei seri; Frank, care nu ştia că arătând-o, îl putea distruge pe Maxim, tot atât de sigur, ca şi când ar fi avut un pumnal în mână şi l-ar fi lovit pe la spate.

— Era paznicul de noapte al unei case din Bloomsbury, zise el. Nimeni nu locuieşte acolo. Casa era închiriată unui doctor, care dădea ziua consultații. Se pare că Baker nu mai profesează şi că a părăsit casa acum şase luni. Dar o să-l găsim uşor. Paznicul mi-a dat adresa lui. Am scris-o pe hârtia asta.

Capitolul 25

ÎN CLIPA ACEEA MAXIM MĂ privi. Mă privi pentru prima oară în seara aceea. I-am citit în ochi salutul de rămas-bun. Era ca şi cum s-ar fi sprijinit de bastingajul unui pachebot, iar eu aş fi rămas pe chei. Alți oameni îi vor atinge umerii lui, umărul meu, dar noi nu-i vom vedea. Şi nu ne vom mai vorbi, căci vântul şi distanța ar împrăştia sunetul glasurilor noastre. Dar i-aş vedea ochii şi el i-ar vedea pe ai mei înainte ca vasul să părăsească cheiul. Favell, doamna Danvers, colonelul Julyan, Frank, cu bucățica lui de hârtie în mână, nu mai existau în acea clipă. Acea fracțiune de timp, suspendată între două secunde, era a noastră, neîntinată. Apoi el se întoarse şi întinse mâna spre Frank.

— Perfect, zise el. Şi care-i adresa aceasta?

— Undeva, lângă Barnett, în cartierul de nord al Londrei, zise Frank, dându-i hârtia. Dar n-are telefon. Nu-l putem chema.

— Ai făcut o treabă bună, Crawley, zise colonelul Julyan, ca şi dumneata, doamnă Danvers. Acum problema a devenit mai limpede pentru dumneata?

Doamna Danvers clătină din cap.

— Doamna de Winter n-a avut niciodată nevoie de doctor. Ca toți oamenii robuşti, îi disprețuia. L-am chemat doar o dată pe doctorul Phillips din Kerrith, când şi-a scrântit încheietura mâinii. N-am auzit niciodată vorbindu-se de acest doctor Baker, ea nu i-a rostit niciodată numele înaintea mea.

— V-am spus că trebuie să fie un fabricant de produse de frumuseţe, zise Favell. Şi ce importanţă are asta? Dacă ar fi fost ceva însemnat, Danny ar fi ştiut. Vă spun că trebuie să fie un fel de nebun care a descoperit un nou sistem de vopsit părul sau de albit pielea. În dimineaţa aceea cineva i-o fi dat Rebeccăi adresa la coafor şi ea probabil s-a dus acolo după-amiază, din simplă curiozitate.

— Nu, zise Frank, cred că te înşeli. Baker nu era un şarlatan. Paznicul de noapte de la Museum 0488 mi-a spus că era un ginecolog foarte cunoscut.

— O, zise colonelul Julyan, trăgându-se de mustaţă, o fi fost totuşi suferindă. E curios că n-a suflat nimănui vreo vorbă, nici măcar dumitale, doamnă Danvers.

— Era prea slabă, zise Favell. Eu i-o spuneam, dar ea râdea. Spunea că o prinde bine. Poate că l-a consultat pe Baker ca să-i ceară un regim.

— Asta ţi se pare cu putinţă, doamnă Danvers? întrebă colonelul Julyan.

Doamna Danvers clătină încet capul. Părea uluită de cele ce aflasem despre Baker.

— Nu înţeleg, zise ea. Nu ştiu cine-i Baker ăsta. Un doctor Baker! De ce nu mi-a spus nimic? De ce mi-a ascuns? Îmi povestea doar totul.

— Poate că nu voia să te neliniştească, zise colonelul Julyan. Probabil că a stabilit o întâlnire cu el, l-a consultat şi te-ar fi înştiinţat la întoarcere.

— Şi scrisoarea către domnul Jack, spuse deodată doamna Danvers. Scrisoarea aceea către domnul Jack: *„Am să-ţi spun ceva. Trebuie să te văd”*. Voia să-l înştiinţeze şi pe el?

— E adevărat, zise încet Favell. Uităm scrisoarea. El o scoase din buzunar şi citi tare: *„Am să-ţi spun ceva şi vreau să te văd cât mai curând cu putinţă. Rebecca”*.

— Nu încape nicio îndoială, spuse colonelul Julyan, întorcându-se spre Maxim. În privinţa asta, aş pune rămăşag pe mii de lire. Voia să-i comunice lui Făvell rezultatul consultaţiei doctorului Baker.

— În definitiv, poate că ai dreptate, zise Favell. Se pare că exista o legătură între scrisoare şi această întâlnire. Dar, despre ce era vorba, asta aş vrea să ştiu? Ce avea?

Adevărul răsărise în fața lor şi ei nu-l vedeau. Erau toți în picioare privindu-se şi nu se înțelegeau. Nu îndrăzneam să mă uit la ei. Nu îndrăzneam să mă mişc, de teamă să nu mă trădez. Maxim nu spunea nimic. Se întorsese la fereastră şi privea în grădina care era tăcută, întunecată şi liniştită. Ploaia încetase în sfârşit, dar picături cădeau din frunzele ude şi din jgheabul de deasupra ferestrelor.

— Trebuie să fie uşor de verificat, zise Frank. Iată adresa actuală a doctorului. Îi pot scrie şi întreba dacă îşi aminteşte de o vizită făcută anul trecut de doamna de Winter.

— Nu ştiu dacă ar ține seama de asta, zise colonelul Julyan. Ştii, secretul profesional... Singurul mijloc de a afla ceva e ca de Winter să-l vadă în particular şi să-i explice împrejurările. Ce spui, de Winter?

Maxim plecă de la fereastră.

— Sunt gata să fac orice crezi că-i util, spuse dânsul liniştit.

— Cât timp câştigat, hai? zise Favell. Câte lucruri nu se pot face în douăzeci şi patru de ceasuri? Să iei trenul, să te urci pe un pachebot, să zbori cu avionul...

Văzui privirea vie a doamnei Danvers plimbându-se repede de la Favell la Maxim şi atunci îmi dădui seama că doamna Danvers nu ştia de învinuirea lui Favell. Începea, în sfârşit să înțeleagă. I-o citeam pe față. Pe ea era înscrisă îndoiala, apoi uimirea amestecată cu ura, după aceea siguranța. Din nou, mâinile ei lungi şi ciolănoase mototoliră nervos stofa rochiei şi-şi umezi buzele cu limba. Îl privea într-una pe Maxim. Nu-l slăbea de loc din ochi. „E prea târziu, gândii eu, ea nu mai poate nimic împotriva noastră, răul a fost făcut. Maxim n-o observase sau dacă era conştient de prezența ei, n-o trăda prin niciun semn.

El vorbea cu colonelul Julyan.

— Ce zici? întrebă el. Să mă duc mâine dimineață la adresa asta din Barnett? Pot telegrafia lui Baker să mă

aştepte.

— N-o să plece singur, zise Favell râzând scurt. Am dreptul să cer asta, nu? Trimite-l cu inspectorul Welch şi nu voi mai face nicio obiecție.

Numai dacă doamna Danvers nu s-ar uita aşa la Maxim. Şi Frank observase asta. O privea cu atenție, uluit, neliniştit. Îl văzui aruncând o privire pe bucățica de hârtie, pe care însemnase adresa doctorului Baker. Apoi îl privi cu luare-aminte pe Maxim. Cred că în clipa aceea o intuiție a adevărului trebuie să-şi fi croit drum în conştiința lui, căci se făcu galben ca ceara şi puse hârtia pe masă.

— Nu văd la ce l-am amesteca pe inspectorul Welch în această chestiune... deocamdată, zise colonelul Julyan.

Glasul lui era deosebit, mai aspru. Nu-mi plăcea felul în care spusese „deocamdată". De ce spusese asta?

— Dacă îl însoțesc pe domnul de Winter, stau cu el tot timpul şi-l aduc aici, eşti mulțumit? întrebă el.

Favell îl privi pe Maxim, apoi pe colonelul Julyan. Expresia chipului lui era urâtă, preocupată şi avea şi o lumină de triumf în ochii lui albaştri, luminoşi.

— Da, zise el încet. Cred că da. Dar pentru mai multă siguranță, v-ar deranja dacă vin şi eu?

— Nu, zise colonelul Julyan. Cred, din nenorocire, că ai dreptul să ceri asta. Dar dacă vii, am şi eu dreptul să-ți pretind să nu fii beat.

— Nu te sinchisi de asta, replică Favell, care începu să zâmbească. O să fiu foarte sobru. Sobru ca şi judecătorul care îl va condamna pe Maxim peste trei luni. Încep să cred că acest doctor Baker ne va oferi dovada tezei mele.

Ne privi pe rând şi începu să râdă. Cred că şi el înțelesese, în sfârşit, sensul acestei vizite la medic.

— Ei bine? zise el. La cât plecăm mâine dimineață?

Colonelul Julyan se uită la Maxim.

— La cât poți să fii gata?

— La ce oră vrei, spuse Maxim.

— La nouă?

— La nouă, zise Maxim.

— Şi cum vom şti că n-o va şterge în noaptea asta? întrebă Favell. Ar fi de ajuns să meargă la garaj şi să-şi ia maşina.

— Cuvântul meu îți ajunge? întrebă Maxim, întorcându-se spre colonelul Julyan. Şi pentru întâia oară, colonelul Julyan şovăi. ÎI văzui privindu-l pe Frank. O roşeață acoperi chipul lui Maxim. Îi văzui vinişoara zbătându-se pe frunte.

— Doamnă Danvers, zise el încet, când doamna de Winter şi cu mine o să ne urcăm diseară să ne culcăm, vrei să vii să încui uşa pe dinafară? Şi ne vei trezi mâine dimineață la şapte.

— Da, domnule, zise doamna Danvers. Avea ochii ațintiți asupra lui şi mâinile ei continuau să mototolească fusta.

— Va să zică ne-am înțeles, spuse colonelul Julyan cu bruschețe. Voi fi aici mâine, exact la nouă. Ai loc pentru mine în maşină, de Winter?

— Da, zise Maxim.

— Iar Favell o să ne urmeze într-a lui?

— Pe urmele dumitale, dragă prietene, pe urmele dumitale, zise Favell.

Colonelul Julyan veni la mine şi-mi luă mâna.

— Noapte bună, îmi ură el. N-am nevoie să-ți spun ce simt pentru dumneata în clipa asta. Încearcă să-ți culci devreme bărbatul. O să aibă o zi obositoare.

Îmi ținu o clipă mâna, apoi se depărtă. Îmi ocolea ochii. Îmi privea bărbia. Frank ținu uşa deschisă, ca să-l lase să iasă. Favell se aplecă şi luă din cutia de țigări câteva, ca să-şi umple tabachera.

— Cred că nu mă opriți la masă, zise dânsul.

Nimeni nu-i răspunse. El îşi aprinse o țigară şi scoase un nor de fum.

— O să petrec deci o noapte foarte liniştită la hanul de pe şosea, care are o servitoare saşie, zise el. Ce noapte, Dumnezeule! Nu-i nimic, o să mă gândesc la ziua de mâine. Noapte bună, Danny, draga mea. Nu uita să-l încui pe domnul de Winter, nu-i aşa?

Se îndreptă apoi spre mine cu mâna întinsă.

Ca un copil prost-crescut, le dusei pe ale mele la spate. El râse şi se înclină.

— Ce păcat, nu-i aşa? spuse dânsul. Un domn răutăcios ca mine, care vă strică totul. Nu vă sinchisiţi, o să fie pasionant pentru dumneavoastră când presa scandaloasă va începe să publice povestea vieţii voastre şi când veţi vedea în manşetă: „De la Monte Carlo la Manderley. Aventurile soţiei unui ucigaş”. Mai mult noroc pentru data viitoare.

El plecă făcând un semn cu mâna spre Maxim, care rămăsese lângă fereastră.

— La revedere, dragul meu, zise el. Visuri plăcute şi profitaţi de noaptea voastră îndărătul uşii încuiate.

Se întoarse spre mine râzând, apoi ieşi. Doamna Danvers îl urmă. Am rămas singură cu Maxim. El continua să stea lângă fereastră. Nu se apropie de mine. Jasper veni în fuga mare din hol.

Fusese ţinut de o parte toată seara. Se repezi spre mine, muşcându-mi, în joacă, marginea fustei.

— Vin şi eu cu tine mâine, îi zisei lui Maxim. Voi merge cu tine la Londra în maşină.

El nu răspunse numaidecât. Privea mereu pe fereastră. Apoi zise cu glas neexpresiv:

— Da, trebuie să fim împreună.

Frank se întoarse. El se opri cu mâna pe clanţa uşii.

— Favell şi colonelul Julyan au plecat, zise el.

— Bine, Frank, spuse Maxim.

— Pot face ceva pentru voi? întrebă Frank. Să telegrafiez, să aranjez ceva? Nu cer altceva decât să veghez toată noaptea, dacă asta poate să vă fie de vreun folos. Ah, am să trimit telegrama aceea lui Baker.

— Nu te frământa, zise Maxim. Deocamdată, nu-i nimic de făcut. Poate mai târziu. Vom vedea asta la timpul potrivit. Astă-seară vrem să fim singuri. Ne înţelegi, nu?

— Da, spuse Frank, fireşte.

El aşteptă o clipă în prag.

— Noapte bună, zise el.

— Noapte bună, răspunse Maxim.

Când Frank plecă şi uşa se închise din nou în urma lui, Maxim se apropie de mine, lângă cămin. Deschisei brațele şi el se repezi la pieptul meu ca un copil. Îl îmbrățişai. Am stat multă vreme aşa, fără să spunem ceva. Îl țineam lipit de mine şi-l mângâiam cum l-aş fi mângâiat pe Jasper, dacă Jasper s-ar fi rănit şi ar fi venit să mi se plângă.

— Vei veni lângă mine în maşină, zise el.

— Da, îi răspunsei.

— Julyan nu va spune nimic.

— Nu.

— Vom avea şi noaptea de mâine, spuse dânsul. Nu vor face nimic numaidecât, poate nu înainte de douăzeci şi patru de ceasuri.

— Nu, spusei eu.

— Acum nu mai sunt aşa de severi, zise el. Te lasă să vezi oameni. Şi procesul durează foarte mult. Voi încerca să-l iau pe Hastings ca avocat, dacă pot. E cel mai bun. Hastings sau Birkett. Hastings îl cunoştea pe tata.

— Da, îi răspunsei.

— Va trebui să-i spun adevărul, zise el. E mai uşor pentru ei. Aşa ştiu ce au de făcut.

— Da, am spus eu.

Uşa se deschise şi intră Frith. Îl îndepărtai pe Maxim. Stam în picioare, țeapănă şi convențională, aşezându-mi părul.

— Pot să servesc masa? întrebă dânsul, sau vă schimbați întâi?

— Frith, azi n-o să ne îmbrăcăm de seară.

— Bine, doamnă.

El lăsă uşa deschisă. Robert veni să tragă perdelele. Aşeză pernele, aranjă la loc cărțile şi ziarele pe masă. Luă whisky-ul, sifonul şi scrumierele murdare. Îl văzusem făcând aceste lucruri pe care le executa ca un rit, aproape în toate serile de când eram la Manderley, dar în seara aceea gesturile lui căpătau un înțeles deosebit ca şi când amintirea lor ar trebui să dăinuie totdeauna, ca să pot spune, multă vreme după aceea, într-o altă viață: „Îmi amintesc aceea

clipă”.

Apoi Frith veni să anunțe masa.

Îmi amintesc toate amănuntele din seara aceea. Îmi amintesc supa rece, în ceşti, fileurile de limbă-de-mare şi pulpa de miel.

Îmi amintesc smântâna cu zahăr şi gustul acrişor al caramelului.

În sfeşnicele de argint erau lumânări albe, subțiri şi foarte înalte. Şi aici perdelele trase îndepărtau lumina posomorâtă şi cenuşie a serii. Părea ciudat că stăteam în sufragerie şi nu vedeam pajiştile. Era ca un început de toamnă.

Beam cafeaua în bibliotecă când țârâi soneria telefonului. De data asta am răspuns eu. Recunoscui la celălalt capăt glasul Beatricei.

— Tu eşti? zise ea, am încercat de câteva ori să telefonez. Nu era liber.

— Oh, răspunsei, ce neplăcut.

— Am primit ziarele de seară acum două ceasuri, spuse dânsa şi sentința ne-a dat o grea lovitură. Ce spune Maxim?

— A fost o lovitură pentru toată lumea, spusei eu.

— Dar dragă, asta-i absurd. De ce s-ar fi sinucis Rebecca? Ar fi fost ultima persoană din lume care ar fi putut săvârşi aşa ceva. Trebuie să fie o greşeală!

— Nu ştiu, zisei eu.

— Ce spune Maxim? Unde-i?

— Am avut oaspeți, pe colonelul Julyan şi pe alții. Maxim e foarte obosit. Mâine plecăm la Londra.

— Dar de ce, Doamne sfinte?

— E în legătură cu sentința. Nu-ți pot explica prea bine.

— Ar trebui să obțineți anularea sentinței, spuse ea. E ridicol, complet ridicol. Şi toată această publicitate oribilă e atât de proastă pentru Maxim... Îi va face rău

— Da, zisei eu.

— Colonelul Julyan ar putea, desigur, să întreprindă ceva, spuse dânsa. E magistrat. La ce slujesc magistrații? Bătrânul Hoorridge din Lanyon trebuie să-şi fi pierdut capul. Şi care-i motivul invocat? E cel mai absurd lucru pe care

l-am auzit în viața mea. Trebuie vorbit cu Tabbe. Cum poate să ştie că găurile acelea din vas au fost făcute dinadins sau nu? Giles spune că nu încape îndoială că stâncile au găurit iahtul.

— Ei par să creadă că nu.

— Dacă aş fi putut măcar să vin acolo, zise ea. Aş fi cerut să fiu audiată. Nimeni nu pare să fi depus vreun efort. Maxim e tare zdruncinat?

— E obosit, zisei eu. Mai ales obosit.

— Aş vrea să pot veni la Londra cu voi, spuse ea, dar nu cred că-i posibil. Roger are friguri, sărmanul, şi infirmiera pe care o avem e o idioată fără pereche, n-o poate suferi. În niciun caz nu-l pot părăsi.

— Sigur, răspunsei eu, nu trebuie.

— Unde o să fiți la Londra?

— Nu ştiu. Toate astea sunt destul de confuze.

— Spune-i lui Maxim să încerce să obțină schimbarea sentinței. E atât de neplăcut pentru familie... Am spus tuturor că-i o prostie. Rebecca nu s-ar fi sinucis niciodată. Nu era femeia care să facă aşa ceva. Tare aş vrea să scriu chiar eu judecătorului.

— E prea târziu, zisei eu. Mai bine nu te-ai ocupa de asta. N-ar folosi la nimic.

— Mă surprinde atâta prostie, zise ea. Giles şi cu mine credem că dacă găurile n-au fost făcute de stânci, atunci sunt treaba vreunui vagabond sau a altcuiva.

Maxim mă chemă din bibliotecă.

— Nu poți să i-o retezi? Despre ce vorbeşte?

— Beatrice, zisei eu extenuată, o să încerc să-ți telefonez de la Londra.

— Şi dacă l-aş înştiința pe Dick Godolphin? întrebă dânsa. E deputatul vostru. Îl cunosc foarte bine, mult mai bine decât Maxim. A învățat împreună cu Giles la Oxford. Întreabă-l pe Maxim dacă vrea să-i telefonez lui Dick, să vadă dacă se poate casa verdictul.

— Nu mai merită osteneală, zisei eu. N-ar sluji la nimic. Te rog, Beatrice, să nu faci nimic. Asta n-ar putea pricinui

decât rău, mult rău. Rebecca putea să fi avut vreun motiv pe care noi să nu-l cunoaştem. Te rog Beatrice, lasă baltă ăsta...

Ah, mulțumesc lui Dumnezeu că n-a venit azi la noi! Dumnezeu fie binecuvântat măcar pentru asta. Se mai auzi un zbârnâit în receptor. Auzii glasul Beatricei strigând: „Alo, alo, nu întrerupeți!” apoi urmă un declic şi tăcerea.

Mă întorsei extenuată, în bibliotecă. Câteva clipe mai târziu telefonul începu să sune iar. Nu mă mişcai. Îl lăsai să sune. Stam la picioarele lui Maxim. Telefonul suna mereu. Nu mă ridicai. În cele din urmă încetă ca într-o tresărire de exasperare. Ceasul de pe cămin bătu ora zece. Maxim mă înlănțui şi mă atrase spre el. Începurăm, să ne îmbrățişem cu înfrigurare, cu deznădejde, ca doi amanți vinovați, care se sărută prima oară.

Capitolul 26

CÂND M-AM TREZIT A DOUA ZI dimineață, puțin după ora şase, m-am sculat şi m-am dus la fereastră, pe iarbă plutea o rouă cețoasă, care semăna cu bruma, iar copacii erau învăluiți de negură alburie. Aerul era rece, bătea un vântuleț tăios şi mirosea a toamnă friguroasă şi calmă.

Aplecată pe marginea ferestrei, privind grădina de trandafiri, unde florile se aplecau pe tulpinile lor, cu petalele ruginii şi strivite de ploaia serii, vedeam întâmplările din ajun într-o depărtare ireală. Aici, la Manderley, începea o nouă zi, lucrurile din grădină nu erau atinse de grijile noastre. Un mierloi zbură deasupra grădinii de trandafiri, spre pajişte, cu fâlfâiri scurte şi repezi de aripi, coborând din când în când pe pământ să caute hrană cu ciocul lui galben. Un sturz îşi vedea şi el de treabă, ca şi două mici codobaturi care se urmăreau şi un stol zgomotos de vrăbii. Un pescăruş plana sus, în aer, tăcut şi liniştit, apoi bătu din aripi şi pieri spre pădure şi Valea Fericită. Aceste lucruri continuau, nu puteau fi schimbate de grijile şi neliniştile noastre. În curând vor veni grădinarii, care vor mătura de pe pajişti primele frunze căzute şi vor grebla aleile. Găleţile vor zăngăni în curtea din spatele casei, fetița de la bucătărie va începe să vorbească, prin uşa deschisă, cu oamenii de la fermă. Mirosul plăcut al şuncii va umple bucătăria. Servitoarele vor trage perdelele groase la ferestre.

Câinii vor ieşi din coşul lor, cățărându-se, vor căsca, se vor întinde, vor fugi pe terasă şi vor clipi din ochi privind cele

dintâi încercări ale soarelui palid ca să iasă din ceață. Robert va pune masa pentru micul dejun, va aduce prăjiturelele uscate, ouăle, chiselele de cristal pline cu miere sau cu dulceață, fructiera cu piersici, coşulețul cu struguri negri, proaspăt culeşi din seră şi acoperiți încă de brumă.

Servitoarele vor mătura salonaşul, salonul; aerul curat şi răcoros va intra prin ferestrele înalte. Fumul se va înălța din căminuri şi ceața toamnei se va risipi încetul cu încetul, copacii, povârnişurile şi pădurile desluşindu-şi formele; suprafața mării va străluci în soare dincolo de vale; farul înalt se va vedea pe promontoriu.

Pacea Manderley-ului. Linişte şi farmec. Oricare ar fi viața ce se scurgea între pereții săi, oricare ar fi grija ce s-ar strecura în el, oricare ar fi neplăcerea sau durerea pe care ai simți-o, oricâte lacrimi s-ar revărsa aici, pacea de la Manderley nu va pieri, nici frumusețea acestei case nu va fi nimicită. Florile moarte vor înflori mereu, aceleaşi păsări îşi vor face cuiburile, aceiaşi copaci vor înfrunzi. Acest miros liniştit de muşchi se va răspândi în aer, albinele se vor întoarce, greierii se vor cuibări iar în adâncimea pădurii. Fluturii vor dănțui hora lor voioasă peste pajişti, păianjenii îşi vor țese urzeala diafană, iar iepuraşii, care n-au altă treabă decât să încalce hotarele domeniului, îşi vor vârî capetele printre tufişuri. O să existe mereu liliac şi caprifoi, iar bobocii magnoliilor albe se vor deschide încetişor sub fereştile sufrageriei. Nimic n-o să tulbure vreodată Manderley-ul. El o să se odihnească mereu în cupa lui, ca un lucru fermecat, străjuit de păduri, ocrotit, pe când valurile mării se vor sparge, se vor îndepărta şi vor reveni pe micul prundiş.

Maxim continua să doarmă şi eu nu l-am trezit. Ziua noastră avea să fie lungă şi obositoare. Şoseaua cu stâlpi telegrafici, monotonia pasajelor de trecere ale circulației, încetinirea vitezei pe străzile Londrei. Nu ştiam ce ne aşteaptă la capătul călătoriei. Viitorul ne era necunoscut. Undeva, în nordul Londrei, trăia un om numit Baker, care n-auzise niciodată de noi, dar care ținea viitorul nostru în

podul palmei lui. În curând şi el se va trezi, se va întinde, căscând, văzându-şi de treburile zilnice. Plecai de la fereastră şi mă dusei să-mi pregătesc baia. Aceste lucruri mărunte aveau aceeaşi însemnătate pentru mine, ca şi gesturile lui Robert aranjând biblioteca, cu o seară înainte. Făcusem de multe ori, automat, aceste lucruri, dar azi, în mod conştient cufundam buretele în apă, îmi pregătii halatul pe scaun, mă întinsei în baie şi lăsai să-mi curgă apa pe trup. Fiecare clipă era prețioasă, cuprindea o esență a nemărginitului. Când mă întorsei în odaie să mă îmbrac, am auzit un pas uşor oprindu-se în fața uşii şi cheia întorcându-se încet în broască. Urmă o clipă de tăcere, apoi paşii se depărtară. Era doamna Danvers. Nu uitase. Percepusem acelaşi zgomot cu o seară înainte, când ne urcasem în cameră. Nu se auzise decât zgomotul paşilor şi învârtitul cheii în broască. Faptul mă trezi la realitate şi la sentimentul viitorului foarte apropiat.

Terminai cu îmbrăcatul şi pregătii baia lui Maxim. Clarice ne aduse ceaiurile. Îl trezii pe Maxim. El mă privi întâi ca un copil uimit, apoi îmi întinse brațele. Băurăm ceaiul. Maxim se sculă ca să se ducă să facă baie, şi eu începui să-mi fac, metodic, valiza. Poate că o să fim siliți să dormim la Londra…

Împachetai periile pe care mi le dăruise Maxim, o cămaşă de noapte, un capot, papucii, o rochie şi o pereche de pantofi de schimb. Valiza mea nu mi se părea de loc cunoscută atunci când am scos-o din fundul dulapului. Mi se părea că nu m-am slujit de ea de foarte multă vreme; totuşi nu trecuseră decât patru luni. Mai purta încă urma cretei de la vama din Calais. Într-un buzunar am găsit un bilet de concert de la cazinoul din Monte Carlo. L-am mototolit şi l-am aruncat în coşul de hârtii. Aparținea altei epoci, altei lumi.

Odaia mea începea să semenea cu toate odăile pe care le părăseşti. Masa de toaletă era goală, fără perii. Pe jos, hârtie, şi o etichetă veche. Paturile în care dormisem aveau o înfățişare groaznic de goală. Prosoape mototolite se îngrămădeau pe jos, în baie. Îmi pusei pălăria ca să nu mă

mai urc, îmi luai geanta, mănuşile, valiza. Mă uitai în jurul meu ca să mă încredințez că n-am uitat nimic. Ceața se risipea, soarele pătrundea prin ea şi alcătuia desene pe covor. Ajunsă la mijlocul drumului pe coridor, avui impresia ciudată, inexplicabilă, că trebuie să mă întorc şi să-mi privesc încă o dată odaia. Rămăsei o clipă să contemplu dulapul deschis, patul gol şi tava de ceai pe masă. Le priveam, înregistrându-le pentru totdeauna în gând, întrebându-mă de unde au aceste lucruri puterea să mă înduioşeze, să mă întristeze ca nişte copii care ar vrea să mă împiedice să plec.

Coborâi să mănânc. În sufragerie era rece, căci soarele nu ajunsese încă la ferestre şi cafeaua fierbinte şi tare şi slănina hrănitoare erau binevenite. Maxim şi cu mine mâncam în tăcere. Din când în când el se uita la pendulă. L-am auzit pe Robert punând valizele şi pătura în hol, apoi zgomotul maşinii, care fu trasă în fața peronului.

Ieşii pe terasă. Ploaia purificase atmosfera şi gazonul avea un miros proaspăt şi agreabil. Va fi plăcut când soarele se va înălța pe cer. Mă gândii la plimbarea pe care am fi putut-o face în vale, înainte de masă şi la odihna de sub castan, cu cărți şi ziare. Închisei o clipă ochii şi simții căldura soarelui pe chipul şi pe mâinile mele.

Maxim mă chemă. Intrai şi Frith mă ajută să-mi pun pardesiul. Auzii zgomotul unui al doilea automobil. Era Frank.

— Colonelul Julyan te aşteaptă la poartă, zise el. A socotit inutil să mai urce până în casă.

— Bine, zise Maxim.

— O să fiu la birou toată ziua şi o să-ți aştept telefonul, spuse Frank. Poate că o să ai nevoie de mine la Londra, după ce-l vei fi văzut pe Baker.

— Da, răspunse Maxim. Poate...

— E tocmai nouă. Ați fost exacți. O să fie frumos. O să aveți un drum plăcut.

— Da.

— Sper că n-o să te obosească prea mult, doamnă, spuse

dânsul. E un drum lung pentru dumneata.

— Nu-i nimic, răspunsei eu.

M-am uitat la Jasper, care stătea lângă picioarele mele, cu urechile pleoştite şi ochii trişti, plini de mustrare.

— Du-l pe Jasper cu dumneata îndărăt, la oficiu, am spus. Are un aer atât de jalnic...

— Da, zise el. Da, îl voi duce.

— Am face mai bine să plecăm, spuse Maxim. Bătrânul Julyan o să-şi piardă răbdarea. La revedere, Frank.

Mă urcai în maşină alături de Maxim. Frank închise portiera.

— O să telefonezi, nu-i aşa? zise el.

— Fireşte, spuse Maxim.

Eu priveam casa. Frith sta în picioare, pe peron, Robert în spatele lui. Ochii mi se umplură, fără motiv, de lacrimi. Mă aplecai să pun valiza la picioarele mele, ca să nu mă vadă cineva plângând. Apoi Maxim puse maşina în mişcare, cotirăm pe alee şi casa pieri din fața ochilor noştri.

Ne oprirăm la poartă, ca să-l luăm pe colonelul Julyan. El se urcă în fundul maşinii. Păru uimit că mă vede.

— O să fie o zi obositoare, spuse el. N-ar fi trebuit să vii. Ştii că puteai să-mi încredințezi bărbatul.

— Am vrut să vin şi eu, zisei.

Nu mai pomeni nimic despre asta. El se aşeză într-un colț.

— E frumos, totuşi, zise el.

— Da, răspunse Maxim.

— Favell ăla, a spus că o să ne întâlnească la răspântie. Dacă nu-i acolo, nu-l aştepta; ne putem foarte bine dispensa de el. Aş vrea ca această cobe să nu se fi trezit la timp.

Dar când ajunserăm la răspântie, văzui capota lungă şi verde a maşinii lui şi inima mi se strânse. Nădăjduiam că n-o să fie punctual. Favell şedea la volan, fără pălărie, cu o țigară între buze. Văzându-ne, gura i se schimonosi într-un zâmbet şi ne făcu semn cu mâna. Mă aşezai comod pentru drumul lung, cu mâna pe genunchiul lui Maxim: Ceasurile treceau şi kilometrii urmau unii după alții. Priveam, într-un fel de toropeală, şoseaua dinaintea mea. În fundul maşinii,

colonelul Julyan dormea; când mă întorsei, îi văzui capul răsturnat pe perne, cu gura deschisă. Maşina verde ne urmărea de aproape, ne depăşea uneori, alteori se lăsa distanțată. Dar n-o pierdurăm niciodată. La unu ne oprirăm să mâncăm la unul din inevitabilele hoteluri demodate, de pe strada principală a oraşelor provinciale. Colonelul Julyan luă o masă în toată regula: supă, peşte, rosbif şi budincă.

Maxim şi cu mine comandarăm şuncă şi cafea.

Mă aşteptam aproape să-l văd pe Favell venind după noi în restaurant, dar când am ieşit, i-am zărit automobilul în fața unei cafenele, de cealaltă parte a şoselei. Ne văzuse probabil pe fereastră, căci nu trecuseră nici trei minute de când mergeam şi era din nou în spatele nostru.

Am ajuns la periferia Londrei pe la trei. În clipa aceea începui să mă simt obosită; zgomotul şi mişcarea regulată a maşinii îmi zumzuiau în cap. Şi apoi era foarte cald la Londra. Străzile aveau înfățişarea lâncedă şi plină de praf din luna august, iar frunzele atârnau fără viață de crăcile copacilor mohorâți. Furtuna noastră trebuie să fi fost locală; aici nu plouase.

Femeile erau în rochii subțiri şi bărbații fără pălărie. Mirosea a hârtii vechi, a coji de portocale, a năduşeală şi iarbă uscată. Autobuzele mergeau încet şi taxiurile se târau. Mi se părea că rochia se lipeşte de mine şi că ciorapii mă ard.

Colonelul Julyan se ridică şi privi prin portieră.

— Aici n-a plouat, zise el.

— Nu, răspunse Maxim.

— Totuşi n-ar strica.

— Nu.

— N-am izbutit să ne descotorosim de Favell, e tot în urma noastră.

— Da.

Străzile comerciale ale cartierelor mărginaşe erau aglomerate. Femei obosite, cu copii plângând, în cărucioarele lor, priveau vitrinele, vânzătorii ambulanți strigau, ştrengarii se agățau îndărătul camioanelor. Era prea multă lume, prea mult zgomot. Chiar şi aerul era iritant,

înăbuşitor, irespirabil.

Străbaterea Londrei mi se păru nesfârşită şi când ne-am aflat în spaţiul liber, de dincolo de Hampstead, am simţit cum îmi zvâcneşte capul şi-mi ard ochii.

Mă întrebam cât de obosit era Maxim. Era palid şi avea cearcăne la ochi, dar nu spunea nimic. Colonelul Julyan căsca îndărătul nostru. Deschidea gura mare şi căsca zgomotos, apoi scotea un oftat adânc. Făcea aşa la fiecare câteva minute. Simţeam că mă cuprinde o enervare stupidă şi că abia puteam să mă stăpânesc să nu mă întorc la el strigând să înceteze.

Când trecurăm de Hampstead, el scoase din buzunar o hartă întocmită pe scară mare şi începu să-l dirijeze pe Maxim spre Barnett. Drumul era uşor şi existau stâlpi indicatori, dar el ţinea să ne semnaleze fiecare turnantă şi dacă Maxim avea o clipă de şovăială, colonelul Julyan se aşeza la portieră şi întreba pe un trecător care este drumul bun.

Ajunşi la Barnett, îl silea pe Maxim să se oprească în fiecare clipă.

— Ne-aţi putea spune unde-i vila Roseland? E a unui doctor Baker, care s-a mutat acolo de puţină vreme.

Atunci trecătorul se oprea, încrunta sprâncenele, nedumerit, ignoranţa zugrăvindu-se clar pe chipul lui.

— Doctorul Baker? Nu cunosc niciun doctor Baker. Există o vilă a trandafirilor, lângă biserică, dar e locuită de un domn Wilson.

— Nu, noi căutăm vila Roseland, casa doctorului Baker, zicea colonelul Julyan şi porneam din nou ca să ne oprim iarăşi înaintea unei doici şi a unui cărucior de copil.

— Aţi putea să ne spuneţi unde-i vila Roseland?

— Îmi pare rău, dar sunt de curând venită aici.

— Nu-l cunoaşteţi pe doctorul Baker?

— Nu, pe doctorul Davidson, eu îl cunosc pe doctorul Davidson.

— Nu, noi îl căutăm pe doctorul Baker.

Îl privii pe Maxim. Părea foarte obosit. Ţinea gura strânsă.

Favell se târa după noi, în maşina lui verde, plină de praf.

În cele din urmă un poştaş ne arătă casa. O casă pătrată, acoperită de iederă, fără niciun nume la poartă şi prin fața căreia mai trecusem de două ori.

Automat, îmi luai poşeta şi-mi trecui pe obraz pudra ce-mi mai rămăsese pe puf.

Maxim trase maşina la marginea străzii. Nu intră cu ea în grădină.

— Ei bine, iată-ne ajunşi, zise colonelul Julyan şi e cinci şi douăsprezece minute: O să-l deranjăm tocmai la ceai. Mai bine să aşteptăm puțin.

Maxim aprinse o țigară, apoi îmi întinse mâna. Nu zicea nimic. Îl auzii pe colonelul Julyan desfăşurându-şi harta.

— Am fi putut veni direct, fără să mai trecem prin Londra, spuse el. Am fi câştigat cel puțin patruzeci de minute. Am mers bine primii două sute de kilometri. După Chiswick, am pierdut vreme.

Un băiat pe bicicletă care transporta clienților mărfurile cumpărate, ne depăşi, fluierând. Un autocar se opri în colț şi din el coborâră două femei. Undeva un orologiu bătu sfertul. Îl zăream pe Favell pe jumătate întins în maşina lui, aflată în spatele nostru, fumând o țigară. Mi se părea că nu mai simt nimic. Şedeam privind la lucrurile mărunte, fără însemnătate. Cele două femei din autocar mergeau de-a lungul şoselei. Biciclistul dispăru la cotitură. O vrabie sări în mijlocul drumului, ciugulind o balegă.

— Cred că Baker ăsta nu-i cine ştie ce mare grădinar, spuse colonelul Julyan. Uită-te la crăcile astea care depăşesc zidul. Ar fi trebuit să fie tăiate.

El strânse harta şi o puse în buzunar.

— Ciudat colțişor pentru un loc de retragere, zise el. La doi paşi de şosea şi cu case în toate părțile. Nu mi-ar plăcea aşa ceva. Dar înainte de a se fi clădit, probabil că a fost frumos. Trebuie să fie un teren bun de golf în apropiere.

El tăcu o clipă, apoi deschise portiera şi coborî din maşină.

— Hai, de Winter, zise el. Ce spui?

— Sunt gata, zise Maxim.

Ieşirăm din maşină. Favell veni şi el numaidecât.

— Ce mai aşteptaţi? Vă bâţâiţi de frică? întrebă el.

Nimeni nu-i răspunse. Intrarăm în grădină şi o luarăm pe aleea ce ducea spre casă. Alcătuiam un grupuleţ ciudat. Observai un teren de tenis îndărătul casei şi auzii pocnetul unei mingi. Un glas de băiat strigă: — Cincizeci şi cinci, nu treizeci. Nu-ţi aminteşti, că ai trimis mingea în aut, nătărăule?

— Trebuie să-şi fi terminat ceaiul, spuse colonelul Julyan.

Şovăi o clipă privindu-l pe Maxim. Apoi apăsă pe sonerie.

Ea răsună undeva, în fundul locuinţei. Am aşteptat mult timp. O servitoare foarte tânără veni să ne deschidă. Păru uimită că vede atât de mulţi inşi.

— Aici stă doctorul Baker? întrebă colonelul Julyan.

— Da, domnule. Poftiţi înăuntru.

Ea deschise o uşă la stânga antreului. Era probabil salonul, puţin folosit vara. Pe perete era portretul unei femei oacheşe, foarte urâtă. Mă întrebam dacă era doamna Baker. Fotoliile şi divanul erau tapisate cu un creton înflorat, nou şi strălucitor. Fotografiile a doi colegieni cu chipuri rotunde şi zâmbitoare, împodobeau căminul, într-un colţ, lângă fereastră, era un aparat mare, de radio. Atârnau de el nişte sârme şi o antenă. Favell începu să se uite la portretul femeii de pe perete. Colonelul Julyan se sprijini de cămin. Maxim şi cu mine priveam pe fereastră. Zărirăm un şezlong şi spatele unui cap de femeie. Terenul de tenis era probabil de cealaltă parte. Auzeam strigătele băieţilor. Un bătrân foxterier se scărpina în mijlocul unei alei. Aşteptarăm vreo cinci minute. Mi se părea că trăiam viaţa altcuiva, că venisem în casa aceea ca să prezint o listă de subscripţii caritabile. Aceasta nu semăna cu nimic din ce cunoşteam. Nu simţeam nimic, nicio durere.

Uşa se deschise în sfârşit şi un bărbat intră în cameră. Era de statură mijlocie, cu faţa mai mult prelungă şi o bărbie ascuţită. Părul, de culoarea nisipului, încărunţise. Avea pantaloni de flanelă şi un blazer albaştru-închis.

— Iertați-mă că v-am făcut să aşteptați, zise el, tot aşa de surprins ca şi servitoarea, văzându-ne atât de numeroşi. A trebuit să mă duc să mă spăl pe mâini. Jucam tocmai tenis când ați sunat. Luați loc.

El se întoarse către mine. Luai fotoliul cel mai apropiat şi aşteptai.

— Trebuie să ți se pară o adevărată invazie, doctore, zise colonelul Julyan. Te rog sincer să mă ierți că te deranjăm astfel. Mă numesc Julyan. Îți recomand pe domnul de Winter, doamna de Winter şi pe domnul Favell. Ai văzut poate numele domnului de Winter de curând în ziare.

— Oh, zise doctorul Baker, da, da, mi se pare. Era vorba de o anchetă, nu-i aşa? Nevasta mea citeşte toate astea.

— Juriul a rostit un verdict, apreciind că a fost o sinucidere, spuse Favell, înaintând spre noi. Eu pun la îndoială acest verdict. Doamna de Winter era verişoara mea. O cunoşteam foarte bine. N-ar fi făcut niciodată aşa ceva, cu atât mai mult cu cât n-ar fi avut niciun motiv. Ceea ce dorim să ştim e de ce dracu a venit la dumneata chiar în ziua morții ei?

— Ai face mai bine să-l laşi pe Julyan sau pe mine să vorbim, zise Maxim cu blândețe. Doctorul Baker nu înțelege o vorbă măcar din ceea ce-i povesteşti.

El se întoarse spre doctorul care stătea în picioare între ei doi, cu sprâncenele încruntate şi zâmbetul lui de bun-venit înghețat pe buze.

— Vărul primei mele soții nu-i mulțumit de sentință, zise Maxim, iar noi am venit la dumneata pentru că ți-am găsit numele şi numărul de telefon al fostului dumitale cabinet de consultații în agenda soției mele. Se pare că stabilise o întâlnire cu dumneata şi că a fost la ora două, în ultima zi pe care a petrecut-o la Londra. Ai putea verifica asta pentru noi?

Doctorul Baker asculta cu mare interes, dar când Maxim sfârşi, clătină din cap.

— Îmi pare nespus de rău, zise el, dar pesemne că te înşeli. Mi-aş aminti numele de Winter... N-am îngrijit

niciodată în viața mea pe o doamnă de Winter.

Colonelul Julyan scoase portmoneul şi-i întinse pagina pe carte o rupsese din agendă.

— Iată, zise dânsul, e scris aici Baker, ora două, şi o cruce mare, care arată că a fost la dumneata. Şi iată şi numărul de telefon. Museum 0488.

Doctorul Baker cercetă foaia.

— E ciudat, foarte ciudat. Da, acesta-i numărul...

— Nu s-ar putea să te fi consultat sub un nume fals? întrebă colonelul Julyan.

— Fireşte că-i posibil. Dar asta nu se obişnuieşte. Eu n-am încurajat niciodată asemenea lucruri. Nu-i bine pentru profesiunea noastră ca oamenii să creadă că ne pot trata astfel.

— Ai vreun indiciu despre această vizită în fişele dumitale? întrebă. Colonelul Julyan. Ştiu că întrebarea mea e contrarie uzanțelor, dar şi împrejurările sunt foarte neobişnuite. Credem că vizita ei la dumneata poate avea vreo legătură cu situația ce ne interesează şi cu... sinuciderea ei.

— Asasinat, zise Favell.

Doctorul Baker ridică sprâncenele şi-l privi întrebător pe Maxim.

— Nu ştiam că-i vorba despre asta, zise el încet. Atunci, înțeleg şi o să fac tot ce-mi stă în putință ca să vă ajut. Dacă mă iertați câteva clipe, o să mă duc să-mi cercetez fişele. Trebuie să fie înregistrată undeva fiecare consultație avută în cursul anului şi o descriere a cazului respectiv. Luați, vă rog, țigări. E prea devreme pentru porto, nu-i aşa?

Colonelul Julyan şi Maxim clătinară din cap. Credeam că Favell o să spună ceva, dar doctorul Baker plecase din odaie, înainte ca el să fi avut vreme să rostească vreun cuvânt.

— Pare un tip bine, zise colonelul Julyan.

— De ce nu ne-a dat whisky? întrebă Favell. Îl ține cu siguranță încuiat. Nu-mi prea place. Cred că n-o să ne fie de prea mare ajutor.

Maxim nu spunea nimic. Auzeam zgomotul mingii de tenis, Foxterierul lătra. Un glas de femeie îi strigă să tacă.

Vacanță de vară. Baker juca cu fiii lui. Le-am întrerupt obiceiurile. Pe cămin, o pendulă aurită, sub un glob, ticăia foarte tare. Alături era o carte poştală a lacului Leman. Bakerii aveau prieteni în Elveția.

Doctorul Baker se întoarse în cameră aducând un registru mare şi o cutie de fişe. Le puse pe masă.

— Am adus fişierul din anul trecut, zise el. Nu l-am frunzărit de când ne-am mutat. N-am renunțat la medicină decât de şase luni.

Deschise registrul şi începu să întoarcă paginile. Îl priveam fascinată. O să găsească, desigur. Nu mai era acum decât o chestie de clipe.

— La şapte, opt, nouă, şopti el, aici nu-i nimic. În douăsprezece, ați spus? La două? Ah!

Niciunul din noi nu clinti. Îi priveam toți chipul.

— Am văzut o doamnă Danvers, în douăsprezece, la două, zise el.

— Danny? Ei, asta-i, începu Favell, dar Maxim îi tăie vorba.

— Îşi dăduse, fireşte, un nume fals, zise el. Era limpede de la început. Îți aminteşti de această vizită, doctore?

Doctorul Baker îşi şi frunzărea fişele. Văzui mâinile adâncindu-i-se în despărțitura însemnată cu litera D. Găsi aproape numaidecât. Se uită repede la propriul lui scris.

— Da, zise el încet. Da, doamna Danvers. Acum îmi aduc aminte...

— Înaltă, slabă, oacheşă, foarte elegantă? întrebă conelul Julyan încet.

— Da, zise doctorul, da.

El citi fişele, apoi le puse în sertar.

— Fireşte, zise el, privindu-l pe Maxim, asta-i împotriva uzanțelor noastre profesionale. Noi îi primim pe bolnavi ca la împărtăşanie. Dar soția dumitale a murit şi înțeleg prea bine că împrejurările sunt neobişnuite. Vrei să ştii dacă soția dumitale avea vreun motiv să se sinucidă? Cred că da. Femeia, care-şi spunea doamna Danvers, era rău bolnavă.

El se opri şi ne privi pe rând.

— Mi-o amintesc perfect, zise el reluând fişele. Venise să mă vadă prima oară cu o săptămână înainte de data pe care ați indicat-o. Se plângea de anumite simptome şi am radiografiat-o. A doua oară a venit ca să cunoască rezultatul radiografiei. N-am aici radiografiile, dar am descrierea lor. O revăd stând în picioare în cabinetul meu întinzând mâna spre radiografii. „Vreau să ştiu adevărul, mi-a spus dânsa. Nu vreau să fiu cruțată şi să aud cuvinte de mângâiere. Dacă sunt pierdută, poți să-mi spui”.

El tăcu şi cercetă din nou fişele.

Eu aşteptam, aşteptam. De ce nu sfârşea şi nu ne lăsa să plecăm? Eram siliți să stăm acolo, să aşteptăm cu ochii țintă la fața lui.

— Ea voia să ştie adevărul, zise el, deci i l-am spus. Unii bolnavi se simt mai bine după asta. Această doamnă Danvers, sau mai curând doamna de Winter, nu era o femeie care să se mulțumească cu o minciună. Trebuie să ştiți asta. A suportat foarte bine lovitura. N-a clintit. Mi-a spus că-şi închipuia asta de câtva timp. Apoi mi-a plătit onorariul şi a plecat. N-am revăzut-o niciodată.

El închise fişierul şi registrul.

— Durerea era încă slabă, dar boala era adânc înrădăcinată, zise dânsul, şi după trei sau patru luni n-ar mai fi putut trăi decât cu morfină. O operație ar fi fost zadarnică. I-am spus-o. Boala era prea înrădăcinată. În astfel de cazuri n-ai altceva de făcut decât să administrezi morfina şi să aştepți.

Nimeni nu scoase un cuvânt. Mica pendulă ticăia pe cămin şi băieții jucau tenis în grădină. Un avion bâzâia pe sus.

— Fireşte, ca înfățişare, zise dânsul, părea perfect sănătoasă. Îmi amintesc că era cam slabă, cam palidă, dar aşa-i moda, cu toate că-i păcat. Durerea s-ar fi întețit însă din săptămână în săptămână şi după cum v-am spus, după patru sau cinci luni ar fi trecut la morfină, îmi amintesc că radiografia scotea în evidență o anumită deformare a uterului, care o făcea incapabilă să aibă copii, dar asta era

altceva, n-avea nicio legătură cu boala.

Îmi amintesc că l-am auzit vorbind pe colonelul Julyan, spunând ceva despre amabilitatea doctorului Baker şi despre osteneala lui.

— Ne-ai spus tot ce doream să ştim, zise el. Şi dacă am putea avea copiile fişelor, ne-ar fi foarte util.

— Dar fireşte, zise doctorul.

Toată lumea era în picioare. Mă sculai şi eu de pe fotoliu. Strânsei mâna doctorului Baker. Îi strânseră toți mâna. Îl urmarăm în sală. O femeie deschise o uşă de cealaltă parte a sălii şi se retrase când ne văzu. La etajul întâi se pregătea baia şi apa curgea zgomotos. Câinele veni din grădină şi începu să-mi miroase călcâiele.

— Vă trimit dumneavoastră raportul sau domnului de Winter? întrebă doctorul.

— Poate că n-o să avem nevoie, răspunse colonelul Julyan. Unul din noi, de Winter sau eu, îți va scrie. Iată cartea mea de vizită.

— Sunt încântat că v-am putut face un serviciu, zise doctorul Baker. N-aveam habar că doamna de Winter şi doamna Danvers sunt una şi aceeaşi persoană.

— Fireşte, zise colonelul Julyan.

— Vă întoarceți, desigur, la Londra?

— Da, probabil.

— Drumul cel mai scurt e la stânga, după cutia de scrisori şi mergeți până la biserică. După aceea o luați drept înainte.

— Mulțumesc, mulțumesc mult.

Străbăturăm din nou grădina şi regăsirăm maşinile:

Doctorul Baker intră în casă, trăgând câinele de zgardă. Auzii uşa închizându-se. Un om, care n-avea decât un picior şi ducea o flaşnetă începu să cânte la celălalt capăt al şoselei, *Trandafirii din Picardia.*

Capitolul 27

STAM LÂNGĂ MAŞINĂ. CÂTEVA clipe nimeni nu scosese o vorbă. Colonelul Julyan oferi fiecăruia tabachera deschisă cu ţigări. Faţa lui Favell era pământie şi părea foarte zdruncinat. Observai că-i tremurau mâinile când şi-a aprins ţigara. Flaşnetarul se opri puţin din cântat şi se repezi la noi cu şapca în mână. Maxim îi dădu doi şilingi. Apoi omul se întoarse la flaşnetă şi începu alt cântec. Orologiul bisericii bătu şase. Favell începu să vorbească. Glasul lui era degajat, dar faţa îi era tot pământie. Nu se uita la niciunul din noi, privea ţigara pe care o răsucea între degete.

— Cancer, zise el. Nu se ştie oare dacă-i molipsitor?

Nimeni nu-i răspunse. Colonelul Julyan ridică din umeri.

— N-am bănuit niciodată, zise Favell. Nu spusese nimănui nimic, nici lui Danny. Ce întâmplare îngrozitoare, nu? Cine şi-ar fi închipuit asta despre Rebecca? Nu vreţi să beţi ceva? Mărturisesc că sunt complet dezumflat. Cancer! Dumnezeule!

Se rezemă de maşină şi-şi duse mâinile la ochi.

— Spuneţi idiotului ăluia de flaşnetar s-o şteargă, zise el. Nu pot suferi muzica lui blestemată.

— N-ar fi mai simplu să plecăm noi? zise Maxim. Poţi să-ţi conduci singur maşina sau vrei să conducă Julyan?

— Lasă-mă o clipă, şopti Favell. O să-mi treacă. Dumneata nu poţi înţelege. Asta a fost o lovitură pentru mine.

— Ţine-ţi firea, pentru numele lui Dumnezeu, spuse

colonelul Julyan. Dacă vrei să bei ceva, întoarce-te în casă şi cere-i lui Baker. El trebuie să ştie să trateze astfel de cazuri. Dar nu te face de râs pe stradă.

— O, dumneata eşti grozav replică Favell, îndreptându-se din şale şi privindu-i pe colonelul Julyan şi pe Maxim. Acum nu mai are ce să vă mai pese. Acum Maxim e la adăpost, nu? Acum cunoşti motivul şi Baker, cum o să i-l ceri, o să ți-l procure în scris negru pe alb, fără cheltuieli de transport. O să poți cina o dată pe săptămână la Manderley, pentru osteneală şi o să te simți mândru de dumneata. Fără îndoială că Max o să te roage să fii naşul primului lui copil.

— Ce-ar fi să ne urcăm în maşină? zise colonelul Julyan lui Maxim. O să ne putem face planurile pe drum.

Maxim deschise portiera şi colonelul Julyan se urcă. Îmi reluai locul în față. Favell era tot sprijinit de automobil şi nu se mişca.

— Te sfătuiesc să te duci direct acasă şi să te bagi în pat, zise tăios colonelul Julyan, şi condu încet, căci altfel o să intri la închisoare pentru omucidere. Şi acum pot să te mai previn, căci n-o să te mai văd, că eu, ca magistrat, am anumite puteri de care o să-ți dai seama dacă mai pui vreodată piciorul la Kerrith sau prin împrejurimi. Şantajul nu-i o meserie prea frumoasă, domnule Favell. Şi noi ştim cum trebuie să ne purtăm cu acei cari îl exercită, oricât de ciudat ți s-ar părea asta.

Favell îl privea pe Maxim. Culoarea pământie a feței sale dispărea şi zâmbetul lui dezagreabil îi revenea pe buze.

— Da, a fost un mare noroc pentru dumneata, Max, nu-i aşa? zise el încet. Crezi că ai câştigat, nu? Dar legea te poate înhăța iar, ca şi pe mine.

Maxim dădu drumul motorului maşinii.

— Mai ai ceva de spus? întrebă el. Pentru că altfel, ai face mai bine să te grăbeşti.

— Nu, zise Favell, nu te mai rețin. Poți să pleci.

El se dădu îndărăt spre trotuar, zâmbind. Maşina porni. Când să cotească după colț, m-am uitat îndărăt şi l-am văzut cum sta în picioare şi ne urmărea din ochi făcea semne

cu mâna, râdea.

Merserăm câtăva vreme în tăcere. Apoi colonelul Julyan începu să vorbească.

— Nu poate să facă nimic, zise el. Zâmbetul şi salutul ăsta fac parte din bluful lui. Toţi tipii ăştia se aseamănă. N-are nici cea mai mică dovadă cu care să-şi susţină teza. Mărturia lui Baker ar înlătura-o repede.

Maxim nu răspunse. Îl privi pieziş, dar faţa lui nu-mi spunea nimic.

— Aveam într-adevăr impresia că Baker o să ne dea dezlegarea, spuse colonelul Julyan; caracterul tainic al acestei întâlniri şi faptul că ea nu spusese nimic doamnei Danvers... Vedeţi, avea bănuielile ei. Ştia că era grav bolnavă. E groaznic, desigur. E groaznic. Asta ar fi fost de ajuns să facă pe o femeie tânără şi frumoasă să-şi piardă capul.

Mergeam pe şoseaua dreaptă. Stâlpi telegrafici, autocare, maşini sport, vile mici, izolate în grădinile lor noi de tot. Toate astea alergau înaintea ochilor mei, imprimându-mi în minte imagini de care o să-mi aduc aminte totdeauna.

— Cred că n-ai bănuit niciodată nimic, de Winter? întrebă colonelul Julyan.

— Nu, răspunse Maxim, nu.

— Sunt oameni care au o teamă bolnăvicioasă, continuă colonelul Julyan. Femeile mai ales. Acelaşi lucru trebuie să se fi întâmplat şi cu ea. Avea curaj pentru toate... Numai pentru asta nu. Nu se putea obişnui cu gândul că va suferi. În sfârşit, de asta a fost cel puţin cruţată.

— Da, spuse Maxim.

— Cred că n-ar fi rău să las să se înţeleagă prin Kerrith şi în comitat, că un doctor din Londra ne-a explicat motivul sinuciderii. În caz că s-ar flecări. Ştii, nu poţi să prevezi niciodată. Oamenii sunt uneori ciudaţi. O să fie mai bine pentru dumneata, dacă o să se afle despre boala doamnei de Winter.

— Da, zise Maxim. Înţeleg.

— E curios şi foarte enervant, spuse încet colonelul

Julyan, cât de departe se răspândesc întâmplări din acestea prin districtele rurale. Niciodată nu ştii de ce trebuie să se întâmple aşa, dar, din nefericire, asta-i realitatea. Nu înseamnă că aş prevedea vreo neplăcere dintr-asta, dar e mai bine să fiţi pregătiţi. Oamenii sunt înclinaţi să spună cele mai nesăbuite lucruri, dacă li se oferă cea mai mică ocazie.

— Da, spuse Maxim.

— Dumneata şi cu Crawley, bineînţeles, puteţi să înăbuşiţi în faţă orice absurditate la Manderley sau pe domeniu, iar eu mă pot ocupa de aşa ceva în mod eficace, la Kerrith. Am să-i spun două vorbe şi fetei mele. Ea se vede cu o droaie de oameni mai tineri, care foarte adesea păcătuiesc cel mai rău, când este vorba de îndrugat poveşti. Nu-mi închipui că ziarele vă vor mai sâcâi şi asta e un lucru bun. O să vedeţi, peste o zi sau două, o să se uite cu totul de această chestiune.

— Da, spuse Maxim.

Străbăturăm mahalalele din nord şi trecurăm din nou prin Finchley şi Hampstead.

— Şase şi jumătate, spuse colonelul Julyan. Ce intenţii aveţi? Am o soră care locuieşte la St. John's Wood şi aş avea chef să mă duc să luăm masa de seară la ea fără s-o anunţ; şi apoi am să iau ultimul tren la Paddington. Ştiu că-i acolo. Sunt sigur că ar fi încântată să vă vadă şi pe voi amândoi.

Maxim şovăi şi se uită la mine.

— E foarte drăguţ din partea dumitale, îi răspunsei eu, dar e preferabil să ne vedem de drumul nostru. Trebuie să-i telefonez lui Frank şi mai am unele lucruri de făcut. Cred că o să mâncăm liniştiţi oriunde şi o să ne petreceam noaptea într-un han de pe drum. Da, cred că asta o să facem.

— Foarte bine, spuse colonelul. Vă înţeleg. V-ar supăra dacă m-aţi lăsa la soră-mea? E pe unul din bulevardele astea.

Maxim opri maşina puţin mai încolo de poartă. „Mi-e imposibil să-ţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut azi, spuse el. Ghiceşti ce simt, fără să mai am nevoie să ţi-o spun".

— Dragul meu, zise colonelul Julyan, sunt foarte fericit. Dacă am fi ştiut cel puţin ce ştia Baker, nu s-ar fi întâmplat absolut nimic. Dar nu te mai gândi la asta. Trebuie să le uiţi pe toate, ca pe un episod neplăcut şi nenorocit. Sunt aproape sigur că Favell n-o să vă mai pricinuiască neplăceri. Dacă reîncepe, mă bizui pe voi ca să mă înştiinţaţi imediat. Ştiu eu cum să-i vin de hac.

Coborî din maşină, strângându-şi pardesiul şi harta.

În locul vostru, adăugă el fără să ne privească, aş pleca. Duceţi-vă de vă odihniţi.

Noi nu i-am răspuns. Colonelul Julyan se căznea să-şi împăturească harta.

— În Elveţia e foarte plăcut pe timpul ăsta, spuse el. Îmi aduc aminte că am petrecut acolo câteva vacanţe cu fetele mele şi ne-am amuzat foarte bine. Sunt plimbări încântătoare.

Şovăi puţin, apoi îşi drese glasul.

— S-ar putea să se ridice unele contestaţii neînsemnate, spuse el, nu din partea lui Favell, ci din partea câtorva persoane din ţinut. Nu putem şti exact ce a putut spune Tabbe, ce a colportat şi etcetera. Fireşte că-i absurd. Dar cunoaşteţi proverbul: „Ochii care nu se văd, se uită”. Când oamenii nu sunt de faţă nu se vorbeşte despre ei. Aşa-i totdeauna.

Stătu o clipă să-şi numere lucrurile. — Cred că am luat tot. Hartă, ochelari, baston, pardesiu. Am totul. Atunci, la revedere amândurora. Nu vă obosiţi prea mult. Ziua a fost istovitoare.

Intră pe poartă şi urcă peronul. Văzui o femeie apropiindu-se de fereastră, zâmbind şi fluturând mâna. Ne reluarăm drumul şi cotirăm după colţul bulevardului. Mă întinsei pe jumătate pe scaunul meu şi închisei ochii. Acum, că eram din nou singuri şi spaima pierise, simţeam o senzaţie de uşurare, aproape prea puternică. Era ca şi când s-ar fi spart un abces. Maxim nu spunea nimic. Simţeam mâna lui acoperindu-o pe a mea. Maşina noastră aluneca printre vehicule şi eu nu le vedeam. Auzeam bâzâitul

autobuzelor, trompeta taximetrelor, vuietul neîncetat al Londrei, dar nu făceam parte din acest oraş. Mă odihneam într-alt loc, răcoros, liniştit şi tăcut. Acolo nu ni se mai putea întâmpla nimic. Scăpasem de criză.

Când Maxim opri maşina, deschisei ochii şi mă ridicai. Eram în fața unuia din nenumăratele mici restaurante de pe străzile, înguste din Soho. Privii în jurul meu amorțită şi stupidă.

— Eşti obosită, spuse Maxim. Sleită de oboseală şi nu mai eşti bună de nimic. O să te simți mai bine după ce o să mănânci. Şi eu. Să intrăm aici şi să comandăm imediat să ne aducă de mâncare. În acelaşi timp, aş putea să-i telefonez lui Frank.

Coborârăm din maşină. În restaurant nu era nimeni decât *maître d'hôtel,* un piccolo şi o femeie tânără în spatele casei. Era întuneric şi răcoare. Ne aşezarăm la o masă, într-un colț. Maxim alese meniul.

— Favell avea dreptate să ceară băuturi alcoolice, spuse el. Am şi eu nevoie, şi tu. O să iei un brandy.

Maître d'hôtel-ul era gras şi zâmbitor. Ne aduse pâinişoare crocante. Începui să devorez una. Brandy-ul meu era dulce, călduț, nespus de întăritor.

— După cină pornim din nou, încet de tot, spuse Maxim. O să fie şi mai răcoare. O să găsim pe drum un sat unde să petrecem noaptea. Şi o să fim mâine dimineață la Manderley.

— Da, răspunsei.

— N-aveai chef să cinezi la sora lui Julyan?

— Nu.

Maxim îşi goli paharul. Ochii lui încercănați păreau şi mai mari. În paloarea feței erau întunecați.

— Crezi că Julyan a ghicit adevărul? întrebă el.

L-am privit pe deasupra paharului meu şi n-am spus nimic.

— Ştie, zise Max încet. Ştie cu siguranță.

— Dacă ştie, n-o să spună niciodată nimic. Niciodată, niciodată.

— Nu, făcu Maxim.

Ceru chelnerului încă un brandy. Am stat liniştiţi şi tăcuţi în colţişorul nostru întunecos.

— Mă gândesc, reluă Maxim, că Rebecca m-a minţit dinadins. Ultimul bluf. Ea voia ca s-o ucid. Prevăzuse totul. De aceea râdea. De aceea a murit râzând.

Nu spusei nimic. Îmi băui brandy-ul cu sifon. Totul se sfârşise, totul se terminase cu bine. Asta nu mai avea nicio însemnătate. Nu mai exista niciun motiv ca Maxim să fie atât de palid şi de emoţionat.

— Asta a fost ultima ei farsă, spuse Maxim. Cea mai bună. Şi nu sunt nici chiar acum sigur dacă n-a câştigat.

— Ce vrei să spui? Cum poate să fi câştigat?

— Nu ştiu, zise el. Nu ştiu.

Îşi goli al doilea pahar. Apoi se sculă de la masă.

— Mă duc să-i telefonez lui Frank, îmi spuse el.

Rămăsei în colţul meu şi piccolul îmi aduse o farfurie cu languste. Erau calde şi foarte bune. Am mai băut şi eu un brandy cu sifon. Mă simţeam foarte bine acolo şi nimic nu mai avea importanţă. Îi zâmbii piccolului. Cerui din nou pâine în franţuzeşte, fără să ştiu pentru ce. Restaurantul acela era drăguţ şi intim. Maxim şi cu mine eram împreună. Totul se sfârşise. Totul se aranjase. Rebecca murise... Rebecca nu mai putea să ne facă rău. Jucase ultima ei farsă, cum spunea Maxim. Acum nu mai putea să ne facă nimic. Maxim se întoarse după zece minute.

— Ei bine? întrebai cu un glas, care îmi suna în urechi, ca şi cum venea de departe. Ce face Frank?

— Foarte bine, spuse Maxim. Aştepta la birou, aştepta de peste patru ceasuri să-i telefonez. I-am povestit ce s-a întâmplat. Părea mulţumit, uşurat.

— Da, zisei.

— Dar e ceva ciudat, spuse Maxim încet de tot, cu o cută între sprâncene. El crede că doamna Danvers a plecat. A dispărut. N-a spus nimănui nimic, dar probabil că şi-a petrecut ziua făcându-şi bagajele; odaia ei e goală şi hamalul de la gară a venit pe la patru ca să-i ia bagajele. Frith a telefonat în clipa aceea lui Frank, care îi spusese să i-o

trimită pe doamna Danvers la birou. A aşteptat-o, dar ea n-a venit. Cam cu vreo zece minute înainte de a-l fi chemat eu, Frith l-a chemat pe Frank să-i spună că s-a telefonat de la Londra pentru doamna Danvers, că a dat legătura cu încăperea ei şi că dânsa a răspuns. Trebuie să fi fost pe la şase şi zece. La şapte fără un sfert, a bătut la uşa ei şi a găsit odaia goală. A fost căutată în toate părțile, fără să fie găsită. Se crede că a plecat. O fi părăsit casa direct prin pădure. N-a trecut pe poartă.

— Asta nu-i ceva bun? îl întrebai. O să ne cruțe o mulțime de neplăceri. Oricum, trebuia s-o concediem. Cred că asta a bănuit şi ea. Ieri seara avea o expresie ciudată. Pe când veneam azi dimineață în maşină, mă gândeam tocmai la asta.

— Nu-mi place asta, zise Maxim. Nu-mi place asta.

— Ea nu poate să facă nimic, stărui eu. Dacă a plecat, cu atât mai bine. Nu mai încape îndoială că i-a telefonat Favell. Trebuie să-i fi povestit ce a spus Baker precum şi ce a spus colonelul Julyan. Colonelul Julyan i-a spus că dacă o să facă cea mai mică încercare de şantaj, să-l înştiințăm. Ei n-o să îndrăznească. Nu pot. Primejdia e prea mare.

— Nu mă gândeam la şantaj, spuse Maxim.

— Altceva ce-ar putea face? Trebuie să urmăm sfatul colonelului Julyan. Trebuie să uităm toate astea. Să nu ne mai gândim la ele. S-a sfârşit, dragule, s-a sfârşit. Ar trebui să mulțumim în genunchi lui Dumnezeu.

Maxim nu răspunse. Privea înaintea lui în gol.

— Ți se răceşte langusta, spusei eu. Mănâncă, dragă. O să-ți facă bine. Ai nevoie să mănânci. Eşti obosit.

Îi spuneam cuvintele pe care mi le spusese el. Mă simțeam mai bine, mai puternică. Acum aveam eu grijă de el. El era obosit, palid. Dar nu mai avea de ce să se frământe. Doamna Danvers plecase. Şi pentru asta ar fi trebuit să-i mulțumim lui Dumnezeu.

— Mănâncă, îi spusei.

Totul o să se schimbe în viitor. N-am să mai fiu intimidată de servitori. O dată doamna Danvers plecată, am să învăț

încetul cu încetul să conduc casa. Am să vorbesc cu şeful bucătar. Voi fi iubită, respectată. Vom uita în curând că doamna Danvers a poruncit vreodată. Voi învăța să conduc şi moşia. Îl voi ruga pe Frank să-mi explice totul. Eram sigură că Frank mă simpatiza. Şi eu nutream simpatie pentru el. Mă voi duce să învăț cum sunt conduse toate astea. Ce se făcea la fermă. Cum se hotărăsc lucrările parcului. Mă voi apuca şi de grădinărit şi, cu timpul, voi face schimbări. Nu-mi plăcea pajiştea aceea mică şi pătrată, cu statuia faunului în fața ferestrei salonaşului. Voi pune să se scoată faunul. Sunt o mulțime de lucruri pe care le-aş putea face încetul cu încetul... Vor veni oaspeți şi nu voi mai suferi din cauza asta. Va fi interesant să le aranjez încăperile, să pun flori şi cărți în ele, să comand meniurile. Vom avea copii. Vom avea neapărat copii.

— Ai terminat? întrebă deodată Maxim. Nu mai vreau decât cafea neagră, foarte tare, te rog, şi plata, adăugă el, adresându-se chelnerului.

Mă întrebam de ce trebuia să plecăm atât de devreme. Ne simțeam bine în restaurantul acela şi nu ne zorea nimic în altă parte. Îmi plăcea acolo, cu capul rezemat de spătarul banchetei, visând un viitor plăcut. Aş fi putut sta aşa foarte multă vreme.

Îl urmai pe Maxim cu paşi şovăitori şi căscând.

— Ascultă îmi zise el, când furăm afară. Crezi că ai putea dormi în maşină, dacă te învelesc cu pătura şi te aşez în spate? Ai acolo perne şi pardesiul meu.

— Credeam că o să dormim undeva pe drum, spusei eu. Într-un hotel.

— Ştiu, dar am impresia că trebuie să ne înapoiem astă-noapte. Crezi că ai putea dormi în maşină?

— Da, răspunsei eu şovăind, Poate.

E opt fără un sfert. Dacă plecăm îndată, putem fi acasă la două şi jumătate. Nu cred să fie prea mare îmbulzeală pe şosea.

— O să fii obosit, spusei eu, grozav de obosit.

— Nu. El clătină din cap. Am să mă simt foarte bine.

Vreau să mă înapoiez. Acolo se petrece ceva grav. Presimt. Vreau să mă înapoiez.

Chipul lui era îngrijorat ciudat. Deschise portiera maşinii şi începu să aşeze pătura şi pernele în fund.

— Ce lucru grav s-ar putea întâmpla? îl întrebai. E caraghios să te frămânți aşa, când totul e în regulă. Eu nu te înțeleg.

El nu răspunse. Mă urcai în fundul maşinii şi mă culcai. El mă înveli cu pătura. Era mult mai confortabil decât mi-aş fi putut închipui.

— Stai bine? mă întrebă el.

— Da, spusei zâmbind. Stau bine. Am să dorm. Nu țin să mă opresc la un hotel. E mult mai bine să ne înapoiem direct acasă. O să fim la Manderley înainte de răsăritul soarelui.

El se instală la volan. Eu am închis ochii. Maşina porni şi simțeam sub mine legănarea uşoară a arcurilor. Îmi înfundai fața într-o pernă. Mişcarea maşinii era regulată şi mintea mea îi urmărea ritmul. Sute de imagini se perindau îndărătul ochilor mei închişi, lucruri văzute, lucruri ştiute, şi lucruri uitate. Se perindau într-un desen lipsit de logică. Pana pălăriei doamnei Van Hooper, scaunele cu spătarele drepte din sufrageria lui Frank, fereastra mare a aripii drepte de la Manderley, rochia roză a doamnei zâmbărețe la balul costumat, o țărancă pe drum lângă Monte Carlo.

Uneori îi vedeam pe Jasper vânând fluturi pe pajişte, alteori pe foxterierul doctorului Baker scărpinându-şi urechea lângă un şezlong. Pe poştaş, care ne arătase astăzi casa şi pe mama Clarisei, care ştergea pentru mine un scaun, în odaia de primire din spate. Ben îmi zâmbea, ținând în mâini flori de brebenoc, iar soția pastorului mă întreba dacă vreau să rămân la ceai. Simțeam de pe acum plăcerea cearşafurilor reci din propriul meu pat şi pietricelele de pe petecul de plajă din golfuleț. Simțeam mireasma pădurilor, muşchiul umed şi petalele azaleelor veştejite. Mă cufundai într-un somn ciudat, revenind din când în când la realitatea poziției mele înghemuite şi la spatele lui Maxim din fața mea. Bezna luă locul amurgului. Pe şosea treceau maşini

luminate. Se vedeau sate cu luminițe clipind la ferestrele caselor, în spatele perdelelor trase. Mă întorsei pe cealaltă parte şi adormii din nou.

Vedeam scara Manderley-ului şi pe doamna Danvers, îmbrăcată în negru, aşteptându-mă. Când mă urcam pe scară, ea se dădea înapoi sub boltă şi pierea. O căutam şi n-o găseam. Apoi chipul ei mă privea printr-o uşă şi strigam, iar ea pierea din nou.

— Cât e ceasul? întrebai.

Maxim se întoarse. În umbra maşinii, fața lui era galbenă şi fantomatică.

— E unsprezece şi jumătate, îmi răspunse el. Am făcut mai mult de jumătate din drum. Mai încearcă să dormi.

— Mi-e sete, zisei.

El se opri în oraşul următor. Omul de la garaj spuse că nevastă-sa nu dormea şi că o să ne facă ceai. Coborârăm din maşină şi intrarăm în garaj. Băteam din picioare ca să-mi pun sângele în mişcare. Maxim fuma. Era frig. Un vânt aspru sufla prin uşa deschisă şi lovea acoperişul de tinichea. Tremurai şi-mi încheiai pardesiul.

— Da, e cam răcoare astă-seară, zise garagistul, pompând benzina. Valul de căldură a trecut şi ăsta-i ultimul val din vara asta. În curând va trebui să facem foc în sobe.

— La Londra a fost foarte cald, zisei eu.

— Da-a? rosti el. Ei, acolo totdeauna au parte de extreme, nu? Primele semne de vreme rea le-am avut acolo. Până mâine dimineață o să sufle tare vântul pe coastă.

Nevastă-sa ne aduse ceai. Avea gust de lemn acru, dar era fierbinte. Îl băui cu lăcomie, cu plăcere, Maxim se şi uită la ceas.

— Ar trebui să plecăm, zise el. E douăsprezece şi zece.

Părăsii cu părere de rău adăpostul garajului. Vântul rece îmi biciuia obrazul. Printre stele, treceau nori.

— Da, zise garagistul, iată sfârşitul verii.

Ne urcarăm din nou în maşină, care porni. Mă aşezai iar sub pătură. Eu închisei ochii. Omul cu piciorul de lemn întorcea manivela flaşnetei şi melodia *Trandafirilor din*

Picardia mi se învârtea în cap în legănarea arcurilor automobilului. Frith şi Robert aduceau ceaiul în bibliotecă. Portăreasa mă salută cu răceală şi-şi chemă băieţaşul. Vedeam modelele de vapoare în căsuţa din golf. Vedeam pânzele de păianjen agăţate de catarge. Auzeam ploaia pe acoperiş şi zgomotul mării. Voiam să merg în Valea Fericită, dar nu era acolo. Împrejurul meu erau copaci, nu era Valea Fericită. Nimic decât copaci întunecaţi şi desişuri tinere. Bufniţele ţipau jalnic. Luna strălucea pe ferestrele Manderley-ului. În grădină erau urzici.

— Maxim, strigai eu, Maxim!

— Da, zise el. Sunt aici.

— Am avut un vis, zisei eu.

— Ce anume?

— Nu ştiu, nu ştiu.

Căzui din nou în adâncuri neliniştitoare şi pline de mişcare. Scriam scrisori în salonaş. Erau invitaţiile pe care le trimiteam. Eu însămi le scriam pe toate cu o peniţă groasă, neagră. Şi când privii ce scrisesem, văzui că nu era scrisul meu mic, clar, ci un scris lung, aplecat, cu trăsături ascuţite. Împinsei invitaţiile la o parte şi le ascunsei. M-am ridicat şi m-am dus la oglindă. Mă privea un chip, care nu era al meu. Era foarte palid, foarte drăguţ şi înconjurat de păr negru. Ochii se încreţiră şi zâmbiră. Buzele se depărtară. Chipul din oglindă mă privea şi râdea. Şi văzui că ea e aşezată înaintea mesei de toaletă din odaia ei şi că Maxim îi peria părul. Îi ţinea părul în mâini şi tot periindu-l, îl înfăşură ca să facă o funie lungă şi groasă. Coada se înfăşură ca un şarpe şi el o luă cu amândouă mâinile şi tot zâmbind Rebeccăi, i-o trecu în jurul gâtului.

— Nu, nu, urlai eu. Nu. Nu. Să plecăm în Elveţia. Colonelul Julyan a spus că trebuie să ne ducem în Elveţia.

Simţii mâna lui Maxim pe obrazul meu.

— Ce-i? zise dânsul. Ce s-a întâmplat?

Mă aşezai şi-mi dădui pe spate părul ce-mi acoperea faţa.

— Nu pot să dorm, zisei. Nu vreau să mă mai chinuiesc.

— Ai dormit, zise el. Ai dormit două ceasuri. E două şi un

sfert. Suntem la trei kilometri dincolo de Lanyon.

Era la fel de frig ca mai înainte. Tremuram în întunericul maşinii.

— Viu lângă tine, zisei eu. O să fim acasă la trei.

Mă căţărai peste spătar şi mă aşezai alături de el, privind înaintea mea prin parbriz. Pusei mâna pe genunchiul lui. Clănţăneam din dinţi.

— Ţi-e frig, spuse dânsul.

— Da.

Colinele se ridicau înaintea noastră şi piereau şi se ridicau din nou. Era foarte întuneric. Stelele pieriseră.

— Cât ai spus că e ceasul? întrebai eu.

— Două şi douăzeci.

— E curios. S-ar spune că o să se ivească zorile, colo în dosul colinelor. Dar nu se poate, e prea devreme.

— Nu-i acolo, zise el. Tu te uiţi spre apus.

— Ştiu, zisei eu. E ciudat, nu-i aşa?

El nu răspunse, iar eu cercetam mai departe cerul. Părea că se luminează pe măsură ce priveam. Era ca prima lumină roşie a răsăritului. Încetul cu încetul, ea se împrăştie pe cer.

— Iarna se vede aurora boreală, nu-i aşa? zisei eu. Nu vara?

— Nu-i aureola boreală, răspunse el. E Manderley.

Îl privii şi-i văzui chipul. Îi văzui ochii.

— Maxim, zisei. Maxim, ce este?

El conducea din ce în ce mai repede. Urcarăm colina dinaintea noastră şi văzurăm Lanyon întinzându-se într-o vale la picioarele noastre. La stânga noastră era firul argintiu al râului ce se lărgea spre golful din Kerrith, la cinci kilometri depărtare. Şoseaua Manderley-ului era înaintea noastră. Nu era lună. Cerul de deasupra capetelor noastre era negru ca şi cerneala. Dar în zare, cerul nu era negru deloc. Era cuprins de o roşeaţă purpurie, parcă pătat de sânge. Şi cenuşa zbura în întâmpinarea noastră împreună cu vântul sărat al mării.

SFÂRŞIT

Lei 12

Colecţia
«Romanul de dragoste»
35

În colecţia
«ROMANUL DE DRAGOSTE»
au apărut:

14	Gib Mihăescu	Donna alba
15	Heinrich Mann	Îngerul albastru
16—17	Al. Dumas	Regina Margot
18	Daniel Defoe	Moll Flanders
19	Henry James	Portretul unei doamne
20	Panait Istrati	Nerantula
21	Jane Austen	Mîndrie şi prejudecată
22	x x x	Tristan şi Iseut
	Abatele Prévost	Manon Lescaut
	Bernardin de Saint-Pierre	Paul şi Virginia
23	Honoré de Balzac	Şuanii
24	Guy de Maupassant	Mont-Oriol
25	Guy de Maupassant	Bel-Ami
26	G. Călinescu	Enigma Otiliei
27	André Maurois	Climate
28	Camil Petrescu	Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război
29	Eugen Lovinescu	Mite • Bălăuca
30	Anişoara Odeanu	Anotimpul pierdut
31	George Sand	Mauprat
32	I.S. Turgheniev	Prima iubire • Fum
33—34	Boleslaw Prus	Păpuşa